สถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน)
๒๑๐ สถานีวิทยุโทรทัศน์กองทัพบก อาคารเบญจสิริ ถนนพหลโยธิน แขวงสามเสนใน เขตพญาไท กรุงเทพมหานคร ๑๐๔๐๐
The Land Bank Administration Institute (Public Organization)
210 Royal Thai Army Radio And Television Station, Benchasiri Building, Phahonyothin Rd., Samsen Nai, Phaya Thai, Bangkok 10400 Tel. 0 2278 1648 Fax. 0 2278 1148 www.labai.or.th

ที่ บจธ ๐๑/๑๒๙

๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕

เรื่อง ขอเสนอจัดตั้งองค์การมหาชนตามพระราชบัญญัติเฉพาะตามร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. ....

เรียน เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. สำเนาหนังสือสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) ที่ บจธ. ๐๑/๖๗๗ เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... ลงวันที่ ๒๒ กันยายน ๒๕๖๔

๒. สำเนาหนังสือสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) ที่ บจธ. ๐๑/๖๙๖ เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... ลงวันที่ ๒๙ กันยายน ๒๕๖๔

๓. ร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. ....

๔. เอกสารประกอบการเสนอร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... ซึ่งประกอบด้วย
- หลักเกณฑ์ในการตรวจสอบความจำเป็นในการตราพระราชบัญญัติ (Checklist)
- รายงานการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย (Regulatory Impact Assessment: RIA)
- คำชี้แจงประกอบการจัดตั้งองค์การมหาชน

ด้วย สถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) (บจธ.) จัดตั้งขึ้นตามพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) พ.ศ. ๒๕๕๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม โดยมีภารกิจหลักตามความในมาตรา ๗ แห่งพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) พ.ศ. ๒๕๕๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ในการกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน และจัดตั้งธนาคารที่ดิน และความในมาตรา ๖ แห่งพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๒ ได้กำหนดว่า “เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการตามมาตรา ๔๓ แห่งพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) พ.ศ. ๒๕๕๔ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ และแผนการปฏิรูปประเทศด้านสังคมให้กระทรวงการคลังและผู้มีหน้าที่รับผิดชอบดำเนินการเสนอร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งธนาคารที่ดินหรือองค์การอื่นที่มีวัตถุประสงค์ในลักษณะทำนองเดียวกับธนาคารที่ดินต่อคณะรัฐมนตรีภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่พระราชกฤษฎีกานี้มีผลใช้บังคับ”

บจธ. ขอนำเรียนว่า เมื่อวันที่ ๒๒ กันยายน ๒๕๖๔ บจธ. ได้ดำเนินการจัดทำหนังสือนำเรียนรองนายกรัฐมนตรี (พลเอก ประวิตร วงษ์สุวรรณ) ในฐานะรัฐมนตรีผู้กำกับดูแลเพื่อโปรดพิจารณาเห็นชอบให้เสนอร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... ต่อคณะรัฐมนตรี ซึ่งรองนายกรัฐมนตรี (พลเอก ประวิตร วงษ์สุวรรณ) ได้เห็นชอบ

ให้นำร่าง ...

ให้นำร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาแล้วเมื่อวันที่ ๒๔ กันยายน ๒๕๖๔ **(สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑)** ภายหลัง บจธ. ได้มีหนังสือนำเรียนเลขาธิการคณะรัฐมนตรี เพื่อโปรดพิจารณาเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... **(สิ่งที่ส่งมาด้วย ๒)** ทั้งนี้ บจธ. ได้ติดต่อประสานกับสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี (สลค.) ได้รับแจ้งว่า ปัจจุบันอยู่ในระหว่างดำเนินการรวบรวมและประมวลความเห็นจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... โดยสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (สำนักงาน ก.พ.ร.) มีความเห็นให้ บจธ. ดำเนินการตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๘ กรกฎาคม ๒๕๔๙ (เรื่อง ขั้นตอนการจัดตั้งองค์การมหาชน) สลค. จึงยังไม่สามารถนำเสนอคณะรัฐมนตรีในชั้นนี้ได้ โดยหากเสร็จสิ้นกระบวนการดังกล่าวจึงจะเสนอนายกรัฐมนตรีเพื่อพิจารณานำเรื่องเข้าสู่คณะรัฐมนตรีต่อไป

ในการนี้ บจธ. จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการโปรดพิจารณาเสนอร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... **(สิ่งที่ส่งมาด้วย ๓)** และเอกสารประกอบในการเสนอร่างกฎหมายดังกล่าว ซึ่งประกอบไปด้วย ๑. หลักเกณฑ์ในการตรวจสอบความจำเป็นในการตราพระราชบัญญัติ (Checklist) ๒. รายงานการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย (Regulatory Impact Assessment: RIA) และ ๓. คำชี้แจงประกอบการจัดตั้งองค์การมหาชน **(สิ่งที่ส่งมาด้วย ๔)** ต่อคณะกรรมการพัฒนาและส่งเสริมองค์การมหาชน (กพม.) เพื่อโปรดพิจารณาให้ความเห็นในการเสนอขอจัดตั้งสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน ซึ่งเป็นการเสนอจัดตั้งองค์การมหาชนตามพระราชบัญญัติเฉพาะด้วย จักขอบคุณยิ่ง

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(นายกุลพัชร ภูมิใจอวด)
ผู้อำนวยการสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน

กองกฎหมายและงานคดี
โทร. ๐ ๒๒๗๘ ๑๖๔๘ ต่อ ๔๑๑
โทรสาร ๐ ๒๒๗๘ ๑๒๘๔
ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ labai.411@hotmail.com

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑

สถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน)

๒๑๐ สถานีวิทยุโทรทัศน์กองทัพบก อาคารเบญจสิริ ถนนพหลโยธิน แขวงสามเสนใน เขตพญาไท กรุงเทพมหานคร ๑๐๔๐๐
The Land Bank Administration Institute (Public Organization)
210 Royal Thai Army Radio And Television Station, Benchasiri Building, Phahonyothin Rd., Samsen Nai, Phaya Thai, Bangkok 10400 Tel. 0 2278 1648 Fax. 0 2278 1148 www.labai.or.th

ที่ บจธ ๐๑/ ๖๓๓๓

๒๖ กันยายน ๒๕๖๔

เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. ....

เรียน รองนายกรัฐมนตรี (พลเอก ประวิตร วงษ์สุวรรณ)

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. พระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) พ.ศ. ๒๕๕๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

๒. สำเนาหนังสือสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) ที่ บจธ. ๐๑/๑๓๒๔ เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... ลงวันที่ ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๓

๓. สำเนารายงานการประชุมคณะอนุกรรมการนโยบาย แนวทาง และมาตรการการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดิน ครั้งที่ ๑/๒๕๖๓ เมื่อวันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๓

๔. รายงานสรุปผลการรับฟังความคิดเห็นต่อร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. ....

๕. สำเนาหนังสือสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) ที่ บจธ. ๐๑/๒๘๕ เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... ลงวันที่ ๑๗ มีนาคม ๒๕๖๔

๖. สำเนารายงานการประชุมคณะอนุกรรมการกลั่นกรองกฎหมายการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดิน ครั้งที่ ๒/๒๕๖๔ เมื่อวันที่ ๙ มิถุนายน ๒๕๖๔

๗. สำเนาหนังสือสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) ที่ บจธ. ๐๑/๕๗๕ เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... ลงวันที่ ๒๓ กรกฎาคม ๒๕๖๔

๘. สรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. ....

๙. เอกสารเพื่อใช้ประกอบการเสนอร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... ได้แก่ หลักเกณฑ์ในการตรวจสอบความจำเป็นในการตราพระราชบัญญัติ (Checklist) รายงานการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย (Regulatory Impact Assessment: RIA) และคำชี้แจงประกอบการจัดตั้งองค์การมหาชน

๑๐. กรอบสาระ ...

๑๐. กรอบสาระสำคัญ และแผนการจัดทำกฎหมายลำดับรองตามร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. ....

๑๑. สำเนาหนังสือสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) ที่ บจธ. ๐๑/๓๗๓ เรื่อง ขอความอนุเคราะห์พิจารณาให้ความเห็นชอบต่อการดำเนินการตามร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... ตามความในมาตรา ๒๕ และมาตรา ๓๒ พระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลัง พ.ศ. ๒๕๖๑ ลงวันที่ ๑๓ พฤษภาคม ๒๕๖๔

๑๒. สำเนาหนังสือสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) ด่วนที่สุด ที่ บจธ. ๐๑/๖๖๐ เรื่อง การพิจารณาให้ความเห็นชอบต่อการดำเนินการตามร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... ตามความในมาตรา ๒๕ และมาตรา ๓๒ พระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลัง พ.ศ. ๒๕๖๑ ลงวันที่ ๑๖ กันยายน ๒๕๖๔

๑๓. ประมาณการการสูญเสียรายได้และประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการยกเว้นหรือลดภาษีอากร

๑๔. ร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. ....

๑๕. บันทึกข้อความถึงเลขาธิการคณะรัฐมนตรี เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. ....

๑. <u>ประเด็นนำเรียน</u>

เพื่อโปรดพิจารณาเห็นชอบร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... เพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณา โดยเรื่องนี้เข้าข่ายที่จะต้องนำเสนอคณะรัฐมนตรีตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘ มาตรา ๔ (๒)

๒. <u>เรื่องเดิม</u>

การนำเสนอร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... มีความเป็นมาของเรื่องที่จะเสนอ ดังนี้

๒.๑ ปัญหาการขาดแคลนที่ดินทำกินและการไม่สามารถเข้าถึงที่ดินของเกษตรกรรายย่อยและผู้ยากจนเป็นปัญหาสำคัญของประเทศที่มีมานาน ส่วนหนึ่งเกิดจากปัญหาการกระจุกตัวของการถือครองที่ดินรวมทั้งปัญหาในการเก็งกำไรในที่ดิน เป็นเหตุให้ที่ดินถูกทิ้งร้างไม่ทำประโยชน์หรือใช้ประโยชน์ไม่เต็มที่ และสูญเสียพื้นที่ที่เหมาะสำหรับทำเกษตรกรรมซึ่งสภาพปัญหาดังกล่าวส่งผลต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จึงได้จัดตั้งสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) หรือ บจธ. ขึ้นโดยการตราพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) พ.ศ. ๒๕๕๔ โดยกำหนดในมาตรา ๗ แห่งพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งฯ ให้ บจธ. มีภารกิจหลักในการจัดตั้งธนาคารที่ดินและ

กระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน ดำเนินการให้เกษตรกรและผู้ยากจนได้ใช้ประโยชน์ในที่ดินอย่างทั่วถึง ประกอบกับความในมาตรา ๖ แห่งพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๒ บัญญัติว่า "เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการตามมาตรา ๔๓ แห่งพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) พ.ศ. ๒๕๕๔ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ และแผนการปฏิรูปประเทศด้านสังคมให้กระทรวงการคลังและผู้มีหน้าที่รับผิดชอบดำเนินการเสนอร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งธนาคารที่ดินหรือองค์การอื่นที่มีวัตถุประสงค์ในลักษณะทำนองเดียวกับธนาคารที่ดินต่อคณะรัฐมนตรีภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่พระราชกฤษฎีกานี้มีผลใช้บังคับ" **(สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑)** บจธ. จึงได้ยกร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... ซึ่งเป็นหน่วยงานที่มีภารกิจทำนองเดียวกับธนาคารที่ดินขึ้น

๒.๒ เมื่อวันที่ ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๓ บจธ. ได้มีหนังสือนำเรียนรองนายกรัฐมนตรี (พลเอก ประวิตร วงษ์สุวรรณ) เพื่อกรุณาทราบการดำเนินการ และหลักการร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... โดยรองนายกรัฐมนตรี (พลเอก ประวิตร วงษ์สุวรรณ) ได้รับทราบในหลักร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวแล้วเมื่อวันที่ ๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๓ **(สิ่งที่ส่งมาด้วย ๒)**

๒.๓ เมื่อวันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๓ คณะอนุกรรมการนโยบาย แนวทาง และมาตรการการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดิน ในการประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๖๓ ซึ่งมีรองนายกรัฐมนตรี (พลเอก ประวิตร วงษ์สุวรรณ) เป็นประธาน **(สิ่งที่ส่งมาด้วย ๓)** ได้มีมติ

๑) เห็นชอบในหลักการร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... ตามที่ บจธ. เสนอและมอบหมายให้ บจธ. ดำเนินการนำร่างกฎหมายไปดำเนินการรับฟังความคิดเห็นตามบทบัญญัติ มาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ และนำเสนอคณะอนุกรรมการกลั่นกรองกฎหมายการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดิน เพื่อพิจารณาก่อนเสนอคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ และคณะรัฐมนตรีต่อไป

๒) เห็นชอบรายงานการประเมินความคุ้มค่าของ บจธ. ตามพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๒ และให้สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในฐานะฝ่ายเลขานุการ ฯ เสนอความเห็นประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรี และรายงานคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติเพื่อทราบต่อไป

๒.๔ เพื่อดำเนินการตามมติคณะอนุกรรมการนโยบาย แนวทาง และมาตรการการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดินตามข้อ ๒.๓ บจธ. ได้นำร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... ออกรับฟังความคิดเห็นตามความในมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ระหว่างวันที่ ๗ ธันวาคม ๒๕๖๓ ถึงวันที่ ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔ (รวม ๖๐ วัน) โดยดำเนินการรับฟังความคิดเห็นทั้งฉบับรายมาตรา ทั่วประเทศทั้ง ๖ ภูมิภาค ทั้งนี้ ภายหลังสิ้นสุดการรับฟังความคิดเห็น ได้มีผู้เข้าร่วมแสดงความคิดเห็นรวมทั้งสิ้น

๗๒๐ คน/หน่วยงาน โดยมีผู้เข้าร่วมแสดงความคิดเห็นต่อร่างพระราชบัญญัติฯ อย่างหลากหลาย ซึ่งจากการสรุปผลการรับฟังความคิดเห็นมีผู้เห็นด้วยกับร่างพระราชบัญญัติดังกล่าว คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐ จากผู้เข้าร่วมแสดงความคิดเห็นทั้งหมด โดยผู้เข้าร่วมทั้งหมดเห็นด้วยกับร่างพระราชบัญญัติที่นำเสนอคิดเป็นร้อยละ ๑๐๐ ซึ่งแบ่งออกเป็นผู้เห็นด้วยกับร่างพระราชบัญญัติฯ ทั้งฉบับโดยไม่แก้ไข คิดเป็นร้อยละ ๖๙ และผู้เห็นด้วยกับร่างพระราชบัญญัติฯ แต่มีการเสนอปรับแก้ไขคิดเป็นร้อยละ ๓๑ **(สิ่งที่ส่งมาด้วย ๔)** ซึ่งเมื่อวันที่ ๑๗ มีนาคม ๒๕๖๔ บจธ. ได้มีหนังสือนำเรียนรองนายกรัฐมนตรี (พลเอก ประวิตร วงษ์สุวรรณ) เพื่อพิจารณากรุณาเห็นชอบให้ส่งร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... ไปสำนักงานคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ ในฐานะกรรมการและเลขานุการคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ เพื่อโปรดพิจารณาเสนอร่างพระราชบัญญัตินี้ต่อคณะอนุกรรมการกลั่นกรองกฎหมายการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดิน และคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติเพื่อพิจารณาเห็นชอบให้เสนอคณะรัฐมนตรีต่อไป โดยรองนายกรัฐมนตรี (พลเอก ประวิตร วงษ์สุวรรณ) ได้เห็นชอบเรื่องดังกล่าวแล้วเมื่อวันที่ ๒๓ มีนาคม ๒๕๖๔ **(สิ่งที่ส่งมาด้วย ๕)**

๒.๕ เมื่อวันที่ ๙ มิถุนายน ๒๕๖๔ คณะอนุกรรมการกลั่นกรองกฎหมายการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดิน ในการประชุมครั้งที่ ๒/๒๕๖๔ ซึ่งมีรองนายกรัฐมนตรี (นายวิษณุ เครืองาม) เป็นประธาน ได้มีมติเห็นชอบในหลักการร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... ตามที่ บจธ. เสนอ และมอบหมายให้ บจธ. นำความเห็นและข้อสังเกตของคณะอนุกรรมการกลั่นกรองกฎหมายการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดินเสนอคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติด้วย และหากกระบวนการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวแล้วเสร็จให้จัดทำแนวทางการจัดทำและเสนอร่างกฎหมายตามบทบัญญัติมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ และพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒ ประกอบการพิจารณาเสนอคณะรัฐมนตรีต่อไป **(สิ่งที่ส่งมาด้วย ๖)**

๒.๖ เมื่อวันที่ ๒๓ กรกฎาคม ๒๕๖๔ บจธ. ได้จัดส่งเอกสารเพื่อใช้ประกอบการเสนอร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... ต่อสำนักงานคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ เพื่อเสนอคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ **(สิ่งที่ส่งมาด้วย ๗)** โดยเอกสารดังกล่าวประกอบด้วย

๑) หลักเกณฑ์ในการตรวจสอบความจำเป็นในการตราพระราชบัญญัติ (Checklist)

๒) รายงานการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย (Regulatory Impact Assessment: RIA)

๓) คำชี้แจงประกอบการจัดตั้งองค์การมหาชน

๓) <u>ข้อเท็จจริง</u>

ในการประชุมคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ ครั้งที่ ๒/๒๕๖๔ เมื่อวันที่ ๑๓ กันยายน ๒๕๖๔ ณ ตึกภักดีบดินทร์ ทำเนียบรัฐบาล โดยมีนายกรัฐมนตรี (พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา) เป็นประธานกรรมการ พร้อมด้วยผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้แทนส่วนราชการที่เกี่ยวข้องเข้าร่วมประชุม ในการนี้

พลตำรวจเอก เฉลิมเกียรติ ศรีวรขาน ประธานกรรมการ ในคณะกรรมการ บจธ. และนายกุลพัชร ภูมิใจอวด ผู้อำนวยการ บจธ. เข้าร่วมประชุมเพื่อชี้แจงร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... โดยสำนักงานคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติในฐานะฝ่ายเลขานุการฯ เสนอความเห็นว่า ร่างพระราชบัญญัติดังกล่าว ตามที่ บจธ. เสนอ ซึ่งได้ผ่านการพิจารณาของคณะอนุกรรมการนโยบาย แนวทาง และมาตรการการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดินในการประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๖๓ เมื่อวันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๓ และผ่านการพิจารณาของคณะอนุกรรมการกลั่นกรองกฎหมายการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดิน ในการประชุม ครั้งที่ ๒/๒๕๖๔ เมื่อวันที่ ๙ มิถุนายน ๒๕๖๔ โดยมติที่ประชุมเห็นชอบในหลักการและเห็นว่าพระราชบัญญัติดังกล่าวสอดคล้องกับหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ มาตรา ๑๐ (๔) กำหนดมาตรการหรือแนวทางการกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรม ซึ่งรวมถึงรูปแบบการจัดที่ดินในลักษณะแปลงรวมโดยไม่ให้กรรมสิทธิ์ หรือรูปแบบในลักษณะอื่นตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติกำหนด โดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรีเพื่อให้การใช้ที่ดินเกิดประโยชน์สูงสุด เห็นควรนำเสนอคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติพิจารณาให้ความเห็นชอบก่อนเสนอคณะรัฐมนตรีต่อไป

โดยที่ประชุมคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติมีมติเห็นชอบในหลักการร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... ตามที่ บจธ. เสนอ และมอบหมายให้ บจธ. เสนอเรื่องนำเรียนคณะรัฐมนตรีโดยเร็วต่อไป

๔) <u>รัฐธรรมนูญ ยุทธศาสตร์ชาติ แผนพัฒนาเศรษฐกิจฯ มติคณะรัฐมนตรี และคำสั่งที่เกี่ยวข้อง</u>

ที่	เรื่อง	วันที่มีมติ	สาระสำคัญ
๑	รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐	-	**มาตรา ๗๒ และมาตรา ๗๓** รัฐพึงดำเนินการเกี่ยวกับที่ดินโดยวางแผนการใช้ที่ดินของประเทศให้เหมาะสมกับสภาพของพื้นที่และศักยภาพของที่ดิน ตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืนจัดให้มีมาตรการกระจายการถือครองที่ดินเพื่อให้ประชาชนสามารถมีที่ทำกินได้อย่างทั่วถึง และเป็นธรรม จัดให้มีมาตรการหรือกลไกที่ช่วยให้เกษตรกรประกอบเกษตรกรรม **มาตรา ๒๕๘** ให้ดำเนินการปฏิรูปประเทศ จัดให้มีการกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรม
๒	ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐)	-	ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม ๔. การลดความเหลื่อมล้ำ สร้างความเป็นธรรมในทุกมิติ ๔.๑.๓ กระจายการถือครองที่ดินและการเข้าถึงทรัพยากร กำหนดมาตรการเพื่อให้เกิดการใช้ประโยชน์ที่ดินที่มีกรรมสิทธิ์อย่างเป็นธรรม และกระจายการถือครองที่ดินในขนาดที่เหมาะสมต่อการประกอบอาชีพเพื่อให้เกิดความเป็นธรรมในการถือครองที่ดิน

๓ แผนพัฒนา ...

ที่	เรื่อง	วันที่มีมติ	สาระสำคัญ
๓	แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒	-	ส่วนที่ ๔ ยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ ยุทธศาสตร์ที่ ๒ การสร้างความเป็นธรรมและลดความเหลื่อมล้ำในสังคม ๓.๑.๓ สร้างโอกาสในการมีที่ดินทำกินของตนเองและยกระดับรายได้ สนับสนุนการ **จัดตั้งธนาคารที่ดิน**
๔	คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี แถลงต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ	วันที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๕๗	**ข้อ ๓** การลดความเหลื่อมล้ำของสังคม และการสร้างโอกาสการเข้าถึงบริการของรัฐ **ข้อ ๓.๗** แก้ปัญหาการไร้ที่ดินทำกินของเกษตรกรและการรุกล้ำเขตป่าสงวนโดยการกระจายสิทธิการถือครองที่ดินให้แก่ผู้ที่อยู่ในพื้นที่ที่ไม่ได้รุกล้ำ และออกมาตรการป้องกันการเปลี่ยนมือไปอยู่ในครอบครองของผู้ที่มิใช่เกษตรกร ... **ข้อ ๙** การรักษาความมั่นคงของฐานทรัพยากรและการสร้างสมดุลระหว่างการอนุรักษ์กับการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน **ข้อ ๙.๓** ในระยะต่อไป พัฒนาระบบบริหารจัดการที่ดิน และแก้ไขการบุกรุกที่ดินของรัฐ โดยยึดแนวพระราชดำริที่ให้ประชาชนสามารถอยู่ร่วมกับป่าได้ เช่น กำหนดเขตป่าชุมชนให้ชัดเจน พื้นที่ใดที่สงวนหรือกันไว้เป็นพื้นที่ป่าสมบูรณ์ก็ใช้มาตรการทางกฎหมายอย่างเคร่งครัด พื้นที่ใดสมควรให้ประชาชนใช้ประโยชน์ได้ก็จะผ่อนผันให้ตามความจำเป็นโดยใช้มาตรการทางการบริหารจัดการ มาตรการทางสังคมจิตวิทยา และการปลูกป่าทดแทนเข้าดำเนินการ ทั้งจะให้เชื่อมโยงกับการส่งเสริมการมีอาชีพและรายได้อื่นอันเป็นบ่อเกิดของเศรษฐกิจชุมชนที่ต่อเนื่องเพื่อให้คนเหล่านั้นสามารถพึ่งพาตนเองได้ตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงโดยที่ดินยังเป็นของรัฐ จะจัดทำฐานข้อมูลเพื่อการบริหารจัดการ จัดทำทะเบียนผู้ถือครองที่ดินในที่ดินของรัฐ ปรับปรุงกลไกการบริหารจัดการที่ดินของรัฐและเอกชนให้มีเอกภาพเพื่อทำหน้าที่กำหนดนโยบายด้านที่ดินในภาพรวม และปรับปรุงกลไกภาษีเพื่อกระจายการถือครองที่ดิน เร่งรัดการจัดสรรที่ดินให้แก่ผู้ยากไร้โดยไม่ต้องเป็นกรรมสิทธิ์ **แต่รับรองสิทธิร่วมในการจัดการที่ดินของชุมชน กำหนดรูปแบบที่เหมาะสมของธนาคารที่ดินเพื่อให้เป็นกลไกในการนำทรัพยากรที่ดินมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด**

๕ การประเมิน ...

ที่	เรื่อง	วันที่มีมติ	สาระสำคัญ
๕	การประเมินผลสำเร็จของรัฐบาล	วันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๕๗ รองนายกรัฐมนตรี (นายวิษณุ เครืองาม) ได้รายงาน เรื่อง การประเมินผลสำเร็จของรัฐบาล ในการประชุมคณะรัฐมนตรี	การดำเนินการตามนโยบายรัฐบาล ๑๑ ด้าน ที่ได้แถลงต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติเมื่อวันที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๕๗ สามารถขับเคลื่อนได้โดยการมอบหมายให้ส่วนราชการเร่งเสนอร่างกฎหมายตามนโยบายรัฐบาล และให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเร่งตรวจพิจารณาร่างกฎหมายให้เป็นไปตามกรอบระยะเวลา โดยในกรณีการนำเสนอร่างกฎหมายที่เป็นนโยบายรัฐบาลต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติให้รัฐมนตรีผู้รักษาการตามร่างกฎหมายชี้แจงต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติด้วยว่าร่างกฎหมายนั้นเป็นกฎหมายตามนโยบายรัฐบาลด้านใด เพื่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติจะได้พิจารณาร่างกฎหมายนั้นอย่างรวดเร็ว ทั้งนี้ **กฎหมายธนาคารที่ดิน** เป็นนโยบายของรัฐบาล ๑๑ ข้อ ๒๓ หน้า ถอดรหัสเป็นกฎหมายตราขึ้นใหม่ในลำดับที่ ๔๖
๖	บัญชาของนายกรัฐมนตรี พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา	หนังสือสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี ที่ นร ๐๔๐๕ (ลน)/๖๙๔๒ ลงวันที่ ๒๓ มิถุนายน ๒๕๕๘	เมื่อวันที่ ๒๓ มิถุนายน ๒๕๕๘ นายกรัฐมนตรี (พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา) ได้มีบัญชาให้ทบทวนเรื่อง ธนาคารที่ดินด้วย ให้มีภารกิจดูแลที่ดินราษฎร ขายฝากด้วยอย่างไร งบประมาณเท่าไร
๗	ข้อสั่งการของนายกรัฐมนตรี พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา	หนังสือสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี ที่ นร ๐๔๐๔/๑๒๒๙๖ ลงวันที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๕๘	นายกรัฐมนตรีมีดำริเกี่ยวกับรายงานการศึกษา เรื่อง ธนาคารที่ดิน ดังนี้ -*"ไม่เป็นกรรมสิทธิ์ ให้ใช้ที่ดินตามคณะกรรมการนโยบายที่ดินจัดสรรให้ ใช้เวลา"* -*"กรณีธนาคารที่ดิน ให้กระทรวงการคลังไปพิจารณามา ไม่ใช่หาที่ดิน/หาเงินมารับซื้อ ขายฝากจากเกษตรกร เพื่อไม่ให้เสียที่ดินให้แก่นายทุน สอบสวนให้เป็นธรรม"*
๘	ร่างพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (ฉบับที่ ..) พ.ศ.	มติคณะรัฐมนตรีในคราวประชุมเมื่อวันที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๕๙	*ข้อ ๓ ให้สถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) เร่งดำเนินการจัดตั้งธนาคารที่ดินให้แล้วเสร็จโดยเร็ว*

๕) <u>ความเร่งด่วนของเรื่อง</u>

เนื่องจากขณะนี้ บจธ. มีภารกิจเร่งด่วนในการช่วยเหลือประชาชนตามโครงการนำร่องธนาคารที่ดิน ในพื้นที่ ๕ ชุมชนที่คณะรัฐมนตรีได้มีมติไว้ในคราวประชุมเมื่อวันที่ ๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔ และวันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๕๔ ตลอดจนเร่งรัดการดำเนินการตามแผนงาน เพื่อวางแนวทางการดำเนินงานและทดลองการดำเนินงานในการช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจนในรูปแบบของธนาคารที่ดิน **โดยหากรัฐบาลสามารถ**

จัดตั้งธนาคารที่ดินหรือองค์การอื่นที่มีวัตถุประสงค์ในลักษณะทำนองเดียวกันได้สำเร็จจะเป็นการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒

๖) <u>สาระสำคัญ</u>

บจธ. ดำเนินการตามความในมาตรา ๗ (๑) แห่งพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) พ.ศ. ๒๕๕๔ กำหนดให้มีวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งธนาคารที่ดิน และมาตรา ๖ แห่งพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๒ จึงจัดทำร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... ขึ้น โดยร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวมีโครงสร้างของร่างกฎหมายแบ่งออกเป็น ๖๐ มาตรา ๖ หมวด และ ๑ บทเฉพาะกาล มีสาระสำคัญในการจัดตั้งสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน (สบกด.) เป็นหน่วยงานของรัฐในรูปแบบองค์การมหาชนที่จัดตั้งตามพระราชบัญญัติเฉพาะ ทำหน้าที่ในการลดความเหลื่อมล้ำด้านที่ดิน ช่วยแก้ไขปัญหาในเรื่องที่ดินของประเทศในรูปแบบใหม่ โดยการกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน สนับสนุนให้เกษตรกรและผู้ยากจนได้มีที่ดินทำกิน และที่ดินที่ใช้ร่วมกันเพื่อประโยชน์ของชุมชน ส่งเสริมให้เกษตรกรรายย่อย ผู้ยากจน แรงงานไร้ที่ดิน และองค์กรของผู้ยากจนในรูปแบบต่างๆ ได้มีสิทธิร่วมกันในที่ดิน โดยได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐสำหรับการป้องกันไม่ให้ที่ดินหลุดมือ หรือหลุดเข้าสู่กลไกตลาด เพื่อปกป้องที่ดินไว้ให้เกษตรกรรายย่อย ผู้ยากจน และแรงงานไร้ที่ดิน ได้ใช้ประโยชน์ต่อไป โดย สบกด. จะดำเนินงานภายใต้นโยบายและแผนการบริหารจัดการทรัพยากรดินและที่ดินของประเทศของคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ รายละเอียดปรากฏตามสรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... **(สิ่งที่ส่งมาด้วย ๘)** ซึ่งการจัดตั้งธนาคารที่ดินมีเหตุผลและความจำเป็นปรากฏตามเอกสารประกอบการชี้แจงร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... ได้แก่ หลักเกณฑ์ในการตรวจสอบความจำเป็นในการตราพระราชบัญญัติ (Checklist) รายงานการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย (Regulatory Impact Assessment: RIA) และคำชี้แจงประกอบการจัดตั้งองค์การมหาชน **(สิ่งที่ส่งมาด้วย ๙)** และหากร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... ประกาศใช้จะต้องออกกฎหมายลำดับรอง รายละเอียดปรากฏตามกรอบสาระสำคัญ และแผนการจัดทำกฎหมายลำดับรองตามร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... **(สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑๐)**

ทั้งนี้ ร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... มีประเด็นที่เกี่ยวข้องกับพระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. ๒๕๖๑ เมื่อวันที่ ๑๓ พฤษภาคม ๒๕๖๔ บจธ. จึงได้มีหนังสือเพื่อขอความอนุเคราะห์กระทรวงการคลังเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบต่อร่างพระราชบัญญัติดังกล่าว **(สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑๑ และ ๑๒)** โดยได้จัดทำ

ประมาณการการสูญเสียรายได้และประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการยกเว้นหรือลดภาษีอากร ประกอบการพิจารณาด้วยแล้ว **(สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑๓)**

๗) <u>ข้อเสนอ</u>

จึงเสนอมาเพื่อโปรดพิจารณาเห็นชอบให้เสนอร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... **(สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑๔)** ต่อคณะรัฐมนตรี ทั้งนี้ หากพิจารณาเห็นชอบขอได้โปรดพิจารณาลงนามในบันทึกข้อความถึงเลขาธิการคณะรัฐมนตรีตามที่แนบมาพร้อมกันนี้ **(สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑๕)** จักขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

พลตำรวจเอก

(เฉลิมเกียรติ ศรีวรขาน)
ประธานกรรมการสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน

กองกฎหมายและงานคดี
โทร. ๐ ๒๒๗๘ ๑๖๔๘ ต่อ ๔๑๑
โทรสาร ๐ ๒๒๗๘ ๑๒๘๔
ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ labai.411@hotmail.com

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๒

สถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน)
๒๑๐ สถานีวิทยุโทรทัศน์กองทัพบก อาคารเบญจสิริ ถนนพหลโยธิน แขวงสามเสนใน เขตพญาไท กรุงเทพมหานคร ๑๐๔๐๐
The Land Bank Administration Institute (Public Organization)
210 Royal Thai Army Radio And Television Station, Benchasiri Building, Phahonyothin Rd., Samsen Nai, Phaya Thai, Bangkok 10400 Tel. 0 2278 1648 Fax. 0 2278 1148 www.labai.or.th

ที่ บจธ ๐๑/ ๖๗๖

๒๓ กันยายน ๒๕๖๔

เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. ....

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. บันทึกข้อความรองนายกรัฐมนตรี (พลเอก ประวิตร วงษ์สุวรรณ) ที่ นร ๐๔๐๓ (กร ๑) ๑๑๔๔๓/๒๕๖๔ เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... ลงวันที่ ๒๔ กันยายน ๒๕๖๔

๒. สำเนาหนังสือสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) ที่ บจธ ๐๑/๖๗๗ เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... ลงวันที่ ๒๒ กันยายน ๒๕๖๔

๓. พระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) พ.ศ. ๒๕๕๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

๔. สำเนาหนังสือสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) ที่ บจธ ๐๑/๑๓๒๔ เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... ลงวันที่ ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๓

๕. สำเนารายงานการประชุมคณะอนุกรรมการนโยบาย แนวทาง และมาตรการการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดิน ครั้งที่ ๑/๒๕๖๓ เมื่อวันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๓

๖. รายงานสรุปผลการรับฟังความคิดเห็นต่อร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. ....

๗. สำเนาหนังสือสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) ที่ บจธ ๐๑/๒๘๕ เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... ลงวันที่ ๑๗ มีนาคม ๒๕๖๔

๘. สำเนารายงานการประชุมคณะอนุกรรมการกลั่นกรองกฎหมายการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดิน ครั้งที่ ๒/๒๕๖๔ เมื่อวันที่ ๙ มิถุนายน ๒๕๖๔

๙. สำเนาหนังสือสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) ที่ บจธ ๐๑/๕๗๕ เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... ลงวันที่ ๒๓ กรกฎาคม ๒๕๖๔

๑๐. สรุปสาระ ...

๑๐. สรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. ....

๑๑. เอกสารเพื่อใช้ประกอบการเสนอร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... ได้แก่ หลักเกณฑ์ในการตรวจสอบความจำเป็นในการตราพระราชบัญญัติ (Checklist) รายงานการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย (Regulatory Impact Assessment: RIA) และคำชี้แจงประกอบการจัดตั้งองค์การมหาชน

๑๒. กรอบสาระสำคัญ และแผนการจัดทำกฎหมายลำดับรองตามร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. ....

๑๓. สำเนาหนังสือสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) ที่ บจธ ๐๑/๓๗๓ เรื่อง ขอความอนุเคราะห์พิจารณาให้ความเห็นชอบต่อการดำเนินการตามร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... ตามความในมาตรา ๒๕ และมาตรา ๓๒ พระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลัง พ.ศ. ๒๕๖๑ ลงวันที่ ๑๓ พฤษภาคม ๒๕๖๔

๑๔. สำเนาหนังสือสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) ด่วนที่สุด ที่ บจธ ๐๑/๖๖๐ เรื่อง การพิจารณาให้ความเห็นชอบต่อการดำเนินการตามร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... ตามความในมาตรา ๒๕ และมาตรา ๓๒ พระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลัง พ.ศ. ๒๕๖๑ ลงวันที่ ๑๖ กันยายน ๒๕๖๔

๑๕. ประมาณการการสูญเสียรายได้และประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการยกเว้นหรือลดภาษีอากร

๑๖. ร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. ....

ด้วย รองนายกรัฐมนตรี (พลเอก ประวิตร วงษ์สุวรรณ) ซึ่งได้รับมอบหมายจากนายกรัฐมนตรีให้กำกับดูแลสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) หรือ บจธ. ได้เห็นชอบให้นำร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... เสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณา (สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑ และ ๒) โดยเรื่องนี้เข้าข่ายที่จะต้องนำเสนอคณะรัฐมนตรีตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘ มาตรา ๔ (๒)

เรื่องดังกล่าวมีรายละเอียด ดังนี้

๑. <u>ประเด็นนำเรียน</u>

เพื่อโปรดพิจารณาเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณามีมติเห็นชอบร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. ....

๒. <u>เรื่องเดิม</u>

การนำเสนอร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... มีความเป็นมาของเรื่องที่จะเสนอ ดังนี้

๒.๑ ปัญหาการขาดแคลนที่ดินทำกินและการไม่สามารถเข้าถึงที่ดินของเกษตรกรรายย่อยและผู้ยากจนเป็นปัญหาสำคัญของประเทศที่มีมานาน ส่วนหนึ่งเกิดจากปัญหาการกระจุกตัวของการถือครองที่ดินรวมทั้งปัญหาในการเก็งกำไรในที่ดิน เป็นเหตุให้ที่ดินถูกทิ้งร้างไม่ทำประโยชน์หรือใช้ประโยชน์ไม่เต็มที่ และสูญเสียพื้นที่ที่เหมาะสำหรับทำเกษตรกรรมซึ่งสภาพปัญหาดังกล่าวส่งผลต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จึงได้จัดตั้ง บจธ. ขึ้นโดยการตราพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) พ.ศ. ๒๕๕๔ โดยกำหนดในมาตรา ๗ แห่งพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งฯ ให้ บจธ. มีภารกิจหลักในการจัดตั้งธนาคารที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน ดำเนินการให้เกษตรกรและผู้ยากจนได้ใช้ประโยชน์ในที่ดินอย่างทั่วถึง ประกอบกับความในมาตรา ๖ แห่งพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๒ บัญญัติว่า “เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการตามมาตรา ๔๓ แห่งพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) พ.ศ. ๒๕๕๔ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ และแผนการปฏิรูปประเทศด้านสังคมให้กระทรวงการคลังและผู้มีหน้าที่รับผิดชอบดำเนินการเสนอร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งธนาคารที่ดินหรือองค์การอื่นที่มีวัตถุประสงค์ในลักษณะทำนองเดียวกับธนาคารที่ดินต่อคณะรัฐมนตรีภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่พระราชกฤษฎีกานี้มีผลใช้บังคับ” (สิ่งที่ส่งมาด้วย ๓) บจธ. จึงได้ยกร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... ซึ่งเป็นหน่วยงานที่มีภารกิจทำนองเดียวกับธนาคารที่ดินขึ้น

๒.๒ เมื่อวันที่ ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๓ บจธ. ได้มีหนังสือนำเรียนรองนายกรัฐมนตรี (พลเอก ประวิตร วงษ์สุวรรณ) เพื่อกรุณาทราบการดำเนินการ และหลักการร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... โดยรองนายกรัฐมนตรี (พลเอก ประวิตร วงษ์สุวรรณ) ได้รับทราบในหลักร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวแล้วเมื่อวันที่ ๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๓ (สิ่งที่ส่งมาด้วย ๔)

๒.๓ เมื่อวันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๓ คณะอนุกรรมการนโยบาย แนวทาง และมาตรการการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดิน ในการประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๖๓ ซึ่งมีรองนายกรัฐมนตรี (พลเอก ประวิตร วงษ์สุวรรณ) เป็นประธาน (สิ่งที่ส่งมาด้วย ๕) ได้มีมติ

๑) เห็นชอบในหลักการร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... ตามที่ บจธ. เสนอและมอบหมายให้ บจธ. ดำเนินการนำร่างกฎหมายไปดำเนินการรับฟังความคิดเห็นตามบทบัญญัติ มาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

พุทธศักราช ๒๕๖๐ และนำเสนอคณะอนุกรรมการกลั่นกรองกฎหมายการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดิน เพื่อพิจารณาก่อนเสนอคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ และคณะรัฐมนตรีต่อไป

๒) เห็นชอบรายงานการประเมินความคุ้มค่าของ บจธ. ตามพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๒ และให้สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในฐานะฝ่ายเลขานุการ ฯ เสนอความเห็นประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรี และรายงานคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติเพื่อทราบต่อไป

๒.๔ เพื่อดำเนินการตามมติคณะอนุกรรมการนโยบาย แนวทาง และมาตรการการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดินตามข้อ ๒.๓ บจธ. ได้นำร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... ออกรับฟังความคิดเห็นตามความในมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ระหว่างวันที่ ๗ ธันวาคม ๒๕๖๓ ถึงวันที่ ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔ (รวม ๖๐ วัน) โดยดำเนินการรับฟังความคิดเห็นทั้งฉบับรายมาตรา ทั่วประเทศทั้ง ๖ ภูมิภาค ทั้งนี้ ภายหลังสิ้นสุดการรับฟังความคิดเห็น ได้มีผู้เข้าร่วมแสดงความคิดเห็นรวมทั้งสิ้น ๗๒๐ คน/หน่วยงาน โดยมีผู้เข้าร่วมแสดงความคิดเห็นต่อร่างพระราชบัญญัติฯ อย่างหลากหลาย ซึ่งจากการสรุปผลการรับฟังความคิดเห็นมีผู้เห็นด้วยกับร่างพระราชบัญญัติดังกล่าว คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐ จากผู้เข้าร่วมแสดงความคิดเห็นทั้งหมด โดยผู้เข้าร่วมทั้งหมดเห็นด้วยกับร่างพระราชบัญญัติที่นำเสนอคิดเป็นร้อยละ ๑๐๐ ซึ่งแบ่งออกเป็นผู้เห็นด้วยกับร่างพระราชบัญญัติฯ ทั้งฉบับโดยไม่แก้ไข คิดเป็นร้อยละ ๖๙ และผู้เห็นด้วยกับร่างพระราชบัญญัติฯ แต่มีการเสนอปรับแก้ไขคิดเป็นร้อยละ ๓๑ (สิ่งที่ส่งมาด้วย ๖) ซึ่งเมื่อวันที่ ๑๗ มีนาคม ๒๕๖๔ บจธ. ได้มีหนังสือนำเรียนรองนายกรัฐมนตรี (พลเอก ประวิตร วงษ์สุวรรณ) เพื่อพิจารณากรุณาเห็นชอบให้ส่งร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... ไปสำนักงานคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ ในฐานะกรรมการและเลขานุการคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ เพื่อโปรดพิจารณาเสนอร่างพระราชบัญญัตินี้ต่อคณะอนุกรรมการกลั่นกรองกฎหมายการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดิน และคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติเพื่อพิจารณาเห็นชอบให้เสนอคณะรัฐมนตรีต่อไป โดยรองนายกรัฐมนตรี (พลเอก ประวิตร วงษ์สุวรรณ) ได้เห็นชอบเรื่องดังกล่าวแล้วเมื่อวันที่ ๒๓ มีนาคม ๒๕๖๔ (สิ่งที่ส่งมาด้วย ๗)

๒.๕ เมื่อวันที่ ๙ มิถุนายน ๒๕๖๔ คณะอนุกรรมการกลั่นกรองกฎหมายการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดิน ในการประชุมครั้งที่ ๒/๒๕๖๔ ซึ่งมีรองนายกรัฐมนตรี (นายวิษณุ เครืองาม) เป็นประธาน ได้มีมติเห็นชอบในหลักการร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... ตามที่ บจธ. เสนอ และมอบหมายให้ บจธ. นำความเห็นและข้อสังเกตของคณะอนุกรรมการกลั่นกรองกฎหมายการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดินเสนอคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติด้วย และหากกระบวนการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวแล้วเสร็จให้จัดทำแนวทางการจัดทำและเสนอร่างกฎหมายตามบทบัญญัติมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ และพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒ ประกอบการพิจารณาเสนอคณะรัฐมนตรีต่อไป (สิ่งที่ส่งมาด้วย ๘)

๒.๖ เมื่อ ...

๒.๖ เมื่อวันที่ ๒๓ กรกฎาคม ๒๕๖๔ บจธ. ได้จัดส่งเอกสารเพื่อใช้ประกอบการเสนอร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... ต่อสำนักงานคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ เพื่อเสนอคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ (สิ่งที่ส่งมาด้วย ๙) โดยเอกสารดังกล่าวประกอบด้วย

๑) หลักเกณฑ์ในการตรวจสอบความจำเป็นในการตราพระราชบัญญัติ (Checklist)

๒) รายงานการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย (Regulatory Impact Assessment: RIA)

๓) คำชี้แจงประกอบการจัดตั้งองค์การมหาชน

๓) <u>ข้อเท็จจริง</u>

ในการประชุมคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ ครั้งที่ ๒/๒๕๖๔ เมื่อวันที่ ๑๓ กันยายน ๒๕๖๔ ณ ตึกภักดีบดินทร์ ทำเนียบรัฐบาล โดยมีนายกรัฐมนตรี (พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา) เป็นประธานกรรมการ พร้อมด้วยผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้แทนส่วนราชการที่เกี่ยวข้องเข้าร่วมประชุม ในการนี้ พลตำรวจเอก เฉลิมเกียรติ ศรีวรขาน ประธานกรรมการ ในคณะกรรมการ บจธ. และนายกุลพัชร ภูมิใจอวด ผู้อำนวยการ บจธ. เข้าร่วมประชุมเพื่อชี้แจงร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... โดยสำนักงานคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติในฐานะฝ่ายเลขานุการฯ เสนอความเห็นว่า ร่างพระราชบัญญัติดังกล่าว ตามที่ บจธ. เสนอ ซึ่งได้ผ่านการพิจารณาของคณะอนุกรรมการนโยบาย แนวทาง และมาตรการการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดินในการประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๖๓ เมื่อวันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๓ และผ่านการพิจารณาของคณะอนุกรรมการกลั่นกรองกฎหมายการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดิน ในการประชุม ครั้งที่ ๒/๒๕๖๔ เมื่อวันที่ ๙ มิถุนายน ๒๕๖๔ โดยมติที่ประชุมเห็นชอบในหลักการและเห็นว่าพระราชบัญญัติดังกล่าวสอดคล้องกับหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ มาตรา ๑๐ (๔) กำหนดมาตรการหรือแนวทางการกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรม ซึ่งรวมถึงรูปแบบการจัดที่ดินในลักษณะแปลงรวมโดยไม่ให้กรรมสิทธิ์ หรือรูปแบบในลักษณะอื่นตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติกำหนด โดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรีเพื่อให้การใช้ที่ดินเกิดประโยชน์สูงสุด เห็นควรนำเสนอคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติพิจารณาให้ความเห็นชอบก่อนเสนอคณะรัฐมนตรีต่อไป

โดยที่ประชุมคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติมีมติเห็นชอบในหลักการร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... ตามที่ บจธ. เสนอ และมอบหมายให้ บจธ. เสนอเรื่องนำเรียนคณะรัฐมนตรีโดยเร็วต่อไป

๔) <u>รัฐธรรมนูญ ยุทธศาสตร์ชาติ แผนพัฒนาเศรษฐกิจฯ มติคณะรัฐมนตรี และคำสั่งที่เกี่ยวข้อง</u>

ที่	เรื่อง	วันที่มีมติ	สาระสำคัญ
๑	รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐	-	มาตรา ๗๒ และมาตรา ๗๓ รัฐพึงดำเนินการเกี่ยวกับที่ดินโดยวางแผนการใช้ที่ดินของประเทศให้เหมาะสมกับสภาพของพื้นที่และศักยภาพของที่ดิน ตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืนจัดให้มีมาตรการกระจายการถือครองที่ดินเพื่อให้ประชาชนสามารถมีที่ทำกินได้อย่างทั่วถึง และเป็นธรรม จัดให้มีมาตรการหรือกลไกที่ช่วยให้เกษตรกรประกอบเกษตรกรรม มาตรา ๒๕๘ ให้ดำเนินการปฏิรูปประเทศ จัดให้มีการกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรม
๒	ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐)	-	ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม ๔. การลดความเหลื่อมล้ำ สร้างความเป็นธรรมในทุกมิติ ๔.๑.๓ กระจายการถือครองที่ดินและการเข้าถึงทรัพยากร กำหนดมาตรการเพื่อให้เกิดการใช้ประโยชน์ที่ดินที่มีกรรมสิทธิ์อย่างเป็นธรรม และกระจายการถือครองที่ดินในขนาดที่เหมาะสมต่อการประกอบอาชีพเพื่อให้เกิดความเป็นธรรมในการถือครองที่ดิน
๓	แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒	-	ส่วนที่ ๔ ยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ ยุทธศาสตร์ที่ ๒ การสร้างความเป็นธรรมและลดความเหลื่อมล้ำในสังคม ๓.๑.๓ สร้างโอกาสในการมีที่ดินทำกินของตนเองและยกระดับรายได้ สนับสนุนการ <u>จัดตั้งธนาคารที่ดิน</u>
๔	คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี แถลงต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ	วันที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๕๗	ข้อ ๓ การลดความเหลื่อมล้ำของสังคม และการสร้างโอกาสการเข้าถึงบริการของรัฐ ข้อ ๓.๗ แก้ปัญหาการไร้ที่ดินทำกินของเกษตรกรและการรุกล้ำเขตป่าสงวนโดยการกระจายสิทธิการถือครองที่ดินให้แก่ผู้ที่อยู่ในพื้นที่ที่ไม่ได้รุกล้ำ และออกมาตรการป้องกันการเปลี่ยนมือไปอยู่ในครอบครองของผู้ที่มิใช่เกษตรกร ... ข้อ ๙ การรักษาความมั่นคงของฐานทรัพยากรและการสร้างสมดุลระหว่างการอนุรักษ์กับการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน ข้อ ๙.๓ ในระยะต่อไป พัฒนาระบบบริหารจัดการที่ดิน และแก้ไขการบุกรุกที่ดินของรัฐ โดยยึดแนวพระราชดำริที่ให้ประชาชนสามารถอยู่ร่วมกับป่าได้ เช่น กำหนดเขตป่าชุมชนให้ชัดเจน พื้นที่

ใดที่ ...

ที่	เรื่อง	วันที่มีมติ	สาระสำคัญ
			ใดที่สงวนหรือกันไว้เป็นพื้นที่ป่าสมบูรณ์ก็ใช้มาตรการทางกฎหมายอย่างเคร่งครัด พื้นที่ใดสมควรให้ประชาชนใช้ประโยชน์ได้ก็จะผ่อนผันให้ตามความจำเป็นโดยใช้มาตรการทางการบริหารจัดการ มาตรการทางสังคมจิตวิทยา และการปลูกป่าทดแทนเข้าดำเนินการ ทั้งจะให้เชื่อมโยงกับการส่งเสริมการมีอาชีพและรายได้อื่นอันเป็นบ่อเกิดของเศรษฐกิจชุมชนที่ต่อเนื่องเพื่อให้คนเหล่านั้นสามารถพึ่งพาตนเองได้ตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงโดยที่ดินยังเป็นของรัฐ จะจัดทำฐานข้อมูลเพื่อการบริหารจัดการ จัดทำทะเบียนผู้ถือครองที่ดินในที่ดินของรัฐ ปรับปรุงกลไกการบริหารจัดการที่ดินของรัฐและเอกชนให้มีเอกภาพเพื่อทำหน้าที่กำหนดนโยบายด้านที่ดินในภาพรวม และปรับปรุงกลไกภาษีเพื่อกระจายการถือครองที่ดิน เร่งรัดการจัดสรรที่ดินให้แก่ผู้ยากไร้โดยไม่ต้องเป็นกรรมสิทธิ์ แต่รับรองสิทธิร่วมในการจัดการที่ดินของชุมชน กำหนดรูปแบบที่เหมาะสมของธนาคารที่ดินเพื่อให้เป็นกลไกในการนำทรัพยากรที่ดินมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด
๕	การประเมินผลสำเร็จของรัฐบาล	วันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๕๗ รองนายกรัฐมนตรี (นายวิษณุ เครืองาม) ได้รายงาน เรื่อง การประเมินผลสำเร็จของรัฐบาล ในการประชุมคณะรัฐมนตรี	การดำเนินการตามนโยบายรัฐบาล ๑๑ ด้าน ที่ได้แถลงต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติเมื่อวันที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๕๗ สามารถขับเคลื่อนได้โดยการมอบหมายให้ส่วนราชการเร่งเสนอร่างกฎหมายตามนโยบายรัฐบาล และให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเร่งตรวจพิจารณาร่างกฎหมายให้เป็นไปตามกรอบระยะเวลา โดยในกรณีการนำเสนอร่างกฎหมายที่เป็นนโยบายรัฐบาลต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติให้รัฐมนตรีผู้รักษาการตามร่างกฎหมายชี้แจงต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติด้วยว่าร่างกฎหมายนั้นเป็นกฎหมายตามนโยบายรัฐบาลด้านใด เพื่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติจะได้พิจารณาร่างกฎหมายนั้นอย่างรวดเร็ว ทั้งนี้ กฎหมายธนาคารที่ดิน เป็นนโยบายของรัฐบาล ๑๑ ข้อ ๒๓ หน้า ถอดรหัสเป็นกฎหมายตราขึ้นใหม่ในลำดับที่ ๔๖
๖	บัญชาของนายกรัฐมนตรี พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา	หนังสือสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี ที่ นร ๐๔๐๕ (ลน)/๖๙๔๒ ลงวันที่ ๒๓ มิถุนายน ๒๕๕๘	เมื่อวันที่ ๒๓ มิถุนายน ๒๕๕๘ นายกรัฐมนตรี (พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา) ได้มีบัญชาให้ทบทวนเรื่อง ธนาคารที่ดินด้วย ให้มีภารกิจดูแลที่ดินราษฎร ขายฝากด้วยอย่างไร งบประมาณเท่าไร

ที่	เรื่อง	วันที่มีมติ	สาระสำคัญ
๗	ข้อสั่งการของนายกรัฐมนตรี พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา	หนังสือสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี ที่ นร ๐๔๐๔/๑๒๒๙๖ ลงวันที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๕๘	นายกรัฐมนตรีมีดำริเกี่ยวกับรายงานการศึกษา เรื่อง ธนาคารที่ดิน ดังนี้ -*"ไม่เป็นกรรมสิทธิ์ ให้ใช้ที่ดินตามคณะกรรมการนโยบายที่ดิน จัดสรรให้ ใช้เวลา"* -*"กรณีธนาคารที่ดิน ให้กระทรวงการคลังไปพิจารณามา ไม่ใช่หาที่ดิน/หาเงินมารับซื้อ ขายฝากจากเกษตรกร เพื่อไม่ให้เสียที่ดิน ให้แก่นายทุน สอบสวนให้เป็นธรรม"*
๘	ร่างพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (ฉบับที่ ..) พ.ศ.	มติคณะรัฐมนตรีในคราวประชุมเมื่อวันที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๕๙	*ข้อ ๓ ให้สถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) เร่งดำเนินการจัดตั้งธนาคารที่ดินให้แล้วเสร็จโดยเร็ว*

๕) <u>ความเร่งด่วนของเรื่อง</u>

เนื่องจากขณะนี้ บจธ. มีภารกิจเร่งด่วนในการช่วยเหลือประชาชนตามโครงการนำร่องธนาคารที่ดิน ในพื้นที่ ๕ ชุมชนที่คณะรัฐมนตรีได้มีมติไว้ในคราวประชุมเมื่อวันที่ ๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔ และวันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๕๔ ตลอดจนเร่งรัดการดำเนินการตามแผนงาน เพื่อวางแนวทางการดำเนินงานและทดลองการดำเนินงานในการช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจนในรูปแบบของธนาคารที่ดิน โดยหากรัฐบาลสามารถจัดตั้งธนาคารที่ดินหรือองค์การอื่นที่มีวัตถุประสงค์ในลักษณะทำนองเดียวกันได้สำเร็จจะเป็นการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒

๖) <u>สาระสำคัญ</u>

บจธ. ดำเนินการตามความในมาตรา ๗ (๑) แห่งพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) พ.ศ. ๒๕๕๔ กำหนดให้มีวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งธนาคารที่ดิน และมาตรา ๖ แห่งพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๒ จึงจัดทำร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... ขึ้น โดยร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวมีโครงสร้างของร่างกฎหมายแบ่งออกเป็น ๖๐ มาตรา ๖ หมวด และ ๑ บทเฉพาะกาล มีสาระสำคัญในการจัดตั้งสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน (สบกด.) เป็นหน่วยงานของรัฐในรูปแบบองค์การมหาชนที่จัดตั้งตามพระราชบัญญัติเฉพาะ ทำหน้าที่ในการลดความเหลื่อมล้ำด้านที่ดิน ช่วยแก้ไขปัญหาในเรื่องที่ดินของประเทศในรูปแบบใหม่ โดยการกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน สนับสนุนให้เกษตรกรและผู้ยากจนได้มีที่ดินทำกิน และที่ดินที่ใช้ร่วมกันเพื่อประโยชน์ของชุมชน ส่งเสริมให้เกษตรกรรายย่อย ผู้ยากจน แรงงานไร้ที่ดิน และองค์กรของผู้ยากจนในรูปแบบต่างๆ ได้มีสิทธิร่วมกันในที่ดิน โดยได้รับการสนับสนุนจาก

ภาครัฐ ...

ภาครัฐสำหรับการป้องกันไม่ให้ที่ดินหลุดมือ หรือหลุดเข้าสู่กลไกตลาด เพื่อปกป้องที่ดินไว้ให้เกษตรกรรายย่อย ผู้ยากจน และแรงงานไร้ที่ดิน ได้ใช้ประโยชน์ต่อไป โดย สบกด. จะดำเนินงานภายใต้นโยบายและแผนการบริหารจัดการทรัพยากรดินและที่ดินของประเทศของคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ รายละเอียดปรากฏตามสรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... (สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑๐) ซึ่งการจัดตั้งธนาคารที่ดินมีเหตุผลและความจำเป็นปรากฏตามเอกสารประกอบการชี้แจงร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... ได้แก่ หลักเกณฑ์ในการตรวจสอบความจำเป็นในการตราพระราชบัญญัติ (Checklist) รายงานการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย (Regulatory Impact Assessment: RIA) และคำชี้แจงประกอบการจัดตั้งองค์การมหาชน (สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑๑) และหากร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... ประกาศใช้จะต้องออกกฎหมายลำดับรอง รายละเอียดปรากฏตามกรอบสาระสำคัญ และแผนการจัดทำกฎหมายลำดับรองตามร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... (สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑๒)

ทั้งนี้ ร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... มีประเด็นที่เกี่ยวข้องกับพระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. ๒๕๖๑ เมื่อวันที่ ๑๓ พฤษภาคม ๒๕๖๔ บจธ. จึงได้มีหนังสือเพื่อขอความอนุเคราะห์กระทรวงการคลังเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบต่อร่างพระราชบัญญัติดังกล่าว (สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑๓ และ ๑๔) โดยได้จัดทำประมาณการการสูญเสียรายได้และประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการยกเว้นหรือลดภาษีอากร ประกอบการพิจารณาด้วยแล้ว (สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑๕)

๗) <u>ข้อเสนอ</u>

เพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณามีมติเห็นชอบร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... (สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑๖)

จึงเรียนมาเพื่อโปรดนำกราบเรียนนายกรัฐมนตรีเพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

พลตำรวจเอก

(เฉลิมเกียรติ ศรีวรขาน)
ประธานกรรมการสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน

กองกฎหมายและงานคดี
โทร. ๐ ๒๒๗๘ ๑๖๔๘ ต่อ ๔๑๑
โทรสาร ๐ ๒๒๗๘ ๑๒๘๔
ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ labai.411@hotmail.com

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๓

บันทึกหลักการและเหตุผล

ประกอบร่างพระราชบัญญัติ

สถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน

พ.ศ. ....

หลักการ

ให้มีกฎหมายว่าด้วยสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน

เหตุผล

โดยที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ หมวด ๓ สิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย มาตรา ๔๓ ได้บัญญัติให้บุคคลและชุมชนย่อมมีสิทธิจัดการ บำรุงรักษา และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และความหลากหลาย ทางชีวภาพอย่างสมดุลและยั่งยืนตามวิธีการที่กฎหมายบัญญัติ มาตรา ๕๗ รัฐต้องอนุรักษ์ คุ้มครอง บำรุงรักษา ฟื้นฟู บริหารจัดการ และใช้หรือจัดให้มีการใช้ประโยชน์ จากทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และความหลากหลายทางชีวภาพ ให้เกิดประโยชน์อย่างสมดุลและยั่งยืน โดยต้องให้ประชาชนและชุมชนในท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมดำเนินการและได้รับประโยชน์จากการดำเนินการดังกล่าวด้วยตามที่กฎหมายบัญญัติ และหมวด ๖ แนวนโยบายของรัฐ มาตรา ๗๑ รัฐพึงเสริมสร้างความเข้มแข็งของครอบครัวอันเป็นองค์ประกอบพื้นฐานที่สำคัญของสังคม จัดให้ประชาชนมีที่อยู่อาศัยอย่างเหมาะสม มาตรา ๗๒ รัฐพึงดำเนินการเกี่ยวกับที่ดิน ทรัพยากรน้ำ และพลังงาน (๓) จัดให้มีมาตรการกระจายการถือครองที่ดินเพื่อให้ประชาชนสามารถมีที่ทำกินได้อย่างทั่วถึง และเป็นธรรม มาตรา ๗๓ รัฐพึงจัดให้มีมาตรการหรือกลไกที่ช่วยให้เกษตรกรประกอบเกษตรกรรม ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ได้ผลผลิตที่มีปริมาณและคุณภาพสูง มีความปลอดภัย โดยใช้ต้นทุนต่ำ และสามารถแข่งขันในตลาดได้ และพึงช่วยเหลือเกษตรกรผู้ยากไร้ให้มีที่ทำกินโดยการปฏิรูปที่ดิน หรือวิธีอื่นใด และหมวด ๑๖ การปฏิรูปประเทศมาตรา ๒๕๘ ให้ดำเนินการปฏิรูปประเทศอย่างน้อยในด้านการจัดให้มีการกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรม รวมทั้งการตรวจสอบกรรมสิทธิ์ และการถือครองที่ดินทั้งประเทศเพื่อแก้ไขปัญหากรรมสิทธิ์และสิทธิครอบครองที่ดินอย่างเป็นระบบ

ที่ดินเป็นปัจจัยพื้นฐานที่สำคัญและเป็นรากฐานในการผลิตและการสร้างที่อยู่อาศัย ซึ่งปัจจุบันเกษตรกรรายย่อย ผู้ยากจน และแรงงานไร้ที่ดิน กำลังประสบปัญหาเรื่องการขาดแคลนที่ดิน และไม่สามารถเข้าถึงที่ดินสำหรับทำกินและที่ดินสำหรับที่อยู่อาศัย และที่ดินที่ใช้ร่วมกันเพื่อประโยชน์ของชุมชน ตลอดจนยังมีปัญหาเรื่องการกระจุกตัวการถือครองที่ดิน ปัญหาการเก็งกำไรที่ดิน เป็นเหตุให้ที่ดินถูกทิ้งร้างไม่ทำประโยชน์หรือใช้ประโยชน์ได้ไม่เต็มที่ โดยที่ความเหลื่อมล้ำในการถือครองที่ดินถือเป็นปัญหาที่สำคัญของประเทศไทย พระราชบัญญัตินี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นกลไกการกระจายการถือครองที่ดิน สนับสนุนให้เกษตรกรและผู้ยากจนได้มีที่ดินทำกินหรือมีที่ดินที่ใช้เป็นที่อยู่อาศัย จึงเห็นควรให้มีการตรากฎหมายฉบับนี้ เพื่อดำเนินการกระจายการถือครองที่ดินและช่วยให้เกษตรกรรายย่อย ผู้ยากจนและแรงงานไร้ที่ดิน ได้มีที่ดินทำกินและที่ดินสำหรับที่อยู่อาศัยและที่ดินที่ใช้ร่วมกันเพื่อประโยชน์ของชุมชน เพื่อส่งเสริมให้เกษตรกรรายย่อย ผู้ยากจน และแรงงานไร้ที่ดิน และองค์กรของคนจนในรูปแบบต่าง ๆ ได้มีสิทธิร่วมกันในที่ดิน โดยได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐสำหรับป้องกันไม่ให้ที่ดินหลุดมือ หรือหลุดเข้าสู่กลไกตลาด เพื่อปกป้องที่ดินไว้ให้เกษตรกรรายย่อย ผู้ยากจนและแรงงานไร้ที่ดิน ได้ใช้ประโยชน์ต่อไป โดยการบริหารจัดการร่วมกัน ระหว่างรัฐกับประชาชน

ร่าง

พระราชบัญญัติ

สถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน

พ.ศ. ....

.....

.....

.....

.....

.....

โดยที่เป็นการสมควรให้มีกฎหมายว่าด้วยสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน

พระราชบัญญัตินี้มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๖ ประกอบกับมาตรา ๓๒ และมาตรา ๓๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

เหตุผลในการออกและความจำเป็นในการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลตามพระราชบัญญัตินี้ เพื่อลดความเหลื่อมล้ำในการถือครองที่ดิน ป้องกันและแก้ไขปัญหาการสูญเสียสิทธิในที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัยของเกษตรกรและผู้ยากจน และป้องกันการบุกรุกที่ดินของรัฐ รวมทั้งเป็นการพัฒนาที่ดินที่ไม่ได้ใช้ประโยชน์ให้มีการใช้ประโยชน์ในที่ดินได้อย่างเต็มศักยภาพ ซึ่งการตราพระราชบัญญัตินี้สอดคล้องกับเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๖ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยแล้ว

.....

.....

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. ....”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ในพระราชบัญญัตินี้

“การบริหารจัดการที่ดิน” หมายความว่า การจัดหาที่ดิน การกระจายการถือครองที่ดิน การใช้ที่ดินเพื่อความมั่นคงทางด้านอาหาร การป้องกันและแก้ไขปัญหาการสูญเสียสิทธิในที่ดินและที่อยู่อาศัย การพัฒนาฟื้นฟูที่ดินเพื่อแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำด้านการถือครองที่ดิน การป้องกันการบุกรุกที่ดินของรัฐ รวมทั้งการอื่นใดที่จำเป็นเพื่อให้การใช้ที่ดินมีประสิทธิภาพ เกิดผลสัมฤทธิ์เป็นธรรม และยั่งยืน

“การกระจายการถือครองที่ดิน” หมายความว่า การกระจายการถือครองที่ดินเพื่อให้ประชาชนมีที่ดินทำกินอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม

“ที่ดิน” หมายความว่า

(๑) ที่ดินหรือพื้นที่ที่ใช้ทำเกษตรกรรมหรือที่เกี่ยวเนื่องกับการทำเกษตรกรรม

(๒) ที่ดินหรือพื้นที่ที่ใช้เป็นที่อยู่อาศัยและเกี่ยวเนื่องกับที่อยู่อาศัยทั้งในเมืองและชนบท

(๓) ที่ดินหรือพื้นที่ที่ใช้ประโยชน์ร่วมกันของชุมชน

ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

“เกษตรกรรม” หมายความว่า การทำนา การทำไร่ การทำสวน การเลี้ยงสัตว์ การเลี้ยงสัตว์น้ำ และกิจการอื่นที่เกี่ยวเนื่องกับภาคเกษตรกรรมตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

“เกษตรกร” หมายความว่า ผู้ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก หรือผู้มีอาชีพอื่นซึ่งประสงค์จะประกอบอาชีพเกษตรกรรมแต่ไม่มีที่ดินทำกินหรือมีที่ดินไม่เพียงพอแก่การทำกิน ทั้งนี้ตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด

“ผู้ยากจน” หมายความว่า ผู้ที่มีทรัพย์สินไม่เพียงพอแก่การดำรงชีพหรืออยู่ในสภาวะที่ไม่สามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนเองได้ ตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

"ชุมชน" หมายความว่า กลุ่มคนที่อยู่รวมกัน โดยมีอัตลักษณ์ร่วมกัน และมีการกำหนดขอบเขตการจัดการหาประโยชน์ของชุมชนที่ชัดเจน มีกฎกติการ่วมกันในการทำประโยชน์และระงับข้อขัดแย้ง มีการแบ่งปันประโยชน์ภายใต้กฎกติกาของชุมชนนั้น และมีผู้นำของชุมชน ไม่ว่ามีสภาพเป็นนิติบุคคลหรือไม่มีก็ตาม ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด

“องค์กรชุมชน” หมายความว่า กลุ่มคนที่มีระบบการบริหารจัดการที่สมาชิกของชุมชนจัดตั้งขึ้น เพื่อดำเนินการร่วมกัน โดยจะเป็นนิติบุคคลหรือไม่ก็ได้ และมีวัตถุประสงค์เพื่อประโยชน์ในการประกอบอาชีพ พัฒนาอาชีพ เพิ่มรายได้ พัฒนาที่อยู่อาศัยและสิ่งแวดล้อม หรือพัฒนาคุณภาพชีวิตของสมาชิกในกลุ่ม

“เครือข่ายองค์กรชุมชน” หมายความว่า กลุ่มองค์กรชุมชนที่มีการรวมตัวกันโดยมีวัตถุประสงค์ที่จะกระทำกิจการอย่างหนึ่งอย่างใดเพื่อประโยชน์ของสมาชิกในกลุ่มนั้น

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน

“ประธานกรรมการ” หมายความว่า ประธานกรรมการบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน

“กรรมการ” หมายความว่า กรรมการบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน

“สถาบัน” หมายความว่า สถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน

“เลขาธิการ” หมายความว่า เลขาธิการสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน

“พนักงาน” หมายความว่า พนักงานของสถาบัน

“ลูกจ้าง” หมายความว่า ลูกจ้างของสถาบัน

มาตรา ๔ ให้นายกรัฐมนตรีรักษาการตามพระราชบัญญัติ

มาตรา ๕ การบริหารจัดการที่ดินมีวัตถุประสงค์ดังนี้

(๑) จัดหาที่ดินของรัฐและเอกชนเพื่อการใช้ประโยชน์ตามวัตถุประสงค์ของการตราพระราชบัญญัตินี้

(๒) จัดการกระจายการถือครองที่ดินและที่อยู่อาศัยแก่เกษตรกรหรือผู้ยากจนอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน

(๓) ป้องกันและแก้ไขปัญหาการสูญเสียสิทธิในที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัยของเกษตรกรหรือผู้ยากจน

(๔) ส่งเสริมและสนับสนุนให้ชุมชนบริหารจัดการที่ดินร่วมกัน

(๕) รวบรวมข้อมูล ศึกษาและวิเคราะห์ทางวิชาการต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการบริหารจัดการที่ดินเพื่อเกษตรกรหรือผู้ยากจนอย่างเป็นระบบ

มาตรา ๖ ในการบริหารจัดการที่ดินตามพระราชบัญญัตินี้ ให้คณะกรรมการเสนอแนะต่อหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องให้ขจัดหรือระงับอุปสรรคในการบริหารจัดการที่ดิน หรือปรับปรุงกฎหมาย กฎ หรือคำสั่ง หรือขั้นตอนการปฏิบัติงานใด ๆ ต่อไป เพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ขจัดความเหลื่อมล้ำ อำนวยประโยชน์ และลดภาระที่เกิดขึ้นกับเกษตรกรและผู้ยากจนโดยไม่จำเป็น

ก่อนการเสนอแนะตามวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการหารือร่วมกับหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง โดยคำนึงถึงประสิทธิภาพ ความสามารถ และอุปสรรคของหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องที่จะดำเนินการตามแนวทางที่เสนอแนะประกอบด้วยคณะกรรมการอาจหารือร่วมกับหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องวางหลักเกณฑ์เพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการตามมาตรานี้ต่อไปได้ด้วย

หมวด ๑
การจัดตั้ง และอำนาจหน้าที่ของสถาบัน

มาตรา ๗ ให้จัดตั้งสถาบันขึ้น เรียกว่า “สถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน” เรียกโดยย่อว่า “สบกด.” และให้ใช้ชื่อเป็นภาษาอังกฤษว่า “The Institute of Land Management for Fair and Sustainable Distribution” เรียกโดยย่อว่า “ILMD” และให้สถาบันนี้เป็นนิติบุคคล กิจการของสถาบันไม่อยู่ภายใต้บังคับแห่งกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงาน กฎหมายว่าด้วยแรงงานสัมพันธ์ กฎหมายว่าด้วยประกันสังคม และกฎหมายว่าด้วยเงินทดแทน

ให้เลขาธิการ รองเลขาธิการ พนักงานและลูกจ้างของสถาบัน ได้รับประโยชน์ตอบแทนไม่น้อยกว่าที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงาน กฎหมายว่าด้วยแรงงานสัมพันธ์ กฎหมายว่าด้วยประกันสังคม และกฎหมายว่าด้วยเงินทดแทน

สถาบันเป็นหน่วยงานของรัฐที่ไม่เป็นส่วนราชการตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการจัดระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน และไม่เป็นรัฐวิสาหกิจตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณและกฎหมายอื่น

มาตรา ๘ ให้สถาบันมีสิทธิ หน้าที่ และอำนาจกระทำกิจการต่าง ๆ ภายในขอบเขตแห่งวัตถุประสงค์การบริหารจัดการที่ดินตามมาตรา ๕ หน้าที่และอำนาจเช่นที่ว่านี้ ให้รวมถึง

(๑) ถือกรรมสิทธิ์ สิทธิครอบครอง หรือมีทรัพยสิทธิต่าง ๆ ในทรัพย์สินของสถาบัน รวมทั้งทรัพย์สินที่มีผู้อุทิศให้

(๒) จัดหาที่ดินของรัฐตามที่หน่วยงานรัฐที่มีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบมอบหมาย และจัดหาที่ดินเอกชน

(๓) จัดหา สร้าง ซื้อ ว่าจ้าง รับจ้าง หรือดำเนินการใด ๆ เกี่ยวกับทรัพย์สินของสถาบัน รวมทั้งทรัพย์สินที่มีผู้อุทิศให้

(๔) ทำความตกลงและร่วมมือกับหน่วยงานของรัฐทั้งในประเทศและต่างประเทศ ธนาคารที่ดินในต่างประเทศ องค์การระหว่างประเทศ หน่วยงานเอกชนในประเทศ องค์กรชุมชนหรือเครือข่ายองค์กรชุมชน ในกิจการเกี่ยวกับการบริหารจัดการที่ดิน การจัดหาที่ดินของรัฐและเอกชน และเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาการสูญเสียสิทธิในที่ดินและที่อยู่อาศัย

(๕) ว่าจ้างหรือมอบให้บุคคลใดประกอบกิจการส่วนใดส่วนหนึ่งของสถาบัน

(๖) ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาอาชีพแก่เกษตรกร ผู้ยากจน ชุมชน และองค์กรชุมชน

(๗) จัดเก็บค่าธรรมเนียม ค่าบำรุง ค่าตอบแทน หรือค่าบริการในการดำเนินงานตามหลักเกณฑ์และอัตราที่คณะกรรมการกำหนด

(๘) ส่งเสริมการศึกษาค้นคว้างานวิชาการ งานวิจัยและนวัตกรรม สร้างเสริมองค์ความรู้ พัฒนากลไกการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ

(๙) ดำเนินกิจการอื่นใดที่จำเป็นหรือต่อเนื่องเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของสถาบัน

มาตรา ๙ ในการดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจตามมาตรา ๘ ให้สถาบันดำเนินการให้เป็นไปตามนโยบายการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดินของประเทศที่คณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติตามกฎหมายว่าด้วยคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติกำหนดเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับกฎหมายนี้

ทั้งนี้ ให้หน่วยงานของรัฐสนับสนุนให้มีการกระจายการถือครองที่ดินตามพระราชบัญญัตินี้

หมวด ๒
ทุนและรายได้

มาตรา ๑๐ ทุนของสถาบันประกอบด้วยเงินและทรัพย์สิน ดังต่อไปนี้

(๑) เงินที่รัฐบาลจัดสรรให้เป็นทุนประเดิม

(๒) ภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างที่มีกฎหมายกำหนดให้จัดสรรเป็นของสถาบัน

(๓) เงินอุดหนุนที่รัฐบาลจัดสรรให้รายปีจากงบประมาณแผ่นดิน

(๔) เงินหรือทรัพย์สินจากภาคเอกชน หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือองค์กรอื่น รวมทั้งจากต่างประเทศ หรือองค์การระหว่างประเทศ และเงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้อุทิศให้

(๕) เงินหรือรายได้จากการดำเนินการของสถาบัน ตามเจตนารมณ์ของกฎหมายนี้

(๖) ดอกผลของเงินหรือรายได้จากทรัพย์สินของสถาบัน

(๗) ค่าธรรมเนียม ค่าบำรุง ค่าตอบแทน ค่าบริการ หรือรายได้จากการดำเนินงานตามวัตถุประสงค์ตามพระราชบัญญัติฉบับนี้

(๘) รายได้อื่น

มาตรา ๑๑ รายได้และรายรับของสถาบัน ไม่ต้องส่งกระทรวงการคลังตามกฎหมายว่าด้วยเงินคงคลังและกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ

หมวด ๓
คณะกรรมการบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน

มาตรา ๑๒ ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่ง เรียกว่า “คณะกรรมการบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน” ประกอบด้วย

(๑) ประธานกรรมการ ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ด้านการบริหารจัดการ หรือวิทยาการอื่นที่เกี่ยวข้องและเป็นประโยชน์ต่อกิจการของสถาบัน

(๒) กรรมการโดยตำแหน่ง จำนวนเก้าคน ประกอบด้วย ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ปลัดกระทรวงการคลัง ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ปลัดกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ปลัดกระทรวงมหาดไทย ปลัดกระทรวงคมนาคม เลขาธิการสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ

(๓) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวนสองคน ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์เป็นที่ประจักษ์ในด้านการกระจายการถือครองที่ดิน ด้านการบริหารจัดการที่ดินอย่างยั่งยืน หรือวิทยาการอื่นที่เกี่ยวข้องและเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินการให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของสถาบัน

(๔) กรรมการตัวแทนภาคประชาชน จำนวนเก้าคน ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจากเครือข่ายภาคประชาชนด้านที่อยู่อาศัย ด้านการเกษตร จำนวนด้านละสองคน และด้านต่อไปนี้ จำนวนหนึ่งคน ด้านแรงงาน ด้านสวัสดิการสังคม ด้านกลุ่มชาติพันธุ์ ด้านกฎหมายสิทธิชุมชน และด้านส่งเสริมความเข้มแข็งชุมชน

ให้เลขาธิการเป็นกรรมการและเลขานุการ และให้เลขาธิการแต่งตั้งพนักงานของสถาบันเป็นผู้ช่วยเลขานุการได้ตามความจำเป็น

หลักเกณฑ์และวิธีการสรรหาบุคคลเพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งเป็นประธานกรรมการและกรรมการตาม (๓) และ (๔) รวมทั้งการสรรหาประธานกรรมการและกรรมการดังกล่าวเพื่อดำรงตำแหน่งแทนผู้ที่พ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ ให้เป็นไปตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนด โดยการเสนอแนะของคณะกรรมการ

มาตรา ๑๓ การแต่งตั้งคณะกรรมการสรรหาตามมาตรา ๑๒ วรรคท้าย อย่างน้อยต้องประกอบด้วย ผู้แทนภาคประชาชนกึ่งหนึ่งที่มาจากเครือข่ายภาคประชาชนด้านที่อยู่อาศัย ด้านการเกษตร ด้านแรงงาน ด้านสวัสดิการสังคม ด้านกลุ่มชาติพันธุ์ ด้านกฎหมายสิทธิชุมชน และด้านส่งเสริมความเข้มแข็งชุมชน

มาตรา ๑๔ ประธานกรรมการ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ และกรรมการตัวแทนภาคประชาชน ตามมาตรา ๑๒ (๑) (๓) และ (๔) มีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสี่ปี เมื่อพ้นจากตำแหน่งแล้วอาจได้รับแต่งตั้งใหม่ได้แต่ไม่เกินสองวาระติดต่อกัน

เมื่อครบกำหนดตามวาระดังกล่าวในวรรคหนึ่ง หากยังมิได้มีการแต่งตั้งประธานกรรมการ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ หรือกรรมการตัวแทนภาคประชาชนขึ้นใหม่ ให้ประธานกรรมการ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ หรือกรรมการตัวแทนภาคประชาชนซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระนั้น อยู่ในตำแหน่งเพื่อดำเนินงานต่อไปจนกว่าประธานกรรมการ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ หรือกรรมการตัวแทนภาคประชาชนซึ่งได้รับแต่งตั้งใหม่เข้ารับหน้าที่

มาตรา ๑๕ ประธานกรรมการ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ และกรรมการตัวแทนภาคประชาชนตามมาตรา ๑๒ (๑) (๓) และ (๔) ต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

(๑) มีสัญชาติไทย

(๒) มีอายุไม่ต่ำกว่าสี่สิบห้าบริบูรณ์ และไม่เกินเจ็ดสิบปีบริบูรณ์

(๓) ไม่เป็นพนักงานหรือลูกจ้าง หรือที่ปรึกษา หรือผู้เชี่ยวชาญซึ่งมีสัญญาจ้างกับสถาบัน

(๔) ไม่เป็นหรือเคยเป็นบุคคลล้มละลาย หรือไม่เคยเป็นบุคคลล้มละลายทุจริต

(๕) ไม่เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

(๖) ไม่เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ

(๗) ไม่เคยถูกไล่ออก ปลดออก หรือให้ออกจากงานเพราะทุจริตต่อหน้าที่ หรือประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง หรือถือว่ากระทำการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ

(๘) ไม่เป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น กรรมการหรือผู้ดำรงตำแหน่งซึ่งรับผิดชอบการบริหารพรรคการเมือง ที่ปรึกษาพรรคการเมืองหรือเจ้าหน้าที่พรรคการเมือง

(๙) ไม่เป็นผู้มีส่วนได้เสียในกิจการที่กระทำกับสถาบัน หรือในกิจการที่เป็นการแข่งขันกับกิจการของสถาบันหรือขัดหรือแย้งกับวัตถุประสงค์ของสถาบัน ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม

มาตรา ๑๖ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระตามมาตรา ๑๔ ประธานกรรมการ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ และกรรมการตัวแทนภาคประชาชน ตามมาตรา ๑๒ (๑) (๓) และ (๔) พ้นจากตำแหน่ง เมื่อ

(๑) ตาย

(๒) ลาออก

(๓) คณะรัฐมนตรีให้ออก เพราะบกพร่องต่อหน้าที่ มีความประพฤติเสื่อมเสีย หรือหย่อนความสามารถ

(๔) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้าม

มาตรา ๑๗ ในกรณีที่ประธานกรรมการ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ หรือกรรมการตัวแทนภาคประชาชน ตามมาตรา ๑๒ (๑) (๓) และ (๔) พ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ ให้ทำการสรรหาและเสนอคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งผู้ดำรงตำแหน่งแทน เว้นแต่วาระเหลืออยู่ไม่ถึงเก้าสิบวันจะไม่แต่งตั้ง

ประธานกรรมการ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ หรือกรรมตัวแทนภาคประชาชนแทนก็ได้ และให้ผู้ได้รับแต่งตั้งแทนตำแหน่งที่ว่างนั้นอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ ของประธานกรรมการ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ หรือกรรมการตัวแทนภาคประชาชนซึ่งได้แต่งตั้งไว้แล้ว

ในกรณีที่ประธานกรรมการ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ หรือกรรมการตัวแทนภาคประชาชนพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ ให้คณะกรรมการประกอบด้วยกรรมการทั้งหมดเท่าที่มีอยู่จนกว่าจะมีการแต่งตั้งประธานกรรมการ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ หรือกรรมการตัวแทนภาคประชาชนตามวรรคหนึ่ง และในกรณีที่ประธานกรรมการพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระให้กรรมการที่เหลือเลือกกรรมการคนหนึ่งทำหน้าที่ประธานกรรมการเป็นการชั่วคราว

มาตรา ๑๘ การประชุมคณะกรรมการต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุม ถ้าประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้กรรมการที่มาประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก เว้นแต่การแต่งตั้งและถอดถอนเลขาธิการ ต้องประกอบด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนกรรมการที่มีอยู่ในองค์ประชุมโดยไม่นับรวมตำแหน่งเลขาธิการ กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

มาตรา ๑๙ ให้คณะกรรมการมีหน้าที่และอำนาจโดยทั่วไปในการวางนโยบายและควบคุมดูแลทั่วไปซึ่งกิจการของสถาบัน หน้าที่และอำนาจเช่นว่านี้ให้รวมถึง

(๑) กำหนดนโยบายและออกระเบียบ ข้อบังคับ และประกาศ ในการบริหารและดำเนินกิจการของสถาบัน

(๒) พิจารณาให้ความเห็นชอบแผนดำเนินงานและงบประมาณประจำปีของสถาบัน

(๓) พิจารณาแผนและประเมินผลการดำเนินงานของเลขาธิการ

(๔) ออก ระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ หรือข้อกำหนดเกี่ยวกับสถาบัน ในเรื่องดังต่อไปนี้

(ก) การจัดแบ่งส่วนงานของสถาบัน และขอบเขตหน้าที่ของส่วนงานดังกล่าว

(ข) การกำหนดตำแหน่ง คุณสมบัติเฉพาะตำแหน่ง ประเภท อัตราเงินเดือน ค่าจ้าง และเงินอื่นของพนักงานและลูกจ้างของสถาบัน

(ค) การคัดเลือก การบรรจุ การแต่งตั้ง การถอดถอน วินัยและการลงโทษทางวินัย การออกจากตำแหน่ง การร้องทุกข์และการอุทธรณ์การลงโทษของพนักงานและลูกจ้าง รวมทั้งวิธีการและเงื่อนไขในการจ้างลูกจ้างของสถาบัน

(ง) การบริหารและจัดการการเงิน การพัสดุ และทรัพย์สินของสถาบัน รวมทั้งการบัญชีและการจำหน่ายทรัพย์สินจากบัญชีเป็นสูญ

(จ) การกำหนดค่าธรรมเนียม ค่าบำรุง ค่าตอบแทนและค่าบริการในการดำเนินการของสถาบัน

(ฉ) การจัดสวัสดิการและสิทธิประโยชน์อื่นแก่พนักงานและลูกจ้างของสถาบัน

(ช) การแต่งตั้งและกำหนดอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการตรวจสอบ

(ซ) การกำหนดขอบเขตเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการตรวจสอบและผู้ตรวจสอบภายใน

(ฌ) การกำหนดเครื่องแบบของเลขาธิการ พนักงานและลูกจ้างของสถาบันและเครื่องหมายของสถาบัน

(ญ) การสรรหา การแต่งตั้ง และการถอดถอนเลขาธิการ

(๕) ให้ความเห็นชอบรายงานผลการดำเนินงานประจำปี และรายงานผลการประเมินผลการปฏิบัติงาน รวมทั้งคำชี้แจงเกี่ยวกับนโยบายของคณะกรรมการ โครงการ และแผนงานที่จะจัดทำในภายหน้าเสนอต่อรัฐมนตรี

(๖) ออกข้อบังคับว่าด้วยการตรวจสอบและสอบบัญชีภายใน

(๗) ออกข้อบังคับเกี่ยวกับการจัดหาและพัฒนาที่ดิน ตลอดจนการกู้ยืมเงินและการให้สินเชื่อ ทั้งนี้ ให้ดำเนินการโดยมีการรับฟังความคิดเห็น หรือการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน

(๘) กระทำการอื่นใดที่พระราชบัญญัติกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการและการอื่นใดที่จำเป็นหรือต่อเนื่องเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของพระราชบัญญัตินี้

ระเบียบเกี่ยวกับการจำหน่ายทรัพย์สินเป็นสูญตาม (๔) (ง) ต้องเป็นไปตามกฎหมายและหลักเกณฑ์ที่คณะรัฐมนตรีกำหนด

มาตรา ๒๐ คณะกรรมการมีอำนาจแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งมีความเชี่ยวชาญในด้านที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงานของสถาบัน เป็นที่ปรึกษาคณะกรรมการ และมีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบ ตามมาตรา ๑๙ (๔) (ช) และคณะอนุกรรมการ เพื่อพิจารณาหรือปฏิบัติการอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่คณะกรรมการมอบหมายได้

ที่ปรึกษาคณะกรรมการ คณะกรรมการตรวจสอบ และคณะอนุกรรมการ จะต้องไม่เป็นผู้มีส่วนได้เสียในกิจการที่กระทำกับสถาบัน หรือในกิจการที่เป็นการแข่งขันกับกิจการของสถาบันหรือขัดหรือแย้งกับวัตถุประสงค์ของสถาบัน ทั้งนี้ ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม

มาตรา ๒๑ ให้ประธานกรรมการ กรรมการ ที่ปรึกษาคณะกรรมการ ประธานกรรมการตรวจสอบ กรรมการตรวจสอบ ประธานอนุกรรมการ อนุกรรมการ และที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ ได้รับเบี้ยประชุมและประโยชน์ตอบแทนอื่นตามหลักเกณฑ์ที่คณะรัฐมนตรีกำหนด

หมวด ๔
สถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน

มาตรา ๒๒ ให้สถาบันมีเลขาธิการหนึ่งคน ซึ่งคณะกรรมการแต่งตั้งรับผิดชอบในการบริหารสถาบันต่อคณะกรรมการ และให้มีรองเลขาธิการซึ่งแต่งตั้งจากพนักงานของสถาบันคนหนึ่งหรือหลายคนตามที่คณะกรรมการกำหนด

คณะกรรมการเป็นผู้มีอำนาจสรรหา แต่งตั้ง และถอดถอนเลขาธิการ การแต่งตั้งเลขาธิการและการดำรงตำแหน่งให้เป็นไปตามสัญญาจ้าง

เลขาธิการได้รับเงินเดือนและสิทธิประโยชน์ตามที่คณะกรรมการกำหนด

ในการแต่งตั้งเลขาธิการให้ดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่มีเหตุต้องแต่งตั้งเลขาธิการ และหากมีเหตุจำเป็นให้คณะกรรมการขยายระยะเวลาได้อีกไม่เกินหกสิบวัน หากดำเนินการไม่แล้วเสร็จภายในระยะเวลาดังกล่าว ให้คณะกรรมการรายงานผลให้รัฐมนตรีเพื่อรายงานคณะรัฐมนตรี เพื่อพิจารณา

มาตรา ๒๓ เลขาธิการต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

(๑) มีสัญชาติไทย

(๒) มีอายุไม่ต่ำกว่าสี่สิบห้าปีบริบูรณ์ และไม่เกินหกสิบห้าปีบริบูรณ์

(๓) สามารถทำงานให้แก่สถาบันได้เต็มเวลา

(๔) เป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์เหมาะสมกับกิจการของสถาบันตามที่กำหนดไว้ในวัตถุประสงค์และอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้

(๕) ไม่เป็นบุคคลล้มละลายหรือไม่เคยเป็นบุคคลล้มละลายทุจริต คนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ

(๖) ไม่เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำความผิดโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

(๗) ไม่เป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น กรรมการหรือผู้ดำรงตำแหน่งซึ่งรับผิดชอบการบริหารพรรคการเมือง ที่ปรึกษาพรรคการเมือง หรือเจ้าหน้าที่พรรคการเมือง

(๘) ไม่เคยถูกไล่ออก ปลดออก หรือให้ออกจากราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจเพราะทุจริตต่อหน้าที่หรือถือว่ากระทำการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ

(๙) ไม่เป็นผู้บริหารของรัฐวิสาหกิจ หน่วยงานของรัฐ หรือองค์การมหาชน

(๑๐) ไม่เป็นข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำ พนักงานหรือลูกจ้างของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือหน่วยงานของรัฐ หรือผู้ปฏิบัติงานขององค์การมหาชน

(๑๑) ไม่เป็นผู้มีส่วนได้เสียในกิจการที่กระทำกับสถาบัน หรือในกิจการที่เป็นการแข่งขันกับกิจการของสถาบัน ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม

(๑๒) ไม่เป็นกรรมการ ผู้จัดการ หรือผู้มีอำนาจในการจัดการขององค์กรชุมชน

มาตรา ๒๔ ให้เลขาธิการมีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสี่ปี และอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้ แต่จะดำรงตำแหน่งเกินสองวาระติดต่อกันไม่ได้

มาตรา ๒๕ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ เลขาธิการพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

(๑) ตาย

(๒) ลาออก

(๓) ออกตามกรณีที่กำหนดไว้ในข้อตกลงระหว่างคณะกรรมการกับเลขาธิการ

(๔) คณะกรรมการให้ออก เพราะบกพร่องต่อหน้าที่ มีความประพฤติเสื่อมเสียหรือหย่อนความสามารถ

(๕) เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ

(๖) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามสำหรับการเป็นเลขาธิการ

มติของคณะกรรมการให้ออกจากตำแหน่งตามมาตรา ๒๓ (๔) ต้องประกอบด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนกรรมการที่มีอยู่โดยไม่นับรวมตำแหน่งเลขาธิการ

การขาดคุณสมบัติตามมาตรา ๒๓ (๒) ให้ถือว่าเป็นการพ้นจากตำแหน่งตามที่กำหนดเวลาในสัญญาจ้าง

มาตรา ๒๖ ให้เลขาธิการมีหน้าที่และอำนาจดังนี้

(๑) บริหารกิจการของสถาบันให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์และนโยบายของคณะกรรมการและพระราชบัญญัตินี้

(๒) บังคับบัญชาพนักงานและลูกจ้างของสถาบันทุกตำแหน่ง

(๓) บรรจุ แต่งตั้ง เลื่อน ลด ตัดเงินเดือนหรือค่าจ้าง ลงโทษทางวินัยพนักงานและลูกจ้างตลอดจน ให้พนักงานหรือลูกจ้างออกจากตำแหน่ง ทั้งนี้ ตามระเบียบ หรือข้อบังคับที่คณะกรรมการกำหนด

(๔) วางระเบียบเกี่ยวกับการดำเนินงานของสถาบัน โดยไม่ขัดหรือแย้งกับข้อบังคับระเบียบหรือมติของคณะกรรมการ

มาตรา ๒๗ ในกิจการที่เกี่ยวกับบุคคลภายนอก ให้เลขาธิการเป็นผู้แทนของสถาบัน เพื่อการนี้เลขาธิการจะมอบอำนาจให้พนักงานคนใดคนหนึ่งปฏิบัติงานเฉพาะอย่างแทนก็ได้ แต่ต้องไม่ขัดต่อระเบียบ หรือข้อบังคับ ที่คณะกรรมการกำหนด

นิติกรรมใดที่เลขาธิการหรือผู้รับมอบอำนาจจากเลขาธิการกระทำโดยฝ่าฝืนระเบียบหรือข้อบังคับที่คณะกรรมการกำหนดย่อมไม่ผูกพันสถาบัน เว้นแต่คณะกรรมการจะให้สัตยาบัน

มาตรา ๒๘ เมื่อตำแหน่งเลขาธิการว่างลง หรือเลขาธิการไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้รองเลขาธิการเป็นผู้รักษาการแทนหรือทำการแทนเลขาธิการแต่ถ้าไม่มีรองเลขาธิการหรือรองเลขาธิการไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ ให้คณะกรรมการแต่งตั้งพนักงานของสถาบันคนหนึ่งเป็นผู้รักษาการแทนหรือทำการแทนเลขาธิการแล้วแต่กรณี

ให้ผู้รักษาการแทนหรือทำการแทนเลขาธิการมีอำนาจหน้าที่อย่างเดียวกับเลขาธิการ

มาตรา ๒๙ เลขาธิการถือว่าเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐและต้องอยู่ภายใต้กฎหมายในการตรวจสอบเช่นเดียวกับเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ

มาตรา ๓๐ ให้คณะกรรมการเป็นผู้กำหนดอัตราเงินเดือนของเลขาธิการตามหลักเกณฑ์ที่คณะรัฐมนตรีกำหนด

มาตรา ๓๑ ผู้ปฏิบัติงานของสถาบันมีสองประเภท คือ

(๑) พนักงาน ได้แก่ ผู้ซึ่งปฏิบัติงานโดยได้รับเงินเดือนหรือค่าจ้างจากงบประมาณของสถาบันประเภทงบบุคลากร

(๒) ลูกจ้าง ได้แก่ ผู้ซึ่งปฏิบัติงานโดยได้รับค่าจ้างจากงบประมาณของสถาบัน ทั้งนี้ ให้คณะกรรมการกำหนดประเภทของลูกจ้างตามความเหมาะสม

มาตรา ๓๒ พนักงานและลูกจ้างของสถาบันต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

(๑) มีสัญชาติไทย

(๒) มีอายุไม่ต่ำกว่าสิบแปดปีบริบูรณ์ และไม่เกินหกสิบปีบริบูรณ์ ทั้งนี้ สถาบันสามารถขอขยายระยะเวลาได้ไม่เกินหกสิบห้าปีบริบูรณ์ โดยให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด

(๓) สามารถทำงานให้แก่สถาบันได้เต็มเวลา

(๔) มีคุณวุฒิหรือประสบการณ์เหมาะสมกับวัตถุประสงค์และอำนาจหน้าที่ของสถาบัน

(๕) ไม่เป็นที่ปรึกษาหรือผู้เชี่ยวชาญซึ่งมีสัญญาจ้างกับสถาบัน

(๖) ไม่เป็นข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำ พนักงานหรือลูกจ้างของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือหน่วยงานของรัฐ หรือผู้ปฏิบัติงานขององค์การมหาชน

(๗) ไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๒๓ (๕) (๖) (๗) (๘) (๙) (๑๑) และ (๑๒)

ความใน (๑) มิให้ใช้บังคับแก่พนักงานชาวต่างประเทศซึ่งสถาบันจำเป็นต้องจ้างหรือแต่งตั้งตามข้อผูกพันหรือตามลักษณะของกิจการของสถาบัน

มาตรา ๓๓ พนักงานและลูกจ้างของสถาบันพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

(๑) ตาย

(๒) ลาออก

(๓) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามอย่างหนึ่งอย่างใดตามมาตรา ๓๒

(๔) ถูกให้ออก เพราะไม่ผ่านการประเมินผลงานตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนดไว้ในระเบียบหรือข้อบังคับ

(๕) ถูกไล่ออกหรือปลดออก เพราะผิดวินัยตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนดไว้ในระเบียบหรือข้อบังคับ

การขาดคุณสมบัติตามมาตรา ๓๒ (๒) ให้ถือว่าเป็นการพ้นจากตำแหน่งตามที่กำหนดเวลาในสัญญาจ้าง

หมวด ๕
การดำเนินงานของสถาบัน
ส่วนที่ ๑
การบริหารจัดการที่ดินและการกระจายการถือครอง

มาตรา ๓๔ ให้สถาบันดำเนินการบริหารจัดการที่ดินเพื่อการเกษตร และที่ดินเพื่ออยู่อาศัยแก่เกษตรกร ผู้ยากจน ชุมชน และองค์กรชุมชนตามวัตถุประสงค์ของสถาบัน ทั้งนี้ ในการบริหารจัดการที่ดินให้สถาบันมีอำนาจจัดสรรที่ดินด้วย

การดำเนินงานของสถาบันอาจก่อให้เกิดเงินหรือรายได้จากการดำเนินงานตามวัตถุประสงค์ของสถาบัน

มาตรา ๓๕ ที่ดินที่สถาบันจะนำมาใช้ประโยชน์เพื่อดำเนินการเพื่อบริหารจัดการและกระจายการถือครอง ได้แก่

(๑) ที่ดินที่หน่วยงานของรัฐที่ผู้มีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบการบริหารจัดการที่ดินนั้น ๆ มอบหมาย

(๒) ที่ดินที่ได้มาจากการเช่า

(๓) ที่ดินที่เจ้าของหรือผู้ครอบครองทำสัญญามอบหมายให้จัดหาประโยชน์แทนเจ้าของหรือผู้ครอบครอง

(๔) ที่ดินที่เหมาะสมจะนำมาดำเนินการจัดให้เกษตรกรหรือผู้ยากจนโดยเข้าไถ่ถอนหรืออุดหนุนสินเชื่อหรือที่ดินที่กลับคืนมายังสถาบันเนื่องจากทรัพย์จำนองหลุด

(๕) ที่ดินที่สถาบันได้มาโดยการรับโอน ซื้อ จัดหา หรือแลกเปลี่ยน

(๖) ที่ดินตามที่คณะรัฐมนตรีมอบหมาย

มาตรา ๓๖ การจัดให้ใช้ประโยชน์ในที่ดินของสถาบันกระทำได้โดย

(๑) ให้เช่า

(๒) ให้เช่าซื้อ

(๓) ให้ใช้ประโยชน์ ตามเงื่อนไขและระยะเวลาที่คณะกรรมการกำหนด

(๔) ให้ใช้ประโยชน์ในรูปแบบของการบริหารร่วมกันระหว่างรัฐกับประชาชน

ทั้งนี้ ให้ดำเนินการสอดคล้องกับประเภทของที่ดินด้วย กรณีเป็นที่ดินของหน่วยงานรัฐ ที่ดินราชพัสดุ หรือที่ดินที่สถาบันไม่มีกรรมสิทธิ์จะจัดการให้ใช้ประโยชน์ได้ตาม ที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๓๗ การกำหนดอัตราค่าเช่าหรือค่าเช่าซื้อ ให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการกำหนด โดยพิจารณาถึงต้นทุนทางการเงินและประโยชน์ทางสังคมประกอบด้วย เพื่อช่วยเหลือเกษตรกรโดยไม่เป็นการแสวงหาผลกำไรและให้เกษตรกรหรือผู้ยากจนสามารถเข้าถึงที่ดินได้

การเช่า เช่าช่วง ให้เช่า ให้เช่าช่วง หรือเช่าซื้อ ตามวรรคหนึ่ง ห้ามมิให้ทำสัญญาเป็นกำหนดเวลาเกินห้าสิบปี การต่อสัญญาอาจทำได้แต่จะต่อสัญญาเกินสี่สิบเก้าปีนับแต่วันครบห้าสิบปีไม่ได้

มาตรา ๓๘ กรณีการใช้ประโยชน์ในที่ดินไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์แห่งพระราชบัญญัตินี้ ให้สถาบันพิจารณาดำเนินการตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๓๙ ให้สถาบันดำเนินการหรือประสานความร่วมมือกับภาครัฐหรือภาคเอกชนในการบริหารจัดการที่ดินเพื่อจัดทำระบบสาธารณูปโภค และปรับปรุงคุณภาพที่ดิน รวมถึงเทคโนโลยีทางการเกษตรในการพัฒนาที่ดิน ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

มาตรา ๔๐ บรรดาอสังหาริมทรัพย์ที่สถาบันได้กรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองมาโดยมีผู้อุทิศให้หรือได้มาโดยการซื้อ การเช่า การเช่าซื้อ หรือโดยผลของนิติกรรมสัญญา ให้ที่ดินนั้นตกเป็นกรรมสิทธิ์หรือการครอบครองของสถาบัน โดยสถาบันสามารถนำไปใช้ประโยชน์ตามวัตถุประสงค์ของสถาบันได้ โดยไม่ถือว่าที่ดินดังกล่าวเป็นที่ดินราชพัสดุ

ที่ดินหรือสิทธิในการถือครองที่ดินที่ได้จากสถาบันอาจถูกเพิกถอนสิทธิ หรือถูกจำกัดการใช้ประโยชน์ หรือกำหนดเงื่อนไขการเปลี่ยนมือ หรือกำหนดคุณสมบัติของผู้รับโอนได้ ทั้งนี้ ตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

ที่ดินเอกชนที่ได้รับการสนับสนุนจากสถาบัน หากไม่ได้ใช้ประโยชน์แล้วต้องขายคืนสถาบัน ตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๔๑ ทรัพย์สินของสถาบันไม่อยู่ในความรับผิดแห่งการบังคับคดีและห้ามบุคคลใดยกอายุความขึ้นเป็นข้อต่อสู้กับสถาบันในเรื่องทรัพย์สินที่สถาบันได้มาตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๔๒ ในกิจการของสถาบันที่เกี่ยวข้องกับกิจการที่กฎหมายกำหนดให้มีการจดทะเบียนในอสังหาริมทรัพย์หรือทรัพยสิทธิอันเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์ ให้สถาบันและคู่สัญญาได้รับยกเว้นไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียมและอากรนั้น

มาตรา ๔๓ ในกิจการของสถาบันให้ได้รับการยกเว้นภาษีทุกประเภท ทั้งนี้ โดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลัง

มาตรา ๔๔ ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานของสถาบัน และค่าใช้จ่ายตามภาระผูกพันของสถาบันให้จ่ายจากเงินสถาบัน ตามระเบียบ และข้อบังคับ ที่คณะกรรมการกำหนด

ส่วนที่ ๒

การป้องกันและแก้ไขปัญหาการสูญเสียสิทธิในที่ดิน

มาตรา ๔๕ การป้องกันและแก้ไขปัญหาการสูญเสียสิทธิในที่ดินมีวัตถุประสงค์เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหามิให้เกษตรกรหรือผู้ยากจนสูญเสียสิทธิในที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัย และในกรณีที่เกิดการสูญเสียสิทธิแล้วให้สามารถกลับมามีสิทธิในที่ดินดังกล่าวได้ โดยให้สถาบันดำเนินการดังต่อไปนี้

(๑) ไถ่ถอนที่ดินจากการจำนองหรือขายฝาก จากผู้รับจำนองหรือผู้รับซื้อฝากซึ่งยังอยู่ในอายุสัญญา

(๒) ให้สินเชื่อเพื่อการคงสิทธิในที่ดิน

(๓) ซื้อที่ดินที่เคยเป็นกรรมสิทธิ์ของเกษตรกรหรือผู้ยากจนแต่ได้สูญเสียสิทธิเพราะการจำนองหรือขายฝากหรือถูกบังคับคดีขายทอดตลาดไปแล้วไม่เกิน ๑๐ ปี

(๔) ซื้อที่ดินที่อยู่ในระหว่างการบังคับคดีหรือจะถูกบังคับคดี

การให้ความช่วยเหลือตาม (๑) (๓) และ (๔) เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาการสูญเสียสิทธิในที่ดิน ให้สามารถดำเนินการได้โดยการให้เช่าหรือให้เช่าซื้อกับผู้ที่เข้าไปช่วยเหลือ ตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการกำหนด

กรณีที่เกษตรกรหรือผู้ยากจนยังไม่มีความพร้อมที่จะเช่าหรือเช่าซื้อ สถาบันจะจัดให้เกษตรกรหรือผู้ยากจนใช้ประโยชน์ในที่ดินเป็นการชั่วคราวได้ ทั้งนี้ ตามระยะเวลาและเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด

ส่วนที่ ๓

การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ

มาตรา ๔๖ ให้สถาบันดำเนินการส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาอาชีพแก่เกษตรกร ผู้ยากจน ชุมชน หรือองค์กรชุมชนในที่ดิน โดยยึดหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืนตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และเกษตรทฤษฎีใหม่ โดยให้คำนึงถึงศักยภาพและความเหมาะสมของที่ดิน และศักยภาพของเกษตรกร ผู้ยากจน ชุมชน หรือองค์กรชุมชนในที่ดินประกอบการดำเนินการ ดังต่อไปนี้

(๑) ส่งเสริมและพัฒนาให้มีการจัดระบบการบริหารจัดการที่ดินของตนเอง

(๒) สนับสนุนการเสริมสร้างกระบวนการพึ่งพาตนเอง ในด้านการเรียนรู้การสร้างและพัฒนาความคิดริเริ่มเพื่อการแก้ไขปัญหา และเสริมสร้างศักยภาพ และส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียง

(๓) เป็นแหล่งเงินทุนเพื่อพัฒนาอาชีพ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการเกษตรที่ก้าวหน้า เพื่อสร้างงาน สร้างรายได้

(๔) ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาอาชีพเกษตรกรรมอื่นใด ตามวัตถุประสงค์ของพระราชบัญญัตินี้

การสนับสนุนอาชีพแก่เกษตรกร ผู้ยากจน ชุมชน หรือองค์กรชุมชนตามมาตรานี้ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

ส่วนที่ ๔
งานวิชาการ งานวิจัย

มาตรา ๔๗ ให้สถาบันส่งเสริมการศึกษา ค้นคว้างานวิชาการ งานวิจัยและนวัตกรรม สร้างเสริมองค์ความรู้ พัฒนากลไกการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ ตลอดจนสนับสนุนการนำผลงานวิจัยและนวัตกรรมไปใช้ในการบริหารจัดการที่ดิน ทั้งเชิงเศรษฐกิจและสังคม เพื่อให้เกิดพัฒนาประเทศ ให้มีการกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน

การสนับสนุนเงินทุนเพื่อการดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

มาตรา ๔๘ ในกรณีที่จำเป็นต้องได้ข้อมูลหรือมีการศึกษาเรื่องใด คณะกรรมการจะขอให้สถาบันจ้างบุคคลหรือสถาบันซึ่งมีความรู้ความเชี่ยวชาญดำเนินการในเรื่องนั้นได้ตามที่จำเป็น หรือจะแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวแทนก็ได้ โดยต้องคำนึงถึง ความคุ้มค่าและประสิทธิภาพที่จะเกิดขึ้น ทั้งนี้ ก่อนการจ้างหรือแต่งตั้ง คณะกรรมการต้องกำหนด เป้าหมาย ผลสัมฤทธิ์ และระยะเวลาของการปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวไว้ให้ชัดเจน

หมวด ๖
การบัญชี การตรวจสอบ การประเมินผลงาน และการรายงาน

มาตรา ๔๙ การบัญชีของสถาบัน ให้จัดทำตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการกำหนด ซึ่งต้องเป็นไปตามมาตรฐานการบัญชี และต้องจัดให้มีการตรวจสอบภายในเกี่ยวกับการเงิน การบัญชี และการพัสดุของสถาบัน ตลอดจนรายงานผลการตรวจสอบให้คณะกรรมการทราบอย่างน้อยปีละครั้ง

ในการตรวจสอบภายใน ให้มีพนักงานของสถาบันทำหน้าที่เป็นผู้ตรวจสอบภายในโดยเฉพาะ และให้รับผิดชอบขึ้นตรงต่อคณะกรรมการตรวจสอบและคณะกรรมการตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

ในการแต่งตั้ง โยกย้าย เลื่อนเงินเดือน เลื่อนตำแหน่ง และลงโทษทางวินัยของผู้ตรวจสอบภายใน ให้เลขาธิการและคณะกรรมการตรวจสอบพิจารณาร่วมกันแล้วเสนอให้คณะกรรมการให้ความเห็นชอบก่อนจึงดำเนินการได้

มาตรา ๕๐ ให้สถาบันจัดทำงบดุล งบการเงิน และบัญชีทำการส่งผู้สอบบัญชีภายในเก้าสิบวัน นับแต่วันสิ้นปีบัญชีทุกปี

ให้สถาบันการตรวจเงินแผ่นดินหรือบุคคลภายนอกตามที่คณะกรรมการแต่งตั้งโดยความเห็นชอบของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินเป็นผู้สอบบัญชีและประเมินผลการใช้จ่ายเงินและทรัพย์สินของสถาบัน โดยให้แสดงความคิดเห็นเป็นข้อวิเคราะห์ว่าการใช้จ่ายดังกล่าวเป็นไปตามวัตถุประสงค์ ประหยัด และได้ผลตามเป้าหมายเพียงใด แล้วทำบันทึกรายงานผลการสอบบัญชีเสนอต่อ คณะกรรมการของสถาบันทุกรอบปี แล้วทำรายงานผลการสอบบัญชีเสนอต่อคณะกรรมการภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันสิ้นปีงบประมาณแผ่นดินทุกปี

เพื่อการนี้ ให้ผู้สอบบัญชีมีอำนาจตรวจสอบสรรพสมุดบัญชีและเอกสารหลักฐานต่าง ๆ ของสถาบัน สอบถามเลขาธิการ รองเลขาธิการ ผู้ตรวจสอบภายใน พนักงาน และลูกจ้าง หรือบุคคลอื่น และเรียกให้ส่งสรรพสมุดบัญชีและเอกสารหลักฐานต่าง ๆ ของสถาบันเป็นการเพิ่มเติมได้ตามความจำเป็น

มาตรา ๕๑ ให้สถาบันทำรายงานประจำปีเสนอรัฐมนตรีทุกสิ้นปีงบประมาณ รายงานนี้ให้กล่าวถึงผลงานของสถาบันในปีที่ล่วงมาแล้ว บัญชีทำการ พร้อมทั้งรายงานของผู้สอบบัญชี รวมทั้งคำชี้แจงเกี่ยวกับนโยบายของคณะกรรมการ โครงการ และแผนงานที่จะจัดทำในภายหน้า

มาตรา ๕๒ ให้คณะกรรมการเสนองบแสดงฐานะการเงิน โดยมีคำรับรองการตรวจสอบของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินและทำรายงานแสดงผลการปฏิบัติงานและข้อเสนอแนะของคณะกรรมการตามมาตรา ๖ เสนอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อเสนอรัฐสภาเพื่อทราบตามลำดับ และจัดให้มีการประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๕๓ เพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมประสิทธิภาพการดำเนินงานของสถาบันและเพื่อให้สถาบันมีความเป็นอิสระในการดำเนินกิจการตามความเหมาะสมภายใต้การกำกับดูแลโดยมีเป้าหมายที่แน่ชัดให้สถาบันอยู่ภายใต้ระบบการประเมินผลของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาและส่งเสริมระบบราชการ

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๕๔ เมื่อพระราชบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับแล้ว ให้พระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) พ.ศ. ๒๕๕๔ เป็นอันยกเลิก และให้บรรดากิจการ เงินทรัพย์สิน สิทธิ หนี้ รวมทั้งงบประมาณของสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) ที่มีอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ตกเป็นของสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน

มาตารา ๕๕ ในวาระเริ่มแรกให้คณะกรรมการสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดินตามพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) พ.ศ. ๒๕๕๔ ปฏิบัติหน้าที่คณะกรรมการบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืนตามพระราชบัญญัตินี้ ไปพลางจนกว่าจะมีการแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืนตามพระราชบัญญัตินี้ โดยให้ดำเนินการสรรหาคณะกรรมการบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืนให้แล้วเสร็จภายในสองร้อยสี่สิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัติฉบับนี้ใช้บังคับ

มาตรา ๕๖ ให้ผู้อำนวยการสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน ตามพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) พ.ศ. ๒๕๕๔ ซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ เป็นเลขาธิการสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืนตามพระราชบัญญัตินี้จนครบวาระการดำรงตำแหน่งตามพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) พ.ศ. ๒๕๕๔

การนับวาระการดำรงตำแหน่งของเลขาธิการตามวรรคหนึ่ง ให้นับรวมวาระการดำรงตำแหน่งตามพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) พ.ศ. ๒๕๕๔ เป็นวาระการดำรงตำแหน่งตามพระราชบัญญัตินี้ด้วย

มาตรา ๕๗ ให้โอนเจ้าหน้าที่และลูกจ้างของสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) ตามพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) พ.ศ. ๒๕๕๔ ซึ่งปฏิบัติหน้าที่อยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับไปเป็นพนักงานหรือลูกจ้างของสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืนตามพระราชบัญญัตินี้เป็นการชั่วคราว

ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้สถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืนดำเนินการประเมินสมรรถนะเจ้าหน้าที่หรือลูกจ้างตามวรรคหนึ่ง เพื่อบรรจุเป็นพนักงานหรือลูกจ้างของสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืนต่อไป

เจ้าหน้าที่หรือลูกจ้างผู้ใดผ่านการประเมินสมรรถนะและบรรจุตามวรรคสอง ให้มีสิทธินับระยะเวลาทำงานที่เคยทำงานอยู่ในสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) ต่อเนื่องรวมกับระยะเวลาทำงานในสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน

เจ้าหน้าที่หรือลูกจ้างตามวรรคหนึ่งผู้ใดไม่ประสงค์จะทำงานในสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืนต่อไป หรือไม่ผ่านประเมินสมรรถนะตามวรรคสอง ให้ถือว่าเป็นการเลิกจ้างและให้มีสิทธิได้รับค่าตอบแทนการเลิกจ้างตามระเบียบ ข้อบังคับ ข้อกำหนด หรือประกาศของสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน ในส่วนที่เกี่ยวกับการเลิกจ้างและการได้รับค่าตอบแทนการเลิกจ้างดังกล่าว ซึ่งต้องไม่น้อยกว่าที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงาน กฎหมายว่าด้วยการประกันสังคม และกฎหมายว่าด้วยเงินทดแทนโดยให้นับระยะเวลาที่ปฏิบัติงานชั่วคราวตามความในวรรคแรกคำนวณค่าทดแทนด้วย แต่สำหรับกรณีการไม่สมัครใจจะทำงานในสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืนต้องแสดงความจำนงภายในสามสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

สำหรับผู้ปฏิบัติงานอื่นของสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) ตามพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) พ.ศ. ๒๕๕๔ ให้เป็นผู้ปฏิบัติงานของสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืนตามพระราชบัญญัตินี้ โดยยังคงเป็นไปตามข้อตกลงและเงื่อนไขที่มีอยู่กับสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) ไปพลางก่อน จนกว่าสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืนจะกำหนดรายละเอียดการคัดเลือกผู้ปฏิบัติงานดังกล่าวขึ้นใหม่ตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๕๘ บรรดาบทบัญญัติแห่งกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ข้อกำหนด ประกาศ คำสั่ง หรือมติคณะรัฐมนตรีที่อ้างถึงสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) ตามพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) พ.ศ. ๒๕๕๔ ให้ถือว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ข้อกำหนด ประกาศ คำสั่ง หรือมติคณะรัฐมนตรีนั้นอ้างถึงสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืนตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๕๙ บรรดาระเบียบ ข้อบังคับ ข้อกำหนด หรือประกาศที่ออกตามพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) พ.ศ. ๒๕๕๔ ที่ยังมีผลใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ใช้บังคับได้ต่อไปเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับพระราชบัญญัตินี้ จนกว่าจะมีระเบียบ ข้อบังคับ ข้อกำหนด หรือประกาศที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๖๐ การดำเนินการออกระเบียบ ข้อบังคับ ข้อกำหนด และประกาศตามพระราชบัญญัตินี้ ให้ดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่คณะกรรมการชุดแรกตามพระราชบัญญัตินี้ได้รับการแต่งตั้ง หากไม่สามารถดำเนินการได้ ให้ประธานกรรมการรายงานเหตุผลที่ไม่อาจดำเนินการได้ต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อทราบ

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

.....

นายกรัฐมนตรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๔

เอกสารเพื่อใช้ประกอบการเสนอ

ร่างพระราชบัญญัติ สถาบันบริหารจัดการที่ดิน และกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรม และยั่งยืน พ.ศ. ....

จัดทำโดย
สถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน
(องค์การมหาชน)

คำนำ

ด้วย ปัญหาการขาดแคลนที่ดินทำกิน อันมีสาเหตุมาจากปัจจัยต่าง ๆ อาทิ ปัญหาหนี้สินในครัวเรือนที่เกษตรกรต้องนำที่ดินไปค้ำประกันหรือจำนองเพื่อกู้เงิน เมื่อไม่สามารถนำเงินมาไถ่ถอนได้จึงถูกยึดที่ดินเกิดปัญหาที่ดินหลุดมือตามมา สถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) หรือ บจธ. เป็นหนึ่งในหน่วยงานของรัฐที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) พ.ศ. ๒๕๕๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มีภารกิจสำคัญในการจัดตั้งธนาคารที่ดินและช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจนในการแก้ไขปัญหาด้านที่ดินทำกินโดยการกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน ตามความในมาตรา ๗ แห่งพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งฯ นั้น โดยเฉพาะภารกิจในการจัดตั้งธนาคารที่ดิน บจธ. ได้ดำเนินการยกร่างพระราชบัญญัติธนาคารที่ดิน หรือองค์การอื่นที่มีวัตถุประสงค์ในลักษณะทำนองเดียวกันกับธนาคารที่ดิน เพื่อเป็นหน่วยงานที่ทำหน้าที่แก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำด้านที่ดินดังกล่าว จำนวน ๕ ครั้ง (ฉบับ) ดังนี้

ฉบับที่ ๑ ร่างพระราชบัญญัติธนาคารที่ดิน พ.ศ. .... ภายหลังพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) พ.ศ. ๒๕๕๔ ได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาในวันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๕๔ ซึ่งมิได้มีการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ และกรรมการผู้แทนองค์กรชุมชนเพื่อเป็นคณะกรรมการ ในาระเริ่มแรกทำให้ไม่มีกลไกในการเริ่มดำเนินงานของ บจธ. จนกระทั่งระยะเวลาล่วงเลยมายิ่ง ๓ ปีเศษ ต่อมาเมื่อวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๘ คณะรัฐมนตรีมีมติแต่งตั้งประธานกรรมการ กรรมการผู้แทนองค์กรชุมชน และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ในสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) โดย**เมื่อวันที่ ๑๔ มิถุนายน ๒๕๕๘ บจธ. โดยความเห็นชอบของรองนายกรัฐมนตรี (พลเอก ประวิตร วงษ์สุวรรณ) ได้เสนอร่างพระราชบัญญัติธนาคารที่ดิน พ.ศ. .... ตามขั้นตอนต่อสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี** ซึ่งนับเป็นการดำเนินการตามภารกิจของ บจธ. ตามความในมาตรา ๗ (๑) ในการจัดตั้งธนาคารที่ดิน โดยการนำเสนอกฎหมายจัดตั้งธนาคารที่ดินเป็นครั้งแรก แต่เมื่อวันที่ ๒๑ มิถุนายน ๒๕๕๘ สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรีแจ้งบัญชาของนายกรัฐมนตรี (พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา) ว่า "ให้ทบทวนเรื่อง ธนาคารที่ดินด้วย ให้มีภารกิจดูแลที่ดินราษฎรขายฝากด้วยอย่างไร งบประมาณเท่าไร" สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีจึงมีหนังสือแจ้งต่อ บจธ. ว่าเมื่อวันที่ ๑๗ กรกฎาคม ๒๕๕๘ รองนายกรัฐมนตรี (พลเอก ประวิตร วงษ์สุวรรณ) พิจารณาอนุมัติให้ส่งเรื่องร่างพระราชบัญญัติธนาคารที่ดิน พ.ศ. .... ให้สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรีไปพิจารณาทบทวนความเห็นของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ และธนาคารแห่งประเทศไทย

ฉบับที่ ๒ ร่างพระราชบัญญัติธนาคารที่ดิน พ.ศ. .... เมื่อวันที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙ ในการประชุมร่วมระหว่างรองนายกรัฐมนตรี (พลเอก ประวิตร วงษ์สุวรรณ) กับ บจธ. รองนายกรัฐมนตรี (พลเอก ประวิตร วงษ์สุวรรณ) พิจารณาแล้วเห็นชอบร่างพระราชบัญญัติธนาคารที่ดิน พ.ศ. .... โดยให้ บจธ. ปรับแก้ไขให้มีความชัดเจนตามนโยบายที่มอบไว้ โดยมุ่งเน้นการป้องกันและแก้ไขปัญหาการสูญเสียสิทธิในที่ดิน เมื่อดำเนินการแก้ไขแล้วให้นำเสนอร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวเพื่อพิจารณา นำเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาต่อไป ประกอบกับมติคณะรัฐมนตรีในคราวประชุมเมื่อวันที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๕๙ เรื่อง ร่างพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... ความว่า "ข้อ ๓ ให้สถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) เร่งดำเนินการจัดตั้งธนาคารที่ดินให้แล้วเสร็จโดยเร็ว" ต่อมา**เมื่อวันที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๕๙ รองนายกรัฐมนตรี (พลเอก ประวิตร วงษ์สุวรรณ) ได้พิจารณาเห็นชอบร่าง**

พระราชบัญญัติธนาคารที่ดิน พ.ศ. .... และเห็นชอบให้เสนอเรื่องดังกล่าวต่อคณะรัฐมนตรี และต่อมาเมื่อวันที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๕๙ สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีมีหนังสือถึงประธานกรรมการสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน แจ้งเนื้อหาซึ่งสรุปประเด็นได้ ดังนี้

๑) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้เสนอความเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรีแล้ว (มีการส่งให้หน่วยงานให้ความเห็น ๑๖ หน่วยงาน โดยมีหน่วยงานส่งความเห็นกลับไปยัง สลค. จำนวน ๑๓ หน่วยงาน โดยทั้ง ๑๓ หน่วยงานเห็นชอบร่างพระราชบัญญัติธนาคารที่ดิน พ.ศ. .... โดยมี ๓ หน่วยงานเห็นชอบและมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมอันจะเป็นประโยชน์ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติธนาคารที่ดิน พ.ศ. .... ต่อไป นอกจากนี้กระทรวงการคลังยังได้กรุณาส่งความเห็นต่อร่างกฎหมายดังกล่าวถึง บจธ. ด้วย

๒) รองนายกรัฐมนตรี (พลเอก ประวิตร วงษ์สุวรรณ) สั่งและปฏิบัติราชการแทนนายกรัฐมนตรีพิจารณาแล้วมีคำสั่งมอบหมายให้ บจธ. นำร่างพระราชบัญญัติเรื่องนี้เสนอคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ พิจารณาเพื่อให้การดำเนินการเกี่ยวกับที่ดินเป็นไปตามนโยบายและแผนการบริหารจัดการที่ดินของประเทศในภาพรวม รวมทั้งดำเนินการปรับปรุง "ความจำเป็นในการตราพระราชบัญญัติ" (Checklist) รวม ๓๐ ประการให้เป็นไปตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๓ พฤษภาคม ๒๕๕๙ อย่างเคร่งครัดให้มีรายละเอียดครบถ้วนสมบูรณ์ อาทิ วัตถุประสงค์และเป้าหมายภารกิจ ควรชี้แจงความจำเป็นที่ต้องมีการจัดตั้งธนาคารที่ดินและเมื่อมีกฎหมายธนาคารที่ดินแล้วจะแก้ไขปัญหาหรือช่องโหว่ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการสูญเสียสิทธิในที่ดินทำกินของเกษตรกรอย่างไร ตลอดจนความพร้อมในการจัดตั้งธนาคารที่ดินซึ่งจะก่อให้เกิดภาระด้านบุคลากรหรือส่งผลกระทบต่องบประมาณของประเทศหรือไม่เพียงใด ก่อนเสนอคณะรัฐมนตรีต่อไป

ฉบับที่ ๓ ร่างพระราชบัญญัติธนาคารที่ดิน พ.ศ. .... เมื่อวันที่ ๑๔ มิถุนายน ๒๕๖๐ ฝ่ายเลขานุการของคณะกรรมการขับเคลื่อนและเร่งรัดการดำเนินงานตามนโยบายรัฐบาล (กขร.) ได้เชิญ บจธ. และกระทรวงการคลังเข้าร่วมประชุมเรื่องการจัดตั้งธนาคารที่ดิน โดยเห็นว่าร่างกฎหมายทั้ง ๒ ฉบับ มีเนื้อหาคล้ายคลึงกันและเป็นการจัดตั้งธนาคารที่ดินเพื่อรองรับการแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำด้านที่ดินทำกินของเกษตรกรโดยเนื่องจากการเสนอร่างกฎหมายของ บจธ. มีขั้นตอนที่จะต้องดำเนินการหลายขั้นตอนตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐ ในขณะที่ร่างกฎหมายของกระทรวงการคลังมีขั้นตอนการดำเนินการที่กระชับกว่า ประกอบกับร่างกฎหมายทั้งฉบับ บจธ. และฉบับกระทรวงการคลัง รัฐมนตรีที่รักษาการตามกฎหมายคือ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง จึงเห็นว่าควรเสนอร่างกฎหมายของกระทรวงการคลังในการประชุมคณะกรรมการขับเคลื่อนและเร่งรัดการดำเนินงานตามนโยบายรัฐบาล ในวันที่ ๒๖ มิถุนายน ๒๕๖๐ โดยให้ บจธ. และกระทรวงการคลังร่วมกันหารือ ทั้งนี้ บจธ. และกระทรวงการคลังได้หารือกันเมื่อวันที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๖๐ โดย บจธ. ไม่มีข้อติดขัดต่อร่างพระราชบัญญัติธนาคารที่ดิน พ.ศ. .... ของกระทรวงการคลังแต่อย่างใด ซึ่งกระทรวงการคลัง โดยสำนักงานเศรษฐกิจการคลังได้แจ้งว่า กระทรวงการคลัง ได้นำเสนอร่างพระราชบัญญัติธนาคารที่ดิน พ.ศ. .... ที่ปรับปรุงตามความเห็นของกระทรวงการคลังต่อรองนายกรัฐมนตรี (นายสมคิด จาตุศรีพิทักษ์) เพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบให้กระทรวงการคลังเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อทราบแล้ว เมื่อวันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๖๐

ฉบับที่ ๔ ร่างพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันบริหารจัดการที่ดิน (องค์การมหาชน) พ.ศ. .... เมื่อวันที่ ๘ มิถุนายน ๒๕๖๒ พระราชกฤษฎีกาจัดตั้งฯ (ฉบับที่ ๓) มีผลใช้บังคับโดยมีการกำหนดบทเฉพาะกาล มาตรา ๖ ว่า ให้กระทรวงการคลังและผู้มีหน้าที่รับผิดชอบดำเนินการเสนอร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งธนาคารที่ดิน หรือองค์การอื่นที่มีวัตถุประสงค์ในลักษณะทำนองเดียวกับธนาคารที่ดินต่อคณะรัฐมนตรี ภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่พระราชกฤษฎีกานี้มีผลใช้บังคับ กระทรวงการคลัง โดยสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง ได้ยกร่างพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันบริหารจัดการเพื่อกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรม (องค์การมหาชน) พ.ศ. .... และส่งร่างพระราชกฤษฎีกาดังกล่าว เพื่อให้ บจธ. เพื่อนำไปดำเนินการตามบทบัญญัติมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ภายหลังการรับฟังความคิดเห็น บจธ. ร่วมประชุมหารือกับ สศค. เพื่อพิจารณาปรับแก้ไขร่างพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันบริหารจัดการเพื่อกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรม (องค์การมหาชน) พ.ศ. .... **ซึ่งหลังจากการประชุมดังกล่าว สศค. ได้ส่งร่างพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันบริหารจัดการที่ดิน (องค์การมหาชน) พ.ศ. ....** ต่อมาเมื่อวันที่ ๑๘ พฤษภาคม ๒๕๖๓ รองนายกรัฐมนตรี (พลเอก ประวิตร วงษ์สุวรรณ) ได้พิจารณาแล้วมีบัญชาว่า ให้ส่งคืนร่างพระราชกฤษฎีกาและเอกสารประกอบให้สถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดินดำเนินการตามมาตรา ๖ แห่งพระราชกฤษฎีกาการจัดตั้งสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๒ ที่ให้กระทรวงการคลังและผู้มีหน้าที่รับผิดชอบดำเนินการเสนอร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งธนาคารที่ดินหรือองค์การอื่นที่มีวัตถุประสงค์ในลักษณะทำนองเดียวกับธนาคารที่ดินให้เป็นไปตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องและทันเวลาที่กำหนดต่อไป

ฉบับที่ ๕ ร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... บจธ. ได้ดำเนินการแต่งตั้งคณะอนุกรรมการ และคณะทำงาน ซึ่งมีตัวแทนทั้งจากหน่วยงานรัฐ ภาคประชาชน ผู้ทรงคุณวุฒิ และนักวิชาการ ร่วมกันยกร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... ดังนี้

๑. คณะอนุกรรมการจัดทำร่างพระราชบัญญัติธนาคารที่ดินหรือองค์กรอื่นที่มีวัตถุประสงค์ในลักษณะทำนองเดียวกันกับธนาคารที่ดิน มีหน้าที่ในการจัดทำร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งธนาคารที่ดินหรือองค์กรอื่นที่มีวัตถุประสงค์ในลักษณะทำนองเดียวกันกับธนาคารที่ดิน เสนอให้คณะกรรมการพิจารณาภายใน ๖๐ วัน ซึ่งมีองค์ประกอบจากหน่วยงานภาครัฐ ได้แก่ ผู้แทนปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ผู้แทนสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ผู้แทนสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง กระทรวงการคลัง ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ ผู้แทนสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และผู้แทนสำนักงบประมาณ อีกทั้งยังมีองค์ประกอบจากภาคประชาชน ผู้ทรงคุณวุฒิ และนักวิชาการ โดยที่ประชุมมติเห็นชอบร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งสำนักงานบริหารจัดการที่ดิน พ.ศ. ....

ทั้งนี้ เพื่อให้การพิจารณาข้อมูลประกอบการจัดทำร่างกฎหมายจัดตั้งธนาคารที่ดินหรือองค์กรอื่นที่มีวัตถุประสงค์ในลักษณะทำนองเดียวกันกับธนาคารที่ดินเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ระหว่างวันที่ ๒๐ - ๒๓ สิงหาคม ๒๕๖๓ คณะอนุกรรมการฯ ได้ลงพื้นที่จังหวัดเชียงราย ในโครงการต้นแบบการบริหารจัดการที่ดินแบบครบวงจร ในพื้นที่ตำบลริมกก (วิสาหกิจชุมชนเชียงรายอุ่นไอรักษ์) มีพื้นที่รวม ๖๙ ไร่ ๒ งาน ๒๕ ตารางวา ซึ่งสามารถนำมาจัดการบริหารตามโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตเกษตรกรได้ ๖๕ ครอบครัว ครอบครัวละ ๒๐๐ ตารางวา ถึง ๑ ไร่ และตำบลดอยฮาง (วิสาหกิจชุมชนศาสตร์พระราชา วัดพุทธยานดอย

อินทรีย์เชียงราย) เนื้อที่ประมาณ ๓๘ ไร่ เพื่อนำมาจัดสรรให้กับสมาชิกวิสาหกิจฯ จำนวน ๒๘ ราย (โครงการเฟส ๑) และเนื้อที่ประมาณ ๔๖ ไร่ ให้กับสมาชิกจำนวน ๓๒ ราย (โครงการเฟส ๒) (อยู่ในระหว่างการดำเนินการ) รวมเนื้อที่ประมาณ ๘๔ ไร่ ซึ่งได้รับการจัดสรรที่ดินรายละ ๑ ไร่ เพื่อให้มีที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัยเป็นของตนเอง นอกจากนี้ในส่วนโครงการแก้ไขปัญหาการสูญเสียสิทธิในที่ดินของเกษตรกรและผู้ยากจน ฝ่ายบริหารได้จัดทำวิถีทัศน์เพื่อนำเสนอในส่วนของปัญหาการสูญเสียสิทธิในที่ดินของเกษตรกรและผู้ยากจน ในโครงการที่ บจธ. ได้ดำเนินการช่วยเหลือและสนับสนุนอยู่ในปัจจุบัน โดยมีตัวอย่างผู้ที่ได้รับความช่วยเหลือจาก บจธ. แล้ว เช่น เกษตรกรถูกฟ้องร้องให้ชดใช้หนี้ตามคำพิพากษาจากการลงชื่อค้ำประกันสัญญากู้เงินเกินบัญชี (OD) ของกองทุนหมู่บ้านห้วยยาวกับธนาคารออมสิน แต่ถูกอดีตประธานกรรมการกองทุนฯ ทุจริตนำเงินกู้ทั้งหมด (๓,๐๐๐,๐๐๐ บาท) ไปใช้ส่วนตัว โดยธนาคารออมสินได้ยึดบ้านและที่ดินทำกินของผู้ค้ำประกันเพื่อเตรียมขายทอดตลาด บจธ. จึงเข้าไปดำเนินการจัดซื้อที่ดินซึ่งถูกยึดทรัพย์ขายทอดตลาด และจัดที่ดินดังกล่าวให้บุคคลทั้งสามเข้าทำประโยชน์ในที่ดินโดยการเช่าซื้อ ,ทำสัญญาจำนองที่ดินเพื่อเป็นประกันหนี้กู้ยืมเงินกับนายทุนเพื่อนำเงินมาเป็นทุนในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม ลงทุนเวทีสำเร็จรูป ต้นไฟประดับ บจธ. เข้าไปช่วยเหลือโดยดำเนินการสนับสนุนสินเชื่อเพื่อไถ่ถอนที่ดินจากการจำนอง เป็นต้น

ต่อมาเมื่อวันที่ ๒๘ กันยายน ๒๕๖๓ บจธ. ได้ส่งร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวต่อรองนายกรัฐมนตรี (พลเอก ประวิตร วงษ์สุวรรณ) เพื่อกรุณาทราบการดำเนินการจัดทำร่างพระราชบัญญัติสำนักงานบริหารจัดการที่ดิน พ.ศ. .... และโปรดพิจารณาเห็นชอบร่างพระราชบัญญัติสำนักงานบริหารจัดการที่ดิน พ.ศ. .... เพื่อ บจธ. จักได้ดำเนินการรับฟังความคิดเห็นต่อร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวตามความในมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ และกระบวนการเสนอกฎหมายระดับพระราชบัญญัติต่อไป ภายหลังได้รับแจ้งว่าให้ส่งเรื่องดังกล่าวต่อที่ประชุมคณะอนุกรรมการนโยบาย แนวทางและมาตรการการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดินภายใต้คณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ ซึ่งท่านรองนายกรัฐมนตรี (พลเอก ประวิตร วงษ์สุวรรณ) เป็นประธานอนุกรรมการพิจารณา เพื่อเสนอคณะกรรมการที่ดินแห่งชาติก่อนเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาต่อไป บจธ. จึงเร่งดำเนินการส่งไปเมื่อวันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๖๓ แต่ในขณะเดียวกันเมื่อวันที่ ๒๘ กันยายน ๒๕๖๔ ขบวนการประชาชนเพื่อสังคมที่เป็นธรรม หรือ ขปส. มีหนังสือถึงรองนายกรัฐมนตรี (พลเอก ประวิตร วงษ์สุวรรณ) ในฐานะรัฐมนตรีกำกับดูแล บจธ. ขอเข้าพบชี้แจงให้ทบทวนแนวทางการดำเนินงานของ บจธ. ในกระบวนการหรือกลไกที่จะให้ ขปส. เข้ามีส่วนร่วมในการกำหนดยุทธศาสตร์ แนวทาง วิธีการ และเนื้อหาของร่างกฎหมายจัดตั้งให้สอดคล้องกับข้อเสนอของ ขปส. ต่อมารองนายกรัฐมนตรี (พลเอก ประวิตร วงษ์สุวรรณ) ได้พิจารณาแล้วมีข้อสั่งการว่า เห็นสมควรมอบหมายให้ พลตำรวจเอก เฉลิมเกียรติ ศรีวรขาน ประธานกรรมการ บจธ. ให้การต้อนรับแทน โดยประธานกรรมการ บจธ. ได้พิจารณามอบหมายให้ บจธ. ดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

๒. คณะทำงานทบทวนและจัดทำร่างพระราชบัญญัติธนาคารที่ดินหรือองค์กรอื่นที่มีวัตถุประสงค์ในลักษณะทำนองเดียวกันกับธนาคารที่ดิน ซึ่งคณะทำงานดังกล่าวเกิดขึ้นภายหลังจากการประชุมหารือร่วมกันระหว่าง บจธ. และ ขปส. เมื่อวันที่ ๒๒ ตุลาคม ๒๕๖๓ โดยมีข้อสรุปร่วมกันในส่วนของการดำเนินการร่างพระราชบัญญัติธนาคารที่ดินหรือองค์กรอื่นที่มีวัตถุประสงค์ในลักษณะทำนองเดียวกันกับธนาคารที่ดิน นั้น ขปส. มีความเห็นว่า กฎหมายจัดตั้งธนาคารที่ดิน เป็นการผลักดันของ ขปส. มาโดยตลอดที่ผ่านมา ขปส. เห็นว่าภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมน้อย และเห็นว่าไม่ได้นำร่างกฎหมายของภาคประชาชน

ที่เคยยกร่างไว้มาพิจารณาด้วย ที่ประชุมจึงมีมติให้แต่งตั้ง คณะทำงานทบทวนและจัดทำร่างพระราชบัญญัติธนาคารที่ดินหรือองค์กรอื่นที่มีวัตถุประสงค์ในลักษณะทำนองเดียวกันกับธนาคารที่ดิน มีผู้แทนจากหน่วยงานภาครัฐ ได้แก่ ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ผู้แทนกระทรวงการคลัง ผู้แทนสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และผู้แทนสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เข้าร่วมเป็นคณะทำงาน โดยที่ประชุมได้มีมติเห็นชอบร่างพระราชบัญญัติการกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... โดยมอบหมายให้ฝ่ายเลขานุการฯ ปรับแก้ไขตามข้อคิดเห็นของคณะทำงานฯ เพื่อเสนอคณะกรรมการ บจธ. พิจารณาให้ความเห็นชอบ ต่อมาคณะกรรมการ บจธ. ในการประชุมครั้งที่ ๑๑/๒๕๖๓ เมื่อวันที่ ๓๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๓ มีมติเห็นชอบหลักการร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... และมอบหมายผู้อำนวยการ บจธ. ดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป อย่างไรก็ดี เมื่อวันที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๖๓ รองนายกรัฐมนตรี (พลเอก ประวิตร วงษ์สุวรรณ) ได้เป็นประธานในการประชุมคณะกรรมการแก้ไขปัญหาของขบวนการประชาชนเพื่อสังคมที่เป็นธรรม ณ ห้องประชุม ๑๐๙ ตึกสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี โดยมีมติเกี่ยวข้องกับร่างพระราชบัญญัติ คือ เร่งการจัดทำร่างกฎหมายการจัดตั้งธนาคารที่ดิน หรือองค์กรอื่นที่มีวัตถุประสงค์ทำนองเดียวกันกับธนาคารที่ดิน โดยให้ภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม ให้หน่วยงานที่จัดตั้งสามารถช่วยเหลือประชาชนเรื่องที่ดินให้ครอบคลุม

จากการดำเนินการที่กล่าวมาข้างต้นเมื่อวันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๓ คณะอนุกรรมการนโยบาย แนวทาง และมาตรการการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดิน ในการประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๖๓ มีมติเห็นชอบในหลักการร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... ตามที่ บจธ. เสนอ และมอบหมายให้ บจธ. ดำเนินการนำร่างกฎหมายไปรับฟังความคิดเห็นตามบทบัญญัติ มาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ และนำเสนอคณะอนุกรรมการกลั่นกรองกฎหมายการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดิน เพื่อพิจารณาก่อนเสนอคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ และคณะรัฐมนตรีต่อไป

๓. คณะทำงานขับเคลื่อนผลักดันการจัดตั้งสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน มีหน้าที่ในการขับเคลื่อนและผลักดันการจัดตั้งสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน โดยมีผู้แทนจากนักวิชาการ และภาคประชาชนเข้าร่วม โดยที่ประชุมมีมติเห็นชอบวิธีการรับฟังความคิดเห็นต่อร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... ระหว่างวันที่ ๗ ธันวาคม ๒๕๖๓ ถึงวันที่ ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔ (รวม ๖๐ วัน) ดำเนินการรับฟังความคิดเห็นรายหมวด โดยพิจารณารายมาตราผ่านช่องทาง ดังต่อไปนี้

๓) จัดรับฟังความคิดเห็นจากประชาชนทั่วไป ในพื้นที่ ๔ ภาค

๒) จัดรับฟังความคิดเห็นผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ Video Conference application ZOOM ดำเนินการในพื้นที่ ๔ ภาค (เนื่องจากกำหนดการรับฟังความคิดเห็นอยู่ระหว่างสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID – ๑๙)

๓) การส่งหนังสือสอบถามความคิดเห็นไปยังหน่วยงานและองค์การชุมชนต่างๆ ทั้งที่อยู่ในและนอกเครือข่าย บจธ. หน่วยงานรัฐ หน่วยงานเอกชน และภาคประชาชนสังคม

๔) ระบบอินเตอร์เน็ต ในเว็บไซต์ www.lawamendment.go.th และเว็บไซต์ของ บจธ. www.labai.or.th

ทั้งนี้ ภายหลังสิ้นสุดการรับฟังความคิดเห็น ได้มีผู้เข้าร่วมแสดงความคิดเห็นรวมทั้งสิ้น ๗๒๐ คน/หน่วยงาน ซึ่งผู้เข้าร่วมเห็นด้วยกับร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... โดยเห็นด้วยทั้งฉบับคิดเป็นร้อยละ ๖๙ และเห็นด้วยแต่มีการปรับแก้ไขคิดเป็นร้อยละ ๓๓ โดยฝ่ายเลขานุการฯ ได้จัดทำสรุปผลการรับฟังความคิดเห็นเสนอต่อคณะทำงานขับเคลื่อนผลักดันการจัดตั้งสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน ยั่งยืน พิจารณาสรุปความคิดเห็นดังกล่าว เพื่อเสนอคณะอนุกรรมการพิจารณาและติดตามความคืบหน้าการเสนอร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... พิจารณาต่อไป

๔. คณะอนุกรรมการพิจารณาและติดตามความคืบหน้าการเสนอร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... มีอำนาจหน้าที่ในการพิจารณาเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... ตลอดจนติดตามความคืบหน้าของร่างพระราชบัญญัติดังกล่าว โดยคณะอนุกรรมการดังกล่าวประกอบไปด้วยผู้แทนจากหน่วยงานภาครัฐ ได้แก่ ผู้แทนปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ผู้แทนสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ผู้แทนสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง กระทรวงการคลัง ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ ผู้แทนสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ผู้แทนสำนักงบประมาณ และผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ อีกทั้งยังมีองค์ประกอบจากภาคประชาชน ผู้ทรงคุณวุฒิ และนักวิชาการ โดยที่ประชุมได้พิจารณาฉบับที่รับฟังความคิดเห็นและมีข้อเสนอแก้ไขเพิ่มเติมจากผลการรับฟังความคิดเห็นตามมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ และร่างที่ปรับแก้ไขจากร่างพระราชบัญญัติสำนักงานบริหารจัดการที่ดิน พ.ศ. .... ของคณะอนุกรรมการจัดทำร่างพระราชบัญญัติธนาคารที่ดินหรือองค์กรอื่นที่มีวัตถุประสงค์ในลักษณะทำนองเดียวกันกับธนาคารที่ดินได้ยกร่างไว้ และที่ประชุมมีมติเห็นชอบร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... ต่อมาเมื่อวันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๖๔ คณะกรรมการ บจธ. ในการประชุมครั้งที่ ๓/๒๕๖๔ ได้มีมติเห็นชอบร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... และรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย โดยมอบหมายให้ผู้อำนวยการดำเนินการนำเรียนเรื่องร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวต่อรองนายกรัฐมนตรี (พลเอก ประวิตร วงษ์สุวรรณ) เพื่อโปรดพิจารณาเห็นชอบ และนำเรียนผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในฐานะกรรมการและเลขานุการคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ เพื่อโปรดพิจารณาเสนอร่างพระราชบัญญัตินี้ต่อ คณะอนุกรรมการกลั่นกรองกฎหมายการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดิน และคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ เพื่อพิจารณาเห็นชอบให้เสนอคณะรัฐมนตรีต่อไป โดยรองนายกรัฐมนตรี (พลเอก ประวิตร วงษ์สุวรรณ) เห็นชอบแล้วเมื่อวันที่ ๒๓ มีนาคม ๒๕๖๔

และปัจจุบัน บจธ. ได้ส่งร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... ไปสำนักงานคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ ในฐานะกรรมการและเลขานุการคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ เพื่อโปรดพิจารณาเสนอร่างพระราชบัญญัตินี้ต่อคณะอนุกรรมการกลั่นกรองกฎหมายการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดิน และคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ เพื่อพิจารณาเห็นชอบให้เสนอคณะรัฐมนตรีต่อไป ต่อมา เมื่อวันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๖๔ บจธ. ได้มีหนังสือส่งร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวไปยังสำนักงานคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ ในฐานะกรรมการและเลขานุการคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ เพื่อโปรดพิจารณาเสนอคณะอนุกรรมการกลั่นกรองกฎหมายการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดิน และคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ เพื่อพิจารณาเห็นชอบให้เสนอคณะรัฐมนตรีต่อไป โดยเมื่อวันที่ ๙ มิถุนายน ๒๕๖๔ ได้มีการประชุมคณะอนุกรรมการกลั่นกรองกฎหมายการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดิน ครั้งที่ ๒/๒๕๖๔ มีมติเห็นควรให้เสนอร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... ต่อคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ โดยไม่ต้องแต่งตั้งคณะทำงาน และให้เสนอความเห็นและข้อสังเกตของคณะอนุกรรมการต่อคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติด้วย ทั้งนี้ มีข้อคิดเห็นว่าการจัดตั้งหน่วยงานใหม่จะต้องไม่มีความซ้ำซ้อนกับหน่วยงานที่มีอยู่แล้ว และต้องแสดงให้เห็นถึงข้อดีของการจัดตั้งหน่วยงานใหม่ขึ้นมา

อย่างไรก็ตาม บจธ. มีความพยายามที่จะจัดตั้งธนาคารที่ดิน หรือองค์การอื่นที่มีวัตถุประสงค์ในลักษณะทำนองเดียวกันกับธนาคารที่ดิน เพื่อเป็นหน่วยงานในการแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำด้านที่ดิน ช่วยแก้ไขปัญหาในเรื่องที่ดินของประเทศในรูปแบบใหม่ โดยการกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน สนับสนุนให้เกษตรกรและผู้ยากจนได้มีที่ดินทำกินหรือมีที่ดินที่ใช้เป็นที่อยู่อาศัย และที่ดินที่ใช้ร่วมกันเพื่อประโยชน์ของชุมชน ส่งเสริมให้เกษตรกรรายย่อย ผู้ยากจน แรงงานไร้ที่ดิน และองค์กรของผู้ยากจนในรูปแบบต่างๆ ได้มีสิทธิร่วมกันในที่ดิน โดยได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐ สำหรับการป้องกันไม่ให้ที่ดินหลุดมือหรือหลุดเข้าสู่ตลาดตลาด เพื่อปกป้องที่ดินไว้ให้เกษตรกรรายย่อย ผู้ยากจน และแรงงานไร้ที่ดิน ได้ใช้ประโยชน์ต่อไป โดยการบริหารจัดการร่วมกันระหว่างรัฐกับประชาชน ซึ่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ได้กำหนดไว้ในหมวดหน้าที่ของรัฐว่า รัฐต้องอนุรักษ์ คุ้มครอง บำรุงรักษา ฟื้นฟู บริหารจัดการ และใช้หรือจัดให้มีการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และความหลากหลายทางชีวภาพ ให้เกิดประโยชน์อย่างสมดุล และยั่งยืน โดยต้องให้ประชาชนและชุมชนในท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง มีส่วนร่วมดำเนินการและได้รับประโยชน์จากการดำเนินการดังกล่าวด้วยตามที่กฎหมายบัญญัติ และสอดคล้องกับความในมาตรา ๗๒ ที่รัฐต้องจัดให้มีมาตรการกระจายการถือครองที่ดินเพื่อให้ประชาชนสามารถมีที่ทำกินได้อย่างทั่วถึง และเป็นธรรม นอกจากนี้การกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรม ยังเป็นประเด็นการปฏิรูปประเทศซึ่งกำหนดอยู่ในรัฐธรรมนูญอีกด้วย

สถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน)

กรกฎาคม ๒๕๖๔

สารบัญ

		หน้า
บทสรุปผู้บริหาร		๑๕ - ๒๖
เอกสารฉบับที่ ๑	หลักเกณฑ์ในการตรวจสอบความจำเป็นในการตราพระราชบัญญัติ (Checklist) ตามคณะรัฐมนตรีในคราวประชุมเมื่อวันที่ ๔ เมษายน ๒๕๖๐	๓๗
	๑ วัตถุประสงค์และเป้าหมายของภารกิจ	๓๗
	๑.๑ วัตถุประสงค์และเป้าหมายของภารกิจคืออะไร เพื่อแก้ไขปัญหาหรือข้อบกพร่องใด	๓๗
	๑.๒ ความจำเป็นที่ต้องทำภารกิจ หากไม่ทำภารกิจนั้นจะมีผลประการใด	๓๗
	๑.๓ การดำเนินการเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์มีกี่ทางเลือก มีทางเลือกอะไรบ้าง	๓๙
	๑.๔ มาตรการที่บรรลุวัตถุประสงค์ของภารกิจคืออะไร	๔๐
	๑.๕ ภารกิจนั้นจะแก้ไขปัญหาหรือข้อบกพร่องนั้นได้เพียงใด	๔๐
	๑.๖ ผลสัมฤทธิ์ของภารกิจคืออะไร ตัวชี้วัดความสัมฤทธิ์ของกฎหมายมีอย่างไร	๔๓
	๑.๗ การทำภารกิจสอดคล้องกับพันธกรณีและความผูกพันตามหนังสือสัญญาที่ประเทศไทยมีต่อรัฐต่างประเทศหรือองค์การระหว่างประเทศใด ในเรื่องใด การดำเนินการดังกล่าวจะเป็นผลดีหรือก่อให้เกิดภาระแก่ประเทศไทยหรือไม่ อย่างไร	๔๒
	๒ ผู้ทำภารกิจ	๔๒
	๒.๑ เมื่อคำนึงถึงประสิทธิภาพ ต้นทุน และความคล่องตัวแล้ว เหตุใดจึงไม่ควรให้เอกชนทำภารกิจนี้	๔๒
	๒.๒ เมื่อคำนึงถึงประสิทธิภาพและประโยชน์ที่จะเกิดแก่การให้บริการประชาชน ควรทำภารกิจนี้ร่วมกับหน่วยงานอื่นหรือไม่ เพราะเหตุใด	๔๓
	๒.๓ ภารกิจดังกล่าวหากให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทำจะได้ประโยชน์แก่ประชาชนมากกว่าหรือไม่	๔๓
	๓ ความจำเป็นในการตรากฎหมาย	๔๓
	๓.๑ การจัดทำภารกิจนั้นมีความสอดคล้องกับเรื่องใด อย่างไร	๔๓
	๓.๒ การทำภารกิจนั้นสามารถใช้มาตรการทางบริหารโดยไม่ต้องออกกฎหมายได้หรือไม่ ถ้าใช้มาตรการทางบริหารจะมีอุปสรรคอย่างไร	๔๔
	๓.๓ ในการทำภารกิจนั้น เหตุใดจึงจำเป็นต้องตรากฎหมายในขณะนี้	๔๔
	๓.๔ การใช้บังคับกฎหมายและระยะเวลาในการใช้บังคับกฎหมาย	๔๕
	๓.๕ เหตุใดจึงไม่สมควรตราเป็นกฎในลักษณะอื่น เช่น ข้อบัญญัติท้องถิ่น	๔๕
	๓.๖ ลักษณะการใช้บังคับ	๔๕
	๓.๗ การใช้ระบบอนุญาตในกฎหมาย	๔๕

หน้า

๓.๘ การใช้ระบบคณะกรรมการในกฎหมาย ๔๖

๓.๙ มีกรอบหรือแนวทางการใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่หรือไม่ อย่างไร ๔๗

๓.๑๐ ประเภทของโทษที่กำหนด ๔๗

๓.๑๑ การกำหนดโทษทางอาญาจะทำให้การบังคับใช้กฎหมายสัมฤทธิ์ผล เพราะเหตุใด ๔๗

๓.๑๒ ความผิดที่กำหนดให้เป็นโทษทางอาญาเป็นความผิดที่มีความร้ายแรงอย่างไร ๔๗

๔ ความซ้ำซ้อนกับกฎหมายอื่น ๔๗

๔.๑ การดำเนินการตามภารกิจในเรื่องนี้มีกฎหมายอื่นในเรื่องเดียวกันหรือทำนองเดียวกันหรือไม่ ๔๗

๔.๒ ในกรณีที่มีกฎหมายขึ้นใหม่ เหตุใดจึงไม่ยกเลิก แก้ไขหรือปรับปรุงกฎหมายในเรื่องเดียวกันหรือทำนองเดียวกันที่มีอยู่ ๔๘

๕ ผลกระทบและความคุ้มค่า ๔๘

๕.๑ ผู้ซึ่งได้รับผลกระทบจากการบังคับใช้กฎหมาย ๔๘

๕.๒ ผลกระทบที่เกิดขึ้นแก่บุคคลดังกล่าว (ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านอื่น ๆ) ๔๘

๕.๓ สิทธิและเสรีภาพของบุคคลในเรื่องใดบ้างที่ต้องถูกจำกัด การจำกัดนั้นเป็นการจำกัดเท่าที่จำเป็นหรือไม่ อย่างไร ๕๒

๕.๔ ประโยชน์ที่ประชาชนและสังคมจะได้รับ ๕๓

๕.๕ ความยุ่งยากที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการปฏิบัติตามกฎหมาย ๕๗

๕.๖ ความคุ้มค่าของภารกิจเมื่อคำนึงถึงงบประมาณที่ต้องใช้ ภาระหน้าที่ที่เกิดขึ้นกับประชาชนและการที่ประชาชนจะต้องถูกจำกัดสิทธิเสรีภาพเทียบกับประโยชน์ที่ได้รับ ๕๗

๖ ความพร้อมของรัฐ ๕๗

๖.๑ ความพร้อมของรัฐ กำลังคนที่คาดว่าต้องใช้ คุณวุฒิและประสบการณ์ของเจ้าหน้าที่ที่จำเป็นต้องมี งบประมาณที่คาดว่าต้องใช้ในระยะห้าปีแรกของการบังคับใช้กฎหมายโดยเป็นงบดำเนินงานจำนวนเท่าไหร่ และงบลงทุนจำนวนเท่าไหร่ ๕๗

๖.๒ ในกรณีที่เป็นร่างกฎหมายที่มีผลต่อการจัดตั้งหน่วยงานหรืออัตรากำลัง มีความเห็นของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการกำหนดอัตรากำลังและงบประมาณหรือไม่ อย่างไร ๕๘

๖.๓ วิธีการที่จะให้ผู้อยู่ภายใต้บังคับของกฎหมายมีความเข้าใจและพร้อมที่จะปฏิบัติตามกฎหมาย ๕๘

๗ หน่วยงานที่รับผิดชอบและผู้รักษาการตามกฎหมาย ๕๘

หน้า

๗.๑ มีหน่วยงานอื่นใดที่ปฏิบัติภารกิจซ้ำซ้อนหรือใกล้เคียงกันหรือไม่ มีข้อเสนอแนะในการดำเนินการกับหน่วยงานนั้นอย่างไร ๕๙

๗.๒ มีความเกี่ยวข้องหรือมีผลกระทบต่อการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นหรือไม่ อย่างไร ๖๐

๗.๓ มีการบูรณาการการทำงานร่วมกับหน่วยงานอื่นหรือไม่ อย่างไร ๖๐

๗.๔ ผู้รักษาการตามกฎหมาย ๖๐

๘ วิธีการทำงานและตรวจสอบ ๖๑

๘.๑ ระบบการทำงานที่กำหนดสอดคล้องกับหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีหรือไม่ ๖๑

๘.๒ การเปิดเผยการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ๖๑

๘.๓ มีระบบการตรวจสอบและคานอำนาจอย่างไรบ้าง ๖๑

๙ การจัดทำกฎหมายลำดับรอง ๖๑

๙.๑ ได้จัดทำแผนในการจัดทำกฎหมายลำดับรอง กรอบระยะเวลา ตลอดจนกรอบสาระสำคัญของกฎหมายลำดับรองนั้น หรือไม่ ได้ยกร่างกฎหมายลำดับรองในเรื่องใดบ้าง ๖๑

๙.๒ มีกรอบในการลราอนุบัญญัติเพื่อป้องกันการขยายอำนาจหน้าที่ของรัฐหรือเพิ่มภาระแก่บุคคลเกินสมควรอย่างไร ๖๒

๑๐ การรับฟังความคิดเห็น ๖๒

๑๐.๑ ผู้ที่เกี่ยวข้องหรืออาจได้รับผลกระทบที่รับฟังความคิดเห็น ๖๒

๑๐.๒ มีการเปิดเผยผลการรับฟังความคิดเห็นต่อประชาชนหรือไม่ อย่างไร ๖๒

๑๐.๓ จัดทำสรุปผลการรับฟังความคิดเห็นและเสนอมาประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรี ๖๒

เอกสารฉบับที่ ๒ รายงานการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย (Regulatory Impact Assessment: RIA) ตามแนวทางการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย ประกาศราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ ๑๓๖ ตอนที่ ๑๓๒ เมื่อ ๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๒ ๖๕

๓ สภาพปัญหา สาเหตุของปัญหา และผลกระทบของปัญหา ๖๖

๓.๑ ปัญหาคืออะไร สาเหตุของปัญหาคืออะไร และผลกระทบของปัญหาคืออะไร ๖๖

๓.๒ เหตุใดรัฐจึงควรแทรกแซงในเรื่องนี้ ๖๖

๒ วัตถุประสงค์และเป้าหมายของการแทรกแซง ๖๖

๓ แก้ไขปัญหาในปัจจุบัน ๖๗

๓.๑ วิธีการแก้ปัญหาที่ดำเนินการอยู่ในปัจจุบันคืออะไร ๖๗

หน้า

๓.๒ ต่างประเทศแก้ปัญหานี้อย่างไร (ถ้ามี) และการดำเนินการดังกล่าวเหมาะสมกับสังคมไทยหรือไม่ อย่างไร ๗๓

๔ การรับฟังความคิดเห็น ๗๓

๕ ความสัมพันธ์หรือความใกล้เคียงกับกฎหมายอื่น ๗๓

๖ ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย ๗๔

๖.๑ กฎหมายนี้จำกัดสิทธิหรือเสรีภาพ หรือก่อให้เกิดหน้าที่หรือภาระอะไรแก่ใครบ้าง ๗๔

๖.๒ มีมาตรการป้องกัน แก้ไข คุ้มครอง หรือเยียวยาให้แก่ผู้ได้รับผลกระทบตาม ๖.๑ อย่างไร ๗๕

๖.๓ กฎหมายนี้จะก่อให้เกิดประโยชน์แก่ประเทศ สังคม หรือประชาชนอย่างไร ๗๔

๗ ความพร้อมและต้นทุนของรัฐในการปฏิบัติตามและบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมาย ๗๕

๗.๑ หน่วยงานผู้รับผิดชอบ ๗๕

๗.๒ มีแนวทางและระยะเวลาเตรียมการในการปฏิบัติตามหรือบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมายอย่างไร และมีการนำเทคโนโลยีมาใช้เพื่ออำนวยความสะดวกหรือลดขั้นตอนและค่าใช้จ่ายในการดำเนินการหรือไม่ ๗๕

๗.๓ มีแนวทางและระยะเวลาในการสร้างความเข้าใจให้แก่ประชาชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติตามและการบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมายอย่างไร ๗๕

๗.๔ ต้นทุนหรือค่าใช้จ่ายที่คาดว่าต้องใช้ในการปฏิบัติตามและบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมายในระยะ ๓ ปีแรก อัตรากำลังที่ต้องใช้ อัตรากำลังที่มีอยู่แล้ว อัตรากำลังที่ต้องเพิ่มขึ้น ๗๕

๘ ผลกระทบโดยรวมที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย ๗๖

๘.๑ ผลกระทบต่อเศรษฐกิจ ๗๖

๘.๒ ผลกระทบต่อสังคม ๗๘

๘.๓ ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมหรือสุขภาวะ ๗๐

๘.๔ ผลกระทบอื่นที่สำคัญ ๗๓

๙ เหตุผลความจำเป็นในการใช้ระบบอนุญาต ๗๒

๑๐ เหตุผลความจำเป็นในการใช้ระบบคณะกรรมการ ๗๒

๑๑ เหตุผลความจำเป็นในการกำหนดโทษอาญา ๗๒

๑๒ เหตุผลความจำเป็นในการกำหนดให้เจ้าหน้าที่ของรัฐมีดุลพินิจในการออกคำสั่งทางปกครองหรือดำเนินกิจการทางปกครอง ๗๓

		หน้า
เอกสารฉบับที่ ๑	คำชี้แจงประกอบการจัดตั้งองค์การมหาชน ตามคณะรัฐมนตรีในคราวประชุมเมื่อวันที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๖๑ และเมื่อวันที่ ๑๘ กรกฎาคม ๒๕๕๙	๙๙
	๑ เหตุผลความจำเป็นในการขอจัดตั้งองค์การมหาชน	๙๙
	๑.๑ เหตุผลความจำเป็นในการจัดตั้งเป็นองค์การมหาชน	๙๙
	๑.๒ เหตุผลของการที่ไม่สามารถดำเนินภารกิจในรูปแบบส่วนราชการ	๑๐๖
	๑.๓ เหตุผลของการที่ไม่จัดตั้งเป็นรัฐวิสาหกิจ	๑๐๗
	๑.๔ เหตุผลของการที่ไม่จัดตั้งเป็นหน่วยงานบริการรูปแบบพิเศษ	๑๐๗
	๑.๕ เหตุผลของการไม่สามารถถ่ายโอนให้เป็นภารกิจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือให้ภาคเอกชนดำเนินการ	๑๐๗
	๑.๖ ประโยชน์ต่อการบริหารราชการ	๑๐๘
	๑.๗ ประโยชน์ที่ประชาชนจะได้รับเพิ่มขึ้นจากการจัดตั้งองค์การมหาชน	๑๑๐
	๒ ภารกิจ บทบาทขององค์การมหาชน	๑๑๓
	๒.๑ ภารกิจขององค์การมหาชน	๑๑๓
	๒.๒ บทบาทขององค์การมหาชน	๑๑๓
	๒.๓ อำนาจหน้าที่ขององค์การมหาชน	๑๑๔
	๒.๔ ความแตกต่างกับภารกิจของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง	๑๑๔
	๒.๕ ระบบการดำเนินงานและระบบความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	๑๒๔
	๓ ร่างแผนกลยุทธ์และแผนธุรกิจขององค์การมหาชน ๓ ปี	๑๒๕
	๔ ร่างแผนการเงินขององค์การมหาชน ๕ ปี	๑๒๕
	๕ กรอบโครงสร้างขององค์การมหาชน	๑๒๕
	๖ โครงสร้างการบริหาร วิธีการทำงานขององค์การมหาชน	๑๒๕
	๗ บทบาทของรัฐมนตรีในการกำกับดูแลและกรอบการประเมินผลองค์การมหาชน	๑๒๕
	๗.๑ การกำกับดูแลด้านนโยบาย	๑๒๕
	๗.๒ การกำกับดูแลด้านระเบียบวิธีปฏิบัติ	๑๒๕
	๗.๓ การกำกับดูแลด้านผลการดำเนินงาน	๑๒๕
	๘ ร่างกฎหมาย	๑๒๕
	๙ รายละเอียดอื่นๆ	๑๒๕
	๙.๑ ความเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (stakeholders) ในภารกิจที่จะจัดตั้งเป็นองค์การมหาชน	๑๒๕
	๙.๒ นโยบายและแผนยุทธศาสตร์แห่งชาติที่เกี่ยวข้องกับองค์การมหาชน	๑๒๖

หน้า

เอกสารรายละเอียดแนบท้าย

๑ ร่างแผนกลยุทธ์และแผนธุรกิจขององค์การมหาชน ๓ ปี ๓๓๐ – ๓๓๒

๒ ร่างแผนการเงินขององค์การมหาชน ๕ ปี ๓๓๓ – ๓๓๖

๓ ร่างโครงสร้างองค์กร ๓๓๗ - ๓๔๙

๔ กรอบสาระสำคัญ และแผนการจัดทำกฎหมายลำดับรอง ๓๕๐ – ๓๘๐

๕ รายงานผลการรับฟังความคิดเห็นตามบทบัญญัติมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ๓๘๑ – ๓๕๐

๖ เอกสารชี้แจงความไม่ซ้ำซ้อนระหว่าง สบกต. กับหน่วยงานอื่น ๓๕๑ – ๔๑๐

๗ เอกสารเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่าง สบกต. กับ บจธ. (โดยเปรียบเทียบระหว่างร่างพระราชบัญญัติฯ กับ พระราชกฤษฎีกาจัดตั้งฯที่บังคับใช้อยู่ในปัจจุบัน) ๔๑๑ – ๔๗๙

๘ ร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... ๔๘๐ – ๕๐๐

ภาคผนวก

ก คำสั่งแต่งตั้ง รายงานการประชุม ที่เกี่ยวข้องกับการร่างพระราชบัญญัติ

ข รายงานการประเมินผลการดำเนินงานของ บจธ.

ค ขั้นตอนการดำเนินงานและผลการดำเนินงานของ บจธ.

หน้า

4 การประเมินผลตอบแทนทางสังคม (Social Returns On Investment : SROI)

บทสรุปผู้บริหาร

สถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) หรือ บจธ. เป็นหนึ่งในหน่วยงานของรัฐที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) พ.ศ. ๒๕๕๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม โดยพระราชกฤษฎีกาดังกล่าวกำหนดในมาตรา ๗ (๑) ให้มีภารกิจสำคัญในการจัดตั้งธนาคารที่ดิน โดย บจธ. ได้ดำเนินการยกร่างพระราชบัญญัติธนาคารที่ดินหรือองค์การอื่นที่มีวัตถุประสงค์ในลักษณะทำนองเดียวกันกับธนาคารที่ดินเพื่อเป็นหน่วยงานที่ทำหน้าที่แก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำด้านที่ดินดังกล่าวมาแล้วจำนวน ๕ ฉบับ แต่ยังไม่มีการออกเป็นกฎหมาย ด้วยเหตุติดขัดต่างๆ ซึ่ง บจธ. ได้นำข้อติดขัดและข้อเสนอแนะจากหน่วยงานต่างๆ มาปรับแก้ไขและยกร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน พ.ศ. .... ขึ้น โดยมุ่งหวังให้เป็นองค์กรที่ทำหน้าที่ในการแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำในที่ดิน โดยการกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน

๑. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ประเทศไทยมีความเหลื่อมล้ำในการถือครองที่ดินที่เพิ่มสูงขึ้นอย่างเด่นชัด โดยเฉพาะปัญหาดังต่อไปนี้

๑.๑ ปัญหาการกระจุกตัวของที่ดิน และปัญหาการไร้ที่ดินทำกินหรือที่ดินมีขนาดเล็กไม่เพียงพอกับการทำเกษตรกรรรมของเกษตรกรไทย ข้อมูลการลงทะเบียนคนจนของกระทรวงมหาดไทยในปี พ.ศ. ๒๕๔๗ ระบุว่าตนเองมีปัญหาที่ดินและที่อยู่อาศัยนับรวมได้ ๔.๘ ล้านครอบครัว (ไม่มีที่ดินเลย ๒ ล้านครอบครัว, มีที่ดินทำกินอยู่บ้างแต่ไม่พอกิน ๑.๖ ล้านครอบครัว, ที่ดินไม่มีเอกสารสิทธิ อาศัยอยู่ในที่ดินของรัฐ ๑.๒ ล้านครอบครัว)[๑] ซึ่งเป็นเกษตรกรไม่น้อยกว่า ๓.๒ ล้านครอบครัว ปัญหาดังกล่าวยิ่งมีแนวโน้มสูงขึ้นที่ดินยังคงหลุดมือจากเกษตรกรและกระจุกตัวอยู่ในมือคนกลุ่มน้อยมากขึ้น ทั้งนี้ จากการสำรวจลักษณะการถือครองที่ดินเพื่อการเกษตร ปี พ.ศ. ๒๕๕๖ ของสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรพบว่าจากพื้นที่เกษตรกรรมทั้งสิ้นกว่า ๓๔๙.๒๔ ล้านไร่ มีจำนวน ๗๗.๖๔ ล้านไร่ หรือร้อยละ ๕๒ เป็นพื้นที่เช่าและจำนวน ๗๑.๕๙ ล้านไร่ หรือร้อยละ ๔๘ เป็นพื้นที่ของเกษตรกรเอง แต่ในจำนวนนี้ มี ๒๙.๗๒ ล้านไร่ติดภาระจำนอง โดยข้อมูลของสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ในปี พ.ศ. ๒๕๖๑ แสดงให้เห็นว่าประชากรที่มีฐานะทางเศรษฐกิจสูงสุดร้อยละ ๑๐ ถือครองที่ดิน ๙๔.๘๖ ล้านไร่ คิดเป็นร้อยละ ๖๑.๕ ขณะที่ประชากรที่ยากจนที่สุดร้อยละ ๑๐ ของประเทศ ถือครองที่ดินรวมกันเพียง ๖๘,๓๓๐ ไร่ คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ ๐.๑ หรือแตกต่างกันกว่า ๘๕๓.๖ เท่า "โดยผู้ที่มีที่ดินมากที่สุดร้อยละ ๒๐ ของประเทศ เป็นเจ้าของที่ดินโฉนดรวมกันมากถึงร้อยละ ๘๐ ของที่ดินโฉนดทั้งหมด แต่ที่ผู้ที่มีที่ดินต่ำสุดร้อยละ ๒๐ เป็นเจ้าของเพียงร้อยละ ๐.๒๕ เปอร์เซ็นต์ของโฉนดที่ดินทั้งหมดในประเทศ" และ "ผู้ที่มีที่ดินมากกว่า ๑,๐๐๐ ไร่ (๑๐๐๑ - ๕๐๐,๐๐๐ ไร่) มีอยู่เพียง ๘๓๗ ราย" นอกจากนี้ปัญหาการสูญเสียสิทธิในที่ดินของเกษตรกรและผู้ยากจนทวีความรุนแรงขึ้นอย่างต่อเนื่อง

---

[๑] สมภพ คอนดี, "พลวัตขบวนการเคลื่อนไหวเพื่อการปฏิรูปที่ดินหลังรัฐธรรมนูญ ๔๐ : กรณีศึกษาเครือข่ายปฏิรูปที่ดินแห่งประเทศไทย" วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๙: น.๑๓๑

๑.๒ ปัญหาการใช้ที่ดินไม่เต็มประสิทธิภาพ ซึ่งยังไม่มีการรวบรวมและจัดข้อมูลอย่างเป็นระบบและเท่าทันสถานการณ์

๑.๓ ปัญหาการสูญเสียสิทธิในที่ดินของเกษตรกรจากการจำนอง ขายฝาก และการถูกบังคับคดี ซึ่งเป็นปัญหาที่ส่งผลกระทบรุนแรงต่อเศรษฐกิจในภาพรวมของประเทศ

ปัญหาดังกล่าวยังไม่มีหน่วยงานใดที่แก้ไขปัญหาให้หมดไปได้ และวิธีการในการแก้ไขปัญหาแบบเดิมไม่ตอบสนองต่อสภาพปัญหาและสภาวะที่มีการเปลี่ยนแปลงทางสังคมในปัจจุบัน ดังจะเห็นได้จากปัญหาด้านที่ดินที่ยังคงมีอยู่ และรุนแรงมากยิ่งขึ้น โดยรัฐจำเป็นต้องปรับรูปแบบวิธีการแก้ไขปัญหาในรูปแบบอย่างมีนวัตกรรมและมีส่วนร่วมกับภาคประชาชนมากยิ่งขึ้น ทั้งส่วนในการหาแนวทางแก้ไขปัญหา การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการที่ดิน การมีส่วนร่วมในทุนทางสังคมและทุนทางเศรษฐกิจ เพื่อให้การแก้ไขปัญหาเป็นไปอย่างบูรณาการทั้งภาครัฐและภาคประชาชนในการรับผิดชอบร่วมกัน

๒. ความสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญ กฎหมาย แนวนโยบายแห่งรัฐ และความตกลงระหว่างประเทศ

๒.๑ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ สอดคล้องตามมาตราดังต่อไปนี้

๑) มาตรา ๔๓ กำหนดให้ บุคคลและชุมชนย่อมมีสิทธิจัดการ บำรุงรักษา และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และความหลากหลาย ทางชีวภาพอย่างสมดุลและยั่งยืนตามวิธีการที่กฎหมายบัญญัติ

๒) มาตรา ๕๗ กำหนดให้ รัฐต้องอนุรักษ์ คุ้มครอง บำรุงรักษา ฟื้นฟู บริหารจัดการและใช้หรือจัดให้มีการใช้ประโยชน์ จากทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และความหลากหลายทางชีวภาพให้เกิดประโยชน์อย่างสมดุล และยั่งยืน โดยต้องให้ประชาชนและชุมชนในท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมดำเนินการและได้รับประโยชน์จากการดำเนินการดังกล่าวด้วยตามที่กฎหมายบัญญัติ

๓) มาตรา ๗๓ กำหนดให้ รัฐพึงเสริมสร้างความเข้มแข็งของครอบครัวอันเป็นองค์ประกอบพื้นฐานที่สำคัญของสังคม จัดให้ประชาชนมีที่อยู่อาศัยอย่างเหมาะสม

๔) มาตรา ๗๒ (๓) กำหนดให้รัฐพึงดำเนินการเกี่ยวกับที่ดิน ทรัพยากรน้ำ และพลังงานในการจัดให้มีมาตรการกระจายการถือครองที่ดินเพื่อให้ประชาชนสามารถมีที่ทำกินได้อย่างทั่วถึง และเป็นธรรม

๕) มาตรา ๗๓ กำหนดให้ รัฐพึงจัดให้มีมาตรการหรือกลไกที่ช่วยให้เกษตรกรประกอบเกษตรกรรม ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ได้ผลผลิตที่มีปริมาณและคุณภาพสูง มีความปลอดภัย โดยใช้ต้นทุนต่ำและสามารถแข่งขันในตลาดได้ และพึงช่วยเหลือเกษตรกรผู้ยากไร้ให้มีที่ทำกินโดยการปฏิรูปที่ดิน หรือวิธีอื่นใด

๖) มาตรา ๒๕๘ กำหนดให้ดำเนินการปฏิรูปประเทศอย่างน้อยในด้านการจัดให้มีการกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรม รวมทั้งการตรวจสอบกรรมสิทธิ์ และการถือครองที่ดินทั้งประเทศเพื่อแก้ไขปัญหากรรมสิทธิ์และสิทธิครอบครองที่ดินอย่างเป็นระบบ

๒.๒ ยุทธศาสตร์ชาติและแผนการปฏิรูปประเทศ

๑) ยุทธศาสตร์ชาติในเรื่อง ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๘๐) ในการสร้างโอกาสความเสมอภาคและเท่าเทียมกันทางสังคม การลดความเหลื่อมล้ำ สร้างความเป็นธรรมในทุกมิติ รวมถึงกระจายการถือครองที่ดินและการเข้าถึงทรัพยากร

๒) แผนการปฏิรูปประเทศในเรื่องการปฏิรูประเทศ โดยจัดให้มีการการกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรม รวมทั้งการตรวจสอบกรรมสิทธิ์และการถือครองที่ดินทั้งประเทศ เพื่อแก้ไขปัญหากรรมสิทธิ์และสิทธิครอบครองที่ดินอย่างเป็นระบบตามมาตรา ๒๕๘ ช (๒) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ แนวทางการปฏิรูปประเทศ ด้านที่ ๕ การขับเคลื่อนและปฏิรูปด้านความมั่นคง ลดความเหลื่อมล้ำ การเกษตร ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และเรื่องที่เป็นวาระเร่งด่วนและการแก้ไขปัญหา การดำเนินการตามพันธกรณีระหว่างประเทศ

๒.๓ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒

กำหนดใน ส่วนที่ ๔ ยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ ยุทธศาสตร์ที่ ๒ การสร้างความเป็นธรรมลดความเหลื่อมล้ำในสังคม ๓.๑.๓ สนับสนุนการจัดตั้งธนาคารที่ดินหรือองค์กรอื่นที่มีวัตถุประสงค์ในลักษณะทำนองเดียวกับธนาคารที่ดิน เพื่อเป็นกลไกที่ทำให้เกิดการกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน ที่จะช่วยให้เกษตรกร กลุ่มเกษตรกร ผู้ยากจน ได้มีที่ดินทำกินและมีที่อยู่อาศัย

๒.๔ ความตกลงระหว่างประเทศ

ประเทศไทยได้ลงนามตกลงดำเนินการตามภารกิจที่องค์การสหประชาชาติได้จัดทำเป้าหมายการพัฒนาที่ดินยั่งยืน (Sustainable Development Goals - SDGs) ซึ่งเป็นวาระการพัฒนาภายหลังปี พ.ศ. ๒๕๕๘ (Post – ๒๐๑๕ Development Agenda) ต่อจากเป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษ (Millennium Development Goals - MDGs) โดย SDGs มีเป้าหมายเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ๑๗ ข้อ และ SDGs ได้ถูกนำมาใช้ในการวางทิศทางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) ซึ่งการทำภารกิจดังกล่าวสอดคล้องกับ SDGs ที่ประเทศไทยมีต่อองค์การสหประชาชาติในเป้าหมายที่ ๑ ขจัดความยากจน (No Poverty) เป้าหมายที่ ๒ ยุติความหิวโหย บรรลุความมั่นคงทางอาหาร และยกระดับโภชนาการ และส่งเสริมเกษตรกรรมที่ยั่งยืน (No Hunger) เป้าหมายที่ ๑๐ ลดความเหลื่อมล้ำ (Reduced Inequalities) และเป้าหมายที่ ๑๖ สังคมสงบสุข ยุติธรรม ไม่แบ่งแยก (Peace Justice and Strong Institutions)

๓. การดำเนินการแก้ไขปัญหาในต่างประเทศ

ในต่างประเทศมีการจัดตั้งหน่วยงานที่ทำหน้าที่ในการแก้ไขปัญหาการขาดแคลนที่ดินทำกินและการไม่สามารถเข้าถึงที่ดินของเกษตรกรรายย่อยและผู้ยากจนในต่างประเทศหลายประเทศ โดยมีรูปแบบลักษณะของหน่วยงานและการบริหารที่แตกต่างกันไป ทั้งนี้ เนื่องมาจากสภาพและความรุนแรงของปัญหาเรื่องที่ดิน สภาพเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมที่มีความแตกต่างกัน

รูปแบบธนาคารที่ดินในต่างประเทศมีหลากหลายรูปแบบตามวัตถุประสงค์ในการแก้ไขปัญหาขณะนั้น ๆ ในภาพรวมหน่วยงานที่จัดตั้งขึ้นมีบทบาทในการเป็นตัวกลางแก้ไขปัญหาและเป็นตัวเชื่อม

ความสมบูรณ์ของตลาดที่ดินให้มีการกระจายที่ดินอย่างเหมาะสม ลดปัญหาความเหลื่อมล้ำด้านที่ดิน ส่งเสริมให้มีการกระจายการถือครองที่ดินจากผู้มีที่ดินจำนวนมากหรือผู้ที่มีที่ดินแต่ไม่ได้นำไปใช้ประโยชน์ให้มีการนำไปใช้ประโยชน์โดยเกษตรกรหรือผู้ยากจน หรือผู้ที่มีโอกาสน้อยในสังคม ให้ได้มีโอกาสในการใช้ประโยชน์จากที่ดินเพื่อเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจให้แก่ที่ดินที่ไม่มีการใช้ประโยชน์ และให้ตนเองมีรายได้จากการใช้ประโยชน์ในที่ดินด้วย โดยขอยกตัวอย่างสรุปได้ ดังต่อไปนี้

๓.๑ ประเทศสหรัฐอเมริกา ธนาคารที่ดินแห่งสหพันธ์ (Federal Land Bank : FLB) จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายการกู้ยืมเพื่อการเกษตรแห่งสหพันธ์ พ.ศ. ๒๔๕๙ อันเป็นส่วนหนึ่งของระบบสินเชื่อการเกษตร (FCS) และอยู่ภายใต้องค์กรบริหารสินเชื่อการเกษตร (FCA) มีการดำเนินงานด้านให้เงินกู้ยืมเพื่อซื้ออสังหาริมทรัพย์และให้สินเชื่อระยะสั้นแก่เกษตรกร นักธุรกิจการเกษตร และผู้อยู่อาศัยในชนบท โดยในสหรัฐอเมริกามีธนาคารที่ดินในหลายมลรัฐ เช่น St. Louis, Cleveland, Louisville Atlanta, Pennsylvania, New York และ Georgia เป็นต้น ในปัจจุบันนี้มีธนาคารที่ดินกระจายอยู่ถึง ๗๙ แห่งในหลายท้องถิ่นในสหรัฐอเมริกา ธนาคารที่ดินสหรัฐอเมริกามีขึ้นตั้งแต่ทศวรรษ ๑๙๖๐s ปัจจุบันเป็นพัฒนาการธนาคารที่ดินรุ่นที่สามแล้ว ทำหน้าที่สองประการ คือ ถือว่าเป็นเครื่องมือใหม่ของการพัฒนาเมือง (new urban planning tools) และเป็นแหล่งสำรองที่ดิน (land reserve) เพื่อการใช้ในอนาคตทำหน้าที่ฟื้นคืนชีวิตใหม่ให้แก่ที่ดินและอสังหาริมทรัพย์อื่น (revitalization) การดำเนินการของธนาคารที่ดินยังเป็นเครื่องมือในทางเศรษฐศาสตร์เพื่อสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจและทำให้เกิดผลผลิตในทางเศรษฐกิจ (productive use) ขึ้น ธนาคารที่ดินสหรัฐอเมริกาเป็นหน่วยงานเฉพาะ (specialized institution) ที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายมีอำนาจหน้าที่เฉพาะเนื่องจากข้อจำกัดของการดำเนินงานโดยใช้กลไกปรกติกระตุ้นเศรษฐกิจไม่เหมาะสม ธนาคารที่ดินทำให้ที่ดินที่เป็นส่วนเกิน (surplus properties) กลับมาใช้ประโยชน์ได้อีกครั้งหนึ่ง คาดว่าที่ดิน "ส่วนเกิน" นี้หมายความว่า ที่ดินนั้นเกินจากความต้องการใช้ของเจ้าของในทางเศรษฐศาสตร์ ไม่ว่าเจ้าของจะเป็นรัฐหรือเอกชนก็ตาม ถ้าเป็นที่ดินของรัฐก็คือเป็นส่วนเกินจากการรักษาไว้เป็นทรัพย์สาธารณะหรือส่วนเกินใช้สอย ธนาคารที่ดินจะนำที่ดินมาทำให้เกิดประโยชน์หมุนเวียนในทางเศรษฐกิจและสร้างมูลค่าโอกาสขึ้นใหม่ โดยการนำไปใช้ประโยชน์ ไม่ว่าธนาคารที่ดินใช้เองหรือบุคคลที่สามก็ตาม อันเป็นการสร้างมูลค่าในที่ดินนั้น ไม่ใช่ปล่อยทิ้งว่างเปล่าไม่ดูแลหรือหาประโยชน์ ธนาคารที่ดินจะมาช่วยสร้างประโยชน์เพราะหน่วยงานของรัฐมีอำนาจจำกัด โดยกฎหมายหรือขาดทักษะที่ไม่อาจกระทำได้ ธนาคารที่ดินสหรัฐอเมริกามาจากนโยบายกระตุ้นเศรษฐกิจของรัฐบาลกลางและรัฐบาลท้องถิ่นจากการที่ให้เงินสนับสนุนโดยตรงมาเป็นการสร้างธนาคารที่ดินเพื่อเป็นสถาบันในการกระตุ้น เศรษฐกิจ ซึ่งจะเห็นได้ว่าธนาคารที่ดินสหรัฐอเมริกาทำงานใกล้ชิดกับท้องถิ่นมาก ธนาคารที่ดินบางแห่งเป็นเครื่องมือในการพัฒนาของท้องถิ่นในการฟื้นฟูเมือง ความเป็นมานี้เองจึงต่างจากกับประเทศไทยที่การจัดตั้งธนาคารที่ดินเป็นไปเพื่อช่วยเหลือเกษตรกรในเรื่องที่ดินทำกิน (โปรดดูเหตุผลในการประกาศใช้พระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) พ.ศ. ๒๕๕๔) และที่สำคัญธนาคารที่ดินสหรัฐอเมริกาจะไม่ประกอบการแข่งขันกับเอกชน มีข้อสังเกตว่าธนาคารที่ดินสหรัฐอเมริกาไม่ใช่ธนาคารที่แท้จริง (true bank) แต่เป็นสถาบันในทางเศรษฐกิจเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจและความเติบโตของสังคม เป้าหมายการดำเนินงานจึงเป็นไปเพื่อผู้ด้อยโอกาสในสังคมเช่นกัน โดยการถือครองที่ดินไว้ระยะหนึ่งเพื่อโอนไปยังบุคคลที่สามที่อาจเป็นหน่วยงานของรัฐ องค์กรที่ไม่แสวงหากำไร หรือเอกชน

ที่จะใช้ที่ดินต่อไป ความสำเร็จของธนาคารที่ดินสหรัฐอเมริกามาจากการประเมินอุปสรรคและกำหนดเป้าหมายให้ชัดเจนและจัดลำดับความสำคัญของเป้าหมายการทำงานเพราะธนาคารที่ดินจะต้องเผชิญกับความต้องการที่มีอยู่จำนวนมาก นอกจากนี้การบริหารด้วยหลักธรรมาภิบาลยังเป็นข้อสำคัญที่จะก่อให้เกิดความโปร่งใสปราศจากการแทรกแซง อันเนื่องมาจากแรงกดดันทางการเมืองและความขัดแย้งด้านเชื้อชาติในทางสังคมในสหรัฐอเมริกา บทเรียนที่สำคัญอีกประการหนึ่งก็คือความชัดเจนทางด้านข้อมูลที่ดินที่จะต้องมีหรือจัดทำขึ้นและการทำงานร่วมกับสังคม ซึ่งในสังคมสหรัฐอเมริกามีการทำงานร่วมกับท้องถิ่น (local government) อย่างใกล้ชิดมาก สำหรับธนาคารที่ดินของเราที่จะเกิดขึ้นก็ควรต้องตระหนักถึงเรื่องเหล่านี้เช่นกัน โดยเฉพาะการสร้างความรับผิดชอบ (accountability) กับสังคมและมีการทำงานร่วมกับประชาชนและสังคมเพื่อประโยชน์ส่วนรวม[๓]

๓.๒ **ไต้หวัน** ธนาคารที่ดินแห่งไต้หวัน (Land Bank of Taiwan : LBOT) จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายแห่งสาธารณรัฐจีนวันที่ ๑ กันยายน พ.ศ. ๒๔๘๙ มีรูปแบบเป็นธนาคารชำนัญพิเศษ (specialized bank) ซึ่งทำหน้าที่เป็นกลไกของรัฐที่มีเป้าหมายเพื่อการกระจายการถือครองที่ดินไปสู่เกษตรกรในปัจจุบันทำหน้าที่รับผิดชอบด้านอสังหาริมทรัพย์และสินเชื่อเพื่อการเกษตร

โดยธนาคารที่ดินแห่งไต้หวัน มีรัฐบาลเป็นเจ้าของแต่เพียงผู้เดียวทำหน้าที่ดูแลรับผิดชอบด้านอสังหาริมทรัพย์และสินเชื่อเพื่อการเกษตรวัตถุประสงค์ของธนาคารนี้คือ พัฒนาโครงสร้างทางเศรษฐกิจแห่งชาติที่สอดคล้องกับการดำเนินนโยบายของรัฐเกี่ยวกับบ้านที่ดินและการเกษตร[๓]

๓.๓ **ฟิลิปปินส์** ธนาคารที่ดินแห่งฟิลิปปินส์ (Land Bank of Philippines : LBP) จัดตั้งภายใต้กฎหมายปฏิรูปที่ดิน พ.ศ. ๒๕๐๖ ต่อมามีกฎหมายธนาคารที่ดิน พ.ศ. ๒๕๐๘ เป็นการเฉพาะขึ้นมีรูปแบบเป็นธนาคารครบวงจร (universal bank) แห่งแรกของประเทศตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๑๖ โดยรัฐบาลกำหนดให้ธนาคารดำเนินพันธกิจทางสังคมโดยการเป็นธนาคารส่งเสริมการพัฒนาชนบทและขยายบทบาทไปสู่การส่งเสริมการพัฒนาประเทศ โดยให้บริการสินเชื่อแก่ภาคการเกษตร ภาคอุตสาหกรรม ธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ ตลอดจนการให้สินเชื่อที่อยู่อาศัย ให้สินเชื่อแก่สหกรณ์และสมาคมการเกษตร และให้สินเชื่อแก่เกษตรกรรายย่อย

ธนาคารที่ดินแห่งฟิลิปปินส์ เป็นธนาคารของรัฐที่ตั้งขึ้นตามประมวลกฎหมายการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมมีวัตถุประสงค์เพื่อให้การช่วยเหลือทางการเงินในการกระจายที่ดินเพื่อเกษตรกรรมให้แก่ผู้ถือครองที่ดินรายย่อยโดยมีภารกิจหลักในการขยายสินเชื่อให้แก่ภาคการเกษตร อันได้แก่ เกษตรกรรายย่อย ชาวประมงธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมธุรกิจด้านการเกษตร ปัจจุบันธนาคารที่ดินอยู่ภายใต้การควบคุมของธนาคารกลางและได้รับการยกเว้นภาษีทุกชนิดที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานทรัพย์สินและรายได้ต่าง ๆ รวมทั้งไม่ต้องส่งเงินปันผลคืนให้รัฐบาล[๓]

๓.๔ **ประเทศญี่ปุ่น** ธนาคารที่ดินการเกษตร (The Farmland Intermediary Management Institutions หรือ Farmland Bank) ของประเทศญี่ปุ่น จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายส่งเสริมกิจการของธนาคารที่ดิน

---

[๓] สภาปฏิรูปแห่งชาติ รายงานปฏิรูปที่ ๒๘ : การปฏิรูประบบเพื่อสร้างเสริมชุมชนเข้มแข็ง : การศึกษาธนาคารที่ดิน สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ปฏิบัติหน้าที่สำนักงานเลขาธิการสภาปฏิรูปแห่งชาติ,กรกฎาคม ๒๕๕๘

เกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๕๖ โดยอยู่ภายใต้กระทรวงเกษตร ป่าไม้ และประมง (MAFF) และเป็นหน่วยงานของรัฐที่ทำหน้าที่เป็นตัวกลางในการรวบรวม ปรับปรุง และให้เช่าที่ดินทำการเกษตร โดยมีสำนักงานระดับจังหวัดซึ่งใช้องค์กรเกษตรเดิมที่มีอยู่แล้วเป็นตัวแทนในจังหวัดต่าง ๆ

๓.๕ กาลิเซีย (Galicia) ธนาคารที่ดินแห่งกาลิเซีย (Land Bank of Galicia) กาลิเซีย (Galicia) เป็นเขตปกครองตนเองของประเทศสเปน โดยมีการตรากฎหมายการบริหารจัดการและมาตรการทางภาษีสำหรับการอนุรักษ์พื้นที่เกษตรและธนาคารที่ดินเพื่อแก้ไขปัญหาเจ้าของที่ดินจำนวนมากถือครองที่ดินในระบบทแต่ไม่ได้อาศัยอยู่ในชนบท ทำให้เกิดการทิ้งร้างไม่ได้ใช้ประโยชน์ในที่ดินอย่างเต็มที่ธนาคารทำหน้าที่เป็นคนกลางระหว่างเจ้าของที่ดินและเกษตรกรโดยเช่าหรือซื้อที่ดินจากเจ้าของที่ดินทำให้สิทธิในการดูแลและจัดการที่ดินเป็นของธนาคารที่ดิน จากนั้นธนาคารที่ดินจะนำที่ดินนั้นไปให้เกษตรกรเช่าทำเกษตรกรรม"

นอกจากนี้ บทบาทเสริมของธนาคารที่ดินเพื่อการใช้ประโยชน์จากที่ดินประกอบด้วย[๕]

๑) การขยายการถือครองสิทธิไปยังเจ้าของเดิม (Extension of Existing Farms) โดยชาวนารุ่นใหม่ (Young Farmers) จะได้รับการสนับสนุนมากเป็นพิเศษ

๒) การก่อตั้งเขตการตั้งถิ่นฐานใหม่ (Establishment of New Settlements) โดยเฉพาะในพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบจากการอพยพของแรงงานวัยหนุ่มสาวเหลือแต่ผู้สูงอายุ

๓) การจัดสรรที่ดินเป็นเขตทดลอง/วิจัยด้านการเกษตร (Agrarian Research and Experimentation)

๔) การจัดที่ดินให้เป็นพื้นที่สาธารณะเพื่อรักษาความยั่งยืนของสิ่งแวดล้อม (Environmental Sustainability) หรือเพื่อความต้องการทางสังคม (Social Needs) ในด้านอื่นที่จำเป็น

๕) การสนับสนุนเกษตรกรผู้หญิงที่ได้รับผลกระทบจากการใช้ความรุนแรงทางเพศ (Gender-based Violence) ให้สามารถเข้าถึงที่ดินได้

๓.๖ ฮังการี (Hungarian) กองทุนที่ดินแห่งชาติแห่งฮังการี (Hungarian National Land Fund) ตั้งขึ้นเพื่อดำเนินการเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาการใช้ที่ดินผิดวัตถุประสงค์ และกำกับการทำงานของตลาดที่ดินการได้มาซึ่งที่ดินจะเป็นไป โดยความสมัครใจโดยจ่ายค่าตอบแทนแก่เจ้าของที่ดินในราคาตลาดหรือจ่ายเป็นเบี้ยบำนาญรายปีตลอดชีพ (Life-annuity) โดยจะให้สำหรับเกษตรกรที่มีอายุ ๖๐ ปีขึ้นไป[๖]

---

[๔] สภาปฏิรูปแห่งชาติ วาระปฏิรูปที่ ๒๘ : การปฏิรูประบบเพื่อสร้างเสริมชุมชนเข้มแข็ง : การศึกษาธนาคารที่ดิน สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ปฏิบัติหน้าที่สำนักงานเลขาธิการสภาปฏิรูปแห่งชาติ ภรกฎาคม ๒๕๕๘

[๕] ทุปต์ พันธุ์หินกอง. การสำรวจองค์ความรู้เรื่องธนาคารที่ดิน. สืบค้น ๓๐ มีนาคม ๒๕๖๔ จาก http://r-reform.org/wp-content/uploads/๒๐๑๖/๐๖/ธนาคารที่ดิน.pdf.

[๖] สภาปฏิรูปแห่งชาติ วาระปฏิรูปที่ ๒๘ : การปฏิรูประบบเพื่อสร้างเสริมชุมชนเข้มแข็ง : การศึกษาธนาคารที่ดิน สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ปฏิบัติหน้าที่สำนักงานเลขาธิการสภาปฏิรูปแห่งชาติ ภรกฎาคม ๒๕๕๘

๔. การดำเนินการที่ผ่านมาของประเทศไทย

โดยที่ปัญหาการขาดแคลนที่ดินทำกิน และการไม่สามารถเข้าถึงที่ดินของเกษตรกรรายย่อยและผู้ยากจนเป็นปัญหาสำคัญของประเทศที่มีมานาน ส่วนหนึ่ง เกิดจากปัญหาการกระจุกตัวของการถือครองที่ดินรวมทั้งปัญหาการเก็งกำไรในที่ดิน เป็นเหตุให้ที่ดินถูกทิ้งร้าง ไม่ทำประโยชน์หรือใช้ประโยชน์ได้ไม่เต็มที่และสูญเสียพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับการทำเกษตรกรรม ซึ่งสภาพปัญหาดังกล่าวส่งผลต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ประกอบกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย กำหนดให้รัฐต้องกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและดำเนินการให้เกษตรกร มีกรรมสิทธิ์หรือสิทธิในที่ดินเพื่อประกอบเกษตรกรรมอย่างทั่วถึง แต่โดยที่ในปัจจุบันยังไม่มีองค์กรหรือสถาบัน การเงินใดรับผิดชอบให้มีการใช้ประโยชน์ในที่ดินอย่างเหมาะสมและสนับสนุนทางการเงินแก่การปฏิรูปที่ดิน เพื่อเกษตรกรรม สมควรจัดตั้งสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดินในรูปแบบขององค์การมหาชน เพื่อแก้ไขปัญหา และดำเนินการเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวได้อย่างอิสระ คล่องตัว และมีประสิทธิภาพ จึงจำเป็นต้องจัดตั้งสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) หรือ บจธ.

โดยตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๙ บจธ. ซึ่งเป็นหน่วยงานชั่วคราวที่มีกำหนดเวลายุบเลิก (๗ มิถุนายน ๒๕๖๕) ได้ดำเนินการเพื่อหารูปแบบที่เหมาะสมกับประเทศตามภารกิจดังกล่าวแล้ว ในระยะเวลา ๕ ปี เศษ สามารถดำเนินการกระจายการถือครองที่ดินได้ จำนวน ๔,๖๗๘-๑-๘๐.๙ ไร่ โดยสามารถช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจนได้จำนวน ๑,๓๖๘ ครัวเรือน ใช้งบประมาณเพียง ๖๖๑,๘๓๐,๕๑๙.๖๙ บาท ผ่านรูปแบบการดำเนินงานโครงการตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒ และ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๖๒ ตามโครงการต่าง ๆ คือ โครงการบำรุงธนาคารที่ดิน ในพื้นที่บำรุง ๕ ชุมชน โครงการต้นแบบการบริหารจัดการที่ดินแบบครบวงจร และโครงการช่วยเหลือผู้ประสบปัญหาด้านที่ดินจากการดำเนินนโยบายของรัฐ มีดังนี้

โครงการ	กลุ่ม/พื้นที่	ปัญหา/การช่วยเหลือ
๑. โครงการบำรุงธนาคารที่ดิน ในพื้นที่บำรุง ๕ ชุมชน (ช่วยเหลือ ๔ พื้นที่)	๑.๓. สหกรณ์การเกษตรโฉนดชุมชนป่าซาง จำกัด บ้านไร่ตง ต.น้ำดิบ อ.ป่าซาง จ.ลำพูน	- ชาวบ้านจำนวน ๖๖ ครัวเรือน เข้าไปใช้ประโยชน์ในพื้นที่ก่อนที่จะมีนายทุนเข้ามาซื้อที่ดินผืนนั้น ต่อมานายทุนได้ซื้อที่ดินและออกเอกสารสิทธิทับที่ดินของชุมชนบ้านไร่ตง และได้อ้างสิทธิในที่ดินทั้งหมด ทำให้ชาวบ้านไม่สามารถเข้าไปทำประโยชน์ในที่ดินดังกล่าวได้ จึงเกิดการฟ้องร้องดำเนินคดีตามกฎหมาย โดย บจธ. ได้แถลงยืนยันต่อศาลว่ามีแผนในการจัดซื้อที่ดินดังกล่าว โจทก์และผู้เสียหายยินยอมที่จะเจรจาซื้อขายที่ดินกับ บจธ. และไม่ติดใจเอาความในทางอาญากับจำเลย จึงได้มีการจัดซื้อที่ดินอย่างเป็นทางการต่อไป

โครงการ	กลุ่ม/พื้นที่	ปัญหา/การช่วยเหลือ
	๓.๒ สหกรณ์การเกษตรโฉนดชุมชนบ้านท่าคอม่วง จำกัด ต.ปลาสะวาย อ.บ้านโฮ่ง จ.ลำพูน	ชาวบ้านจำนวน ๙๘ ครัวเรือน เข้าไปใช้ประโยชน์ในพื้นที่ก่อนที่จะมีนายทุนเข้ามาซื้อที่ดินผืนนั้น โดยเจ้าของที่ดินไม่ได้ใช้ประโยชน์ในที่ดินแต่อย่างใด อีกทั้งไม่ได้เสียภาษีบำรุงท้องที่มาเป็นเวลาไม่น้อยกว่า ๓ ปี ชาวบ้านจึงเข้าไปใช้ประโยชน์ในที่ดินดังกล่าว จึงเกิดการฟ้องร้องดำเนินคดี ๒ คดี โดยศาลได้ยกฟ้อง ๑ คดี และเกษตรกรได้เสียชีวิต ๑ คดี ต่อมา บจธ. ได้เข้าไปให้ความช่วยเหลือจนสามารถใช้ประโยชน์ในที่ดินอย่างถูกต้อง
	๓.๓ สหกรณ์การเกษตรโฉนดชุมชนบ้านแพะได้ จำกัด ต.หนองล่อง อ.เวียงหนองล่อง จ.ลำพูน	- ชาวบ้านจำนวน ๗๑ ครัวเรือน เข้าไปใช้ประโยชน์ในพื้นที่ก่อนที่บริษัทอินทนนท์การเกษตร จำกัด เข้ามาซื้อและออกโฉนดที่ดินในพื้นที่ดังกล่าว จึงเกิดการฟ้องร้องดำเนินคดีกับชาวบ้านจำนวน ๓๐ ราย ในข้อหาบุกรุก ซึ่งศาลฎีกาได้พิจารณาคดี ตั้งแต่วันที่ ๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๓ ขณะนั้น บจธ. ได้เข้าร่วมในการเจรจาไกล่เกลี่ยคดี หลังจากผู้รับมอบอำนาจจากเจ้าของที่ดินได้ข้อยุติในเรื่องการซื้อขายที่ดินกับ บจธ. จึงได้ดำเนินการยื่นคำร้องขอถอนฎีกาต่อศาลฎีกา เมื่อวันที่ ๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๔ โดยเมื่อวันที่ ๖ ธันวาคม ๒๕๕๔ ศาลฎีกาได้อนุญาตให้โจทก์ถอนฎีกา และได้จำหน่ายคดีออกจากสารบบความศาลฎีกาแล้ว ต่อมา บจธ. ได้เข้าไปให้ความช่วยเหลือตามขั้นตอนต่อไป
	๓.๔ สหกรณ์ปฏิรูปที่ดินเพื่อการ เกษตรที่ยั่งยืน อ.สันทราย จำกัด บ้านโป่ง ต.แม่แฝก อ.สันทราย จ.เชียงใหม่	- ชาวบ้านจำนวน ๗๙ ครัวเรือน ได้เข้าไปใช้ประโยชน์ในพื้นที่รกร้างและไม่ได้ใช้ประโยชน์ ซึ่งต่อมาพื้นที่ดังกล่าวกลายเป็นพื้นที่ปฏิรูปที่ดินของเกษตรกรรายย่อย (กลุ่มปฏิรูปที่ดินบ้านโป่ง) และมีการอ้างสิทธิในการถือครองที่ดินของนายทุน ซึ่งเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ที่ดินตามกฎหมาย ทำให้สมาชิกกลุ่มปฏิรูปที่ดินถูกฟ้องร้องดำเนินคดีจำนวน ๙ ราย รวม ๗ คดี (คดีแพ่ง ๔ คดีอาญา ๓) ขณะนั้นศาลมีคำสั่งจำหน่ายคดีชั่วคราว เนื่องจาก ศาลรอให้ บจธ. ดำเนินการจัดซื้อที่ดินดังกล่าวตามที่ บจธ. ชี้แจงไว้ และมี ๑ คดี ศาลพิพากษายกฟ้อง ต่อมา บจธ. ได้เข้าไปให้ความช่วยเหลือตามขั้นตอนต่อไป

โครงการ	กลุ่ม/พื้นที่	ปัญหา/การช่วยเหลือ
๒. โครงการต้นแบบการบริหารจัดการที่ดินแบบครบวงจร (ช่วยเหลือ ๑๐ พื้นที่)	๒.๑ วสช. เชียงราย อุ่นไอรักษ์ ตริมภก อ.เมือง จ.เชียงราย	เกษตรกรและผู้ยากจนจำนวน ๖๕ ครัวเรือน เช่าพื้นที่ทำกินและประกอบอาชีพค้าขายและรับจ้างทั่วไป จึงรวมตัวกันจัดตั้งวิสาหกิจชุมชนเชียงรายอุ่นไอรักษ์ และมาขอรับความช่วยเหลือจาก บจธ.
	๒.๒ วสช. ศาสตร์พระราชาวัดพุทธอุทยานดอยอินทร์ย์ ต.ดอยลาง อ.เมือง จ.เชียงราย	- เกษตรกรและผู้ยากจนจำนวน ๖๐ ครัวเรือน ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทางการเกษตรแต่ไม่มีที่ดินทำกิน และต้องการมีที่ดินทำกินเป็นของตนเอง จึงรวมกลุ่มและยื่นหนังสือขอรับความช่วยเหลือจาก บจธ.
	๒.๓ วสช. เกษตรกรรมยั่งยืนโยนกนคร ต.โยนก อ.เชียงแสน จ.เชียงราย	- เกษตรกรและผู้ยากจนจำนวน ๑๐๐ ครัวเรือน ประสบปัญหาไร้ที่อยู่อาศัย และไร้ที่ดินทำกิน โดยได้เช่าที่ดินทำกินและกู้ยืมเงินในระบบและนอกระบบเพื่อนำมาลงทุนสำหรับประกอบอาชีพจนเกิดหนี้สินและเกิดความเดือดร้อน จึงรวมกลุ่มและยื่นหนังสือขอรับความช่วยเหลือจาก บจธ.
	๒.๔ วสช. กลุ่มปฏิรูปที่ดินบ้านห้วยม่วงเพื่อการผลิตลำไยคุณภาพ ต.สบเตี๊ยะ อ.จอมทอง จ.เชียงใหม่	- เกษตรกรและผู้ยากจนจำนวน ๓๙ ครัวเรือน ได้เข้าทำประโยชน์ในพื้นที่ที่ปล่อยรกร้างว่างเปล่า ต่อมาพบว่าพื้นที่ดังกล่าวเป็นของนายทุน จึงเกิดการฟ้องร้องดำเนินคดี คณะกรรมการแก้ไขปัญหาของขบวนการประชาชนเพื่อสังคมที่เป็นธรรม ซึ่งมีรองนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน ได้มอบหมายให้ บจธ. พิจารณาเพื่อให้ความช่วยเหลือ เกษตรกรจึงรวมกันจัดตั้งเป็นวิสาหกิจฯ และยื่นหนังสือขอรับความช่วยเหลือจาก บจธ.
	๒.๕ วสช. เกษตรยั่งยืนบ้านดงหลวง ต.บ้านโป่ง อ.พร้าว จ.เชียงใหม่	- เกษตรกรและผู้ยากจนจำนวน ๑๖ ครัวเรือน ขาดแคลนที่ดินทำกิน โดยต้องเช่าที่นาทำกินซึ่งมีต้นทุนสูง จึงต้องกู้ยืมเงินทั้งในและนอกระบบเพื่อมาลงทุนหาเลี้ยงชีพตนและครอบครัวจนเกิดปัญหาหนี้สิน จึงได้มีการรวมกลุ่มกันและยื่นหนังสือขอรับความช่วยเหลือจาก บจธ.
	๒.๖ วสช. ศาสตร์พระราชาบ้านมั่นคงแม่สอด ต.แม่ปะ อ.แม่สอด จ.ตาก	- เกษตรกรและผู้ยากจนจำนวน ๔๓ ครัวเรือน รวมกลุ่มกันและเข้าร่วมโครงการบ้านมั่นคงชนบทจากสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) เพื่อซื้อที่ดินและสร้างบ้าน แต่ยังไร้ที่ดินทำกิน มีความต้องการที่ดินทำกินเป็นของตน จึงยื่นหนังสือขอรับความช่วยเหลือจาก บจธ.
	๒.๗ วสช. ไร่นาสวนผสมเกษตรกรฐานรากช่องโค	- เกษตรกรและผู้ยากจนจำนวน ๔๕ ครัวเรือน ประสบปัญหาที่หลากหลาย โดยบางส่วนเป็นผู้ไร้ที่ดินทำกิน บางส่วนได้ไป

โครงการ	กลุ่ม/พื้นที่	ปัญหา/การช่วยเหลือ
	พัฒนา ต.รังกาใหญ่ อ.พิมาย จ.นครราชสีมา	เช่าพื้นที่ดินทำกิน ต่อมาเจ้าของที่ดินให้เลิกเช่าที่ดิน และบางส่วนได้รับความเดือดร้อนจากการพัฒนานโยบายของภาครัฐ ในการก่อสร้างทางรถไฟรางคู่ เส้นทางกรุงเทพ-หนองคาย และจากการถูกทวงพื้นที่ผืนป่า ทำผลผลิตถูกทำลายเนื่องจากหน่วยงานภาครัฐชี้แจงว่าเป็นทำกินบนพื้นที่เขตป่าสงวนแห่งชาติ ป่าอนุรักษ์ จึงถูกไล่ที่เพื่อให้ผืนป่ากลับคืนเป็นของแผ่นดิน จึงได้มีการรวมกลุ่มกันและยื่นหนังสือขอรับความช่วยเหลือจาก บจธ.
	๒.๘ วสช. เกษตรกรยุคใหม่พัฒนา ต.ทับไทร อ.โป่งน้ำร้อน จ.จันทบุรี	- เกษตรกรและผู้ยากจนจำนวน ๒๖ ครัวเรือน เดือดร้อนเรื่องที่ดินทำกิน ซึ่งเดิมประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไป มีเพียงที่อยู่อาศัย แต่ยังไร้ที่ดินทำกินเป็นของตัวเอง หรือมีที่ดินแต่ไม่มีเอกสารสิทธิ จึงได้มีการรวมกลุ่มกันและยื่นหนังสือขอรับความช่วยเหลือจาก บจธ.
	๒.๙ วสช. รวมพลังสร้างอาชีพวัดประดู่ ต.ปากฉลุย อ.ท่าฉาง จ.สุราษฎร์ธานี	- เกษตรกรและผู้ยากจนจำนวน ๒๓ ครัวเรือน ประสบปัญหาการถูกฟ้องร้องบังคับคดีจากการเข้าไปใช้ประโยชน์ในพื้นที่และถูกขับไล่ให้ออกจากพื้นที่ที่ได้ใช้เป็นที่อยู่อาศัย ซึ่งเกษตรกรบางส่วนประกอบอาชีพเกษตรกรรมมายาวนานกว่า ๔๐ ปี ทำนากุ้ง รับจ้างทั่วไป และอยากมีที่ดินเป็นของตนเอง จึงได้มีการรวมกลุ่มกันและยื่นหนังสือขอรับความช่วยเหลือจาก บจธ.
	๒.๑๐ วสช. การเกษตรสหพันธ์เกษตรกรภาคใต้ จำกัด (ชุมชนบ้านแดงพัฒนา) ต.ตลองน้อย อ.ชัยบุรี จ.สุราษฎร์ธานี	- เกษตรกรและผู้ยากจนจำนวน ๓๗ ครัวเรือน เข้าไปใช้ประโยชน์ในพื้นที่ ต่อมาพบว่าพื้นที่ดังกล่าวเป็นของนายทุนเอกชนที่ได้กว้านซื้อที่ดินจากชาวบ้านและได้เปลี่ยนมือผู้ถือครองในเอกสารสิทธิเป็นของบริษัทเอกชน ซึ่งต่อมาประสบปัญหาสภาวะหนี้สินจนถูกฟ้องล้มละลาย ทำให้ทรัพย์สินต่างๆ รวมทั้งที่ดินตกเป็นหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (Non - Personal Loan : NPL) และปล่อยพื้นที่เป็นสวนปาล์มที่รกร้างไม่ทำประโยชน์ เกษตรกรได้เข้าใช้ประโยชน์เพื่อทำกินและสร้างที่อยู่อาศัย และถูกธนาคารเกียรตินาคิน จำกัด (มหาชน) ฟ้องขับไล่และเรียกค่าเสียหายจากการบุกรุกพื้นที่ดังกล่าว จึงได้มีการรวมกลุ่มกันและยื่นหนังสือขอรับความช่วยเหลือจาก บจธ.

โครงการ	กลุ่ม/พื้นที่	ปัญหา/การช่วยเหลือ
๓. โครงการช่วยเหลือผู้ประสบปัญหาด้านที่ดินจากการดำเนินนโยบายของรัฐ (ช่วยเหลือ ๒ พื้นที่)	๓.๑ วิสาหกิจชุมชนเกษตรประมงธรรมชาติ ต.บางผึ้ง (เจาสิน) อ.บางประกง จ.ฉะเชิงเทรา	- เกษตรกรและผู้ยากจนจำนวน ๒๗ ครัวเรือน ได้รับความเดือดร้อนจากการนำที่ดินไปจำนองขายฝากกับนายทุนและต้องสูญเสียที่ดินทำกิน และต้องไปเช่าที่ดินเอกชนทำกินต่อมาพื้นที่ดังกล่าวได้รับผลกระทบจากการเวนคืนที่ดินโครงการตามนโยบายของรัฐ จากกรมทางหลวงและการรถไฟแห่งประเทศไทย ตามนโยบายการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) โครงการทางหลวงพิเศษ โครงการรถไฟความเร็วสูง และโครงการรถไฟรางคู่ เกษตรกรจึงได้มีการรวมกลุ่มกันและยื่นหนังสือขอรับความช่วยเหลือจาก บจธ.
	๓.๒ วิสาหกิจชุมชนแก้วกล้า ต.กลัดหลวง อ.ท่ายาง จ.เพชรบุรี	- เกษตรกรและผู้ยากจนจำนวน ๒๖ ครัวเรือน เดิมได้เช่าบ้านและเช่าที่นาเพื่อทำกินที่จังหวัดอยุธยา ต่อมาภาครัฐมีนโยบายดำเนินการพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ จึงได้เวนคืนที่ดินเพื่อสร้างถนนมอเตอร์เวย์ สายบางปะอิน-นครราชสีมา ให้เจ้าของที่ดิน เกษตรกรจึงโยกย้ายมาเช่าที่ดินทำกินที่จังหวัดเพชรบุรี ภายหลังได้ร่วมกันซื้อที่ดินจำนวน ๕ ไร่ มาปลูกผักอินทรีย์ ต่อมามีการรวมกลุ่มกันและยื่นหนังสือขอรับความช่วยเหลือจาก บจธ. เพื่อจัดซื้อที่ดินในพื้นที่ใกล้เคียงเพิ่มเติม

จากตารางที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นว่า ทั้ง ๑๖ พื้นที่ ที่ บจธ. ให้ความช่วยเหลือในการจัดซื้อและจัดสรรที่ดินให้แก่เกษตรกรและผู้ยากจนนั้น จะมีกรณีปัญหา ๓ รูปแบบด้วยกัน ดังนี้

๑. กรณีเกษตรกรมีปัญหาด้านที่ดินทำกิน โดยเช่าที่ดินทำกินเพื่อหาเลี้ยงครอบครัว บางส่วนประกอบอาชีพค้าขายและรับจ้างทั่วไป และบางส่วนกู้ยืมเงินในระบบและนอกระบบเพื่อนำมาลงทุนสำหรับประกอบอาชีพจนเกิดหนี้สินและเกิดความเดือดร้อน โดยเกษตรกรดังกล่าวต้องการมีที่ดินทำกินเป็นของตนเอง มีทั้งหมด ๘ พื้นที่ เนื้อที่ ๑,๐๒๖-๐-๙๒.๑ ไร่ จำนวนเกษตรกรที่ได้รับความช่วยเหลือ ๓๗๘ ครัวเรือน

๒. กรณีเกษตรกรมีปัญหาด้านที่ดินทำกิน โดยเข้าไปใช้ประโยชน์ในพื้นที่ที่ปล่อยรกร้างว่างเปล่าและเกิดการฟ้องร้องดำเนินคดี จำนวน ๖ พื้นที่ เนื้อที่ ๘๔๗-๐-๙๒.๐ ไร่ จำนวนเกษตรกรที่ได้รับความช่วยเหลือ ๕๕๑ ครัวเรือน

๓. กรณีเกษตรกรได้รับผลกระทบจากการดำเนินนโยบายของรัฐ จำนวน ๒ พื้นที่ เนื้อที่ ๓๐๓-๐-๒๕.๑ ไร่ จำนวนเกษตรกรที่ได้รับความช่วยเหลือ ๕๓ ครัวเรือน

๖. ความคุ้มค่าในการดำเนินภารกิจ

จากการที่ บจธ. ได้ดำเนินการตามภารกิจแล้ว สรุปผลการดำเนินการเบื้องต้นได้ ดังนี้

๑) ความคุ้มค่าทางเศรษฐกิจ ทุกกรณีศึกษาเป็นเกษตรกรยากจนไร้ที่ทำกิน หรือมีที่ทำกินไม่เพียงพอ ซึ่งประสบปัญหาหนี้สิน บางส่วนต้องรับจ้าง บางส่วนเช่าที่ดินทำกิน การที่ บจธ. ลงทุนจัดซื้อที่ดิน สนับสนุนโครงสร้างพื้นฐาน และอบรมให้ความรู้ในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเองอย่างครบวงจร โดยเฉลี่ยงบประมาณลงทุนครัวเรือนละ ๖๐๐,๐๐๐ บาท แม้จะเริ่มโครงการเพียงไม่นาน (ปี ๒๕๖๓) แต่ทุกกรณีในขั้นแรกเริ่มสร้างความมั่นคงอาหารด้วยการปลูกพืชผัก ผลไม้ เลี้ยงสัตว์ เพื่อการบริโภคในครัวเรือนและชุมชน หลายชุมชนสามารถสร้างรายได้พืชผลได้แล้ว และสามารถลดหนี้สินครัวเรือนไปได้มาก ในเรื่องการสร้างรายได้ โครงการอุ่นไอรักษ์สร้างรายได้ให้กับสมาชิก จากเดิมที่มีรายได้จากการทำเกษตรน้อยมาก เพียงแค่ ๕,๒๕๐ บาท ต่อเดือน แต่เมื่อเข้าร่วมโครงการมีรายได้เกษตรสูงถึง ๗๗,๘๐๐ บาท ส่วนรายได้นอกภาคเกษตรที่เป็นรายได้หลักกลับลดลงจากภาวะวิกฤติเศรษฐกิจโควิด จากเดิมมีรายได้รวม ๔๘๗,๐๐๐ บาท แต่วิกฤติเศรษฐกิจ ทำให้รายได้ลดเหลือ ๓๓๕,๐๐๐ บาท ลดไป ๑๕๒,๐๐๐ บาท เช่นเดียวกับโครงการพิมาย สมาชิกแต่รายเริ่มมีรายได้จากการขายผลผลิตเฉลี่ยครอบครัวละ ๓,๘๐๐ บาทต่อเดือน หรือ ๔๕,๖๐๐ บาทต่อปี หากคูณด้วยจำนวนครัวเรือนทั้งหมด ๔๕ ครัวเรือน ก็เท่ากับมีรายได้ทั้งชุมชน ๓๗๓,๐๐๐ บาทต่อเดือน หรือ ๒,๐๕๒,๐๐๐ บาทต่อปี เทียบกับค่าใช้จ่าย ก่อนเข้าร่วมโครงการแต่ละครอบครัวมีค่าใช้จ่ายด้านอาหารเฉลี่ย ๒,๙๘๓ บาทต่อเดือน ค่าใช้จ่ายอาหารลดลงเหลือ ๒,๔๑๖ บาท เฉลี่ยลดค่าอาหารไปครอบครัวละ ๕๖๗ บาทต่อเดือน หรือ ๖,๘๐๙ บาทต่อปี เมื่อคำนวณจำนวนสมาชิกทั้งหมดเป็น ๑๑๓,๔๐๐ บาทต่อเดือน หรือ ๑,๓๖๐,๘๐๐ บาทต่อปี ในเรื่องการลดหนี้สิน โครงการอุ่นไอรักษ์เห็นการเปลี่ยนแปลงชัดเจน ก่อนเข้าร่วมโครงการ สมาชิก ๒๔ ราย มีหนี้รวม ๗,๖๓๙,๐๐๐ บาท แต่เพียงไม่นานหลังเริ่มทำกินในโครงการ หนี้สินลดไปเหลือ ๓,๐๒๓,๖๐๐ บาท

ในเรื่องการสร้างความมั่นคงอาหารเพื่อลดรายจ่ายด้านอาหาร โครงการดอยอินทรีย์เป็นตัวอย่างที่ดี สมาชิกแต่ละครอบครัวที่เข้าร่วมโครงการ มีค่าใช้จ่ายด้านอาหาร เฉลี่ยคนละ ๗,๘๐๐ บาทต่อเดือน รวมสมาชิก ๖๐ ราย น่าจะมีค่าใช้จ่ายด้านอาหารสูงถึง ๔๖๙,๐๐๐ บาทต่อเดือน แต่เมื่อเข้าร่วมโครงการสามารถทำกิน สร้างความมั่นคงอาหาร ค่าใช้จ่ายด้านอาหารของแต่ละคนเหลือเฉลี่ย ๔,๘๐๐ บาทต่อเดือน คิดรวมทั้งชุมชนเป็น ๒๘๙,๐๐๐ บาทต่อเดือน ดังนั้น ค่าใช้จ่ายอาหารของทั้งชุมชนที่ลดไปคือ ๓๘๐,๐๐๐ บาทต่อเดือน หากคิดทั้งปี ทั้งชุมชนจะประหยัดค่าใช้จ่ายด้านอาหารไปได้ถึง ๒,๑๖๐,๐๐๐ บาท ซึ่งรายจ่ายที่ลดไป ยังได้ไปเพิ่มความมั่นคงทางเศรษฐกิจด้านอื่น ๆ และพัฒนาคุณภาพชีวิต แก้ไขปัญหาหนี้สิน และพึ่งตนเองได้ทั้งหมดนี้นับเป็นความคุ้มค่าทางเศรษฐกิจต่อชุมชน ไม่เพียงเท่านี้ยังสร้างคุณค่าทางเศรษฐกิจต่อสาธารณะด้วย เพราะการที่ชุมชนพึ่งตนเองทางเศรษฐกิจได้มากขึ้นส่งผลต่อห่วงโซ่เศรษฐกิจฐานรากที่เข้มแข็งขึ้น หลายชุมชนจัดการผลิตโดยไม่สร้างผลกระทบสิ่งแวดล้อม สุขภาพ ไม่ผลักภาระ (externality) ให้สาธารณะ และยังฟื้นฟูระบบนิเวศ (ดิน น้ำ ป่า อากาศ ความหลากหลายทางชีวภาพ) ซึ่งสามารถแปลงเป็นผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจที่สาธารณะได้รับมากขึ้นด้วย

๒) ความคุ้มค่าทางสังคม นับเป็นความคุ้มค่าที่ชุมชนได้รับโดยทันทีเมื่อเทียบกับความคุ้มค่าด้านอื่น จากกระบวนการเปลี่ยนผ่านจากผู้รอรับความช่วยเหลือ ถูกมองว่าเป็นภาระสังคม ให้กลายเป็นพลเมืองที่ลงมือทำการผลิตที่ยั่งยืนเพื่อสร้างการพึ่งตนเอง และช่วยเหลือสังคม (การเป็นต้นแบบของการเรียนรู้ การสร้างบริการทางนิเวศ) คุณค่าทางสังคมที่ชุมชนได้รับมาจากการเกิดความเป็นชุมชน จากสมาชิกที่มาจากหลากหลายที่ แต่สร้างระบบคุณค่า การจัดการร่วม มีการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน เกิดเป็นพลังทางสังคมในการแก้ไขปัญหา จัดการวิถีชีวิตร่วม และได้รับการยอมรับทางสังคมจากภาครัฐและสังคมมากยิ่งขึ้น

๓) ความคุ้มค่าทางสิ่งแวดล้อม แม้จะเป็นเพียงจุดเริ่มต้น แต่ทุกชุมชนมีศักยภาพสูงที่จะเป็นต้นแบบด้านสิ่งแวดล้อมแบบบูรณาการ ทั้งการสร้างความหลากหลายทางชีวภาพเพื่อความมั่นคงทางด้านอาหาร การผลิตที่ยั่งยืนไม่ใช้สารเคมี การฟื้นฟูบำรุงดิน ฟื้นฟูป่า และพัฒนาระบบนิเวศให้สมดุล เกิดเป็นบริการของระบบนิเวศทั้งด้านแหล่งอาหาร ระบบนิเวศสมดุล แหล่งพันธุกรรม และฐานความมั่นคงทางนิเวศวัฒนธรรม ระบบเกษตรนิเวศช่วยสร้างความหลากหลายทางชีวภาพ ไม่เกิดการเผาที่สร้างฝุ่น pm ๒.๕ ไม่ปล่อยก๊าซเรือนกระจกสร้างผลกระทบโลกร้อน และมีระบบนิเวศมั่นคงป้องกันภัยพิบัติ และยิ่งระบบการผลิตของชุมชนพัฒนาไปก็จะยิ่งสร้างบริการของระบบนิเวศจากวิถีชุมชนได้มากขึ้น

๔) ผลกระทบทางนโยบาย ทุกกรณีล้วนเป็นต้นแบบทางนโยบายหลายเรื่อง ได้แก่ โครงการดอยอินทรีย์ เป็นต้นแบบเศรษฐกิจมั่นคงและทรัพยากรยั่งยืนของชุมชนบนพื้นที่สูง โครงการอุ่มไอรักษ์และพิมาย เป็นต้นแบบของกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนในการฟื้นฟูเศรษฐกิจพึ่งตนเองเพื่อต่อรองกับกลไกตลาด โครงการแก้วกล้า เป็นต้นแบบของการฟื้นฟูวิถีชีวิตชุมชนที่ได้รับผลกระทบสูญเสียที่ดินจากนโยบายและโครงการของรัฐ ซึ่งทั้งหมดนี้เป็นต้นแบบการพัฒนานโยบายในภาพรวมได้อย่างดี เช่น นโยบายการฟื้นฟูเศรษฐกิจชุมชนในภาวะวิกฤติโควิด นโยบายความมั่นคงอาหาร นโยบายเกษตรกรรมยั่งยืน นโยบายการจัดการทรัพยากรธรรมชาติยั่งยืน นโยบายการคุ้มครองทางสังคม ซึ่งทุกต้นแบบจะประกอบด้วยการมีกลไกทางนโยบายและปฏิบัติ ซึ่งในที่นี้คือ บจธ. ทำหน้าที่บทบาทเชิงรุกในการเข้าไปกระจายการถือครองที่ดิน การลงทุนเพื่อสร้างเสริมสิทธิการเข้าถึง ถือครอง ใช้ประโยชน์ในที่ดินและฐานทรัพยากร การสร้างระบบการจัดการกลุ่มในรูปวิสาหกิจชุมชน การส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ และการประสานภาคีมาร่วมสนับสนุนนโยบาย[๖]

โดยปัจจุบันมีเกษตรกรและผู้ยากจนแสดงความประสงค์ที่จะขอรับการช่วยเหลือจาก บจธ. อีกกว่า ๕,๐๐๐ ครัวเรือน โดยเฉพาะในปี พ.ศ. ๒๕๖๔ ต้องใช้งบประมาณในการดำเนินการกว่า ๑,๓๗๗,๙๘๙,๐๐๐ บาท (แต่ในปี พ.ศ. ๒๕๖๔ ไม่ได้รับงบประมาณในส่วนดังกล่าวซึ่งขณะนี้เกษตรกรและผู้ยากจนยังรอรับการช่วยเหลืออยู่)

---

[๖] รายงานการประเมินผลการดำเนินงานของ บจธ.หน้า ๒๑-๖๔ รายละเอียดตามภาคผนวก ข

๖. ผลกระทบที่คาดว่าจะได้รับจากการออกกฎหมาย

๖.๑ ผลกระทบทางเศรษฐกิจ

การช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจนให้มีที่ดินทำกินแบบตรบวงจรตั้งแต่การจัดหาและจัดสรรที่ดิน พัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐาน ตลอดจนพัฒนาเศรษฐกิจฐานราก โดยน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต ทำให้เกิดการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการอุปโภคบริโภคประหยัดขึ้น ทำให้ชุมชนเกิดรายได้ที่มั่นคงจากผลผลิตทางการเกษตรในที่ดินของตนเอง ช่วยลดค่าใช้จ่ายในการเช่าพื้นที่การเกษตรนอกพื้นที่ เกิดการสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจให้แก่ที่ดิน จากการใช้ประโยชน์ในที่ดิน เกิดการหมุนเวียนทางเศรษฐกิจภายในชุมชน และชุมชนมีทรัพย์สินมั่นคงเพื่อสืบทอดให้แก่ลูกหลานต่อไป ในการนี้ หากพิจารณางบประมาณที่ บจธ.ลงทุนให้ซื้อที่ดิน โดยเฉลี่ยครอบครัวละ ๖๐๐,๐๐๐ บาท ที่มีระยะเวลาผ่อน ๓๐ ปี เมื่อเทียบกับการที่ชาวบ้านสามารถทำภาคผลิตพึ่งตนเอง สร้างรายได้ และที่สำคัญเมื่อนับผลกระทบเศรษฐกิจทางอ้อมที่ชุมชนสร้างการผลิตที่ยั่งยืน ฟื้นฟูป่าและระบบนิเวศธรรมชาติซึ่งจะสร้างบริการของระบบนิเวศ (ปัจจัย ๔ ระบบนิเวศยั่งยืน แหล่งอนุบาลทรัพยากรพันธุกรรม) ให้แก่สาธารณะ ซึ่งช่วยลดการใช้งบประมาณของรัฐในการฟื้นฟูเศรษฐกิจชุมชนและทรัพยากรป่าไม้อย่างมาก" ยกตัวอย่างการดำเนินการโครงการตามภารกิจของ บจธ. ดังต่อไปนี้

- วิสาหกิจชุมชนไร่นาสวนผสมเกษตรกรฐานรากช่องไคพัฒนา ต.รังกาใหญ่ อ.พิมาย จ.นครราชสีมา สมาชิกใช้ประโยชน์ในพื้นที่ไม่ถึงปี แต่มีรายได้ต่อครัวเรือนเพิ่มขึ้น มีคุณภาพชีวิตดีขึ้น โดยก่อนที่จะเข้าร่วมโครงการกับ บจธ. เกษตรกรส่วนใหญ่ สมาชิกทั้งหมดมีรายได้จากการทำเกษตรน้อยมาก เพียงแค่ ๕,๒๕๐ บาทต่อเดือน แต่เมื่อเข้าร่วมโครงการมีรายได้เกษตรสูงถึง ๓๗,๘๐๐ บาท ส่วนรายได้นอกภาคเกษตรที่เป็นรายได้หลักกลับลดลงจากภาวะวิกฤติเศรษฐกิจโลกวิด จากเดิมมีรายได้รวม ๔๘๗,๐๐๐ บาท แต่วิกฤติเศรษฐกิจรายได้ลดเหลือ ๓๓๕,๐๐๐ บาท ลดไป ๓๕๒,๐๐๐ บาท แต่ที่น่าสนใจคือ หนี้สิน ก่อนเข้าร่วมโครงการ สมาชิก ๓๔ ราย มีหนี้รวม ๗,๖๓๙,๐๐๐ บาท แต่เพียงไม่นานหลังเริ่มทำกันในโครงการหนี้สินลดไปเหลือ ๓,๐๒๓,๖๐๐ บาท ลดไปถึง ๔,๖๑๕,๐๐๐ บาท นั่นหมายความว่า หากผลผลิตการเกษตรเติบโตสร้างรายได้มากกว่านี้ อีกเพียง ๑-๒ ปี หนี้สินก็จะหมดไป และจะเริ่มมีกำลังผ่อนชำระกับทาง บจธ. ได้มั่นคงขึ้น ดังนั้น เมื่อพิจารณาในด้านเศรษฐกิจแล้ว นับว่าเป็นการลงทุนที่คุ้มค่ามาก

ในส่วนค่าใช้จ่ายด้านอาหาร ก่อนสมาชิกเข้าร่วมโครงการ แต่ละครอบครัวมีค่าใช้จ่ายด้านอาหารเฉลี่ย ๒,๙๘๓ บาทต่อเดือน ค่าใช้จ่ายอาหารลดลงเหลือ ๒,๔๑๖ บาท เฉลี่ยลดค่าอาหารไปครอบครัวละ ๕๖๗ บาทต่อเดือน หรือ ๖,๘๐๔ บาทต่อปี เมื่อคำนวณจำนวนสมาชิกทั้งหมด ๔๕ ครัวเรือน เป็น ๒๕,๕๒๕ บาทต่อเดือน หรือ ๓๐๖,๐๘๐ บาทต่อปี ซึ่งสมาชิกในชุมชนสะท้อนว่า "ตอนที่ค้าขายมีรายได้มากกว่าการทำเกษตร ณ ปัจจุบัน หากจะคิดแค่ตัวเงิน แต่รายจ่ายก็มากตามตัว เพราะต้องซื้อกินทุกอย่าง เมื่อเทียบกับปัจจุบันลดค่าใช้จ่ายที่เป็นค่าอาหาร และมีที่อยู่อาศัยและที่ดินทำกินที่มั่นคงกว่า" เสียงสะท้อนดังกล่าวสอดคล้องกับตัวเลขที่ปรากฏว่า สมาชิกสามารถลดค่าใช้จ่ายไปได้ครอบครัวละ ๖,๘๐๔ บาทต่อปี

" รายงานการประเมินผลการดำเนินงานของ บจธ. หน้า ๑๒๓-๑๒๔ รายละเอียดตามภาคผนวก ข

บวกกับรายได้จากการผลิต ๔๕,๖๐๐ บาทต่อปี เท่ากับลดรายจ่ายและเพิ่มรายได้รวมกันเป็นครอบครัวละ ๕๒,๔๐๔ บาทต่อปี ซึ่งถือได้ว่าคุ้มค่าอย่างมาก

- วิสาหกิจชุมชนเชียงรายอุ่นไอรักษ์ ต.ริมกก อ.เมือง จ.เชียงราย เริ่มจากชีวิตที่ติดลบไม่มีที่ดินทำกินของตนเอง ต้องทำงานรับจ้าง จนเมื่อได้รับการจัดสรรที่ดินทำกิน บจธ. ลงทุนให้คนละ ๒ ตารางวา ๑ ไร่ เฉลี่ยครัวเรือนละ ๖๐๐,๐๐๐ บาท โดยมีระยะเวลาผ่อน ๓๐ ปี การลงทุนดังกล่าวมีความคุ้มค่าทางเศรษฐกิจต่อเกษตรกรที่ได้รับมาก เพราะชาวบ้าน ๖๕ ราย สามารถใช้ที่ดินดังกล่าวสร้างความมั่นคงทางด้านอาหาร ตัวอย่างเช่น พ่อจรัส มีรายได้จากการขายผักเชียงดาเป็นหลักและขายผักสวนครัวอื่น ๆ รองลงมา เกิดรายได้โดยเฉลี่ย ๒๐๐-๔๐๐ บาท/วัน หนึ่งเดือนมีรายได้ประมาณ ๖,๐๐๐ - ๗,๐๐๐ บาท และในกรณีของนางสาววัชราภรณ์ วงศ์เมือง ที่มีอาชีพค้าขาย ได้นำผักและดอกเก็กฮวยอินทรีย์อบแห้งไปขายที่ตลาด ในเดือนแรกเกิดรายได้เฉพาะเก็กฮวยแปรรูปประมาณ ๓,๐๐๐ บาท การสร้างรายได้ยังส่งผลในการสร้างเศรษฐกิจชุมชนให้เข้มแข็ง สร้างสวัสดิการชุมชนจากเงินออมวิสาหกิจ ปัจจุบันวิสาหกิจฯ มีเงินหุ้น จำนวน ๒๑๐,๓๑๐ บาท และมีเงินออม จำนวน ๑๓๐,๘๓๕ บาท เป็นต้น

- วิสาหกิจชุมชนตามสตร์พระราชาวัดพุทธอุทยานดอยอินทรีย์ ต.ดอยสาง อ.เมือง จ.เชียงราย เป็นต้นแบบเรื่องพื้นที่ที่มีความมั่นคงด้านอาหาร เกิดการพึ่งตนเองในระดับต้นตามแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจพอเพียง มีการอนุรักษ์เมล็ดพันธุ์ พันธุ์พื้นเมือง มีความยั่งยืน ขยายพันธุ์ต่อ เกิดผลผลิตทางการเกษตร อาหาร ชาวบ้านสามารถลดค่าใช้จ่ายในการบริโภค จากการประมาณ สมาชิกแต่ละครอบครัวที่เข้าร่วมโครงการ มีค่าใช้จ่ายด้านอาหาร เฉลี่ยคนละ ๗,๘๐๐ บาทต่อเดือน รวมสมาชิก ๖๐ ราย น่าจะมีค่าใช้จ่ายด้านอาหารสูงถึง ๔๖๘,๐๐๐ บาทต่อเดือน แต่เมื่อเข้าร่วมโครงการ สามารถทำกิน สร้างความมั่นคงทางด้านอาหาร ค่าใช้จ่ายด้านอาหารของแต่ละคนเหลือเฉลี่ย ๔,๘๐๐ บาทต่อเดือน คิดรวมทั้งชุมชนเป็น ๒๘๙,๐๐๐ บาทต่อเดือน ดังนั้น ค่าใช้จ่ายอาหารของทั้งชุมชนที่ลดไปคือ ๓๘๐,๐๐๐ บาทต่อเดือน หากคิดทั้งปี ทั้งชุมชนจะประหยัดค่าใช้จ่ายด้านอาหารไปได้ถึง ๒,๑๖๐,๐๐๐ บาท ซึ่งรายจ่ายที่ลดไป ยังได้ไปเพิ่มความมั่นคงทางเศรษฐกิจด้านอื่น ๆ และพัฒนาคุณภาพชีวิต แก้ไขปัญหาหนี้สิน และพึ่งตนเองได้

๖.๒ ผลกระทบทางสังคม

การให้ความช่วยเหลือของ บจธ. ภายใต้โครงการต่าง ๆ เป็นการลดความเหลื่อมล้ำด้านที่ดิน เพิ่มโอกาสในการเข้าถึงที่ดิน และช่วยสร้างให้ชุมชนเกิดความยั่งยืนในที่ดิน ซึ่งจากการบริหารจัดการที่ดินในรูปแบบสหกรณ์และวิสาหกิจชุมชน ทำให้เกิดความมั่นคงทางด้านอาหาร ประชาชนในชุมชนมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน บริหารจัดการที่ดินร่วมกัน ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ลดความขัดแย้งและมีความสามัคคี เกิดความร่วมมือระหว่างภาครัฐและภาคประชาชน และช่วยยกระดับคุณภาพชีวิตคนในชุมชนให้ดีขึ้น ยกตัวอย่างการดำเนินการโครงการตามภารกิจของ บจธ. ดังต่อไปนี้

- วิสาหกิจชุมชนเชียงรายอุ่นไอรักษ์ ต.ริมกก อ.เมือง จ.เชียงราย เกิดจากการรวมตัวกันของเกษตรกรและผู้ยากจนจากหลายพื้นที่ มาใช้ชีวิตร่วมกัน จัดการที่ดินร่วมกัน เกิดเป็นกลุ่มวิสาหกิจชุมชนฯ ที่สมาชิกมีส่วนร่วม มีกฎกติกาที่ชัดเจน มีผู้นำที่เข้มแข็ง เกิดความร่วมมือทั้งการวางแผนจัดการแปลง การจัดระบบออมทรัพย์ การพึ่งพาซึ่งกันด้วยการแบ่งปันปัจจัยการผลิต ผลผลิต ค้าขายและอื่น ๆ เกิดเป็นชุมชนที่เข้มแข็ง สามารถยืนหยัดพึ่งตนเองได้ดียิ่งขึ้น

- วิสาหกิจชุมชนศาสตร์พระราชาวัดพุทธอุทยานดอยอินทรีย์ ต.ดอยลาง อ.เมือง จ.เชียงราย สมาชิก ๖๐ ครัวเรือนที่มาร่วมในโครงการ หลายรายเป็นชาวบ้านที่ไม่มีที่ทำกิน หรือมีที่ทำกินไม่เพียงพอ ชาวบ้านหลายคนมีความใฝ่ฝันที่จะมีที่ดินทำกินของตนเอง และลงมาทำการเกษตรด้วยตนเอง (บางคนทำงานรับจ้างนอกเกษตร) การเปลี่ยนผ่านจากผู้บริโภคยากจน หรือเกษตรกรที่ไม่มีฐานดำรงชีพมาเป็นกลุ่มเกษตรกรที่มีที่ทำกินของตนเองได้สร้างความภาคภูมิใจแก่ชาวบ้านอย่างมาก

- วิสาหกิจชุมชนไร่นาสวนผสมเกษตรกรรูจนรากช่องโคพัฒนา ต.รังกาใหญ่ อ.พิมาย จ.นครราชสีมา มีสมาชิกบางรายถ่ายทอดความรู้สึกว่า "เมื่อมีโอกาสมาได้ที่ดินของ บจธ. รู้สึกผ่อนคลายความกังวลลง อย่างน้อยเมื่อถูกไล่ที่ก็มีที่อยู่แล้ว และได้วางแผนที่จะย้ายเข้ามาสร้างบ้านอย่างถาวรอยู่ในแปลงของตนเอง ขณะนี้หลาน ๆ ยังต้องเรียนหนังสือซึ่งยังลำบากเรื่องการเดินทาง หากต้องย้ายมาตอนนี้ก็ยังไม่พร้อม" สมาชิกอีกรายเพิ่งเข้ามาอยู่เมื่อเดือนพฤษภาคม ๒๕๖๓ เล่าว่า "ก่อนมาอยู่ในที่ดินผืนนี้ มีรถขาแล้ง ๑ คัน กับลามีและลูกสาวตัวน้อย เร่ร่อนหาปลาตามเขื่อน และแหล่งน้ำสาธารณะต่างๆ หาเงินประทังชีวิต ใช้ชีวิตเร่ร่อน หนีเจ้าหนี้ ที่ดินทำกินถูกยึดไปเนื่องจากปัญหาหนี้สิน เมื่อได้รับโอกาสเป็นสมาชิกของวิสาหกิจฯ รู้สึกดีใจมาก พากันขับขาแล้งมาไกล แม้ขณะนั้นยังไม่มีสาธารณูปโภค น้ำ ไฟ แต่ปัจจุบันหาโรงเรียนให้ลูกได้แล้ว ส่วนสามีรับจ้างทำงานก่อสร้าง และช่วยเหลืองานในแปลง ปลูกผักขาย เลี้ยงปลา และเลี้ยงไก่ ปัจจุบันมีรายได้จากแปลงมากกว่าเดือนละ ๕,๐๐๐ บาท (ไม่รวมรายได้ของสามี) ซึ่งก็ภูมิใจที่สามารถสร้างอาชีพได้ พึ่งตนเองได้แล้วแม้มาอยู่ได้ไม่นาน" จากความรู้สึกของเกษตรกรดังกล่าว บ่งบอกได้เป็นอย่างดีว่า ชีวิตพวกเขากำลังเริ่มต้นใหม่ กลับมาปักหลักได้อย่างไม่คาดฝัน แม้จะไม่มั่นคงในระยะแรก แต่ก็มีความหวังที่จะพัฒนาไปสู่ครอบครัวที่อบอุ่นบนฐานการมีที่ทำกินที่มั่นคงของตนเอง พร้อมไปกับการได้อยู่ร่วมกันเป็นชุมชน จากคนไร้ที่ทำกิน ที่ต้องพบเจอจากปัญหาต่าง ๆ รวมถึงนโยบายและโครงการของรัฐ และกลไกตลาด ได้กลับมามีที่ทำกินที่มั่นคงอีกครั้ง และเป็นความมั่นคงของชีวิตต่อไปถึงรุ่นลูกรุ่นหลาน เกิดความเป็นชุมชนมีความเข้มแข็ง กระบวนการตัดสินใจเน้นการมีส่วนร่วมพึ่งพาอาศัยกัน สร้างความยั่งยืนด้วยการใช้ทรัพยากรในท้องถิ่น เกิดจิตสำนึก เห็นคุณค่าของทรัพยากร ซึ่งเป็นแรงจูงใจให้คนยากจนอื่น ๆ หันมาสนใจเกษตรอินทรีย์ เกษตรตามแนวศาสตร์พระราชา หากพัฒนาไปสู่ความเข้มแข็งจะเบ่งบานแบบของวิถีที่สร้างคุณค่าทางสังคมในพื้นที่ได้มาก[๗]

๖.๓ ผลกระทบทางสิ่งแวดล้อม

การช่วยเหลือให้เกษตรกรและผู้ยากจนได้มีที่ดินทำกิน/ที่อยู่อาศัย ส่งผลให้การบุกรุกทำลายป่าที่ดินของรัฐลดลง สามารถสร้างผลผลิตทางการเกษตร ลดการใช้สารเคมี และใช้ระบบเกษตรอินทรีย์แทน ที่ดินได้รับการฟื้นฟู เกิดพื้นที่สีเขียวมากขึ้น การใช้ประโยชน์ในที่ดินเพื่อการเกษตร เป็นการดูแลระบบนิเวศภายในพื้นที่จากการดูแลที่ดินของตนเอง ซึ่งช่วยส่งเสริมความสมดุลในระบบนิเวศ ช่วยลดมลภาวะทางน้ำและทางอากาศ เช่น มลภาวะทางอากาศที่เกิดจากไฟป่า มลภาวะทางอากาศที่เกิดจากการเผาขยะ เป็นต้น

นอกจากนี้ การปรับเปลี่ยนวิถีของสมาชิกบางคนที่จากเดิมไม่ได้อยู่ในภาคการเกษตร หรือบางคนที่อยู่ในภาคการเกษตรแต่ก็ดิ้นรนเกินกำลัง การได้มีชีวิตที่เปลี่ยนไป อยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ดี ได้อยู่กับธรรมชาติ มีเพื่อนร่วมกันทำ ช่วยเหลือ และเรียนรู้ไปด้วยกัน ส่งผลให้เกิดความผ่อนคลาย ลดความเครียดและ

---

[๗] รายงานการประเมินผลการดำเนินงานของ บจธ. หน้า ๑๒๑-๑๒๐ รายละเอียดตามภาคผนวก ข

เพลิดเพลิน มีความสุขกับกิจกรรมในแปลง เช่น การปลูกผัก ปลูกต้นไม้ สร้างสังคมผู้สูงอายุให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น และช่วยให้สมาชิกคนหนึ่งที่ป่วยที่มีอาการหัวใจเต้นผิดจังหวะ อาการดีขึ้นอย่างเห็นได้ชัด และผู้สูงอายุที่ป่วยอาการสั่นของโรคพาร์กินสันมีอาการดีขึ้น[๕] ยกตัวอย่างการดำเนินการโครงการตามภารกิจของ บจธ. ดังต่อไปนี้

- วิสาหกิจชุมชนเชียงรายอุ่นไอรักษ์ ต.ริมกก อ.เมือง จ.เชียงราย ได้พลิกฟื้นพื้นที่เดิมจากพื้นที่ที่มีบ่อขุดทรายและทำนาปลูกพืชเชิงเดี่ยว ที่นายทุนให้ชาวบ้านแถบนั้นเช่ามาเป็นพื้นที่ที่อุดมสมบูรณ์ด้วยการขุดบ่อน้ำในแต่ละแปลง มีการขุดคลองไส้ไก่วงรอบพื้นที่สร้างความชุ่มชื้นให้ผืนดินและเป็นแหล่งน้ำเกษตร ปลูกไม้เพิ่มพื้นที่สีเขียว และที่สำคัญคือ สมาชิกทุกคนยึดหลักศาสตร์พระราชา ทำเกษตรผสมผสาน เกษตรยั่งยืน ที่ไม่ใช้สารเคมี มีการปรับปรุงบำรุงดินด้วยปุ๋ยชีวภาพ เพียงในระยะเริ่มต้นก็ทำให้กลายเป็นผืนดินที่อุดมด้วยความหลากหลายชีวภาพ สร้างผลผลิตอินทรีย์ อันจะเป็นแหล่งอาหารปลอดภัยของคนเชียงรายต่อไปในอนาคต

- วิสาหกิจชุมชนศาสตร์พระราชาวัดพุทธอุทยานดอยอินทรีย์ ต.ดอยฮาง อ.เมือง จ.เชียงราย ได้ใช้แนวทางศาสตร์พระราชา การทำเกษตรผสมผสานเชิงนิเวศ เกษตรกรรมยั่งยืน วิถีดังกล่าวเกื้อกูลต่อธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างมาก ในแปลงเกษตรมีการปลูกพืชหลายระดับ ฟื้นฟูบำรุงดินด้วยวิถีอินทรีย์ และกำลังปลูกไม้ยืนต้นซึ่งเป็นไม้เศรษฐกิจ ให้เกิดเป็นต้นแบบการใช้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน เป็นต้น

๗. ความพร้อมและต้นทุนในการดำเนินการ

สถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน ดำเนินการในการบริหารจัดการที่ดินเพื่อเกษตรกรและผู้ยากจน เพื่อลดความเหลื่อมล้ำในเรื่องที่ดินทำกินของประเทศ ตลอดจนเพื่อให้มีความมั่นคงในการมีที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัย ป้องกันและแก้ไขปัญหาการสูญเสียสิทธิในที่ดิน รักษาที่ดินเกษตรกรรม และส่งเสริมการใช้ประโยชน์ที่ในที่ดินอย่างเต็มศักยภาพเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ ซึ่งสถาบันได้รับงบประมาณรัฐบาล โดยสถาบันได้รับค่าธรรมเนียม ค่าบำรุง ค่าตอบแทน ค่าบริการจากการดำเนินงานตามวัตถุประสงค์ของสถาบัน หรือรายได้อื่น นำมาใช้ในการบริหารจัดการ และมิได้เป็นภาระงบประมาณของรัฐบาลในระยะยาวเมื่อพิจารณาถึงการแก้ไขปัญหาและพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ

๗.๑ การจัดทำกฎหมายลำดับรอง

มีการจัดทำแผนการในการจัดทำกฎหมายลำดับรอง กรอบระยะเวลา ตลอดจนกรอบสาระสำคัญของกฎหมายลำดับรอง ตามร่างพระราชบัญญัติ โดยตามความในมาตรา ๖๐ การดำเนินการออกระเบียบ ข้อบังคับ ข้อกำหนด และประกาศตามพระราชบัญญัตินี้ ให้ดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่คณะกรรมการชุดแรกตามพระราชบัญญัตินี้ได้รับการแต่งตั้ง หากไม่สามารถดำเนินการได้ให้ประธานกรรมการรายงานเหตุผลที่ไม่อาจดำเนินการได้ต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อทราบ

ในการนี้ บจธ. ได้ดำเนินการตรวจสอบเนื้อหาสาระของร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... ปรากฏว่า มีร่างกฎหมายลำดับรองเพื่อปฏิบัติตามร่างพระราชบัญญัติดังกล่าว จำนวนทั้งหมด ๓๖ ฉบับ จึงได้จัดทำสาระสำคัญและ

---

[๕] รายงานการประเมินผลการดำเนินงานของ บจธ. หน้า ๑๒๒-๑๒๓ รายละเอียดตามภาคผนวก ข

กรอบระยะเวลาดำเนินการร่างกฎหมายลำดับรอง เพื่อให้สอดคล้องกับมาตรา ๖๐ ภายใต้ร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... โดยในการร่างกรอบระยะเวลาดำเนินการร่างกฎหมายลำดับรองจะกำหนดให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งปี สำหรับร่างกฎหมายลำดับรองที่เกี่ยวข้องกับผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย จะมีการรับฟังความคิดเห็น โดยกำหนดให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งปี

๗.๒ กำลังอัตราบุคลากรที่คาดว่าจะใช้

ปัจจุบัน บจธ. มีอัตรากำลังทั้งสิ้น ๗๕ อัตรา จากการสมมติฐานภารกิจงานคาดว่าจะใช้อัตรากำลังจำนวน ๑๕๐ อัตรา เพิ่มขึ้นพียง ๗๕ อัตรา โดยไม่ได้เพิ่มขึ้นในคราวเดียวแต่จะพิจารณาจากความเหมาะสมและความจำเป็น โดยมีการจัดทำแผนอัตราบุคลากรที่มีสาระสำคัญดังนี้

- ในปีที่ ๓ จะใช้อัตรากำลังไม่เกิน ๑๐๐ อัตรา โดยโอนจากอัตรากำลังของ บจธ. และรับเพิ่มเติมเพียง ๒๕ อัตรา
- ในปีที่ ๒ จะใช้อัตรากำลังไม่เกิน ๑๒๐ อัตรา โดยรับเพิ่มเติมเพียง ๒๐ อัตรา
- ในปีที่ ๓ จะใช้อัตรากำลังไม่เกิน ๑๕๐ อัตรา โดยรับเพิ่มเติมเพียง ๓๐ อัตรา

ทั้งนี้ ได้จัดทำโครงสร้างและอัตรากำลังที่ตอบสนองการดำเนินภารกิจ โดยใช้กำลังอัตราน้อยแต่ครอบคลุมการดำเนินภารกิจทุกด้านอย่างคล่องตัว

๗.๓ งบประมาณที่คาดว่าจะใช้

เนื่องจากร่างกฎหมายมิได้กำหนดงบประมาณหรือเงินทุนประเดิมไว้จึงเป็นไปตามที่รัฐบาลเห็นสมควร โดยอาจพิจารณาตามภารกิจที่จะดำเนินงานในแต่ละปีงบประมาณ

ในการดำเนินการงบประมาณที่ได้รับการสนับสนุนจะไม่สูญหายไป โดยในระยะแรกจะกลับมาในลักษณะสินทรัพย์คือที่ดิน และจะได้รับเงินผ่อนชำระ ค่าเช่า หรือค่าเช่าซื้อ พร้อมดอกเบี้ยหรือค่าธรรมเนียม กลับมาในระยะเวลาต่างๆ ตามที่กำหนด โดยการดำเนินการจะมีความแตกต่างในวิธีการดำเนินการกับหน่วยงานที่มีการจัดตั้งอยู่แล้ว และหนุนเสริมการดำเนินการที่หน่วยงานอื่นมีข้อจำกัดในการดำเนินการเพื่อมุ่งเน้นการแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำด้านที่ดินของประเทศในภาพรวม โดยมุ่งประสงค์การใช้ประโยชน์ในที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืนเป็นหลัก ผู้ที่ได้รับการสนับสนุนที่ดินจะดำเนินการพัฒนาที่ดินตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและทฤษฎีใหม่ และหากประสบปัญหาไม่สามารถชำระเงินต้นได้ สามารถใช้ประโยชน์ในที่ดินโดยเปลี่ยนสถานะเป็นผู้เช่าหรือผู้ใช้ประโยชน์ได้ และเมื่อมีความพร้อมแล้วจึงผ่อนชำระต่อไป โดยที่ดินจะเป็นกรรมสิทธิ์ของสถาบันไปจนกว่าจะหมดภาระผูกพัน

ทั้งนี้ เนื่องจากการเสนอกฎหมายจำเป็นต้องประมาณการงบประมาณประกอบการเสนอกฎหมาย บจธ. จึงจัดทำประมาณการโดยใช้สมมติฐานจากการดำเนินภารกิจของ บจธ. ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๙ เป็นต้นมา แต่ก็ขึ้นอยู่กับการพิจารณาตามความเหมาะสมของรัฐบาล โดยได้ประมาณการไว้ว่าใน ๓ ปีแรกไม่มีงบลงทุน มีเพียงงบบุคลากร งบดำเนินงาน และหลักของงบประมาณเป็นงบโครงการ ดังนี้

- ในปีที่ ๑ คาดว่าจะใช้งบประมาณ ๑,๐๐๐ ล้านบาท
- ในปีที่ ๒ คาดว่าจะใช้งบประมาณ ๑,๔๕๗ ล้านบาท
- ในปีที่ ๓ คาดว่าจะใช้งบประมาณ ๑,๙๒๓ ล้านบาท

๔. สาระสำคัญของร่างกฎหมายและภารกิจที่จะดำเนินการ

สถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืนตามร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวเป็นหน่วยงานของรัฐในรูปแบบองค์การมหาชนที่จัดตั้งตามพระราชบัญญัติเฉพาะโดยมีนายกรัฐมนตรีรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ ซึ่งโครงสร้างของร่างกฎหมายแบ่งออกเป็น ๖ หมวด ๖๐ มาตรา และ ๓ บทเฉพาะกาล มีวัตถุประสงค์ คือ

๑) จัดหาที่ดินของรัฐและเอกชนเพื่อการใช้ประโยชน์ตามวัตถุประสงค์ของการตราพระราชบัญญัตินี้ ซึ่งการจัดหาที่ดินของรัฐต้องได้รับมอบหมายจากหน่วยงานรัฐที่มีอำนาจหน้าที่

๒) ดำเนินการกระจายการถือครองที่ดินและที่อยู่อาศัยแก่เกษตรกรหรือผู้ยากจนอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน

๓) ป้องกันและแก้ไขปัญหาการสูญเสียสิทธิในที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัยของเกษตรกรหรือผู้ยากจน

๔) ส่งเสริมและสนับสนุนให้ชุมชนบริหารจัดการที่ดินร่วมกัน

๕) รวบรวมข้อมูล ศึกษาและวิเคราะห์ทางวิชาการต่างๆ เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการบริหารจัดการที่ดินเพื่อเกษตรกรหรือผู้ยากจนอย่างเป็นระบบ

การดำเนินงานของสถาบันมี ๔ ส่วน ดังนี้

๑) การบริหารจัดการที่ดินและการกระจายการถือครอง เพื่อทำหน้าที่กระจายการถือครองที่ดินและส่งเสริมการใช้ประโยชน์ในที่ดินให้แก่เกษตรกร ผู้ยากจน ที่รวมตัวกันเป็นองค์กรชุมชนและมีวัตถุประสงค์ร่วมกันในการใช้ประโยชน์ในที่ดินด้วยการประกอบการเกษตรตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

๒) การป้องกันและแก้ไขปัญหาการสูญเสียสิทธิในที่ดิน เพื่อช่วยเหลือเกษตรกรที่จะสูญเสียหรือได้สูญเสียสิทธิในที่ดินทำกิน จากการจำนอง ขายฝาก และการถูกบังคับคดี

๓) การสนับสนุนด้านอาชีพ เพื่อเกษตรกร ผู้ยากจน ให้สามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนในที่ดินที่ได้รับการสนับสนุน

๔) ดำเนินการด้านงานวิชาการ งานวิจัย เพื่อศึกษาค้นคว้างานวิจัยและนวัตกรรม เสริมสร้างความรู้เพื่อนำไปใช้ในการบริหารจัดการที่ดินให้มีการกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน

ในส่วนบทเฉพาะกาล กำหนดการถ่ายโอนบรรดากิจการ เงินทรัพย์สิน สิทธิ หนี้ งบประมาณ และบุคลากรของสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) ไปเป็นสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน

๙. ความซ้ำซ้อนในการดำเนินภารกิจกับหน่วยงานอื่น

ร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... เป็นหน่วยงานที่แก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำในที่ดินโดยการกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืนโดยเฉพาะ ดำเนินการภายใต้แผนและนโยบายการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดินของคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ โดยมีวัตถุประสงค์จัดหาที่ดินของรัฐและเอกชนเพื่อการใช้ประโยชน์ตามวัตถุประสงค์ของสถาบัน จัดการกระจายการถือครองที่ดินและที่อยู่อาศัยแก่เกษตรกร

หรือผู้ยากจนอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน ป้องกันและแก้ไขปัญหาการสูญเสียสิทธิในที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัยของเกษตรกรหรือผู้ยากจน ส่งเสริมและสนับสนุนให้ชุมชนบริหารจัดการที่ดินร่วมกัน และรวบรวมข้อมูล ศึกษาและวิเคราะห์ทางวิชาการต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการบริหารจัดการที่ดินเพื่อเกษตรกรหรือผู้ยากจนอย่างเป็นระบบ เพื่อลดปัญหาความเหลื่อมล้ำในการถือครองที่ดินที่เพิ่มสูงขึ้นอย่างเด่นชัด โดยเฉพาะปัญหาการกระจุกตัวของที่ดิน และปัญหาการไร้ที่ดินทำกินไม่เพียงพอกับการทำเกษตรกรรรมของเกษตรกรไทย และยังแก้ปัญหาการใช้ที่ดินไม่เต็มประสิทธิภาพ ปัญหาการกระจุกตัวของที่ดินเอกชน และปัญหาอุปสรรคการดำเนินการของหน่วยงานรัฐที่ยังไม่สามารถนำที่ดินเอกชนมากระจายการถือครองหรือจัดสรรให้กับเกษตรกรผู้ไร้ที่ดินทำกินได้ ซึ่งภารกิจตามร่างพระราชบัญญัติฯ มีความคล่องตัวในการดำเนินการในการแก้ไขปัญหาและป้องกันการสูญเสียสิทธิในที่ดิน การกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน โดยเฉพาะในที่ดินเอกชน รวมถึงการสนับสนุนให้เกษตรกรมีที่ดินทำกิน มีการบริหารจัดการที่ดินที่เหมาะสม ซึ่งจะช่วยหนุนเสริมหรือแก้ไขปัญหาช่องว่างที่เกิดจากอุปสรรคในการจัดที่ดินของหน่วยงานอื่น ๆ สามารถเป็นโมเดลต้นแบบหรือแนวปฏิบัติในการดำเนินการแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำในที่ดินและการเข้าถึงและใช้ประโยชน์ในที่ดินของเกษตรกรได้อย่างยั่งยืนยิ่งขึ้น

ภารกิจการดำเนินการดังกล่าวข้างต้น บจธ. ได้วิเคราะห์ความซ้ำซ้อนในการดำเนินการตามบทบาทภารกิจตามภารกิจหลักด้านที่ดินของสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน และเปรียบเทียบกับส่วนราชการและหน่วยงานอื่นของรัฐ โดยแม้จะมีหน่วยงานที่ดำเนินการเรื่องที่ดินเช่นเดียวกัน แต่แตกต่างกันในภารกิจและวิธีการดำเนินงาน ดังสรุปตามแผนภาพดังต่อไปนี้

๑๐. ตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ของหน่วยงานตามร่างกฎหมาย

ร่างกฎหมายฉบับนี้มีแนวทางในการแก้ไขปัญหาการกระจุกตัวของการถือครองที่ดินและปัญหาการขาดแคลนที่ดินทำกินของเกษตรกร ซึ่งเป็นการศึกษาและการลงมือปฏิบัติงานมาแล้วจากสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) หรือ บจธ. โดยคำนึงถึงความยั่งยืนทางการเงินของหน่วยงานและมิได้เป็นภาระงบประมาณ รัฐบาลจึงอาจมีภาระงบประมาณในการแก้ไขปัญหาการขาดแคลนที่ดินทำกินของเกษตรกรที่น้อยลงในระยะยาว โดยสามารถประเมินผลการทำงานตามภารกิจว่าการจัดตั้งร่างกฎหมายฉบับนี้เป็นประโยชน์ต่อเศรษฐกิจและสังคมได้ ดังต่อไปนี้

๑) ระยะสั้นและกลาง จำนวนเกษตรกรที่ร่างกฎหมายฉบับนี้ให้ความช่วยเหลือเพื่อให้มีที่ดินทำกิน และมีความมั่นคงในการดำเนินชีวิตสภาพเศรษฐกิจในครัวเรือนพัฒนาขึ้น

๒) ระยะยาว สัดส่วนของเกษตรกรที่มีความมั่นคงด้านที่ดินทำกินโดยวัดจากสัดส่วนของเกษตรกรที่เดือดร้อนด้านที่ดินทำกินทั้งประเทศลดลง

อนึ่ง การดำเนินการของร่างกฎหมายฉบับนี้ไม่มีภาระหน้าที่ที่เกิดขึ้นกับประชาชนและไม่มีเรื่องการที่ประชาชนจะต้องถูกจำกัดสิทธิเสรีภาพเทียบกับประโยชน์ที่ได้รับ

๑๑. การรับฟังความคิดเห็นต่อร่างกฎหมาย

ร่างกฎหมายดังกล่าวได้ดำเนินการรับฟังความคิดเห็นตามบทบัญญัติ มาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ โดยรับฟังความคิดเห็นระหว่างวันที่ ๗ ธันวาคม ๒๕๖๓ ถึงวันที่ ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔ (รวม ๖๐ วัน) ดำเนินการรับฟังความคิดเห็นทั้งฉบับรายมาตราทั่วประเทศทั้ง ๖ ภูมิภาค ผ่านช่องทางดังต่อไปนี้

๑) จัดรับฟังความคิดเห็นจากประชาชนทั่วไป

๒) จัดรับฟังความคิดเห็นผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ Video Conference application ZOOM ดำเนินการ

๓) การส่งหนังสือสอบถามความคิดเห็นไปยังหน่วยงานและองค์กรชุมชนต่างๆ ทั้งที่อยู่ในและนอกเครือข่าย บจธ. หน่วยงานรัฐ หน่วยงานเอกชน และภาคประชาชนสังคม

๔) ระบบอินเตอร์เน็ต ในเว็บไซต์ www.lawamendment.go.th และเว็บไซต์ของ บจธ. www.labai.or.th

ภายหลังสิ้นสุดการรับฟังความคิดเห็น ได้มีผู้เข้าร่วมแสดงความคิดเห็นรวมทั้งสิ้น ๗๒๐ คน/หน่วยงาน โดยมีผู้เข้าร่วมแสดงความคิดเห็นต่อร่างพระราชบัญญัติฯ อย่างหลากหลาย ซึ่งจากการสรุปผลการรับฟังความคิดเห็นมีผู้เห็นด้วยกับร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวอย่างหลากหลาย คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐ จากผู้เข้าร่วมแสดงความคิดเห็นทั้งหมด โดยผู้เข้าร่วมทั้งหมดเห็นด้วยกับร่างพระราชบัญญัติที่นำเสนอคิดเป็นร้อยละ ๑๐๐ ซึ่งแบ่งออกเป็นผู้เห็นด้วยกับร่างพระราชบัญญัติฯ ทั้งฉบับโดยไม่แก้ไข คิดเป็นร้อยละ ๖๙ และผู้เห็นด้วยกับร่างพระราชบัญญัติฯ แต่มีการเสนอปรับแก้ไข คิดเป็นร้อยละ ๓๑ ปรากฏตามตารางดังต่อไปนี้

ผลการรับฟังความคิดเห็นต่อ
ร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. ....
(กรณีเห็นด้วยทั้งฉบับ - เห็นด้วยแต่มีการปรับแก้ไข)

- เห็นด้วยกับร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... ทั้งฉบับ
- เห็นด้วยกับร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... แต่มีการปรับแก้ไข

ต่อมา บจธ. ได้พิจารณาความคิดเห็นและปรับแก้ไขร่างพระราชบัญญัติฯ และได้นำร่างพระราชบัญญัติฯ ที่ปรับแก้ไขดังกล่าวประกาศรายงานสรุปผลการรับฟังความคิดเห็นต่อร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... ผ่านทางเว็บไซต์ของ บจธ. www.labai.or.th ตั้งแต่วันศุกร์ที่ ๑๙ มีนาคม ๒๕๖๔ ถึงวันจันทร์ที่ ๕ เมษายน ๒๕๖๔ เพื่อให้ประชาชนหรือผู้มีส่วนได้เสียมีความมั่นใจในรายงานผลการรับฟังความคิดเห็นดังกล่าว โดยภายหลังสิ้นสุดระยะเวลาการประกาศฯ ไม่มีประชาชนหรือผู้มีส่วนได้เสียให้ข้อคิดเห็นปรับแก้ไขร่างพระราชบัญญัติดังกล่าว

จากที่ได้ศึกษาและวิเคราะห์ความคุ้มค่าและผลกระทบของร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจากการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... พบว่าการจัดตั้งสถาบันดังกล่าวสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญ แนวนโยบายของรัฐ และเป็นหน่วยงานที่มีภารกิจในการแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำด้านที่ดินของประเทศโดยตรง โดยแม้จะมีการดำเนินภารกิจที่ซ้ำกับหน่วยงานที่มีการจัดตั้งมาก่อนแล้วบ้างบางส่วน แต่มีวิธีการดำเนินการที่แตกต่างกันอย่างสิ้นเชิงและยังช่วยสนับสนุนการดำเนินงานของหน่วยงานอื่นได้อย่างมีการบูรณาการร่วมกันอันจะส่งผลดีต่อการพัฒนาและแก้ไขปัญหาด้านที่ดินให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งจะส่งผลกระทบในทางที่ดีต่อประเทศอย่างมีนัยสำคัญทั้งผลกระทบทางสังคม เศรษฐกิจ สภาวะแวดล้อม นอกจากนี้ยังไม่มีการกำหนดงบประมาณหรือทุนประเดิมไว้จึงขึ้นอยู่กับนโยบายที่รัฐบาลเห็นสมควรตามภารกิจจึงมีความยืดหยุ่นที่ดี ตลอดจนงบประมาณที่ดำเนินโครงการจะไม่สูญหายไปเนื่องจากในระยะแรกจะกลับมาเป็นทรัพย์สินคือที่ดินโดยจะมีรายรับจากค่าเช่า หรือค่าเช่าซื้อ ในระยะยาวต่อไป จึงไม่เป็นภาระด้านงบประมาณแก่รัฐ

หลักเกณฑ์ในการตรวจสอบความจำเป็นในการตราพระราชบัญญัติ (Checklist)

ร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. ....

☑ กฎหมายใหม่ ☐ แก้ไข/ปรับปรุง ☐ ยกเลิก

ส่วนราชการหรือหน่วยงานผู้เสนอ สถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน)

๑. วัตถุประสงค์และเป้าหมายของภารกิจ

๑.๑ วัตถุประสงค์และเป้าหมายของภารกิจคืออะไร

ในการเสนอร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. ..... มีวัตถุประสงค์เพื่อจัดตั้งหน่วยงานที่มุ่งแก้ไขปัญหาด้านความเหลื่อมล้ำในการถือครองที่ดินของประเทศ ดำเนินการบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินในพื้นที่ทั่วประเทศ เนื่องจากที่ดินเป็นปัจจัยสำคัญในการทำการเกษตรและอยู่อาศัยในขณะที่ทรัพยากรดินมีจำกัด ปัญหาเรื่องที่ดินจึงมีความหลากหลายแม้นในปัจจุบันจะมีหน่วยงานหลายหน่วยที่ดำเนินการเกี่ยวกับที่ดิน แต่ปัญหาเรื่องที่ดินก็ยังคงมีอยู่และมีแนวโน้มจะรุนแรงมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะปัญหาความเหลื่อมล้ำด้านที่ดิน ก่อให้เกิดการกระจุกตัวของที่ดิน ปัญหาการไม่สามารถเข้าถึงหรือใช้ประโยชน์ในที่ดิน ปัญหาการบุกรุกที่ดินรัฐและเอกชนทำให้เกิดข้อพิพาทต่าง ๆ ปัญหาการสูญเสียสิทธิในที่ดินจากการหลุดจำนองขายฝาก ซึ่งปัญหาดังกล่าวยังไม่มีหน่วยงานใดที่แก้ไขปัญหาให้หมดไปได้ และวิธีการในการแก้ไขปัญหาแบบเดิมอาจไม่ตอบสนองต่อสภาพปัญหาและสภาวะที่มีการเปลี่ยนแปลงทางสังคมในปัจจุบัน ดังจะเห็นได้จากปัญหาด้านที่ดินที่ยังคงมีอยู่ และรุนแรงมากยิ่งขึ้น รัฐจำเป็นต้องปรับรูปแบบวิธีการในการแก้ไขปัญหาในรูปแบบใหม่อย่างมีนวัตกรรมและมีส่วนร่วมกับภาคประชาชนมากยิ่งขึ้น

เพื่อแก้ไขปัญหาหรือข้อบกพร่องใด หน่วยงานที่จัดตั้งตามร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวมีเป้าหมายในการกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน ทั้งที่ดินเพื่อการเกษตรและที่ดินเพื่ออยู่อาศัย และส่งเสริมให้มีการใช้ประโยชน์ในที่ดินอย่างเต็มศักยภาพ จากการมีส่วนร่วมของรัฐและประชาชน เพื่อแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำด้านที่ดิน ป้องกันและแก้ไขปัญหาการสูญเสียสิทธิในที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัยของเกษตรกรหรือผู้ยากจน เพื่อให้หน่วยงานช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจนที่ได้รับความเดือดร้อนจากปัญหาจะสูญเสียสิทธิในที่ดิน หรือสูญเสียสิทธิในที่ดินไปแล้ว จากการจำนอง การขายฝาก และการถูกบังคับคดี แก้ไขปัญหาข้อพิพาทด้านที่ดินระหว่างรัฐและประชาชน การเพิ่มมูลค่าในการใช้ประโยชน์ในที่ดินทิ้งร้าง การลดภาระการสนับสนุนของรัฐหรือค่าใช้จ่ายของรัฐในการสนับสนุนภาคเกษตรกรรม และการเพิ่มมูลค่าของที่ดินทั้งมูลค่าเป็นตัวเงินและมูลค่าเชิงการพัฒนาคุณภาพการทำประโยชน์ในที่ดิน ตลอดจนได้รับความช่วยเหลือจะมีการส่งเสริมและสนับสนุนพัฒนาอาชีพเพื่อให้ชุมชนบริหารจัดการที่ดินร่วมกัน

๑.๒ ความจำเป็นที่ต้องทำภารกิจ

ปัญหาความเหลื่อมล้ำในที่ดินถือเป็นปัญหาหลักของประเทศไทย ซึ่งเป็นปัญหาที่ครอบคลุมพื้นที่ทั้งในเมืองและชนบท โดยเฉพาะปัญหาการกระจุกตัวของที่ดิน ส่งผลให้เกิดปัญหาไร้ที่ดินทำกินหรือที่อยู่อาศัย โดยปัจจุบัน เกษตรกรและผู้ยากจน กำลังประสบปัญหาเรื่องการขาดแคลนที่ดิน และไม่สามารถเข้าถึงที่ดินได้ อันเนื่องมาจากที่ดินส่วนใหญ่อยู่ในระบบกลไกการตลาด ก่อให้เกิดปัญหาการเก็งกำไรที่ดิน เป็นเหตุให้

ที่ดินถูกทิ้งร้างไม่ทำประโยชน์หรือใช้ประโยชน์ได้ไม่เต็มที่ รวมถึงปัญหาการสูญเสียสิทธิในที่ดิน ที่มีสาเหตุมาจากระบบเศรษฐกิจหรือผลกระทบจากสภาพแวดล้อมในการประกอบเกษตรกรรม และซึ่งปัญหาดังกล่าวยังไม่มีหน่วยงานใดที่แก้ไขปัญหาให้หมดไปได้ และวิธีการในการแก้ไขปัญหาแบบเดิมอาจไม่เอื้อต่อสภาพปัญหาและสภาวะที่มีการเปลี่ยนแปลงทางสังคมในปัจจุบัน ดังจะเห็นได้จากปัญหาด้านที่ดินที่ยังคงมีอยู่ และจุนแรงมากยิ่งขึ้น โดยรัฐจำเป็นต้องปรับรูปแบบวิธีการแก้ไขปัญหาในรูปแบบอย่างมีนวัตกรรมและมีส่วนร่วมกับภาคประชาชนมากยิ่งขึ้น ทั้งส่วนในการหาแนวทางแก้ไขปัญหา การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการที่ดิน การมีส่วนร่วมในทุนทางสังคมและทุนทางเศรษฐกิจ เพื่อให้การแก้ไขปัญหาเป็นไปอย่างบูรณาการทั้งภาครัฐและภาคประชาชนในการรับผิดชอบร่วมกัน จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

หากไม่ทำภารกิจนั้นจะมีผลประการใด

๑. ไม่มีหน่วยงานที่เป็นกลไกและเครื่องมือของรัฐในการเข้าแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำในที่ดิน และยังไม่มีหน่วยงานใดเข้าดำเนินการแก้ไขปัญหาได้อย่างรวดเร็ว ครอบคลุม และทั่วถึง

๒. ขาดหน่วยงานที่มุ่งแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำในที่ดินซึ่งเป็นการแก้ไขปัญหาในเชิงโครงสร้าง ในการสร้างรูปแบบและวิธีการใหม่ในการบริหารจัดการที่ดินที่สอดคล้องกับปัญหาของที่เกิดขึ้นในสังคมปัจจุบัน โดยมุ่งช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจน ให้มีกรรมสิทธิ์ในที่ดินเป็นของตนเอง รวมถึงการสนับสนุนและส่งเสริมให้มีการพัฒนาที่ดิน และพัฒนาอาชีพ เพื่อให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นคู่ขนานไปกับการพัฒนาระบบเศรษฐกิจและสังคม

๓. เกษตรกรหรือผู้ยากจนกลุ่มที่ไร้ที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัย มีรายได้น้อย ทั้งหาตนเองได้ต่ำ ขาดโอกาสในการประกอบอาชีพทำให้มีรายไม่เพียงพอ และยังรวมถึงกลุ่มผู้ที่ได้รับผลกระทบจากนโยบายภาครัฐด้วยเช่น กลุ่มที่ต้องย้ายถิ่นฐานเนื่องจากการสร้างทางรถไฟรางคู่ หรือได้รับผลกระทบจากนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC)

๔. ขาดหน่วยงานที่สนับสนุนและส่งเสริมด้านการบริหารจัดการที่ดินและสนับสนุนสินเชื่อแก่เกษตรกรหรือผู้ยากจนที่ไม่มีที่ดินทำกินและหรือที่อยู่อาศัย มีภาระหนี้สินอยู่กับสถาบันการเงิน สถาบันเกษตรกร หรือเจ้าหนี้นอกระบบ ซึ่งส่งผลให้มีปัญหาในการชำระหนี้สินจนถูกเจ้าหนี้ดำเนินคดี ยึดทรัพย์ขายทอดตลาด หรือสูญเสียสิทธิในที่ดินจากการขายฝาก ส่งผลให้ไม่มีที่ดินซึ่งเป็นปัจจัยหลักในการประกอบอาชีพเกษตรกรรมหรือเพื่อเป็นที่อยู่อาศัย

๑.๓ **การดำเนินเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์มีทางเลือก มีทางเลือกอะไรบ้าง** การดำเนินการมี ๒ ทางเลือก คือ

๑. มีการจัดตั้งธนาคารที่ดินหรือองค์กรอื่นที่มีวัตถุประสงค์ในลักษณะทำนองเดียวกับธนาคารที่ดิน โดย บจธ. เสนอให้มีการจัดตั้งสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน

๒. ยกเลิกความในมาตรา ๔๐ แห่งพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) พ.ศ. ๒๕๕๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ซึ่งวางหลักให้สถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) เป็นอันยุบเลิกเมื่อมีกรณีหนึ่งดังต่อไปนี้ (๑) มีการจัดตั้งธนาคารที่ดินหรือองค์กรอื่นที่มีวัตถุประสงค์ในลักษณะทำนองเดียวกับธนาคารที่ดิน (๒) เมื่อพ้นวันที่ ๗ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๕ โดยให้สถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) ดำเนินการตามภารกิจดังกล่าวต่อไป

แต่ละทางเลือกมีข้อดีข้อเสียอย่างไร

ข้อดี

๑.รูปแบบองค์การมหาชน.จัดตั้งเป็นองค์การมหาชนตามพระราชบัญญัติเฉพาะ.โดยการยุบเลิกสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน.(องค์การมหาชน).และจัดตั้งหน่วยงานใหม่ที่มีภารกิจและอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกับธนาคารที่ดิน.โดยการปรับภารกิจของ บจธ..เดิมให้มีความเหมาะสม.และชัดเจนมากยิ่งขึ้น

๒.รูปแบบองค์การมหาชน.โดยการปรับแก้ไขพระราชบัญญัติเรื่องกำหนดระยะเวลาของสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน.(องค์การมหาชน).ออกและให้ตัวเนินภารกิจหน้าที่เช่นเดิม..โดยรูปแบบนี้จะทำให้ บจธ. สามารถดำเนินภารกิจได้อย่างต่อเนื่องและมีสถานะเป็นนิติบุคคลเช่นเดิม..โดยในส่วนของเงินทุนรัฐบาลสามารถพิจารณาสนับสนุนเงินทุนได้ตามความเหมาะสม

หากรัฐบาลเห็นว่าต้องจัดตั้งหน่วยงานที่ทำหน้าที่ในการกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน.บจธ..เห็นควรเสนอให้พิจารณาการดำเนินการจัดตั้งในรูปแบบองค์การมหาชนในรูปแบบองค์การมหาชนตามพระราชบัญญัติฉบับนี้.ทั้งนี้.การจัดตั้งหน่วยงานที่จะดำเนินการนั้นควรเป็นหน่วยงานที่ดำเนินงานเชิงสังคมคือมีรายได้แต่ไม่แสวงหากำไร..และผลการดำเนินการต้องพิจารณามิติทางสังคมประกอบด้วย.เช่น

- การเพิ่มมูลค่าในการใช้ประโยชน์ในที่ดินทิ้งร้าง
- การลดปัญหาการบุกรุกที่ดินภาครัฐ
- การช่วยเหลือเยียวยาผู้ที่ประสบปัญหาจากการดำเนินนโยบายภาครัฐ (ผู้เช่าที่ดินทำการเกษตรที่ไม่ใช่เจ้าของที่ดิน และที่ดินถูกนำไปใช้ในการดำเนินโครงการของภาครัฐ.ทำให้เกษตรกรผู้เช่าได้รับความเดือดร้อน)
- การลดการกระจุกตัวของที่ดิน.(การลดความเหลื่อมล้ำการถือครองที่ดิน)
- การเพิ่มรายได้และมูลค่าทางเศรษฐกิจของเกษตรกร.ผู้ด้อยโอกาส.องค์กรชุมชน.เครือข่ายองค์กรชุมชนที่เข้าร่วมโครงการต่าง.ๆ
- การลดภาระการสนับสนุนของรัฐหรือค่าใช้จ่ายของรัฐในการสนับสนุนภาคเกษตรกรรม
- การเพิ่มมูลค่าของที่ดินทั้งมูลค่าเป็นตัวเงินและมูลค่าเชิงการพัฒนาคุณภาพการทำประโยชน์ในที่ดิน
- สถาบันเป็นหน่วยงานรัฐที่จะอยู่ภายใต้คณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติที่ประสานงานกับหน่วยของรัฐอื่นเพื่อให้ได้มาซึ่งที่ดินของรัฐ ในการนำมาให้เกษตรกรหรือผู้ยากจนที่ไร้ที่ดินทำกิน และสถาบันสามารถนำงบประมาณมาพัฒนาที่ดินดังกล่าวเพื่อยกระดับคุณภาพ

กรณีต่าง.ๆ ที่กล่าวมาข้างต้นเป็นเพียงการยกตัวอย่างเพื่อให้เห็นถึงมิติดัชนีชี้วัดทางสังคมที่นอกเหนือจากการพิจารณามีมูลค่าการขาดทุนหรือกำไรของการดำเนินภารกิจของหน่วยงานที่จะจัดตั้งขึ้นไม่ว่าจะเป็นธนาคารที่ดินหรือองค์การอื่นที่มีวัตถุประสงค์ทำนองเดียวกันกับธนาคารที่ดินไม่ว่ารูปแบบใด.ๆ ก็ตาม.โดยต้องคำนึงถึงภารกิจหลักคือ.."การกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน"..ทั้งนี้.เพื่อลดความเหลื่อมล้ำด้านที่ดินของประเทศไทยต่อไป

ข้อเสีย ไม่มี

๑.๔ มาตรการที่บรรลุวัตถุประสงค์ของภารกิจคืออะไร

จัดตั้งธนาคารที่ดินหรือองค์การอื่นที่มีวัตถุประสงค์ในลักษณะทำนองเดียวกันกับธนาคารที่ดิน โดยสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) ได้ยกร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดิน และกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ..... โดยมีผลให้มีการรับฟังความคิดเห็นของภาคประชาชน เพื่อให้ร่างพระราชบัญญัติฯ มีวัตถุประสงค์ครอบคลุมและสอดคล้องกับปัญหาอย่างตรงจุด อีกทั้งเพื่อเป็นกลไกของรัฐในการบริหารจัดการที่ดินเพื่อเกษตรกรและผู้ยากจน ในการลดความเหลื่อมล้ำในเรื่องที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัยของประเทศ มีที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัย ป้องกันและแก้ไขปัญหาการสูญเสียสิทธิในที่ดิน ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพเกษตรกรรมให้เกิดการประโยชน์ในที่ดินอย่างเต็มศักยภาพเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ

๑.๕ ภารกิจนั้นจะแก้ไขปัญหาหรือข้อบกพร่องนั้นได้เพียงใด

หน่วยงานตามร่างพระราชบัญญัติฯ มีวัตถุประสงค์ตามภารกิจในการแก้ไขปัญหาด้านเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ เพื่อแก้ไขปัญหาขาดแคลนที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัยของเกษตรกรและผู้ยากจน โดยการบริหารจัดการที่ดินและการกระจายการถือครองที่ดินอย่างทั่วถึง ซึ่งเป็นการแก้ไขปัญหาการกระจุกตัวของการถือครองที่ดิน ซึ่งหากคนกลุ่มน้อยของประเทศถือครองที่ดินส่วนมากจะนำไปสู่ปัญหาที่ดินถูกทิ้งร้าง ปัญหาการให้ที่ดินต่ำกว่าศักยภาพและปัญหาการใช้ที่ดินผิดวัตถุประสงค์ อีกทั้ง หน่วยงานที่จัดตั้งขึ้นมิได้พึ่งพางบประมาณภาครัฐเป็นหลักเพราะสามารถเข้าถึงแหล่งทุนได้เอง ซึ่งไม่เป็นภาระด้านงบประมาณของประเทศ การช่วยป้องกันและแก้ไขปัญหาการสูญเสียสิทธิในที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัยของเกษตรกรหรือผู้ยากจน เพื่อให้ความช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจนที่ได้รับความเดือดร้อนจากปัญหาจะสูญเสียสิทธิในที่ดิน หรือสูญเสียสิทธิในที่ดินไปแล้ว จากการจำนอง การขายฝาก และการถูกบังคับคดี โดยการดำเนินการตามภารกิจจะแก้ไขปัญหาด้านที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

• ปัญหาด้านเศรษฐกิจ

- ที่ดินที่ถูกทิ้งร้างจะถูกนำมาใช้ประโยชน์ได้คุ้มค่ามากขึ้น เป็นประโยชน์ในด้านเศรษฐกิจของประเทศโดยรวม

- โครงการของประทานทั้งหลายที่รัฐได้ลงทุนมากมายเพื่อการเกษตรจะได้ใช้ประโยชน์อย่างคุ้มค่า ไม่ให้ถูกทิ้งร้างหรือเอาไปใช้ในเชิงธุรกิจอื่นที่ไม่ใช่การเกษตร

- เศรษฐกิจรากฐานจะได้รับการพัฒนาให้เข้มแข็งและยั่งยืนขึ้น ชุมชนสามารถพึ่งพาตนเองได้ เนื่องจากเกษตรกร ผู้ยากจน และองค์กรชุมชนได้เข้าร่วมโครงการกับร่างกฎหมายฉบับนี้จะมีรายได้เพิ่มขึ้นจากที่ดินทำกิน

- เพิ่มโอกาสให้กับกลุ่มเป้าหมายประชากรร้อยละ ๙๐ ที่มีรายได้ต่ำสุด สามารถเข้าถึงที่ดินและมีรายได้เพิ่มขึ้นจากที่ดินทำกิน เป็นการสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

- ผลิตผลทางการเกษตรของกลุ่มองค์กรชุมชนที่เข้าร่วมโครงการจะเป็นส่วนหนึ่งในการสนับสนุนนโยบายเศรษฐกิจของประเทศในเรื่อง "ประเทศไทยเป็นครัวของโลก"

• ปัญหาด้านสังคม

- ที่ผ่านมาสังคมไทยก้าวหน้าไปหลายด้าน แต่การแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำและสร้างความเป็นธรรมในสังคมไทยยังหน้าไปข้ามาก โดยเฉพาะความแตกต่างเรื่องรายได้และการเข้าถึงทรัพยากรที่ดิน

ร่างกฎหมายฉบับนี้จะเพิ่มโอกาสให้กับกลุ่มเป้าหมายเกษตรกรหรือผู้ยากจนร้อยละ ๔๐ ที่มีรายได้ต่ำสุดและไร้ที่ดินทำกินสามารถเข้าถึงทรัพยากรที่ดินเพื่อลดความเหลื่อมล้ำในสังคมไทย

๒. ช่วยเหลือให้เกษตรกรและผู้ยากจนที่มีปัญหาสูญเสียสิทธิในที่ดินไปแล้ว จากการจำนอง ขายฝาก และการถูกบังคับคดี โดยวิธีการจัดซื้อที่ดินที่มีศักยภาพในการใช้ประโยชน์และเหมาะสมสำหรับการทำการเกษตรและอยู่อาศัย แล้วจัดให้เกษตรกรและผู้ยากจนเข้าทำกินหรืออยู่อาศัยในที่ดินของตนเองต่อไป โดยการให้เช่าซื้อ

๓. ช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจนที่มีปัญหาจะสูญเสียสิทธิในที่ดิน โดยการให้สินเชื่อเพื่อคงสิทธิในที่ดินจากปัญหาการจำนอง การขายฝาก และการถูกบังคับคดี

๔. ช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจน ที่มีปัญหาการลงทุนเพื่อประกอบอาชีพเกษตรกรรม โดยการให้สินเชื่อ ทั้งเกษตรกรและผู้ยากจน ผู้ที่เคยได้รับการช่วยเหลือไปจากแล้ว

๕. ลดปัญหาทางสังคม เช่น ยาเสพติดหรืออาชญากรรมลงได้ เนื่องจากเกษตรกรและผู้ยากจนทางสังคม สามารถเข้าร่วมโครงการของร่างกฎหมายฉบับนี้และมีรายได้เพิ่มขึ้น มีคุณภาพชีวิตดีขึ้น

๖. บุตรหลานของกลุ่มเป้าหมายเกษตรกรหรือผู้ยากจนร้อยละ ๔๐ ที่มีรายได้ต่ำสุดและไร้ที่ดินทำกิน สามารถเข้าถึงการศึกษาได้มากขึ้น เนื่องจากครอบครัวมีรายได้จากการเข้าร่วมโครงการของร่างกฎหมายฉบับนี้ ดังนั้น สังคมและประเทศโดยรวมจึงได้รับการพัฒนามากขึ้น

๗. เสริมสร้างศักยภาพชุมชนให้เข้มแข็ง เนื่องจากองค์กรชุมชนที่เข้าร่วมโครงการกับร่างกฎหมายฉบับนี้จะต้องมีกิจกรรมการอยู่ร่วมกันและการบริหารที่ดินร่วมกันเพื่อให้ชุมชนพึ่งพาตนเองได้

๘. สถาบันครอบครัวมีความสุขและมีความเข้มแข็งมากขึ้น เนื่องจากเกษตรกร และผู้ยากจนที่เข้าร่วมโครงการสามารถทำมาหากินในที่ดินที่ร่างกฎหมายฉบับนี้จัดสรรให้ แรงงานไม่ต้องเคลื่อนย้ายไปทำงานในเมืองใหญ่ ทำให้ครอบครัวได้อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข สังคมไทยในภาพรวมจึงเป็นสังคมที่มีความสุขตามไปด้วย

๓.๖ ผลสัมฤทธิ์ของภารกิจคืออะไร มีการจัดตั้งสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืนขึ้นตามนโยบายและกระบวนการที่กำหนดไว้ โดยมีการรับฟังความเห็นและการมีส่วนร่วมของประชาชนทุกภาคส่วนอย่างทั่วถึง ส่งผลให้ประเทศมีหน่วยงานที่มุ่งแก้ไขปัญหาด้านเศรษฐกิจและด้านสังคม เพื่อให้มีการพัฒนาคุณภาพชีวิตคู่ขนานไปกับการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ

ตัวชี้วัดความสัมฤทธิ์ของกฎหมายมีอย่างไร สถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืนมีภารกิจในการบริหารจัดการที่ดินของประเทศ ป้องกันและแก้ไขปัญหาการสูญเสียสิทธิในที่ดิน สนับสนุนและส่งเสริมการพัฒนาที่ดินและพัฒนาอาชีพ ตลอดจนเป็นหน่วยงานที่ศึกษาและค้นคว้างานวิชาการงานวิจัยและนวัตกรรม เพื่อนำไปใช้ในการบริหารจัดการที่ดิน ทั้งเชิงเศรษฐกิจและสังคม เพื่อให้เกิดการพัฒนาประเทศ โดยตัวเนินการบูรณาการร่วมกันทั้งภาครัฐและเอกชน อีกทั้งยังสอดคล้องกับแนวนโยบายของรัฐ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ส่งผลให้ทิศทางและแนวทางในการพัฒนาประเทศมีความชัดเจนและต่อเนื่องในระยะยาว โดยร่างกฎหมายได้กำหนดให้สถาบันอยู่ภายใต้ระบบการประเมินผลตามตัวชี้วัดของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาและส่งเสริมระบบราชการเพื่อประเมินประสิทธิภาพ ประสิทธิผล ความคุ้มค่า คุณภาพและความพึงพอใจของประชาชน

๑.๗ การทำภารกิจสอดคล้องกับพันธกรณีและความผูกพันตามหนังสือสัญญาที่ประเทศไทยมีต่อรัฐต่างประเทศหรือองค์การระหว่างประเทศใด ในเรื่องใด

ประเทศไทยได้ลงนามตกลงดำเนินการตามภารกิจที่องค์การสหประชาชาติให้จัดทำเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals - SDGs) ซึ่งเป็นวาระการพัฒนาภายหลังปี พ.ศ. ๒๕๕๘ (Post – ๒๐๑๕ Development Agenda) ต่อจากเป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษ (Millennium Development Goals - MDGs) โดย SDGs มีเป้าหมายเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ๑๗ ข้อ และ SDGs ได้ถูกนำมาใช้ในการวางทิศทางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) ซึ่งการทำภารกิจดังกล่าวสอดคล้องกับ SDGs ที่ประเทศไทยมีต่อองค์การสหประชาชาติในเป้าหมายที่ ๑. ขจัดความยากจน (No Poverty) เป้าหมายที่ ๒. ยุติความหิวโหย บรรลุความมั่นคงทางอาหารและยกระดับโภชนาการ และส่งเสริมเกษตรกรรมที่ยั่งยืน (No Hunger) เป้าหมายที่ ๑๐. ลดความเหลื่อมล้ำ (Reduced Inequalities) และเป้าหมายที่ ๑๖. สังคมสงบสุข ยุติธรรม ไม่แบ่งแยก (Peace Justice and Strong Institutions)

การดำเนินการดังกล่าวจะเป็นผลดีหรือก่อให้เกิดภาระแก่ประเทศไทยหรือไม่ อย่างไร

ตามที่ประเทศไทยได้ลงนามตกลงดำเนินการตามภารกิจที่องค์การสหประชาชาติได้จัดทำเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals - SDGs) และได้ถูกนำมาใช้ในการวางทิศทางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) นั้น ก่อให้เกิดผลดีส่งผลให้เกิดการจัดสรรงบประมาณของประเทศอย่างมีประสิทธิภาพและครอบคลุม ไม่ก่อให้เกิดภาระในการดำเนินงาน โดยการวางแนวทางดังกล่าว นี้ให้เห็นถึงปัญหาในด้านต่าง ๆ ที่จำเป็นต้องร่วมกันแก้ไขจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในระดับประเทศ

โดยหน่วยงานตามร่างพระราชบัญญัติฯ มีภารกิจเกี่ยวข้องในด้านการแก้ไขปัญหาการขาดแคลนที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัยของเกษตรกรและผู้ยากจน ป้องกันไม่ให้เกษตรกรสูญเสียกรรมสิทธิ์ในที่ดินเนื่องจากไม่สามารถชำระหนี้สินได้ตามกำหนดหรือด้วยเหตุผลใด ๆ จะช่วยสร้างความมั่นคงในการใช้ที่ดิน การเข้าถึงสิทธิที่ดิน มีการประกอบอาชีพ ซึ่งก่อให้เกิดรายได้ในการดำรงชีพ อันจะนำไปสู่การเพิ่มศักยภาพการใช้ประโยชน์ที่ดิน พัฒนาคุณภาพของที่ดิน และพัฒนาคุณภาพชีวิต และส่งเสริมเกษตรกรรมที่ยั่งยืน ตลอดจนศึกษา ค้นคว้าและสร้างนวัตกรรมในการบริหารจัดการที่ดิน อันเป็นการแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำของสังคม ซึ่งเป็นการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศด้วย

๒. ผู้ทำภารกิจ

๒.๑ เมื่อคำนึงถึงประสิทธิภาพ ต้นทุน และความคล่องตัวแล้ว เหตุใดจึงไม่ควรให้เอกชนทำภารกิจนี้

ภารกิจของสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน เป็นภารกิจที่เกี่ยวข้องกับการบริหารราชการแผ่นดิน ซึ่งเป็นหน้าที่และอำนาจของหน่วยงานรัฐ มีรูปแบบการดำเนินกิจการที่ไม่แสวงหาผลกำไร เพื่อเป็นหน่วยงานที่มุ่งช่วยเหลือประชาชน

ภารกิจนี้ควรทำร่วมกับเอกชนหรือไม่ อย่างไร ภารกิจนี้ไม่มีวัตถุประสงค์เพื่อแสวงหากำไร เฉกเช่นเอกชน เนื่องจากมีเป้าหมายในการช่วยเหลือประชาชน อันเป็นปัญหาเชิงโครงสร้างของประเทศ

ซึ่งรัฐหน้าที่และอำนาจในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว ทั้งนี้ เอกชนอาจเข้ามามีส่วนร่วมได้ และให้ความร่วมมือกับหน่วยงานของรัฐในกิจการที่เกี่ยวข้อง เพื่อร่วมกันผลักดันให้การปฏิรูปประเทศเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

๒.๒ เมื่อคำนึงถึงประสิทธิภาพและประโยชน์ที่เกิดแก่การให้บริการประชาชน ควรทำภารกิจนี้ร่วมกับหน่วยงานอื่นหรือไม่ เพราะเหตุใด

การดำเนินการตามภารกิจของสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน เป็นการบริหารจัดการที่ดินเพื่อเกษตรกร กลุ่มเกษตรกร ผู้ยากจน ชุมชน องค์กรชุมชน เครือข่ายองค์กรชุมชน ซึ่งสามารถบูรณาการการทำงานร่วมกับหน่วยงานอื่นในด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น ด้านที่ดินเพื่อการดำเนินกิจการตามภารกิจ ด้านข้อมูลด้านที่ดิน ด้านบุคคลผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญ ด้านเงินทุน หรือด้านระบบสาธารณูปโภคอื่น ๆ เป็นต้น เพื่อให้สามารถบรรลุภารกิจได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

๒.๓ ภารกิจดังกล่าวหากให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทำ จะได้ประโยชน์แก่ประชาชนมากกว่าหรือไม่

สถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืนเป็นกลไกของรัฐในการบริหารจัดการที่ดินเพื่อเกษตรกรและผู้ยากจน โดยมีรูปแบบเป็นองค์การมหาชนตามพระราชบัญญัติเฉพาะ ไม่แสวงหาผลกำไร สามารถจัดการเรื่องเร่งด่วนได้อย่างรวดเร็วและมีความคล่องตัว เป็นหน่วยงานที่มุ่งลดความเหลื่อมล้ำในเรื่องที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัยของประเทศ ตลอดจนเพื่อให้เกษตรกรและผู้ยากจนมีความมั่นคงในการมีที่ดิน ป้องกันและแก้ไขการสูญเสียสิทธิในที่ดิน ซึ่งเป็นปัญหาสำคัญของสังคมที่กระทบต่อการดำรงชีพ จำเป็นต้องเร่งเข้าช่วยเหลือ พร้อมทั้งส่งเสริมการใช้ประโยชน์ในที่ดินเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ โดยมีการดำเนินงานอย่างมีส่วนร่วมของเกษตรกรและผู้ยากจน ในการช่วยกันขับเคลื่อนการดำเนินงานตามภารกิจ ซึ่งหากให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทำภารกิจดังกล่าวอาจไม่สามารถบรรลุภารกิจ หรืออาจมีการดำเนินการที่ไม่รวดเร็ว ครอบคลุม และทั่วถึง เนื่องจากระบบและขั้นตอนการดำเนินงานของภาครัฐ ส่งผลให้เป็นปัญหาระยะยาวหรือเกิดความไม่เท่าเทียมกันในการได้รับความช่วยเหลือ อันอาจทำให้เกิดความเหลื่อมล้ำของเกษตรกร ผู้ยากจน องค์กรชุมชน เครือข่ายองค์กรชุมชนทั่วประเทศ เพราะระบบการปกครองท้องถิ่นจะจัดการบริการสาธารณะตามความเหมาะสมของสภาพแต่ละท้องถิ่น ซึ่งแตกต่างทั้งในด้านงบประมาณและมาตรการในการแก้ไขปัญหา

๓. ความจำเป็นในการตรากฎหมาย

๓.๑ การจัดทำภารกิจนั้นมีความสอดคล้องกับเรื่องใด อย่างไร

☑ หน้าที่หลักของหน่วยงานของรัฐ (ตามภารกิจพื้นฐาน (Function)) ในเรื่อง การบริหารจัดการที่ดินเพื่อให้เกิดการกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน และมีการใช้ประโยชน์ในที่ดินอย่างเหมาะสม ป้องกันและแก้ไขปัญหาการสูญเสียสิทธิในที่ดิน ส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาที่ดินและพัฒนาอาชีพ รวมถึงเป็นหน่วยงานที่ศึกษาและค้นคว้างานวิชาการ งานวิจัย และนวัตกรรมใหม่ เพื่อใช้ในการบริหารจัดการที่ดินของประเทศ

☑ หน้าที่ของรัฐและแนวนโยบายแห่งรัฐ ในเรื่อง

๓. รัฐพึงเสริมสร้างความเข้มแข็งของครอบครัวอันเป็นองค์ประกอบพื้นฐานที่สำคัญของสังคม จัดให้ประชาชนมีที่อยู่อาศัยอย่างเหมาะสม ตามความในมาตรา ๗๑ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐

๒. รัฐพึงดำเนินการเกี่ยวกับที่ดิน ทรัพยากรน้ำ และพลังงาน ในการจัดให้มีมาตรการกระจายการถือครองที่ดินเพื่อให้ประชาชนสามารถมีที่ทำกินได้อย่างทั่วถึงและเป็นธรรม ตามความในมาตรา ๗๒ (๓) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐

๓. รัฐพึงจัดให้มีมาตรการหรือกลไกที่ช่วยให้เกษตรกรประกอบเกษตรกรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ ได้ผลผลิตที่มีปริมาณและคุณภาพสูง มีความปลอดภัย โดยใช้ต้นทุนต่ำ และสามารถแข่งขันในตลาดได้ และพึงช่วยเหลือเกษตรกรผู้ยากไร้ให้มีที่ทำกินโดยการปฏิรูปที่ดิน หรือวิธีอื่นใด ตามความมาตรา ๗๒ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐

☑ **ยุทธศาสตร์ชาติ ในเรื่อง** ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๘๐) ในการสร้างโอกาสความเสมอภาคและเท่าเทียมกันทางสังคม การลดความเหลื่อมล้ำ สร้างความเป็นธรรมในทุกมิติ รวมถึงกระจายการถือครองที่ดินและการเข้าถึงทรัพยากร

☑ **แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ในเรื่อง** ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) ส่วนที่ ๔ ยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ ยุทธศาสตร์ที่ ๒ การสร้างความเป็นธรรมลดความเหลื่อมล้ำในสังคม ๓.๓.๓ สนับสนุนการจัดตั้งธนาคารที่ดินหรือองค์กรอื่นที่มีวัตถุประสงค์ในลักษณะทำนองเดียวกันธนาคารที่ดิน เพื่อเป็นกลไกที่ทำให้เกิดการกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน ที่จะช่วยให้เกษตรกร กลุ่มเกษตรกร ผู้ยากจน ได้มีที่ดินทำกินและมีที่อยู่อาศัย

☑ **แนวทางการปฏิรูปประเทศ ในเรื่อง** การปฏิรูประเทศ โดยจัดให้มีการกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรม รวมทั้งการตรวจสอบกรรมสิทธิ์และการถือครองที่ดินทั้งประเทศเพื่อแก้ไขปัญหากรรมสิทธิ์และสิทธิครอบครองที่ดินอย่างเป็นระบบตามมาตรา ๒๕๘ ช (๒) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ แนวทางการปฏิรูปประเทศ ด้านที่ ๕ การขับเคลื่อนและปฏิรูปด้านความมั่นคง ลดความเหลื่อมล้ำ การเกษตร ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และเรื่องที่เป็นวาระแห่งชาติและการแก้ไขปัญหาการดำเนินการตามพันธกรณีระหว่างประเทศ

๓.๒ การทำภารกิจนั้นสามารถใช้มาตรการทางบริหารโดยไม่ต้องออกกฎหมายได้หรือไม่

ไม่ได้

ถ้าใช้มาตรการทางบริหารจะมีอุปสรรคอย่างไร ไม่สามารถดำเนินการได้เนื่องจากจำเป็นต้องออกกฎหมายรองรับการดำเนินการและกำหนดอำนาจหน้าที่อย่างชัดเจน

๓.๓ ในการทำภารกิจนั้น เหตุใดจึงจำเป็นต้องตรากฎหมายในขณะนี้ เนื่องจากปัญหาความเหลื่อมล้ำในที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัยเป็นปัญหาที่กระทบต่อความเป็นอยู่และการดำรงชีพของประชาชนที่มีความจำเป็นต้องเร่งด่วนที่ต้องได้รับการแก้ไขอย่างรวดเร็ว ซึ่งมีความสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ตามมาตรา ดังต่อไปนี้

๓. มาตรา ๔๓ กำหนดให้ บุคคลและชุมชนย่อมมีสิทธิจัดการ บำรุงรักษา และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และความหลากหลาย ทางชีวภาพอย่างสมดุลและยั่งยืนตามวิธีการที่กฎหมายบัญญัติ

๒. มาตรา ๕๗ กำหนดให้ รัฐต้องอนุรักษ์ ฟื้นฟู บริหารจัดการ และใช้หรือจัดให้มีการใช้ประโยชน์ จากทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และความหลากหลายทางชีวภาพ ให้เกิดประโยชน์อย่างสมดุล และยั่งยืน โดยต้องให้ประชาชนและชุมชนในท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมดำเนินการและได้รับประโยชน์จากการดำเนินการดังกล่าวด้วยตามที่กฎหมายบัญญัติ

๓. มาตรา ๗๑ กำหนดให้ รัฐพึงเสริมสร้างความเข้มแข็งของครอบครัวอันเป็นองค์ประกอบพื้นฐานที่สำคัญของสังคม จัดให้ประชาชนมีที่อยู่อาศัยอย่างเหมาะสม

๔. มาตรา ๗๒ (๓) กำหนดให้รัฐพึงดำเนินการเกี่ยวกับที่ดิน ทรัพยากรน้ำ และพลังงาน ในการจัดให้มีมาตรการกระจายการถือครองที่ดินเพื่อให้ประชาชนสามารถมีที่ทำกินได้อย่างทั่วถึง และเป็นธรรม

๕. มาตรา ๗๓ กำหนดให้ รัฐพึงจัดให้มีมาตรการหรือกลไกที่ช่วยให้เกษตรกรประกอบเกษตรกรรม ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ได้ผลผลิตที่มีปริมาณและคุณภาพสูง มีความปลอดภัย โดยใช้ดินทุนต่ำ และสามารถแข่งขันในตลาดได้ และพึงช่วยเหลือเกษตรกรผู้ยากไร้ให้มีที่ทำกินโดยการปฏิรูปที่ดิน หรือวิธีอื่นใด

๖. มาตรา ๒๕๘ ก กำหนดให้ดำเนินการปฏิรูปประเทศอย่างน้อยในด้านการจัดให้มีการกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรม รวมทั้งการตรวจสอบกรรมสิทธิ์ และการถือครองที่ดินทั้งประเทศเพื่อแก้ไขปัญหากรรมสิทธิ์และสิทธิครอบครองที่ดินอย่างเป็นระบบ

๓.๔ การใช้บังคับกฎหมายและระยะเวลาในการบังคับใช้กฎหมาย

(ก) การบังคับใช้กฎหมาย

☑ **ต้องใช้บังคับพร้อมกันทุกท้องที่ทั่วประเทศ เนื่องจาก** เป็นกฎหมายจัดตั้งหน่วยงานของรัฐซึ่งบังคับใช้เป็นการทั่วไป

☐ **ทยอยใช้บังคับเป็นท้องที่ ๆ ไป เนื่องจาก** .....

ใช้บังคับเพียงบางท้องที่ เนื่องจาก -.....

(ข) ระยะเวลาในการบังคับใช้กฎหมาย

☑ **ใช้บังคับพร้อมประกาศในราชกิจจานุเบกษา เนื่องจาก** เป็นกฎหมายจัดตั้งหน่วยงานและมีความเร่งด่วนในการดำเนินการกิจ พร้อมทั้งต้องเตรียมการในทุก ๆ ด้าน

☐ **มีการหอดระยะเวลาในการบังใช้เป็นระยะเวลาเท่าใด เพราะเหตุใด** -.....

☐ **ควรกำหนดระยะเวลาการสิ้นสุดไว้ด้วยหรือไม่ เพราะเหตุใด** -.....

๓.๕ เหตุใดจึงไม่ควรตรากฎหมายในลักษณะอื่น เช่น ข้อบัญญัติท้องถิ่น เนื่องด้วยเป็นการจัดตั้งหน่วยงานรัฐ

๓.๖ ลักษณะการใช้บังคับ

☐ ควบคุม ☑ กำกับ/ติดตาม (ข้ามไปข้อ ๓.๘) ☑ ส่งเสริม

☐ ระบบผสม

เหตุใดจึงใช้ระบบดังกล่าว เป็นกฎหมายจัดตั้งหน่วยงานของรัฐ เพื่อเป็นกลไกของรัฐในการบริหารจัดการที่ดินเพื่อเกษตรกรและผู้ยากจน ลดความเหลื่อมล้ำเรื่องที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัยของประเทศ ตลอดจนเพื่อให้เกษตรกรมีความมั่นคงในการมีที่ดิน ป้องกันและแก้ไขปัญหาการสูญเสียสิทธิในที่ดิน รักษาที่ดินเกษตรกรรม และส่งเสริมการใช้ประโยชน์ในที่ดินอย่างเต็มศักยภาพเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ

๓.๗ การใช้ระบบอนุญาตในกฎหมาย

๓.๗.๑ เพราะเหตุใดจึงกำหนดให้ใช้ระบบอนุญาต หรือใช้ระบบอื่นที่มีผลเป็นการควบคุม
ไม่มี

๓.๗.๒ มีการกำหนดค่าธรรมเนียมการอนุญาตหรือไม่ ถ้ามี มีความจำเป็นอย่างไร คุ้มค่าต่อ
ภาระที่เกิดแก่ประชาชนอย่างไร ไม่มี

๓.๗.๓ มีหลักเกณฑ์ในการใช้ดุลยพินิจในการอนุญาตหรือไม่ อย่างไร ไม่มี

๓.๗.๔ มีขั้นตอนและระยะเวลาที่แน่นอนในการอนุญาตหรือไม่ ไม่มี

๓.๗.๕ มีการเปิดโอกาสให้อุทธรณ์การปฏิเสธคำขอ การให้ยื่นคำขอใหม่ หรือไม่ อย่างไร
ไม่มี

๓.๗.๖ มีการต่ออายุอนุญาตหรือไม่ ไม่มี

มีการตรวจสอบก่อนการต่อใบอนุญาตหรือไม่ ไม่มี

๓.๘ การใช้ระบบคณะกรรมการในกฎหมาย

๓.๘.๑ กฎหมายที่จะตราขึ้นมีการใช้ระบบคณะกรรมการ หรือไม่

มีการใช้ระบบคณะกรรมการ เนื่องจากในการกำหนดยุทธศาสตร์ หรือนโยบายในการบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน จำเป็นที่จะต้องอาศัยผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งมีความรู้ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ เพื่อให้ยุทธศาสตร์ หรือนโยบายมีการมองอย่างครอบคลุมในทุกมิติ โดยคณะกรรมการจะมีหน้าที่สำคัญในการกำหนดนโยบาย ออกระเบียบ ข้อบังคับ และประกาศในการบริหารและดำเนินกิจการของสถาบัน พิจารณาให้ความเห็นชอบแผนดำเนินงานและงบประมาณประจำปีของสถาบัน พิจารณาแผนและประเมินผลการดำเนินงานของเลขาธิการ ออกข้อบังคับเกี่ยวกับการจัดหาและพัฒนาที่ดิน ตลอดจนการกู้ยืมเงินและการให้สินเชื่อ

มีความจำเป็นอย่างไร

การจัดตั้งสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน เป็นเรื่องที่ต้องการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งมีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และมีประสบการณ์อย่างสูงมาเป็นผู้ดำเนินการ รวมถึงการมีส่วนร่วมจากตัวแทนภาคประชาชน เพื่อให้มีความเข้าใจถึงปัญหาอย่างแท้จริง จึงจำเป็นต้องกำหนดให้มีการบริหารในแบบองค์คณะ

๓.๘.๒ คณะกรรมการที่กำหนดขึ้นมีอำนาจซ้ำซ้อนกับคณะกรรมการอื่นหรือไม่

ไม่มีอำนาจซ้ำซ้อน

หากมีความซ้ำซ้อน จะดำเนินการอย่างไรกับคณะกรรมการอื่นนั้น ไม่มี

๓.๘.๓ องค์ประกอบของคณะกรรมการมีผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง หรือนายกรัฐมนตรีหรือหัวหน้าส่วนราชการหรือไม่ มีหัวหน้าส่วนราชการ โดยองค์ประกอบของคณะกรรมการประกอบด้วยประธานกรรมการหนึ่งคน ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ด้านการบริหารจัดการ หรือวิทยาการอื่นที่เกี่ยวข้องและเป็นประโยชน์ต่อกิจการของสถาบัน และกรรมการโดยตำแหน่ง จำนวนเก้าคน ประกอบด้วย ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ปลัดกระทรวงการคลัง ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ปลัดกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ปลัดกระทรวงมหาดไทย ปลัดกระทรวงคมนาคม เลขาธิการสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคม

แห่งชาติ และผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ ทั้งนี้ ให้สถาบันเป็นกรรมการและเลขานุการ และให้สถาบันแต่งตั้งพนักงานของสถาบันเป็นผู้ช่วยเลขานุการได้ตามความจำเป็น

เหตุใดจึงต้องกำหนดให้บุคคลดังกล่าวเป็นองค์ประกอบของคณะกรรมการ เนื่องจากภารกิจของสถาบันจำเป็นต้องอาศัยผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งมีความรู้ความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ในด้านต่างๆ มาร่วมดำเนินการ ซึ่งภารกิจส่วนใหญ่จะเป็นการร่วมดำเนินการระหว่างหน่วยงานภาครัฐ เพราะการแก้ไขปัญหาเรื่องความเหลื่อมล้ำในที่ดินและการดำเนินภารกิจตามร่างพระราชบัญญัติ จำเป็นต้องมีการการประสานงานและดันนโยบายและข้อมูลต่างๆ จากหัวหน้าส่วนราชการที่มีภารกิจเกี่ยวข้องในเชิงนโยบายเพื่อบูรณาการให้เกิดการดำเนินการกิจอย่างมีประสิทธิภาพและก่อให้เกิดผลกระทบในภาพรวม

๓.๙ มีกรอบหรือแนวทางการใช้ดุลยพินิจของเจ้าหน้าที่หรือไม่ อย่างไร กำหนดให้มีระเบียบข้อบังคับ ประกาศ และคำสั่ง ในการกำหนดแนวทางการพิจารณาการให้สินเชื่อการป้องกันและแก้ไขปัญหาการสูญเสียสิทธิในที่ดินของเกษตรกรและผู้ยากจน และให้ความช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจนให้มีที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัยที่มีความมั่นคงและยั่งยืน และกรอบการดำเนินงานตามหลักเกณฑ์การบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี

๓.๑๐ ประเภทของโทษที่กำหนด

☐ โทษทางอาญา ☑ โทษทางปกครอง ☐ ระบบผสม

๓.๑๑ การกำหนดโทษทางอาญาจะทำให้การบังคับใช้กฎหมายสัมฤทธิ์ เพราะเหตุใด

ไม่มี

๓.๑๒ ความผิดที่กำหนดให้เป็นโทษทางอาญาเป็นความผิดที่มีความร้ายแรงอย่างไร

ไม่มี

๔. ความซ้ำซ้อนกับกฎหมายอื่น

๔.๑ การดำเนินการตามภารกิจในเรื่องนี้มีกฎหมายอื่นในเรื่องเดียวกันหรือทำนองเดียวกันหรือไม่

ปัญหาความเหลื่อมล้ำในที่ดินของประเทศเป็นปัญหาที่หยั่งรากลึกจนถึงปัจจุบัน และปัจจุบันปัญหาดังกล่าวก็ยังคงมีอยู่และยิ่งทวีความรุนแรงมากขึ้น ซึ่งภาครัฐมีความพยายามที่จะช่วยกันแก้ไขปัญหามาตลอดโดยการจัดตั้งหน่วยงานรัฐมาดำเนินการ อาทิ สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.) (พระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๑๘), สำนักงานกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกร (กฟก.) (พระราชบัญญัติกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกร พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม), กรมธนารักษ์ (พระราชบัญญัติที่ราชพัสดุ พ.ศ. ๒๕๖๒), นิคมสร้างตนเอง (พระราชบัญญัติจัดที่ดินเพื่อครองชีพ พ.ศ. ๒๕๑๓), นิคมสหกรณ์ (พระราชบัญญัติจัดที่ดินเพื่อครองชีพ พ.ศ. ๒๕๑๓), สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) (พอช.) (พระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) พ.ศ. ๒๕๔๓ และที่แก้ไขเพิ่มเติม), กองทุนหมุนเวียนเพื่อการกู้ยืมแก่เกษตรกรและผู้ยากจน (สป.กษ.) (ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วย กองทุนหมุนเวียนเพื่อการกู้ยืมแก่เกษตรกรและผู้ยากจน พ.ศ. ๒๕๔๖ และที่แก้ไขเพิ่มเติม), สำนักงานจัดรูปที่ดินกลาง กรมชลประทาน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (พระราชบัญญัติจัดรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๕๘), การนิคมแห่งชาติ (กคช.) (พระราชบัญญัติการนิคมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม), คณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ (คทช.) (พระราชบัญญัติคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๒) เป็นต้น ซึ่งแต่ละหน่วยงานมีภารกิจด้านการบริหารจัดการที่ดินและแก้ไขปัญหาด้าน

ที่ดิน แม้ภารกิจด้านที่ดินของสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมอย่างยั่งยืนจะมีความซ้ำซ้อนกับหน่วยงานรัฐต่าง ๆ ที่กล่าวมา แต่ก็มีความแตกต่างในด้านวิธีการดำเนินงาน ซึ่งมีความคล่องตัวในการดำเนินการแก้ไขปัญหาและป้องกันการสูญเสียสิทธิในที่ดิน การกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน โดยเฉพาะในที่ดินเอกชน รวมถึงการสนับสนุนให้เกษตรกรมีที่ดินทำกิน มีการบริหารจัดการที่ดินที่เหมาะสม ซึ่งจะช่วยหนุนเสริมหรือแก้ไขปัญหาช่องว่างที่เกิดจากอุปสรรคในการจัดที่ดินของหน่วยงานอื่น ๆ

ทั้งนี้ ภารกิจการดำเนินการดังกล่าวข้างต้น บจธ. ได้วิเคราะห์ความซ้ำซ้อนในการดำเนินการตามบทบาทภารกิจตามภารกิจหลักด้วยที่ดินของสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน และเปรียบเทียบกับส่วนราชการและหน่วยงานอื่นของรัฐ ปรากฏความเอกสารรายละเอียดแนบท้าย ๖ ประกอบกับความจำเป็นที่จะต้องร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมอย่างยั่งยืน พ.ศ. .....ซึ่งเป็นกฎหมายใหม่เพื่อให้ยังคงดำเนินการตามภารกิจของสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) และพัฒนากฎหมายเพื่อให้เกิดความสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน ปรากฏความเอกสารรายละเอียดแนบท้าย ๗

๔.๒ ในกรณีที่มีกฎหมายขึ้นใหม่ เหตุใดจึงไม่ยกเลิก แก้ไขหรือปรับปรุงกฎหมายในเรื่องเดียวกันหรือทำนองเดียวกันที่มีอยู่ ภารกิจตามร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมอย่างยั่งยืน พ.ศ. ..... มีความคล่องตัวในการดำเนินการในการแก้ไขปัญหาและป้องกันการสูญเสียสิทธิในที่ดิน การกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน โดยเฉพาะในที่ดินเอกชน รวมถึงการสนับสนุนให้เกษตรกรมีที่ดินทำกิน มีการบริหารจัดการที่ดินที่เหมาะสม ซึ่งจะช่วยหนุนเสริมหรือแก้ไขปัญหาช่องว่างที่เกิดจากอุปสรรคในการจัดที่ดินของหน่วยงานอื่น ๆ สามารถเป็นโมเดลต้นแบบหรือแนวปฏิบัติในการดำเนินการแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำในที่ดินและการเข้าถึงและใช้ประโยชน์ในที่ดินของเกษตรกรได้อย่างยั่งยืนยิ่งขึ้น อย่างไรก็ดี ร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวมีวัตถุประสงค์ในการจัดหาที่ดินของรัฐและเอกชนเพื่อการใช้ประโยชน์ตามวัตถุประสงค์ของสถาบัน จัดการกระจายการถือครองที่ดินและที่อยู่อาศัยแก่เกษตรกรหรือผู้ยากจนอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน ป้องกันและแก้ไขปัญหาการสูญเสียสิทธิในที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัยของเกษตรกรหรือผู้ยากจน ส่งเสริมและสนับสนุนให้ชุมชนบริหารจัดการที่ดินร่วมกัน และรวบรวมข้อมูลศึกษาและวิเคราะห์ทางวิชาการต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการบริหารจัดการที่ดินเพื่อเกษตรกรหรือผู้ยากจนอย่างเป็นระบบ เพื่อลดปัญหาความเหลื่อมล้ำในการถือครองที่ดินที่เพิ่มสูงขึ้นอย่างเด่นชัด โดยเฉพาะปัญหาการกระจุกตัวของที่ดิน และปัญหาการไร้ที่ดินทำกินไม่เพียงพอกับการทำเกษตรกรรมของเกษตรกรไทย และยังแก้ปัญหาการใช้ที่ดินไม่เต็มประสิทธิภาพ ปัญหาการกระจุกตัวของที่ดินเอกชน และปัญหาอุปสรรคการดำเนินการของหน่วยงานรัฐที่ยังไม่สามารถนำที่ดินเอกชนมากระจายการถือครองหรือจัดสรรให้กับเกษตรกรผู้ไร้ที่ดินทำกินได้

๕. ผลกระทบและความคุ้มค่า

๕.๑ ผู้ซึ่งได้รับผลกระทบจากการบังคับใช้กฎหมาย

☑ ผู้มีหน้าที่ตามร่างกฎหมายหรือที่จะได้รับผลกระทบจากร่างกฎหมายโดยตรง

☐ ผู้ที่อยู่ในพื้นที่ที่อาจได้รับผลกระทบจากร่างกฎหมาย

๕.๒ ผลกระทบที่เกิดขึ้นแก่บุคคลดังกล่าว

☑ ด้านเศรษฐกิจ

ผลกระทบทางเศรษฐกิจ

เชิงบวก การช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจนให้มีที่ดินทำกินแบบครบวงจรตั้งแต่การจัดหาและจัดสรรที่ดิน พัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐาน ตลอดจนพัฒนาเศรษฐกิจฐานราก โดยน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต ทำให้เกิดการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการอุปโภคบริโภคประหยัดขึ้น ทำให้ชุมชนเกิดรายได้ที่มั่นคงจากผลผลิตทางการเกษตรในที่ดินของตนเอง ช่วยลดค่าใช้จ่ายในการเช่าพื้นที่การเกษตรนอกพื้นที่ เกิดการสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจให้แก่ที่ดิน จากการใช้ประโยชน์ในที่ดิน เกิดการหมุนเวียนทางเศรษฐกิจภายในชุมชน และชุมชนมีทรัพย์สินมั่นคงเพื่อสืบทอดให้แก่ลูกหลานต่อไป ยกตัวอย่างการดำเนินการโครงการตามภารกิจของ บจธ. ดังต่อไปนี้

• วิสาหกิจชุมชนไร่นาสวนผสมเกษตรกรฐานรากห้วยโตพัฒนา ต.รังกาใหญ่ อ.พิมาย จ.นครราชสีมา สมาชิกใช้ประโยชน์ในพื้นที่ไม่ถึงปี แต่มีรายได้ต่อครัวเรือนเพิ่มขึ้น มีคุณภาพชีวิตดีขึ้น โดยก่อนที่จะเข้าร่วมโครงการกับ บจธ. เกษตรกรส่วนใหญ่ สมาชิกทั้งหมดมีรายได้จากการทำเกษตรน้อยมาก เพียงแค่ ๕,๒๕๐ บาทต่อเดือน แต่เมื่อเข้าร่วมโครงการมีรายได้เกษตรสูงถึง ๗๗,๘๐๐ บาท ส่วนรายได้นอกภาคเกษตรที่เป็นรายได้หลักกลับลดลงจากภาวะวิกฤติเศรษฐกิจโลกวิกฤติเศรษฐกิจรายได้ลดเหลือ ๓๓๕,๐๐๐ บาท ลดไป ๑๕๒,๐๐๐ บาท แต่ที่น่าสนใจคือ หนี้สิน ก่อนเข้าร่วมโครงการ สมาชิก ๓๙ ราย มีหนี้รวม ๗,๖๓๙,๐๐๐ บาท แต่เพียงไม่นานหลังเริ่มทำกินในโครงการหนี้สินลดไปเหลือ ๒,๐๒๓,๖๐๐ บาท ลดไปถึง ๕,๖๑๕,๐๐๐ บาท นั่นหมายความว่า หากผลผลิตการเกษตรเติบโตสร้างรายได้มากกว่านี้ อีกเพียง ๑-๒ ปี หนี้สินก็จะหมดไป และจะเริ่มมีกำลังผ่อนชำระกับทาง บจธ. ได้มั่นคงขึ้น ดังนั้น เมื่อพิจารณาในด้านเศรษฐกิจแล้ว นับว่าเป็นการลงทุนที่คุ้มค่ามาก

ในส่วนค่าใช้จ่ายด้านอาหาร ก่อนสมาชิกเข้าร่วมโครงการ แต่ละครอบครัวมีค่าใช้จ่ายด้านอาหารเฉลี่ย ๒,๔๘๓ บาทต่อเดือน ค่าใช้จ่ายอาหารลดลงเหลือ ๒,๔๑๖ บาท เฉลี่ยลดค่าอาหารไปครอบครัวละ ๕๖๗ บาทต่อเดือน หรือ ๖,๘๐๙ บาทต่อปี เมื่อคำนวณจำนวนสมาชิกทั้งหมด ๙๕ ครัวเรือน เป็น ๒๕,๕๑๕ บาทต่อเดือน หรือ ๓๐๖,๑๘๐ บาทต่อปี ซึ่งสมาชิกในชุมชนสะท้อนว่า "ตอนที่ค้าขายมีรายได้มากกว่าการทำเกษตร ณ ปัจจุบัน หากจะคิดแต่ตัวเงิน แต่รายจ่ายเยอะตามตัว เพราะต้องซื้อทุกอย่าง เมื่อเทียบกับปัจจุบันลดค่าใช้จ่ายที่เป็นค่าอาหาร และมีที่อยู่อาศัยและที่ดินทำกินที่มั่นคงกว่า" เสียงสะท้อนดังกล่าวสอดคล้องกับตัวเลขที่ปรากฏว่า สมาชิกสามารถลดค่าใช้จ่ายไปได้ครอบครัวละ ๖,๘๐๙ บาทต่อปี นำมาบวกกับรายได้จากการผลิต ๔๕,๖๐๐ บาทต่อปี เท่ากับลดรายจ่ายและเพิ่มรายได้รวมกันเป็นครอบครัวละ ๕๒,๔๐๙ บาทต่อปี ซึ่งถือได้ว่าคุ้มค่าอย่างมาก

• วิสาหกิจชุมชนเชียงรายหุ่นไอรักษ์ ต.ริมกก อ.เมือง จ.เชียงราย เริ่มจากชีวิตที่ติดลบไม่มีที่ดินทำกินของตนเอง ต้องทำงานวันชน วัน จนเมื่อได้รับการจัดสรรที่ดินที่ทาง บจธ. ลงทุนให้คนละ ๒ ตารางวา ๑ ไร่ เฉลี่ยครัวเรือนละ ๖๑๐,๐๐๐ บาท โดยมีระยะเวลาผ่อน ๓๐ ปี การลงทุนดังกล่าวมีความคุ้มค่าทางเศรษฐกิจต่อเกษตรกรที่ได้รับมาก เพราะชาวบ้าน ๖๕ ราย สามารถใช้ที่ดินดังกล่าวสร้างความมั่นคงอาหาร ตัวอย่างเช่น พ่อจรัส มีรายได้จากการขายผักเชียงดาเป็นหลักและขายผักสวนครัวอื่น ๆ รองลงมา เกิดรายได้โดยเฉลี่ย ๒๐๐-๘๐๐ บาท/วัน หนึ่งเดือนมีรายได้ประมาณ ๖,๐๐๐ - ๗,๐๐๐ บาท และในกรณีของ

นางสาววัชราภรณ์ วงค์เมือง ที่มีอาชีพค้าขาย ได้นำผักและดอกเก็กฮวยอินทรีย์ออนแห้งไปขายที่ตลาด ในเดือนแรกเกิดรายได้เฉพาะเก็กฮวยแปรรูปประมาณ ๓,๐๐๐ บาท ถวายสร้างรายได้ยังส่งผลในการสร้างเศรษฐกิจชุมชนให้เข้มแข็ง สร้างสวัสดิการชุมชนจากเงินออมวิสาหกิจฯ มีเงินหุ้น จำนวน ๒๑๐,๓๓๐ บาท และมีเงินออม จำนวน ๑๓๑,๘๗๕ บาท เป็นต้น

• วิสาหกิจชุมชนศาสตร์พระราชาวัดพุทธอุทยานดอยอินทรีย์ ต.ดอยสวย อ.เมือง จ.เชียงราย เป็นต้นแบบเรื่องพื้นที่ที่มีความมั่นคงด้านอาหาร เกิดการพึ่งตนเองในระดับต้นด้วยแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจพอเพียง มีการอนุรักษ์เมล็ดพันธุ์ พันธุ์พื้นเมือง มีความยั่งยืน ขยายพันธุ์ต่อ เกิดผลผลิตทางการเกษตร อาหาร ชาวบ้านสามารถลดค่าใช้จ่ายในการบริโภค จากการประมาณ สมาชิกแต่ละครอบครัวที่เข้าร่วมโครงการมีค่าใช้จ่ายด้านอาหาร เฉลี่ยคนละ ๗,๘๐๐ บาทต่อเดือน รวมสมาชิก ๖๐ ราย น่าจะมีค่าใช้จ่ายด้านอาหารสูงถึง ๔๖๘,๐๐๐ บาทต่อเดือน แต่เมื่อเข้าร่วมโครงการ สามารถทำกิน สร้างความมั่นคงอาหาร ค่าใช้จ่ายด้านอาหารของแต่ละคนเหลือเฉลี่ย ๔,๘๐๐ บาทต่อเดือน คิดรวมทั้งชุมชนเป็น ๒๘๘,๐๐๐ บาทต่อเดือน ดังนั้น ค่าใช้จ่ายอาหารของทั้งชุมชนที่ลดไปคือ ๓๘๐,๐๐๐ บาทต่อเดือน หากคิดทั้งปี ทั้งชุมชนจะประหยัดค่าใช้จ่ายด้านอาหารไปได้ถึง ๒,๑๖๐,๐๐๐ บาท ซึ่งรายจ่ายที่ลดไป ยังได้ไปเติมความมั่นคงทางเศรษฐกิจด้านอื่นๆ และพัฒนาคุณภาพชีวิต แก้ไขปัญหาหนี้สิน และพึ่งตนเองได้

ในการนี้ หากพิจารณางบประมาณที่ บจธ. ลงทุนให้ซื้อที่ดิน โดยเฉลี่ยครอบครัวละ ๖๐๐,๐๐๐ บาท ที่มีระยะเวลาผ่อน ๓๐ ปี เมื่อเทียบกับการที่ชาวบ้านสามารถทำการผลิตพึ่งตนเอง สร้างรายได้ และที่สำคัญเมื่อนับผลกระทบเศรษฐกิจทางอ้อมที่ชุมชนสร้างการผลิตที่ยั่งยืน ฟื้นฟูป่าและระบบนิเวศธรรมชาติซึ่งจะสร้างนวัตกรรมทางนิเวศ (ปัจจัย ๔ ระบบนิเวศยั่งยืน แหล่งอนุบาลทรัพยากรพันธุกรรม) ให้แก่สาธารณะ ซึ่งช่วยลดการใช้งบประมาณของรัฐในการฟื้นฟูเศรษฐกิจชุมชนและทรัพยากรป่าไม้อย่างมาก*

ผู้ที่ได้รับผลกระทบเชิงบวก หน่วยงานของรัฐและประชาชน

เชิงลบ ไม่มี

ผู้ได้รับผลกระทบเชิงลบ ไม่มี

☑ ด้านสังคม

ผลกระทบทางสังคม

เชิงบวก การให้ความช่วยเหลือของ บจธ. ภายใต้โครงการต่างๆ เป็นการลดความเหลื่อมล้ำด้านที่ดิน เพิ่มโอกาสในการเข้าถึงที่ดิน และช่วยสร้างให้ชุมชนเกิดความมั่นคงในที่ดิน ซึ่งจากการบริหารจัดการที่ดินในรูปแบบสหกรณ์และวิสาหกิจชุมชน ทำให้เกิดความมั่นคงทางอาหาร ประชาชนในชุมชนมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน บริหารจัดการที่ดินร่วมกัน ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ลดความขัดแย้งและมีความสามัคคี เกิดความร่วมมือระหว่างภาครัฐและภาคประชาชน และช่วยยกระดับคุณภาพชีวิตคนในชุมชนให้ดีขึ้น ยกตัวอย่างการดำเนินการโครงการตามภารกิจของ บจธ. ดังต่อไปนี้

• วิสาหกิจชุมชนเชียงรายอุ่นไอรักษ์ ต.ริมกก อ.เมือง จ.เชียงราย เกิดจากการรวมตัวกันของเกษตรกรและผู้ยากจนจากหลายพื้นที่ มาใช้ชีวิตร่วมกัน จัดการที่ดินร่วมกัน เกิดเป็นกลุ่มวิสาหกิจชุมชนฯ

* รายงานการประเมินผลการดำเนินงานของ บจธ. หน้า ๑๒๑-๑๒๔ รายละเอียดตามภาคผนวก ข

ที่สมาชิกมีส่วนร่วม มีกฎกติกาที่ชัดเจน มีผู้นำที่เข้มแข็ง เกิดความร่วมมือทั้งการวางแผนจัดการแปลง การจัดระบบออมทรัพย์ การพึ่งพาซึ่งกันด้วยการแบ่งปันปัจจัยการผลิต ผลผลิต ค้าขายและอื่น ๆ เกิดเป็นชุมชนที่เข้มแข็ง สามารถยืนหยัดพึ่งตนเองได้ดียิ่งขึ้น

- วิสาหกิจชุมชนศาสตร์พระราชาวัดพุทธอุทยานดอยอินทรีย์ ต.ดอยฮาง อ.เมือง จ.เชียงราย สมาชิก ๖๐ ครัวเรือนที่มาร่วมในโครงการ หลายรายเป็นชาวบ้านที่ไม่มีที่ทำกิน หรือมีที่ทำกินไม่เพียงพอ ชาวบ้านหลายคนมีความใฝ่ฝันที่จะมีที่ดินทำกินของตนเอง และลงมาทำการเกษตรด้วยตนเอง (บางคนทำงานรับจ้างนอกเกษตร) การเปลี่ยนผ่านจากผู้บริโภคยากจน หรือเกษตรกรที่ไม่มีฐานดำรงชีพมาเป็นกลุ่มเกษตรกรที่มีที่ทำกินของตนเองได้สร้างความภาคภูมิใจแก่ชาวบ้านอย่างมาก

- วิสาหกิจชุมชนไร่นาสวนผสมเกษตรกรฐานรากช่องโตพัฒนา ต.รังกาใหญ่ อ.พิมาย จ.นครราชสีมา มีสมาชิกบางรายถ่ายทอดความรู้สึกว่า "เมื่อมีโอกาสมาได้ที่ดินของ บจธ. รู้สึกผ่อนคลายความกังวลลง อย่างน้อยเมื่อลูกไล่ที่ก็มีที่อยู่แล้ว และได้วางแผนที่จะย้ายเข้ามาสร้างบ้านอย่างถาวรอยู่ในแปลงของตนเอง ขณะนี้หลาน ๆ ยังต้องเรียนหนังสือซึ่งยังลำบากเรื่องการเดินทาง หากต้องย้ายมาตอนนี้ก็ยังไม่พร้อม" สมาชิกอีกรายเพิ่งเข้ามาอยู่เมื่อเดือนพฤษภาคม ๒๕๖๓ เล่าว่า "ก่อนมาอยู่ในที่ดินผืนนี้ มีรถชาเล้ง ๓ คัน กับสามีและลูกสาวตัวน้อย เร่ร่อนหาปลาตามเขื่อน และแหล่งน้ำสาธารณะต่างๆ หาเงินประทังชีวิต ใช้ชีวิตเร่ร่อน หนีเจ้าหนี้ ที่ดินทำกินถูกยึดไปเนื่องจากปัญหาหนี้สิน เมื่อได้รับโอกาสเป็นสมาชิกของวิสาหกิจฯ รู้สึกดีใจมาก พากันขับชาเล้งมาไกล แม้ขณะนั้นยังไม่มีสาธารณูปโภค น้ำ ไฟ แต่ปัจจุบันหาโรงเรียนให้ลูกได้แล้ว ส่วนสามีรับจ้างทำงานก่อสร้าง และช่วยเหลืองานในแปลง ปลูกผักขาย เลี้ยงปลา และเลี้ยงไก่ ปัจจุบันมีรายได้จากแปลงมากกว่าเดือนละ ๕,๐๐๐ บาท (ไม่รวมรายได้ของสามี) ซึ่งก็ภูมิใจที่สามารถสร้างอาชีพได้ พึ่งตนเองได้แล้วแม้มาอยู่ได้ไม่นาน" จากความรู้สึกของเกษตรกรดังกล่าว บ่งบอกได้เป็นอย่างดีว่า ชีวิตพวกเขากำลังเริ่มต้นใหม่ กลับมาปักหลักได้อย่างไม่คาดฝัน แม้จะไม่มั่นคงในระยะแรก แต่ก็มีความหวังที่จะพัฒนาไปสู่ครอบครัวที่อบอุ่นบนฐานการมีที่ทำกินที่มั่นคงของตนเอง พร้อมไปกับการได้อยู่ร่วมกันเป็นชุมชนจากคนไร้ที่ทำกิน ที่ต้องพเนจรจากปัญหาต่าง ๆ รวมถึงนโยบายและโครงการของรัฐ และกลไกตลาดได้กลับมามีที่ทำกินที่มั่นคงอีกครั้ง และเป็นความมั่นคงของชีวิตต่อไปถึงรุ่นลูกรุ่นหลาน เกิดความเป็นชุมชนมีความเข้มแข็ง กระบวนการตัดสินใจเน้นการมีส่วนร่วม พึ่งพาอาศัยกัน สร้างความยั่งยืนด้วยการใช้ทรัพยากรในท้องถิ่น เกิดจิตสำนึก เห็นคุณค่าของทรัพยากร ซึ่งเป็นแรงจูงใจให้คนยากจนอื่นๆ หันมาสนใจเกษตรอินทรีย์ เกษตรตามแนวศาสตร์พระราชา หากพัฒนาไปสู่ความเข้มแข็งจะเน้นต้นแบบของวิถีที่สร้างคุณค่าทางสังคมในพื้นที่ได้มาก[๒]

ผู้ที่ได้รับผลกระทบเชิงบวก หน่วยงานของรัฐและประชาชน

เชิงลบ.....ไม่มี.....

ผู้ได้รับผลกระทบเชิงลบ.....ไม่มี.....

☑ ด้านอื่น ๆ

ผลกระทบทางสิ่งแวดล้อม

---

[๒] รายงานการประเมินผลการดำเนินงานของ บจธ. หน้า ๑๒๑-๑๒๒ รายละเอียดตามภาคผนวก ข

เชิงบวก การช่วยเหลือให้เกษตรกรและผู้ยากจนได้มีที่ดินทำกิน/ที่อยู่อาศัย ส่งผลให้การบุกรุกทำลายป่าที่ดินของรัฐลดลง สามารถสร้างผลผลิตทางการเกษตร ลดการใช้สารเคมี และใช้ระบบเกษตรอินทรีย์แทน ที่ดินได้รับการฟื้นฟู เกิดพื้นที่สีเขียวมากขึ้น การใช้ประโยชน์ในที่ดินเพื่อการเกษตร เป็นการดูแลระบบนิเวศภายในพื้นที่จากการดูแลที่ดินของตนเอง ซึ่งช่วยส่งเสริมความสมดุลในระบบนิเวศ ช่วยลดมลภาวะทางน้ำและทางอากาศ เช่น มลภาวะทางอากาศที่เกิดจากไฟป่า มลภาวะทางอากาศที่เกิดจากการเผาขยะ เป็นต้น ยกตัวอย่างการดำเนินการโครงการตามภารกิจของ บจธ. ดังต่อไปนี้

• วิสาหกิจชุมชนเชียงรายอุ่นไอรักษ์ ต.ริมกก อ.เมือง จ.เชียงราย ได้พลิกฟื้นพื้นที่เดิมจากพื้นที่ที่มีบ่อขุดทรายและทำนาปลูกพืชเชิงเดี่ยว ที่นายทุนให้ชาวบ้านแถบนั้นเช่ามาเป็นพื้นที่ที่ยุติมสมบูรณ์ด้วยการขุดบ่อน้ำในแต่ละแปลง มีการขุดคลองไส้ไก่รอบพื้นที่สร้างความชุ่มชื้นให้ดินดินและเป็นแหล่งน้ำเกษตร ปลูกไม้เพิ่มพื้นที่สีเขียว และที่สำคัญคือ สมาชิกทุกคนยึดหลักศาสตร์พระราชา ทำเกษตรผสมผสานเกษตรยั่งยืนที่ไม่ใช้สารเคมี มีการปรับปรุงบำรุงดินด้วยปุ๋ยชีวภาพ เพียงในระยะเริ่มต้นก็ทำให้กลายเป็นผืนดินที่อุดมด้วยความหลากหลายทางชีวภาพ สร้างผลผลิตอินทรีย์ อันจะเป็นแหล่งอาหารปลอดภัยของคนเชียงรายต่อไปในอนาคต

• วิสาหกิจชุมชนศาสตร์พระราชาวัดพุทธอุทยานดอยอินทรีย์ ต.ดอยลาง อ.เมือง จ.เชียงราย ได้ใช้แนวทางศาสตร์พระราชา การทำเกษตรผสมผสานเชิงนิเวศ เกษตรกรรมยั่งยืน วิถีดั้งเดิมต่างเกื้อกูลต่อธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างมาก ในแปลงเกษตรมีการปลูกพืชหลายระดับ ฟื้นฟูบำรุงดินด้วยวิธีอินทรีย์ และกำลังปลูกไม้ยืนต้นซึ่งเป็นไม้เศรษฐกิจ ให้เกิดเป็นต้นแบบการใช้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน เป็นต้น

นอกจากนี้ การปรับเปลี่ยนวิถีของสมาชิกบางคนที่จากเดิมไม่ได้อยู่ในภาคการเกษตร หรือบางคนที่อยู่ในภาคการเกษตรแต่ยังดิ้นรนเกินกำลัง การได้มีชีวิตที่เปลี่ยนไป อยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ดี ได้อยู่กับธรรมชาติ มีเพื่อนร่วมกันคำ ช่วยเหลือ และเรียนรู้ไปด้วยกัน ส่งผลให้เกิดความผ่อนคลาย ลดความเครียดและเพลิดเพลิน มีความสุขกับกิจกรรมในแปลง เช่น การปลูกผัก ปลูกต้นไม้ สร้างสังคมผู้สูงอายุให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น และช่วยให้สมาชิกคนหนึ่งที่ป่วยที่มีอาการหัวใจเต้นผิดจังหวะ อาการดีขึ้นอย่างเห็นได้ชัด และผู้สูงอายุที่ป่วยอาการสั่นหายกินสั่นมีอาการดีขึ้น"

ผู้ที่ได้รับผลกระทบเชิงบวก หน่วยงานของรัฐและประชาชน

เชิงลบ ไม่มี

ผู้ที่ได้รับผลกระทบเชิงลบ ไม่มี

๕.๓ สิทธิและเสรีภาพของบุคคลในเรื่องใดบ้างที่ต้องถูกจำกัด จำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลตามมาตรา ๒๖ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ กำหนดว่า "การตรากฎหมายที่มีผลเป็นการจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลต้องเป็นไปตามเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ....."

การจำกัดนั้นเป็นการจำกัดเท่าที่จำเป็นหรือไม่ อย่างไร จำกัดเท่าที่จำเป็นเพื่อเป็นกลไกของรัฐในการลดความเหลื่อมล้ำด้านการถือครองที่ดิน ป้องกันและแก้ไขปัญหาการสูญเสียสิทธิในที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัยของเกษตรกรและผู้ยากจน และป้องกันการบุกรุกที่ดินของรัฐ รวมทั้งเป็นการพัฒนาที่ดินที่ไม่ได้ใช้

---

* รายงานการประเมินผลการดำเนินงานของ บจธ. หน้า ๗๕๖-๗๕๗ รายละเอียดตามภาคผนวก ข

ประโยชน์ให้มีการใช้ประโยชน์ในที่ดินได้อย่างเต็มศักยภาพ ซึ่งการตราพระราชบัญญัตินี้สอดคล้องกับเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๖ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ แล้ว

๕.๔ ประโยชน์ที่ประชาชนและสังคมจะได้รับ

๕.๔.๑ ประชาชนจะมีการดำรงชีวิตที่ดีขึ้นในเรื่องใด อย่างไร และเพียงใด หรือเป็นการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนมากน้อยเพียงใด ประชาชนที่เป็นเกษตรกรและผู้ยากจนมีความมั่นคงในที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัย ไม่ตกเป็นเกษตรกรไร้ที่ดิน เกษตรกรรับจ้าง หรือต้องเปลี่ยนไปประกอบอาชีพอื่น และประชาชนทั่วไปได้รับประโยชน์จากการที่สถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืนของประเทศให้เกิดการใช้ประโยชน์ในที่ดินอย่างเต็มศักยภาพเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจและความเจริญเติบโตที่สมดุลของประเทศ

โดยพิจารณาการดำเนินงานจากโครงการนำร่องธนาคารที่ดิน ในพื้นที่นำร่อง ๕ ชุมชน ดังนี้

กรณีปัญหาที่ชาวบ้านเข้าไปใช้ประโยชน์ในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่และลำพูนจำนวน ๙ พื้นที่ และถูกฟ้องร้องดำเนินคดีตามกฎหมาย จนเกิดการรวมตัวของชุมชนและเสนอให้รัฐบาลแก้ไขปัญหาโดยการเพิกถอนโฉนดที่ออกโดยมิชอบด้วยกฎหมาย ในกรณีโฉนดที่ดินออกโดยชอบด้วยกฎหมายก็ขอให้รัฐบาลจัดซื้อและนำมาจัดให้กับชาวบ้านเข้าทำประโยชน์ โดยการเช่าซื้อระยะยาว และให้มีการพิจารณาเพิกถอนโฉนดที่ดิน ในส่วนที่ไม่มีการใช้ประโยชน์ และส่งมอบที่ดินให้กับชาวบ้านในรูปแบบของโฉนดชุมชน เพื่อเป็นการคุ้มครองพื้นที่สาธารณะประโยชน์ของชาวบ้าน และเป็นกลไกในการบริหารจัดการที่ดินของชุมชนร่วมกัน โดยเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๔ คณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบในหลักการให้มีการดำเนินโครงการนำร่องธนาคารที่ดินในพื้นที่นำร่อง ๕ ชุมชน ในพื้นที่จังหวัดลำพูนและจังหวัดเชียงใหม่ เพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว บจธ. จึงได้จัดทำแผนงาน/งบประมาณโครงการนำร่องธนาคารที่ดิน เมื่อปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๔๙ เพื่อให้ความช่วยเหลือเกษตรกร ในพื้นที่นำร่อง ๕ ชุมชน ได้มีการจดทะเบียนจัดตั้งสหกรณ์ทั้งหมด ๔ สหกรณ์ ได้แก่

๑. เกษตรกรชุมชนบ้านไร่ดง และชุมชนบ้านแม่อาว ได้รับการจดทะเบียนจัดตั้งสหกรณ์แล้วในนาม "สหกรณ์การเกษตรโฉนดชุมชนป่าซาง จำกัด"

๒. เกษตรกรชุมชนบ้านแพะใต้ ได้รับการจดทะเบียนจัดตั้งสหกรณ์แล้วในนาม "สหกรณ์การเกษตรโฉนดชุมชนบ้านแพะใต้ จำกัด"

๓. เกษตรกรชุมชนบ้านท่ากอม่วง ได้รับการจดทะเบียนจัดตั้งสหกรณ์แล้ว ในนาม "สหกรณ์การเกษตรโฉนดชุมชนบ้านท่ากอม่วง จำกัด"

๔. เกษตรกรชุมชนบ้านโป่ง ได้รับการจดทะเบียนจัดตั้งสหกรณ์แล้ว ในนาม "สหกรณ์ปฏิรูปที่ดินเพื่อยางเกษตรที่ยั่งยืน อ.ลันทรายจำกัด"

โดยการดำเนินงานของ บจธ. ที่เริ่มดำเนินการในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙ ซึ่งมีความล่าช้ามากกว่า ๔ ปี (นับจากปีที่จัดตั้ง) หรือล่าช้า ๑๔ ปี (นับจากการก่อตัวของปัญหาในปี พ.ศ. ๒๕๔๐ ชาวบ้านที่ถูกเลิกจ้างกลับไปบ้านเกิดและได้ไปเพาะปลูกในพื้นที่ของเอกชนที่ปล่อยทิ้งร้าง) ทำให้เกษตรกรได้รับผลกระทบมากมาย ยกตัวอย่าง มูลค่าที่ดินจะเพิ่มขึ้นทุกปี และเกษตรกรบางส่วนที่มีปัญหาด้านคดีความ การดำเนินงานตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙ จนถึงปัจจุบัน บจธ. ได้จัดซื้อที่ดิน (ในแปลงที่เกษตรกรเคยทำมาหากิน เพราะได้ลงทุนกับที่ดินไปมากและมีความผูกพันกับพื้นที่แล้ว) และโอนกรรมสิทธิ์ในที่ดินแล้ว

จำนวน ๒๒๒ แปลง เนื้อที่ ๗๔๑.๓-๙๑.๕ ไร่ (เป้าหมาย ๘๓๐-๑-๔๒.๖) มีจำนวนเกษตรกรที่ได้รับความช่วยเหลือจำนวน ๕๐๐ ครัวเรือน (เป้าหมาย ๔๙๙ ครัวเรือน)

ภายหลังจากที่ บจธ. ได้จัดซื้อที่ดินและดำเนินกระบวนการจัดตั้งสหกรณ์ การวางกฎ กติกาในการอยู่ร่วมกัน และเจรจาเรื่องวงเงินค่าที่ดินที่สหกรณ์ต้องชำระให้ บจธ. ในระหว่างที่รอความชัดเจนในเรื่องการเช่า/เช่าซื้อที่ดินนั้น บจธ. ได้อนุญาตให้เกษตรกรเข้าไปใช้ประโยชน์ในที่ดินดังกล่าวไปพลางก่อน ซึ่งเกษตรกรส่วนใหญ่ปลูกลำไยเป็นพืชเศรษฐกิจหลัก รองลงมา คือ มะม่วง ชะอม เป็นต้น เป็นการช่วยเหลือให้เกษตรกรสามารถใช้ประโยชน์ในที่ดินด้วยความมั่นคง โดยไม่ถูกขับไล่หรือจับกุมเหมือนที่ผ่านมา ยังสามารถตกทอดถึงลูกหลานต่อไปได้ นอกจากนี้ บจธ. ได้จัดโครงการฝึกอบรม โครงการศึกษาดูงาน และให้ความรู้ด้านต่าง ๆ แก่เกษตรกร เพื่อสนับสนุนการประกอบอาชีพ หรือหารายได้เสริม เช่น โครงการศึกษาดูงานการบริหารจัดการกลุ่มในรูปแบบโฉนดชุมชน การอบรมหลักสูตรการจัดทำบัญชีครัวเรือน การแปรรูปลำไย การเลี้ยงผึ้งโพรงแบบธรรมชาติ และแนวคิดในการทำเกษตรอินทรีย์ เป็นต้น[๙]

ทั้งนี้ ได้พิจารณาในมิติการเปลี่ยนแปลงของผลกระทบที่เกิดขึ้นในภาพรวม โดยรวบรวมประเด็นที่มีความคล้ายคลึงกันในทุกพื้นที่นำร่องทั้งกรณีบริบทก่อนมีโครงการ (Without) และบริบทพื้นที่ทั้งทางเศรษฐกิจและสังคมหลังมีการขับเคลื่อนโครงการแล้ว (With) สามารถสรุปได้เป็นประเด็นดังนี้[๕]

กรณีที่ "มี" โครงการนำร่องธนาคารที่ดิน ในพื้นที่นำร่อง ๕ ชุมชน (With)	กรณีที่ "ไม่มี" โครงการนำร่องธนาคารที่ดิน ในพื้นที่นำร่อง ๕ ชุมชน (Without)
๑. เกิดการใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อให้เกิดมูลค่าทางเศรษฐกิจอย่างเป็นรูปธรรมแทนการปล่อยเป็นที่รกร้างไม่ใช้ประโยชน์	๑. ที่ดินถูกทิ้งร้าง ไม่มีการนำมาใช้ประโยชน์ ทำให้เสียโอกาสทางเศรษฐกิจและเสียโอกาสในการใช้ประโยชน์แก่ผู้ที่ต้องการ
๒. สร้างพื้นที่ทำกินและสร้างอาชีพสุจริตให้แก่เกษตรกร	๒. เกษตรกรขาดที่ดินทำกินและขาดโอกาสในการทำอาชีพสุจริต
๓. เกิดความมั่นคงในด้านที่อยู่และพื้นที่ทำกินของเกษตรกร	๓. ไม่เกิดการพัฒนาและอาชีพที่ยั่งยืนแก่เกษตรกร
๔. สร้างการพัฒนาและอาชีพที่ยั่งยืนให้แก่เกษตรกร	๔. เกิดปัญหาความยากจนที่ไม่สามารถแก้ไขได้ จากสภาวะการขาดแคลนพื้นที่ทำกิน
๕. ชุมชนมีทรัพย์สินที่ดินที่มั่นคงและสามารถสืบทอดให้ทายาทได้ดูแล	๕. ไม่สามารถแก้ปัญหาความขัดแย้งระหว่างผู้บุกรุกที่ดินและเจ้าของที่ดินได้
๖. สร้างความร่วมมือในการแก้ปัญหาความขัดแย้งร่วมกันระหว่างเกษตรกร ภาครัฐ และเจ้าของที่ดิน	๖. เกษตรกรหรือชาวบ้านที่บุกรุกที่ดินทำกินถูกฟ้องร้องและดำเนินคดีทางกฎหมาย ทำให้เกิดปัญหาทางเศรษฐกิจ สังคม และครอบครัว
๗. ยุติปัญหาการฟ้องร้องทางกฎหมายระหว่างเจ้าของที่ดินและชาวบ้าน	๗. เกษตรกรและเจ้าของที่ดิน ไม่ได้รับการชดเชยทางการเงินที่เป็นธรรม
๘. ยกระดับคุณภาพชีวิตให้แก่เกษตรกร	

[๙] รายงานการประเมินผลการดำเนินงานของ บจธ. หน้า ๓๙-๔๓ รายละเอียดตามภาคผนวก ข

[๕] การประเมินผลตอบแทนทางสังคม (Social Returns On Investment : SROI) หน้า ๓๑๕ รายละเอียดตามภาคผนวก ง

กรณีที่ "มี" โครงการนำร่องธนาคารที่ดิน ในพื้นที่นำร่อง ๕ ชุมชน (With)	กรณีที่ "ไม่มี" โครงการนำร่องธนาคารที่ดิน ในพื้นที่นำร่อง ๕ ชุมชน (Without)
๙. เกษตรกรได้ประโยชน์จากอัตราดอกเบี้ยเช่าซื้อที่ดินที่ต่ำกว่าสถาบันการเงินอื่น ๆ ๑๐. เจ้าของที่ดินสามารถขายที่ดินได้ในราคาที่เป็นธรรม ๑๑. สร้างจิตสำนึกให้แก่เกษตรกรหรือชาวบ้านในพื้นที่ในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	๘. ที่ดินอาจถูกปล่อยทิ้งร้างเสื่อมโทรม, อาจเกิดการใช้ประโยชน์ที่ไม่เหมาะสมจนเกิดปัญหาทางธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๕.๔.๒ เศรษฐกิจหรือสังคมมีการพัฒนาอย่างยั่งยืนได้เพียงใด

อย่างไรก็ตามหากการจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน จะเป็นกลไกในการลดความเหลื่อมล้ำ สร้างความเป็นธรรมในการกระจายการถือครองที่ดิน สร้างความมั่นคงในทรัพยากรที่ทำกินแก่เกษตรกร และสนับสนุนให้มีการทำประโยชน์ในที่ดินอย่างเต็มที่ ส่งผลให้ปัญหาการขาดแคลนที่ดินทำกินและการไม่สามารถเข้าถึงที่ดินของเกษตรกรรายย่อยและผู้ยากจนซึ่งเป็นปัญหาสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อสังคมไทยเป็นระยะเวลานานลดลงประชาชนในประเทศมีชีวิตและความเป็นอยู่ที่ดี เกิดการพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคมอย่างยั่งยืน

แผนยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ การขับเคลื่อนแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ แผนการปฏิรูปประเทศด้านสังคม และนโยบายรัฐบาล ต่างก็ให้ความสำคัญด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม โดยสนับสนุนให้มีการแก้ปัญหาด้านที่ดินทำกิน ลดความเหลื่อมล้ำ สร้างความเป็นธรรมอย่างยั่งยืน ซึ่งการดำเนินโครงการตามภารกิจของ บจธ. ได้สอดสนองแผนต่าง ๆ และนโยบายของรัฐบาลในการแก้ปัญหาด้านที่ดินทำกิน เพื่อให้ประชาชนกลุ่มที่มีรายได้ต่ำสุด ร้อยละ ๔๐ ที่มีรายได้ต่ำสุด มีรายได้เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง และมีโอกาสในการเข้าถึงทรัพยากร การประกอบอาชีพ และบริการทางสังคมที่มีคุณภาพอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม ยกตัวอย่างการดำเนินการโครงการตามภารกิจของ บจธ. ดังต่อไปนี้

- วิสาหกิจชุมชนเชียงรายอุ่นไอรักษ์ ต.ริมกก อ.เมือง จ.เชียงราย มีความเชื่อมโยงทางนโยบาย ๒ ด้าน คือ

๑) การสร้างภาคีเชิงนโยบายสนับสนุน โดย บจธ. ได้ประสานงานหน่วยราชการ สถาบันวิชาการและภาคประชาสังคมมาร่วมสนับสนุน ได้แก่ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย สาขาพัฒนาสังคม สำนักงานประมงจังหวัดเชียงราย สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดเชียงราย สำนักงานเกษตรอำเภอ สถานีพัฒนาที่ดินจังหวัดเชียงราย สถานีเพาะชำกล้าไม้เวียงป่าเป้าจังหวัดเชียงราย การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค และหน่วยงานส่งเสริมองค์ความรู้ด้านการเกษตร ซึ่งภาคีทั้งหมดโดยการประสานงานของ บจธ. มีศักยภาพที่จะพัฒนาเป็นเครือข่ายนโยบายที่นำเอานโยบาย ทรัพยากรของรัฐและสังคมมาสนับสนุนได้

๒) การเป็นต้นแบบทางนโยบาย ระบบการจัดการที่ดินของกลุ่มวิสาหกิจเชียงรายฯ เป็นต้นแบบทางนโยบายที่ดีในการเปลี่ยนผ่านเกษตรกรที่ยากจนไร้ที่ทำกิน ซึ่งต้องรอการช่วยเหลือจากรัฐมาเป็นกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่พึ่งตนเองอย่างเข้มแข็ง ยิ่งในสถานการณ์ที่ประเทศประสบปัญหาวิกฤติเศรษฐกิจจาก

การแพร่ระบาดไวรัสโควิด รัฐบาลสามารถนำเอาบทเรียนนี้และอีกหลายบทเรียนมาเป็นต้นแบบทางนโยบายในการฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมจากวิกฤติโควิดได้

• วิสาหกิจชุมชนสวัสดิ์พระราชาวัดทุ่งธูปฤาษีนอก ต.ตลุยงาม อ.เมือง จ.เพชรบุรี นับเป็นต้นแบบทางนโยบายการพัฒนาและการจัดการทรัพยากรอย่างยั่งยืนโดยชุมชนบนพื้นที่สูงอย่างบูรณาการ ทั้งการผลิต การจัดการทรัพยากร การสร้างเศรษฐกิจชุมชนที่เข้มแข็ง จึงมีหน่วยงานภาครัฐและเอกชนหลายหน่วยงานมาร่วมสนับสนุน เช่น กรมป่าไม้ ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (SET) และอื่นๆ ทำให้มีศักยภาพเป็นเครื่องช่วยทางนโยบายที่จะผลักดันนโยบายการพัฒนาชุมชนบนที่สูงต่อไปได้

• วิสาหกิจชุมชนแก้วกล้า ต.เกตุคีรี อ.ท่ายาง จ.เพชรบุรี เป็นต้นแบบทางนโยบายสำคัญของการแก้ปัญหาประชาชนที่สูญเสียที่ดินจากนโยบายและโครงการของรัฐ โดยที่หน่วยงานต่างๆ ที่ดำเนินการก็ไม่ได้แก้ไขปัญหา ฟื้นฟู เยียวยา เพื่อทำให้วิถีของพวกเขาให้อยู่รอดและกลับมาสู่ความมั่นคง เช่นกรณีก่อน จึงเป็นต้นแบบทางนโยบายที่ดีของการแก้ปัญหาแบบบูรณาการ ด้วยการสิทธิในการเข้าถึงและทำกินอย่างยั่งยืนให้เกษตรกร และหนุนเสริมสิทธิเกษตรกรให้เข้มแข็ง พื้นที่นี้จึงเป็นต้นแบบนโยบายในสองด้าน ด้านหนึ่งคือการสะท้อนปัญหานโยบายของรัฐที่ทำให้เกษตรกรต้องสูญเสียสิทธิการดำรงชีพที่มั่นคงไป และอีกด้านหนึ่งคือ เมื่อเกิดผลกระทบแล้ว รัฐจะต้องเร่งถอนสิทธิเกษตรกรที่มีความมั่นคงอาหาร เศรษฐกิจ นิเวศ และสังคมให้กลับคืนมา[๖]

การประกอบกิจการเป็นไปโดยสะดวกหรือลดต้นทุนของผู้ประกอบการได้มากน้อยเพียงใด ไม่มี

ยกระดับความสามารถในการแข่งขันของประเทศได้มากน้อยเพียงใด

การที่เกษตรกรมีที่ดินทำกินที่มั่นคง ส่งผลให้การผลิตสินค้าเกษตรซึ่งเป็นสินค้าส่งออกหลักของประเทศที่มีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับความต้องการของตลาด อันเป็นการยกระดับความสามารถในการแข่งขันและพัฒนาผลผลิตทางเกษตรกรรมของประเทศ

และส่งเสริมการวิจัยและพัฒนามากน้อยเพียงใด

สถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน จะเป็นแหล่งรวบรวมข้อมูลเรื่องที่ดินและการใช้ประโยชน์ในที่ดินที่ทันสมัยของประเทศ พร้อมทั้งส่งเสริมการศึกษา ค้นคว้างานวิชาการ งานวิจัยและนวัตกรรม สร้างเสริมองค์ความรู้ และพัฒนาองค์ความรู้ในการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ ตลอดจนสนับสนุนการนำผลงานวิจัยและนวัตกรรมไปใช้ในการบริหารจัดการที่ดิน ทั้งเชิงเศรษฐกิจและสังคม เพื่อให้เกิดพัฒนาประเทศ ให้มีการกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน

๕.๔.๓ เสริมสร้างประสิทธิภาพหรือนวัตกรรมในการปฏิบัติราชการอย่างไร

สถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน ดำเนินการกิจโดยบูรณาการทำงานร่วมกันหน่วยงานทุกภาคส่วน ส่งเสริม และสนับสนุนการทำงานต่างๆ ของทุกหน่วยงาน ทั้งหน่วยงานของรัฐและภาคประชาชนอย่างมีส่วนร่วมกัน อันเป็นการเสริมสร้างให้การปฏิบัติราชการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

สามารถลดงบประมาณแผ่นดินได้มากน้อยเพียงใด

---

[๖] รายงานการประเมินผลการดำเนินงานของ บจธ. หน้า ๒๖๕-๒๗๕ รายละเอียดตามภาคผนวก ข

สถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน ดำเนินการในการบริหารจัดการที่ดินเพื่อเกษตรกรและผู้ยากจน เพื่อลดความเหลื่อมล้ำในเรื่องที่ดินทำกินของประเทศ ตลอดจนเพื่อให้มีความมั่นคงในการมีที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัย ป้องกันและแก้ไขปัญหาการสูญเสียสิทธิในที่ดิน รักษาที่ดินเกษตรกรรม และส่งเสริมการใช้ประโยชน์ที่ดินอย่างเต็มศักยภาพเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ ซึ่งสถาบันได้รับงบประมาณรัฐบาล โดยสถาบันได้รับส่วนจรวมเนียม ค่าบำรุง ค่าตอบแทน ส่วนบริการจากการดำเนินงานตามวัตถุประสงค์ของสถาบัน หรือรายได้อื่น นำมาใช้ในการบริหารจัดการ และมิได้เป็นภาระงบประมาณของรัฐบาลในระยะยาวเมื่อพิจารณาถึงการแก้ไขปัญหาและพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ

๕.๔.๔ วิธีการและระยะเวลาการประเมินผลสัมฤทธิ์ ตลอดจนประโยชน์ที่ประชาชนและสังคมจะได้รับ ได้แก่ ระยะสั้นและระยะกลาง จำนวนเกษตรกรและผู้ยากจนได้รับความช่วยเหลือมีที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัย มีความมั่นคงและยั่งยืน

ระยะยาว สัดส่วนผู้ถือครองที่ดินมีการกระจายมากขึ้น เกิดความเป็นธรรมและยั่งยืนในการถือครองที่ดิน และเกิดการใช้ประโยชน์ในที่ดินอย่างเหมาะสม

๕.๕ ความยุ่งยากที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการปฏิบัติตามกฎหมาย ไม่มี

๕.๖ ความคุ้มค่าของการกิจเมื่อคำนึงถึงงบประมาณที่ต้องใช้ ภาระหน้าที่ที่เกิดขึ้นกับประชาชนและการที่ประชาชนจะต้องถูกจำกัดสิทธิเสรีภาพเทียบกับประโยชน์ที่ได้รับ ส่งผลให้เกิดการกระจายการถือครองที่ดินทำกินให้ประชาชนอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม เพื่อลดความเหลื่อมล้ำในการถือครองที่ดิน ซึ่งเป็นนโยบายของรัฐบาล ป้องกันและแก้ไขปัญหาการสูญเสียสิทธิในที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัยของเกษตรกรและผู้ยากจน รวมทั้งป้องกันการบุกรุกที่ดินของรัฐ นอกจากนี้ยังเป็นการพัฒนาที่ดินที่ไม่ได้ใช้ประโยชน์ให้มีการใช้ประโยชน์ในที่ดินได้อย่างเต็มศักยภาพ เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศและความเจริญเติบโตที่สมดุล

๖. ความพร้อมของรัฐ

๖.๑ ความพร้อมของรัฐ

(ก) กำลังของคนที่คาดว่าจะต้องใช้ ในการดำเนินงาน มีดังต่อไปนี้

การดำเนินงานปีที่ ๑ ... อัตราทำลังประมาณ ๒๐๐ อัตรา โดยโอนจากอัตรากำลัง บจธ. และรับเพิ่มเติมเพียง ๒๕ อัตรา

การดำเนินงานปีที่ ๒ ... จะใช้อัตรากำลังไม่เกิน ๑๒๐ อัตรา โดยรับเพิ่มเติมเพียง ๒๐ คน

การดำเนินงานปีที่ ๓ ... จะใช้อัตรากำลังไม่เกิน ๑๕๐ อัตรา โดยรับเพิ่มเติมเพียง ๓๐ คน

(อัตรากำลังพิจารณาตามปริมาณภารกิจและงบประมาณที่รัฐบาลมอบหมาย)

ที่มา : ร่างโครงสร้างองค์กร (Organization Chart) สถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน ปรากฏตามเอกสารรายละเอียดแนบท้าย ๓

สถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) ในฐานะที่มีภารกิจในการจัดตั้งธนาคารที่ดินหรือองค์กรอื่นที่มีลักษณะทำนองเดียวกันกับธนาคารที่ดินและดำเนินการเพื่อกระจายการถือครองที่ดินที่เป็นธรรมและยั่งยืนและมีการใช้ประโยชน์ในที่ดินอย่างเหมาะสม ตามพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) พ.ศ. ๒๕๕๔ ซึ่งร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. ..... กำหนดให้โอนบุคลากรของสถาบันบริหารจัดการ

ธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) ไปยังสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน โดยต้องทำการคัดเลือกผู้ปฏิบัติงานภายใน ๑๘๐ วัน ในระหว่างการคัดเลือก ให้บุคลากรของสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) เป็นผู้ปฏิบัติงานของสถาบันฯ โดยได้รับเงินเดือน ค่าจ้าง ค่าตอบแทน สวัสดิการ ประโยชน์ตอบแทนอื่นเท่าที่ได้รับอยู่ไปพลางก่อน

(ข) คุณวุฒิและประสบการณ์ของเจ้าหน้าที่ที่จำเป็นต้องมี

ฝ่ายคณะกรรมการบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืนต้องประกอบด้วยผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ทางด้านการบริหารจัดการ ด้านการกระจายการถือครองที่ดิน ด้านที่อยู่อาศัย ด้านการเกษตร ด้านแรงงาน ด้านสวัสดิการสังคม ด้านกลุ่มชาติพันธุ์ ด้านกฎหมายสิทธิชุมชน และด้านส่งเสริมความเข้มแข็งชุมชนหรือวิทยาการอื่นที่เกี่ยวข้องและเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินการให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของสถาบัน และผู้ปฏิบัติงานของสถาบันต้องมีความรู้ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ในด้านและตำแหน่งที่รับผิดชอบเป็นอย่างดี

(ค) งบประมาณที่คาดว่าต้องใช้ในระยะห้าปีแรกของการบังคับใช้กฎหมาย

สถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน คาดว่าต้องใช้งบประมาณในระยะห้าปีแรกเป็นเงินจำนวน ๔,๓๘๐,๐๐๐,๐๐๐.๐๐ บาท ทั้งนี้ เป็นการประมาณการตามที่รัฐบาลเห็นควรพิจารณาตามความเหมาะสม

โดยเป็นงบดำเนินงานจำนวน - บาท และงบลงทุนจำนวน - บาท

ที่มา : ร่างแผนการเงิน (Financial Proposal) สถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน ปรากฏตามเอกสารรายละเอียดแนบท้าย ๒

๖.๒ ในกรณีที่เป็นร่างกฎหมายที่มีผลต่อการจัดตั้งหน่วยงานหรืออัตรากำลัง มีความเห็นของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการกำหนดอัตรากำลังและงบประมาณหรือไม่ อย่างไร

ไม่มีความเห็นของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการกำหนดอัตรากำลังและงบประมาณ โดยร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. ..... กำหนดว่า เมื่อพระราชบัญญัติดังกล่าวมีผลบังคับใช้แล้ว ให้เป็นอันยกเลิกสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) และโอนบุคลากรของสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) ไปเป็นของสถาบัน และให้บรรดากิจการ เงิน ทรัพย์สิน สิทธิ หนี้ รวมทั้งงบประมาณของสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) ที่มีอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ตกเป็นของสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน ซึ่งต้องทำการประเมินสมรรถนะผู้ปฏิบัติงานภายใน ๑๘๐ วัน ในระหว่างการประเมินสมรรถนะ ให้บุคลากรของสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) เป็นผู้ปฏิบัติงานของสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน โดยได้รับเงินเดือน ค่าจ้าง ค่าตอบแทน สวัสดิการ ประโยชน์ตอบแทนอื่นเท่าที่ได้รับอยู่ไปพลางก่อน

๖.๓ วิธีที่จะให้ผู้ที่อยู่ภายใต้บังคับของกฎหมายมีความเข้าใจและพร้อมที่จะปฏิบัติตามกฎหมาย

☑ วิธีการสร้างความรับรู้ความเข้าใจแก่ประชาชนผู้อยู่ภายใต้กฎหมาย

บจธ. ได้จัดการสร้างความรู้ความเข้าใจในรูปแบบต่าง ๆ กับประชาชนและหน่วยงานผ่านรูปแบบต่าง ๆ มาโดยตลอด อาทิ การจัดสัมมนา/สวนา เวทีแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การประชุมร่วม การเข้าเป็นอนุกรรมการและคณะทำงาน โดยจะดำเนินการอย่างต่อเนื่องต่อไป

☑ การเข้าถึงข้อมูลของประชาชน

สถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) ได้เปิดรับฟังความคิดเห็นประชาชนต่อร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. ..... ทาง www.labai.or.th ซึ่งเป็นเว็บไซต์ของสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) และทางหนังสือขอความอนุเคราะห์หน่วยงานรัฐและองค์กรชุมชนที่เกี่ยวข้องให้ความเห็นเป็นเอกสารต่อร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. ..... เพื่อให้การรับฟังความคิดเห็นเป็นไปอย่างทั่วถึง ปรากฏตามเอกสารรายละเอียดแนบท้าย ๕

๗. หน่วยงานที่รับผิดชอบและรักษาการตามกฎหมาย

๗.๑ มีหน่วยงานอื่นใดที่ปฏิบัติภารกิจซ้ำซ้อนหรือใกล้เคียงกันหรือใหม่ มีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับดำเนินการกับหน่วยงานนั้นอย่างไร ปัญหาความเหลื่อมล้ำในที่ดินของประเทศเป็นปัญหาที่หยั่งรากลึกจนถึงปัจจุบัน และปัจจุบันปัญหาดังกล่าวก็ยังคงมีอยู่และยิ่งทวีความรุนแรงมากขึ้น ซึ่งภาครัฐมีความพยายามที่จะช่วยกันแก้ไขปัญหามาตลอดโดยการจัดตั้งหน่วยงานรัฐมาดำเนินการ อาทิ สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.) (พระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๑๘), สำนักงานกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกร (กฟก.) (พระราชบัญญัติกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกร พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม), กรมธนารักษ์ (พระราชบัญญัติที่ราชพัสดุ พ.ศ. ๒๕๖๒), นิคมสร้างตนเอง (พระราชบัญญัติจัดที่ดินเพื่อครองชีพ พ.ศ. ๒๕๑๑), นิคมสหกรณ์ (พระราชบัญญัติจัดที่ดินเพื่อครองชีพ พ.ศ. ๒๕๑๑), สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) (พอช.) (พระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) พ.ศ. ๒๕๔๓ และที่แก้ไขเพิ่มเติม), กองทุนหมุนเวียนเพื่อการกู้ยืมแก่เกษตรกรและผู้ยากจน (สป.กษ.) ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วย กองทุนหมุนเวียนเพื่อการกู้ยืมแก่เกษตรกรและผู้ยากจน พ.ศ. ๒๕๔๖ และที่แก้ไขเพิ่มเติม), สำนักงานจัดรูปที่ดินกลาง กรมชลประทาน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (พระราชบัญญัติจัดรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๕๘), การเคหะแห่งชาติ (กคช.) พระราชบัญญัติการเคหะแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม), คณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ (คทช.) (พระราชบัญญัติคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๒) เป็นต้น ซึ่งแต่ละหน่วยงานมีภารกิจด้านการบริหารจัดการที่ดินและแก้ไขปัญหาด้านที่ดิน แม้ภารกิจด้านที่ดินของสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมอย่างยั่งยืนจะมีความซ้ำซ้อนกับหน่วยงานรัฐต่าง ๆ ที่กล่าวมา แต่ก็มีความแตกต่างในด้านวิธีการดำเนินงานที่แตกต่าง ซึ่งมีความคล่องตัวในการดำเนินการแก้ไขปัญหาและป้องกันการสูญเสียสิทธิในที่ดิน การกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน โดยเฉพาะในที่ดินเอกชน รวมถึงการสนับสนุนให้เกษตรกรมีที่ดินทำกินมีการบริหารจัดการที่ดินที่เหมาะสม ซึ่งจะช่วยหนุนเสริมหรือแก้ไขปัญหาช่องว่างที่เกิดจากอุปสรรคในการจัดที่ดินของหน่วยงานอื่น ๆ

ทั้งนี้ การกิจการดำเนินการดังกล่าวข้างต้น บอจ. ได้วิเคราะห์ความซ้ำซ้อนในการดำเนินการตามบทบาทภารกิจตามภารกิจหลักด้านที่ดินของสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน และเปรียบเทียบกับส่วนราชการและหน่วยงานอื่นของรัฐ ปรากฏตามเอกสารรายละเอียดแนบท้าย ๖ โดยสามารถสรุปการดำเนินการได้ ดังต่อไปนี้

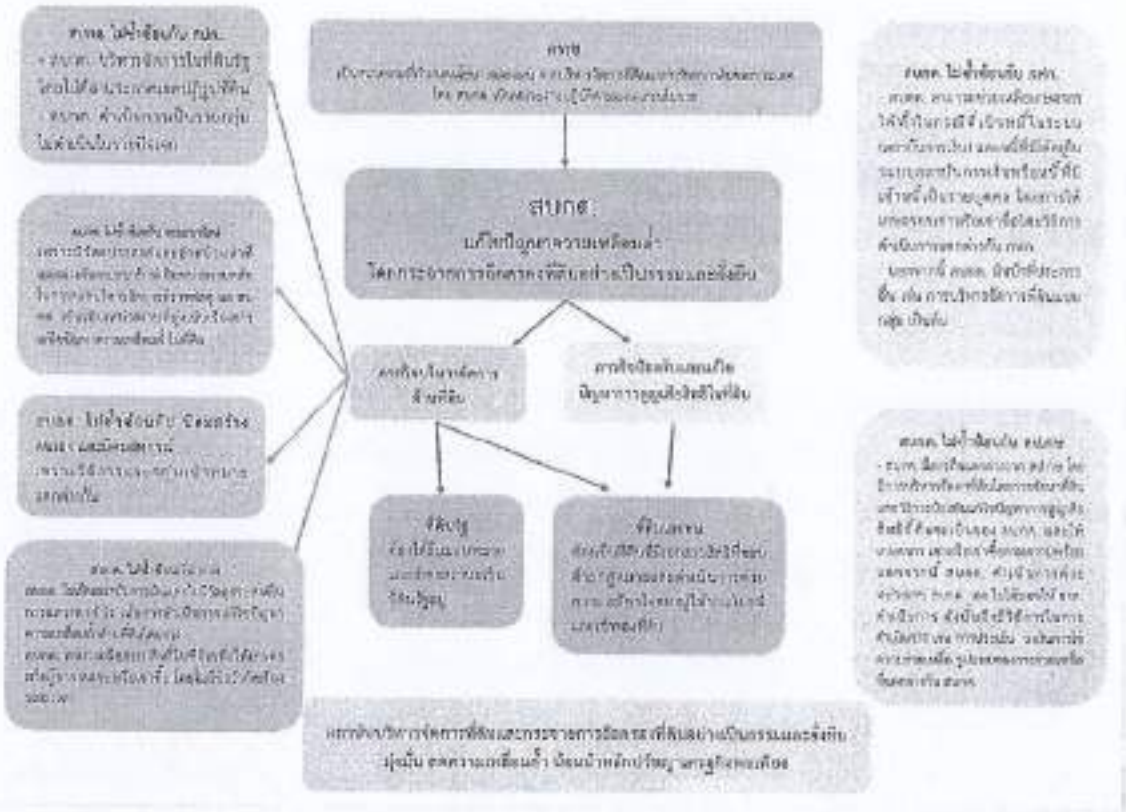

๗.๒ มีความเกี่ยวข้องหรือผลกระทบต่อการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นหรือไม่ อย่างไร ไม่มี เนื่องจากภารกิจของสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืนจะเข้าไปช่วยหนุนเสริมหรือแก้ไขปัญหาช่องว่างที่เกิดจากอุปสรรคในการจัดที่ดินของหน่วยงานอื่น ๆ ประกอบกับมีวิธีการดำเนินงานที่แตกต่าง ซึ่งมีความคล่องตัวในการดำเนินการแก้ไขปัญหาและป้องกันการสูญเสียสิทธิในที่ดิน การกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน โดยเฉพาะในที่ดินเอกชน รวมถึงการสนับสนุนให้เกษตรกรมีที่ดินทำกิน มีการบริหารจัดการที่ดินที่เหมาะสม

๗.๓ มีการบูรณาการหรือทำงานร่วมกับหน่วยงานอื่นหรือไม่ อย่างไร ทำความตกลงและร่วมมือกันองค์กรหรือหน่วยงานของรัฐและเอกชน องค์กรชุมชนหรือเครือข่ายองค์กรชุมชน ในกิจการเกี่ยวกับการบริหารจัดการที่ดิน หรือเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาการสูญเสียสิทธิในที่ดินและที่อยู่อาศัย จัดทำระบบสารสนเทศและปรับปรุงคุณภาพที่ดินรวมถึงเทคโนโลยีทางการเกษตรในการพัฒนาที่ดิน ปรากฏตามรายละเอียดภาคผนวก ก

๗.๔ ผู้รักษาการตามกฎหมาย ได้แก่ นายกรัฐมนตรี

การกำหนดให้ผู้ดำรงตำแหน่งดังกล่าวเป็นผู้รักษาการตามกฎหมายเนื่องจาก สถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืนเป็นหน่วยงานของรัฐที่มุ่งดำเนินการตามแนวนโยบายของรัฐบาลในการแก้ไขปัญหาด้านที่ดินทั่วประเทศ รวมมีการประสานงานกับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องเพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างครอบคลุมทั่วถึงและรวดเร็ว จึงเห็นควรให้นายกรัฐมนตรีเป็นผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

๘.วิธีการทำงานและตรวจสอบ

๘.๑ ระบบการทำงานที่กำหนดสอดคล้องกับหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีหรือไม่

☑ เกิดประโยชน์สุขของประชาชน

☑ เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ

☑ มีประสิทธิภาพและเกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจของรัฐ

☑ ไม่มีขั้นตอนการปฏิบัติงานเกินความจำเป็น

☑ มีการปรับปรุงภารกิจของส่วนราชการให้ทันต่อสถานการณ์

☑ ประชาชนได้รับการอำนวยความสะดวกและได้รับการตอบสนองความต้องการ

☑ มีการประเมินผลการปฏิบัติราชการอย่างสม่ำเสมอ

๘.๒ การเปิดเผยการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐ

๘.๒.๑ ในกฎหมายมีการกำหนดขั้นตอนการดำเนินการของเจ้าหน้าที่ของรัฐในเรื่องใดบ้าง ไม่มีการระบุขั้นตอนและการดำเนินการของเจ้าหน้าที่ของรัฐและเวลาแต่ละขั้นตอนดำเนินการ โดยคณะกรรมการวางนโยบายและควบคุมดูแลทั่วไปซึ่งกิจการของสถาบัน

แต่ละขั้นตอนใช้เวลาดำเนินการเท่าใด ไม่มี

๘.๒.๒ หากมีการใช้ดุลพินิจสอดคล้องกับหลักธรรมาภิบาลและหลักนิติธรรมอย่างไร ไม่มี

๘.๒.๓ ในการพิจารณาของเจ้าหน้าที่ใช้หลักกระจายอำนาจ หรือมอบอำนาจเพื่อให้ประชาชนได้รับความสะดวก รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพอย่างไร ไม่มี

๘.๓ มีระบบการตรวจสอบและคานอำนาจอย่างไรบ้าง

๘.๓.๑ มีระบบการตรวจสอบการปฏิบัติงานภายในหรือไม่ อย่างไร นายกรัฐมนตรีมีอำนาจหน้าที่กำกับโดยทั่วไปซึ่งกิจการของสถาบัน และมีอำนาจตั้งบุคคลเพื่อตรวจสอบและรวบรวมข้อเท็จจริงและทรัพย์สินของสถาบัน และมีอำนาจยับยั้งหรือสั่งแก้ไขการดำเนินงานของสถาบันได้

๘.๓.๒ มีกระบวนการร้องเรียนจากบุคคลภายนอกหรือไม่ อย่างไร กำหนดให้มีวิธีการที่ประชาชนซึ่งพบหรือเห็นว่าหน่วยงานของรัฐดำเนินการไม่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติหรือแผนแม่บท

๙. การจัดทำกฎหมายลำดับรอง

๙.๑ ได้จัดทำแผนการในการจัดทำกฎหมายลำดับรอง กรอบระยะเวลา ตลอดจนกรอบสาระสำคัญของกฎหมายลำดับรองนั้น หรือไม่ ร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. ..... ตามความในมาตรา ๖๐ การดำเนินการออกระเบียบ ข้อบังคับ ข้อกำหนด และประกาศตามพระราชบัญญัตินี้ ให้ดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่คณะกรรมการชุดแรกตามพระราชบัญญัตินี้ได้รับการแต่งตั้ง หากไม่สามารถดำเนินการได้ ให้ประธานกรรมการรายงานเหตุผลที่ไม่อาจดำเนินการได้ต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อทราบ

ในการนี้ มธอ. ได้ดำเนินการตรวจสอบเนื้อหาสาระของร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ..... ปรากฏว่า มีร่างกฎหมายลำดับรองเพื่อปฏิบัติตามร่างพระราชบัญญัติดังกล่าว จำนวนทั้งหมด ๓๖ ฉบับ จึงได้จัดทำสาระสำคัญและกรอบระยะเวลาดำเนินการร่างกฎหมายลำดับรอง เพื่อให้สอดคล้องกับมาตรา ๖๐ ภายใต้ร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ..... โดยในการร่างกรอบระยะเวลา

ดำเนินการร่างกฎหมายลำดับรองจะมีกำหนดให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งปี สำหรับร่างกฎหมายลำดับรองที่เกี่ยวข้องกับผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย จะมีการรับฟังความคิดเห็น โดยกำหนดให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งปี

ได้ยกร่างกฎหมายลำดับรองในเรื่องใดบ้าง ร่างพระราชบัญญัติฯ ประกอบด้วย เรื่องการบริหารงานทั่วไป งานบริหารบุคคล การเงิน การบัญชี การงบประมาณ การตรวจสอบภายใน การบริหารจัดการที่ดิน การป้องกันการสูญเสียสิทธิและแก้ไขปัญหาการสูญเสียสิทธิในที่ดิน การสนับสนุนวิชาการและงานวิชาการ งานวิชาการและงานวิจัยของสถาบัน โดยมีกฎหมายลำดับรองที่จะต้องจัดทำ จำนวน ๒๖ ฉบับ ได้แก่ ข้อบังคับ ๑๔ ฉบับ ระเบียบ ๑๘ ฉบับ และประกาศ ๔ ฉบับ ปรากฏตามตารางรายชื่อกฎหมายลำดับรองตามพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ..... ดังต่อไปนี้ ปรากฏตามเอกสารรายละเอียดแนบท้าย ๕

๙.๒ มีกรอบในการตราอนุบัญญัติเพื่อป้องกันการขยายอำนาจหน้าที่ของรัฐ หรือเพิ่มภาระแก่บุคคลเกินสมควรอย่างไร ไม่มี

๑๐. การรับฟังความคิดเห็น

☑ มีการรับฟังความคิดเห็น ☐ ไม่ได้รับฟังความคิดเห็น

รายละเอียดของการรับฟังความคิดเห็นปรากฏตามรายงานผลการรับฟังความคิดเห็น ปรากฏตามเอกสารรายละเอียดแนบท้าย ๕

๑๐.๑ ผู้ที่เกี่ยวข้องหรืออาจได้รับผลกระทบที่รับฟังความคิดเห็น

หน่วยงานภาครัฐ

☑ สำนักงบประมาณ ☐ สำนักงาน ก.พ.

☑ สำนักงาน ก.พ.ร. ☑ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับภารกิจ ได้แก่ สถาบันบริหารจัดการธนารักษ์ที่ดิน (องค์การมหาชน) และสำนักงานคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ

ภาคประชาชน/องค์กรอื่นที่เกี่ยวข้อง

☑ ประชาชนที่ได้รับหรืออาจได้รับผลกระทบ

☑ ประชาชนทั่วไป

☐ องค์กรอื่น ได้แก่.....

๑๐.๒ มีการเปิดเผยผลการรับฟังความคิดเห็นต่อประชาชนหรือไม่ อย่างไร

ภายหลังการรับฟังความคิดเห็นต่อร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ..... แล้วเสร็จ บจธ. ได้ดำเนินการรวบรวมข้อคิดเห็นและเผยแพร่รายงานสรุปผลการรับฟังความคิดเห็นฯ พร้อมตารางคำชี้แจงในการรับฟังความเห็นต่อร่างพระราชบัญญัติดังกล่าว ต่อประชาชนผ่านเว็บไซต์ www.labai.or.th ของสถาบันบริหารจัดการธนารักษ์ที่ดิน (องค์การมหาชน) ตั้งแต่วันศุกร์ที่ ๑๙ มีนาคม ๒๕๖๔ ถึงวันจันทร์ที่ ๕ เมษายน ๒๕๖๔ รวมระยะเวลา ๑๘ วัน

๑๐.๓ จัดทำสรุปผลการรับฟังความคิดเห็นและเสนอมาประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรี

☑ จัดทำ ☐ ไม่มีการจัดทำ

ในกรณีจัดทำสรุปผลการรับฟังความคิดเห็น มีสาระสำคัญในเรื่องดังต่อไปนี้หรือไม่

☑ วิธีการในการรับฟังความคิดเห็น แบ่งออกเป็น ๔ รูปแบบ ดังต่อไปนี้

- รูปแบบที่ ๑ รับฟังความคิดเห็นจากประชาชนทั่วไปผ่านช่องทาง และเว็บไซต์ของ บจธ. www.labai.or.th และ www.lawamendment.go.th ซึ่งเป็นเว็บไซต์การรับฟังความคิดเห็นของหน่วยงานรัฐ

- รูปแบบที่ ๒ ลงพื้นที่รับฟังความคิดเห็นจากประชาชน องค์กรชุมชน และหน่วยงานรัฐที่เกี่ยวข้อง ในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (ตอนบน) จังหวัดขอนแก่น (๑๖ ธันวาคม ๒๕๖๓) ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (ตอนล่าง) จังหวัดอุบลราชธานี (๑๘ ธันวาคม ๒๕๖๓) และภาคเหนือ (ตอนบน) จังหวัดเชียงราย (๒๒ ธันวาคม ๒๕๖๓) มีการแบ่งกลุ่มเป็น ๒ กลุ่ม โดยมีวิทยากรผู้มีความรู้และเชี่ยวชาญเป็นผู้บรรยาย และจดประเด็นข้อคิดเห็นที่เกี่ยวข้องตามประเด็นต่าง ๆ

- รูปแบบที่ ๓ การประชุมรับฟังความคิดเห็นผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ Video Conference application ZOOM มีการประชุมร่วมหลายหลายกลุ่ม ในพื้นที่ภาคกลาง (๒๕ มกราคม ๒๕๖๔) ภาคใต้ (ตอนบน) (๒๘ มกราคม ๒๕๖๔) ภาคเหนือ (ตอนล่าง) (๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔) และภาคใต้ (ตอนล่าง) (๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔) โดยมีวิทยากรผู้มีความรู้และเชี่ยวชาญเป็นผู้บรรยาย และฝ่ายบริหาร บจธ. จดประเด็นข้อคิดเห็นที่เกี่ยวข้องตามประเด็นต่าง ๆ

- รูปแบบที่ ๔ ขอความอนุเคราะห์หน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ความเห็นเป็นเอกสารต่อร่างพระราชบัญญัติฯ ในพื้นที่ภาคใต้ (ตอนล่าง) ภาคใต้ (ตอนบน) ภาคเหนือ (ตอนล่าง) และภาคกลาง ทั้งนี้ เนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-๑๙) และให้เป็นตามมาตรการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคฯ ในการจัดกิจกรรมที่มีการรวมตัวจำนวนมาก จึงเห็นควรให้ดำเนินการการรับฟังความคิดเห็นโดยวิธีการดังกล่าวนี้

☑ จำนวนครั้งและระยะเวลาในการรับฟังความคิดเห็นแต่ละครั้ง

ดำเนินการรับฟังความคิดเห็น ตั้งแต่วันที่ ๗ ธันวาคม ๒๕๖๓ ถึงวันที่ ๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔ โดยมีระยะเวลารับฟังความคิดเห็นรวมทั้งสิ้น ๖๐ วัน

☑ พื้นที่ในการรับฟังความคิดเห็น

ดำเนินการรับฟังความคิดเห็น ในพื้นที่ ๔ ภาค ดังต่อไปนี้

๑. พื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (ตอนล่าง) ในพื้นที่จังหวัดอุบลราชธานี

๒. พื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (ตอนบน) ในพื้นที่จังหวัดขอนแก่น

๓. พื้นที่ภาคเหนือ (ตอนบน) ในพื้นที่จังหวัดเชียงราย

๔. พื้นที่ภาคกลาง

๕. พื้นที่ภาคใต้ (ตอนบน)

๖. พื้นที่ภาคใต้ (ตอนล่าง)

☑ ประเด็นที่มีการแสดงความคิดเห็น ดังต่อไปนี้

๑. บททั่วไป (ร่างมาตรา ๑ - มาตรา ๔)

๒. หมวด ๑ การจัดตั้ง วัตถุประสงค์และอำนาจหน้าที่ของสถาบัน (ร่างมาตรา ๕ - มาตรา ๑๗)

๓. หมวด ๒ คณะกรรมการบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน (ร่างมาตรา ๙ - มาตรา ๑๘)

๔. หมวด ๓ สถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน (ร่างมาตรา ๑๙ - มาตรา ๓๐)

๕. หมวด ๔ กองทุนบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน (ร่างมาตรา ๓๑ - มาตรา ๓๕)

๖. หมวด ๕ การดำเนินการของสถาบัน (ร่างมาตรา ๓๖ - มาตรา ๔๙)

๗. หมวด ๖ การบัญชี การตรวจสอบ การประเมินผลงานและรายงาน (ร่างมาตรา ๕๐ - มาตรา ๕๓)

๘. บทเฉพาะกาล (ร่างมาตรา ๕๔ - มาตรา ๖๐)

☑ ข้อคัดค้านหรือความเห็นของหน่วยงานและผู้เกี่ยวข้องในแต่ละประเด็น

๑. สัดส่วนคณะกรรมการของสถาบันฯ โดยเสนอให้เพิ่มเติมสัดส่วนของภาคประชาชน

๒. คุณสมบัติในเรื่องอายุของคณะกรรมการ เลขาธิการ และผู้ปฏิบัติงานของสถาบัน

๓. การดำเนินการภายใต้นโยบายของคณะกรรมการที่ดินแห่งชาติ (คทช.)

๔. การรักษาการของคณะกรรมการ บจธ. และผู้อำนวยการ บจธ.

๕. การจัดตั้งกองทุนภายในสถาบันฯ

☑ คำชี้แจงเหตุผลรายประเด็นและการนำผลการรับฟังความคิดเห็นมาประกอบการพิจารณาจัดทำร่างกฎหมาย **ปรากฏตามเอกสารรายละเอียดแนบท้าย ๕**

ขอรับรองว่าการเสนอร่างพระราชบัญญัติได้ดำเนินการตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะรัฐมนตรีฯ และระเบียบว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรีฯ แล้ว

ลงชื่อ.....

(นายกุลพัชร ภูมิใจอวด)

ผู้อำนวยการสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน

วัน/เดือน/ปีที่จัดทำ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๖๔

หน่วยงานผู้รับผิดชอบ สถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน)

เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ นางนัยน์รัตน์ เผดิมรอด ภู่งาม ผู้อำนวยการกองกฎหมายและงานคดี

หมายเลขติดต่อ โทร. ๐ ๒๒๗๘ ๑๖๔๘ ต่อ ๔๑๑ หรือ ๐๘๕-๔๔๑๑๘๙๔

รายงานการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย

(Regulation Impact Assessment - RIA)

ร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. ....

☑ กฎหมายใหม่ ☐ แก้ไข/ปรับปรุง ☐ ยกเลิก

หน่วยงานของรัฐผู้เสนอร่างกฎหมาย สถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) หรือ บธจ.

ความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติและแผนการปฏิรูปประเทศ

☑ สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติในเรื่อง ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๘๐) ในการสร้างโอกาสความเสมอภาคและเท่าเทียมกันทางสังคม การลดความเหลื่อมล้ำ สร้างความเป็นธรรมในทุกมิติ รวมถึงกระจายการถือครองที่ดินและการเข้าถึงทรัพยากร

☑ สอดคล้องกับแผนการปฏิรูปประเทศในเรื่อง การปฏิรูประเทศ โดยจัดให้มีการกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรม รวมทั้งการตรวจสอบกรรมสิทธิ์และการถือครองที่ดินทั้งประเทศเพื่อแก้ไขปัญหากรรมสิทธิ์และสิทธิในการถือครองที่ดินอย่างเป็นระบบตามมาตรา ๒๕๘ ข (๒) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙) แนวทางการปฏิรูปประเทศ ด้านที่ ๕ การขับเคลื่อนและปฏิรูปด้านความมั่นคง ลดความเหลื่อมล้ำ การเกษตร ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และเรื่องที่เป็นวาระเร่งด่วนและการแก้ไขปัญหาการดำเนินการตามพันธกรณีระหว่างประเทศ

นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals : SDGs) ซึ่งเป็นวาระการพัฒนาภายหลังปี พ.ศ. ๒๕๕๘ (Post – ๒๐๑๕ Development Agenda) ต่อจากเป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษ (Millennium Development Goals : MDGs) โดย SDGs มีเป้าหมายเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ๑๗ ข้อ และ SDGs ได้ถูกนำมาใช้ในการวางทิศทางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) ซึ่งการทำภารกิจดังกล่าวสอดคล้องกับ SDGs ที่ประเทศไทยมีต่อองค์การสหประชาชาติ ใน เป้าหมายที่ ๑ ขจัดความยากจน (No Poverty) เป้าหมายที่ ๑๐ ลดความเหลื่อมล้ำ (Reduced Inequalities) และเป้าหมายที่ ๑๖ สังคมสงบสุข ยุติธรรม ไม่แบ่งแยก (Peace Justice and Strong Institutions) โดยแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) กำหนดใน ส่วนที่ ๔ ยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ ยุทธศาสตร์ที่ ๒ การสร้างความเป็นธรรมลดความเหลื่อมล้ำในสังคม ๒.๑.๓...สนับสนุนการจัดตั้งธนาคารที่ดินหรือองค์กรอื่นที่มีวัตถุประสงค์ในลักษณะทำนองเดียวกับธนาคารที่ดิน เพื่อเป็นกลไกที่ทำให้เกิดการกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน ที่จะช่วยให้เกษตรกร กลุ่มเกษตรกร ผู้ยากจน ได้มีที่ดินทำกินและมีที่อยู่อาศัย

ส่วนที่ ๑
เหตุผลความจำเป็นที่ต้องตรากฎหมายและผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย

---

๑. สภาพปัญหา สาเหตุของปัญหา และผลกระทบของปัญหา

๑.๑ ปัญหาคืออะไร สาเหตุของปัญหาคืออะไร และผลกระทบของปัญหาคืออะไร

ที่ดินเป็นปัจจัยสำคัญในการทำการเกษตรและการอยู่อาศัย ในขณะที่ทรัพยากรดินมีจำกัด ปัญหาเรื่องที่ดินจึงมีความหลากหลาย แม้ปัจจุบันจะมีหน่วยงานหลายหน่วยงานที่ดำเนินการเกี่ยวกับที่ดิน แต่ปัญหาเรื่องที่ดินก็ยังคงมีอยู่และมีแนวโน้มจะรุนแรงมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะปัญหาความเหลื่อมล้ำด้านที่ดินก่อให้เกิดการกระจุกตัวของที่ดิน ปัญหาการไม่สามารถเข้ามีหรือใช้ประโยชน์ในที่ดิน ปัญหาการบุกรุกที่ดินรัฐและเอกชนทำให้เกิดข้อพิพาทต่าง ๆ ปัญหาการสูญเสียสิทธิในที่ดินจากการหลุดจำนองไถ่ถอนขายฝาก ซึ่งปัญหาดังกล่าวยังไม่มีหน่วยงานใดที่แก้ไขปัญหาให้หมดไปได้ และวิธีการในการแก้ไขปัญหาแบบเดิมอาจไม่ตอบสนองต่อสภาพปัญหาและสภาวะที่มีการเปลี่ยนแปลงทางสังคมในปัจจุบัน ดังจะเห็นได้จากปัญหาด้านที่ดินที่ยังคงมีอยู่ และรุนแรงมากยิ่งขึ้น รัฐจำเป็นต้องปรับรูปแบบวิธีการในการแก้ไขปัญหาในรูปแบบใหม่อย่างมีนวัตกรรมและมีส่วนร่วมกับภาคประชาชนมากยิ่งขึ้น ทั้งส่วนในการหาแนวทางแก้ไขปัญหา การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการที่ดิน การมีส่วนร่วมในทุนทางสังคมและทุนทางเศรษฐกิจ เพื่อให้การแก้ไขปัญหาเป็นไปอย่างบูรณาการทั้งภาครัฐและภาคประชาชนในการรับผิดชอบร่วมกัน

๑.๒ เหตุใดรัฐจึงควรแทรกแซงในเรื่องนี้

ประชาชนไม่สามารถแก้ปัญหาได้ด้วยตนเอง (market failures) เนื่องจากเป็นผู้ที่ไม่มีโอกาสในการเข้าถึงการใช้ประโยชน์ในที่ดินหรือโอกาสน้อยเนื่องจากมีข้อจำกัดเกี่ยวกับสถานะทางสังคม ศักยภาพในการดำรงชีพ ต้นทุนทางสังคม โดยหากรัฐไม่เข้ามาแทรกแซงปัญหาจะทวีความรุนแรงยิ่งขึ้น ความเหลื่อมล้ำด้านที่ดินจะสูงขึ้นเกิดการกระจุกตัวของที่ดินมากขึ้น และการบุกรุกที่ดินรัฐเพื่อทำกินจะเพิ่มมากขึ้น

๒. วัตถุประสงค์และเป้าหมายของการแทรกแซง

วัตถุประสงค์และเป้าหมายของการแทรกแซงเพื่อแก้ไขปัญหาและลดความเหลื่อมล้ำด้านที่ดิน โดยการกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน ใช้ประโยชน์ในที่ดินอย่างเต็มศักยภาพ จากการมีส่วนร่วมของรัฐและประชาชน ขจัดปัญหาข้อพิพาทด้านที่ดินระหว่างรัฐและประชาชน

การดำเนินงานตามร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวเป็นการดำเนินงานเชิงสังคมคือมีรายได้แต่ไม่แสวงหากำไร และผลการดำเนินการตามภารกิจต้องพิจารณามิติทางสังคม ประกอบด้วย เช่น

- การเพิ่มมูลค่าในการใช้ประโยชน์ในที่ดินทั้งร้าง
- การลดปัญหาการบุกรุกที่ดินภาครัฐ

- การช่วยเหลือเยียวยาผู้ที่ประสบปัญหาจากการดำเนินนโยบายภาครัฐ (ผู้เช่าที่ดินทำการเกษตรที่ไม่ใช่เจ้าของที่ดิน และที่ดินถูกนำไปใช้ในการดำเนินโครงการของภาครัฐ ทำให้เกษตรกรผู้เช่าได้รับความเดือดร้อน)

- การลดการกระจุกตัวของที่ดิน (การลดความเหลื่อมล้ำการถือครองที่ดิน)

- การเพิ่มรายได้และมูลค่าทางเศรษฐกิจของเกษตรกร ผู้ยากจน องค์กรชุมชน เครือข่ายองค์กรชุมชนที่เข้าร่วมโครงการต่าง ๆ

- การลดภาระการสนับสนุนของรัฐหรือค่าใช้จ่ายของรัฐในการสนับสนุนภาคเกษตรกรรม

- การเพิ่มมูลค่าของที่ดินทั้งมูลค่าเป็นตัวเงินและมูลค่าเชิงการพัฒนาคุณภาพการทำประโยชน์ในที่ดิน

กรณีต่าง ๆ ที่กล่าวมาข้างต้นเป็นเพียงการยกตัวอย่างเพื่อให้เห็นถึงมิติตัวชี้วัดทางสังคมที่นอกเหนือจากการพิจารณาถึงมูลค่าการขาดทุนหรือกำไรของการดำเนินภารกิจของหน่วยงานที่จะจัดตั้งขึ้น โดยต้องคำนึงถึงภารกิจหลักคือ "การกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน" ทั้งนี้ เพื่อลดความเหลื่อมล้ำด้านการถือครองที่ดินของประเทศไทยต่อไป

๓. แก้ไขปัญหาในปัจจุบัน

๓.๑. วิธีการแก้ปัญหาที่ดำเนินการอยู่ในปัจจุบันคืออะไร

ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๙ (ประมาณ ๔ ปีเศษ) สถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) หรือ บจธ. เป็นหน่วยงานชั่วคราวที่มีกำหนดเวลายุบเลิก (๗ มิถุนายน ๒๕๖๕) ซึ่งมีภารกิจในการจัดตั้งธนาคารที่ดินหรือองค์กรอื่นที่มีวัตถุประสงค์ทำนองเดียวกันกับธนาคารที่ดิน ได้ดำเนินการเพื่อหารูปแบบที่เหมาะสมกับประเทศตามภารกิจดังกล่าวแล้ว ในระยะเวลา ๔ ปีเศษ สามารถดำเนินการกระจายการถือครองที่ดินได้ จำนวน ๔,๖๙๘-๑-๘๖.๙ ไร่ โดยสามารถช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจนได้จำนวน ๑,๓๖๘ ครัวเรือน ใช้งบประมาณเพียง ๖๖๑,๘๓๐,๕๑๙.๖๙ บาท ผ่านรูปแบบการดำเนินงานโครงการตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒ และ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๖๒ ตามโครงการ ดังต่อไปนี้

จากการที่ บจธ. ได้ดำเนินภารกิจตามวัตถุประสงค์ มีโครงการต่าง ๆ คือ โครงการนำร่องธนาคารที่ดิน ในพื้นที่นำร่อง ๕ ชุมชน โครงการต้นแบบการบริหารจัดการที่ดินแบบครบวงจร และโครงการช่วยเหลือผู้ประสบปัญหาด้านที่ดินจากการดำเนินนโยบายของรัฐ มีดังนี้

โครงการ	กลุ่ม/พื้นที่	ปัญหา/การช่วยเหลือ
๑. โครงการนำร่องธนาคารที่ดิน ในพื้นที่นำร่อง ๕ ชุมชน (ช่วยเหลือ ๔ พื้นที่)	๑.๑. สหกรณ์การเกษตรโฉนดชุมชนป่าซาง จำกัด บ้านไร่ตง ต.น้ำดิบ อ.ป่าซาง จ.ลำพูน	■ ชาวบ้านจำนวน ๖๖ ครัวเรือน เข้าไปใช้ประโยชน์ในพื้นที่ก่อนที่จะมีนายทุนเข้ามาซื้อที่ดินผืนนั้น ต่อมานายทุนได้ซื้อที่ดินและออกเอกสารสิทธิ์ทันที่ดินของชุมชนบ้านไร่ตง และได้อ้างสิทธิในที่ดินทั้งหมด ทำให้ชาวบ้านไม่สามารถเข้าไปทำประโยชน์ในที่ดินดังกล่าวได้ จึงเกิดการฟ้องร้องดำเนินคดีตามกฎหมาย ■ เมื่อวันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๕๙ ศาลฎีกาได้มีหมายนัดไต่สวนให้ บจธ. แถลงต่อศาลเกี่ยวกับโครงการนำร่องฯ โดย ผอ.บจธ.

โครงการ	กลุ่ม/พื้นที่	ปัญหา/การช่วยเหลือ
		ได้แสดงยืนยันต่อศาลว่ามีแผนในการจัดซื้อที่ดินดังกล่าว โจทย์และผู้เสียหายยินยอมที่จะเจรจาซื้อขายที่ดินกับ บจธ. และไม่ติดใจเอาความในทางอาญากันอีกเลย จึงได้มีการจัดซื้อที่ดินอย่างเป็นทางการต่อไป
	๓.๒ สหกรณ์การเกษตรโฉนดชุมชนบ้านห้วยอ่าง จำกัด ต.ปลาสะวาย อ.บ้านโฮ่ง จ.ลำพูน	▪ ชาวบ้านจำนวน ๙๙ ครัวเรือน เข้าไปใช้ประโยชน์ในพื้นที่ก่อนที่จะมีนายทุนเข้ามาซื้อที่ดินผืนนั้น โดยเจ้าของที่ดินไม่ได้ใช้ประโยชน์ในที่ดินแต่อย่างใด อีกทั้งไม่ได้เสียภาษีบำรุงท้องที่มาเป็นเวลาไม่น้อยกว่า ๓ ปี ชาวบ้านจึงเข้าไปใช้ประโยชน์ในที่ดินดังกล่าว จึงเกิดการฟ้องร้องคดีแพ่ง ๒ คดี โดยศาลได้ยกฟ้อง ๑ คดี และเกษตรกรได้เสียชีวิต ๑ คดี ต่อมา บจธ. ได้เข้าไปให้ความช่วยเหลือจนสามารถใช้ประโยชน์ในที่ดินอย่างถูกต้อง
	๓.๓ สหกรณ์การเกษตรโฉนดชุมชนบ้านแพะใต้ จำกัด ต.หนองล่อง อ.เวียงหนองล่อง จ.ลำพูน	▪ ชาวบ้านจำนวน ๗๓ ครัวเรือน เข้าไปใช้ประโยชน์ในพื้นที่ก่อนที่บริษัทอินทนนท์การเกษตร จำกัด เข้ามาซื้อและออกโฉนดที่ดินในพื้นที่ดังกล่าว จึงเกิดการฟ้องร้องดำเนินคดีกับชาวบ้านจำนวน ๓๑ ราย ในข้อหาบุกรุก ซึ่งศาลฎีกาได้พิจารณาคดี ตั้งแต่วันที่ ๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๓ ขณะนั้น บจธ. ได้เข้าร่วมในการเจรจาไกล่เกลี่ยคดี หลังจากผู้รับมอบอำนาจจากเจ้าของที่ดินได้ข้อยุติในเรื่องการซื้อขายที่ดินกับ บจธ. จึงได้ดำเนินการยื่นคำร้องขอถอนฎีกาต่อศาลฎีกา เมื่อวันที่ ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๙ โดยเมื่อวันที่ ๖ ธันวาคม ๒๕๕๙ ศาลฎีกาได้อนุญาตให้โจทก์ถอนฎีกา และได้จำหน่ายคดีออกจากสารบบความศาลฎีกาแล้ว ต่อมา บจธ. ได้เข้าไปให้ความช่วยเหลือตามขั้นตอนต่อไป
	๓.๔ สหกรณ์ปฏิรูปที่ดินเพื่อการเกษตรที่ยั่งยืน อ.สันทราย จำกัด บ้านโป่ง ต.แม่แฝก อ.สันทราย จ.เชียงใหม่	▪ ชาวบ้านจำนวน ๗๙ ครัวเรือน ได้เข้าไปใช้ประโยชน์ในพื้นที่รกร้างและไม่ได้ใช้ประโยชน์ ซึ่งต่อมาพื้นที่ดังกล่าวกลายเป็นพื้นที่ปฏิรูปที่ดินของเกษตรกรรายย่อย (กลุ่มปฏิรูปที่ดินบ้านโป่ง) และมีการอ้างสิทธิในการถือครองที่ดินของนายทุน ซึ่งเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ที่ดินตามกฎหมาย ทำให้สมาชิกกลุ่มปฏิรูปที่ดินถูกฟ้องร้องดำเนินคดีจำนวน ๓๑ ราย รวม ๗๙ คดี (คดีแพ่ง ๔ คดี อาญา ๗๑ ขณะนั้นศาลมีคำสั่งจำหน่ายคดีชั่วคราว เนื่องจากศาลรอให้ บจธ. ดำเนินการจัดซื้อที่ดินดังกล่าวตามที่ บจธ. ชี้แจงไว้ และมี ๓ คดี ศาลพิพากษายกฟ้อง ต่อมา บจธ. ได้เข้าไปให้ความช่วยเหลือตามขั้นตอนต่อไป
๒. โครงการต้นแบบการบริหารจัดการที่ดินแบบครบวงจร (ช่วยเหลือ ๓๐ พื้นที่)	๒.๓ วิสาหกิจชุมชนอุ่นไอรักษ์ ต.ริมกก อ.เมือง จ.เชียงราย	▪ เกษตรกรและผู้ยากจนจำนวน ๖๕ ครัวเรือน เช่าพื้นที่ทำกินและประกอบอาชีพค้าขายและรับจ้างทั่วไป สมาชิกบางส่วนเคยได้รับความช่วยเหลือในด้านที่อยู่อาศัยจากสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) มาแล้ว แต่ก็ยังขาดที่ดินทำ

โครงการ	กลุ่ม/พื้นที่	ปัญหา/การช่วยเหลือ
		กิน มีความต้องการที่ดินทำกินเป็นของตนและสามารถสืบทอดให้กับลูกหลานได้ จึงรวมตัวกันจัดตั้งวิสาหกิจชุมชนเชียงรายอุ่นไอรักษ์ และมาขอรับความช่วยเหลือจาก บจธ.
	๒.๒ วสช. ศาสตร์พระราชาวัดพุทธอุทยานดอยอินทรีย์ ต.ดอยฮาง อ.เมือง จ.เชียงราย	▪ เกษตรกรและผู้ยากจนจำนวน ๖๐ ครัวเรือน ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทางการเกษตรแต่ไม่มีที่ดินทำกิน และต้องการมีที่ดินทำกินเป็นของตนเอง จึงรวมกลุ่มและยื่นหนังสือขอรับความช่วยเหลือจาก บจธ.
	๒.๓ วสช. เกษตรกรรมยั่งยืนโยนกนคร ต.โยนก อ.เชียงแสน จ.เชียงราย	▪ เกษตรกรและผู้ยากจนจำนวน ๑๐๐ ครัวเรือน ประสบปัญหาไร้ที่อยู่อาศัย และไร้ที่ดินทำกิน โดยได้เช่าที่ดินทำกิน และกู้ยืมเงินในระบบและนอกระบบเพื่อนำมาลงทุนสำหรับประกอบอาชีพจนเกิดหนี้สินและเกิดความเดือดร้อน จึงรวมกลุ่มและยื่นหนังสือขอรับความช่วยเหลือจาก บจธ.
	๒.๔ วสช. กลุ่มปฏิรูปที่ดินบ้านห้วยม่วงเพื่อการผลิตลำไยคุณภาพ ต.สบเตี๊ยะ อ.จอมทอง จ.เชียงใหม่	▪ เกษตรกรและผู้ยากจนจำนวน ๓๔ ครัวเรือน ได้เข้าทำประโยชน์ในพื้นที่ที่ปล่อยรกร้างว่างเปล่า ต่อมาพบว่าพื้นที่ดังกล่าวเป็นของนายทุน จึงเกิดการฟ้องร้องดำเนินคดี ▪ เมื่อวันที่ ๓๕ ตุลาคม ๒๕๖๒ คณะกรรมการแก้ไขปัญหาของขบวนการประชาชนเพื่อสังคมที่เป็นธรรมซึ่งมีรองนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน ได้มอบหมายให้ บจธ. พิจารณาเพื่อให้ความช่วยเหลือ เกษตรกรจึงรวมกันจัดตั้งเป็นวิสาหกิจฯ และยื่นหนังสือขอรับความช่วยเหลือจาก บจธ.
	๒.๕ วสช. เกษตรยั่งยืนบ้านดงหลวง ต.บ้านโป่ง อ.พร้าว จ.เชียงใหม่	▪ เกษตรกรและผู้ยากจนจำนวน ๑๖ ครัวเรือน ขาดแคลนที่ดินทำกิน โดยต้องเช่าที่นาทำกินซึ่งมีต้นทุนสูง จึงต้องกู้ยืมเงินทั้งในและนอกระบบเพื่อมาลงทุนหาเลี้ยงชีพตนและครอบครัวจนเกิดปัญหาหนี้สิน จึงได้มีการรวมกลุ่มกันและยื่นหนังสือขอรับความช่วยเหลือจาก บจธ.
	๒.๖ วสช. ศาสตร์พระราชาบ้านมั่นคงแม่สอด ต.แม่ปะ อ.แม่สอด จ.ตาก	▪ เกษตรกรและผู้ยากจนจำนวน ๔๓ ครัวเรือน รวมกลุ่มกันและเข้าร่วมโครงการบ้านมั่นคงขนบทจากสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) เพื่อซื้อที่ดินและสร้างบ้าน แต่ยังไร้ที่ดินทำกิน มีความต้องการที่ดินทำกินเป็นของตน จึงยื่นหนังสือขอรับความช่วยเหลือจาก บจธ.
	๒.๗ วสช. ไร่นาสวนผสมเกษตรกรฐานรากช่องโคพัฒนา ต.รังกาใหญ่ อ.พิมาย จ.นครราชสีมา	▪ เกษตรกรและผู้ยากจนจำนวน ๔๕ ครัวเรือน ประสบปัญหาที่หลากหลาย โดยบางส่วนเป็นผู้ไร้ที่ดินทำกิน บางส่วนได้ไปเช่าพื้นที่ดินทำกิน ต่อมาเจ้าของที่ดินให้เลิกเช่าที่ดิน และบางส่วนได้รับความเดือดร้อนจากการพัฒนานโยบายของภาครัฐในการก่อสร้างทางรถไฟรางคู่ เส้นทางกรุงเทพ-หนองคาย และจากการถูกทวงพื้นที่ผืนป่า พืชผลผลิตถูกทำลาย เนื่องจากหน่วยงานภาครัฐชี้แจงว่าเป็นทำกินบนพื้นที่เขตป่า

โครงการ	กลุ่ม/พื้นที่	ปัญหา/การช่วยเหลือ
		สงวนแห่งชาติ ป่าอนุรักษ์ จึงถูกไล่ที่เพื่อให้ผืนป่ากลับคืนเป็นของแผ่นดิน จึงได้มีการรวมกลุ่มกันและยื่นหนังสือขอรับความช่วยเหลือจาก บจธ.
	๒.๘ วสช. เกษตรกรยุคใหม่พัฒนา ต.ทับไทร อ.โป่งน้ำร้อน จ.จันทบุรี	▪ เกษตรกรและผู้ยากจนจำนวน ๒๖ ครัวเรือน เดือดร้อนเรื่องที่ดินทำกิน ซึ่งเดิมประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไป มีเพียงที่อยู่อาศัย แต่ยังไร้ที่ดินทำกินเป็นของตัวเอง หรือมีที่ดินแต่ไม่มีเอกสารสิทธิ์ จึงได้มีการรวมกลุ่มกันและยื่นหนังสือขอรับความช่วยเหลือจาก บจธ.
	๒.๙ วสช. รวมพลังสร้างอาชีพวัดประดู่ ต.ปากอลุย อ.ท่าฉาง จ.สุราษฎร์ธานี	▪ เกษตรกรและผู้ยากจนจำนวน ๒๓ ครัวเรือน ประสบปัญหาการถูกฟ้องร้องบังคับคดีจากการเข้าไปใช้ประโยชน์ในพื้นที่ และถูกขับไล่ให้ออกจากพื้นที่ที่ได้ใช้เป็นที่อยู่อาศัย ซึ่งเกษตรกรบางส่วนประกอบอาชีพเกษตรกรรมมายาวนานกว่า ๔๐ ปี ทำนากุ้ง รับจ้างทั่วไป และอยากมีที่ดินเป็นของตนเอง จึงได้มีการรวมกลุ่มกันและยื่นหนังสือขอรับความช่วยเหลือจาก บจธ.
	๒.๑๐ วสช. การเกษตรสหพันธ์เกษตรกรภาคใต้ จำกัด (ชุมชนน้ำแดงพัฒนา) ต.คลองน้อย อ.ชัยบุรี จ.สุราษฎร์ธานี	▪ เกษตรกรและผู้ยากจนจำนวน ๓๗ ครัวเรือน เข้าไปใช้ประโยชน์ในพื้นที่ ต่อมาพบว่าพื้นที่ดังกล่าวเป็นของนายทุนเอกชนที่ได้กว้านซื้อที่ดินจากชาวบ้านและได้เปลี่ยนมือผู้ถือครองในเอกสารสิทธิ์เป็นของบริษัทเอกชน ซึ่งต่อมาประสบปัญหาสภาวะหนี้สินจนถูกฟ้องล้มละลาย ทำให้ทรัพย์สินต่างๆ รวมทั้งที่ดินตกเป็นหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (Non - Personal Loan....NPL) และปล่อยพื้นที่เป็นสวนปาล์มที่รกร้างไม่ทำประโยชน์ เกษตรกรได้เข้าใช้ประโยชน์เพื่อทำกินและสร้างที่อยู่อาศัย และถูกธนาคารเกียรตินาคิน จำกัด (มหาชน) ฟ้องขับไล่และเรียกค่าเสียหายจากการบุกรุกพื้นที่ดังกล่าว จึงได้มีการรวมกลุ่มกันและยื่นหนังสือขอรับความช่วยเหลือจาก บจธ.
๓. โครงการช่วยเหลือผู้ประสบปัญหาด้านที่ดินจากการดำเนินนโยบายของรัฐ (ช่วยเหลือ ๒ พื้นที่)	๓.๓ วิสาหกิจชุมชน เกษตรประมงธรรมชาติ ต.บางผึ้ (เขาต้น) อ.บางประกอ จ.ฉะเชิงเทรา	▪ เกษตรกรและผู้ยากจนจำนวน ๒๗ ครัวเรือน ได้รับความเดือดร้อนจากการนำที่ดินไปจำนองขายฝากกับนายทุนและต้องสูญเสียที่ดินทำกิน และต้องไปเช่าที่ดินเอกชนทำกิน ต่อมาพื้นที่ดังกล่าวได้รับผลกระทบจากการเวนคืนที่ดินโครงการตามนโยบายของรัฐ จากกรมทางหลวง และการรถไฟแห่งประเทศไทย ตามนโยบายการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) โครงการทางหลวงพิเศษ โครงการรถไฟความเร็วสูง และโครงการรถไฟรางคู่ เกษตรกรจึงได้มีการรวมกลุ่มกันและยื่นหนังสือขอรับความช่วยเหลือจาก บจธ.

โครงการ	กลุ่ม/พื้นที่	ปัญหา/การช่วยเหลือ
	๓.๒ วิสาหกิจชุมชนแก้วกล้า ต.กลัดหลวง อ.ท่ายาง จ.เพชรบุรี	▪ เกษตรกรและผู้ยากจนจำนวน ๒๖ ครัวเรือน เดิมได้เช่าบ้านและเช่าที่นาเพื่อทำกินที่จังหวัดอยุธยา ต่อมาภาครัฐมีนโยบายดำเนินการพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ จึงได้เวนคืนที่ดินเพื่อสร้างถนนมอเตอร์เวย์ สายบางปะอิน-นครราชสีมา ให้เจ้าของที่ดิน เกษตรกรจึงโยกย้ายมาเช่าที่ดินทำกินที่จังหวัดเพชรบุรี ภายหลังได้ร่วมกันซื้อที่ดินจำนวน ๕ ไร่ มาปลูกผักอินทรีย์ ต่อมามีการรวมกลุ่มกันและยื่นหนังสือขอรับความช่วยเหลือจาก บจธ. เพื่อจัดซื้อที่ดินในพื้นที่ใกล้เคียงเพิ่มเติม

จากตารางที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นว่า ทั้ง ๑๖ พื้นที่ ที่ บจธ. ให้ความช่วยเหลือในการจัดซื้อและจัดสรรที่ดินให้แก่เกษตรกรและผู้ยากจนนั้น จะมีกรณีปัญหา ๓ รูปแบบด้วยกัน ดังนี้

๑. กรณีเกษตรกรมีปัญหาด้านที่ดินทำกิน โดยเช่าที่ดินทำกินเพื่อหาเลี้ยงครอบครัว บางส่วนประกอบอาชีพค้าขายและรับจ้างทั่วไป และบางส่วนกู้ยืมเงินในระบบและนอกระบบเพื่อนำมาลงทุนสำหรับประกอบอาชีพจนเกิดหนี้สินและเกิดความเดือดร้อน โดยเกษตรกรดังกล่าวต้องการมีที่ดินทำกินเป็นของตนเอง มีทั้งหมด ๘ พื้นที่ เนื้อที่ ๑,๐๒๖-๐-๙๒.๑ ไร่ จำนวนเกษตรกรที่ได้รับความช่วยเหลือ ๓๗๘ ครัวเรือน ได้แก่

๑) วสช. เชียงรายอุ่นไอรักษ์ ต.ริมกก อ.เมือง จ.เชียงราย

๒) วสช. ศาสตร์พระราชาวัดพุทธอุทยานดอยอินทรีย์ ต.ดอยฮาง อ.เมือง จ.เชียงราย

๓) วสช. เกษตรกรรมยั่งยืนโยนกนคร ต.โยนก อ.เชียงแสน จ.เชียงราย

๔) วสช. เกษตรยั่งยืนบ้านตงหลวง ต.บ้านโป่ง อ.พร้าว จ.เชียงใหม่

๕) วสช. ศาสตร์พระราชาบ้านมั่นคงแม่สอด ต.แม่ปะ อ.แม่สอด จ.ตาก

๖) วสช. ไร่นาสวนผสมเกษตรกรฐานรากท่องโคพัฒนา ต.รังกาใหญ่ อ.พิมาย จ.นครราชสีมา

๗) วสช. เกษตรกรยุคใหม่พัฒนา ต.ทับไทร อ.โป่งน้ำร้อน จ.จันทบุรี และ

๘) วสช. รวมพลังสร้างอาชีพวัดประดู่ ต.ปากฉลุย อ.ท่าฉาง จ.สุราษฎร์ธานี

๒. กรณีเกษตรกรมีปัญหาด้านที่ดินทำกิน โดยเข้าไปใช้ประโยชน์ในพื้นที่ที่ปล่อยรกร้างว่างเปล่า และเกิดการฟ้องร้องดำเนินคดี จำนวน ๖ พื้นที่ เนื้อที่ ๘๔๗-๐-๙๒.๐ ไร่ จำนวนเกษตรกรที่ได้รับความช่วยเหลือ ๕๕๓ ครัวเรือน ได้แก่

๑) สหกรณ์การเกษตรโฉนดชุมชนป่าซาง จำกัด บ้านไร่ดง ต.น้ำดิบ อ.ป่าซาง จ.ลำพูน

๒) สหกรณ์การเกษตรโฉนดชุมชนบ้านท่ากอม่วง จำกัด ต.ปลาสะวาย อ.บ้านโฮ่ง จ.ลำพูน

๓) สหกรณ์การเกษตรโฉนดชุมชนบ้านแพะใต้ จำกัด ต.หนองล่อง อ.เวียงหนองล่อง จ.ลำพูน

๔) สหกรณ์ปฏิรูปที่ดินเพื่อการ เกษตรที่ยั่งยืน อ.สันทราย จำกัด บ้านโป่ง ต.แม่แฝก อ.สันทราย

๕) วสช. กลุ่มปฏิรูปที่ดินบ้านห้วยม่วงเพื่อการผลิตลำไยคุณภาพ ต.สบเตี๊ยะ อ.จอมทอง จ.เชียงใหม่

๖) วสช. การเกษตรสหพันธ์เกษตรกรภาคใต้ จำกัด ต.คลองน้อย อ.ชัยบุรี จ.สุราษฎร์ธานี

๓. กรณีเกษตรกรได้รับผลกระทบจากการดำเนินนโยบายของรัฐ จำนวน ๒ พื้นที่ เนื้อที่ ๑๐๓-๐-๒๕.๑ ไร่ จำนวนเกษตรกรที่ได้รับความช่วยเหลือ ๕๓ ครัวเรือน ได้แก่

๑) วสช. เกษตรประมงธรรมชาติ ต.บางผึ้ง (เขาดิน) อ.บางประกง จ.ฉะเชิงเทรา

๒) วสช. แก้วกล้า ต.กลัดหลวง อ.ท่ายาง จ.เพชรบุรี*

จากการที่ บจธ. ได้ดำเนินการตามภารกิจแล้ว สรุปผลการดำเนินการเบื้องต้นได้ ดังนี้

๑) ความคุ้มค่าทางเศรษฐกิจ ทุกกรณีศึกษาเป็นเกษตรกรยากจนไร้ที่ทำกิน หรือมีที่ทำกินไม่เพียงพอ ซึ่งประสบปัญหาหนี้สิน นางส่วนต้องรับจ้าง นางส่วนเช่าที่ดินทำกิน การที่ บจธ. ลงทุนรัดซื้อที่ดิน สนับสนุนโครงสร้างพื้นฐาน และอบรมให้ความรู้ในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเองอย่างครบวงจร โดยเฉลี่ยงบประมาณลงทุนครัวเรือนละ ๖๐๐,๐๐๐ บาท แม้จะเริ่มโครงการเพียงไม่นาน (ปี ๒๕๖๓) แต่ทุกกรณีในขั้นแรกเริ่มสร้างความมั่นคงอาหารด้วยการปลูกพืชผัก ผลไม้ เลี้ยงสัตว์ เพื่อการบริโภคในครัวเรือนและชุมชน หลายชุมชนสามารถสร้างรายได้ที่ขยายได้แล้ว และสามารถลดหนี้สินครัวเรือนไปได้มาก ในเรื่องการสร้างรายได้ โครงการอุ่นไอรักษ์สร้างรายได้ให้กับสมาชิก จากเดิมที่มีรายได้จากการทำนาและรับจ้างน้อยมาก เพียงแค่ ๕,๒๕๐ บาทต่อเดือน แต่เมื่อเข้าร่วมโครงการมีรายได้เกษตรสูงถึง ๗๗,๘๐๐ บาท ส่วนรายได้นอกภาคเกษตรที่เป็นรายได้หลักกลับลดลงจากภาวะวิกฤติเศรษฐกิจโควิด จากเดิมมีรายได้รวม ๔๘๗,๐๐๐ บาท แต่วิกฤติเศรษฐกิจรายได้ลดเหลือ ๓๗๕,๐๐๐ บาท ลดไป ๓๕๒,๐๐๐ บาท เช่นเดียวกับโครงการพิมาย สมาชิกแต่ละรายเริ่มมีรายได้จากการขายผลผลิตเฉลี่ยครอบครัวละ ๑,๘๐๐ บาทต่อเดือน หรือ ๙๕,๖๐๐ บาทต่อปี หากคูณด้วยจำนวนครัวเรือนทั้งหมด ๙๕ ครัวเรือน ก็เท่ากับมีรายได้ทั้งชุมชน ๑๗๑,๐๐๐ บาทต่อเดือน หรือ ๒,๐๕๒,๐๐๐ บาทต่อปี เทียบกับค่าใช้จ่ายก่อนเข้าร่วมโครงการ แต่ละครอบครัวมีค่าใช้จ่ายด้านอาหารเฉลี่ย ๒,๙๘๑ บาทต่อเดือน ค่าใช้จ่ายอาหารลดลงเหลือ ๒,๔๑๖ บาท เฉลี่ยลดต่ออาหารไปครอบครัวละ ๕๖๗ บาทต่อเดือน หรือ ๖,๘๐๙ บาทต่อปี เมื่อคำนวณจำนวนสมาชิกทั้งหมดเป็น ๑๓๓,๔๐๐ บาทต่อเดือน หรือ ๑,๖๐๐,๘๐๐ บาทต่อปี ในเรื่องการลดหนี้สินโครงการอุ่นไอรักษ์เน้นการเปลี่ยนแปลงพัดเจน ก่อนเข้าร่วมโครงการ สมาชิก ๑๙ ราย มีหนี้รวม ๗,๖๗๙,๐๐๐ บาท แต่เพียงไม่นานหลังเริ่มทำกินในโครงการ หนี้สินลดไปเหลือ ๓,๘๒๓,๖๐๐ บาท

ในเรื่องการสร้างความมั่นคงอาหารเพื่อลดความช่วยด้านอาหาร โครงการตลอยอิงครีย์เป็นตัวอย่างที่ดี สมาชิกแต่ละครอบครัวที่เข้าร่วมโครงการ มีค่าใช้จ่ายด้านอาหาร เฉลี่ยคนละ ๗,๘๐๐ บาทต่อเดือน รวมสมาชิก ๖๐ ราย น่าจะมีค่าใช้จ่ายด้านอาหารสูงถึง ๔๖๘,๐๐๐ บาทต่อเดือน แต่เมื่อเข้าร่วมโครงการ สามารถทำกิน สร้างความมั่นคงอาหาร ค่าใช้จ่ายด้านอาหารของแต่ละคนเหลือเฉลี่ย ๔,๘๐๐ บาทต่อเดือน คิดรวมทั้งชุมชนเป็น ๒๘๘,๐๐๐ บาทต่อเดือน ดังนั้น ค่าใช้จ่ายอาหารของทั้งชุมชนที่ลดไปถึง ๑๘๐,๐๐๐ บาทต่อเดือน หากคิดทั้งปี ทั้งชุมชนจะประหยัดค่าใช้จ่ายด้านอาหารไปได้ถึง ๒,๑๖๐,๐๐๐ บาท ซึ่งรายจ่ายที่ลดไป ยังได้ไปเพิ่มความมั่นคงทางเศรษฐกิจด้านอื่น ๆ และพัฒนาคุณภาพชีวิต แก้ไขปัญหาหนี้สิน และพึ่งตนเองได้ทั้งหมดนี้นับเป็นความคุ้มค่าทางเศรษฐกิจต่อชุมชน ไม่เพียงเท่านี้ยังสร้างคุณค่าทางเศรษฐกิจต่อสาธารณะด้วย เพราะการที่ชุมชนพึ่งตนเองทางเศรษฐกิจได้มากขึ้นส่งผลต่อห่วงโซ่เศรษฐกิจฐานรากที่เข้มแข็งขึ้น หลายชุมชนจัดการผลิตโดยไม่สร้างผลกระทบสิ่งแวดล้อม สุขภาพ ไม่ผลักภาระ (externality) ให้สาธารณะ และยังฟื้นฟูระบบนิเวศ (ดิน น้ำ ป่า อากาศ ความหลากหลายทางชีวภาพ) ซึ่งสามารถแปลงเป็นผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจที่สาธารณะได้รับมากขึ้นด้วย

---

* รายงานการประเมินผลการดำเนินงานของ บจธ. หน้า ๓๕-๓๙ รายละเอียดตามภาคผนวก ข

๒) ความคุ้มค่าทางสังคม นับเป็นความคุ้มค่าที่ชุมชนได้รับโดยทันทีเมื่อเทียบกับความคุ้มค่าด้านอื่น จากกระบวนการเปลี่ยนผ่านจากผู้รอรับความช่วยเหลือ ถูกมองว่าเป็นภาระสังคม ให้กลายเป็นพลเมืองที่ลงมือทำ การผลิตที่ยั่งยืนเพื่อสร้างความพึ่งตนเอง และช่วยเหลือสังคม (ถือเป็นต้นแบบของการเรียนรู้ การสร้างนวัตกรรมทางนิเวศ) คุณค่าทางสังคมที่ชุมชนได้รับมาจากการเกิดความเป็นชุมชน จากสมาชิกที่มาจากหลากหลายที่ แต่สร้างระบบคุณค่า การจัดการร่วม มีการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน เกิดเป็นพลังทางสังคมในการแก้ไขปัญหา จัดการวิถีชีวิตร่วม และได้รับการยอมรับทางสังคมจากภาครัฐและสังคมมากยิ่งขึ้น

๓) ความคุ้มค่าทางสิ่งแวดล้อม แม้จะเป็นเพียงจุดเริ่มต้น แต่ทุกชุมชนมีศักยภาพสูงที่จะเป็นต้นแบบด้านสิ่งแวดล้อมแบบบูรณาการ ทั้งการสร้างความหลากหลายทางชีวภาพเพื่อความมั่นคงอาหาร การผลิตที่ยั่งยืนไม่ใช้สารเคมี การฟื้นฟูบำรุงดิน ฟื้นฟูป่าและพัฒนาระบบนิเวศให้สมดุล เกิดเป็นบริการทางนิเวศทั้งด้านแหล่งอาหาร ระบบนิเวศสมดุล แหล่งพันธุกรรม และฐานความมั่นคงทางนิเวศวัฒนธรรม ระบบเกษตรนิเวศช่วยสร้างความหลากหลายทางชีวภาพ ไม่เกิดการเผาที่สร้างฝุ่น pm ๒.๕ ไม่ปล่อยก๊าซเรือนกระจกสร้างผลกระทบโลกร้อน และมีระบบนิเวศมั่นคงป้องกันภัยพิบัติ และยิ่งระบบการผลิตของชุมชนพัฒนาไปก็จะยิ่งสร้างบริการทางนิเวศจากวิถีชุมชนได้มากขึ้น

๔) ผลกระทบทางนโยบาย ทุกกรณีล้วนเป็นต้นแบบทางนโยบายหลายเรื่อง ได้แก่ โครงการคลองอินทรีย์ เป็นต้นแบบเศรษฐกิจมั่นคงและทรัพยากรยั่งยืนของชุมชนบนพื้นที่สูง โครงการอุ่นไอรักษ์ และพิมาย เป็นต้นแบบของกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนในการฟื้นฟูเศรษฐกิจพึ่งตนเองเพื่อต่อรองกับกลไกตลาด โครงการแก้วกล้า เป็นต้นแบบของการฟื้นฟูวิถีชีวิตชุมชนที่ได้รับผลกระทบสูญเสียที่ดินจากนโยบายและโครงการของรัฐ ซึ่งทั้งหมดนี้เป็นต้นแบบการพัฒนานโยบายในภาพรวมได้อย่างดี เช่น นโยบายการฟื้นฟูเศรษฐกิจชุมชนในภาวะวิกฤติโควิด นโยบายความมั่นคงอาหาร นโยบายเกษตรกรรมยั่งยืน นโยบายการจัดการทรัพยากรธรรมชาติยั่งยืน นโยบายการคุ้มครองทางสังคม ซึ่งทุกต้นแบบจะประกอบด้วยการนิกลไกทางนโยบายและปฏิบัติ ซึ่งในที่นี้คือ บจธ. ทำหน้าที่บทบาทเชิงรุกในการเข้าไปกระจายการถือครองที่ดิน การลงทุนเพื่อสร้างเสริมสิทธิการเข้าถึง ถือครอง ใช้ประโยชน์ที่ดินและฐานทรัพยากร การสร้างระบบการจัดการกลุ่มในรูปวิสาหกิจชุมชน การส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ และการประสานภาคีมาร่วมสนับสนุนนโยบาย[๒]

โดยปัจจุบันมีเกษตรกรและผู้ยากจนแสดงความประสงค์ที่จะขอรับการช่วยเหลือจาก บจธ. อีกกว่า ๕,๐๐๐ ครัวเรือน โดยเฉพาะในปี ๒๕๖๔ ต้องใช้งบประมาณในการดำเนินการกว่า ๓,๓๗๗,๙๙๙,๐๐๐ บาท (แต่ในปี ๒๕๖๔ ไม่ได้รับงบประมาณในส่วนดังกล่าวซึ่งขณะนี้เกษตรกรและผู้ยากจนยังรอรับการช่วยเหลืออยู่)

๓.๒ ต่างประเทศแก้ปัญหานี้อย่างไร (ถ้ามี) และการดำเนินการดังกล่าวเหมาะสมกับสังคมไทยหรือไม่อย่างไร

---

[๒] รายงานการประเมินผลการดำเนินงานของ บจธ. หน้า ๖๕-๖๘ รายละเอียดตามภาคผนวก ข

ในต่างประเทศมีการจัดตั้งหน่วยงานที่ทำหน้าที่ในการแก้ไขปัญหาการขาดแคลนที่ดินทำกิน และการไม่สามารถเข้าถึงที่ดินของเกษตรกรรายย่อยและผู้ยากจนในต่างประเทศหลายประเทศ โดยมีรูปแบบ ลักษณะของหน่วยงานและการบริหารที่แตกต่างกันไป ทั้งนี้ เนื่องมาจากสภาพและความรุนแรงของปัญหาเรื่องที่ดิน สภาพเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมที่มีความแตกต่างกัน

รูปแบบธนาคารที่ดินในต่างประเทศมีหลากหลายรูปแบบตามวัตถุประสงค์ในการแก้ไขปัญหา ขณะนั้น ๆ ในภาพรวมหน่วยงานที่จัดตั้งขึ้นมีบทบาทในการเป็นตัวกลางแก้ไขปัญหาและเป็นตัวเชื่อมความสมบูรณ์ของตลาดที่ดินให้มีการกระจายที่ดินอย่างเหมาะสม ลดปัญหาความเหลื่อมล้ำด้านที่ดิน ส่งเสริมให้มีการกระจาย การถือครองที่ดินจากผู้มีที่ดินจำนวนมากหรือผู้ที่มีที่ดินแต่ไม่ได้นำไปใช้ประโยชน์ให้มีการนำไปใช้ประโยชน์ โดยเกษตรกรหรือผู้ยากจน หรือผู้ที่มีโอกาสน้อยในสังคมให้ได้มีโอกาสในการใช้ประโยชน์จากที่ดินเพื่อเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจให้แก่ที่ดินที่ไม่มีการใช้ประโยชน์ และให้ตนเองมีรายได้จากการใช้ประโยชน์ในที่ดินด้วย โดยขอยกตัวอย่างสรุปได้ ดังต่อไปนี้

๑. ประเทศสหรัฐอเมริกา

ธนาคารที่ดินแห่งสหพันธ์ (Federal Land Bank : FLB) จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายการกู้ยืมเพื่อการเกษตรแห่งสหพันธ์ พ.ศ. ๒๔๕๙ อันเป็นส่วนหนึ่งของระบบสินเชื่อการเกษตร (FCS) และอยู่ภายใต้องค์กรบริหารสินเชื่อการเกษตร (FCA) มีการดำเนินงานด้านให้เงินกู้ยืมเพื่อซื้อสังหาริมทรัพย์และให้สินเชื่อระยะสั้นแก่เกษตรกร นักธุรกิจการเกษตร และผู้อยู่อาศัยในชนบท

ในสหรัฐอเมริกามีธนาคารที่ดินในหลายมลรัฐ เช่น St. Louis, Cleveland, Louisville Atlanta, Pennsylvania, New York และ Georgia เป็นต้น ในปัจจุบันนี้มีธนาคารที่ดินกระจายอยู่ถึง ๗๙ แห่งในหลายท้องถิ่นในสหรัฐอเมริกา ธนาคารที่ดินสหรัฐอเมริกามีขึ้นตั้งแต่ทศวรรษ ๑๙๖๐s ปัจจุบันเป็นพัฒนาการธนาคารที่ดินรุ่นที่สามแล้ว ทำหน้าที่สองประการ คือ ถือว่าเป็นเครื่องมือใหม่ของการพัฒนาเมือง (new urban planning tools) และเป็นแหล่งสำรองที่ดิน (land reserve) เพื่อการใช้ในอนาคตทำหน้าที่ฟื้นคืนชีวิตใหม่ให้แก่ที่ดินและอสังหาริมทรัพย์ขึ้น (revitalization) การดำเนินการของธนาคารที่ดินยังเป็นเครื่องมือในทางเศรษฐศาสตร์เพื่อสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจและทำให้เกิดผลผลิตในทางเศรษฐกิจ (productive use) ขึ้น ธนาคารที่ดินสหรัฐอเมริกาเป็นหน่วยงานเฉพาะ (specialized institution) ที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายมีอำนาจหน้าที่เฉพาะเนื่องจากข้อจำกัดของการดำเนินงานโดยใช้กลไกปรกติกระตุ้นเศรษฐกิจไม่เหมาะสม ธนาคารที่ดินทำให้ที่ดินที่เป็นส่วนเกิน (surplus properties) กลับมาใช้ประโยชน์ได้อีกครั้งหนึ่ง คาดว่าที่ดิน "ส่วนเกิน" นี้หมายความว่า ที่ดินนั้นเกินจากความต้องการใช้ของเจ้าของในทางเศรษฐศาสตร์ ไม่ว่าเจ้าของจะเป็นรัฐหรือเอกชนก็ตาม ถ้าเป็นที่ดินของรัฐก็คือเป็นส่วนเกินจากการรักษาไว้เป็นทรัพย์สาธารณะหรือส่วนเกินใช้สอย ธนาคารที่ดินจะนำที่ดินมาทำให้เกิดประโยชน์หมุนเวียนในทางเศรษฐกิจและสร้างมูลค่าโอกาสขึ้นใหม่โดยการนำไปใช้ประโยชน์ ไม่ว่าธนาคารที่ดินใช้เองหรือบุคคลที่สามก็ตาม อันเป็นการสร้างมูลค่าในที่ดินนั้น ไม่ใช่ปล่อยทิ้งว่างเปล่าไม่ดูแลหาประโยชน์ ธนาคารที่ดินจะมาช่วยสร้างประโยชน์เพราะหน่วยงานของรัฐมีอำนาจจำกัด โดยกฎหมายหรือขาดศักยะที่ไม่อาจกระทำได้ ธนาคารที่ดิน

สหรัฐอเมริกามาจากนโยบายกระตุ้นเศรษฐกิจของรัฐบาลกลางและรัฐบาลท้องถิ่นจากการที่ให้เงินสนับสนุนโดยตรง มาเป็นการสร้างธนาคารที่ดินเพื่อเป็นสถาบันในการกระตุ้นเศรษฐกิจ ซึ่งจะเห็นได้ว่าธนาคารที่ดินสหรัฐอเมริกา ทำงานใกล้ชิดกับท้องถิ่นมาก ธนาคารที่ดินนางแห่งเป็นเครื่องมือในการพัฒนาของท้องถิ่นในการฟื้นฟูเมือง ความเป็นมานี้เองจึงต่างจากกับประเทศไทยที่การจัดตั้งธนาคารที่ดินเป็นไปเพื่อช่วยเหลือเกษตรกรในเรื่องที่ดินทำกิน (โปรดดูเหตุผลในการ ประกาศใช้พระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) พ.ศ. ๒๕๕๔) และที่สำคัญธนาคารที่ดินสหรัฐอเมริกาจะไม่ประกอบการแข่งขันกับเอกชน มีข้อสังเกตว่าธนาคาร ที่ดินสหรัฐอเมริกาไม่ใช่ธนาคารที่แท้จริง (true bank) แต่เป็นสถาบันในทางเศรษฐกิจเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจและ ความเดินไปของสังคม เป้าหมายการดำเนินงานจึงเป็นไปเพื่อผู้ด้อยโอกาสในสังคมเช่นกัน โดยการถือครองที่ดินไว้ ระยะหนึ่งเพื่อโอนไปยังบุคคลที่สามที่อาจเป็นหน่วยงานของรัฐ องค์การที่ไม่แสวงหากำไร หรือเอกชนที่จะใช้ที่ดิน ต่อไป ความสำเร็จของธนาคารที่ดินสหรัฐอเมริกามาจากการประเมินอุปสรรคและกำหนดเป้าหมายให้ชัดเจนและ จัดลำดับความสำคัญของเป้าหมายการทำงานเพราะธนาคารที่ดินจะต้องเผชิญกับความต้องการที่มีอยู่จำนวนมาก นอกจากนี้การบริหารด้วยหลักธรรมาภิบาลยังเป็นข้อสำคัญที่จะก่อให้เกิดความโปร่งใสปราศจากการแทรกแซง อันเนื่องมาจากแรงกดดันทางการเมืองและความขัดแย้งด้านเชื้อชาติในทางสังคมในสหรัฐอเมริกา บทเรียนที่สำคัญ อีกประการหนึ่งก็คือความชัดเจนทางด้านข้อมูลที่ดินที่จะต้องมีหรือจัดทำขึ้น และการทำงานร่วมกับสังคม ซึ่งใน สังคมสหรัฐอเมริกามีการทำงานร่วมกับท้องถิ่น (local government) อย่างใกล้ชิดมาก สำหรับธนาคารที่ดินของ เราที่จะเกิดขึ้นก็ควรต้องตระหนักถึงเรื่องเหล่านี้เช่นกัน โดยเฉพาะการสร้างความรับผิดชอบ (accountability) กับสังคมและมีการทำงานร่วมกับประชาชนและสังคม เพื่อประโยชน์ส่วนรวม"

๒. ไต้หวัน

ธนาคารที่ดินแห่งไต้หวัน (Land Bank of Taiwan : LBOT) จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายแห่งสาธารณรัฐจีน วันที่ ๑ กันยายน พ.ศ. ๒๔๙๙ มีรูปแบบเป็นธนาคารพาณิชย์พิเศษ (specalized bank) ซึ่งทำหน้าที่เป็นกลไกของรัฐ ที่มีเป้าหมายเพื่อการกระจายการถือครองที่ดินไปสู่เกษตรกรในปัจจุบันทำหน้าที่รับผิดชอบด้านกองสังหาริมทรัพย์และ สินเชื่อเพื่อการเกษตร

โดยธนาคารที่ดินแห่งไต้หวัน มีรัฐบาลเป็นเจ้าของแต่เพียงผู้เดียวทำหน้าที่ดูแลรับผิดชอบด้านกอง สังหาริมทรัพย์และสินเชื่อเพื่อการเกษตรวัตถุประสงค์ของธนาคารนี้คือ พัฒนาโครงสร้างทางเศรษฐกิจแห่งชาติ ที่สอดคล้องกับการดำเนินนโยบายของรัฐเกี่ยวกับบ้านที่ดินและการเกษตร"

๓. ฟิลิปปินส์

ธนาคารที่ดินแห่งฟิลิปปินส์ (Land Bank of Philippines : LBP) จัดตั้งภายใต้กฎหมายปฏิรูป ที่ดิน พ.ศ. ๒๕๐๑ ต่อมาปีกฎหมายธนาคารที่ดิน พ.ศ. ๒๕๐๔ เป็นการเฉพาะขึ้นมีรูปแบบเป็นธนาคารครบวงจร (universal bank) แห่งแรกของประเทศตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๑๖ โดยรัฐบาลกำหนดให้ธนาคารดำเนินพันธกิจทางสังคม โดยการเป็นธนาคารส่งเสริมการพัฒนาชนบทและขยายบทบาทไปสู่การส่งเสริมการพัฒนาประเทศ โดยให้บริการ

สินเชื่อแก่ภาคการเกษตร ภาคอุตสาหกรรม ธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ ตลอดจนการให้สินเชื่อที่อยู่อาศัย ให้สินเชื่อแก่สหกรณ์และสมาคมการเกษตร และให้สินเชื่อแก่เกษตรกรรายย่อย

ธนาคารที่ดินแห่งฟิลิปปินส์ เป็นธนาคารของรัฐที่ตั้งขึ้นตามประมวลกฎหมายการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมมีวัตถุประสงค์เพื่อให้การช่วยเหลือทางการเงินในการกระจายที่ดินเพื่อเกษตรกรรมให้แก่ผู้มีอาชีพที่ดินรายย่อยโดยมีภารกิจหลักในการขยายสินเชื่อให้แก่ภาคการเกษตร อันได้แก่ เกษตรกรรายย่อยชาวประมงธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมธุรกิจด้านการเกษตร ปัจจุบันธนาคารที่ดินอยู่ภายใต้การควบคุมของธนาคารกลางและได้รับการยกเว้นภาษีทุกชนิดที่เกี่ยวข้องกับ การดำเนินงานหรัพย์สินและรายได้ต่าง ๆ รวมทั้งไม่ต้องส่งเงินปันผลคืนให้รัฐบาล[๕]

๔. ประเทศญี่ปุ่น

ธนาคารที่ดินการเกษตร (The Farmland Intermediary Management Institutions หรือ Farmland Bank) ของประเทศญี่ปุ่น จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายส่งเสริมกิจการของธนาคารที่ดินเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๔๖ โดยอยู่ภายใต้กระทรวงเกษตร ป่าไม้ และประมง (MAFF) และเป็นหน่วยงานของรัฐที่ทำหน้าที่เป็นตัวกลางในการรวบรวม ปรับปรุง และให้เช่าที่ดินทำการเกษตร โดยมีสำนักงานระดับจังหวัดซึ่งใช้องค์กรเกษตรเดิมที่มีอยู่แล้วเป็นตัวแทนในจังหวัดต่าง ๆ

๕. กาลิเซีย (Galicia)

ธนาคารที่ดินแห่งกาลิเซีย (Land Bank of Galicia) กาลิเซีย (Galicia) เป็นเขตปกครองตนเองของประเทศสเปน โดยมีการตรวจกฎหมายการบริหารจัดการและมาตรการทางภาษีสำหรับการอนุรักษ์พื้นที่เกษตร และธนาคารที่ดินเพื่อแก้ไขปัญหาเจ้าของที่ดินจำนวนมากเสียชีวิตที่ดินในชนบทแต่ไม่ได้อาศัยอยู่ในชนบท ทำให้เกิดการทิ้งร้างไม่ได้ใช้ประโยชน์ในที่ดินอย่างเต็มที่ธนาคารทำหน้าที่เป็นคนกลางระหว่างเจ้าของที่ดินและเกษตรกร โดยเช่าหรือซื้อที่ดินจากเจ้าของที่ดินทำให้สิทธิในการดูแลและจัดการที่ดินเป็นของธนาคารที่ดิน จากนั้นธนาคารที่ดินจะนำที่ดินนั้นไปให้เกษตรกรเช่าทำเกษตรกรรม[๖]

นอกจากนี้ บทบาทเสริมของธนาคารที่ดินเพื่อการใช้ประโยชน์จากที่ดินประกอบ ด้วย[๗]

๑) การขยายการถือครองสิทธิไปยังเจ้าของเดิม (Extension of Existing Farms) โดยชาวนาวุ่นใหม่ (Young Farmers) จะได้รับการสนับสนุนมากเป็นพิเศษ

๒) การก่อตั้งเขตการตั้งถิ่นฐานใหม่ (Establishment of New Settlements) โดยเฉพาะในพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบจากการอพยพของแรงงานวัยหนุ่มสาวเหลือแต่ผู้สูงอายุ

---

[๕] สภาปฏิรูปแห่งชาติ วาระปฏิรูปที่ ๒๘ : การปฏิรูประบบเพื่อสร้างเสริมชุมชนเข้มแข็ง : การศึกษาธนาคารที่ดิน สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ปฏิบัติหน้าที่สำนักงานเลขาธิการสภาปฏิรูปแห่งชาติ กรกฎาคม ๒๕๕๘

[๖] สภาปฏิรูปแห่งชาติ วาระปฏิรูปที่ ๒๘ : การปฏิรูประบบเพื่อสร้างเสริมชุมชนเข้มแข็ง : การศึกษาธนาคารที่ดิน สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ปฏิบัติหน้าที่สำนักงานเลขาธิการสภาปฏิรูปแห่งชาติ กรกฎาคม ๒๕๕๘

[๗] ดุปน์ พันธุ์ทินกร, การสำรวจองค์ความรู้เรื่องธนาคารที่ดิน สืบค้น ๑๐ มีนาคม ๒๕๖๔ จาก http://v-reform.org/wp-content/uploads/๒๐๑๖/๐๖/ธนาคารที่ดิน.pdf.

๓) การจัดสรรที่ดินเป็นแหล่งทดลอง/วิจัยด้านการเกษตร (Agrarian Research and Experimentation)

๔) การจัดที่ดินให้เป็นพื้นที่สาธารณะเพื่อรักษาความยั่งยืนของสิ่งแวดล้อม (Environmental Sustainability) หรือเพื่อความต้องการทางสังคม (Social Needs) ในด้านอื่นที่จำเป็น

๕) การสนับสนุนเกษตรกรผู้หญิงที่ได้รับผลกระทบจากการใช้ความรุนแรงทางเพศ (Gender-based Violence) ให้สามารถเข้าถึงที่ดินได้

๖. ฮังการี (Hungarian)

กองทุนที่ดินแห่งชาติแห่งฮังการี (Hungarian National Land Fund) ตั้งขึ้นเพื่อดำเนินการเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาการใช้ที่ดินผิดวัตถุประสงค์ และป้องกันการทำงานของตลาดที่ดินการได้มาซึ่งที่ดินจะเป็นไปโดยความสมัครใจโดยจ่ายค่าตอบแทนแก่เจ้าของที่ดินในราคาตลาดหรือจ่ายเป็นเบี้ยบำนาญรายปีตลอดชีพ (Life-annuity) โดยจะให้สำหรับเกษตรกรที่มีอายุ ๖๐ ปีขึ้นไป[๖]

ในส่วนของประเทศไทย บจธ. ได้ทำการศึกษาพบว่า การจัดตั้งธนาคารที่ดินหรือองค์การอื่นที่มีลักษณะทำนองเดียวกันธนาคารที่ดินนั้น จากการทบทวนและรับฟังความคิดเห็นจากหลายภาคส่วนตลอดระยะเวลาการดำเนินการของ บจธ. ที่ผ่านมา บจธ. พบว่า สามารถจำแนกข้อเสนอในเรื่องรูปแบบของการจัดตั้งธนาคารที่ดินหรือองค์การอื่นที่มีลักษณะทำนองเดียวกับธนาคารที่ดิน ได้ ๔ รูปแบบ ดังต่อไปนี้

๑. รูปแบบธนาคารที่ดินที่มีลักษณะเป็นรัฐวิสาหกิจประเภทสถาบันการเงินเฉพาะกิจ (Specialized Financial Institutions : SFIs) คือ สถาบันการเงินที่ตั้งขึ้นมาเพื่อดำเนินงานตามนโยบายรัฐเพื่อการพัฒนาและส่งเสริมธุรกิจ โดยอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของกระทรวงการคลัง ซึ่งมีอำนาจมอบหมายให้กับธนาคารแห่งประเทศไทยเข้ามาดำเนินการจัดการและพัฒนาความเสี่ยง และมีการรายงานผลของการดำเนินงานต่อกระทรวงการคลัง โดยให้มีภารกิจเป็นสถาบันการเงินเฉพาะกิจที่ทำหน้าที่เป็นธนาคารที่ให้บริการทางการเงินทั้งด้านเงินฝากและให้สินเชื่อ

การจัดตั้งธนาคารที่ดินในรูปแบบสถาบันการเงินเฉพาะกิจ (Specialized Financial Institutions : SFIs) นี้จะทำให้ธนาคารที่ดินที่จัดตั้งขึ้นมีรูปแบบลักษณะการบริหารงานที่เป็นธนาคารเต็มรูปแบบ เพียงแต่เป็นธนาคารเฉพาะที่ดำเนินการกิจเฉพาะด้านที่ดินเท่านั้น ซึ่งที่ผ่านมาร่างพระราชบัญญัติธนาคารที่ดินที่มีการจัดทำหรือยกร่างจะออกมาในรูปแบบดังกล่าว

อย่างไรก็ดี จากการศึกษาพบว่า ธนาคารที่ดินอาจไม่สามารถดำเนินการกิจได้อย่างบรรลุเป้าหมายได้ในการดำเนินการในรูปแบบสถาบันการเงินเฉพาะกิจ (Specialized Financial Institutions : SFIs) เนื่องจาก

---

[๖] สภาปฏิรูปแห่งชาติ วาระปฏิรูปที่ ๒๙ : การปฏิรูประบบเพื่อสร้างเสริมชุมชนเข้มแข็ง : การศึกษาธนาคารที่ดิน สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ปฏิบัติหน้าที่สำนักงานเลขาธิการสภาปฏิรูปแห่งชาติ กรกฎาคม ๒๕๕๘

ภารกิจตามกฎหมายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืนอันเป็นภารกิจหลักของธนาคารที่ดินนั้น ผู้ที่เป็นผู้รับประโยชน์หรือผู้รับบริการเป็นกลุ่มเกษตรกร ผู้ยากจน องค์กรชุมชน หรือเครือข่ายองค์กรชุมชน ซึ่งการเป็นรัฐวิสาหกิจประเภทสถาบันการเงินเฉพาะกิจที่จะต้องอยู่ในความควบคุมของธนาคารแห่งประเทศไทยและต้องปฏิบัติตามประกาศต่าง ๆ นั้น อาจทำให้ไม่สามารถดำเนินภารกิจในการช่วยเหลือกลุ่มเป้าหมายหรือผู้รับบริการซึ่งเป็นผู้ที่ไม่สามารถเข้าถึงแหล่งเงินจากสถาบันการเงินได้ เช่น การปฏิบัติตามประกาศเรื่องการกำหนดอัตราดอกเบี้ยของธนาคารแห่งประเทศไทยที่ประกาศใช้กับสถาบันการเงินทุกแห่ง หรือการถือครองที่ดินเกินกว่าระยะเวลาที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดให้สถาบันการเงินมีระยะเวลาการถือครองไม่เกิน ๕ ปี หรือวิธีการวินิจฉัยสินเชื่อที่จะอำนวยสินเชื่อให้แก่กลุ่มเป้าหมาย เป็นต้น

สิ่งที่ทำให้ธนาคารที่ดินไม่ควรมีรูปแบบรัฐวิสาหกิจ คือ หลักการและภารกิจต่าง ๆ ของหน่วยงานที่จะมาทำหน้าที่ธนาคารที่ดินในบริบทของประเทศไทยนั้น เพื่อแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำในการถือครองที่ดินซึ่งเป็นไปได้ยากที่จะแสวงหากำไรหรือแสวงหารายได้จากการประกอบกิจการที่เป้าหมายที่เป็นผู้รับประโยชน์หรือผู้รับบริการเป็นกลุ่มเกษตรกร ผู้ยากจน องค์กรชุมชน หรือเครือข่ายองค์กรชุมชน ทั้งนี้ หากจำเป็นจะต้องจัดตั้งธนาคารที่ดินในรูปแบบสถาบันการเงินเฉพาะกิจ (Specialized Financial Institutions : SFIs) จำเป็นต้องออกกฎหมายในรูปพระราชบัญญัติซึ่งปัจจุบันร่างพระราชบัญญัติธนาคารที่ดินที่มีการเสนอให้มีการจัดตั้งทั้ง ๓ ฉบับ ได้แก่ ร่างพ.ร.บ.องค์การบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) ร่างพ.ร.บ.สภาปฏิรูปแห่งชาติ และร่างพ.ร.บ.สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ซึ่งได้ยกร่างโดยมีข้อเสนอในลักษณะหัวบองเดียวกัน

ภารจะดำเนินการจัดตั้งธนาคารที่ดินในรูปแบบรัฐวิสาหกิจจำเป็นต้องตราเป็นพระราชบัญญัติจัดตั้ง จะข้อดีข้อเสียของการจัดตั้งธนาคารที่ดินในรูปแบบรัฐวิสาหกิจ ดังนี้

ข้อดี

๑. มีระบบการควบคุมที่แข็งแกร่ง

๒. มีสถานะที่มั่นคง มีความมั่นคง

๓. การบริหารงานเป็นระบบอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของกระทรวงการคลังและ ธนาคารแห่งประเทศไทย

๔. สามารถระดมทุนได้โดยง่าย

ข้อเสีย

๑. เกษตรกร ผู้ยากจน องค์กรชุมชน และเครือข่ายองค์กรชุมชนอาจเข้าถึงบริการได้ยาก

๒. ไม่มีความเป็นอิสระในการบริหารงาน

๓. ภารกิจของหน่วยงานอาจไม่สอดคล้องกับรูปแบบการบริหารงาน เพราะภารกิจของธนาคารที่ดินไม่แสวงหากำไร แต่รัฐวิสาหกิจต้องแสวงหารายได้ สามารถเลี่ยงตัวเองจากการดำเนินงานเชิงพาณิชย์

๔. หากดำเนินการแล้วไม่ประสบผลสำเร็จอาจกระทบต่อเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศเพราะมีสถานะเป็นสถาบันการเงิน

๕. ภาคประชาชนอาจเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการได้น้อย

ทั้งนี้ จากการศึกษา นจธ. เห็นว่าการจัดตั้งธนาคารที่ดินในรูปแบบธนาคารที่ดินที่มีลักษณะเป็นรัฐวิสาหกิจอาจไม่มีความเหมาะสม และอาจทำให้การกิจกิจของธนาคารที่ดินที่สำคัญคือการกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืนเป็นไปได้ยาก เพราะมีข้อขัดข้องเกี่ยวกับการกำกับดูแล ควบคุม และการบริหารงานหลายประการ

๒. รูปแบบธนาคารที่ดินที่เป็นหน่วยงานองค์การของรัฐที่เป็นอิสระ (Independent Administrative Organization) ซึ่งเป็นหน่วยงานรูปแบบใหม่ที่จัดตั้งขึ้นเพื่อทำหน้าที่ในการควบคุมกำกับดูแลกิจกรรมของรัฐตามนโยบายสำคัญที่ต้องการความเป็นกลางอย่างเคร่งครัด ปราศจากแทรกแซงจากอำนาจทางการเมือง เช่น สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา (สกสค.) สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา (คส.) สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.) สำนักงานสุขภาพแห่งชาติ (สช.) เป็นต้น

การจัดตั้งธนาคารในรูปแบบหน่วยงานองค์การของรัฐที่เป็นอิสระ (Independent Administrative Organization) เป็นองค์การตามพระราชบัญญัติเฉพาะเป็นรูปแบบการจัดตั้งหน่วยงานเฉพาะแยกออกมาจากส่วนราชการ (Agencification) ซึ่งเป็นรูปแบบองค์การภาครัฐที่มีความอิสระคล่องตัวตามแนวคิดการจัดการภาครัฐแนวใหม่ (New Public Management)

การจัดตั้งธนาคารที่ดินในรูปแบบดังกล่าวจะต้องจัดตั้งโดยการตราพระราชบัญญัติจัดตั้งซึ่งอาจนำร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งธนาคารที่ดิน โดยต้องกำหนดให้ธนาคารที่ดินมีฐานะเป็นนิติบุคคลเพื่อให้สามารถดำเนินธุรกรรมและนิติกรรมต่าง ๆ ตามวัตถุประสงค์การจัดตั้งได้ โดยมีคณะกรรมการเป็นผู้กำหนดนโยบายและมีผู้อำนวยการหรือเลขาธิการเป็นผู้บริหาร

ข้อดีข้อเสียของการจัดตั้งธนาคารที่ดินในรูปแบบที่เป็นหน่วยงานองค์การของรัฐที่เป็นอิสระ

ข้อดี

๑. มีสถานะที่แน่นอน มีความมั่นคง

๒. การบริหารงานมีความเป็นอิสระปราศจากการแทรกแซงของอำนาจทางการเมือง

๓. เกษตรกร ผู้ยากจน องค์กรชุมชน และเครือข่ายองค์กรชุมชนอาจเข้าถึงบริการได้ง่าย

๔. ภาคประชาชนมีบทบาทเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการได้

ข้อเสีย

๑. ใช้ระยะเวลาในการออกกฎหมายจัดตั้ง

๒. ต้องมีการกำหนดทุนและรายได้ที่มีความแน่นอนเพียงพอที่จะทำให้หน่วยงานสามารถดำเนินภารกิจให้บรรลุเป้าหมาย

ทั้งนี้ ในการยกร่างกฎหมายจัดตั้งอาจพิจารณาจากร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งธนาคารที่ดินที่ได้มีการยกร่างมาแล้ว

๓) รูปแบบกองทุนที่มีสถานะเป็นนิติบุคคลจัดตั้งขึ้นโดยตราเป็นพระราชบัญญัติ รูปแบบนี้มีวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งกองทุนก็เพื่อเป็นเครื่องมือทางเศรษฐกิจของรัฐในการดำเนินนโยบายสวัสดิการ แก่ประชาชนหรือกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ หรือเพื่อการแก้ไขปัญหาทางเศรษฐกิจเฉพาะด้าน การดำเนินงานของกองทุนจะได้รับเงินอุดหนุนจากรัฐบาลและเงินสมทบจากกลุ่มเป้าหมายนั้น ๆ รูปแบบหน่วยงานที่ทำหน้าที่ในการบริหารกองทุน มี ๓ รูปแบบ

(๑) รัฐวิสาหกิจ เช่น กองทุนเพื่อการฟื้นฟูและพัฒนาระบบสถาบันการเงิน

(๒) องค์การมหาชนตามพระราชบัญญัติ เช่น กองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ

(๓) ส่วนราชการ เช่น กองทุนอ้อยและน้ำตาลทราย

ดังนั้น การออกกฎหมายจัดตั้งจะต้องตราเป็นพระราชบัญญัติดังเช่นรูปแบบที่ ๑ หรือรูปแบบที่ ๒ อย่างไรก็ดี ประเทศไทยเคยมีการจัดตั้งกองทุนที่ดินที่ทำหน้าที่ลักษณะเดียวกันกับธนาคารที่ดินมาแล้วแต่ก็หาใช่กองทุนที่มีลักษณะการตราออกมาเป็นพระราชบัญญัติโดยเฉพาะโดยกองทุนที่ดินที่เคยมีการจัดตั้งขึ้นนั้นเกิดขึ้นจากคณะทำงานประมวลความเห็นที่คณะอนุกรรมการจัดตั้งขึ้นในปี พ.ศ. ๒๕๒๘ เพื่อประมวลความเห็นในการจัดตั้งธนาคารที่ดินจากคณะทำงานที่คณะอนุกรรมการที่ดินจัดตั้งขึ้นและจากผลการศึกษาของคณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้สรุปผลการพิจารณารายละเอียดในการจัดตั้งธนาคารที่ดิน เมื่อเดือนมกราคม ๒๕๓๐ มีความเห็นว่า การจัดตั้งธนาคารที่ดินขึ้นเป็นองค์กรมีความเหมาะสมที่สุดเพราะจะทำให้สามารถดำเนินงานได้คล่องตัวและมีประสิทธิภาพ แม้ว่าจะต้องใช้เงินทุนมาก แต่เนื่องจากเห็นว่าในการจัดตั้งธนาคารที่ดินจะต้องเสนอร่างกฎหมาย ซึ่งในขั้นตอนจะต้องใช้เวลามากและเนื่องจากการจัดที่ดินให้เกษตรกรให้มีที่ดินทำกินเป็นของตนเองมีความสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาการผลิตทางการเกษตรและเพื่อให้งานของธนาคารที่ดินดำเนินไปโดยไม่ล่าช้า จึงเห็นว่าระยะแรกควรมีรูปแบบการดำเนินงานของธนาคารที่ดินก่อน และเมื่อกฎหมายธนาคารที่ดินผ่านแล้วก็จะสามารถปรับให้อยู่ในรูปแบบที่กำหนดไว้ได้ต่อไป โดยได้เสนอรูปแบบให้อยู่ในรูปของคณะกรรมการซึ่งแต่งตั้งขึ้นโดยมีคณะรัฐมนตรี มีปลัดกระทรวงการคลังเป็นประธาน ต่อมาคณะรัฐมนตรีได้มีมติในการประชุม เมื่อวันที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๓๐ มอบหมายให้กระทรวงการคลัง กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และนายวีรพงษ์ รามางกูร ไปพิจารณารายละเอียดในการจัดตั้งธนาคารที่ดิน โดยกระทรวงการคลังได้มีคำสั่งที่ ๑/๒๕๓๑ สั่ง ณ วันที่ ๕ มกราคม ๒๕๓๑ แต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณารายละเอียดในการจัดตั้งธนาคารที่ดิน ซึ่งประกอบด้วยผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง เป็นประธานกรรมการ เจ้าหน้าที่สำนักงานเศรษฐกิจการคลังเป็นเลขานุการและกรรมการอีก ๗ ท่าน รวม ๙ ท่าน ซึ่งได้มีการประชุมคณะกรรมการพิจารณารายละเอียดในการจัดตั้งธนาคารที่ดิน ครั้งที่ ๑/๒๕๓๑ เมื่อวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๑ สรุปสาระสำคัญ คือ

(๑) ธนาคารที่ดินควรจัดตั้งเป็นองค์กร โดยระยะแรกควรตั้งเป็นกองทุนที่ดินขึ้นใน ธ.ก.ส.

(๒) กำหนดขอบเขตการดำเนินงานกองทุนที่ดินจะเป็นหน่วยสนับสนุนทางการเงินต่อการดำเนินงานปฏิรูปที่ดิน เช่น ร่วมกับซื้อที่ดิน ที่ดิน ส.ป.ก. ซื้อและจัดเกษตรกรลงแล้ว เมื่อเกษตรกรได้รับสิทธิ์เรื่องจาก

กองทุนที่ดินจะนำเงินกู้ส่วนที่เป็นค่าที่ดินส่งคืนกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมและที่ดินที่มีศักยภาพในการพัฒนาจะร่วมกันจัดทำเป็นโครงการพัฒนาและรับจำนองที่ดินที่เกษตรกรได้รับจาก ส.ป.ก.

ต่อมา ในปี พ.ศ. ๒๕๓๒ คณะกรรมการ ธ.ก.ส. ได้พิจารณาถึงความจำเป็นในการจัดตั้งธนาคารที่ดินแล้วมีมติในการประชุมครั้งที่ ๙/๒๕๓๒ เมื่อวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๓๒ เห็นชอบในกรอบกำหนดลักษณะและหน้าที่ของกองทุนที่ดิน โดยให้ทำหน้าที่ให้ความสนับสนุนการเงินเพียงอย่างเดียวตามที่สำนักงานเศรษฐกิจการคลังเสนอและได้รับความเห็นชอบในหลักการจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังแล้วส่วนการที่จะแปรไป พ.ร.บ. ธ.ก.ส. เพื่อให้มีกองทุนที่ดินขึ้นใน ธ.ก.ส. นั้นให้ศึกษาปัญหาข้อกฎหมายให้แน่ชัดก่อน ซึ่ง ธ.ก.ส. ได้แจ้งให้สำนักงานเศรษฐกิจการคลังทราบเมื่อวันที่ ๗ มิถุนายน ๒๕๓๒ ซึ่งคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมได้มีคำสั่งที่ ๓/๒๕๓๔ ลงวันที่ ๙ พฤษภาคม ๒๕๓๔ แต่งตั้งคณะอนุกรรมการพิจารณารายละเอียดของการดำเนินงานเพื่อรองรับการจัดตั้งธนาคารที่ดิน โดยมีรองเลขาธิการ ส.ป.ก. เป็นประธานและมีผู้อำนวยการกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมเป็นอนุกรรมการและเลขานุการ ประกอบด้วยอนุกรรมการที่มาจากหน่วยงานต่าง ๆ รวม ๙ ท่าน คือ ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ผู้แทนธนาคารแห่งประเทศไทย ผู้แทนสำนักงบประมาณ ผู้แทนธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ผู้แทนสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง และผู้แทนสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร และเจ้าหน้าที่ในฝ่ายเลขานุการอีก ๒ คน โดยให้มีอำนาจหน้าที่ศึกษาและพิจารณารายละเอียดของการดำเนินงานให้เป็นไปตามมติคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม และให้ศึกษารายงานการศึกษาเพื่อจัดตั้งธนาคารที่ดินของคณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพื่อกำหนดบทบาทและแนวทางดำเนินงานของกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมที่จะรองรับลักษณะงานที่เกี่ยวข้องกับธนาคารที่ดิน

วันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๓๔ คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบเรื่องแผนพัฒนาการเกษตรและปฏิรูปที่ดิน โดยให้มีการจัดตั้งกองทุนที่ดินขึ้นในธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) เนื่องจากการจัดตั้งกองทุนที่ดินเป็นการจำลองการปฏิบัติงานในรูปแบบธนาคารที่ดิน

คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ค.ป.ก.) ได้พิจารณารายงานของคณะอนุกรรมการพิจารณารายละเอียดของการดำเนินงานเพื่อรองรับการจัดตั้งธนาคารที่ดินที่ได้แต่งตั้งขึ้นวันที่ ๙ พฤษภาคม ๒๕๓๔ ในการประชุมครั้งที่ ๖/๒๕๓๔ เมื่อวันที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๓๔ แล้วมีมติ ดังนี้

(๑) เห็นชอบในหลักการดังนี้

ก. ให้จัดตั้งธนาคารที่ดินขึ้นเป็นแผนก ธ.ก.ส. โดยในระยะแรกประมาณ ๕ ปี ให้เป็นกองทุนที่ดินใน ธ.ก.ส.

ข. รูปแบบและหน้าที่ของกองทุนที่ดินและธนาคารที่ดิน และร่าง พ.ร.บ. ธนาคารที่ดิน

ค. แผนการดำเนินงานและลู่ทางการระดมทุนของธนาคารที่ดิน

(๒) ให้ยกกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม โดยปรับปรุงการดำเนินงานให้สอดคล้องกับกองทุนที่ดิน

(๓) ให้ ส.ป.ก. และ ธ.ก.ส. ร่วมกันจัดทำรายละเอียดของขั้นตอน วิธีการ ตลอดจนแผนปฏิบัติการของกองทุนที่ดิน และกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมต่อไป

อย่างไรก็ตาม เนื่องจากก่อนหน้านี้เมื่อวันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๓๔ คณะรัฐมนตรีได้ให้ความเห็นชอบ "แผนเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิรูปที่ดิน" ไว้แล้วโดยได้อนุมัติวงเงิน ๑,๑๐๐ ล้านบาท จากกองทุนรวมเพื่อช่วยเหลือเกษตรกรในปีงบประมาณ ๒๕๓๕ มาดำเนินการตามแผนเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิรูปที่ดินในรูปของ "กองทุนที่ดิน" เพื่อเป็นฐานรองรับการจัดตั้งธนาคารที่ดินขึ้นเป็นสถาบันการเงินภายในเวลา ๕ ปี ผลการศึกษาของคณะอนุกรรมการฯ จึงไม่ได้นำมาพิจารณาในทางปฏิบัติ ต่อมา คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๓๙ กันยายน ๒๕๕๔ ให้รวมกองทุนที่ดินเข้ากับกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

ทั้งนี้ ในรูปแบบกองทุนในการจัดตั้งธนาคารที่ดินในปัจจุบันจำเป็นต้องใช้ระยะเวลาในการเสนอกฎหมายจัดตั้ง ประกอบกับบริบททางสถาพสังคมและปัญหามีความแตกต่างจากในอดีตมาตรวจสอบการดำเนินการของสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) หรือ บจธ. ที่ผ่านมาพบว่า รูปแบบของ บจธ. เป็นรูปแบบที่สามารถเป็นต้นแบบในการบริหารจัดการตามภารกิจสามารถกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืนได้ดีและเป็นที่ยอมรับกันภาคประชาชนมากกว่า

๔. รูปแบบสถาบันบริหารจัดการที่ดินที่เป็นองค์การมหาชน เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบงานบริการสาธารณะทางสังคมและวัฒนธรรม (Social and Cultural Public Services) เช่น การศึกษา การวิจัย การฝึกอบรม การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม การพัฒนาและส่งเสริมการกีฬา การพัฒนาและถ่ายทอดวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ การบริการทางสาธารณสุขและการแพทย์ การสังคมสงเคราะห์ นันทนาการ สวนสัตว์ การดำเนินการบริการแก่ประชาชน หรือการดำเนินการอันเป็นสาธารณะประโยชน์อื่นใด ซึ่งไม่เหมาะที่จะใช้วิธีการของราชการในการบริหาร

ปัจจุบันสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) หรือ บจธ. จัดตั้งในรูปแบบองค์การมหาชน โดยออกตามความในพระราชบัญญัติองค์การมหาชน พ.ศ. ๒๕๔๒ แม้ บจธ. จะมีระยะเวลาหรือกำหนดการดำเนินการกิจจนกว่าจะมีการจัดตั้งธนาคารที่ดินหรือองค์การอื่นที่มีลักษณะหน้าที่เดียวกันกับธนาคารที่ดิน หรือยุบเลิกในกำหนดเวลา (๙ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๕) การดำเนินการกิจในการกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืนอันเป็นภารกิจหลักของ บจธ. ก็สามารถดำเนินการได้อย่างมีความคล่องตัว อย่างไรก็ดี ในการนำเสนอรูปแบบการจัดตั้งธนาคารที่ดินหรือองค์การอื่นอันมีลักษณะหน้าที่เดียวกันกับธนาคารที่ดินนั้น บจธ. มี ๒ รูปแบบ ดังต่อไปนี้

๔.๑ รูปแบบองค์การมหาชน โดยการปรับแก้ไขพระราชบัญญัติเรื่องกำหนดระยะเวลาของสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) ออกและให้ดำเนินภารกิจหน้าที่เช่นเดิม โดยรูปแบบนี้จะทำให้ บจธ. สามารถดำเนินการกิจได้อย่างต่อเนื่องและมีสถานะเป็นนิติบุคคลเช่นเดิม โดยในส่วนของเงินทุนรัฐบาลสามารถพิจารณาสนับสนุนเงินทุนได้ตามความเหมาะสม

๔.๒ รูปแบบองค์การมหาชน ออกตามความในพระราชบัญญัติองค์การมหาชน โดยการยุบเลิกสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) และจัดตั้งหน่วยงานใหม่ที่มีภารกิจและอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกับธนาคารที่ดิน โดยการปรับภารกิจตาม มรอ. เดิมให้มีความเหมาะสม

หากรัฐบาลเห็นว่าต้องจัดตั้งหน่วยงานที่ทำหน้าที่ในการกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน มรอ. เห็นควรเสนอให้พิจารณาการดำเนินการจัดตั้งในรูปแบบองค์การมหาชนในรูปแบบองค์กรมหาชนตามพระราชบัญญัติฉบับนี้ ทั้งนี้ การจัดตั้งหน่วยงานที่จะดำเนินการนั้นควรเป็นหน่วยงานที่ดำเนินงานเชิงสังคมคือมีรายได้ได้แต่ไม่แสวงหากำไร และผลการดำเนินการต้องพิจารณามิติทางสังคมประกอบด้วย เช่น

- การเพิ่มมูลค่าในการใช้ประโยชน์ในที่ดินทิ้งร้าง
- การลดปัญหาการบุกรุกที่ดินภาครัฐ
- การช่วยเหลือเยียวยาผู้ที่ประสบปัญหาจากการดำเนินนโยบายภาครัฐ (ผู้เช่าที่ดินทำการเกษตรที่ไม่ใช่เจ้าของที่ดิน และที่ดินถูกนำไปใช้ในการดำเนินโครงการของภาครัฐ ทำให้เกษตรกรผู้เช่าได้รับความเดือดร้อน)
- การลดการกระจุกตัวของที่ดิน (การลดความเหลื่อมล้ำการถือครองที่ดิน)
- การเพิ่มรายได้และมูลค่าทางเศรษฐกิจของเกษตรกร ผู้ยากจน องค์กรชุมชน เครือข่ายองค์กรชุมชนที่เข้าร่วมโครงการต่าง ๆ
- การลดภาระการสนับสนุนของรัฐหรือค่าใช้จ่ายของรัฐในการสนับสนุนภาคเกษตรกรรม
- การเพิ่มมูลค่าของที่ดินทั้งมูลค่าเป็นตัวเงินและมูลค่าทางการพัฒนาคุณภาพการทำประโยชน์ในที่ดิน

กรณีต่าง ๆ ที่กล่าวมาข้างต้นเป็นเพียงการยกตัวอย่างเพื่อให้เห็นถึงมิติตัวชี้วัดทางสังคมที่นอกเหนือจากการพิจารณาถึงมูลค่าการขาดทุนหรือกำไรของการดำเนินภารกิจของหน่วยงานที่จะจัดตั้งขึ้นไม่ว่าจะเป็นธนาคารที่ดินหรือองค์การอื่นที่มีวัตถุประสงค์ทำนองเดียวกันกับธนาคารที่ดินไม่ว่ารูปแบบใด ๆ ก็ตาม โดยต้องคำนึงถึงภารกิจหลักคือ "การกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน" ทั้งนี้เพื่อลดความเหลื่อมล้ำด้านที่ดินของประเทศไทยต่อไป

๙. การรับฟังความคิดเห็น

☑ ได้รับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องแล้ว

☑ ได้นำผลการรับฟังความคิดเห็นมาประกอบการวิเคราะห์ผลกระทบแล้ว ปรากฏความเอกสารรายละเอียดแนบท้าย ๙

๙. ความสัมพันธ์หรือความใกล้เคียงกับกฎหมายอื่น

ร่างกฎหมายนี้มีความสัมพันธ์หรือใกล้เคียงกับกฎหมายอื่นหรือไม่ อย่างไร

การดำเนินการกิจตามร่างกฎหมายฉบับนี้ เป็นไปตามนโยบายการบริหารและทรัพยากรดินของประเทศที่คณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติกำหนด แม้ปัจจุบันจะมีหน่วยงานที่ดำเนินการกิจด้านที่ดินหลาย

หน่วยงานแต่ละแผนและวิธีการแตกต่างจากการดำเนินงานตามภารกิจตามร่างกฎหมายฉบับนี้ ปรากฏตามเอกสารรายละเอียดแนบท้าย ๖

๖. ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย

๖.๑ กฎหมายนี้จำกัดสิทธิหรือเสรีภาพ หรือก่อให้เกิดหน้าที่หรือภาระอะไรแก่ใครบ้าง ไม่มี

๖.๒ มีมาตรการป้องกัน แก้ไข คุ้มครอง หรือเยียวยาให้แก่ผู้ได้รับผลกระทบตาม ๖.๑ ไม่มี

๖.๓ กฎหมายนี้จะก่อให้เกิดประโยชน์แก่ประเทศ สังคม หรือประชาชนอย่างไร

ปัจจุบันประเทศไทยประสบปัญหาในการบริหารจัดการที่ดินทำกินอย่างมีประสิทธิภาพ เช่น ปัญหาการกระจายการถือครองที่ดิน ปัญหาการไร้ที่ดินทำกิน และปัญหาข้อมูลที่ดินทำกินเพื่อการจัดการบริหารที่ดินขาดความบูรณาการเป็นต้น โดยจากข้อมูลของสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรปี ๒๕๕๖ พบว่า จากที่ดินทางการเกษตรทั้งหมด ๓๔๙ ล้านไร่นั้น ร้อยละ ๕๒ ของที่ดินทางการเกษตรเป็นที่ดินเช่าหรือที่ดินบุกรุก และร้อยละ ๒๐ ของที่ดินทางการเกษตร หรือประมาณ ๓๐ ล้านไร่ เป็นที่ดินของเกษตรกรที่ติดภาระจำนองหรือขายฝาก และมีความเสี่ยงที่จะสูญเสียกรรมสิทธิ์ในที่ดินทำกิน ทั้งนี้ สถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืนจะเป็นกลไกของรัฐที่มีประสิทธิภาพในการทำหน้าที่แก้ไขปัญหาการบริหารจัดการที่ดินทำกินและสร้างประโยชน์ในเชิงเศรษฐกิจและสังคมแก่ประชาชน ดังนี้

๗) เกษตรกร ผู้ยากจน และผู้ประสงค์จะใช้ประโยชน์ในที่ดิน ได้รับการแก้ไขปัญหาด้านที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัย

๘) ประชาชนได้รับประโยชน์จากการกระจายการถือครองที่ดินที่เป็นธรรมลดความเหลื่อมล้ำในเรื่องที่ดินทำกินของประเทศ

๙) เกษตรกร ผู้ยากจน มีความมั่นคงในการถือครองที่ดินการเกษตร

๑๐) เกษตรกร ผู้ยากจน ได้รับการป้องกันและแก้ไขปัญหาการสูญเสียสิทธิในที่ดินทำกิน และที่อยู่อาศัย

๑๑) เกษตรกรสามารถใช้ประโยชน์ในที่ดินการเกษตรได้อย่างเหมาะสมและคุ้มค่า

๑๒) เกษตรกร และผู้ยากจน มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น เนื่องจากสามารถสร้างงาน สร้างรายได้จากที่ดินทำกินที่เป็นของตนเอง

ประชาชนที่เป็นเกษตรกรและผู้ยากจนมีความมั่นคงในที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัย ไม่ตกเป็นเกษตรกรไร้ที่ดิน เกษตรกรรับจ้าง หรือต้องเปลี่ยนไปประกอบอาชีพอื่น และประชาชนทั่วไปได้รับประโยชน์จากการที่สถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน ของประเทศให้เกิดการใช้ประโยชน์ในที่ดินเต็มศักยภาพเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจและความเจริญเติบโตที่สมดุลของประเทศ

นอกจากนี้ การดำเนินการถือตามร่างกฎหมายฉบับนี้ มีหน่วยงานที่เป็นกลไกในการลดความเหลื่อมล้ำ สร้างความเป็นธรรมในการกระจายการถือครองที่ดิน สร้างความมั่นคงในทรัพยากรที่ทำกินแก่เกษตรกร และสนับสนุนให้มีการทำประโยชน์ในที่ดินอย่างเต็มที่ ส่งผลให้ปัญหาการขาดแคลนที่ดินทำกินและการไม่สามารถ

เข้าถึงที่ดินของเกษตรกรรายย่อยและผู้ยากจนซึ่งเป็นปัญหาสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อสังคมไทยเป็นระยะเวลานาน ลดลงประชาชนในประเทศมีชีวิตและความเป็นอยู่ที่ดี เกิดการพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคมอย่างยั่งยืน

๗. ความพร้อมและต้นทุนของรัฐในการปฏิบัติตามและบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมาย

๗.๑ หน่วยงานผู้รับผิดชอบ...สถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) เป็นหน่วยงานจัดตั้ง แต่เมื่อจัดตั้งสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืนแล้ว การดำเนินงานจะเป็นไปตามนโยบายการบริหารและทรัพยากรดินของประเทศที่คณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติกำหนด

๗.๒ มีแนวทางและระยะเวลาเตรียมการในการปฏิบัติตามหรือบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมายอย่างไร และมีการนำเทคโนโลยีมาใช้เพื่ออำนวยความสะดวกหรือลดขั้นตอนและค่าใช้จ่ายในการดำเนินการหรือไม่ หากร่างกฎหมายใช้บังคับในส่วนของการดำเนินการกิจสามารถดำเนินการได้ต่อเนื่องจากการดำเนินการของ บจธ. แต่ในส่วนของการสรรหาคณะกรรมการต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในสองร้อยสี่สิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ และในส่วนของการประเมินสมรรถนะเจ้าหน้าที่ต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ และในส่วนการนำเทคโนโลยีมาใช้เพื่ออำนวยความสะดวกหรือลดขั้นตอนและค่าใช้จ่ายในการดำเนินการหรือไม่ ในการดำเนินการมีการใช้เทคโนโลยีประกอบการดำเนินการเพื่อลดขั้นตอนต้นและค่าใช้จ่ายตั้งแต่ระบบการยื่นแจ้งความประสงค์ การสำรวจแปลงที่ดินด้วยระบบโดรน การบูรณาการข้อมูลด้านที่ดินกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อสำรวจรายละเอียดและความเหมาะสมในการดำเนินโครงการของที่ดินแต่ละแปลงด้วยระบบสารสนเทศ เป็นต้น

๗.๓ มีแนวทางและระยะเวลาในการสร้างความเข้าใจให้แก่ประชาชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติตามและการบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมาย อย่างไร บจธ. ได้จัดการสร้างความรู้ความเข้าใจในรูปแบบต่าง ๆ กับประชาชนและหน่วยงานผ่านรูปแบบห้วง ๆ มาโดยตลอด อาทิการจัดสัมมนา/เสวนาเวทีแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การประชุมร่วม การเข้าเป็นอนุกรรมการและคณะทำงานโดยจะดำเนินการอย่างต่อเนื่องต่อไป

๗.๔ ต้นทุนหรือค่าใช้จ่ายที่คาดว่าต้องใช้ในการปฏิบัติตามและบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมายในระยะ ๓ ปีแรก เป็นจำนวนตามที่รัฐบาลเห็นสมควร ๙,๒๘๐ ล้านบาท โดยได้ร่างแผนกลยุทธ์และแผนธุรกิจขององค์การมหาชน ๓ ปี ปรากฏตามเอกสารรายละเอียดแนบท้าย ๑

อัตรากำลังที่ต้องใช้....๑๕๐...อัตรา อัตรากำลังที่มีอยู่แล้ว.....๗๕...อัตรา อัตรากำลังที่ต้องเพิ่มขึ้น...๗๕....อัตรา ทั้งนี้ ไม่ได้รับเพิ่มในคราวเดียวกันแต่มีแผนอัตรากำลังสอดคล้องกับแผนการดำเนินงาน ปรากฏตามเอกสารรายละเอียดแนบท้าย ๓

งบประมาณที่ประมาณการระยะใน ๓ ปีแรก พ.ศ. ๒๕๖๕ อัตรากำลังประมาณ ๑๐๐ อัตรา โดยโอนอัตรากำลังของ บจธ. และรับเพิ่มเติมเพียง ๒๕ อัตรา การกิจตามวัตถุประสงค์ในการช่วยเหลือเกษตรกร ๒,๐๐๐ ราย และจัดหาที่ดิน ๒,๐๐๐ ไร่ ใช้งบประมาณ ๘๐๙ ล้านบาท ปีที่สอง พ.ศ. ๒๕๖๖ จะใช้อัตรากำลังไม่

เกิน ๓๒๐ อัตรา โดยรับเพิ่มเติมเพียง ๒๐ อัตรา ภารกิจสวมวัตถุประสงค์ในการช่วยเหลือเกษตรกร ๓,๐๐๐ ราย และจัดหาที่ดิน ๙,๐๐๐ ไร่ ใช้งบประมาณ ๑,๒๑๙ ล้านบาท ปีที่สาม พ.ศ.๒๕๖๙ จะใช้อัตรากำลังไม่เกิน ๓๕๐ อัตรา โดยรับเพิ่มเติมเพียง ๓๐ อัตรา ภารกิจสวมวัตถุประสงค์ในการช่วยเหลือเกษตรกร ๔,๐๐๐ ราย และจัดหาที่ดิน ๑๒,๐๐ ไร่ ใช้งบประมาณ ๑,๖๒๗ ล้านบาท งบประมาณที่ขาดการณ์ไว้ทั้งสิ้น ๓,๖๕๓ ล้านบาท

๔. ผลกระทบโดยรวมที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย

การแก้ไขปัญหาการขาดแคลนที่ดินทำกินของเกษตรกรและการที่เกษตรกรไม่สามารถรักษาการครอบสิทธิ์ในที่ดินนั้นเป็นการแก้ไขปัญหาการกระจุกตัวของการถือครองที่ดินด้วย โดยหากคนกลุ่มน้อยของประเทศถือครองที่ดินส่วนมากจะนำไปสู่ปัญหาที่ดินถูกปล่อยร้าง ปัญหาการใช้ที่ดินต่ำกว่าศักยภาพและปัญหาการใช้ที่ดินผิดวัตถุประสงค์ นอกจากนี้ หน่วยงานที่จัดตั้งขึ้นที่มิได้พึ่งพางบประมาณภาครัฐเป็นหลักเพราะสามารถเข้าถึงแหล่งทุนได้เอง

โดยที่ปัญหาการขาดแคลนที่ดินทำกินและการไม่สามารถเข้าถึงที่ดินของเกษตรกรรายย่อยและผู้ยากจนเป็นปัญหาสำคัญของประเทศมาช้านาน ส่วนหนึ่งเกิดจากปัญหาการกระจุกตัวของการถือครองที่ดิน รวมทั้งปัญหาการถือกำไรในที่ดิน เป็นเหตุให้ที่ดินถูกทิ้งร้างไม่ทำประโยชน์หรือใช้ประโยชน์ไม่เต็มที่ และสูญเสียพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับการทำการเกษตรกรรม ปัญหาเหล่านี้เป็นปัญหาทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ร่างกฎหมายฉบับนี้จะมีผลกระทบโดยวิเคราะห์จากด้านนิติการตามภารกิจอันเป็นรูปธรรมของ นจธ. และความมุ่งหมายเมื่อร่างกฎหมายนี้มีผลบังคับใช้ ดังต่อไปนี้

๔.๑ ผลกระทบต่อเศรษฐกิจ

ผลกระทบทางเศรษฐกิจ การช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจนให้มีที่ดินทำกินแบบครบวงจรตั้งแต่การจัดหา จัดสรร พัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐาน ตลอดจนพัฒนาเศรษฐกิจฐานราก โดยน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต ทำให้เกิดการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการอุปโภคบริโภคประหยัดขึ้น ทำให้ชุมชนเกิดรายได้ที่มั่นคงจากผลผลิตทางการเกษตรในที่ดินของตนเอง ช่วยลดค่าใช้จ่ายในการเช่าพื้นที่การเกษตรนอกพื้นที่ เกิดการสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจให้แก่ที่ดิน จากการใช้ประโยชน์ในที่ดิน เกิดการหมุนเวียนทางเศรษฐกิจภายในชุมชน และชุมชนมีทรัพย์สินถั่นคงเพื่อสืบทอดให้แก่ลูกหลานต่อไป ยกตัวอย่างเช่น วิสาหกิจชุมชนไร่นาสวนผสมเกษตรกรฐานรากช่องโสหัดนา ต.รังกาใหญ่ อ.พิมาย จ.นครราชสีมา สมาชิกใช้ประโยชน์ในพื้นที่ไม่ถึงปี แต่มีรายได้ต่อครัวเรือนเพิ่มขึ้น มีคุณภาพชีวิตดีขึ้น โดยก่อนที่จะเข้าร่วมโครงการกัน นจธ. เกษตรกรส่วนใหญ่ สมาชิกทั้งหมดมีรายได้จากการทำเกษตรน้อยมาก เพียงแค่ ๕,๒๕๐ บาทต่อเดือน แต่เมื่อเข้าร่วมโครงการมีรายได้เกษตรสูงถึง ๗๗,๘๐๐ บาท ส่วนรายได้นอกภาคเกษตรที่เป็นรายได้หลักกลับลดลงจากภาวะวิกฤติเศรษฐกิจโควิด จากเดิมมีรายได้รวม ๘๘๗,๐๐๐ บาท แต่วิกฤติเศรษฐกิจรายได้ลดเหลือ ๓๓๕,๐๐๐ บาท ลดไป ๑๕๒,๐๐๐ บาท แต่ที่น่าสนใจคือ หนี้สิน ก่อนเข้าร่วมโครงการ สมาชิก ๓๙ ราย มีหนี้รวม ๗,๖๓๙,๐๐๐ บาท แต่เพียงไม่นานหลังเริ่มทำกินในโครงการ หนี้สินลดไปเหลือ ๓,๘๒๒,๖๐๐ บาท ลดไปถึง ๔,๖๒๕,๐๐๐ บาท

นั่นหมายความว่า หากผลผลิตการเกษตรเติบโตสร้างรายได้มากกว่านี้ อีกเพียง ๑๒ ปี หนี้สินก็จะหมดไป และจะเริ่มมีกำลังผ่อนชำระกับทาง บจธ. ได้มั่นคงขึ้น ดังนั้น เมื่อพิจารณาในด้านเศรษฐกิจแล้ว นับว่าเป็นการลงทุนที่คุ้มค่ามาก

ในส่วนค่าใช้จ่ายด้านอาหาร ก่อนสมาชิกเข้าร่วมโครงการ แต่ละครอบครัวมีค่าใช้จ่ายด้านอาหาร เฉลี่ย ๒,๙๘๓ บาทต่อเดือน ค่าใช้จ่ายอาหารลดลงเหลือ ๒,๔๑๖ บาท เฉลี่ยลดค่าอาหารไปครอบครัวละ ๕๖๗ บาทต่อเดือน หรือ ๖,๘๐๔ บาทต่อปี เมื่อคำนวณจำนวนสมาชิกทั้งหมด ๔๕ ครัวเรือน เป็น ๒๕,๖๑๕ บาทต่อเดือน หรือ ๓๐๖,๑๘๐ บาทต่อปี ซึ่งสมาชิกในชุมชนสะท้อนว่า "คนที่ค้าขายมีรายได้มากกว่าการทำเกษตร ณ ปัจจุบัน หากจะคิดแต่ตัวเงิน แต่รายจ่ายก็มากตามตัว เพราะต้องซื้อกินทุกอย่าง เมื่อเทียบกับปัจจุบันลดค่าใช้จ่ายที่เป็นค่าอาหาร และมีที่อยู่อาศัยและที่ดินทำกินที่มั่นคงกว่า" เสียงสะท้อนดังกล่าวสอดคล้องกับตัวเลขที่ปรากฏว่า สมาชิกสามารถลดค่าใช้จ่ายไปได้ครอบครัวละ ๖,๘๐๔ บาทต่อปี บวกกับรายได้จากการผลิต ๔๕,๖๐๐ บาทต่อปี เท่ากับลดรายจ่ายและเพิ่มรายได้รวมกันเป็นครอบครัวละ ๕๒,๔๐๔ บาทต่อปี ซึ่งถือได้ว่าคุ้มค่าอย่างมาก

วิสาหกิจชุมชนเชียงรายอุ่นไอรักษ์ ต.ริมกก อ.เมือง จ.เชียงราย เริ่มจากชีวิตที่ติดลบ ไม่มีที่ดินทำกินของตนเอง ต้องทำงานรับจ้าง จนเมื่อได้รับการจัดสรรที่ดินที่ทาง บจธ. ลงทุนให้คนละ ๒ ตารางวา ๓ ไร่ เฉลี่ยครัวเรือนละ ๖๐๐,๐๐๐ บาท โดยมีระยะเวลาผ่อน ๓๐ ปี การลงทุนดังกล่าวมีความคุ้มค่าทางเศรษฐกิจต่อเกษตรกรที่ได้รับมาก เพราะชาวบ้าน ๖๕ ราย สามารถใช้ที่ดินดังกล่าวสร้างความมั่นคงอาหาร ตัวอย่างเช่น พ่อจรัส มีรายได้จากการขายผักเชียงลาเป็นหลักและขายผักสวนครัวอื่น ๆ รองลงมา เกิดรายได้โดยเฉลี่ย ๒๐๐-๘๐๐ บาท/วัน หนึ่งเดือนมีรายได้ประมาณ ๖,๐๐๐-๗,๐๐๐ บาท และในกรณีของนางสาววิชราภรณ์ วงศ์เมือง ที่มีอาชีพค้าขาย ได้นำผักและดอกเก็กฮวยอินทรีย์ออนแห้งไปขายที่ตลาด ในเดือนแรกเกิดรายได้เฉพาะเก็กฮวยแปรรูปประมาณ ๓,๐๐๐ บาท การสร้างรายได้ยังส่งผลในการสร้างเศรษฐกิจชุมชนให้เข้มแข็ง สร้างสวัสดิการชุมชนจากเงินออมวิสาหกิจ ปัจจุบันวิสาหกิจฯ มีเงินฝาก จำนวน ๒๑๐,๓๑๒ บาท และมีเงินออม จำนวน ๓๓๐,๘๗๕ บาท เป็นต้น

วิสาหกิจชุมชนศาสตร์พระราชาวัดพุทธอุทยานดอยอินทรีย์ ต.ดอยสะเก็ด อ.เมือง จ.เชียงราย เป็นต้นแบบเรื่องพื้นที่ที่มีความมั่นคงด้านอาหาร เกิดการพึ่งตนเองในระดับต้นตามแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจพอเพียง มีการอนุรักษ์เมล็ดพันธุ์, พันธุ์พื้นเมือง, มีความยั่งยืน, ขยายพันธุ์ต่อ เกิดผลผลิตทางการเกษตร อาหารชาวบ้านสามารถลดค่าใช้จ่ายในการบริโภค จากการประมาณ สมาชิกแต่ละครอบครัวที่เข้าร่วมโครงการ มีค่าใช้จ่ายด้านอาหาร เฉลี่ยคนละ ๗,๘๐๐ บาทต่อเดือน รวมสมาชิก ๖๐ ราย น่าจะมีค่าใช้จ่ายด้านอาหารสูงถึง ๔๖๘,๐๐๐ บาทต่อเดือน แต่เมื่อเข้าร่วมโครงการ สามารถทำกิน สร้างความมั่นคงอาหาร ค่าใช้จ่ายด้านอาหารของแต่ละคนเหลือเฉลี่ย ๔,๘๐๐ บาทต่อเดือน คิดรวมทั้งชุมชนเป็น ๒๘๘,๐๐๐ บาทต่อเดือน ดังนั้น ค่าใช้จ่ายอาหารของทั้งชุมชนที่ลดไปคือ ๑๘๐,๐๐๐ บาทต่อเดือน หากคิดทั้งปี ทั้งชุมชนจะประหยัดค่าใช้จ่ายด้านอาหารไปได้ถึง ๒,๑๖๐,๐๐๐ บาท ซึ่งรายจ่ายที่ลดไป ยังได้ไปเพิ่มความมั่นคงทางเศรษฐกิจด้านอื่น ๆ และพัฒนาคุณภาพชีวิต แก้ไขปัญหาหนี้สิน และพึ่งตนเองได้

ในการนี้ หากพิจารณางบประมาณที่ บจธ. ลงทุนให้ซื้อที่ดิน โดยเฉลี่ยครอบครัวละ ๖๐๐,๐๐๐ บาทที่มีระยะเวลาผ่อน ๓๐ ปี เมื่อเปรียบเทียบกับการที่ชาวบ้านสามารถทำการผลิตพึ่งตนเอง สร้างรายได้ และ

ที่สำคัญเมื่อนับผลกระทบเศรษฐกิจทางอ้อมที่ชุมชนสร้างการผลิตที่ยั่งยืน ฟื้นฟูป่าและระบบนิเวศธรรมชาติซึ่งจะสร้างบริการทางนิเวศ (ปัจจัย ๔ ระบบนิเวศยั่งยืน แหล่งอนุบาลทรัพยากรพันธุกรรม) ให้แก่สาธารณะ ซึ่งช่วยลดการใช้งบประมาณของรัฐในการฟื้นฟูเศรษฐกิจชุมชนและทรัพยากรป่าไม้อย่างมาก" ดังต่อไปนี้

๑. ที่ดินที่ถูกทิ้งร้างจะถูกนำมาใช้ประโยชน์ได้คุ้มค่ามากขึ้น เป็นประโยชน์ในด้านเศรษฐกิจของประเทศโดยรอบ

๒. โครงการชลประทานทั้งหลายที่รัฐได้ลงทุนมากมายเพื่อการเกษตรจะได้ใช้ประโยชน์อย่างคุ้มค่า ไม่ใช่ถูกทิ้งร้างหรือเอาไปใช้ในเชิงธุรกิจอื่นที่ไม่ใช่การเกษตร

๓. เศรษฐกิจรากฐานจะได้รับการพัฒนาให้เข้มแข็งและยั่งยืนขึ้น ชุมชนสามารถพึ่งพาตนเองได้ เนื่องจากเกษตรกร ผู้ยากจน และองค์กรชุมชน ได้เข้าร่วมโครงการกับร่างกฎหมายฉบับนี้จะมีรายได้เพิ่มขึ้นจากที่ดินทำกิน

๔. เพิ่มโอกาสให้กับกลุ่มเป้าหมายประชากรร้อยละ ๔๐ ที่มีรายได้ต่ำสุด สามารถเข้าถึงที่ดินและมีรายได้เพิ่มขึ้นจากที่ดินทำกิน เป็นการสร้างความเข้มแข็งการเงินฐานรากตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

๕. ผลิตผลทางการเกษตรขององค์กรชุมชนที่เข้าร่วมโครงการจะเป็นส่วนหนึ่งในการสนับสนุนนโยบายเศรษฐกิจของประเทศในเรื่อง "ประเทศไทยเป็นครัวของโลก"

๘.๒ ผลกระทบต่อสังคม

ผลกระทบทางสังคม การให้ความช่วยเหลือของ บจธ. ภายใต้โครงการต่าง ๆ เป็นการลดความเหลื่อมล้ำด้านที่ดิน เพิ่มโอกาสในการเข้าถึงที่ดิน และช่วยสร้างให้ชุมชนเกิดความยั่งยืนในที่ดิน ซึ่งจากการบริหารจัดการที่ดินในรูปแบบสหกรณ์และวิสาหกิจชุมชน ทำให้เกิดความมั่นคงทางอาหาร ประชาชนในชุมชนมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน บริหารจัดการที่ดินร่วมกัน ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ลดความขัดแย้งและมีความสามัคคี เกิดความร่วมมือระหว่างภาครัฐและภาคประชาชน และช่วยยกระดับคุณภาพชีวิตคนในชุมชนให้ดีขึ้น ยกตัวอย่าง เช่น วิสาหกิจชุมชนเชียงรายอุ่นไอรักษ์ ต.ริมกก อ.เมือง จ.เชียงราย เกิดจากการรวมตัวกันของเกษตรกรและผู้ยากจนจากหลายพื้นที่ มาใช้ชีวิตร่วมกัน จัดการที่ดินร่วมกัน เกิดเป็นกลุ่มวิสาหกิจชุมชนฯ ที่สมาชิกมีส่วนร่วม มีกฎกติกาที่ชัดเจน มีผู้นำที่เข้มแข็ง เกิดความร่วมมือทั้งการวางแผนจัดการแปลง การจัดระบบออมทรัพย์ การพึ่งพาซึ่งกันด้วยการแบ่งปันปัจจัยการผลิต ผลผลิต ค้าขายและอื่น ๆ เกิดเป็นชุมชนที่เข้มแข็ง สามารถยืนหยัดพึ่งตนเองได้ดียิ่งขึ้น และวิสาหกิจชุมชนศาสตร์พระราชาวัดพุทธอุทยานดอยอินทรีย์ ต.ดอยฮาง อ.เมือง จ.เชียงราย สมาชิก ๖๐ ครัวเรือนที่มาร่วมในโครงการ หลายรายเป็นชาวบ้านที่ไม่มีที่ทำกิน หรือมีที่ทำกินไม่เพียงพอ ชาวบ้านหลายคนมีความใฝ่ฝันที่จะมีที่ดินทำกินของตนเอง และลงมาทำการเกษตรด้วยตนเอง (บางคนทำงานรับจ้างนอกเกษตร) การเปลี่ยนผ่านจากผู้บริโภคยากจน หรือเกษตรกรที่ไม่มีฐานดำรงชีพมาเป็นกลุ่มเกษตรกรที่มีที่ทำกินของตนเองได้สร้างความภาคภูมิใจแก่ชาวบ้านอย่างมาก สมาชิกในพื้นที่วิสาหกิจชุมชนไร่นาสวนผสมเกษตรกรฐานราก

---

[๓] รายงานการประเมินผลการดำเนินงานของ บจธ. หน้า ๑๒๑-๑๒๔ รายละเอียดตามภาคผนวก ข

ช่องโคทัฒนา ต.รังกาใหญ่ อ.พิมาย จ.นครราชสีมา บางรายถ่ายทอดความรู้สึกว่า "เมื่อมีโอกาสมาได้ที่ดินของ บจธ. รู้สึกผ่อนคลายความกังวลลง อย่างน้อยเมื่อถูกไล่ที่ก็มีที่อยู่แล้ว และได้วางแผนที่จะย้ายเข้ามาสร้างบ้านอย่างถาวรอยู่ในแปลงของตนเอง ขณะนี้หลาน ๆ ยังต้องเรียนหนังสือซึ่งยังลำบากเรื่องการเดินทาง หากต้องย้ายมาตอนนี้ก็ยังไม่พร้อม" สมาชิกอีกรายเพิ่งเข้ามาอยู่เมื่อเดือนพฤษภาคม ๒๕๖๓ เล่าว่า "ก่อนมาอยู่ในที่ดินผืนนี้ มีรถขาเล้ง ๓ คัน กับสามีและลูกสาวตัวน้อย เร่ร่อนหาปลาตามเขื่อน และแหล่งน้ำสาธารณะต่างๆ หาเงินประทังชีวิต ใช้ชีวิตเร่ร่อนหนีเจ้าหนี้ ที่ดินทำกินถูกยึดไปเนื่องจากปัญหาหนี้สิน เมื่อได้รับโอกาสเป็นสมาชิกของวิสาหกิจฯ รู้สึกดีใจมาก พากันขับขาเล้งมาไกล แม้ขณะนั้นยังไม่มีสาธารณูปโภค น้ำ ไฟ แต่ปัจจุบันหาโรงเรียนให้ลูกได้แล้ว ส่วนสามีรับจ้างทำงานก่อสร้าง และช่วยเหลืองานในแปลง ปลูกผักขาย เลี้ยงปลา และเลี้ยงไก่ ปัจจุบันมีรายได้จากแปลงมากกว่าเดือนละ ๕,๐๐๐ บาท (ไม่รวมรายได้ของสามี) ซึ่งก็ภูมิใจที่สามารถสร้างอาชีพได้ พึ่งตนเองได้แล้วแม้มาอยู่ได้ไม่นาน."

จากความรู้สึกของเกษตรกรดังกล่าว บ่งบอกได้เป็นอย่างดีว่า ชีวิตพวกเขากำลังเริ่มต้นใหม่ กลับมาปักหลักได้อย่างไม่คาดฝัน แม้จะไม่มั่นคงในระยะแรก แต่ก็มีความหวังที่จะพัฒนาไปสู่ครอบครัวที่อบอุ่นบนฐานการมีที่ทำกินที่มั่นคงของตนเอง พร้อมไปกับการได้อยู่ร่วมกันเป็นชุมชน จากคนไร้ที่ทำกิน ที่ต้องพเนจรจากปัญหาต่าง ๆ รวมถึงนโยบายและโครงการของรัฐ และกลไกตลาด ได้กลับมามีที่ทำกินที่มั่นคงอีกครั้ง และเป็นความมั่นคงของชีวิตต่อไปถึงรุ่นลูกรุ่นหลาน เกิดความเป็นชุมชนมีความเข้มแข็ง กระบวนการตัดสินใจเน้นการมีส่วนร่วม พึ่งพาอาศัยกัน สร้างความยั่งยืนด้วยการใช้ทรัพยากรในท้องถิ่น เกิดจิตสำนึก เห็นคุณค่าของทรัพยากร ซึ่งเป็นแรงจูงใจให้คนยากจนอื่น ๆ หันมาสนใจเกษตรอินทรีย์ เกษตรตามแนวศาสตร์พระราชา หากพัฒนาไปสู่ความเข้มแข็งจะเน้นต้นแบบของวิถีที่สร้างคุณค่าทางสังคมในพื้นที่ได้มาก[๑] ดังต่อไปนี้

๑. ที่ผ่านมาสังคมไทยก้าวหน้าไปหลายด้าน แต่การแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำและสร้างความเป็นธรรมในสังคมไทยคืบหน้าไปช้ามาก โดยเฉพาะความแตกต่างเรื่องรายได้และการเข้าถึงทรัพยากรที่ดินร่างกฎหมายฉบับนี้จะเพิ่มโอกาสให้กับกลุ่มเป้าหมายเกษตรกรหรือผู้ยากจนร้อยละ ๔๐ ที่มีรายได้ต่ำสุดและไร้ที่ดินทำกิน สามารถเข้าถึงทรัพยากรที่ดินเพื่อลดความเหลื่อมล้ำในสังคมไทย

๒. ลดปัญหาทางสังคม เช่น ยาเสพติด อาชญากรรมลงได้ เนื่องจากเกษตรกรและผู้ยากจนทางสังคมมาเข้าร่วมโครงการกับร่างกฎหมายฉบับนี้และมีรายได้เพิ่มขึ้น มีคุณภาพชีวิตดีขึ้น

๓. บุตร หลาน ของกลุ่มเป้าหมายเกษตรกรหรือผู้ยากจนร้อยละ ๔๐ ที่มีรายได้ต่ำสุดและไร้ที่ดินทำกิน สามารถเข้าถึงการศึกษาได้มากขึ้น เนื่องจากครอบครัวมีรายได้จากการเข้าร่วมโครงการของร่างกฎหมายฉบับนี้ดังนั้นสังคมและประเทศโดยรวมจึงได้รับการพัฒนามากขึ้น

๔. เสริมสร้างศักยภาพชุมชนให้เข้มแข็ง เนื่องจากองค์กรชุมชนที่เข้าร่วมโครงการกับร่างกฎหมายฉบับนี้จะต้องมีกติกาการอยู่ร่วมกันและการบริหารที่ดินร่วมกันเพื่อให้ชุมชนพึ่งพาตนเองได้

---

[๑] รายงานการประเมินผลการดำเนินงานของ บจธ. หน้า ๑๒๑-๑๒๒ รายละเอียดตามภาคผนวก ข

๕. สถาบันครอบครัวมีความสุขและมีความเข้มแข็งมากขึ้น เนื่องจากเกษตรกร และผู้ยากจนที่เข้าร่วมโครงการสามารถทำมาหากินในที่ดินที่ร่างกฎหมายฉบับนี้จัดสรรให้ แรงงานไม่ต้องเคลื่อนย้ายไปทำงานในเมืองใหญ่ ทำให้ครอบครัวได้อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข สังคมไทยในภาพรวมจึงเป็นสังคมที่มีความสุขตามไปด้วย

ทั้งนี้ ร่างกฎหมายฉบับนี้มีแนวทางในการแก้ไขปัญหาการกระจุกตัวของการถือครองที่ดินและปัญหาการขาดแคลนที่ดินทำกินของเกษตรกร ซึ่งเป็นการศึกษาและการลงมือปฏิบัติงานมาแล้วจากสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) หรือ บจธ. โดยคำนึงถึงความยั่งยืนทางการเงินของหน่วยงาน และมิได้เป็นภาระงบประมาณ รัฐบาลจึงอาจมีภาระงบประมาณในการแก้ไขปัญหาการขาดแคลนที่ดินทำกินของเกษตรกรที่น้อยลงในระยะยาว โดยสามารถประเมินผลการทำงานตามภารกิจว่าการจัดตั้งร่างกฎหมายฉบับนี้เป็นประโยชน์ต่อเศรษฐกิจและสังคมได้ ดังต่อไปนี้

๑) ระยะสั้นและกลาง จำนวนเกษตรกรที่ร่างกฎหมายฉบับนี้ให้ความช่วยเหลือเพื่อให้มีที่ดินทำกิน และมีความมั่นคงในการดำเนินชีวิตสภาพเศรษฐกิจในครัวเรือนพัฒนาขึ้น

๒) ระยะยาว สัดส่วนของเกษตรกรที่มีความมั่นคงด้านที่ดินทำกินโดยวัดจากสัดส่วนของเกษตรกรที่เดือดร้อนด้านที่ดินทำกินทั้งประเทศลดลง

อนึ่ง การดำเนินการของร่างกฎหมายฉบับนี้ไม่มีภาระหน้าที่ที่เกิดขึ้นกับประชาชนและไม่มีเรื่องการที่ประชาชนจะต้องถูกจำกัดสิทธิเสรีภาพเทียบกับประโยชน์ที่ได้รับ

๘.๓ ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมหรือสุขภาวะ

ผลกระทบทางสิ่งแวดล้อม การช่วยเหลือให้เกษตรกรและผู้ยากจนได้มีที่ดินทำกิน/ที่อยู่อาศัย ส่งผลให้การบุกรุกทำลายป่าที่ดินของรัฐลดลง สามารถสร้างผลผลิตทางการเกษตร ลดการใช้สารเคมี และใช้ระบบเกษตรอินทรีย์แทน ที่ดินได้รับการฟื้นฟู เกิดพื้นที่สีเขียวมากขึ้น การใช้ประโยชน์ในที่ดินเพื่อการเกษตร เป็นการดูแลระบบนิเวศภายในพื้นที่จากการดูแลที่ดินของตนเอง ซึ่งช่วยส่งเสริมความสมดุลในระบบนิเวศ ช่วยลดมลภาวะทางน้ำและทางอากาศ เช่น มลภาวะทางอากาศที่เกิดจากไฟป่า มลภาวะทางอากาศที่เกิดจากการเผาขยะ เป็นต้น ยกตัวอย่างเช่น วิสาหกิจชุมชนเชียงรายอุ่นไอรักษ์ ต.ริมกก อ.เมือง จ.เชียงราย ได้พลิกฟื้นพื้นที่เดิมจากพื้นที่ที่มีบ่อขุดทรายและทำนาปลูกพืชเชิงเดี่ยว ที่นายทุนให้ชาวบ้านแถบนั้นเช่ามาเป็นพื้นที่ที่อุดมสมบูรณ์ด้วยการขุดบ่อน้ำในแต่ละแปลง มีการขุดคลองไส้ไก่รอบพื้นที่สร้างความชุ่มชื้นให้ผืนดินและเป็นแหล่งน้ำเกษตร ปลูกไม้เพิ่มพื้นที่สีเขียว และที่สำคัญคือ สมาชิกทุกคนยึดหลักศาสตร์พระราชา ทำเกษตรผสมผสาน เกษตรยั่งยืนที่ไม่ใช้สารเคมี มีการปรับปรุงบำรุงดินด้วยปุ๋ยชีวภาพ เพียงในระยะเริ่มต้นก็ทำให้กลายเป็นผืนดินที่อุดมด้วยความหลากหลายชีวภาพ สร้างผลผลิตอินทรีย์ อันจะเป็นแหล่งอาหารปลอดภัยของคนเชียงรายต่อไปในอนาคต สำหรับวิสาหกิจชุมชนศาสตร์พระราชาวัดพุทธอุทยานดอยอินทรีย์ ต.ดอยฮาง อ.เมือง จ.เชียงราย ได้ใช้แนวทางศาสตร์พระราชา การทำเกษตรผสมผสานเชิงนิเวศ เกษตรกรามยั่งยืน วิถีดังกล่าวเกื้อกูลต่อธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างมาก ในแปลงเกษตรมีการปลูกพืชหลายระดับ ฟื้นฟูบำรุงดินด้วยวิถีอินทรีย์ และกำลังปลูกไม้ยืนต้นซึ่งเป็นไม้เศรษฐกิจ ให้เกิดเป็นต้นแบบการใช้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน เป็นต้น

นอกจากนี้ การปรับเปลี่ยนวิถีของสมาชิกบางคนที่จากเดิมไม่ได้อยู่ในภาคการเกษตร หรือบางคนที่อยู่ในภาคการเกษตรแต่ก็ดิ้นรนเกินกำลัง การได้มีชีวิตที่เปลี่ยนไป อยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ดี ได้อยู่กับธรรมชาติ มีเพื่อนร่วมกันทำ ช่วยเหลือ และเรียนรู้ไปด้วยกัน ส่งผลให้เกิดความผ่อนคลาย ลดความเครียดและหลีกเหลิน มีความสุขกับกิจกรรมในแปลง เช่น การปลูกผัก ปลูกต้นไม้ สร้างสังคมผู้สูงอายุให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น และช่วยให้สมาชิกคนหนึ่งที่ป่วยที่มีอาการหัวใจเต้นผิดจังหวะ อาการดีขึ้นอย่างเห็นได้ชัด และผู้สูงอายุที่ป่วยอาการสั่นพาร์กินสันมีอาการดีขึ้น"

ร่างกฎหมายดังกล่าวมีแนวทางการดำเนินการกิจโดยยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งนอกจากส่งผลถึงการพัฒนาอย่างยั่งยืนของเกษตรกร ผู้ยากจน องค์กรชุมชน แล้ว ยังส่งผลต่อสิ่งแวดล้อมที่จะเป็นการเพิ่มพื้นที่สีเขียวมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ ยังเป็นการเพิ่มคุณภาพชีวิตที่ดีและสุขภาวะที่ดีให้แก่เกษตรกร ผู้ยากจน องค์กรชุมชน

๘.๔ ผลกระทบอื่นที่สำคัญ

ผลกระทบที่มีนัยสำคัญ มีดังต่อไปนี้

๑. รัฐมีหน่วยงานที่เป็นกลไกในการแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำด้านที่ดินโดยตรง

๒. ลดข้อพิพาทเรื่องที่ดินระหว่างรัฐกับประชาชน

๓. เกษตรกร ผู้ยากจน องค์กรชุมชน ที่ไม่สามารถขอรับความช่วยเหลือหรือการสนับสนุนจากนโยบายของรัฐในรูปแบบอื่น สามารถได้รับความช่วยเหลือตรงตามรูปแบบของปัญหาได้

ผลกระทบเชิงนโยบาย แผนยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ การขับเคลื่อนแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ แผนการปฏิรูปประเทศด้านสังคม และนโยบายรัฐบาล ต่างก็ให้ความสำคัญด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม โดยสนับสนุนให้มีการแก้ปัญหาด้านที่ดินทำกิน ลดความเหลื่อมล้ำ สร้างความเป็นธรรมอย่างยั่งยืน ซึ่งการดำเนินโครงการตามมติ ครม. ได้ตอบสนองแผนต่าง ๆ และนโยบายของรัฐบาลในการแก้ปัญหาด้านที่ดินทำกิน เพื่อให้ประชาชนกลุ่มที่มีรายได้ต่ำสุดร้อยละ ๔๐ ที่มีรายได้ต่ำสุด มีรายได้เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง และมีโอกาสในการเข้าถึงทรัพยากร การประกอบอาชีพและบริการทางสังคมที่มีคุณภาพอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม ยกตัวอย่างเช่น วิสาหกิจชุมชนเชียงรายอุ่นไอรักษ์ ต.ริมกก อ.เมือง จ.เชียงราย มีความเชื่อมโยงหวงนโยบาย ๒ ด้าน คือ

๑) การสร้างภาคีเชิงนโยบายสนับสนุน โดย บจธ. ได้ประสานงานหน่วยราชการ สถาบันวิชาการ และภาคประชาสังคมมาร่วมสนับสนุน ได้แก่ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย สาขาพัฒนาสังคม สำนักงานประมงจังหวัดเชียงราย สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดเชียงราย สำนักงานเกษตรอำเภอ สถานีพัฒนาที่ดินจังหวัดเชียงราย สถานีเพาะชำกล้าไม้เวียงป่าเป้าจังหวัดเชียงราย การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค และเครือข่ายการส่งเสริมองค์ความรู้ด้านการเกษตร ซึ่งภาคีทั้งหมดโดยการประสานงานของ บจธ. มีศักยภาพที่จะพัฒนาเป็นเครือข่ายนโยบายที่นำเอานโยบาย ทรัพยากรของรัฐและสังคมมาสนับสนุนได้

---

* รายงานการประเมินผลการดำเนินงานของ บจธ. หน้า ๔๓๑-๔๓๓ รายละเอียดตามภาคผนวก ข

๒.๔ การเป็นต้นแบบทางนโยบาย ระบบการจัดการที่ดินของกลุ่มวิสาหกิจเพียงรายฯ เป็นต้นแบบทางนโยบายที่ดีในการเปลี่ยนผ่านแกษตรกรที่ยากจนไร้ที่ทำกิน ซึ่งต้องรอการช่วยเหลือจากรัฐมาเป็นกลุ่มวิสาหกิจชุมชนพึ่งตนเองอย่างเข้มแข็ง ยิ่งในสถานการณ์ที่ประเทศประสบปัญหาวิกฤติเศรษฐกิจจากการแพร่ระบาดไวรัสโควิด รัฐบาลสามารถนำเอากรณีนี้และอีกหลายกรณีมาเป็นต้นแบบทางนโยบายในการฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมจากวิกฤติโควิดได้ สำหรับพื้นที่วิสาหกิจชุมชนศาสตร์พระราชาวัดพุทธอุทยานดอยอินทรีย์ ต.ดอยสะเก็ด อ.เมือง จ.เชียงราย นั้นเป็นต้นแบบทางนโยบายการพัฒนาและการจัดการทรัพยากรธรรมชาติโดยชุมชนบนพื้นที่สูงอย่างบูรณาการ ทั้งการผลิต การจัดการทรัพยากร การสร้างเศรษฐกิจชุมชนที่เข้มแข็ง จึงมีหน่วยงานภาครัฐและเอกชนหลายหน่วยงานมาร่วมสนับสนุน เช่น กรมป่าไม้ ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (SET) และอื่น ๆ ทำให้มีศักยภาพเป็นเครือข่ายทางนโยบายที่จะผลักดันนโยบายการพัฒนาชุมชนบนที่สูงต่อไปได้

นอกจากนี้ พื้นที่วิสาหกิจชุมชนแก้วเล้า ต.กลัดหลวง อ.ท่ายาง จ.เพชรบุรี เป็นต้นแบบทางนโยบายสำคัญของการแก้ปัญหาประชาชนที่สูญเสียที่ดินจากนโยบายและโครงการของรัฐ โดยที่หน่วยงานต่าง ๆ ที่ดำเนินการก็ไม่ได้แก้ไขปัญหา ฟื้นฟู เยียวยา เพื่อทำให้วิถีชีวิตของชาวบ้านให้อยู่รอดและกลับมาสู่ความมั่นคงเข้มแข็งอย่างยั่งยืน จึงเป็นต้นแบบทางนโยบายที่ดีของการแก้ปัญหาแบบบูรณาการ ด้วยการคืนสิทธิในการเข้าถึงและใช้ที่ดินอย่างยั่งยืนให้เกษตรกร และหนุนเสริมสิทธิเกษตรกรให้เข้มแข็ง พื้นที่นี้จึงเป็นต้นแบบนโยบายในสองด้าน ด้านหนึ่งคือการสะท้อนปัญหานโยบายของรัฐที่ทำให้เกษตรกรต้องสูญเสียสิทธิการดำรงชีพที่มั่นคงไป และยึดด้านหนึ่งคือ เมื่อเกิดผลกระทบแล้ว รัฐจะต้องเร่งเยียวยาผู้สิทธิเกษตรกรที่มีความมั่นคงอาหาร เศรษฐกิจ นิเวศ และสังคมให้กลับคืนมา[๕๐]

ส่วนที่ ๒
เหตุผลความจำเป็นในการใช้ระบบอนุญาต ระบบคณะกรรมการ การกำหนดโทษอาญา และการให้เจ้าหน้าที่ของรัฐมีดุลพินิจ

---

๙. เหตุผลความจำเป็นในการใช้ระบบอนุญาต ไม่มี

๑๐. เหตุผลความจำเป็นในการใช้ระบบคณะกรรมการ

การจัดตั้งสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน เป็นเรื่องที่ต้องการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งมีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และมีประสบการณ์อย่างสูงมาเป็นผู้ดำเนินการ รวมถึงการมีส่วนร่วมจากตัวแทนภาคประชาชน เพื่อให้มีความเข้าใจถึงปัญหาอย่างแท้จริง เพราะการแก้ไขปัญหาเรื่องความเหลื่อมล้ำในที่ดินและการดำเนินการถือความร่วมพระราชบัญญัติ จำเป็นต้องมีการการประสานงานระดับนโยบายและข้อมูลต่าง ๆ จากหัวหน้าส่วนราชการที่มีภารกิจเกี่ยวข้องในเชิงนโยบายเพื่อบูรณาการให้เกิดการดำเนิน

---

[๕๐] รายงานการประเมินผลการดำเนินงานของ บจธ. หน้า ๑๒๔-๑๒๕ รายละเอียดตามภาคผนวก ข

ภารกิจอย่างมีประสิทธิภาพและก่อให้เกิดผลกระทบในภาพรวม จึงจำเป็นต้องกำหนดให้มีการบริหารในแบบองค์คณะ

๑๑. เหตุผลความจำเป็นในการกำหนดโทษอาญา ไม่มี

๑๒. เหตุผลความจำเป็นในการกำหนดให้เจ้าหน้าที่ของรัฐมีดุลพินิจในการออกคำสั่งทางปกครองหรือดำเนินกิจการทางปกครอง มี ตามความในมาตรา ๔๐ วรรคสอง ของร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน ที่กำหนดให้ที่ดินหรือสิทธิในการถือครองที่ดินที่ได้จากสถาบันอาจถูกเพิกถอนสิทธิ หรือถูกจำกัดการใช้ประโยชน์ หรือกำหนดเงื่อนไขการเปลี่ยนมือ หรือกำหนดคุณสมบัติของผู้รับโอนได้ ทั้งนี้ ตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด อันเป็นการกำหนดให้คณะกรรมการใช้ดุลพินิจในการออกคำสั่งทางปกครองได้หากเกษตรกรหรือผู้ยากจนไม่ได้ใช้ประโยชน์ในที่ดินให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของสถาบัน

ข้าพเจ้าขอรับรองว่าข้อมูลที่ปรากฏในรายงานนี้เป็นข้อมูลที่ได้จากการตรวจสอบและวิเคราะห์อย่างถี่ถ้วนแล้ว

ลงชื่อ.....

(นายกุลพัชร ภูมิโจอวด)

ผู้อำนวยการสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน

วัน/เดือน/ปีที่จัดทำ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๖๔

หน่วยงานผู้รับผิดชอบ สถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน)

เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ นางนัยน์รัตน์ เผดิมรอด ภู่งาม ผู้อำนวยการกองกฎหมายและงานคดี

โทร. โทร. ๐ ๒๒๗๘ ๑๖๔๘ ต่อ ๔๑๑ หรือ ๐๘๕-๔๔๑๑๘๙๔

อีเมล najrat.p@labai.or.th

เหตุผลความจำเป็นในการขอจัดตั้งองค์การมหาชน
ร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. ....
(องค์การมหาชนที่จัดตั้งตามพระราชบัญญัติเฉพาะ)

๑. เหตุผลความจำเป็นในการขอจัดตั้งองค์การมหาชน

ประเทศไทยมีความเหลื่อมล้ำในการถือครองที่ดินที่เพิ่มสูงขึ้นอย่างเด่นชัด โดยเฉพาะปัญหาการกระจุกตัวของที่ดิน และปัญหาการไร้ที่ดินทำกินหรือที่ดินมีขนาดเล็กไม่เพียงพอกับการทำเกษตรกรรมของเกษตรกรไทย ข้อมูลการลงทะเบียนตบจบของกระทรวงมหาดไทย ในปี พ.ศ. ๒๕๔๗ ระบุว่าตนเองมีปัญหาที่ดินและที่อยู่อาศัยนับรวมได้ ๔.๘ ล้านครอบครัว (ไม่มีที่ดินเลย ๒ ล้านครอบครัว, มีที่ดินทำกินอยู่บ้างแต่ไม่พอกิน ๑.๖ ล้านครอบครัว, ที่ดินไม่มีเอกสารสิทธิ อาศัยอยู่ในที่ดินของรัฐ ๑.๒ ล้านครอบครัว)* ซึ่งเป็นเกษตรกรไม่น้อยกว่า ๓.๒ ล้านครอบครัว ปัญหาดังกล่าวยิ่งมีแนวโน้มสูงขึ้นที่ดินยังคงหลุดมือจากเกษตรกรและกระจุกตัวอยู่ในมือคนกลุ่มน้อยมากขึ้น

จากการสำรวจลักษณะการถือครองที่ดินเพื่อการเกษตร ปี พ.ศ. ๒๕๕๖ ของสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรพบว่าจากพื้นที่เกษตรกรรมทั้งสิ้นกว่า ๑๔๙.๒๔ ล้านไร่ มีจำนวน ๗๗.๖๔ ล้านไร่ หรือร้อยละ ๕๒ เป็นพื้นที่เช่าและจำนวน ๗๑.๕๔ ล้านไร่ หรือร้อยละ ๔๘ เป็นพื้นที่ของเกษตรกรเอง แต่ในจำนวนนี้ มี ๒๙.๗๒ ล้านไร่ติดภาระจำนอง โดยข้อมูลของสภาพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ในปี พ.ศ. ๒๕๖๓ แสดงให้เห็นว่าประชากรที่มีฐานะทางเศรษฐกิจสูงสุดร้อยละ ๑๐ ถือครองที่ดิน ๙๙.๘๖ ล้านไร่ คิดเป็นร้อยละ ๖๑.๕ ขณะที่ประชากรที่ยากจนที่สุดร้อยละ ๑๐ ของประเทศ ถือครองที่ดินรวมกันเพียง ๖๘,๓๓๐ ไร่ คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ ๐.๑ หรือแตกต่างกันกว่า ๘๕๓๖ เท่า *"โดยผู้ที่มีที่ดินมากที่สุดร้อยละ ๒๐ ของประเทศ เป็นเจ้าของที่ดินโฉนดรวมกันมากถึงร้อยละ ๘๐ ของที่ดินโฉนดทั้งหมด แต่ที่ผู้ที่มีที่ดินต่ำสุดร้อยละ ๒๐ เป็นเจ้าของเพียงร้อยละ ๐.๒๕ เปอร์เซ็นต์ของโฉนดที่ดินทั้งหมดในประเทศ"* และ *"ผู้ที่มีที่ดินมากกว่า ๑,๐๐๐ ไร่ (๑๐๐,๕๐๐,๐๐๐ ไร่) มีอยู่เพียง ๔๓๗ ราย"* นอกจากนี้ปัญหาการสูญเสียสิทธิในที่ดินของเกษตรกรและผู้ยากจนทวีความรุนแรงขึ้นอย่างต่อเนื่อง

สถานการณ์แพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID – ๑๙) ที่เกิดในช่วงต้นปี พ.ศ. ๒๕๖๓ ไม่เพียงส่งผลต่อด้านสุขภาพและชีวิตของประชาชนไทยเท่านั้น แต่ยังสร้างความสูญเสียต่อระบบเศรษฐกิจทั้งในระดับมหภาคและฐานรากเป็นอย่างสูง เพราะคนจำนวนมากต้องสูญเสียรายได้จากอาชีพเดิมของตน และหลายฝ่ายมีความเห็นตรงกันว่า สภาวะหลังการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา ทุกอย่างจะไม่เหมือนเดิม แต่จะเกิดสภาพ New Normal หลายตำแหน่งงานของอาชีพจะสูญหายไปตลอดกาล เพราะมีเทคโนโลยี และเครื่องจักรใหม่ๆ (Artificial Intelligence – AI & Automation) เข้ามาแทนที่ผู้ประกอบการอาจบรรจุแรงงานลดน้อยลงไม่เกินร้อยละ ๗๐ ซึ่งจะเกิดปัญหาคนว่างงานในประเทศไทยจำนวนมาก หลังยุควิกฤตเศรษฐกิจฟองสบู่แตก ปี พ.ศ. ๒๕๔๐ แรงงานที่ตกงานจำนวนมากสามารถกลับไปขนบทพึ่งอาชีพเกษตรกรรมของครอบครัวและทรัพยากรธรรมชาติ แต่ยุคปัจจุบันนี้การถือครองที่ดินทำกินของเกษตรกรลดน้อยลงกว่าเดิม ดังนั้น จึงเป็นที่น่าวิตกว่าคนจำนวนมากจะมีทางออกอย่างไร เพราะการพัฒนาทักษะอาชีพใหม่ในยุค

* สมภพ ดอนดี, "พลวัตขบวนการเคลื่อนไหวเพื่อการปฏิรูปที่ดินหลังรัฐธรรมนูญ ๔๐ : กรณีศึกษาเครือข่ายปฏิรูปที่ดินแห่งประเทศไทย" วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๙: น.๑๑๑

Disruptive Society ไม่ใช่เรื่องจะกระทำโดยง่าย การสร้างฐานอาชีพจากภาคการเกษตรจึงทวีความสำคัญมากขึ้น และต้องเร่งจัดการเรื่องการเข้าถึงที่ดินโดยด่วน

นอกจากนั้น ยังมีปัญหาการใช้ที่ดินไม่เต็มประสิทธิภาพ ซึ่งยังไม่มีการรวบรวมและจัดข้อมูลอย่างเป็นระบบและเท่าทันสถานการณ์ ทำให้ไม่สามารถประเมินมูลค่าที่ดินทิ้งร้างไม่ใช้ประโยชน์ และก่อให้เกิดความสูญเสียทางเศรษฐกิจว่ามีอยู่จำนวนเท่าใด รวมถึงการบังคับใช้กฎหมายเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ ในการใช้ประโยชน์ที่ดิน ตามประมวลกฎหมายที่ดิน มาตรา ๖ ที่ระบุให้ที่ดินตกเป็นของรัฐ หากบุคคลนั้นทอดทิ้งไม่ทำประโยชน์ในที่ดิน หรือปล่อยให้ที่ดินรกร้างว่างเปล่าเกินกว่าที่กฎหมายกำหนด เช่น ที่ดินที่มีโฉนดที่ปล่อยทิ้งร้างเกินสิบปีติดต่อกัน ที่ดินที่มีหนังสือรับรองการทำประโยชน์ที่ไม่ได้ทำประโยชน์เกินห้าปีติดต่อกัน"

รัฐบาลไทยในแต่ละยุคได้จัดตั้งหน่วยงานหรือขยายภารกิจของบางหน่วยงานให้มีภารกิจในการแก้ไขปัญหาไร้ที่ดินทำกินหลายหน่วยงาน อาทิ สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ (ดูแลนิคมสร้างตนเอง) กรมส่งเสริมสหกรณ์ (ดูแลนิคมสหกรณ์) กรมธนารักษ์ ฯลฯ และหรือหน่วยงานที่มีหน้าที่ช่วยเหลือเกษตรกรด้านการเงินเพื่อไม่ให้ที่ดินหลุดมือจากการจำนองขายฝาก เช่น สำนักงานกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกร (กฟก.) กองทุนหมุนเวียนเพื่อการกู้ยืมแก่เกษตรกรและผู้ยากจน สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ หรือด้านการจัดที่ดินเพื่อที่อยู่อาศัย เช่น สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (พอช.) และ การเคหะแห่งชาติ แต่ปัญหาที่ดินก็ยังมิได้ทุเลาลงมากนัก

รูปแบบการจัดสรรที่ดินให้ราษฎรแล้วตั้งเป็นนิคมสหกรณ์ กรมส่งเสริมสหกรณ์ได้เริ่มดำเนินการมาตั้งแต่ ปี พ.ศ. ๒๔๗๘ โดยซื้อที่นาราชพัสดุ กระทรวงการคลัง มาจัดสรรให้สมาชิก ในรูปสหกรณ์การเช่าซื้อที่ดิน แต่ต่อมาได้พัฒนารูปแบบอื่นเพิ่ม คือ ตั้งสหกรณ์นิคม (ใช้ที่ดินว่างเปล่าของรัฐมาจัดสรรให้ราษฎรใช้ประโยชน์ โดยอาศัยพระราชบัญญัติจัดที่ดินเพื่อการครองชีพ พ.ศ. ๒๕๑๑ และตั้งสหกรณ์การเช่าที่ดินนำป่าเสื่อมโทรมจัดสรรให้สมาชิกเช่าในราคาถูก) ปัจจุบันมีจำนวน ๓๖ แห่ง สมาชิก ๑๙๓,๕๒๐ คน (ณ กันยายน ๒๕๖๑) มีพื้นที่โครงการทั้งหมด ๓,๒๓๓,๖๖๒ ไร่ สามารถจัดที่ดินได้ ๒,๓๘๗,๓๒๗ ไร่ โดยดำเนินการจัดสรรให้ราษฎรและออก กสน.๓ แล้วทั้งสิ้น จำนวน ๒,๐๒๐,๗๖๐ ไร่ ออก กสน.๕ แล้วจำนวน ๑,๖๕๙,๔๐๓ ไร่ ยังคงเหลือพื้นที่ต้องดำเนินการจัดสรรให้ราษฎรและออกหนังสืออนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในที่ดินนิคมสหกรณ์ (กสน.๓) อีก ๑๗๒,๕๗๗ ไร่"

ในขณะที่กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ (กรมประชาสงเคราะห์เดิม) ได้จัดตั้งนิคมสร้างตนเองในรูปแบบและลักษณะต่างๆ ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๙๘๓ จนถึงปัจจุบัน มีทั้งสิ้น ๕๙ นิคม ใน ๔๑ จังหวัด แต่ปัจจุบันคงเหลือนิคมสร้างตนเองที่อยู่ในความรับผิดชอบ ๔๔ นิคม ใน ๓๕ จังหวัด (นอกนั้นถอนสภาพนิคมแล้ว (เป็นพื้นที่ปกติตามระบบบริหารราชการส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่น) โดยมีพื้นที่ดำเนินการจัดที่ดินในรูปแบบนิคมสร้างตนเอง มีจำนวน ๖,๒๔๑,๖๓๔ ไร่ บรรจุสมาชิกนิคมทั้งสิ้น ๑๓๔,๕๖๕ ราย[๔] ได้ออก

" ประชาไท "ปฏิรูปที่ดิน ตอน ๑" วันที่ ๑๗ พฤษภาคม ๒๕๕๒ เข้าถึงที่ https://prachatai.com/journal/๒๐๐๙/๐๕/๒๔๐๕๗

" สุทัศ ค้ำมุงคุณ การจัดรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมในประเทศไทย กรมพัฒนาสหกรณ์

[๔] เมธาศิษฎ์ อุชวโรหณ (๒๕๕๑). ปัญหาการบังคับใช้พระราชบัญญัติจัดที่ดินเพื่อการครองชีพ พ.ศ. ๒๕๑๑ : ศึกษากรณีการออกหนังสือแสดงการทำประโยชน์ที่ดินในเขตนิคมสร้างตนเอง

หนังสือแสดงการทำประโยชน์ (น.ค.๓) ให้แก่สมาชิกไปแล้ว จำนวน ๑๐๓,๖๔๐ ราย ผู้ปกครองนิคมสร้างตนเองจะมีที่มีบุคคลากรเกือบทุกสาขาเป็นของตนเอง ทำหน้าที่ดูแลสมาชิก และพื้นที่ที่ประกาศเป็นเขตนิคมสร้างตนเองโดยเฉพาะ สมาชิกต้องปฏิบัติตนตามเงื่อนไขที่กำหนด แล้วจึงจะได้รับกรรมสิทธิ์ในที่ดินทำกิน (น.ค ๓) และนำไปออก น.ส. ๓ ก กับสำนักงานที่ดินอำเภอหรือจังหวัดต่อไป พื้นที่ที่จะใช้เป็นเขตนิคมสร้างตนเองจะได้มาจากพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติที่เสื่อมสภาพทั้งสิ้น และแต่ละนิคมจะมีขนาดไม่ต่ำกว่า ๕,๐๐๐ ไร่

สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม หรือ ส.ป.ก. จัดตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ. ๒๕๑๘ มีภารกิจที่เกี่ยวข้องกับการกระจายการถือครองที่ดิน ทั้งที่ดินรัฐและที่ดินเอกชน ดำเนินการจัดที่ดินให้กับเกษตรกรแล้ว ๓๖,๑๘๒,๐๕๖ ไร่ แต่เป็นที่ดินซื้อจากเอกชนเพียง ๔๙๓,๒๔๖ ไร่ เท่านั้น (ข้อมูล ณ วันที่ ๓ เมษายน ๒๕๖๓) การจัดที่ดินของ ส.ป.ก. ส่วนใหญ่เป็นที่ดินรัฐ จำนวน ๓๕,๖๘๘,๘๑๐ ไร่ (แบ่งเป็นพื้นที่เกษตร ๓๕,๒๙๑,๙๙๙ ไร่ พื้นที่ชุมชน ๓๙๖,๘๑๑ ไร่)[๕] เป็นพื้นที่ป่าสงวนเสื่อมโทรมทั่วประเทศ แม้ว่ารัฐบาลจะมีนโยบายปฏิรูปที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินมาโดยตลอดอย่างต่อเนื่อง เช่น นโยบายการใช้และกรรมสิทธิ์ที่ดิน พ.ศ. ๒๕๒๕ นโยบายที่ดิน พ.ศ. ๒๕๓๐ และนโยบายการบริหารจัดการที่ดินของประเทศ พ.ศ. ๒๕๔๖ จึงอาจกล่าวได้ว่าการกระจายการถือครองที่ดินจากเอกชนรายใหญ่ไปสู่เกษตรกรรายย่อยยังไม่บรรลุเป้าหมาย ตามเจตนารมย์ของการปฏิรูปที่ดิน

เนื่องมาจากสาเหตุหลายปัจจัย ทั้งจากตัวนโยบาย ข้อจำกัดงบประมาณ และกฎหมาย รวมไปถึงการนำนโยบายไปปฏิบัติ เช่น พระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๑๘ ที่มีความยืดหยุ่นเกินไป ทำให้ผู้ถือครองที่ดินบางส่วนหลีกเลี่ยงไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย[๖] และการจัดซื้อที่ดินมีปัญหาและอุปสรรคมาก เนื่องจากที่ดินที่จัดซื้อต้องอยู่ในเขตปฏิรูปที่ดิน และมีขั้นตอนดำเนินงานมาก นอกจากนั้นยังไม่มีมาตรการที่เป็นแรงจูงใจให้เจ้าของที่ดินต้องการขายที่ดินให้แก่รัฐ จึงทำให้ ส.ป.ก. ไม่สามารถจัดซื้อที่ดินเพื่อนำไปจัดที่ดินให้แก่เกษตรกรได้[๗] หรือปัญหาบังคับใช้ของกฎหมายที่เกี่ยวข้องอื่นๆ เช่น การบังคับใช้ประมวลกฎหมายที่ดินที่มีผลต่อการกระจายการถือครองที่ดิน ตามมาตรา ๖ ในการเพิกถอนสิทธิในที่ดินกรณีที่ดินทิ้งร้างไม่ใช้ประโยชน์ เป็นต้น ประกอบกับการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างการถือครองที่ดินและการใช้แรงงานในสังคมชนบทก็ได้ส่งผลกระทบต่อโครงการปฏิรูปที่ดินด้วย เช่น การเร่งรัดออกโฉนดที่จะสร้างความมั่นคงในการถือครองที่ดิน เร่งให้เกิดการสะสมที่ดินเพื่อเก็งกำไร และเกิดปัญหาการกระจุกตัวของที่ดิน[๘]

นอกจากนั้น คณะรัฐบาลหลากหลายสมัยยังจัดให้มีกองทุนต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการถือครองที่ดินเพื่อสนับสนุนให้เกษตรกรมีที่ดินทำกิน ได้แก่ กองทุนสงเคราะห์เกษตรกร และกองทุนหมุนเวียนเพื่อการกู้ยืมแก่เกษตรกรและผู้ยากจน ของสำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (รวมการไถ่ถอนที่ดินคืน ทั้งที่จะ

---

[๕] สำนักงานปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม เข้าถึงที่ https://alro.go.th/alro/internet/Land-Three/all.htm

[๖] สำนักงานปฏิรูปเพื่อสังคมไทยที่เป็นธรรม (๒๕๕๙). คู่มือการปฏิรูปที่ดิน เข้าถึงที่ https://www.landactionthai.org/phocadownload/userupload/doc/Landreformmanual_webversion.pdf

[๗] พิชัย เดชะทองสิงห์ (๒๕๕๐). "ปัญหาการได้มาซึ่งที่ดินเอกชนตามกฎหมายปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม: ศึกษากรณีการจัดซื้อที่ดินเอกชนเพื่อการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม" วิทยานิพนธ์นิติศาสตร์มหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม. เข้าถึงที่ http://dspace.spu.ac.th/handle/123456789/4856?mode=full

[๘] อ้างแล้ว ใน สำนักงานปฏิรูปเพื่อสังคมที่เป็นธรรม, อ้างแล้ว

หลุดจำนองและได้สูญเสียสิทธิ/กรรมสิทธิ์ ชำระหนี้เงินกู้ที่ใช้ที่ดินประกันเงินกู้ และเป็นค่าใช้จ่ายกรณีพิพาทเรื่องกรรมสิทธิ์/สิทธิการเช่าที่ดิน), กองทุนการปฏิรูปที่ดิน ของสำนักงานปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม, การสนับสนุนการจัดรูปที่ดิน ได้แก่ กองทุนจัดรูปที่ดิน กรมชลประทาน และการพัฒนาฟื้นฟูอาชีพเกษตรกร อย่างกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกร เป็นต้น อย่างไรก็ดี ที่ผ่านมากองทุนเหล่านี้ต่างประสบกับปัญหาหนี้ด้อยคุณภาพในระดับที่สูง* ซึ่งน่าจะเป็นบทเรียนสำคัญในการดำเนินการต่อไป

ข้อมูลข้างต้น แสดงให้เห็นถึงปัญหาการกระจุกตัวที่ดินเอกชน และปัญหาอุปสรรคการดำเนินการของหน่วยงานรัฐที่ยังไม่สามารถนำที่ดินเอกชนมากระจายการถือครองหรือจัดสรรให้กับเกษตรกรผู้ไร้ที่ดินทำกินได้ แม้ว่าประเด็นการกระจายการถือครองที่ดิน และการจัดที่ดินให้กับผู้ไร้ที่ดินทำกินในรูปแบบต่าง ๆ มีการกล่าวถึงมาเป็นระยะเวลายาวนาน ตั้งแต่ช่วงปี พ.ศ. ๒๕๑๐ - ๒๕๒๐ เช่น การออกพระราชบัญญัติจัดที่ดินเพื่อการครองชีพ พ.ศ. ๒๕๑๑ ซึ่งมีกองทุนในการจัดการที่ดิน จัดรูปที่ดิน การออกพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๑๑ การออกระเบียบเงินทุนหมุนเวียนกองทุนเพื่อจัดที่ดินให้กับเกษตรกร พ.ศ. ๒๕๑๔ การออกกฎหมายปฏิรูปที่ดิน พ.ศ. ๒๕๑๘ แต่ปัญหาความเหลื่อมล้ำการถือครองที่ดินกลับทวีความรุนแรงมากยิ่งขึ้น

สาเหตุที่ทำให้การดำเนินการป้องกันแก้ไขปัญหาการสูญเสียที่ดิน การกระจายการถือครองที่ดินไม่สัมฤทธิ์ผลมีมากมาย เป็นข้อจำกัดทั้งด้านนโยบาย โครงสร้างองค์กร ข้อจำกัดด้านอำนาจตามกฎหมาย ระบบการบริหารงานในองค์กร รวมทั้งวิสัยทัศน์องค์กร กระบวนทรรศน์ที่บุคลากรในองค์กรยึดถือ ตลอดจนการขาดนวัตกรรมในการบริหาร จัดการ และพัฒนาแนวทางแก้ไขปัญหาแบบใหม่ๆ ให้ทันกับความสลับซับซ้อนและความรุนแรงของปัญหา

ดังนั้น จึงสมควรจัดตั้งหน่วยงานใหม่ที่มีความคล่องตัวในการดำเนินงานหน้าที่ในการแก้ไขปัญหาและดำเนินการเกี่ยวกับการกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน และสนับสนุนให้เกษตรกรมีที่ดินทำกิน มีการบริหารจัดการที่ดินที่เหมาะสม หน่วยงานใหม่นี้ คือ สถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน หรือ สบกด. จะช่วยหนุนเสริมหรือแก้ไขปัญหาช่องว่างที่เกิดจากอุปสรรคในการจัดที่ดินของหน่วยงานอื่นๆ โดยเฉพาะการดำเนินการกระจายการถือครองที่ดินในที่ดินเอกชน สามารถเป็นโมเดลต้นแบบหรือแนวปฏิบัติในการดำเนินการแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำในที่ดินและการเข้าถึงและใช้ประโยชน์ในที่ดินของเกษตรกรได้อย่างยั่งยืนยิ่งขึ้น อันเป็นวาระสำคัญของเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals -SDGs) ขององค์การสหประชาชาติในเป้าหมายที่ ๑ ขจัดความยากจน (No poverty) เป้าหมายที่ ๒ ยุติความหิวโหย บรรลุความมั่นคงทางด้านอาหารและยกระดับโภชนาการ (Zero Hunger) เป้าหมายที่ ๑๐ ลดความเหลื่อมล้ำ (Reduced Inequalities) และเป้าหมายที่ ๑๖ สังคมสงบสุข ยุติธรรม ไม่แบ่งแยก (Peace Justice And Strong Institution)

ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๙ สถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) หรือ บจธ. ซึ่งเป็นหน่วยงานชั่วคราวที่มีกำหนดเวลายุบเลิก (๗ มิถุนายน ๒๕๖๕) ได้ดำเนินการเพื่อหารูปแบบที่เหมาะสมกับ

---

* มูลนิธิสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศ (๒๕๕๘). รายงานศึกษาภาระหนี้สินเกษตรกรและแนวทางการปรับปรุงศักยภาพ การดำเนินงานกองทุนในกำกับดูแลของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (TDRI) เข้าถึงที่ https://tdri.or.th/2016/06/farmers-debt-and-the-improvement-of-the-sledging-funds-under-the-supervision-of-moac/

ประเทศตามภารกิจดังกล่าวแล้ว ในระยะเวลา ๔ ปี เศษ สามารถดำเนินการกระจายการถือครองที่ดินได้จำนวน ๔,๖๙๘-๑-๘๐.๙ ไร่ โดยสามารถช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจนได้จำนวน ๓,๓๖๔ ครัวเรือน ใช้งบประมาณเพียง ๖๖๑,๘๓๐,๕๑๙.๖๙ บาท ผ่านรูปแบบการดำเนินงานโครงการตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒ และ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๖๒ ตามโครงการ ดังต่อไปนี้

๑. โครงการต้นแบบการบริหารจัดการที่ดินแบบครบวงจร (มีพื้นที่ดำเนินงานครอบคลุมทุกภาคในประเทศ)

๒. โครงการนำร่องธนาคารที่ดินในพื้นที่นำร่อง ๕ ชุมชน (ดำเนินงานในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่และจังหวัดลำพูน)

๓. โครงการแก้ไขปัญหาการสูญเสียสิทธิในที่ดินทำกินของเกษตรกรและผู้ยากจน (ดำเนินงานทุกจังหวัดในประเทศ)

๔. โครงการช่วยเหลือผู้ประสบปัญหาด้านที่ดินจากการดำเนินนโยบายของรัฐ (ดำเนินงานในจังหวัดเพชรบุรี และจังหวัดฉะเชิงเทรา)

โดยปัจจุบันมีเกษตรกรและผู้ยากจนแสดงความประสงค์ที่จะขอรับการช่วยเหลือจาก บจธ. อีกกว่า ๕,๐๐๐ ครัวเรือน โดยเฉพาะในปี พ.ศ. ๒๕๖๔ ต้องใช้งบประมาณในการดำเนินการกว่า ๑,๓๗๗,๙๘๙,๐๐๐ บาท (แต่ในปี พ.ศ. ๒๕๖๔ ไม่ได้รับงบประมาณในส่วนดังกล่าวซึ่งขณะนี้เกษตรกรและผู้ยากจนยังรอรับการช่วยเหลืออยู่)

ภารกิจอีกอย่างหนึ่งของ บจธ. คือ พัฒนาข้อเสนอต่อรัฐบาลเพื่อจัดตั้งธนาคารที่ดินหรือองค์กรอื่นที่มีวัตถุประสงค์ทำนองเดียวกันกับธนาคารที่ดิน สถาบันใหม่นี้จะเป็นเครื่องมือของรัฐบาล ในการช่วยเหลือให้เกษตรกรและผู้ยากจนมีความมั่นคงในการทำกินและประกอบอาชีพเกษตรกรรมอย่างยั่งยืนและเหมาะสมกับศักยภาพของที่ดิน โดย สบกต. ต้องพัฒนาระบบให้เจ้าของที่ดินขายให้แก่สถาบัน (ในราคาที่เหมาะสม) หรือแลกเปลี่ยน ให้เช่า ให้ใช้ประโยชน์ เป็นต้น โดยจะไม่มีการเวนคืนที่ดินแต่อย่างใด พร้อมทั้งสร้างความเข้มแข็งของกลุ่มเป้าหมายเพื่อให้สามารถชำระค่าเช่า หรือเช่าซื้อ ได้ ควบคู่กับการใช้ประโยชน์ในที่ดินให้เหมาะสมเป็นฐานรากของการสร้างความมั่นคงทางอาหาร เป็นครัวของโลก และเป็นพื้นที่ที่สร้างความสมดุลของระบบนิเวศของประเทศด้วย

ด้วยเหตุนี้ บจธ. จึงขอเสนอให้มีการจัดตั้งสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน หรือ สบกต. ขึ้น ดังความรายละเอียดต่อไป

อนึ่ง ร่างพระราชบัญญัติที่เสนอมานี้เป็นร่างพระราชบัญญัติที่ดำเนินการตามความในมาตรา ๖ แห่งพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) พ.ศ. ๒๕๕๔ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๒ กำหนดว่า "เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการตามมาตรา ๔๓ แห่งพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) พ.ศ. ๒๕๕๔ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔ และแผนการปฏิรูปประเทศด้านสังคม ให้กระทรวงการคลังและผู้มีหน้าที่รับผิดชอบดำเนินการเสนอร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งธนาคารที่ดินหรือองค์การอื่นที่มีวัตถุประสงค์ในลักษณะทำนองเดียวกับธนาคารที่ดินต่อคณะรัฐมนตรีภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่ พระราชกฤษฎีกานี้มีผลใช้บังคับ

สถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) (บจธ.) ได้ดำเนินการยกร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดภาที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... ซึ่งเมื่อวันที่ ๓๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๓ คณะกรรมการ บจธ. ในการประชุมครั้งที่ ๑๑/๒๕๖๓ ได้พิจารณาและมีมติเห็นชอบหลักการร่างพระราชบัญญัติฯ ดังกล่าว โดยคณะอนุกรรมการนโยบาย แนวทาง และมาตรการการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดิน ภายใต้คณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ ซึ่งมีรองนายกรัฐมนตรี (พลเอก ประวิตร วงษ์สุวรรณ) เป็นประธานอนุกรรมการ ในการประชุมดังกล่าว ภายหลัง เมื่อวันที่ ๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๓ คณะอนุกรรมการนโยบาย แนวทาง และมาตรการการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดิน ในการประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๖๓ มีมติเห็นชอบในหลักการ ตามที่ บจธ. เสนอ และมอบหมายให้ บจธ. ดำเนินการนำร่างกฎหมายไปรับฟังความคิดเห็นตามบทบัญญัติ มาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ โดยภายหลังสิ้นสุดการรับฟังความเห็น บจธ. ต่อมา เมื่อวันที่ ๒๓ มีนาคม ๒๕๖๔ รองนายกรัฐมนตรี (พลเอก ประวิตร วงษ์สุวรรณ) ได้กรุณาเห็นชอบร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... และมอบหมายให้ บจธ. ส่งร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... ไปสำนักงานคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ ในฐานะกรรมการและเลขานุการคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ เพื่อโปรดพิจารณาเสนอร่างพระราชบัญญัตินี้ต่อคณะอนุกรรมการกลั่นกรองกฎหมายการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดิน และคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ เพื่อพิจารณาเห็นชอบให้เสนอคณะรัฐมนตรีต่อไป

จึงขอเสนอเหตุผลความจำเป็นในการขอจัดตั้งองค์การมหาชนตามร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... (องค์การมหาชนที่จัดตั้งตามพระราชบัญญัติเฉพาะ)

๑.๑ เหตุผลความจำเป็นในการจัดตั้งองค์การมหาชน

ปัญหาความเหลื่อมล้ำในที่ดินทำกิน ปัญหาความยากจน ความเดือดร้อนในการประกอบอาชีพและคุณภาพชีวิตที่ไม่ได้มาตรฐาน กำลังทวีความรุนแรงมากขึ้น หน่วยงานต่าง ๆ ที่มีอยู่ของภาครัฐ ไม่ว่าจะเป็นหน่วยราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือแม้แต่หน่วยงานอื่นในการกำกับดูแลของรัฐ ต่างปฏิบัติภารกิจของตนอย่างเต็มที่ แต่ไม่สามารถทำได้หมด ด้วยข้อจำกัดหลายอย่างดังที่จะกล่าวต่อไป หน่วยงานใหม่ที่มีสถานภาพเป็นองค์การมหาชน จึงเป็นความจำเป็นด้วยเหตุผล ดังต่อไปนี้

๑. องค์การมหาชน สามารถจัดตั้งได้โดยใช้เวลาในการพิจารณาสั้นกว่าการจัดตั้งองค์กรรูปแบบอื่นๆ โดยกำหนดวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งและดำเนินงานที่ตอบสนองแก้ไขปัญหาเชิงโครงสร้างที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว นอกจากนี้ ยังสามารถยกเลิกองค์กรได้โดยไม่ยาก หากประเมินเห็นว่าการทำงานไม่คุ้มค่า หรือบรรลุวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งแล้ว

๒. องค์การมหาชน มักมีขนาดเล็ก ทำให้ทำงานได้อย่างคล่องตัว มีค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานต่ำกว่าองค์กรรูปแบบอื่นๆ สามารถกำหนดโครงสร้างองค์กร คุณลักษณะ/คุณสมบัติของบุคลากร การจ้าง บรรจุแต่งตั้ง ถอดถอน เลิกจ้างทำได้สะดวกกว่าองค์กรรูปแบบอื่นๆ

๓. สถานภาพขององค์การมหาชน เอื้ออำนวยต่อการบริหารที่รวดเร็ว มีประสิทธิภาพ สามารถออกกฎ ระเบียบ ข้อบังคับในการดำเนินการได้เอง สามารถปรับหรือเปลี่ยนนโยบายให้เหมาะสมกับสถานการณ์ได้อย่างง่ายดายโดยอาศัยมติของคณะกรรมการ

๔. คณะกรรมการบริหารองค์กรมาจากหลายภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งผู้ทรงคุณวุฒิและผู้แทนของกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย มีอำนาจในการตัดสินใจอิสระ แต่ต้องรับผิดชอบในผลการดำเนินงานขององค์กร ทำให้มีโอกาสกำกับการทำงานของฝ่ายบริหารให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์และมีธรรมาภิบาลได้ นอกจากนี้องค์กรยังต้องรับการประเมินผลจากคณะกรรมการพัฒนาองค์การมหาชน สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการด้วย

๕. วัตถุประสงค์ในการจัดตั้งองค์การมหาชนอาจจะแสวงหากำไรหรือไม่ก็ได้ แต่ต้องมีอำนาจในการหารายได้เพื่อเลี้ยงตนเองตามสมควร และสามารถหาแหล่งทุนแหล่งต่างๆ มาสนับสนุนการดำเนินงานได้

ด้วยคุณลักษณะข้างต้นทำให้องค์การมหาชนสามารถปรับยุทธศาสตร์และแนวทางการทำงานขององค์กรได้เร็ว รับมือต่อการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์ที่ปัญหาได้ทันการณ์

๓. ควรจัดตั้งองค์กร สบกด. หรือไม่ ควรจัดตั้งในรูปแบบใด

สถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน หรือ สบกด. ก่อตั้งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์ช่วยให้เกษตรกร ผู้ยากจน หรือองค์กรชุมชนให้ได้มีที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัย เพื่อให้เกิดการกระจายการถือครองที่ดินที่เป็นธรรมและยั่งยืน เนื่องจากเกษตรกรไทยส่วนใหญ่ยังไร้ที่ดินทำกินเป็นของตนเองหรือไร้ที่อยู่อาศัย ไม่สามารถสร้างรายได้ที่จะเลี้ยงชีพได้อย่างมั่นคง ทำให้เกิดปัญหาคุณภาพชีวิตต่ำกว่ามาตรฐาน

รัฐบาลได้ให้ความสำคัญต่อเรื่องนี้เป็นอย่างมาก จึงได้กำหนดเป็นยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการสร้างโอกาสความเสมอภาคและเท่าเทียมทางสังคม โดยมีเป้าหมายหนึ่งคือการสร้างความเป็นธรรมและลดความเหลื่อมล้ำในทุกมิติ เช่น การสร้างกลไกขับเคลื่อนเศรษฐกิจฐานราก เพื่อให้เกษตรกรเข้าถึงฐานทรัพยากร การกระจายการถือครองที่ดินในขนาดที่เหมาะสมต่อการประกอบอาชีพ ปรับระบบเพื่อให้ผู้มีรายได้น้อยและผู้ไม่มีที่ดินมีและหรือโอกาสใช้ประโยชน์ในที่ดินได้อย่างเป็นธรรมและมีที่อยู่อาศัยที่มั่นคง ซึ่งเป็นปัจจัยพื้นฐานหลักที่ราษฎรพึงมีเป็นลำดับแรกๆ รัฐบาลจึงควรประเมินสถานการณ์ ประสิทธิผลของรูปแบบการทำงานของกลไกต่างๆที่มีอยู่แล้ว และพิจารณาหาแนวทางใหม่ๆ เพื่อแก้ไขปัญหาได้ดีขึ้น และมากขึ้นกว่าเดิม ทั้งนี้ รัฐบาลควรจัดตั้ง สบกด. ขึ้นมาเพื่อทำหน้าที่สนองต่อนโยบายรัฐ และแปลงนโยบายของคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ (คทช.) ให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งตามร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... ได้กำหนดให้ สบกด. ดำเนินการเป็นไปตามนโยบายการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดินของประเทศที่คณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ ตามกฎหมายว่าด้วยคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติกำหนด เท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับร่างพระราชบัญญัติดังกล่าว (มาตรา ๙)

๒. จุดเด่นองค์การมหาชน

๑) ให้บริการสาธารณะทั่วไปได้อย่างคล่องตัว โดยไม่แสวงหากำไร ไม่ยึดติดระเบียบที่ยุ่งยาก หลากหลายขั้นตอนของระบบราชการ คณะกรรมการองค์การมหาชน และผู้อำนวยการองค์การมหาชน สามารถออกข้อบังคับ ระเบียบ คำสั่ง และประกาศ เกี่ยวกับการดำเนินงานขององค์การมหาชนนั้นๆ ได้ และแก้ไขปัญหาได้ตั้งแต่ต้นทาง หรือในช่วงที่ปัญหานั้นยังไม่ขยายตัวมากจนเกินไป

๒) ด้วยขนาดองค์กรที่ไม่ใหญ่ สามารถคัดสรรบุคลากรที่มีความรู้ประสบการณ์เข้าทำงาน และออกแบบโครงสร้างองค์กร กลไกขั้นตอนการดำเนินงานได้อย่างอิสระพอควร สายการบังคับบัญชาไม่ยาว ดังนั้นองค์กรจึงมีโอกาสสร้างสรรค์นวัตกรรมการบริหารงาน และแนวทางการทำงานเพื่อแก้ไขปัญหาในพื้นที่เป้าหมาย มีระบบการทำงานที่มีประสิทธิภาพทั้งระหว่างฝ่ายต่างๆ ในองค์กรเดียวกัน และกับหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ทั้งภาครัฐ เอกชน และภาคประชาชน ทำให้สามารถพัฒนาคุณภาพบริการให้สูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง

๓) องค์การมหาชนมีการกำหนดภารกิจการให้บริการที่ชัดเจน นำไปสู่การดำเนินงานที่มุ่งบรรลุวัตถุประสงค์ได้อย่างชัดเจน ส่งผลให้สามารถวัดผลการปฏิบัติงานได้ง่าย คณะกรรมการบริหารที่กำกับองค์การมหาชนจะสามารถกำกับและควบคุมผลงานได้อย่างชัดเจน

๔) องค์การมหาชนที่มีศักยภาพจะสามารถระดมทรัพยากรหรือสามารถแสวงหารายได้เพื่อใช้ในการปฏิบัติงาน การปรับปรุงองค์กร และการจัดบริการสาธารณะตามวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งได้อย่างมีประสิทธิภาพ ช่วยลดภาระในการจัดสรรงบประมาณแผ่นดิน

๕) รัฐบาลหรือคณะรัฐมนตรีสามารถใช้องค์การมหาชนเป็นเครื่องมือในการทำงานที่ต้องขับเคลื่อนนโยบาย ดำเนินการภารกิจเชิงนโยบายเร่งด่วนได้อย่างมีประสิทธิและรวดเร็วง่ายกว่าการขับเคลื่อนผ่านหน่วยงานราชการปกติ

๓. การบริหารงาน

หากมีการจัดตั้งองค์การมหาชนที่มีโครงสร้างเหมาะสม มีบุคลากรที่เหมาะสม และอำนาจหน้าที่ในด้านการบริการสาธารณะเฉพาะด้านต่างๆ ในเขตพื้นที่เป้าหมายด้วย เช่น การสนับสนุนเส้นทางคมนาคมที่จำเป็น แหล่งน้ำ แหล่งตลาด การสนับสนุนด้านสินเชื่อเพื่อการประกอบอาชีพ ฯลฯ ก็จะทำให้องค์การมหาชนนั้นสามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น สัมฤทธิ์ผลตามภารกิจที่กำหนด สามารถประเมินผลสำเร็จตามภารกิจที่กำหนดได้อย่างชัดเจน

๓. องค์การมหาชนสามารถกำหนดกฎกติกาในการบริหารงาน ภายใต้ภารกิจที่กำหนดไว้ในกฎหมายจัดตั้ง ทำให้เหมาะสมมีความคล่องตัวในการบริหารงาน เช่น

- การสร้างรูปแบบวิธีการบริหาร การกำหนดวิธีการงบประมาณที่มีส่วนร่วมได้ ภาวะเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารที่เป็นลักษณะเป็นหุ้นส่วนและการจัดงบประมาณแบบมีส่วนร่วม (Partnership and Participatory Budgeting)

- สามารถออกแบบและปรับเปลี่ยนการบริหารจัดการและกฎระเบียบได้ง่าย และมีความยืดหยุ่น เพื่อให้สัมพันธ์กับความเป็นจริงที่เกิดขึ้น เช่น

- สามารถสร้างระเบียบตามโครงสร้างที่ปรับได้ง่าย

- ระบบงบประมาณมีความยืดหยุ่น เงินอุดหนุนทั่วไป เงินอุดหนุนเวียน
- ระบบบุคลากร การจ้างงานเป็นสัญญาจ้าง
- ไม่จำเป็นต้องยึดติดกับความเป็นระบบราชการ

- สามารถกำหนดหลักเกณฑ์ได้โดยไม่ต้องใช้กฎระเบียบที่หน่วยงานราชการกำหนด
- สามารถกำหนดอัตราค่าตอบแทนที่จูงใจผู้ที่มีความรู้ความสามารถให้เข้าร่วมดำเนินการในองค์กรได้ เมื่อองค์การมหาชนสามารถนำบุคลากรผู้ปฏิบัติงานที่มีความมุ่งมั่นและมีวุฒิภาวะสูงก็จะนำไปสู่ความสำเร็จได้ และไม่เป็นภาระทางงบประมาณมาก เพราะจำนวนบุคลากรจะมีน้อยกว่าหน่วยงานรัฐรูปแบบอื่นๆ
- การปฏิบัติงานของบุคลากรในองค์การมหาชนใช้การจ้างงานโดยสัญญาจ้าง (Contract Employment) ทำให้ไม่เป็นภาระขององค์กรในการบริหารงานบุคคลและการจัดสวัสดิการ

๔. การใช้อำนาจรัฐฝ่ายเดียว

ในส่วนนี้เป็นการการวิเคราะห์ความจำเป็นในการใช้อำนาจของรัฐ การใช้อำนาจรัฐขององค์กรที่จัดตั้งขึ้นใหม่ตามร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... เนื่องจากร่างกฎหมายดังกล่าวเป็นกฎหมายในระดับพระราชบัญญัติ และโดยความจำเป็นในการดำเนินการตามวัตถุประสงค์หลักของร่างกฎหมายคือการเป็นหน่วยงานหลักที่ทำหน้าที่ในการลดความเหลื่อมล้ำด้านที่ดินและบริหารจัดการที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน จึงมีความจำเป็นต้องใช้อำนาจรัฐบางประการเพื่อให้การดำเนินภารกิจสามารถสำเร็จลุล่วงไปได้อย่างมีประสิทธิภาพและตอบสนองการแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำด้านที่ดินได้อย่างมีประสิทธิผลอย่างมีนัยสำคัญ

ในการได้มาซึ่งที่ดิน เช่น การเวนคืนที่ดิน เป็นการใช้อำนาจรัฐฝ่ายเดียวอันกระทบต่อสิทธิเสรีภาพของบุคคลขององค์การที่จัดตั้งขึ้นใหม่ในการได้มาซึ่งที่ดิน ทั้งนี้ ในการจัดตั้งธนาคารที่ดินหรือองค์การยื่นที่มีวัตถุประสงค์ทำนองเดียวกับธนาคารที่ดินนั้น จำเป็นต้องใช้อำนาจในการดำเนินการตามภารกิจของหน่วยงานได้แก่ การจัดสรรให้เกษตรกรและผู้ยากจน หรือผู้ประสงค์จะใช้ประโยชน์ในที่ดิน และการสนับสนุนทางการเงินให้แก่การปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ซึ่งเป็นภารกิจในการจัดทำบริการสาธารณะมิใช่นำมาประกอบธุรกิจเพื่อแสวงหากำไรเช่นเดียวกับกิจการเอกชน จึงไม่จำเป็นต้องกำหนดให้กฎหมายจัดตั้งหน่วยงานมีบทบัญญัติที่ยกเว้นกฎหมายใด และไม่จำเป็นต้องยกเว้นกฎหมายและกำหนดให้มีการใช้อำนาจรัฐฝ่ายเดียวในกฎหมายจัดตั้งหน่วยงานดังกล่าวในส่วนการเวนคืน และการได้มาซึ่งอสังหาริมทรัพย์ และกฎหมาย กฎระเบียบ ข้อบังคับของหน่วยงานที่มีอำนาจเกี่ยวกับการจัดระบบสาธารณูปโภคและโครงสร้างพื้นฐานอีกทั้งสามารถใช้สิทธิได้ตามกฎหมายที่บังคับใช้อยู่ในปัจจุบันเช่นภาระจำยอม ขอเปิดทางจำเป็น เป็นต้น

ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ได้บัญญัติกฎหมายไว้เพื่อปกป้องสิทธิขั้นพื้นฐานในหมวด ๓ สิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย โดยที่รัฐห้ามออกกฎหมายหรือใช้อำนาจรัฐเป็นการกระทบสิทธิของประชาชน โดยมีบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

มาตรา ๒๖ "การตรากฎหมายที่มีผลเป็นการจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลต้องเป็นไปตามเงื่อนไขที่บัญญัติในรัฐธรรมนูญ ในกรณีที่รัฐธรรมนูญมิได้บัญญัติเงื่อนไขไว้ กฎหมายดังกล่าวต้องไม่ขัดกับหลัก

นิติธรรม ไม่เพิ่มภาระหรือจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลเกินสมควรแก่เหตุและจะกระทบต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของบุคคลมิได้ รวมทั้งต้องระบุเหตุผลความจำเป็นในการจำกัดสิทธิและเสรีภาพไว้ด้วย

กฎหมายตามวรรคหนึ่ง ต้องให้มีผลบังคับใช้เป็นการทั่วไป ไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดกรณีหนึ่งหรือแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการเฉพาะเจาะจง"

มาตรา ๓๗ "บุคคลย่อมมีสิทธิในทรัพย์สินและการสืบมรดก

ขอบเขตแห่งสิทธิและการจำกัดสิทธิเช่นว่านี้ ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ

การเวนคืนอสังหาริมทรัพย์จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ตราขึ้นเพื่อการอันเป็นสาธารณูปโภค การป้องกันประเทศ หรือการได้มาซึ่งทรัพยากรธรรมชาติ หรือเพื่อประโยชน์สาธารณะอย่างอื่น และต้องชดใช้ค่าทดแทนที่เป็นธรรม ภายในเวลาอันควรแก่เจ้าของ ตลอดจนผู้ทรงสิทธิบรรดาที่ได้รับความเสียหายจากการเวนคืน โดยคำนึงถึงประโยชน์สาธารณะ ผลกระทบต่อผู้ถูกเวนคืน รวมทั้งประโยชน์ที่ผู้ถูกเวนคืนอาจได้รับจากการเวนคืนนั้น

การเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ ให้กระทำเพียงเท่าที่จำเป็นต้องใช้เพื่อการที่บัญญัติไว้ในวรรคสาม เว้นแต่เป็นการเวนคืนเพื่อนำอสังหาริมทรัพย์ที่เวนคืนไปชดเชยให้เกิดความเป็นธรรมแก่เจ้าของอสังหาริมทรัพย์ ที่ถูกเวนคืนตามที่กฎหมายบัญญัติ

กฎหมายเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ต้องระบุวัตถุประสงค์แห่งการเวนคืนและกำหนดระยะเวลาการเข้าใช้อสังหาริมทรัพย์ให้ชัดแจ้ง ถ้ามิได้ใช้ประโยชน์เพื่อการนั้นภายในระยะเวลาที่กำหนด หรือมีอสังหาริมทรัพย์เหลือจากการใช้ประโยชน์ และเจ้าของเดิมหรือทายาทประสงค์จะได้คืน ให้คืนแก่เจ้าของเดิมหรือทายาท

ระยะเวลาการขอคืนและการคืนอสังหาริมทรัพย์ที่ถูกเวนคืนที่มิได้ใช้ประโยชน์ หรือที่เหลือจากการใช้ประโยชน์ให้แก่เจ้าของเดิมหรือทายาท และการเรียกคืนค่าทดแทนที่ชดใช้ไป ให้เป็นไปตามที่ กฎหมายบัญญัติ

การตรากฎหมายเวนคืนอสังหาริมทรัพย์โดยระบุเจาะจงอสังหาริมทรัพย์หรือเจ้าของอสังหาริมทรัพย์ ที่ถูกเวนคืนตามความจำเป็น มิให้ถือว่าเป็นการขัดต่อมาตรา ๒๖ วรรคสอง"

จากบทบัญญัติดังกล่าวเห็นได้ว่ามุ่งประสงค์เพื่อปกป้องสิทธิและหน้าที่ขั้นพื้นฐานของปวงชนชาวไทยในการตรากฎหมายของรัฐเป็นอันเป็นการกระทบสิทธิ แล้วเห็นว่าการตรากฎหมายจะทำให้กระทบต่อสิทธิตามรัฐธรรมนูญไม่ได้ เว้นแต่มีความจำเป็นโดยต้องระบุเหตุผลไว้ด้วย ดังนั้นเมื่อพิจารณาจากร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน ร่างกฎหมายดังกล่าวมีบทบัญญัติที่เป็นการกำหนดให้มีการใช้อำนาจรัฐฝ่ายเดียวอันเป็นการกระทบสิทธิและหน้าที่ของประชาชน ดังต่อไปนี้

๑ กรณีการใช้อำนาจรัฐต่อประชาชน ซึ่งกำหนดไว้ในร่างพระราชบัญญัติมาตรา ๔๐ วรรคท้าย "ที่ดินเอกชนที่ได้รับการสนับสนุนจากสถาบัน หากไม่ได้ใช้ประโยชน์แล้วต้องขายคืนสถาบัน ตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการกำหนด"

ตามที่สถาบันมีอำนาจตามวัตถุประสงค์ในการจัดหาที่ดินเพื่อเกษตรกรรมให้แก่ผู้ยากจนและเกษตรกรที่ไม่มีที่ดินทำกินทางสถาบันนอกจากจะจัดหาที่ดินของรัฐแล้วยังสามารถจัดหาที่ดินของเอกชนด้วย อันเป็นการลดการกระจุกตัวของที่ดินในอันที่ไม่ได้ใช้ประโยชน์จากการที่เอกชนถือครองที่ดิน ซึ่งสถาบันมีภารกิจตามร่างกฎหมายโดยการกระจายการถือครองที่ดินเพื่อนำที่ดินมาใช้ประโยชน์อย่างคุ้มค่าเต็มศักยภาพ ดังนั้นเกิดการทำประโยชน์จากที่ดินดังกล่าวแล้วโดยการให้เกษตรกร ผู้ยากจน หรือองค์กรชุมชนเข้าทำประโยชน์ หากต่อมาปรากฏว่าไม่ได้ทำประโยชน์ตามวัตถุประสงค์ของทางสถาบัน จึงเห็นควรขายคืนให้กับสถาบันเพื่อให้แก่เกษตรกรหรือผู้ยากจนอื่นที่ยังมีความต้องการที่จะใช้ประโยชน์ในที่ดินเพื่อการเกษตรใช้ประโยชน์ต่อ ซึ่งจะทำให้คงสภาพการกระจายการถือครองที่ดินให้เกษตรกรผู้ยากจน หรือองค์กรชุมชนได้มีโอกาสใช้ที่ดินได้อย่างทั่วถึง และเป็นการป้องกันการกระจุกตัวของที่ดิน

๒ **กรณีการเวนคืนที่ดิน** ตามร่างพระราชบัญญัติฉบับเดิมได้มีการกำหนดเรื่องการเวนคืนที่ดิน แต่เมื่อพิจารณาถึงความจำเป็นแล้วพบว่าตามวัตถุประสงค์และอำนาจหน้าที่ของร่างของสถาบันนั้นเน้นไปที่การขอใช้หรือประสานเพื่อขอใช้ที่ดินของรัฐ โดยเพิ่มอำนาจหน้าที่และวัตถุประสงค์ การได้มาซึ่งที่ดินโดยการประสานกับเอกชนเพื่อซื้อ เช่าซื้อ หรือขอเช่าที่ดินของเอกชนจึงมีทางเลือกเป็นการเพิ่มโอกาสให้กับสถาบันในการที่จะเข้าช่วยเหลือเกษตรกรอย่างเพียงพอแล้ว และเป็นการที่มีความสะดวกรวดเร็วและมีประสิทธิภาพมากกว่าที่จะเป็นการได้มาที่ดินอันจะได้มาจากการเวนคืนที่ดินซึ่งส่งผลกระทบต่อประชาชนที่อยู่อาศัยบริเวณดังกล่าว และเป็นการสร้างขั้นตอนอันจะก่อให้เกิดความล่าช้าที่จะดำเนินการตามวัตถุประสงค์ของสถาบัน จึงไม่กำหนดเรื่องเวนคืนในร่างกฎหมายดังกล่าวซึ่งเป็นผลดีต่อทุกภาคส่วน

๓. **กรณีการได้รับยกเว้นภาษี** ถูกกำหนดไว้ตามร่างพระราชบัญญัติใน มาตรา ๔๓ ความว่า "ในกิจการของสถาบันให้ได้รับการยกเว้นภาษีทุกประเภท" โดยสามารถแยกพิจารณาได้ดังต่อไปนี้

๓.๑ **กรณีเรื่องภาษีเงินได้นิติบุคคล** ตามร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... สถาบันถือเป็นหน่วยงานของรัฐ เป็นองค์การมหาชนจัดตั้งขึ้นตาม พระราชบัญญัติเฉพาะ ซึ่งอยู่ภายใต้การกำกับสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) จึงอยู่ในกรณีเป็นนิติบุคคลที่ไม่ต้องเสียภาษีเงินได้ เนื่องจากเป็นนิติบุคคลอื่นๆ ที่ตั้งตามกฎหมายไทย เช่น กระทรวง ทบวง กรม องค์กร ของรัฐบาล หรือสหกรณ์ไม่มีหน้าที่ต้องเสียภาษีเงินได้นิติบุคคลแต่อย่างใด

๓.๒ **กรณีภาษีธุรกิจเฉพาะ** เดิมพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์กรมหาชน) พ.ศ. ๒๕๕๔ ได้มีเสนอเรื่องขอยกเว้นภาษีธุรกิจเฉพาะ เรื่องการให้สินเชื่อเพื่อการจัดหาและพัฒนาที่ดินหรือเพื่อสนับสนุนให้เกิดการกระจายการถือครองที่ดินและการขายอสังหาริมทรัพย์เป็นทางค้าหรือหากำไร ต่อมาเมื่อวันที่ ๒๕ กรกฎาคม พ.ศ.๒๕๖๑ ตามพระราชกฤษฎีกา ออกตามความประมวลรัษฎากร ว่าด้วยการกำหนดกิจการที่ได้รับยกเว้นภาษีธุรกิจเฉพาะ (ฉบับที่ ๖๖๐) พ.ศ.๒๕๖๓ ตามมาตรา ๓ ให้เพิ่มข้อความต่อไปนี้เป็น (๓๗) ของมาตรา ๓ แห่งพระราชกฤษฎีกาออกตามความประมวลรัษฎากร ว่าด้วยการกำหนดกิจการที่ได้รับยกเว้นภาษีธุรกิจเฉพาะ (ฉบับที่ ๒๔๐) พ.ศ.๒๕๓๔ "(๓๗) กิจการของสถาบันบริหารจัดการที่ดิน (องค์การมหาชน) เฉพาะการให้สินเชื่อเพื่อการจัดหาและพัฒนาที่ดินหรือเพื่อสนับสนุนให้เกิดการ

กระจายการถือครองที่ดิน ตามข้อบังคับที่คณะกรรมการสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดินกำหนด และการขายอสังหาริมทรัพย์เป็นทางการค้าหรือหากำไร ตั้งแต่วันที่ ๑๕ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๙" ตามที่ร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... ทางสถาบันยังคงมีวัตถุประสงค์เดิมในการทำภารกิจตามอำนาจหน้าที่ จึงมีความจำเป็นที่ยังคงได้รับยกเว้นเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ขององค์กรและไม่เป็นการเพิ่มภาระให้แก่ประชาชนผู้ยากไร้และเกษตรกร

๓.๓ กรณีจดทะเบียนอสังหาริมทรัพย์ได้รับยกเว้นค่าธรรมเนียม กำหนดไว้มาตรา ๔๒ "ในกิจการของสถาบันที่เกี่ยวข้องกับกิจการที่กฎหมายกำหนดให้มีการจดทะเบียนในอสังหาริมทรัพย์หรือทรัพยสิทธิอันเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์ ให้สถาบันและคู่สัญญาได้รับยกเว้นไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียมและอากรนั้น" กรณีจดทะเบียนที่ดิน ให้ได้รับการยกเว้นเนื่องจาก พระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์กรมหาชน) ซึ่งมีวัตถุประสงค์และหน้าที่ในการช่วยเหลือเกษตรกรหรือผู้ยากจนที่ไม่มีที่ดินทำกินเป็นของตนเอง หรือมีแต่ไม่เพียงพอเพื่อใช้ในการประกอบเกษตรกรรม โดยทางกรมที่ดินให้ให้การสนับสนุนการดำเนินการในการช่วยเหลือการเกษตร ตามประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่องหลักเกณฑ์การลดหย่อนค่าธรรมเนียมจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมเป็นพิเศษ ตามประมวลกฎหมายที่ดิน สำหรับกรณีการโอนและการจำนองอสังหาริมทรัพย์ในภารกิจของสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์กรมหาชน) ตามหลักเกณฑ์ที่คณะรัฐมนตรีกำหนด โดยตามประกาศให้เรียกเก็บค่าจดทะเบียนการโอนและค่าจดทะเบียนการจำนองอสังหาริมทรัพย์เหลือ ร้อยละศูนย์จุดศูนย์หนึ่ง (๐.๐๑) ทั้งกรณีการโอนอสังหาริมทรัพย์ที่เจ้าของที่ดินโอนให้แก่สถาบัน หรือกรณีที่ทางสถาบันโอนอสังหาริมทรัพย์ให้แก่เกษตรกรหรือผู้ยากจน และการจำนองอสังหาริมทรัพย์ โดยทางสถาบันเป็นผู้รับจำนองจากเกษตรกรหรือผู้ยากจน เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของสถาบัน โดยประการนี้มีผล บังคับตั้งแต่วันที่ ๘ มิถุนายน ๒๕๖๓ ถึงวันที่ ๗ มิถุนายน ๒๕๖๕ ประกาศลงวันที่ ๕ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๓ โดยกรมที่ดิน มีหนังสือ มท ๐๕๑๕.๓/ว ๑๗๓๖๑ เรื่อง การลดหย่อนค่าธรรมเนียมการจดทะเบียนโอนและจดทะเบียนจำนองอสังหาริมทรัพย์ในกิจการของสถาบันบริการจัดการที่ดิน (องค์การมหาชน) โดยสรุปสาระสำคัญการเรียกเก็บค่าธรรมเนียมการจดทะเบียนการโอนและจำนองอสังหาริมทรัพย์ในภารกิจของสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน(องค์การมหาชน)ตามหลักเกณฑ์ที่คณะรัฐมนตรี กำหนดตามประกาศกระทรวงมหาดไทยลงวันที่ ๕ มิถุนายน ๒๕๖๓ และเรียกเก็บภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย ภาษีธุรกิจเฉพาะ และอากรแสตมป์

การที่ได้รับยกเว้นภาษีดังกล่าวเป็นการสนับสนุนสถาบัน ทำให้เกิดประสิทธิภาพในการดำเนินงานตามวัตถุประสงค์ของสถาบัน ในการลดค่าใช้จ่าย วิธีการและงบประมาณของชาติ และจะได้เป็นการมุ่งเน้นในการช่วยเหลือเกษตรกรหรือผู้ไร้ที่ดินทำกินได้อย่างรวดเร็วและทันต่อความต้องการของประชาชนดังกล่าว

๔. กรณีรายได้ไม่ต้องนำส่งคลัง ซึ่งกำหนดไว้ใน มาตรา ๓๓ "รายได้และรายรับของสถาบันไม่ต้องส่งกระทรวงการคลังตามกฎหมายว่าด้วยเงินคงคลังและกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ"

เนื่องจาก เดิมสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์กรมหาชน) อันเป็นองค์การของรัฐไม่มีวัตถุประสงค์ในการแสวงหากำไร อยู่ภายใต้พระราชบัญญัติองค์การมหาชน พ.ศ.๒๕๔๒ ตามมาตรา ๓๔

บรรดารายได้ขององค์การมหาชน ไม่เป็นรายได้ที่ต้องนำส่งกระทรวงการคลัง ตามกฎหมายว่าด้วยกฎหมายเงินคงคลัง และกฎหมายว่าด้วยวิธีงบประมาณ ดังนั้นสถาบันจึงไม่ต้องนำรายได้ส่งคลัง แต่เมื่อสถาบันปรับเปลี่ยนสถานะขององค์การมหาชนเป็น ร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... ซึ่งเป็นองค์การมหาชนที่จัดตั้งตามพระราชบัญญัติเฉพาะ ซึ่งยังคงวัตถุประสงค์เดิมในการไม่แสวงหากำไร แต่เมื่อไม่อยู่ภายใต้พระราชบัญญัติองค์การมหาชน ในร่างมาตราดังกล่าวจึงต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. ๒๕๖๓

มาตรา ๗ การกู้เงิน การลงทุน การตรากฎหมาย การออกกฎ หรือการดำเนินการใดๆ ของรัฐที่มีผลผูกพันทรัพย์สินหรือก่อให้เกิดภาระทางการเงินการคลังแก่รัฐ ต้องพิจารณาความคุ้มค่า ต้นทุน และผลประโยชน์เสถียรภาพและความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคม ตลอดจนความยั่งยืนทางการคลังของรัฐด้วย

มาตรา ๒๕ การเสนอกฎหมายที่กำหนดให้หน่วยงานของรัฐไม่ต้องนำเงินรายได้หรือเงินอื่นใดส่งคลัง ให้กระทำได้เฉพาะในกรณีมีความจำเป็นและเกิดประโยชน์ในการที่หน่วยงานของรัฐนั้นจะมีเงินเก็บไว้เพื่อการดำเนินงานตามอำนาจหน้าที่ของตน โดยจะต้องได้รับความเห็นชอบจากกระทรวงการคลังก่อนเสนอกฎหมายต่อคณะรัฐมนตรี

จึงเห็นว่ามีความจำเป็นที่สถาบันตามร่างพระราชบัญญัติ ยังคงเป็นกิจการที่ไม่มีวัตถุประสงค์เพื่อแสวงหากำไร จึงมีความจำเป็นต้องมีทุนซึ่งเก็บจากรายได้ในการดำเนินการเพื่อให้เกิดแหล่งเงินทุนเพื่อให้มีเงินทุนจากที่ต่างๆ ที่ทางสถาบันจะได้ใช้ทุนทรัพย์เบื้องต้นในการขับเคลื่อนองค์กรจะทำให้เกิดประโยชน์ในการใช้ทุนขององค์กรในการช่วยเหลือประชาชนที่เป็นเกษตรกรหรือผู้ยากไร้และขาดที่ดินทำกินได้และสาธารณูปโภคอย่างรวดเร็วเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของสถาบันเพื่อบรรเทาความเดือดร้อนของเกษตรกรหรือผู้ยากไร้ หรือเกษตรกรที่ขาดที่ดินทำกินจะได้ทำประโยชน์และก่อให้เกิดรายได้และลดความเหลื่อมล้ำ ดังนั้น ถ้านำรายได้ดังกล่าวนำส่งคลัง ทางสถาบันก็จะขาดสภาพคล่องในการที่จะปฏิบัติตามวัตถุประสงค์ของสถาบัน การได้รับยกเว้นในการนำรายรับจะส่งผลให้การดำเนินการตามภารกิจของสถาบันได้สามารถดำเนินการตามวัตถุประสงค์ได้เต็มประสิทธิภาพ

๓.๒ เหตุผลของการที่ไม่สามารถดำเนินภารกิจในรูปแบบส่วนราชการ

เหตุผลของการที่องค์กรไม่จัดตั้งเป็นส่วนราชการ การลดความเหลื่อมล้ำและการกระจายการถือครองที่ดินให้เกษตรกรที่ไม่มีที่ดินทำกินหรือมีไม่พอเพียง จำเป็นต้องหาทางให้ที่ดินเปลี่ยนมือจากนายทุนที่ดินไปที่รายไปสู่คนส่วนใหญ่ ต้องจัดทำนิติกรรมกับเอกชนเป็นหลัก เช่น การจัดหาที่ดินจากเอกชนเพื่อนำมาให้กลุ่มเกษตรกร เช่าหรือเช่าซื้อ การไถ่ถอนจำนองขายฝากที่ดินจากเอกชนที่รับจำนองขายฝากเพื่อนำมาให้เกษตรกรเช่าหรือเช่าซื้อ ดังนั้น จึงไม่สมควรที่หน่วยงานรูปแบบราชการจะเป็นผู้ดำเนินการ แต่ควรให้หน่วยงานที่มีวัตถุประสงค์เฉพาะในรูปแบบองค์การมหาชนเป็นผู้ดำเนินการแทน นอกจากนี้ข้อจำกัดในอดีตที่ให้หน่วยราชการดำเนินงานด้านที่ดิน คือ ส่วนใหญ่ใช้ที่ดินของรัฐมาจัดสรรให้แก่ประชาชนและกลุ่มเป้าหมายมักมีทัศนคติว่า สิ่งที่รัฐสนับสนุน รัฐมักจะผ่อนปรนหรือช่วยเหลือแบบให้เปล่า หรือแม้จะผิดสัญญากับหน่วยงานรัฐก็ไม่น่ากังวล เพราะท้ายที่สุดหน่วยงานรัฐก็ไม่อยากจะดำเนินคดีกับเกษตรกรที่มีฐานะยากจน ทำให้มีกรณีที่ประชาชนที่เข้าร่วมโครงการต่างๆ ค้างชำระหนี้กับหน่วยงานรัฐมากมาย ยิ่งไปกว่า

นั้น ต้นทุนการบริหารจัดการของหน่วยงานรัฐมักจะสูงกว่าหน่วยงานประเภทอื่นๆ เพราะมีจำนวนบุคลากรมาก บุคลากรมีสวัสดิการดีและมากกว่า มีขั้นตอนการทำงานหลายระดับ ทำให้เกิดความล่าช้า

๑.๓ เหตุผลของการที่ไม่จัดตั้งเป็นรัฐวิสาหกิจ

เหตุผลของการที่องค์กรที่ไม่จัดตั้งเป็นรัฐวิสาหกิจ ส่วนใหญ่มักจัดตั้งขึ้นเพื่อรองรับภารกิจการให้บริการสาธารณะในเชิงพาณิชย์ ที่มีลักษณะเป็นการผลิตและจำหน่ายสินค้าหรือบริการสาธารณะแก่ผู้ใช้บริการ เป็นบริการสาธารณะซึ่งภาคเอกชนยังไม่มีกำลังพอที่จะลงทุน หรือหากลงทุนจะต้องเรียกเก็บค่าให้บริการในอัตราที่สูง โดยทั่วไป รัฐวิสาหกิจถูกตาดหวังว่าจะมีการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพ เพราะบุคลากรได้รับเงินค่าตอบแทนสูงกว่า ทำให้ต้นทุนการบริหารงานสูงกว่าองค์การมหาชน แต่ในหลายกรณี รัฐวิสาหกิจบางแห่งก็ดำเนินงานไม่ต่างจากหน่วยราชการ มีระเบียบขั้นตอนมากเช่นกัน และเนื่องจากรัฐบาลไม่ต้องการรับภาระอุดหนุนการเงินของรัฐวิสาหกิจในระยะยาว ดังนั้น รัฐวิสาหกิจจึงต้องมุ่งแสวงหารายได้ และเก็บค่าบริการจากผู้ใช้บริการ (User-pay concept) ทำกำไรและนำผลกำไรไปจัดเป็นงบใช้จ่ายด้านต่างๆ งบลงทุน รวมทั้งอาจส่งคืนแก่รัฐในฐานะเจ้าของกิจการ แต่ในบางกรณีรัฐวิสาหกิจบางแห่งไม่สามารถทำกำไรได้ ทำให้รัฐบางต้องให้การอุดหนุนจำนวนมหาศาลอย่างต่อเนื่อง

การจัดตั้งเป็นรัฐวิสาหกิจ อาจทำให้เกษตรกร ผู้ยากจน องค์กรชุมชน และเครือข่ายองค์กรชุมชนเข้าถึงบริการได้ยาก การบริหารงานไม่มีความเป็นอิสระ เนื่องภารกิจของ สปกต. ไม่แสวงหากำไร เพราะต้องการช่วยเหลือเกษตรกรรายย่อย หรือคนจนให้มีโอกาสเข้าถึงที่ดินทำกินให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ สปกต. จึงไม่เหมาะสมที่จะเป็นรัฐวิสาหกิจ นอกจากนี้โครงสร้างของรัฐวิสาหกิจยังไม่เอื้อให้ภาคประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหาร กำกับ ติดตามงานขององค์กรได้เท่าใดนัก

๑.๔ เหตุผลของการที่ไม่จัดตั้งเป็นหน่วยงานบริการรูปแบบพิเศษ

หากกำหนดให้เป็นหน่วยงานบริการรูปแบบพิเศษ ซึ่งเป็นการจัดรูปแบบองค์กรของรัฐรูปแบบใหม่ที่ประสงค์ให้แตกต่างจากระบบราชการ รัฐวิสาหกิจ และองค์การมหาชน รูปแบบองค์กรใหม่ดังกล่าวนี้เป็นไปตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการบริหารงานของหน่วยบริการรูปแบบพิเศษ พ.ศ. ๒๕๕๐ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ซึ่งเป็นหน่วยงานที่มีขีดความสามารถสูงซึ่งต้องการให้เป็นองค์กรที่ให้บริการแก่ส่วนราชการหรือหน่วยงานของรัฐแห่งอื่นรวมทั้งประชาชนได้ หากปรับปรุงให้หน่วยงานนั้นมีการบริหารงานในรูปแบบพิเศษ ย่อมจะเป็นประโยชน์แก่การให้บริการสาธารณะได้อย่างกว้างขวางและสามารถลดค่าใช้จ่ายภาครัฐลงได้ ทั้งยังจะก่อให้เกิดความมีประสิทธิภาพและคุ้มค่ายิ่งขึ้น ซึ่งภารกิจของหน่วยงานมีวัตถุประสงค์เพื่อกระจายการถือครองที่ดินให้คนจนและสนับสนุนให้เกษตรกรมีที่ดินทำกิน และต้องดำเนินการจัดหาที่ดินจากเอกชนเพื่อนำมาให้กลุ่มเกษตรกร เช่าหรือเช่าซื้อ การไถ่ถอนจำนองขายฝากที่ดินจากเอกชนที่รับจำนองขายฝาก เพื่อนำมาให้เกษตรกรเช่าหรือเช่าซื้อ เป็นต้น ดังนั้น จึงไม่สมควรเป็นหน่วยงานบริการรูปแบบพิเศษที่จะเป็นผู้ดำเนินการ

๑.๕ เหตุผลของการไม่ถ่ายโอนให้เป็นภารกิจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือให้ภาคเอกชนดำเนินการ

หากกำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการ ภารกิจดังกล่าวอาจทำให้เกิดความไม่เท่าเทียมกันของเกษตรกรทั่วประเทศ เนื่องจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละแห่งอาจมีงบประมาณ นโยบาย และขีดความสามารถในการบริหารจัดการโครงการแตกต่างกัน ทำให้การการกระจายการถือครองที่ดินในแต่ละเขตพื้นที่ไม่เท่ากันและมาตรการที่แตกต่างกันในการแก้ไขปัญหา ซึ่งอาจทำให้เกิดความเหลื่อมล้ำระหว่างเกษตรกรในแต่ละพื้นที่

ภารกิจนี้ไม่ควรเป็นภารกิจของภาคเอกชน เนื่องจากมีวัตถุประสงค์เพื่อกระจายการถือครองที่ดินให้ถึงมือและสนับสนุนให้เกษตรกรมีที่ดินทำกิน การดำเนินงานจึงไม่เป็นการแสวงหาผลกำไร ซึ่งขัดต่อเจตนารมณ์ของภาคธุรกิจที่ต้องแสวงหากำไรจากการลงทุน ซึ่งในอดีตก็มีปรากฏการณ์กระจายการถือครองที่ดินในรูปแบบการสร้างคอนโดมิเนียม หมู่บ้านจัดสรร ฯลฯ ให้กับลูกค้าที่มีกำลังซื้ออย่างมากมาย และบริการเหล่านี้ คนจนไม่มีโอกาสเข้าถึงแต่อย่างใด ดังนั้น รัฐบาลจึงควรดำเนินการตามภารกิจดังกล่าวเอง โดยที่หน่วยงานที่รับผิดชอบต้องสามารถกำหนดอัตราดอกเบี้ยที่เหมาะสมและเป็นธรรมต่อเกษตรกรหรือกลุ่มเกษตรกร แต่ให้หน่วยงานมีความยั่งยืนทางการเงินและลดภาระงบประมาณรัฐบาลในระยะยาว

๑.๖ ประโยชน์ต่อการบริหารราชการ

๗) การจัดตั้งเป็นองค์การมหาชนจะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการบริหารราชการ

การขาดแคลนที่ดินทำกินและไม่สามารถเข้าถึงที่ดินของเกษตรกรรายย่อยและผู้ยากจนยังเป็นปัญหาสำคัญของประเทศมายาวนาน ส่วนหนึ่งเกิดจากข้อจำกัดทางกฎหมาย (ไม่มีกฎหมายเก็บภาษีที่ดินในอัตราก้าวหน้า ภาษีมรดก) โครงสร้างอำนาจ นโยบายที่เอื้อต่อการถือครองที่ดินของกลุ่มนายทุน รวมทั้งเปิดช่องให้เก็งกำไรในที่ดิน สภาพการณ์ดังกล่าวทำให้ที่ดินถูกทิ้งร้าง ไม่ได้ใช้ประโยชน์เต็มที่ไม่ก่อประโยชน์ในทางเศรษฐกิจของประเทศ นอกจากนี้ยังมีปัญหาการเข้าถึงสินเชื่อด้านที่ดิน ในระดับรากหญ้าที่จะช่วยลดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเป็นธรรม และจากการที่สถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) ได้ดำเนินการมาระยะหนึ่ง มีบทเรียนในการดำเนินงาน เห็นแนวทางปรับปรุงให้มีประสิทธิภาพขึ้นและตอบสนองนโยบายของรัฐได้อย่างเหมาะสมยิ่งขึ้น ประกอบกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ กำหนดให้รัฐต้องกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและดำเนินการให้เกษตรกรมีกรรมสิทธิ์หรือสิทธิในที่ดินเพื่อประกอบเกษตรกรรมอย่างทั่วถึง และสนับสนุนทางการเงิน โดยการให้สินเชื่อด้านเกษตรกรรมแก่ผู้ยากจนผู้มีรายได้น้อยสามารถเข้าถึงได้ บจธ. เห็นสมควรให้เสนอจัดตั้ง สนกต. ในรูปแบบองค์การมหาชน ซึ่งจะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการบริหารราชการ ด้วยเหตุผลดังนี้

- การจัดตั้งในรูปแบบองค์การมหาชนมีความคล่องตัวในการดำเนินการ เพราะขั้นตอนในการดำเนินงานมีไม่มาก เช่น สามารถออกระเบียบ ข้อบังคับต่างๆ ได้เอง โดยเสนอคณะกรรมการที่กำกับดูแลองค์กร และหากใช้ระเบียบ/ข้อบังคับ ไปสักระยะแล้วมีปัญหาก็เสนอคณะกรรมการแก้ไขได้เลย ซึ่งจะเห็นได้ว่ามีความคล่องตัวมากเมื่อเปรียบเทียบกับส่วนราชการ ๆ จะออกระเบียบหน่วยงานจะต้องเสนอเรื่องหลายขั้นตอนตั้งแต่ระดับกรม กระทรวง ทั้งสายข้าราชการประจำ ข้าราชการการเมือง (รัฐมนตรี) จนถึงเสนอรองนายกรัฐมนตรี

ที่กำกับดูแลให้ความเห็นชอบ และเสนอต่อไปยังนายกรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบ แล้วจึงนำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณา หากมีการแก้ไขระเบียบฯ ก็ต้องดำเนินการตามขั้นตอนเช่นเดียวกัน จะเห็นได้ว่าความคล่องตัวในการดำเนินงานต่างกันมาก

- การจัดตั้งองค์การมหาชนสามารถปรับวิธีการดำเนินงานให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์ ได้ทันการณ์อย่างรวดเร็ว ยกตัวอย่าง เช่น สถานการณ์ COVID ๑๙ ในปัจจุบันมีการประกาศห้ามคนเดินทางข้ามจังหวัด เพราะกลัวไปแพร่เชื้อ แต่ บจธ. มีภารกิจจำเป็นจะต้องไปโอนที่ดิน (ตามสัญญาซื้อขาย) ที่จังหวัดนครราชสีมา อำเภอพิมาย ซึ่งอยู่ในโครงการต้นแบบการบริหารจัดการที่ดินแบบครบวงจร บจธ. สามารถปรับเปลี่ยนวิธีการดำเนินงาน โดยจ้างทนายความในพื้นที่จังหวัดนครราชสีมาทำการโอนที่ดินจากเจ้าของที่ดินและการให้เช่าที่ดินของ บจธ. กับเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการทำให้วิสาหกิจชุมชนพิมายเช่าที่ดินจาก บจธ. เพื่อนำไปปลูกพืชผัก มีอาชีพมีรายได้อย่างรวดเร็วและทันการณ์ ซึ่งจะเห็นได้ว่าองค์การมหาชนสามารถปรับเปลี่ยนวิธีการดำเนินงานได้อย่างคล่องตัวเพื่อให้ทันต่อสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงได้อย่างรวดเร็ว หากเป็นส่วนราชการจะไม่สามารถทำได้ เพราะมีเงื่อนไข กฎ ระเบียบหลายขั้นตอน

- การจัดตั้งเป็นองค์การมหาชน จะทำให้รัฐบาลประหยัดรายจ่าย เนื่องจากองค์การมหาชนจะมีขนาดเล็กจำนวนเจ้าหน้าที่มีไม่มากเพราะขั้นตอนการดำเนินงานสั้น จึงไม่จำเป็นต้องมีเจ้าหน้าที่จำนวนมากงานที่มีหน่วยงานอื่นทำอยู่แล้ว สามารถใช้การบูรณาการกับหน่วยงานนั้นๆ ไม่จำเป็นต้องดำเนินการเองสวัสดิการซึ่งเจ้าหน้าที่ได้รับก็เท่ากับกฎหมายแรงงาน รัฐจะประหยัดค่าใช้จ่ายในเรื่องการรักษาพยาบาลเพราะเจ้าหน้าที่จะรับสิทธิเฉพาะตัวเองเท่านั้น ครอบครัวไม่ได้ รวมทั้งรัฐจะประหยัดในเรื่องเงินบำนาญอีกด้วย

- การจัดตั้งองค์การมหาชนนั้น การดำเนินงานจะมีประสิทธิภาพดีกว่าส่วนราชการ เนื่องจากขั้นตอนการดำเนินงานสั้น กระชับ ผลการดำเนินงานจึงบังเกิดเป็นรูปธรรม และประสบผลสำเร็จอย่างรวดเร็ว ประกอบกับมีคณะกรรมการบริหารองค์กรติดตามการดำเนินงานเป็นประจำทุกเดือน อีกทั้งมีสำนักงาน ก.พ.ร. ติดตามประเมินผลอีกทางหนึ่งด้วย

<u>๒) สามารถแก้ไขปัญหาข้อขัดข้องในการดำเนินงานที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน และหรือสามารถรองรับการเปลี่ยนแปลงในบริบทต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องได้อย่างไร</u>

การจัดตั้งหน่วยงานในรูปแบบองค์การมหาชนจะทำให้หน่วยงานที่จัดตั้งขึ้นเป็นกลไกในการแก้ไขปัญหาของรัฐบาลได้อย่างแท้จริง โดยรัฐบาลสามารถพิจารณาปรับเปลี่ยนรูปแบบการดำเนินการได้ตามความเหมาะสมกับสถานการณ์ เป็นหน่วยงานที่ดำเนินงานเชิงสังคม คือ มีรายได้แต่ไม่แสวงหากำไร และผลการดำเนินการต้องพิจารณามิติทางสังคม ประกอบด้วย เช่น

- การเพิ่มมูลค่าในการใช้ประโยชน์ในที่ดินทิ้งร้าง
- การลดปัญหาการบุกรุกที่ดินภาครัฐ
- การช่วยเหลือเยียวยาผู้ที่ประสบปัญหาจากการดำเนินนโยบายภาครัฐ (ผู้เช่าที่ดินทำการเกษตรที่ไปให่เจ้าของที่ดิน และที่ดินถูกนำไปใช้ในการดำเนินโครงการของภาครัฐหรือภาคเอกชน ทำให้เกษตรกรผู้เช่าได้รับความเดือดร้อน)

- การลดการกระจุกตัวของที่ดิน (การลดความเหลื่อมล้ำการถือครองที่ดิน)

- การเพิ่มรายได้และมูลค่าทางเศรษฐกิจของเกษตรกร ผู้ยากจน องค์กรชุมชน เครือข่ายองค์กรชุมชนที่เข้าร่วมโครงการต่างๆ

- การลดภาระการสนับสนุนของรัฐหรือค่าใช้จ่ายของรัฐในการสนับสนุนภาคเกษตรกรรม

- การเพิ่มมูลค่าของที่ดินทั้งมูลค่าเป็นตัวเงินและมูลค่าเชิงการพัฒนาคุณภาพการทำประโยชน์ในที่ดิน

กรณีต่างๆ ที่กล่าวมาข้างต้นเป็นเพียงการยกตัวอย่างเพื่อให้เห็นถึงมิติตัวชี้วัดทางสังคมที่นอกเหนือจากการพิจารณาถึงมูลค่าการขาดทุนหรือกำไรของการดำเนินภารกิจของหน่วยงานที่จะจัดตั้งขึ้น โดยต้องคำนึงถึงภารกิจหลักคือ "การกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน" ทั้งนี้ เพื่อลดความเหลื่อมล้ำด้านที่ดินของประเทศไทยต่อไป

๑.๗ ประโยชน์ที่ประชาชนจะได้รับเพิ่มขึ้นจากการจัดตั้งองค์การมหาชน

๑) <u>ประโยชน์ที่ประชาชนและสังคมจะได้รับเพิ่มขึ้นอย่างไร</u>

ปัจจุบันประเทศไทยประสบปัญหาในการบริหารจัดการที่ดินทำกินที่มีประสิทธิภาพไม่สูง ยกตัวอย่างเช่น ปัญหาการกระจายการถือครองที่ดิน (กระจุกตัว) ปัญหาการไร้ที่ดินทำกิน ปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐ และปัญหาข้อมูลที่ดินทำกินเพื่อการจัดการบริหารที่ดินขาดความบูรณาการ รวมทั้งปัญหาอื่นที่ไม่เป็นธรรมและหรือทำให้เจ้าของที่ดินรายย่อยมีโอกาสสูญเสียที่ดิน เป็นต้น โดยข้อมูลของสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ในปี พ.ศ. ๒๕๕๖ พบว่า มีที่ดินทางการเกษตรที่ติดภาระจำนองหรือขายฝากมีจำนวนมากถึงประมาณ ๓๐ ล้านไร่ และมีความเสี่ยงที่จะสูญเสียกรรมสิทธิ์ในที่ดินทำกิน ทั้งนี้ สบกต. จะเป็นกลไกของรัฐที่เข้ามาทำหน้าที่ช่วยเหลือ ลดทอนปัญหา และเป็นส่วนหนึ่งในการขับเคลื่อนตามนโยบายของรัฐบาลในการแก้ไขปัญหาที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัยให้กับผู้ยากจน ไร้ที่ดิน หรือเข้าไม่ถึงที่ดิน โดย สบกต. จะสร้างประโยชน์ให้กับประชาชนกลุ่มต่างๆ ในสังคม ดังนี้

- เกษตรกร ผู้ยากจน และผู้ประสงค์จะใช้ประโยชน์ในที่ดิน ได้รับการแก้ไขปัญหาด้านที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัย

- ประชาชนได้รับประโยชน์จากการกระจายการถือครองที่ดินที่เป็นธรรมลดความเหลื่อมล้ำในเรื่องที่ดินทำกินของประเทศ

- เกษตรกร ผู้ยากจน มีความมั่นคงในการถือครองที่ดินการเกษตร

- เกษตรกร ผู้ยากจน ได้รับการป้องกันและแก้ไขปัญหาการสูญเสียสิทธิในที่ดินทำกิน และที่อยู่อาศัย

- เกษตรกรสามารถใช้ประโยชน์ในที่ดินการเกษตรได้อย่างเหมาะสมและคุ้มค่า

- เกษตรกร และผู้ยากจน มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น เนื่องจากสามารถสร้างงาน สร้างรายได้จากที่ดินทำกินที่เป็นของตนเอง

๒) ประโยชน์ที่ประชาชนจะได้รับ

หากมีการก่อตั้งสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน (องค์การมหาชน) (สบกด.) บุคคลกลุ่มเป้าหมายที่ควรได้รับผลคืออย่างชัดเจน คือ

- เกษตรกรหรือผู้ยากจนกลุ่มที่ไร้ที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัย กลุ่มนี้เป็นกลุ่มประชาชนที่มีรายได้น้อย พึ่งพาตนเองได้ต่ำ ขาดโอกาสในการประกอบอาชีพให้มีรายได้เพียงพอ และยังรวมถึงกลุ่มผู้ที่ได้รับผลกระทบจากนโยบายภาครัฐด้วย เช่น กลุ่มที่ต้องย้ายถิ่นฐานเนื่องจากการสร้างทางรถไฟรางคู่ หรือได้รับผลกระทบจากนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) เมื่อมีการก่อตั้ง สบกด. ขึ้น ประชาชนกลุ่มนี้จะมีโอกาสมีที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัย จะสามารถประกอบอาชีพสร้างรายได้และความมั่นคงให้แก่ครอบครัว และส่งผลดีต่อรายได้ประชาชาติ

- เกษตรกรหรือผู้ยากจนที่มีที่ดินทำกินและหรือที่อยู่อาศัยอยู่แล้ว และมีภาระหนี้สินอยู่กับสถาบันการเงิน สถาบันเกษตรกร หรือเจ้าหนี้นอกระบบ ต่อมามีปัญหาการชำระหนี้สินจนถูกเจ้าหนี้ดำเนินคดียึดทรัพย์ขายทอดตลาด หรือสูญเสียสิทธิในที่ดินจากการขายฝาก ประชาชนกลุ่มนี้สามารถได้รับการช่วยเหลือจาก สบกด. ในการปลดเปลื้องหนี้สินและยังคงรักษาที่อยู่อาศัยและหรือที่ดินทำกินเพื่อเลี้ยงชีพได้ต่อไป

ในการช่วยเหลือกลุ่มบุคคลทั้ง ๒ กลุ่มนี้ ถือเป็นการดำเนินยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคมอย่างชัดเจน ช่วยเหลือเศรษฐกิจฐานรากของประเทศ จากการเข้าถึงที่ดิน อีกทั้งยังช่วยรักษาที่ดินไว้ในมือเกษตรกร และทำให้ผู้ยากจนได้ใช้ประโยชน์ในที่ดินอย่างกว้างขวางและเป็นธรรม

นอกจากนั้น สบกด. สามารถประสานงานกับหน่วยงานของรัฐ ภาคเอกชน องค์กรชุมชน ฯ ให้เข้าไปแนะนำ ช่วยเหลือกลุ่มบุคคลที่กล่าวมาทั้ง ๒ กลุ่มในเรื่องของเกษตร สร้างมูลค่าเกษตร อัตลักษณ์พื้นถิ่น เกษตรปลอดภัย เกษตรชีวภาพ เกษตรแปรรูป ฯ โดยน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ทำให้เกิดความมั่นคงทางอาหาร การพัฒนาอาชีพ การสร้างความหลากหลายทางชีวภาพ จะส่งผลดีและเป็นการก้าวไปสู่เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ต่อไป

๓) ประโยชน์ที่สังคมโดยรวมจะได้รับ

การแก้ไขปัญหาขาดแคลนที่ดินทำกินของเกษตรกรและป้องกันไม่ให้เกษตรกรสูญเสียกรรมสิทธิ์ในที่ดินเนื่องจากไม่สามารถชำระหนี้สินได้ตามกำหนดหรือด้วยเหตุผลใดๆ จะช่วยสร้างความมั่นคงในการใช้ที่ดิน การเข้าถึงสิทธิที่ดินของเกษตรกร อันจะนำไปสู่การเพิ่มศักยภาพการใช้ประโยชน์ที่ดิน และพัฒนาคุณภาพของที่ดิน มีส่วนทำให้ประเทศมีพื้นที่สำหรับผลิตอาหารให้กับคนในสังคม สามารถรองรับวิกฤติการณ์อย่างเช่น การระบาดของไวรัสโควิด ๑๙ ที่ทำให้เห็นถึงความสำคัญของที่ดินเพื่อการผลิตอาหารอย่างชัดเจน นอกจากนี้ เนื่องจาก สบกด. มุ่งเน้นจัดซื้อที่ดินเอกชน และมีแนวทางในการพัฒนาและกระตุ้นให้เกิดการใช้ประโยชน์ที่ดินเพิ่มมากขึ้น ซึ่งจะช่วยลดการสูญเสียมูลค่าทางเศรษฐกิจจากการทิ้งร้างไม่ใช้ประโยชน์ที่ดิน ด้วยการพัฒนาระบบที่ให้เจ้าของที่ดินที่ไม่ได้ใช้ประโยชน์ที่ดิน ยินยอมให้ สบกด. นำมาจัดสรรให้เกษตรกรที่ไม่มีที่ดินหรือมีดินไม่เพียงพอเข้าใช้ประโยชน์ในที่ดิน อันเป็นการสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจให้เพิ่มมากขึ้น ตลอดจนการสร้างความมั่นคงด้านสังคมโดยรวม ดังนี้

ด้านเศรษฐกิจ

๑. ที่ดินที่ถูกทิ้งร้างจะถูกนำมาใช้ประโยชน์ได้คุ้มค่ามากขึ้น เป็นประโยชน์ในด้านเศรษฐกิจของประเทศโดยรวม

๒. โครงการขอประทานเพื่อการทำเกษตรทั้งหลายที่รัฐได้ลงทุนแล้วจำนวนมาก จะได้ใช้ประโยชน์อย่างคุ้มค่า ไม่ถูกทิ้งร้างหรือถูกนำเอาไปใช้ในเชิงธุรกิจอื่นที่ไม่ใช่การเกษตร

๓. เศรษฐกิจฐานรากจะได้รับการพัฒนาให้เข้มแข็งและยั่งยืนขึ้น ชุมชนสามารถพึ่งพาตนเองได้ เนื่องจากเกษตรกร ผู้ยากจน และองค์กรชุมชน มีอาชีพและรายได้เพิ่มขึ้นจากที่ดินทำกิน

๔. เพิ่มโอกาสให้กับกลุ่มเป้าหมาย สามารถเข้าถึงที่ดินและมีรายได้เพิ่มขึ้นจากที่ดินทำกิน เป็นการสร้างความเข้มแข็งการเงินฐานรากตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และกลุ่มเป้าหมายนี้จะไม่เป็นภาระหรือรอรับความช่วยเหลือแบบให้เปล่าจากรัฐหรือผู้อื่นในอนาคต

๕. ผลิตผลทางการเกษตรขององค์กรชุมชนที่เข้าร่วมโครงการจะเป็นส่วนหนึ่งในการสนับสนุนนโยบายเศรษฐกิจของประเทศในเรื่อง "ประเทศไทยเป็นครัวของโลก"

ด้านสังคม

๑. ที่ผ่านมาสังคมไทยก้าวหน้าไปหลายด้าน แต่ปัญหาความเหลื่อมล้ำในสังคมไทยกลับเป็นไปในทางตรงกันข้าม ที่ปรากฏช่องว่างระหว่างชั้นของคนในสังคมขยายเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ โดยเฉพาะความเหลื่อมล้ำการถือครองที่ดิน โดย สปก. จะเพิ่มโอกาสให้กับกลุ่มเป้าหมายสามารถเข้าถึงทรัพยากรที่ดิน อันจะช่วยลดช่องว่างความเหลื่อมล้ำทั้งในด้านการถือครองที่ดินและด้านรายได้ในสังคมไทย

๒. ลดปัญหาทางสังคม เช่น ยาเสพติด อาชญากรรมลงได้ เนื่องจากเกษตรกรและผู้ยากจนทางสังคมที่เข้าร่วมโครงการกับ สปก. ให้มีโอกาสดำเนินชีวิตต่อไปได้ และสมาชิกในครอบครัวได้มีโอกาสได้ทำงานร่วมกันในที่ดินของตนหรือในที่ดินที่มีสัญญาเช่าที่มั่นคงชัดเจน และมีรายได้เพิ่มขึ้น มีคุณภาพชีวิตดีขึ้น

๓. บุตร หลาน ของกลุ่มเป้าหมายที่เข้าร่วมโครงการของ สปก. สามารถเข้าถึงการศึกษาได้มากขึ้น เนื่องจากครอบครัวมีรายได้ สามารถจัดสรรเงินของครอบครัวเพื่อการศึกษาของบุตรหลานได้

๔. เสริมสร้างศักยภาพชุมชนให้เข้มแข็ง เนื่องจากองค์กรชุมชนที่เข้าร่วมโครงการกับ สปก. จะสนับสนุนให้เกิดการรวมกลุ่ม และมีกฎ ระเบียบร่วมกัน ทั้งในด้านการบริหารที่ดิน การพัฒนาศักยภาพการผลิต และการพึ่งพาตนเอง

๕. สถาบันครอบครัวมีความสุขและมีความเข้มแข็งมากขึ้น เนื่องจากเกษตรกร และผู้ยากจนที่เข้าร่วมโครงการสามารถทำมาหากินในที่ดินที่ สปก. จัดสรรให้ แรงงานไม่ต้องเคลื่อนย้ายไปทำงานในเมืองใหญ่ ทำให้ครอบครัวได้อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข สังคมไทยในภาพรวมจึงเป็นสังคมที่มีความสุขตามไปด้วย

ทั้งนี้ สปก. มีแนวทางในการแก้ไขปัญหาการกระจุกตัวของการถือครองที่ดินและปัญหาการขาดแคลนที่ดินทำกินของเกษตรกร ซึ่งพัฒนามาจากผลการศึกษาและการถอดบทเรียนจากประสบการณ์ทำงานของสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) หรือ บจธ. โดยคำนึงถึงความยั่งยืนทางการเงินของหน่วยงาน และมิได้เป็นภาระงบประมาณ ยิ่งดำเนินงานยาวนานขึ้น ภาระทางงบประมาณของ

รัฐบาลในการแก้ไขปัญหาที่ดินทำกินของเกษตรกรจะน้อยลงตามลำดับ สามารถประเมินผลการทำงานตามภารกิจว่าการจัดตั้ง สบกด. เป็นประโยชน์ต่อเศรษฐกิจและสังคม ได้ดังต่อไปนี้

- ระยะสั้นและกลาง จำนวนเกษตรกรที่ สบกด. ให้ความช่วยเหลือเพื่อให้มีที่ดินทำกิน และมีความมั่นคงในการดำเนินชีวิตสภาพเศรษฐกิจในครัวเรือนพัฒนาขึ้น ลดโอกาสเกิดปัญหาสังคมและอาชญากรรม

- ระยะยาว สัดส่วนของเกษตรกรที่มีความมั่นคงด้านที่ดินทำกินโดยวัดจากสัดส่วนของเกษตรกรที่เดือดร้อนด้านที่ดินทำกินทั้งประเทศลดลง ทำให้ประเทศมีความมั่นคงทางการเมือง การปกครองมากยิ่งขึ้น

อนึ่ง การดำเนินการของ สบกด. ไม่มีภาระหน้าที่ที่เกิดขึ้นกับประชาชน และไม่มีเรื่องการที่ประชาชนจะต้องถูกจำกัดสิทธิเสรีภาพเทียบกับประโยชน์ที่ได้รับ

๒ ภารกิจ บทบาทขององค์การมหาชน

๒.๑ ภารกิจของสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน (สบกด.)

โดย สบกด. มีกรอบภารกิจหลักในการบริหารจัดการที่ดิน ดังต่อไปนี้

๑) จัดหาที่ดินของรัฐและเอกชนเพื่อการใช้ประโยชน์ตามวัตถุประสงค์ของการตราพระราชบัญญัตินี้

๒) จัดการกระจายการถือครองที่ดินและที่อยู่อาศัยแก่เกษตรกรหรือผู้ยากจนอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน

๓) ป้องกันและแก้ไขปัญหาการสูญเสียสิทธิในที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัยของเกษตรกรหรือผู้ยากจน

๔) ส่งเสริมและสนับสนุนให้ชุมชนบริหารจัดการที่ดินร่วมกัน

๕) รวบรวมข้อมูล ศึกษาและวิเคราะห์ทางวิชาการต่างๆ เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการบริหารจัดการที่ดินเพื่อเกษตรกรหรือผู้ยากจนอย่างเป็นระบบ

๒.๒ บทบาทของสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน (สบกด.)

ดำเนินการเป็นหน่วยงานที่มีบทบาทอำนาจทำหน้าที่ในการกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน โดย บจธ. พิจารณาเห็นควรเสนอให้จัดตั้งในรูปแบบองค์การมหาชนตามพระราชบัญญัติเฉพาะ ทั้งนี้ การจัดตั้งหน่วยงานที่จะดำเนินการนั้นควรเป็นหน่วยงานที่ดำเนินงานเชิงสังคม ซึ่งเป็นมีรายได้แต่ไม่แสวงหากำไร และผลการดำเนินการต้องพิจารณามิติทางสังคมประกอบด้วย เช่น

- การเพิ่มมูลค่าในการใช้ประโยชน์ในที่ดินทิ้งร้าง

- การลดปัญหาการบุกรุกที่ดินภาครัฐ

- การช่วยเหลือเยียวยาผู้ที่ประสบปัญหาจากการดำเนินนโยบายภาครัฐ (ผู้เช่าที่ดินทำการเกษตรที่ไม่ใช่เจ้าของที่ดิน และที่ดินถูกนำไปใช้ในการดำเนินโครงการของภาครัฐ ทำให้เกษตรกรผู้เช่าได้รับความเดือดร้อน)

- การลดการกระจุกตัวของที่ดิน (การลดความเหลื่อมล้ำการถือครองที่ดิน)

- การเพิ่มรายได้และมูลค่าทางเศรษฐกิจของเกษตรกร ผู้ยากจน องค์กรชุมชน เครือข่ายองค์กรชุมชนที่เข้าร่วมโครงการต่างๆ

- การลดภาระการสนับสนุนของรัฐหรือค่าใช้จ่ายของรัฐในการสนับสนุนภาคเกษตรกรรม

- การเพิ่มมูลค่าของที่ดินทั้งมูลค่าเป็นตัวเงินและมูลค่าเชิงการพัฒนาคุณภาพการทำประโยชน์ในที่ดิน

กรณีต่างๆ ที่กล่าวมาข้างต้นเป็นเพียงการยกตัวอย่างเพื่อให้เห็นถึงมิติตัวชี้วัดทางสังคมที่นอกเหนือจากการพิจารณาถึงมูลค่าการขาดทุนหรือกำไรของการดำเนินภารกิจของหน่วยงานที่จะจัดตั้งขึ้นไม่ว่าจะเป็นธนาคารที่ดินหรือองค์การอื่นที่มีวัตถุประสงค์ทำนองเดียวกันกับธนาคารที่ดินไม่ว่ารูปแบบใดๆ ก็ตาม โดยต้องคำนึงถึงภารกิจหลักคือ "การกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน" ทั้งนี้เพื่อลดความเหลื่อมล้ำด้านที่ดินของประเทศไทยต่อไป

๒.๓ อำนาจหน้าที่ของสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน (สบกด.)

โดย สบกด. เป็นหน่วยงานที่มีสิทธิ หน้าที่ และอำนาจกระทำกิจการต่าง ๆ ภายในขอบเขตแห่งวัตถุประสงค์การบริหารจัดการที่ดิน ดังต่อไปนี้

(๑) ถือกรรมสิทธิ์ สิทธิครอบครอง หรือมีทรัพยสิทธิต่างๆ ในทรัพย์สินของสถาบัน รวมทั้งทรัพย์สินที่มีผู้อุทิศให้

(๒) จัดหาที่ดินของรัฐตามที่หน่วยงานรัฐที่มีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบตามกฎหมายและจัดหาที่ดินเอกชน

(๓) จัดหา สร้าง ซื้อ ว่าจ้าง รับจ้าง หรือดำเนินการใดๆ เกี่ยวกับทรัพย์สินของสถาบัน รวมทั้งทรัพย์สินที่มีผู้อุทิศให้

(๔) ทำความตกลงและร่วมมือกับหน่วยงานของรัฐทั้งในประเทศและต่างประเทศ องค์การที่ดินในต่างประเทศ องค์การระหว่างประเทศ หน่วยงานเอกชนในประเทศ องค์กรชุมชนหรือเครือข่ายองค์กรชุมชนในกิจการเกี่ยวกับการบริหารจัดการที่ดิน การจัดหาที่ดินของรัฐและเอกชนและเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาการสูญเสียสิทธิในที่ดินและที่อยู่อาศัย

(๕) ว่าจ้างหรือมอบให้บุคคลใดประกอบกิจการส่วนใดส่วนหนึ่งของสถาบัน

(๖) ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาอาชีพแก่เกษตรกร ผู้ยากจน ชุมชน และองค์กรชุมชน

(๗) จัดเก็บค่าธรรมเนียม ค่าบำรุง ค่าตอบแทน หรือค่าบริการในการดำเนินงานตามหลักเกณฑ์และอัตราที่คณะกรรมการกำหนด

(๘) ส่งเสริมการศึกษาค้นคว้างานวิชาการ งานวิจัยและนวัตกรรม สร้างเสริมองค์ความรู้ พัฒนากลไกการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ

(๙) ดำเนินกิจการอื่นใดที่จำเป็นหรือต่อเนื่องเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของสถาบัน

๒.๔ ความแตกต่างกับภารกิจของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง

การดำเนินงานแก้ไขปัญหาที่ดินนับตั้งแต่อดีตมาจนถึงปัจจุบัน เป็นอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบของหน่วยงานราชการตามกฎหมายของแต่ละองค์กรที่มีอยู่ หากที่ดินแปลงใดไม่ได้ถือครอง โดยเอกชน

ก็จะถือว่าเป็นที่ดินของรัฐตามกฎหมาย ซึ่งมีหลายหน่วยงานเป็นผู้ดูแล โดยกระจายไปตามกระทรวง กรม ต่าง ๆ ขึ้นอยู่ตามกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับหน่วยงานที่รับผิดชอบ แต่ละหน่วยงานจะดูแลที่ดินต่างประเภท และมีรูปแบบในการจัดการใช้ประโยชน์ที่ดิน การจัดสรรที่ดินให้ประชาชนที่เดือดร้อนได้ใช้ประโยชน์ หรือ เข้ามาเป็นสมาชิกและได้รับกรรมสิทธิ์ในที่ดินหากปฏิบัติตามเงื่อนไขขององค์กรครบถ้วน ความหลากหลายของการถือครองที่ดินของแต่ละหน่วยงานราชการ ส่งผลให้การบริหารจัดการที่ดินขาดความเป็นเอกภาพทั้งในแง่นโยบายและการปฏิบัติ

จากการศึกษาการถือครองและใช้ประโยชน์ที่ดินและมาตรการทางเศรษฐศาสตร์และกฎหมายเพื่อการใช้ประโยชน์ที่ดินเกิดประโยชน์สูงสุด โดยมูลนิธิสถาบันที่ดิน (๒๕๔๔) และ รายงานศึกษาเพื่อทบทวนเครื่องมือในการบริหารจัดการที่ดินของประเทศไทยและต่างประเทศ (๒๕๕๒) อธิบายถึงองค์กรฝ่ายปฏิบัติที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการที่ดินหรือการจัดที่ดิน ที่อยู่ในกระทรวงต่างๆ ประกอบด้วยกระทรวงมหาดไทย กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงการคลัง กระทรวงคมนาคม กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ และกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยมีหน่วยงานระดับกรมทำหน้าที่บริหารจัดการที่ดิน อาทิ

(๑) กรมที่ดิน กระทรวงมหาดไทย

(๒) สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

(๓) กรมส่งเสริมสหกรณ์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

(๔) กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

(๕) กรมป่าไม้ สังกัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

(๖) กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

(๗) กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง (ทช.) กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

(๘) กรมพัฒนาที่ดิน สังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

(๙) สำนักงานจัดรูปที่ดินกลาง กรมชลประทาน

(๑๐) กรมธนารักษ์ กระทรวงการคลัง

(๑๑) กรมโยธาธิการและผังเมือง กระทรวงมหาดไทย

(๑๒) สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ

นอกเหนือไปจากนั้น ยังมีหน่วยงานและการกองทุนที่เกี่ยวข้องกับการจัดสรรที่ดินอีก เช่น การเคหะแห่งชาติ สำนักงานกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกร (กฟก.) สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) (พอช.) กองทุนหมุนเวียนเพื่อการกู้ยืมแก่เกษตรกรและผู้ยากจน (สป.กษ.) รวมถึงคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ (คทช.) ที่ดำเนินการจัดที่ดินตามนโยบายรัฐบาลปัจจุบัน

โดยในที่นี้จะขอยกหน่วยงานการจัดการและบริหารที่ดิน เพื่อที่จะเปรียบเทียบกับภารกิจและบทบาทของ สบกต. ดังต่อไปนี้

๓. กรมที่ดิน กระทรวงมหาดไทย

กรมที่ดินตั้งขึ้นในปี ๒๔๔๔ มีภารกิจเกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิในที่ดินของบุคคลและจัดการที่ดินของรัฐโดยการออกหนังสือแสดงสิทธิ และให้บริการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์เพื่อให้บุคคลมีความมั่นคงในการถือครองที่ดิน

นอกจากนั้น กรมที่ดินยังมีหน้าที่หลักเป็นฝ่ายเลขานุการของคณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติที่มีอำนาจในการกำกับดูแลควบคุมและให้นโยบายที่ดินแก่หน่วยงานราชการต่าง ๆ กรมที่ดินมีพื้นที่ในการดูแลอยู่จำนวนประมาณครึ่งหนึ่งของประเทศไทย หรือประมาณ ๑๖๐ ล้านไร่ [๓๐] นอกเหนือจากการบริหารจัดการที่ดิน กรมที่ดินยังใช้อำนาจตามพระราชบัญญัติจัดที่ดินเพื่อการครองชีพ พ.ศ. ๒๕๓๓ ให้ ๒ หน่วยงานคือ กรมประชาสงเคราะห์ (เดิม) และกรมส่งเสริมสหกรณ์ไปดำเนินการจัดที่ดินในรูปของนิคมสร้างตนเอง และนิคมสหกรณ์ตามลำดับ อีกด้วย

กรมที่ดินมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

๑) ดำเนินการตามประมวลกฎหมายที่ดิน กฎหมายว่าด้วยอาคารชุด กฎหมายว่าด้วยการจัดสรรที่ดิน กฎหมายว่าด้วยช่างรังวัดเอกชน กฎหมายว่าด้วยการเช่าอสังหาริมทรัพย์เพื่อพาณิชยกรรมและอุตสาหกรรม และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง

๒) ดำเนินการด้านกฎหมายตามประมวลกฎหมายที่ดิน กฎหมายว่าด้วยอาคารชุด กฎหมายว่าด้วยการจัดสรรที่ดิน กฎหมายว่าด้วยช่างรังวัดเอกชน กฎหมายว่าด้วยการเช่าอสังหาริมทรัพย์เพื่อพาณิชยกรรมและอุตสาหกรรม และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง

๓) จัดทำและประสานแผนงานของกรมให้เป็นไปตามนโยบายของกระทรวง รวมทั้งกำกับเร่งรัดติดตาม และประเมินผลการปฏิบัติงานตามแผนงานของหน่วยงานในสังกัด และดำเนินการเกี่ยวกับงานสถิติและประมวลผล

๔) พัฒนาระบบ รูปแบบ และวิธีการเกี่ยวกับการบริหารงานที่ดิน

๕) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกรม หรือตามที่กระทรวงหรือคณะรัฐมนตรีมอบหมาย

ตั้งแต่เริ่มออกโฉนดครั้งแรก ในปี ๒๔๔๔ ถึงเดือนกันยายน ๒๕๖๑ กรมที่ดินได้ดำเนินการออกเอกสารสิทธิที่ดินทั่วประเทศแล้ว ๓๗,๔๗๔,๗๕๘ แปลง รวมเนื้อที่ ๗๒๘,๒๐๘,๖๘๓ ไร่ [๓๑]

๒. กรมส่งเสริมสหกรณ์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

กรมส่งเสริมสหกรณ์ ตั้งขึ้นในปี พ.ศ. ๒๔๙๘ มีภารกิจในการส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาระบบสหกรณ์ให้มีความเข้มแข็ง และการจัดที่ดินเป็นงานส่วนหนึ่งที่เกี่ยวกับการจัดตั้งสหกรณ์นิคมตามพระราชบัญญัติจัดที่ดินเพื่อการครองชีพ พ.ศ. ๒๕๑๑ โดยการจัดหาที่ดินมาปรับปรุงเพื่อจัดให้กับราษฎรมีที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัยพร้อมทั้งสาธารณูปโภคพื้นฐาน รวบรวมราษฎรที่ได้รับจัดสรรที่ดินแล้วให้จัดตั้งเป็น

---

[๓๐] รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ โครงการการศึกษาการถือครองและใช้ประโยชน์ที่ดินและมาตรการทางเศรษฐศาสตร์และกฎหมายเพื่อการใช้ประโยชน์ที่ดินเกิดประโยชน์สูงสุด โดยมูลนิธิสถาบันที่ดิน

[๓๑] รายงานประจำปี ๒๕๖๑, กรมที่ดิน กระทรวงมหาดไทย

สหกรณ์จดทะเบียนตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ เพื่อให้สหกรณ์เป็นองค์กรจัดหาและให้บริการต่างๆ แก่สมาชิกด้านการจัดหาสินเชื่อ การรวมกันซื้อรวมกันขาย การส่งเสริมการเกษตร และการศึกษาอบรม เพื่อส่งเสริมให้เกิดระบบที่ดีในการจัดหาวัสดุอุปกรณ์ในการผลิต การตลาด และการเพิ่มผลผลิต ทั้งนี้ เพื่อให้สมาชิกสามารถผนึกกำลังกันประกอบอาชีพอย่างมั่นคง มีรายได้ที่เป็นธรรมและมีฐานะความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

โดยที่ดินที่นำมาจัดสรรนั้น ได้มาจากการซื้อที่ดินของเอกชน และที่ดินของรัฐที่ถูกบุกรุก รัฐบาลได้จัดซื้อที่ดินเอกชน มอบให้กรมส่งเสริมสหกรณ์นำมาจัดสรรให้กับราษฎรเข้าทำกิน โดยให้สหกรณ์จัดให้สมาชิกเช่าซื้อแล้วสหกรณ์นำเงินมาชำระค่าที่ดินให้กับกรมส่งเสริมสหกรณ์ ดำเนินการจัดตั้งจำนวนทั้งสิ้น ๓๓ นิคมสหกรณ์ พื้นที่ ๙๘,๓๑๔ ไร่ ปัจจุบันสมาชิกสหกรณ์และสหกรณ์ชำระค่าที่ดินเสร็จสิ้นแล้ว และกรมส่งเสริมสหกรณ์ได้ยุบเลิกนิคมสหกรณ์ทั้ง ๓๓ แห่งแล้ว นอกจากนี้ ในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติเสื่อมโทรมที่ถูกราษฎรบุกรุกเข้าทำกินจนรัฐไม่สามารถฟื้นฟูให้คืนสภาพป่าได้ดังเดิม คณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑๖ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๓๓ และวันที่ ๑๓ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๓๗ อาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗ มีมติให้กรมส่งเสริมสหกรณ์รับผืนดินดังกล่าวมาจัดสรรให้เกษตรกรที่บุกรุกเข้าทำประโยชน์ในที่ดินอยู่แล้วเพื่อทำการเกษตรโดยไม่ได้กรรมสิทธิ์ในที่ดิน กรมส่งเสริมสหกรณ์ ดำเนินงานใน ๑๔ ป่า พื้นที่ทั้งสิ้น ๑,๕๑๒,๐๕๓ ไร่ โดยจัดตั้งนิคมสหกรณ์รับผิดชอบดำเนินการ ๑๓ นิคมสหกรณ์ ปัจจุบันยังคงดำเนินการอยู่ มีสมาชิกที่ได้รับจัดสรรที่ดินจำนวน ๕๑,๑๕๙ ราย รัฐบาลได้ตราพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งนิคมสหกรณ์ในพื้นที่ดังกล่าว กรมส่งเสริมสหกรณ์จัดนิคมสหกรณ์รวม ๑๗ นิคมสหกรณ์พื้นที่ทั้งหมดประมาณ ๓,๐๗๑,๖๖๔ ไร่ และได้ประกาศสิ้นสภาพนิคมสหกรณ์แล้วจำนวน ๑ แห่ง คือ นิคมสหกรณ์สันทราย จังหวัดเชียงใหม่ เมื่อวันที่ ๑ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๔๗ ปัจจุบันคงเหลือ ๓๖ นิคมสหกรณ์พื้นที่โครงการ ๓,๐๖๓,๕๓๗ ไร่ จำนวนสมาชิกนิคมสหกรณ์ จำนวน ๑๐๙,๔๒๑ ราย[๙๖]

๓. กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ (กรมประชาสงเคราะห์เดิม) กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ มีภารกิจเกี่ยวกับการให้บริการสวัสดิการสังคม การสังคมสงเคราะห์แก่ผู้ด้อยโอกาส ผู้ยากไร้ คนไร้ที่พึ่ง ผู้ประสบปัญหาทางสังคม และทำหน้าที่ดูแล นิคมสร้างตนเอง ซึ่งถือเป็นงานจัดสวัสดิการสังคมรูปแบบหนึ่ง ที่ได้ดำเนินการมาพร้อมกับการก่อตั้งกรมประชาสงเคราะห์ เมื่อปี พ.ศ. ๒๔๘๓ จัดตั้งโดย ฯพณฯ จอมพล ป.พิบูลสงคราม นายกรัฐมนตรีในสมัยนั้น ได้มีแนวคิดที่จะนำที่ดินรกร้างว่างเปล่ามาใช้ประโยชน์ เพื่อช่วยเหลือคนยากจนให้มีที่อยู่อาศัยและที่ดินทำกินในลักษณะชุมชนที่เป็นระเบียบ พัฒนาให้มีรายได้และมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นแล้วให้กรรมสิทธิ์ในที่ดินแปลงนั้น ชุมชนที่เกิดขึ้นนี้เรียกว่า "นิคมสร้างตนเอง" และราษฎรที่ได้รับการจัดสรรที่ดินเรียกว่า "สมาชิกนิคม" แต่ละนิคมสร้างตนเองมีการดำเนินงานโดยอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติจัดที่ดินเพื่อการครองชีพ พ.ศ. ๒๕๓๓ และระเบียบกรมประชาสงเคราะห์ว่าด้วย

---

[๙๖] การศึกษาและประเมินผลการจัดนิคมสหกรณ์ ภานุวัฒน์ ณ นครพนม เข้าถึงได้ที่ http://164.115.32.185/role1/images/vOctober2018/3nikom.pdf

การอนุญาตให้ใช้ประโยชน์ที่ดินในเขตนิคมสร้างตนเอง พ.ศ. ๒๕๓๔ และ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ และระเบียบที่เกี่ยวข้องในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการขับเคลื่อนงานตามนโยบายของรัฐบาล[๓๓]

ผลการดำเนินงานที่ผ่านมา ได้จัดตั้งนิคมสร้างตนเองแล้วรวมทั้งสิ้น ๕๙ นิคม ใน ๔๑ จังหวัด แต่ปัจจุบันคงเหลือนิคมสร้างตนเองที่อยู่ในความรับผิดชอบ ๔๙ นิคม ใน ๓๕ จังหวัด โดยสมาชิกนิคมสร้างตนเองจะได้หนังสือแสดงสิทธิที่ดินที่ออกให้สมาชิกนิคม คือ

๑) หนังสืออนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในที่ดิน (น.ค.๑) ออกให้เมื่อสมาชิกนิคมได้รับอนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในที่ดิน ตามมาตรา ๘

๒) หนังสือแสดงการทำประโยชน์ (น.ค.๓) ออกให้เมื่อสมาชิกของนิคมมีคุณสมบัติครบถ้วนตามมาตรา ๑๑[๓๔] (รวมทั้งต้องชำระเงินลงทุนพัฒนาที่ดินและสินเชื่อเพื่อการประกอบอาชีพให้ครบก่อน) เมื่อได้ น.ค. ๓ สมาชิกสามารถนำไปดำเนินการเปลี่ยนเอกสารสิทธิเป็น น.ส. ๓ กับกรมที่ดิน (สำนักงานที่ดินในพื้นที่) และเจ้าของสามารถโอนสิทธิ หรือขายให้บุคคลอื่นได้เช่นเดียวกับที่ดินที่มีกรรมสิทธิ์ของเอกชนทั่วไป

๔. สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.) กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ตั้งขึ้นในปี พ.ศ. ๒๕๑๘ โดยอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๑๘ (และที่แก้ไขเพิ่มเติม) โดยเริ่มต้นจาก หลังปี พ.ศ. ๒๕๑๖ ในช่วงที่แรงผลักดันทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยหวียิ่งขึ้น ชาวนา ชาวไร่ นัดชุมนุมกันหลายครั้ง เพื่อเรียกร้องขอความช่วยเหลือจากรัฐบาล เนื่องจากความเดือดร้อนไม่มีที่ดินทำกิน รัฐบาลในขณะนั้น โดย ๆพณฯ สัญญา ธรรมศักดิ์ นายกรัฐมนตรี ได้ตัดสินใจแก้ไขปัญหา โดยวิธีการปฏิรูปที่ดิน และได้เสนอร่างพระราชบัญญัติ การปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ จนประกาศใช้บังคับเป็นกฎหมายเมื่อวันที่ ๕ มีนาคม ๒๕๑๘ ซึ่งเป็นไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๑๗ มาตรา ๘๑ ความว่า "ให้รัฐพึงส่งเสริมให้เกษตรกรมีกรรมสิทธิ์ และสิทธิในที่ดิน เพื่อประกอบเกษตรกรรมอย่างทั่วถึง โดยการปฏิรูปที่ดิน และวิธีการอื่นๆ" [๓๕] โดยมีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

๑) ดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมและกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง

๒) ดำเนินการจัดหาที่ดินเอกชน และที่ดินของรัฐ มาดำเนินการปฏิรูปที่ดิน ตลอดจนถึงการจัดที่อยู่อาศัยจัดที่ดินให้เกษตรกรทำประโยชน์ เช่า เช่าซื้อ การให้กรรมสิทธิ์และการใช้ประโยชน์ที่ดิน ประสานงานส่งเสริมการเกษตร รวมทั้งการศึกษา ค้นคว้า วิจัยและ พัฒนาองค์ความรู้ด้านการปฏิรูปที่ดิน และวิชาการด้านอื่นที่เกี่ยวข้อง

---

[๓๓] http://www.bad.dpim.go.th/index.php/2016-05-11-03-02-03/2016-05-11-03-02-1๙ การพัฒนานิคมสร้างตนเอง

[๓๔] สมพรพิทย์ สุขวโรฒ ปัญหาการบังคับใช้พระราชบัญญัติจัดที่ดินเพื่อการครองชีพ พ.ศ. ๒๕๓๓ : ศึกษากรณี การออกหนังสือแสดงการทำประโยชน์ที่ดินในเขตนิคมสร้างตนเอง ๒๕๕๓

[๓๕] https://www.alro.go.th/land_ref_area/ewt_news.php?nid=126&filename=index สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.) โดย สำนักพัฒนาพื้นที่ปฏิรูปที่ดิน

๓) ดำเนินการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน จำแนกการใช้ประโยชน์พัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการทรัพยากร ฟื้นฟูสภาพแวดล้อม และรักษาพื้นที่เกษตรกรรม

๔) บริหารกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม เพื่อเป็นทุนหมุนเวียนและค่าใช้จ่ายเพื่อการปฏิรูปที่ดินการบริหารจัดการที่ดินของรัฐ การให้กู้ยืมเงินสำหรับการพัฒนาอาชีพ รวมตลอดถึงการใช้เงินกองทุน เพื่อช่วยเหลือเกษตรกรมิให้สูญเสียสิทธิในที่ดิน รวมทั้งการจัดทำสารบบที่ดินเพื่อการปฏิรูปที่ดิน

๕) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมหรือตามที่กระทรวง หรือคณะรัฐมนตรีมอบหมาย

อนึ่ง การดำเนินงานจัดตั้งนิคมสหกรณ์ก็ดี นิคมสร้างตนเองก็ดี และเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อการเกษตรกรรมก็ดี ต้องออกพระราชกฤษฎีกาประกาศเขตพื้นที่เพื่อดำเนินโครงการต่างๆเหล่านั้นก่อน

๕. สำนักงานจัดรูปที่ดินกลาง กรมชลประทาน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

โครงการจัดรูปที่ดินในประเทศไทย เกิดขึ้นเป็นครั้งแรก เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๑๒ โดยการดำเนินงานโครงการจัดรูปที่ดินตั้งแต่เริ่มแรกจนกระทั่งถึงปี พ.ศ. ๒๕๒๙ เป็นโครงการที่อยู่ในแผนงานของรัฐบาลดำเนินงานก่อสร้างโดยอาศัยเงินกู้จากต่างประเทศส่วนหนึ่งและสมทบกับเงินงบประมาณอีกส่วนหนึ่ง ในระหว่างที่ดำเนินการนั้น พื้นที่ของเกษตรกรที่อยู่นอกแผนงานของทางราชการ เห็นประโยชน์ของการดำเนินงานจัดรูปที่ดิน จึงได้ร้องขอให้ทางราชการดำเนินการให้บ้าง โดยยินดีที่จะจ่ายค่าก่อสร้างเองทั้งหมด ซึ่งเรียก "โครงการจัดรูปที่ดินแบบประชาอาสา" งานในรูปแบบนี้ ได้ขยายเพิ่มขึ้นบ้างตามที่ราษฎรเจ้าของที่ดินต้องการ แต่ก็ไม่สามารถขยายงานออกไปได้อย่างกว้างขวาง เนื่องจากค่าใช้จ่ายในการก่อสร้างทั้งหมดเจ้าของที่ดินต้องจ่ายเอง ซึ่งในเขตพื้นที่หนึ่งๆ ที่ร้องขอมา กำลังความสามารถด้านเงินทุนของเกษตรกรแต่ละรายไม่เท่ากัน ทำให้เกิดปัญหาในการดำเนินงานตามโครงการ ซึ่งรัฐบาลได้พิจารณาเห็นว่า รูปแบบโครงการจัดรูปที่ดินแบบประชาอาสาน่าจะดำเนินงานต่อไปได้ และเพื่อขยายงานจัดรูปที่ดินเป็นไปอย่างกว้างขวางทันกับความต้องการของเกษตร จึงเห็นสมควรจะให้มีกองทุนหนึ่งเรียกว่า "กองทุนจัดรูปที่ดิน" เพื่อเป็นทุนหมุนเวียนในการดำเนินงาน ดังนั้นรัฐบาลจึงได้แก้ไขพระราชบัญญัติจัดรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๑๗ จัดตั้งกองทุนจัดรูปที่ดิน ซึ่งได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๓๕[๑๖]

สำนักงานจัดรูปที่ดินกลาง มีอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติจัดรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ฉบับแก้ไข) พ.ศ. ๒๕๕๘ จัดทำโครงการพัฒนาระบบบริหารจัดการแหล่งน้ำ โดยการสนับสนุนให้มีการสร้างแหล่งน้ำขนาดเล็กไว้ในชุมชน โดยอาศัยการจัดรูปที่ดิน เพื่อให้ใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อการเกษตรกรรมอย่างมีประโยชน์สูงสุด โดยการรวบรวมที่ดินหลายแปลงในบริเวณเดียวเพื่อวางแผนจัดรูปที่ดินในรูปแบบใหม่ จัดระบบชลประทานเพื่ออำนวยความสะดวก จัดสร้างถนนหรือทางลำเลียงในไร่นา ปรับระดับพื้นที่ เป็นต้น โดยการจัดรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมได้ดำเนินการจัดรูปที่ดิน จากเริ่มต้นจนถึง ปีพ.ศ. ๒๕๕๗ มีการจัดรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมรวม ๒,๐๕๗,๙๕๙ ไร่ ใน ๒๘ จังหวัด[๑๗]

---

[๑๖] สำนักงานจัดรูปที่ดินกลาง กรมชลประทาน เข้าถึงที่ http://kromchol.rid.go.th/land/main/index.php/2014-07-03-07-2e-22/2014-07-07-14-42-10

[๑๗] สุภัทร ค้ำมุงคุณ การจัดรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมในประเทศไทย กรมพัฒนาสหกรณ์

๖. กองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกร (กฟก.) กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

กองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกร ตั้งขึ้นในปี พ.ศ. ๒๕๔๒ โดยอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกร พ.ศ. ๒๕๔๒ กองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกร เป็นกองทุนที่เกิดจากแนวความคิดที่จะแก้ไขปัญหาให้แก่เกษตรกรที่ประสบปัญหาความยากจนอันเนื่องมาจากปัญหาการประกอบอาชีพการเกษตร จากปัญหาภัยธรรมชาติ ความผันผวนของราคาสินค้าเกษตร ปริมาณและคุณภาพสินค้าการเกษตรไม่ได้มาตรฐาน รวมไปถึงผลกระทบจากวิกฤตทางเศรษฐกิจ ส่งผลให้เกษตรกรส่วนใหญ่ประสบปัญหามีหนี้สินจำนวนมาก จึงเกิดความคิดการตั้งกองทุนเพื่อนำมาฟื้นฟูพัฒนาอาชีพให้แก่เกษตรกร แก้ไขปัญหาหนี้สินของเกษตรกรอย่างเป็นรูปธรรม โดยนำหลักเกณฑ์การแก้ไขและปรับปรุงโครงสร้างหนี้ให้แก่เกษตรกร ในขณะเดียวกันก็เร่งดำเนินการส่งเสริมพัฒนาชีพให้แก่เกษตรกรไปพร้อมๆ กัน[๙๙]

กองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกร มีสถานะเป็นองค์กรที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายเฉพาะกิจการของกองทุน กองทุนไม่เป็นส่วนราชการ หรือรัฐวิสาหกิจตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ รายรับของกองทุนให้นำเข้าสมทบกองทุนโดยไม่ต้องนำส่งคลังเป็นรายได้ของแผ่นดิน มีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เป็นผู้รักษาการตามพระราชบัญญัติกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกร พ.ศ. ๒๕๔๒ และให้มีอำนาจออกกฎกระทรวงและประกาศกระทรวงเพื่อให้มีการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติดังกล่าว[๑๐๐]

ทั้งนี้ การเกิดขึ้นของกองทุนฯ นั้น มาจากการเรียกร้องของเกษตรกรที่ต้องการให้รัฐบาลช่วยแก้ไขปัญหาหนี้สิน และฟื้นฟูชีวิตของเกษตรกร ที่ใช้เวลายาวนาน ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๑๙ ต่อมาขบวนการของเกษตรกรประสบความสำเร็จในการขอยกเว้นดอกเบี้ยสินเชื่อเพื่อการผลิตของฤดูการผลิต ๒๕๓๗-๒๕๓๘ จากนั้นจึงได้ปรับวิธีการจากการต่อสู้เพื่อสิทธิของเกษตรกรมาเป็นการขอรับการสนับสนุนจากรัฐให้ฟื้นฟูอาชีพเกษตรกร ส่งเสริมอาชีพที่ยั่งยืน ทั้งในภาคการเกษตรและนอกภาคการเกษตร โดยรวมตัวเป็นสหกรณ์ และเปิดโอกาสให้เกษตรกร ภาครัฐ เอกชน และสถาบันการศึกษาเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาอย่างจริงจัง จนรัฐบาลได้ตราพระราชบัญญัติกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกรนี้ขึ้น มีการจัดตั้งกองทุนเพื่อแก้ไขปัญหาหนี้สิน และฟื้นฟูอาชีพเกษตรกร อีกทั้งจัดตั้งสำนักงานกองทุนฯ ทั้งในส่วนกลางและในจังหวัดต่างๆ เพื่อเป็นกลไกในการทำงาน[๑๐๑]

โดยกองทุนฯ มีภารกิจ/วัตถุประสงค์ ดังนี้

๑. ส่งเสริมสนับสนุนการรวมกลุ่มของเกษตรกรในการพัฒนาคุณภาพชีวิตและการแก้ไขปัญหาของเกษตรกร

๒. ส่งเสริมสนับสนุนการฟื้นฟูและพัฒนาอาชีพเกษตรกรรมของเกษตรกร

๓. พัฒนาความรู้ในด้านการเกษตร หรือกิจกรรมที่เกี่ยวเนื่องกับเกษตรกรรมเพื่อสร้างความเข้มแข็งแก่องค์กรเกษตรกร

---

[๙๙] รายงานการพิจารณาศึกษาของคณะกรรมาธิการติดตามการบริหารงบประมาณติดตามมติของสภาและตรวจรายงานการประชุม เรื่อง การพิจารณาศึกษาและติดตามผลการใช้งบประมาณของกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกร สภานิติบัญญัติแห่งชาติ, ๒๕๕๐ เข้าถึงที่ https://library2.parliament.go.th/giventake/content_nla/d062050-01.pdf

[๑๐๐] อ้างแล้ว สภานิติบัญญัติแห่งชาติ, เพิ่งอ้าง

[๑๐๑] สำนักงานกองทุนและฟื้นฟูเกษตรกร เข้าถึงที่ https://frdfund.org/th

๔. พัฒนาศักยภาพในการพึ่งตนเอง และเกื้อกูลซึ่งกันและกันระหว่างเกษตรกร

ตลอดจนมีแนวทางการดำเนินงาน ชำระหนี้จำนอง ขายฝาก ในระบบแทนเกษตรกร โดยโอนหลักทรัพย์ที่ใช้เป็นหลักประกันเงินกู้ไปเป็นของกองทุนฯ และให้เกษตรกรเช่าหรือเช่าซื้อที่ดิน แล้วบริหารจัดการเพื่อฟื้นฟูและพัฒนาลูกหนี้

๗. กรมธนารักษ์ กระทรวงการคลัง

กรมธนารักษ์ ตั้งขึ้นในปี พ.ศ. ๒๔๓๖ มีอำนาจหน้าที่ในการปกครอง การดูแล และการพัฒนาที่ราชพัสดุ อันเป็นทรัพย์สินของแผ่นดินทุกชนิด ให้มีมูลค่าเพิ่มหรือก่อให้เกิดรายได้ ดังนั้นกรมธนารักษ์ จึงเป็นหน่วยงานสำคัญในฐานะผู้ดูแลที่ดินของหลวงและมีพื้นที่รับผิดชอบจำนวนมาก โดยปัจจุบัน กรมธนารักษ์ปกครอง ดูแล บำรุงรักษา ให้ใช้ จัดประโยชน์ จัดทำนิติกรรม และดำเนินการในเรื่องต่างๆ เกี่ยวกับที่ราชพัสดุตามพระราชบัญญัติที่ราชพัสดุ พ.ศ. ๒๕๖๒ (ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๑๘) ดำเนินการเกี่ยวกับการกำหนดราคาประเมินทุนทรัพย์ของอสังหาริมทรัพย์ ตามประมวลกฎหมายที่ดิน โดยกรมธนารักษ์ทำงานเพื่อให้ที่ดินราชพัสดุมีไว้เพื่อใช้ประโยชน์ในทางราชการ แต่ถ้าที่ราชพัสดุแปลงใดไม่ได้ใช้ประโยชน์ในทางราชการ หรือไม่ได้สงวนไว้ เพื่อประโยชน์ในราชการกรมธนารักษ์จะนำมาจัดหาประโยชน์ โดย การจัดให้เช่าหรือโดยวิธีการจัดทำสัญญาต่างตอบแทนอื่น นอกเหนือจากการจัดให้เช่าก็ได้ สำหรับการจัดหาประโยชน์ในลักษณะใดขึ้นอยู่กับสภาพทำเลของที่ราชพัสดุ[๒๑]

ที่ดินราชพัสดุ (ข้อมูล ณ วันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๐) มีพื้นที่ ๙.๘๕ ล้านไร่ แบ่งเป็น ใช้ในราชการ ๘.๔๒๔ ล้านไร่ (ไม่รวมที่ราชพัสดุที่ใช้ประโยชน์เพื่อความลับเกี่ยวกับความมั่นคงของประเทศในราชการกระทรวงกลาโหมอีก ๒.๖๕ ล้านไร่) จัดให้เช่า ๑๖๒,๐๐๐ ไร่ สงวนไว้ใช้ในราชการ ๑.๒๖๔ ล้านไร่[๒๒]

๘. สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) (พอช.) กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน ตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๓ โดยอาศัยอำนาจตามพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) พ.ศ. ๒๕๔๓ (และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๕๐ และ พ.ศ. ๒๕๖๒) เพื่อสนับสนุนและพัฒนาที่อยู่อาศัยและที่ดินทำกินเพื่อการพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนซึ่งเป็นสมาชิกในชุมชน (รูปแบบกลุ่มหรือสหกรณ์) เช่น โครงการบ้านมั่นคง โดยมีนโยบายแก้ปัญหาที่อยู่อาศัยผู้มีรายได้น้อยในเมืองและชุมชนบุกรุกให้มีที่อยู่อาศัยมั่นคง นับตั้งแต่เริ่มดำเนินการเมื่อปี ๒๕๔๖ เป็นต้นมา สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) หรือ พอช. ร่วมกับขบวนองค์กรชุมชนขับเคลื่อนโครงการบ้านมั่นคงในชนบทเพิ่มเติมด้วย เน้นการมีส่วนร่วมขององค์กรชุมชนและท้องถิ่น ผลงานรวมถึงสิ้นเดือนมิถุนายน ๒๕๕๘ พอช. ได้อนุมัติงบประมาณสนับสนุนองค์กรชุมชนในการพัฒนาที่อยู่อาศัยและระบบสาธารณูปโภคตามแนวทางโครงการจำนวน ๑๓๑ จังหวัด ๒๙๓ เมือง/เขต ๘๓๘ โครงการ ๑,๖๕๓ ชุมชน ๘๑,๐๓๐ ครัวเรือน[๒๓] กลุ่มเป้าหมายที่อยู่ใน

---

[๒๑] ข้อมูลที่ดินที่ราชพัสดุ เข้าถึงที่ https://www.treasury.go.th/th/state-property/

[๒๒] กรมธนารักษ์ เข้าถึงที่ https://www.treasury.go.th/th/utilizationstateproperty/

[๒๓] โครงการบ้านมั่นคง สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน เข้าถึงที่ https://web.codi.or.th/wp-content/plugins/download-attachments/includes/download.php?id=๑๘๑๙

ชุมชนเมืองและชนบท (แต่ละราย แต่รับเงินเป็นกลุ่ม) จะได้รับเงินอุดหนุนจากรัฐบาลเป็นค่าพัฒนาสาธารณูปโภคในอัตราที่กำหนด นอกนั้น กลุ่มขอรับสินเชื่อที่ดินจาก พอช. โดยสมาชิกร่วมกันค้ำประกันกันเองในอัตราดอกเบี้ยไม่เกินร้อยละ ๔ ต่อปี

๙. กองทุนหมุนเวียนเพื่อการกู้ยืมแก่เกษตรกรและผู้ยากจน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

กองทุนหมุนเวียนเพื่อการกู้ยืมแก่เกษตรกรและผู้ยากจน ตั้งปี ๒๕๔๖ จากการที่เกษตรกรและผู้ยากจนประสบปัญหาหนี้สินจำนวนมาก โดยจำนองที่ดินไว้กับธนาคารพาณิชย์ หรือนำที่ดิน หนังสือแสดงสิทธิในที่ดินให้เจ้าหนี้ยึดถือไว้เป็นประกันหนี้เงินกู้ และไม่สามารถปลดเปลื้องหนี้สินโดยลำพังตนเอง และไม่อยู่ในหลักเกณฑ์ที่ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร หรือระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยกองทุนหมุนเวียนเพื่อปลดเปลื้องหนี้สินเดิมของเกษตรกรที่ยากจน พ.ศ. ๒๕๓๓ จะให้ความช่วยเหลือได้ ในที่สุดจะต้องถูกฟ้องบังคับคดียึดทรัพย์ขายทอดตลาด ประกอบกับยังมีเกษตรกรและผู้ยากจนอีกจำนวนไม่น้อยซึ่งไม่มีที่ดินทำกิน และที่อยู่อาศัยเป็นของตนเอง เพื่อแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนดังกล่าว สมควรจัดตั้งกองทุนหมุนเวียนเพื่อช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจนเหล่านี้ โดยกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับกองทุนหมุนเวียนในเรื่องดังกล่าวให้เหมาะสมและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นเพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล

คณะรัฐมนตรีจึงมีมติเมื่อวันที่ ๑๑ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๔๖ อนุมัติให้รวมเงินทุนหมุนเวียนช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจน กองทุนหมุนเวียนเพื่อปลดเปลื้องหนี้สินเดิมของเกษตรกรที่ยากจน และกองทุนหมุนเวียนเพื่อช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจนด้านหนี้สินและที่ดินเข้าด้วยกัน โดยมุ่งเน้นการให้ความช่วยเหลือด้านการเงินเพื่อไถ่ถอนที่ดินทำกินและค่าใช้จ่ายในการดำเนินการเกี่ยวกับข้อพิพาทเรื่องกรรมสิทธิ์ในที่ดินของเกษตรกรและผู้ยากจนไม่ให้หลุดไปเป็นของบุคคลอื่น[๒๔]

กองทุนฯ เริ่มให้การช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจนตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๓๔ ปัจจุบันสามารถช่วยไถ่ถอนที่ดินประมาณ ๓๐๐,๐๐๐ ไร่ ให้แก่เกษตรกร ๓๓,๕๐๐ ราย เฉพาะในปี พ.ศ. ๒๕๖๒ สามารถช่วยไถ่ถอนที่ดินประมาณ ๖,๐๐๐ ไร่ให้แก่เกษตรกร ๓,๒๐๐ ราย โดยกองทุนหมุนเวียนฯ จะให้เงินให้กู้รายละไม่เกิน ๒.๕ ล้านบาท ระยะเวลาชำระคืนไม่เกิน ๒๐ ปี คิดอัตราดอกเบี้ยร้อยละ ๕ ต่อปี หากชำระหนี้ดีสามารถได้ลดดอกเบี้ยเหลือร้อยละ ๔ ๓ และ ๒ ตามลำดับ ทั้งนี้ เกษตรกรและผู้ยากจนที่ต้องการขอความช่วยเหลือจากกองทุนหมุนเวียนฯ สามารถติดต่อได้ที่ สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัด สำนักงานเกษตรอำเภอ ธ.ก.ส. ทุกสาขาที่มีภูมิลำเนา และสำนักบริหารกองทุนเพื่อช่วยเหลือเกษตรและรับเรื่องร้องเรียน (สกร.)[๒๕]

๑๐. คณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ (คทช.)

จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๒ เป็นหน่วยงานกำหนดนโยบายและแผนการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดินของประเทศ เพื่อการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน และหลักการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดินให้มีประสิทธิภาพและ

---

[๒๔] ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยกองทุนหมุนเวียนเพื่อช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจนด้านหนี้สินและที่ดิน พ.ศ. ๒๕๔๖ เข้าถึงที่ 61.1.241.70/rlg/uploadword/550535.doc

[๒๕] กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เข้าถึงที่ https://www.moac.go.th/news-preview-412791791919

เกิดประโยชน์สูงสุด สมดุล เป็นธรรม และยั่งยืน ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และความมั่นคงของประเทศ โดยมีหน่วยงานต่างๆที่มีภารกิจด้านที่ดินเป็นผู้ปฏิบัติให้เป็นไปตามนโยบายและแผนงานที่กำหนดผลการดำเนินงานของฝ่ายเลขานุการ คทช. และคณะอนุกรรมการภายใต้ คทช. โดยมีผลการจัดที่ดินให้ชุมชน สรุปดังนี้ พื้นที่เป้าหมายตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๘ - ๒๕๖๒ มีจำนวน ๘๖๐ พื้นที่ ๗๐ จังหวัด ๑,๔๐๒,๓๘๑ - ๓ - ๙๘.๓ ไร่พื้นที่ออกหนังสืออนุญาตแล้ว ๒๓๐ พื้นที่ เนื้อที่รวม ๖๖๕,๑๙๙ - ๑ - ๑๕.๒๖ ไร่ จัดให้ประชาชนเข้าใช้ประโยชน์ในที่ดินแล้ว ๔๔,๕๘๒ ราย ๕๕,๗๘๖ แปลงดำเนินการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพแล้ว ๓๓๒ พื้นที่

อนึ่ง บจธ. ได้จัดทำการศึกษาสรุปภารกิจการดำเนินงาน ปรากฏตามตารางเปรียบเทียบความซ้ำซ้อนในการดำเนินงาน ตามภารกิจหลักด้านที่ดินของสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน (สบกด.) กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ปรากฏตามเอกสารรายละเอียดแนบท้าย ๖ ซึ่งสามารถ สรุปสาระสำคัญได้ตามแผนภาพ ดังต่อไปนี้

๒.๕ ระบบการดำเนินงานและระบบความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานที่เสนอจัดตั้ง (สบกด.) กับหน่วยงานราชการหรือหน่วยงานอื่นๆ

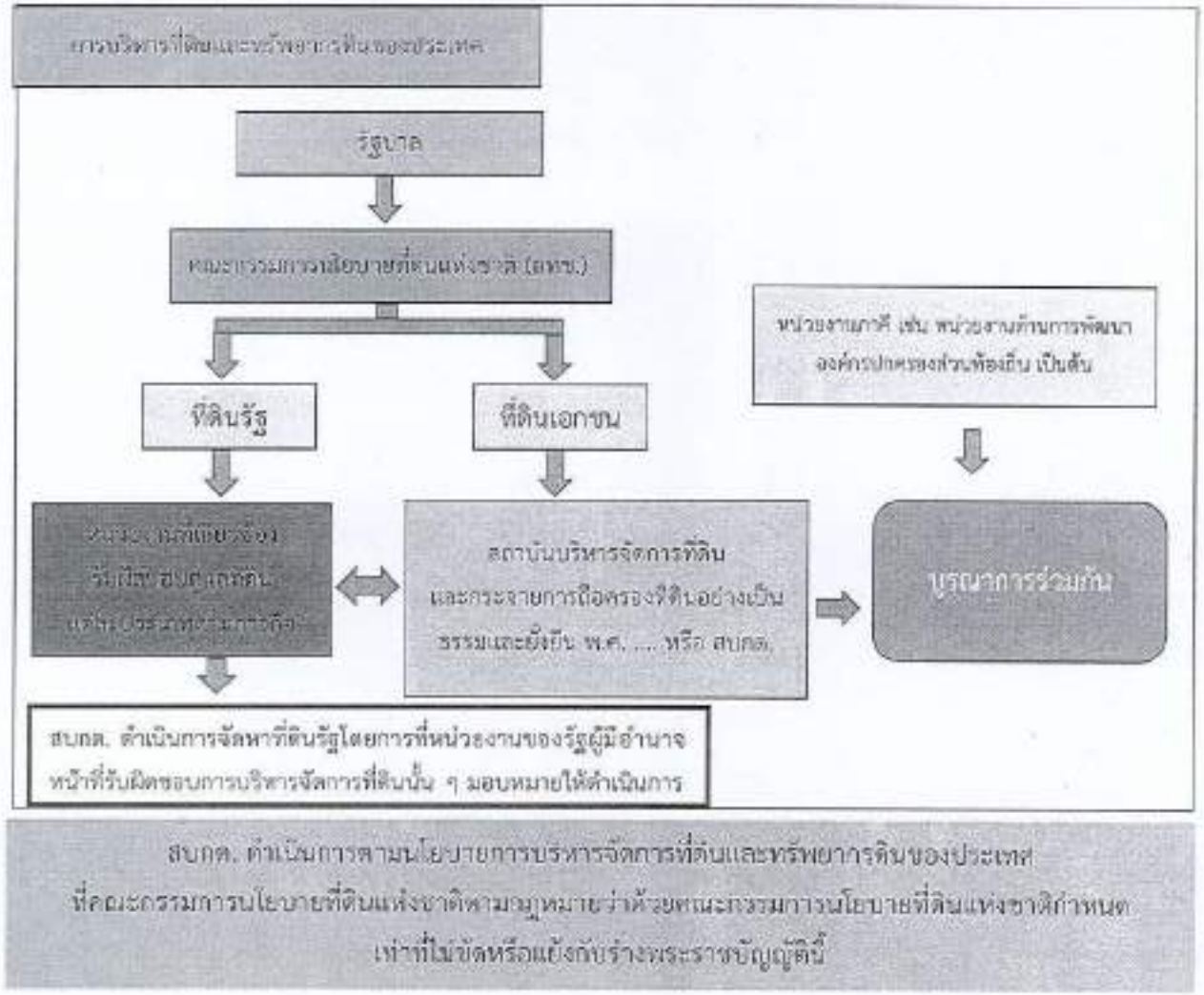

๓. ร่างแผนกลยุทธ์และแผนธุรกิจขององค์การมหาชน ๓ ปี

- ได้จัดทำร่างแผนกลยุทธ์และแผนธุรกิจขององค์การมหาชน ๓ ปี ปรากฏตามเอกสารรายละเอียดแนบท้าย ๑

๔. ร่างแผนการเงินขององค์การมหาชน ๕ ปี

- ได้จัดทำร่างตารางแผนการเงินของ สบกด. ๕ ปี ปรากฏตามเอกสารรายละเอียดแนบท้าย ๒

๕. กรอบโครงสร้างขององค์การมหาชน

- ได้จัดทำร่างกรอบโครงสร้างขององค์การมหาชน ปรากฏตามเอกสารรายละเอียดแนบท้าย ๓

๖. โครงสร้างการบริหาร วิธีการทำงานขององค์การมหาชน

- ได้จัดทำร่างแผนโครงสร้างการบริหาร วิธีการทำงานขององค์การมหาชน ปรากฏตามเอกสารรายละเอียดแนบท้าย ๓

๗. บทบาทของรัฐมนตรีในการกำกับดูแลและกรอบการประเมินผลของ สบกด.

๑) รัฐมนตรีผู้กำกับดูแล มีอำนาจหน้าที่กำกับดูแลการดำเนินกิจการของสถาบันให้เป็นไปตามกฎหมาย และให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งสถาบัน นโยบายของรัฐบาล มติคณะรัฐมนตรี นโยบายของคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ ยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติราชการที่เกี่ยวข้องกับสถาบัน เพื่อการนี้ให้รัฐมนตรีมีอำนาจสั่งให้สถาบันชี้แจง แสดงความคิดเห็น ทำรายงาน หรือยับยั้งการกระทำของสถาบันที่ขัดต่อกฎหมาย วัตถุประสงค์ของการจัดตั้งสถาบัน นโยบายของรัฐบาล มติของคณะรัฐมนตรีหรือยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติราชการที่เกี่ยวข้องกับสถาบัน ตลอดจนสั่งสอบสวนข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการดำเนินการได้

๒) คณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ การดำเนินการของ สบกด. ต้องอยู่ภายใต้นโยบายของคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ เพื่อให้การบริหารจัดการทรัพยากรดินและที่ดินเป็นไปในแนวทางเดียวกัน และบูรณาการการทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับพระราชบัญญัตินี้

๓) คณะกรรมการพัฒนาและส่งเสริมองค์การมหาชน (กพม.) โดย สบกด. จัดตั้งในรูปแบบองค์การมหาชนตามพระราชบัญญัติเฉพาะ อยู่ภายใต้การประเมินผลที่สำนักงาน ก.พ.ร. โดย กพม. เป็นผู้กำหนดตัวชี้วัดและเกณฑ์การประเมิน

๘. ร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... ปรากฏตามเอกสารรายละเอียดแนบท้าย ๘

๙. รายละเอียดอื่นๆ

๙.๑ ความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้เสีย (Stakeholder) ในการกิจที่จัดตั้งเป็นองค์การมหาชน

การดำเนินกระบวนการรับฟังความคิดเห็นดำเนินการระหว่างวันที่ ๗ ธันวาคม ๒๕๖๓ ถึง วันที่ ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔ (รวม ๖๐ วัน) ในพื้นที่ ๔ ภาคทั่วประเทศ ซึ่งมีผู้เข้าร่วมจากหน่วยงานรัฐ

รัฐวิสาหกิจ เกษตรกร กลุ่มเกษตรกร องค์กรชุมชน นักวิชาการ นักศึกษา ภาคประชาสังคม และผู้ที่มีความสนใจ ตามรายงานผลการรับฟังความคิดเห็น ปรากฏตามเอกสารรายละเอียดแนบท้าย ๕

๔.๒ ความสอดคล้องกับการขับเคลื่อนนโยบายรัฐบาล ยุทธศาสตร์ชาติ และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

การเสนอขอจัดตั้งสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน หรือ สบกต. มีความสอดคล้องและเชื่อมโยงกับนโยบายรัฐบาล ยุทธศาสตร์ชาติ และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ตลอดจนนโยบายและแผนต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการลดความเหลื่อมล้ำและกระจายการถือครองที่ดิน ดังนี้

๑) รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐

ดำเนินการเป็นไปตามรัฐธรรมนูญฯ ในหมวด ๖ แนวนโยบายแห่งรัฐ มาตรา ๗๒ และมาตรา ๗๓ และหมวด ๑๖ การปฏิรูปประเทศ และมาตรา ๒๕๘

- มาตรา ๔๓ กำหนดให้ บุคคลและชุมชนย่อมมีสิทธิจัดการ บำรุงรักษา และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และความหลากหลาย ทางชีวภาพอย่างสมดุลและยั่งยืนตามวิธีการที่กฎหมายบัญญัติ

- มาตรา ๕๗ กำหนดให้ รัฐต้องอนุรักษ์ คุ้มครอง บำรุงรักษา ฟื้นฟู บริหารจัดการและใช้หรือจัดให้มีการใช้ประโยชน์ จากทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และความหลากหลายทางชีวภาพให้เกิดประโยชน์อย่างสมดุล และยั่งยืน โดยต้องให้ประชาชนและชุมชนในท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมดำเนินการและได้รับประโยชน์ จากการดำเนินการดังกล่าวด้วยตามที่กฎหมายบัญญัติ

- มาตรา ๗๒ กำหนดให้ รัฐพึงเสริมสร้างความเข้มแข็งของครอบครัวอันเป็นองค์ประกอบพื้นฐานที่สำคัญ ของสังคม จัดให้ประชาชนมีที่อยู่อาศัยอย่างเหมาะสม

- มาตรา ๗๒ (๓) กำหนดให้ รัฐพึงดำเนินการเกี่ยวกับที่ดิน ทรัพยากรน้ำ และพลังงานในการจัดให้มีมาตรการกระจายการถือครองที่ดินเพื่อให้ประชาชนสามารถมีที่ทำกินได้อย่างทั่วถึง และเป็นธรรม

- มาตรา ๗๓ กำหนดให้ รัฐพึงจัดให้มีมาตรการหรือกลไกที่ช่วยให้เกษตรกรประกอบเกษตรกรรม ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ได้ผลผลิตที่มีปริมาณและคุณภาพสูง มีความปลอดภัย โดยใช้ต้นทุนต่ำและสามารถแข่งขันในตลาดได้ และพึงช่วยเหลือเกษตรกรผู้ยากไร้ให้มีที่ทำกินโดยการปฏิรูปที่ดิน หรือวิธีอื่นใด

- มาตรา ๒๕๘ กำหนดให้ ให้ดำเนินการปฏิรูปประเทศอย่างน้อยในด้านการจัดให้มีการกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรม รวมทั้งการตรวจสอบการรวมสิทธิ์ และการถือครองที่ดินทั้งประเทศ เพื่อแก้ไขปัญหากรรมสิทธิ์และสิทธิครอบครองที่ดินอย่างเป็นระบบ

๒) นโยบายรัฐบาล พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี

นโยบายรัฐบาล พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี แถลงเมื่อวันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๖๒

- นโยบายหลัก ๑๒ ด้าน ดังนี้

ข้อ ๕.๓ พัฒนาภาคเกษตร

๕.๓.๕ ดูแลเกษตรกรผู้มีรายได้น้อยให้สามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ในที่ดินทำกิน แหล่งเงินทุน โครงสร้างพื้นฐาน และปัจจัยการผลิตต่าง ๆ รวมทั้งดูแลและลดความเสียหายจากการทำการเกษตรในพื้นที่ประสบภัยทางธรรมชาติซ้ำซากโดยกำหนดเขตพื้นที่เกษตรกรรม (Zoning)

ข้อ ๗๒ สร้างความเข้มแข็งของชุมชน

๗.๒.๓ แก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัย ที่ดินทำกิน สร้างชุมชนที่น่าอยู่มุ่งเน้นการจัดการที่อยู่อาศัย การพัฒนาทักษะอาชีพ และการพัฒนาพื้นที่เป็นองค์รวมเพื่อพัฒนาชุมชนเข้มแข็ง สังคมที่เอื้ออาทร มีความสะดวกสบาย ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินมีวัฒนธรรมและจิตวิญญาณที่เป็นเอกลักษณ์ของเมืองและชุมชน และมีระบบเศรษฐกิจที่มั่นคงเพื่อให้ชุมชนสามารถพึ่งพาตนเองได้ และเป็นฐานการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมอย่างยั่งยืน

ข้อ ๑๐.๒ ปรับปรุงระบบที่ดินทำกินและลดความเหลื่อมล้ำด้านการถือครองที่ดิน

โดยจัดสรรที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัยให้แก่ราษฎรที่ยากไร้และเกษตรกรตามหลักการของคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ การกระจายสิทธิการถือครองให้แก่ผู้ที่อยู่ในพื้นที่ที่ไม่ได้รุกล้ำและมีมาตรการป้องกันการเปลี่ยนมือไปอยู่ในครอบครองของผู้ที่มิใช่เกษตรกรและผู้ยากจน จัดทำระบบฐานข้อมูลเพื่อการบริหารจัดการที่ดิน จัดทำหลักฐานการถือครองที่ดินของรัฐทุกประเภท จัดทำแผนที่แสดงแนวเขตที่ดินของรัฐให้ชัดเจน และเร่งแก้ไขปัญหาเขตที่ดินทับซ้อนและแนวเขตพื้นที่ป่าที่ไม่ชัดเจน เพื่อลดข้อขัดแย้งระหว่างประชาชนกับเจ้าหน้าที่รัฐ

- นโยบายเร่งด่วน ๑๒ เรื่อง

ข้อ ๑ การแก้ไขปัญหาในการดำรงชีวิตของประชาชน

ปรับปรุงระบบภาษีและการให้สินเชื่อที่เอื้อให้ประชาชนสามารถมีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเองได้ตามความพร้อม ปรับปรุงระบบที่ดินทำกินให้เกษตรกรสามารถเข้าถึงได้ จัดทำแนวทางการกำหนดสิทธิและการจัดการสิทธิในที่ดินของเกษตรกรที่เหมาะสม ...

๓) ยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๓ – ๒๕๘๐)

ดำเนินการสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ ๒๐ ปี ในยุทธศาสตร์ที่ ๔ ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม

ข้อ ๔.๑ การลดความเลื่อมล้ำ สร้างความเป็นธรรมในทุกมิติ

๔.๑.๓ กระจายการถือครองที่ดินและการเข้าถึงทรัพยากร โดยแก้ไขปัญหาความขัดแย้งระหว่างเขตพื้นที่ป่าทับซ้อนพื้นที่ทำกินของประชาชน รับรองสิทธิชุมชนในการเข้าใช้ประโยชน์ที่ดิน กำหนดมาตรการเพื่อให้เกิดการใช้ประโยชน์ที่ดินที่มีกรรมสิทธิ์อย่างเป็นธรรม และกระจายการถือครองที่ดินในขนาดที่เหมาะสมต่อการประกอบอาชีพเพื่อให้เกิดความเป็นธรรมในการถือครองที่ดิน ปรับระบบเอกสารสิทธิ์การถือครองที่ดินประเภทต่าง ๆ ให้ผู้มีรายได้น้อยและผู้ที่ไม่มีที่ดินเป็นกรรมสิทธิ์ใช้เป็นหลักฐานประกอบการขอพิจารณาสินเชื่อกับสถาบันการเงินได้ รวมถึงการปรับปรุงกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องในการใช้ประโยชน์ที่ดินสาธารณะเพื่อการประกอบอาชีพสำหรับประชาชน เพื่อให้ผู้มีรายได้น้อยเข้าถึงการใช้ประโยชน์ที่ดินได้อย่างเป็นธรรมและมีที่อยู่อาศัยที่มั่นคง

๔) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔)

ดำเนินการสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจฯ ฉบับที่ ๑๒ ในยุทธศาสตร์ที่ ๒ โดยสรุป ดังนี้

- ยุทธศาสตร์ที่ ๒ การสร้างความเป็นธรรมและลดความเหลื่อมล้ำในสังคม

เป้าหมายที่ ๑ ลดปัญหาความเหลื่อมล้ำด้านรายได้ของกลุ่มคนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจสังคมที่แตกต่างกันและแก้ไขปัญหาความยากจน

เป้าหมายที่ ๓ เพิ่มศักยภาพชุมชนและเศรษฐกิจฐานรากให้มีความเข้มแข็ง เพื่อให้ชุมชนพึ่งพาตนเองและได้รับส่วนแบ่งผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจมากขึ้น

๕) (ร่าง) นโยบายและแผนการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดินของประเทศ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙) (คณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติเห็นชอบเมื่อวันที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐)

ดำเนินการสอดคล้องกับ (ร่าง) นโยบายและแผนการบริหารจัดการที่ดินฯ ใน ๓ ยุทธศาสตร์ ดังนี้

- ยุทธศาสตร์ที่ ๒ ด้านการใช้ที่ดินและทรัพยากรดินเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด

กลยุทธ์ที่ ๒.๑ การเพิ่มประสิทธิภาพการใช้ประโยชน์ที่ดินของรัฐและเอกชนให้เกิดประโยชน์สูงสุด

กลยุทธ์ที่ ๒.๒ การเสริมสร้างฐานการผลิตภาคเกษตรกรรมให้เข้มแข็งและยั่งยืน เพื่อสร้างความมั่นคงทางอาหาร

- ยุทธศาสตร์ที่ ๓ ด้านการจัดที่ดินให้ประชาชนผู้ยากไร้อย่างทั่วถึงและเป็นธรรม

กลยุทธ์ที่ ๓.๑ การจัดหา พัฒนา ฟื้นฟูที่ดินและทรัพยากรดินเพื่อจัดให้ประชาชนผู้ยากไร้มีที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัย

กลยุทธ์ที่ ๓.๒ การสร้างกลไก เครื่องมือในการขับเคลื่อนนโยบายการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน

- ยุทธศาสตร์ที่ ๔ ด้านการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดิน

กลยุทธ์ที่ ๔.๑ การพัฒนากลไกการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดินให้มีประสิทธิภาพ

กลยุทธ์ที่ ๔.๒ การพัฒนาเครื่องมือ เพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดิน ให้เกิดประโยชน์สูงสุดและเป็นธรรม

กลยุทธ์ที่ ๔.๓ การพัฒนาองค์ความรู้ด้านการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดิน

การแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำ นับเป็นปัญหาสำคัญระดับชาติ และเป็นนโยบายสำคัญของรัฐบาลทั้งปัจจุบันและในหลายรัฐบาล รวมถึงสภาผู้แทนราษฎรที่มีการตั้งคณะกรรมาธิการขึ้นมาศึกษาพิจารณาศึกษาปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาในช่วงระยะเวลาที่ผ่านมา เช่น รายงานของสภาปฏิรูปแห่งชาติ วาระที่ ๑๓ : ปฏิรูปที่ดินและการจัดการที่ดิน พ.ศ. ๒๕๕๘ ซึ่งมีข้อเสนอในเชิงปฏิรูปรูปเพื่อแก้ไขปัญหาที่ดินและการจัดการที่ดินอย่างยั่งยืน บนหลักการสำคัญ ได้แก่ ๑) การยอมรับสิทธิของชุมชนในการบริหารจัดการที่ดินและการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรร่วมกับหน่วยงานภาครัฐ, ๒) ปรับเปลี่ยนรูปแบบการบริหารจัดการที่ดินที่จะจัดสรรแก่ประชาชนผู้ยากไร้ ให้เป็นรูปแบบสิทธิร่วม (Collective Rights) เพื่อให้ประชาชนมีส่วนบริหารจัดการร่วมกันภายใต้นโยบาย เงื่อนไขและกติกา มิให้มีกรรมสิทธิ์ส่วนบุคคลแบบเดิม และ ๓) ปรับเปลี่ยนกลไกและองค์กรการบริหารจัดการที่ดินให้มีความคล่องตัว มีประสิทธิภาพ โดยใช้องค์กรมหาชนรูปแบบพิเศษ

เพื่อดำเนินการให้มีการกระจายการถือครองที่ดินแก่ประชาชน การสนับสนุน สินเชื่อเพื่อการพัฒนาที่ดิน ซึ่งหลักการดังกล่าวมีความสอดคล้องกับภารกิจของ สถบด. ที่จะมุ่งเน้นการจัดที่ดินเอกชนให้กับประชาชนผู้ยากไร้หรือได้รับความเดือดร้อนเกี่ยวกับที่ดิน ในรูปแบบกรรมสิทธิ์ร่วม และจัดให้ได้มาซึ่งที่ดินรัฐ ตามที่หน่วยงานผู้มีหน้าที่รับผิดชอบมอบหมาย เพื่อจัดให้ประชาชนเข้าใช้ประโยชน์ในที่ดิน

ลงชื่อ.....

(นายกุลพัชร ภูมิโรจนวงศ์)

ผู้อำนวยการสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน

วัน/เดือน/ปีที่จัดทำ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๖๔

หน่วยงานผู้รับผิดชอบ สถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน)

เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ นางนิยม์รัตน์ เผดิมรอด ผู้อำนวยการกองกฎหมายและงานคดี

โทร. โทร. ๐ ๒๒๗๘ ๑๒๘๘ ต่อ ๘๑๑ หรือ ๐๘๕-๘๘๑๑๘๙๙

อีเมล nairat.p@labai.or.th

เอกสารรายละเอียดแนบท้าย ๑

แผนกลยุทธ์และแผนธุรกิจขององค์การมหาชน 3 ปี

(ปีที่ 1 - 3)

วิสัยทัศน์ขององค์การมหาชน "เป็นองค์กรที่มีความเป็นเลิศด้านการบริหารจัดการที่ดิน ขจัดความเหลื่อมล้ำด้านที่ดิน และสร้างความเป็นธรรมอย่างยั่งยืน"

ประเด็นยุทธศาสตร์ของรัฐบาล ยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี ยุทธศาสตร์ที่ 4 : ด้านการสร้างโอกาสความเสมอภาคทางสังคม

ประเด็นยุทธศาสตร์ขององค์การมหาชน ยุทธศาสตร์ที่ 1 พัฒนาวัตกรรมกระจายการถือครองและบริหารจัดการที่ดินอย่างมีส่วนร่วม เพื่อส่งเสริมความเข้มแข็งแก่เกษตรกรและผู้ยากจนในการถือครองและใช้ประโยชน์ที่ดินอย่างมั่นคงและยั่งยืน

ยุทธศาสตร์ที่ 2 พัฒนางานวิชาการ งานวิจัย องค์ความรู้ ระบบฐานข้อมูล การสื่อสาร เพื่อบริหารจัดการที่ดินอย่างมีส่วนร่วม ให้เกิดการกระจายการถือครองและใช้ประโยชน์ที่ดินอย่างยั่งยืน

ยุทธศาสตร์ที่ 3 สร้างระบบการบริหารจัดการองค์กรอย่างมีส่วนร่วม มีธรรมาภิบาล และส่งเสริมพัฒนาศักยภาพบุคลากรให้มีขีดความสามารถในการดำเนินการตามวิสัยทัศน์และวัตถุประสงค์ขององค์กร

เป้าประสงค์ (ผลลัพธ์)	ตัวชี้วัด	เป้าหมาย (ผลลัพธ์)			กลยุทธ์
		ปีที่ 1	ปีที่ 2	ปีที่ 3	
งบบุคลากร	บุคลากรสามารถบริหารจัดการด้านที่ดินทำกินเพื่อแก้ปัญหาความยากจน และความเหลื่อมล้ำด้านที่ดินทำกินได้อย่างมีประสิทธิภาพ (ลัดรา)	100	120	150	
งบดำเนินงาน	ประสิทธิภาพในการบริหารจัดการเพื่อสนับสนุนการแก้ปัญหาความยากจน และลดความเหลื่อมล้ำด้านที่ดินทำกิน	-	-	-	
งบลงทุน	จัดตาสถานที่และจัดซื้อที่ดินหรือเพื่อก่อสร้าง	-	-	-	
งบกิจกรรม/โครงการ		-	-	-	
1. กระจายการถือครองที่ดิน การคงสิทธิ์ในที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พัฒนาศักยภาพขึ้นที่ให้เกิดการใช้ประโยชน์ในที่ดินอย่างหลากหลายเพื่อศักยภาพ	1.1 จำนวนเกษตรกรที่ได้รับการกระจายการถือครองที่ดิน (ราย/ครัวเรือน)	2,000	3,000	4,000	วัตถุที่ดินบางกระทรวงและเอกชนเพื่อให้เกษตรกรและผู้ยากจนถือครองและใช้ประโยชน์ที่ดิน
	1.2 จำนวนเนื้อที่ที่ยินยอมกระจายการถือครองที่ดิน (ไร่)	6,000	9,000	12,000	
	1.3 จำนวนเกษตรกรที่ได้รับการสนับสนุนส่งเสริมพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน (ครัวเรือน)	1,100	2,900	3,200	

แผนธุรกิจ (แผนปฏิบัติงาน) ประจำปีที่ 1-3				
แผนงาน/โครงการ	กิจกรรม	ทรัพยากร/งบประมาณ		
		ปีที่ 1	ปีที่ 2	ปีที่ 3
แผนงานบุคลากร	งบบุคลากร/ทำให้เกิด	59,000,000	82,200,000	102,000,000
แผนงานพื้นฐาน	การบริหารจัดการองค์กร	59,014,000	64,260,000	70,906,000
งบลงทุน	จัดซื้อที่ดิน/ก่อสร้าง	-	-	-
งบกิจกรรม/โครงการ		871,986,000	1,310,340,000	1,750,094,000
โครงการตามการถือ		809,716,000	1,217,460,000	1,627,194,000
1. โครงการบริหารจัดการที่ดินอย่างยั่งยืน		287,968,000	431,982,000	575,976,000
	1.1 การจัดหาและจัดการที่ดิน	150,000,000	225,000,000	300,000,000
	1.2 การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน	120,000,000	180,000,000	240,000,000
	1.3 การพัฒนาส่งเสริมอาชีพ	9,600,000	14,400,000	19,200,000
	1.4 การบริหารจัดการ	8,388,000	12,582,000	16,776,000

เป้าประสงค์ (ระดับจังหวัด)	ตัวชี้วัด	เป้าหมาย (ระดับจังหวัด)			กลยุทธ์
		ปีที่ 1	ปีที่ 2	ปีที่ 3	
	1.4 จำนวนเกษตรกรที่ได้รับการสนับสนุนส่งเสริมอาชีพ (ราย/ครัวเรือน)	3,300	4,300	50,300	
	1.5 จำนวนรูปแบบ (Model) ในการบริหารจัดการที่ดินที่เป็นเลิศรายใหม่ (รูปแบบ)	1	1	1	
2. ชัดเจน ระเบียบ พลิกแปลงแนวทางการปฏิบัติงานเชิงรุกขับเคลื่อนงานตามยุทธศาสตร์	2.1 จำนวนข้อบังคับ ระเบียบ หลักเกณฑ์ ประกาศ คำสั่ง ที่ได้มีการทบทวนและปรับปรุงแก้ไข (ฉบับ)	5	5	5	ทบทวนข้อบังคับ ระเบียบ โดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมจากภาคีเครือข่ายและการจัดเวทีรับฟัง
3. บูรณาการความร่วมมือด้านภาคีเครือข่ายในการพัฒนาพื้นที่ให้มีความเข้มแข็งและยั่งยืน	จำนวนภาคีเครือข่ายงานพื้นที่ที่เป็นรูปธรรมที่เกิดจากความร่วมมือในระดับนโยบายและระดับพื้นที่ (หน่วยงาน/พื้นที่)	4	6	4	ร่วมมือกับภาคีพัฒนาศูนย์ประสานงานบริหารจัดการที่ดินในระดับจังหวัด (Model)
4. ประชาชน เกษตรกร/ผู้ถือครอง มีความรู้ความเข้าใจการบริหารจัดการที่ดินอย่างยั่งยืน สิทธิและมั่นคงในการดำรงชีพของการกระจายการถือครองถือครองที่ดินสู่เกษตรกรและผู้ยากจน	4.1 จำนวนครั้งรณรงค์ที่ได้รับการสร้างความรับรู้ความเข้าใจแนวทางบริหารจัดการที่ดินอย่างยั่งยืน (ครั้ง/ปี)	1,000	2,000	3,000	การเผยแพร่ เพื่อสร้างความรับรู้การสร้างแนวทางบริหารจัดการที่ดินอย่างยั่งยืน
	4.2 จำนวนช่องทางการสื่อสารและแหล่งการเรียนรู้ของจังหวัดให้มีสิทธิและมั่นคงในการดำรงชีพของการกระจายการถือครองถือครองที่ดินสู่เกษตรกรและผู้ยากจน (ช่องทาง)	10	10	10	สร้างช่องทางการสื่อสารให้มีสิทธิและมั่นคงในการดำรงชีพของการกระจายการถือครองถือครองที่ดินสู่เกษตรกรและผู้ยากจน
	4.3 จำนวนเครื่องมือที่ใช้และเผยแพร่ข้อมูลในการให้ความช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจน (เรื่อง)	50	60	70	
5. ฐานข้อมูลที่ดินฐานข้อมูลเกษตรกร ที่มีความถูกต้องครอบคลุมและปัจจุบัน และมีการพัฒนาฐานข้อมูลโดยการศึกษาวิจัยเรื่องเกษตรกรอย่างต่อเนื่อง	5.1 ร้อยละความสำเร็จของการพัฒนาและปรับปรุงระบบฐานข้อมูลที่ดินที่มีสามารถนำไปใช้ประโยชน์ต่อการบริหารจัดการที่ดินได้อย่างมีประสิทธิภาพ (ร้อยละ)	100	พัฒนาแผน	พัฒนาระบบ	พัฒนาระบบฐานข้อมูลที่ดินและข้อมูลเกษตรกรให้สามารถนำมาใช้ในการวางแผนดำเนินการตามภารกิจของหน่วยงานได้อย่างเป็นรูปธรรม

แผนงาน/โครงการ	กิจกรรม	งบประมาณ/งบประมาณ		
		ปีที่ 1	ปีที่ 2	ปีที่ 3
2. โครงการปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงการบริหารจัดการที่ดินของเกษตรกรหรือผู้ยากจน		474,624,000	711,936,000	949,248,000
	2.1 การจัดหาและจัดสรรที่ดิน	400,000,000	600,000,000	800,000,000
	2.2 การพัฒนาต่อยอดอาชีพ	60,800,000	91,200,000	121,600,000
	2.3 การบริหารจัดการ	13,824,000	20,736,000	27,648,000
3. โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานที่ดิน		44,496,000	66,744,000	88,992,000
	3.1 การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน	40,000,000	60,000,000	80,000,000
	3.2 การพัฒนาต่อยอดอาชีพ	2,200,000	3,300,000	4,400,000
	3.3 การบริหารจัดการ	1,296,000	1,944,000	2,592,000
4. สนับสนุนและพัฒนาศักยภาพเกษตรกร		2,678,000	4,798,000	12,978,000
	4.1 การพัฒนาต่อยอดอาชีพ	2,600,000	4,600,000	12,600,000
	4.2 การบริหารจัดการ	78,000	198,000	378,000
5. โครงการสนับสนุน		62,200,000	93,080,000	122,900,000
5.1 โครงการศึกษาวิจัยด้านการกระจายการถือครองที่ดินและบริหารจัดการที่ดิน	การศึกษาวิจัยหรือองค์ความรู้จากการดำเนินงานเพื่อปรับปรุงและพัฒนาการบริหารจัดการที่ดินให้มีประสิทธิภาพ	5,000,000	10,000,000	15,000,000
5.2 โครงการประชาสัมพันธ์สร้างความรับรู้ความเข้าใจแก่ประชาชน	5.2.1 การสร้างความรับรู้ความเข้าใจแนวทางบริหารจัดการที่ดินอย่างยั่งยืน	20,000,000	30,000,000	40,000,000
	5.2.2 การเผยแพร่และแลกเปลี่ยนการถือครองถือครองที่ดินให้มีสิทธิและมั่นคงในการดำรงชีพของการกระจายการถือครองถือครองที่ดินสู่เกษตรกรและผู้ยากจน ด้านช่องทางต่างๆ			

เป้าประสงค์ (ระดับชาติ)	ตัวชี้วัด	เป้าหมาย (ผลผลิต)			กลยุทธ์
		ปีที่ 1	ปีที่ 2	ปีที่ 3	
	5.2 ร้อยละความสำเร็จของการพัฒนาระบบการประเมินราคาที่ดินของ บจธ. สามารถนำไปใช้ประโยชน์ต่อการบริหารจัดการด้านที่ดิน (ร้อยละ)	100	พัฒนาระบบ	พัฒนาระบบ	
6. บริหารจัดการองค์กรอย่างมีส่วนร่วมด้วยหลักธรรมาภิบาล	6.1 จำนวนระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ (IT) ที่ได้รับการพัฒนาเพื่อใช้ในการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ	2 ระบบ	2 ระบบ	2 ระบบ	
	6.2 จำนวนกิจกรรมในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้	4 ครั้ง	4 ครั้ง	4 ครั้ง	
	6.3 ระดับความพึงพอใจของผู้รับบริการที่มีต่อการดำเนินงานของ บจธ.	ร้อยละ 80	ร้อยละ 85	ร้อยละ 90	สำรวจและประเมินความพึงพอใจต่อการดำเนินงานของ บจธ.
	6.4 ระดับผลการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสขององค์กร (TA)	ระดับดีมาก			การประเมินองค์กรคุณธรรมและความโปร่งใสขององค์กร
	6.5 การพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการองค์กร (PMQA)	1 ขอบเขต	3 ขอบเขต	3 ขอบเขต	องค์กรมีการพัฒนาคุณภาพบริหารจัดการองค์กร (PMQA)
7. บุคลากรมีทักษะ สมรรถนะสูง และมีความรักความผูกพันต่อองค์กร (Competency & Engagement)	7.1 จำนวนหลักสูตรที่จัดอบรมให้กับบุคลากร	10 หลักสูตร	10 หลักสูตร	10 หลักสูตร	องค์กรมีการพัฒนาคุณภาพบริหารจัดการองค์กร (PMQA)
	7.2 ดำเนินการจัดทำและพัฒนาแผนที่ การประเมินความก้าวหน้าในสายอาชีพ (Career Path)	ดำเนินการทุกปีงานขั้นตอน ทั้ง 5 ระดับ ระดับ 1 : ศึกษาปัจจัยพื้นฐาน ระดับ 2 : วิเคราะห์งาน (Job Analysis) ระดับ 3 : ออกแบบการก้าวหน้าในสายอาชีพ ระดับ 4 : จัดทำอธิบายหลักการทำงานรา ระดับ 5 : พิจารณาการเลื่อนระดับตามแผนที่ที่กำหนด			บุคลากรมีทักษะ สมรรถนะสูง และมีความรักความผูกพันต่อองค์กร (Competency & Engagement)

แผนธุรกิจ (แผนปฏิบัติงาน) ประจำปีที่ 1-3				
แผนงาน/โครงการ	กิจกรรม	ทรัพยากร/งบประมาณ		
		ปีที่ 1	ปีที่ 2	ปีที่ 3
	5.2.3 การแผนที่ข้อมูลในการให้ความช่วยเหลือกลุ่มผู้มีอาชีพ อ่านเงื่อนไขๆ			
5.3 โครงการพัฒนาระบบการบริหารเพื่อใช้ในการปฏิบัติงาน	5.3.1 การพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ (IT) เพื่อใช้ในการปฏิบัติงาน	10,000,000	15,000,000	20,000,000
	5.3.2 การพัฒนาระบบฐานข้อมูลการประเมินราคาที่ดินของ บจธ.			
5.4 โครงการสำรวจความพึงพอใจและพัฒนาการให้บริการ	การสำรวจความพึงพอใจของผู้รับบริการที่มีต่อการดำเนินงานของ บจธ.	1,000,000	1,000,000	1,000,000
5.5 โครงการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ที่ดีและเกิดกับการเรียน	5.5.1 การจัดประเมินการเรียนรู้ที่ดีกับบุคลากร	2,000,000	2,540,000	3,000,000
	5.5.2 การจัดกิจกรรมและการปฏิบัติงานในองค์กร			
	5.5.3 การประเมินความก้าวหน้าในสายอาชีพ (Career Path)			
5.6 โครงการพัฒนาคุณภาพบริหารจัดการองค์กร PMQA	การพัฒนาคุณภาพบริหารจัดการองค์กร (PMQA)	1,000,000	1,000,000	1,000,000
5.7 โครงการจัดทำและพัฒนาสายอาชีพในสายของแผนประมาณ	5.8.1 การจัดทำและพัฒนาสายอาชีพและปฏิบัติการประจำปี	1,540,000	2,000,000	2,500,000
	5.8.2 การบริหารความเสี่ยงและควบคุมภายใน			
5.8 โครงการพัฒนากฎหมาย	การรวบรวมความคิดเห็นเพื่อการทบทวนปรับปรุงและเรียงตั้งกับ เกิดกลัวที่เกี่ยวข้อง	500,000	500,000	500,000
5.9 โครงการพัฒนาคุณภาพการดำเนินงานตามภารกิจขององค์กร	ความร่วมมือกับภาคีประสานพื้นที่ที่เป็นรูปธรรมในระดับนโยบายและระดับพื้นที่	2,000,000	2,000,000	2,000,000
5.10 โครงการเป็นๆ ตามนโยบายของผู้บริหาร		15,200,000	29,080,000	37,500,000
รวม		1,080,000,000	1,437,000,000	1,923,000,000

แผนการเงินขององค์การมหาชน 5 ปี

ประมาณการรายได้ปีที่ 1 - 5 (ตั้งสมมติฐานปี 2565 เป็นปีที่ 1)

	โครงการตามภารกิจ บจธ. (เดิม)		
ปีที่	ต้นเงิน	ดอกเบี้ย	รวม
ปีที่ 1	8,827,248.80	4,449,281.79	13,276,530.59
ปีที่ 2	12,777,919.21	9,611,790.99	22,389,710.20
ปีที่ 3	14,968,939.50	12,590,300.27	27,559,239.78
ปีที่ 4	14,627,585.14	11,940,313.13	26,567,898.27
ปีที่ 5	14,597,179.20	11,381,515.90	25,978,695.10
รวม	65,798,871.85	49,973,202.09	115,772,073.94

	โครงการบริหารจัดการที่ดินอย่างยั่งยืน		
ปีที่	ต้นเงิน	ดอกเบี้ย	รวม
ปีที่ 1			-
ปีที่ 2	3,912,000.00	5,580,000.00	9,492,000.00
ปีที่ 3	12,473,462.36	17,590,537.64	30,064,000.00
ปีที่ 4	24,600,298.78	33,943,701.22	58,544,000.00
ปีที่ 5	30,593,828.88	40,606,171.12	71,200,000.00
รวม	71,579,590.01	97,720,409.99	169,300,000.00

	โครงการแก้ไขปัญหาการสูญเสียสิทธิในที่ดินของเกษตรกรและผู้ยากจน		
ปีที่	ต้นเงิน	ดอกเบี้ย	รวม
ปีที่ 1			-
ปีที่ 2	5,044,800.00	7,200,000.00	12,244,800.00
ปีที่ 3	16,077,643.58	20,777,556.42	36,855,200.00
ปีที่ 4	31,710,673.03	39,026,245.26	70,736,918.29
ปีที่ 5	39,439,389.15	43,898,684.80	83,338,073.95
รวม	92,272,505.76	110,902,486.48	203,174,992.24

	โครงการพัฒนาเศรษฐกิจฐานราก		
ปีที่	ต้นเงิน	ดอกเบี้ย	รวม
ปีที่ 1			-
ปีที่ 2	878,400.00	1,252,800.00	2,131,200.00
ปีที่ 3	2,799,443.38	3,949,356.62	6,748,800.00
ปีที่ 4	5,520,262.89	7,620,937.11	13,141,200.00
ปีที่ 5	6,865,143.88	9,116,856.12	15,982,000.00
รวม	16,063,250.15	21,939,949.85	38,003,200.00

ปีที่	ต้นเงิน	ดอกเบี้ย	ดอกเบี้ยเงินฝากธนาคาร	รวมทั้งสิ้น
ปีที่ 1	8,827,248.80	4,449,281.79	779,600.00	14,056,130.59
ปีที่ 2	22,613,119.21	23,644,590.99	1,169,400.00	47,427,110.20
ปีที่ 3	46,319,488.81	54,907,750.96	1,559,200.00	102,786,439.78
ปีที่ 4	76,458,819.84	92,531,196.72	50,000.00	169,040,016.56
ปีที่ 5	91,495,541.11	105,003,227.94	50,000.00	196,548,769.05
รวม	245,714,217.77	280,536,048.41	3,608,200.00	529,858,466.17

หมายเหตุ

1. ดอกเบี้ยรับเงินฝากธนาคาร คิดเป็น ร้อยละ 0.25 ของร้อยละ 80 ของงบประมาณที่ได้ลงทุนสำหรับปีที่ 4 และปีที่ 5 คิดจาก 20 ล้านบาท
2. ประมาณการค้างรับคิดเป็นร้อยละ 40 ของรายรับประจำปี
3. ประมาณการรายรับประจำปีของสินเชื่อร้อยละ 60
4. ประมาณการปล่อยสินเชื่อ ตั้งแต่ปีที่ 1 เป็นเดือนเมษายน กับ เดือนกันยายนของทุกปี
5. ประมาณการสัญญาเช่า 14 สัญญา เมื่อครบกำหนดแล้วจัดทำเป็นสัญญาเช่าซื้อ ระยะเวลา 30 ปี อัตราดอกเบี้ยร้อยละ 3

ประมาณการแผนการเงินขององค์การมหาชน 5 ปี

ปีที่	รายรับ (บาท)	รายจ่าย (บาท)	ส่วนต่างที่รัฐต้องอุดหนุน	หมายเหตุ เช่น แหล่งที่มาของเงิน
ปีที่ 1	14,056,130.59	1,000,000,000.00	985,943,869.41	งบประมาณแผ่นดิน
ปีที่ 2	47,427,110.20	1,457,000,000.00	1,409,572,889.80	งบประมาณแผ่นดิน
ปีที่ 3	102,786,439.78	1,923,000,000.00	1,820,213,560.22	งบประมาณแผ่นดิน
ปีที่ 4	169,040,016.56			
ปีที่ 5	196,548,769.05			
รวม	529,858,466.17	4,380,000,000.00	4,215,730,319.44	

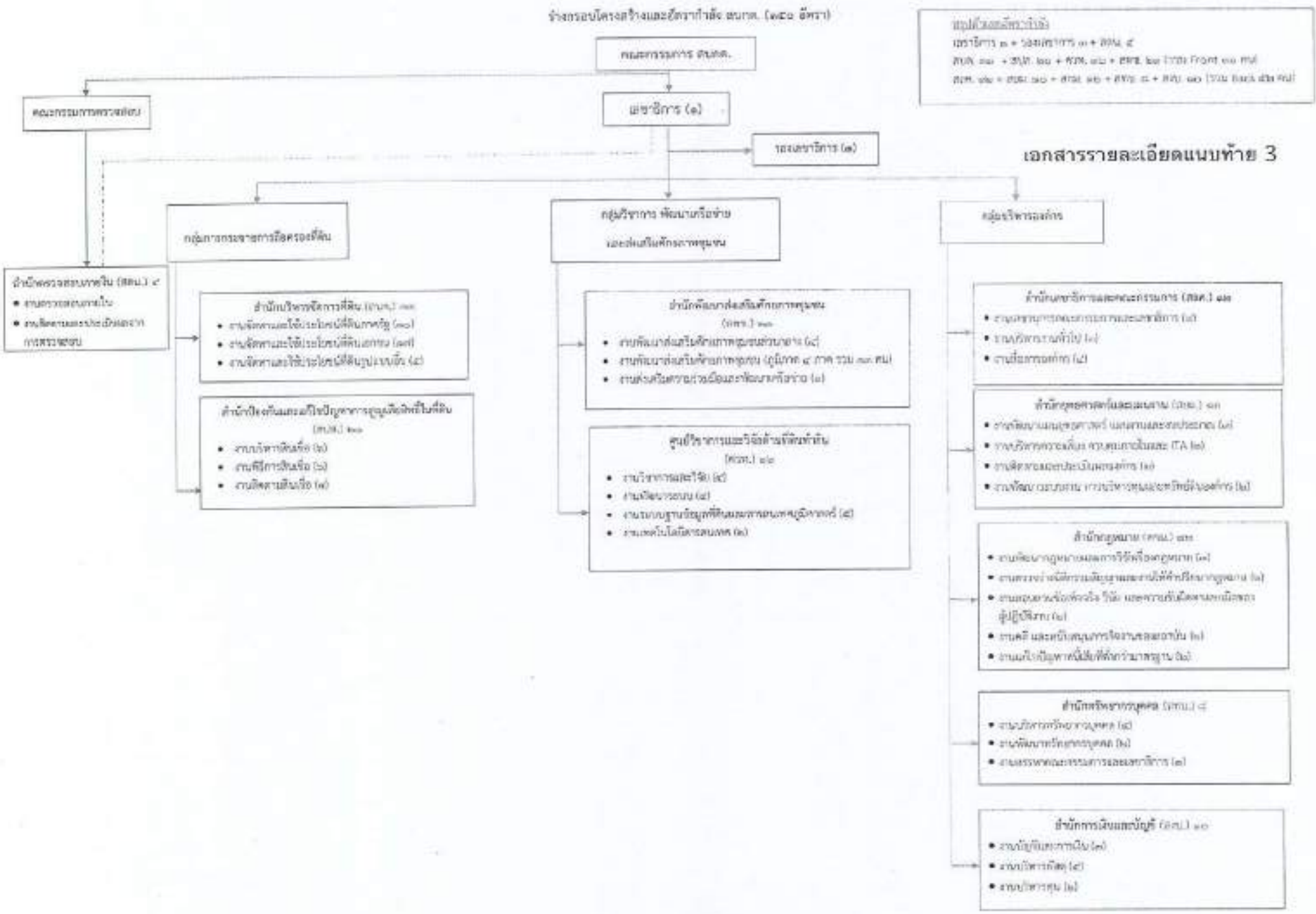
ร่างกรอบโครงสร้างและอัตรากำลัง สนกค. (๑๕๐ อัตรา)
สรุปตัวเลขอัตรากำลัง
คณะกรรมการ สนกค.
คณะกรรมการตรวจสอบ
เลขาธิการ (๑)
รองเลขาธิการ (๓)
เอกสารรายละเอียดแนบท้าย 3
กลุ่มการกระจายการถือครองที่ดิน
กลุ่มวิชาการ พัฒนาเครือข่าย
และส่งเสริมศักยภาพชุมชน
กลุ่มบริหารองค์กร
สำนักตรวจสอบภายใน (สตน.) ๙
• งานตรวจสอบภายใน
• งานติดตามและประเมินผลการตรวจสอบ
สำนักบริหารจัดการที่ดิน (สบจ.) ๓๙
• งานจัดหาและใช้ประโยชน์ที่ดินภาครัฐ (๑๐)
• งานจัดหาและใช้ประโยชน์ที่ดินเอกชน (๑๗)
• งานจัดหาและใช้ประโยชน์ที่ดินรูปแบบอื่น (๔)
สำนักป้องกันและแก้ไขปัญหาการบุกรุกและใช้ประโยชน์ในที่ดิน
(สปจ.) ๒๑๐
• งานบริหารทั่วไป (๖)
• งานวิชาการที่ดิน (๖)
• งานปฏิบัติการที่ดิน (๖๐)
• งานติดตามที่ดิน (๑๐)
สำนักพัฒนาส่งเสริมศักยภาพชุมชนฐานราก
(สพร.) ๒๑๐
• งานพัฒนาส่งเสริมศักยภาพชุมชนฐานราก (๖)
• งานพัฒนาส่งเสริมศักยภาพชุมชน (ภูมิภาค ๔ ภาค รวม ๓๐ คน)
• งานส่งเสริมความร่วมมือและพัฒนาเครือข่าย (๑๐)
ศูนย์วิชาการและวิจัยด้านที่ดินทำกิน
(ศวท.) ๑๐
• งานวิชาการและวิจัย (๔)
• งานพัฒนาระบบ (๔)
• งานระบบฐานข้อมูลที่ดินและการสนับสนุนเทคนิคภาคสนาม (๔)
• งานเทคโนโลยีการสนับสนุน (๑๐)
สำนักเลขาธิการและคณะกรรมการ (สลค.) ๑๑๐
• งานบริหารการประชุมคณะกรรมการและเลขาธิการ (๑๐)
• งานบริหารงานทั่วไป (๑๐)
• งานสื่อสารองค์กร (๔)
สำนักยุทธศาสตร์และแผนงาน (สยผ.) ๑๐๐
• งานพัฒนาแผนยุทธศาสตร์ แผนงาน และงบประมาณ (๑๐)
• งานบริหารความเสี่ยง การบูรณาการในและ ITA (๑๐)
• งานติดตามและประเมินผลองค์กร (๑๐)
• งานพัฒนาระบบงาน งานบริหารคุณภาพและเทคโนโลยีสำนักงานองค์กร (๑๐)
สำนักกฎหมาย (สกม.) ๑๐๐
• งานพัฒนากฎหมายและการวิจัยเรื่องกฎหมาย (๑๐)
• งานตรวจร่างนิติกรรมสัญญาและงานให้คำปรึกษากฎหมาย (๑๐)
• งานสอบสวนข้อเท็จจริง วินัย และความรับผิดทางแพ่งของผู้ปฏิบัติงาน (๑๐)
• งานคดี และหนี้สินบุคลากรโจทย์และจำเลย (๑๐)
• งานแก้ไขปัญหาที่มีมูลที่ดินและการมาตรฐาน (๑๐)
สำนักทรัพยากรบุคคล (สทบ.) ๔๐
• งานบริหารทรัพยากรบุคคล (๑๐)
• งานพัฒนาทรัพยากรบุคคล (๑๐)
• งานยุทธศาสตร์และกรรมการและเลขาธิการ (๑๐)
สำนักการเงินและบัญชี (สกบ.) ๑๐
• งานบัญชีและการเงิน (๓๐)
• งานบริหารทั่วไป (๔)
• งานบริหารทุน (๑๐)

ร่างกรอบอำนาจหน้าที่และอัตรากำลัง (ฉบับผ่านคณะอนุกรรมการบริหารทรัพยากรบุคคล)

ส่วนดำเนินการ	อำนาจหน้าที่	อัตรากำลัง
เลขาธิการ สบกด.		1
รองเลขาธิการ สบกท.		3
1. กลุ่มการกระจายการถือครองที่ดิน		
1.1 สำนักบริหารจัดการที่ดิน		33
งานจัดหาและใช้ประโยชน์ที่ดินภาครัฐ	• ดำเนินการจัดหาที่ดิน (ซื้อที่ดิน งานเช่าที่ดิน แลกเปลี่ยน บริจาค ให้ใช้ประโยชน์ที่ดิน ทั้งภาครัฐและเอกชน) เพื่อดำเนินการตามภารกิจของ สบกด. โดยดำเนินการตามข้อบังคับ ระเบียบ ประกาศ คำสั่ง และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง • ตรวจสอบคุณสมบัติองค์กรชุมชน กลุ่มบุคคล หรือบุคคล ที่ประสงค์ขอรับการจัดสรรที่ดินทำกิน รวมทั้ง การจัดระบบสินเชื่อเพื่อเช่าซื้อที่ดินและการพัฒนาอาชีพ • ดำเนินการวิเคราะห์ศักยภาพและความเหมาะสมการใช้ประโยชน์ที่ดิน การประเมินราคาทรัพย์สิน ตามขั้นตอนและกระบวนการในการให้ได้มาซึ่งราคาประเมินทรัพย์สิน รวมทั้งการพิจารณาและให้ความเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของราคาทรัพย์สินก่อนที่จะดำเนินการจัดหาที่ดิน รวมทั้งการประสานงานและกำกับดูแลการประเมินราคาทรัพย์สินให้เป็นไปตามมาตรฐานวิชาชีพ และหรือหลักเกณฑ์ที่สถาบันกำหนด • ดำเนินการด้านภูมิสารสนเทศที่ดิน ภูมิทัศน์ การวางผังและออกแบบงานสถาปัตยกรรมและวิศวกรรม เพื่อการบริหารจัดการที่ดินให้ได้ประโยชน์สูงสุด • ประสานงานกับหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน ในด้านการพัฒนาที่ดินให้เกิดประโยชน์สูงสุด อาทิ การปรับปรุงพื้นที่หรือโครงสร้างพื้นฐาน เป็นต้น • ดำเนินการจัดสรรที่ดินให้เกษตรกรและผู้ยากจน ให้ได้ใช้ประโยชน์อย่างทั่วถึง • ดำเนินการพัฒนาที่ดิน โดยการจัดทำแผนและการพัฒนาทรัพยากรที่ดิน การสนับสนุนให้องค์กรชุมชนมีการบริหารจัดการที่ดินอย่างมี	(10)
งานจัดหาและใช้ประโยชน์ที่ดินเอกชน		(17)

ส่วนดำเนินการ	อำนาจหน้าที่	อัตรากำลัง
	ประสิทธิภาพร่วมกัน • ดำเนินการประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อแก้ไขปัญหาที่ดินของเกษตรกรและผู้ยากจน	
งานจัดหาและใช้ประโยชน์ที่ดินรูปแบบอื่น	• ส่งเสริมการจัดระบบตลาดกลางที่ดิน การติดต่อ ประสานระหว่างเจ้าของที่ดิน และกลุ่มเกษตรกรหรือผู้ประสงค์ที่จะใช้ที่ดิน • ดำเนินการสนับสนุน และ/หรือช่วยเหลือ เกี่ยวกับข้อตกลงการใช้ประโยชน์ในที่ดินรูปแบบต่างๆ รวมถึงการให้สินเชื่อในรูปแบบต่างๆ แก่เกษตรกร/ผู้ประสงค์จะใช้ที่ดิน ได้แก่ การเช่าซื้อ เช่าหรือเช่าช่วง หรือการให้ใช้ประโยชน์ภายใต้สัญญา อัตราราคา และข้อตกลงต่างๆ	(5)
1.2 สำนักป้องกันและแก้ไขปัญหาการสูญเสียสิทธิ์ในที่ดิน		20
งานบริหารสินเชื่อ	ดำเนินการด้านสินเชื่อกับกลุ่มเป้าหมายรายย่อยโดยการโอนจากการจำนองขายฝากหรือสูญเสียสิทธิ์ที่เกี่ยวกับการปฏิบัติภารกิจ ของ สบกด. เพื่อกระจายการถือครองที่ดินที่เป็นธรรมและยั่งยืน และมีการใช้ประโยชน์ในที่ดินอย่างเหมาะสม พัฒนาธุรกรรมด้านสินเชื่อ ติดต่อกับผู้ยื่นคำขอและรับคำขอสินเชื่อ ตรวจสอบคำขอสินเชื่อ เก็บและรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง วิเคราะห์และพิจารณาอนุมัติสินเชื่ออย่างเที่ยงธรรม รวดเร็ว รอบคอบโดยดำเนินการตามข้อบังคับ ระเบียบ ประกาศ คำสั่ง และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง	(6)
งานพิธีการสินเชื่อ	ดำเนินการด้านนิติกรรมสัญญาต่างๆ การจดทะเบียนสิทธิ การโอน การโอนและงานพิธีการสินเชื่ออื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง	(6)
งานติดตามสินเชื่อ	ดำเนินการติดตามการชำระเงิน/ค่าเช่า จากเกษตรกร/ผู้ยากจน หรือผู้ใช้ที่ดินที่ได้รับสินเชื่อจาก สบกด. ซึ่งมีสถานะหนี้อยู่ในภาวะปกติและยังไม่ได้ปรับชั้นเป็นหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ รวมทั้งเสนอแนวทางในการแก้ไขปัญหาที่เกิดจากการติดตามสินเชื่อ	(7)
2. กลุ่มวิชาการ พัฒนาเครือข่ายและส่งเสริมศักยภาพชุมชน		
2.1 สำนักพัฒนาและส่งเสริมศักยภาพชุมชน		21

ส่วนดำเนินการ	อำนาจหน้าที่	อัตรากำลัง
งานพัฒนาส่งเสริมศักยภาพชุมชนส่วนกลางและส่วนภูมิภาค	• ดำเนินการส่งเสริมพัฒนาศักยภาพชุมชน ศึกษา วิเคราะห์ จัดทำแผนดำเนินการส่งเสริมศักยภาพของกลุ่มเป้าหมายและองค์กรชุมชนในด้านต่าง ๆ • ดำเนินการพัฒนาอาชีพ พัฒนาช่องทาง วางแผนการตลาดร่วมกับชุมชน • ประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ เพื่อหาช่องทางการจำหน่ายสินค้า ให้กับผู้ที่ได้รับสินเชื่อจากสถาบันและ/หรือผู้เข้าร่วมโครงการ • ส่งเสริมให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ สร้างองค์ความรู้ และการพัฒนาการดำเนินงานระหว่างหน่วยงานกับชุมชน • ประสานงานกับหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน ภาคประชาสังคม องค์กรชุมชน ผู้ใช้ประโยชน์ที่ดินหรือผู้เช่าที่ดิน ในด้านการพัฒนาที่ดินให้เกิดประโยชน์สูงสุด	(16)
งานส่งเสริมความร่วมมือและพัฒนาเครือข่าย	• ส่งเสริม สนับสนุน เชื่อมโยง และการพัฒนาเครือข่าย ทั้งภาครัฐ เอกชน ภาคประชาสังคม และองค์กรชุมชน เพื่อให้สร้างความเข้าใจและก่อให้เกิดความร่วมมือในการดำเนินงานตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ของ สบกด. และของกลุ่ม/องค์กรชุมชนที่ร่วมโครงการ • ดำเนินการพัฒนาการมีส่วนร่วมกับเครือข่ายต่าง ๆ และการสร้างความตระหนักความเป็นเจ้าของร่วมกัน • ดำเนินการส่งเสริมความร่วมมือในการบริหารจัดการที่ดินร่วมกันและการประสานความร่วมมือระดับนโยบายของภาคีพัฒนา • ดำเนินการพัฒนาและดูแลฐานข้อมูลเครือข่ายการทำงานในพื้นที่ ทั้งภาครัฐเอกชน และองค์กรชุมชน • ดำเนินการส่งเสริมการสร้างคุณค่าร่วมกันระหว่างหน่วยงานและภาคประชาสังคม • ดำเนินการติดตามผลการดำเนินงานของเครือข่าย ทั้งภาครัฐ เอกชน และองค์กรชุมชน เพื่อพัฒนาข้อเสนอเชิงนโยบาย	4
2.2 ศูนย์วิชาการและวิจัยด้านที่ดินทำกิน		16
งานวิชาการและวิจัย	• ดำเนินการจัดทำข้อมูลและชุดองค์ความรู้ในด้านการถือครองที่ดิน การกระจายการถือครองที่ดินทำกิน การบริหารจัดการที่ดินในประเทศ และ	(4)

ส่วนดำเนินการ	อำนาจหน้าที่	อัตรากำลัง
	การศึกษาเปรียบเทียบแนวปฏิบัติที่ดีจากแหล่งความรู้ทั้งในและต่างประเทศ เพื่อนำมาเป็นข้อมูลประกอบการดำเนินงานกระจายการถือครองที่ดินของประเทศ ทั้งในมิติด้านกฎหมาย นโยบาย แผนงาน แนวทาง เครื่องมือในการปฏิบัติงาน • ดำเนินการสร้างและถ่ายทอดองค์ความรู้ การบริการและเผยแพร่วิชาการ การพัฒนา และอบรมให้แก่ประชาชนและกลุ่มเป้าหมาย • ดำเนินการวิจัยและพัฒนาด้านการบริหารจัดการที่ดิน การใช้ประโยชน์ที่ดิน การบริหารการถือครองที่ดิน การป้องกันการสูญเสียสิทธิ์ การพัฒนาส่งเสริมศักยภาพชุมชน และเครือข่ายองค์กรชุมชน • ส่งเสริมและพัฒนานวัตกรรมด้านการบริหารจัดการที่ดิน เครือข่ายและองค์กรชุมชน กระจายการถือครองที่ดิน	
งานพัฒนาระบบ	• ดำเนินการพัฒนาและจัดทำแผนกลยุทธ์ แผนแม่บทด้าน IT เพื่อกำหนดนโยบาย ทิศทาง ประกอบการวิเคราะห์ตัดสินใจ และสนับสนุนการดำเนินงานตามพันธกิจ • ดำเนินการพัฒนาระบบโปรแกรมและซอฟแวร์ในการบริหารจัดการที่ดิน การกระจายการถือครองที่ดิน การป้องกันการสูญเสียสิทธิ์ การพัฒนาศักยภาพชุมชน และการบริหารองค์กรเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพและตอบสนองต่อการปฏิบัติงานในอนาคต	(4)
งานระบบฐานข้อมูลที่ดินและสารสนเทศภูมิศาสตร์	• ดำเนินการพัฒนาระบบฐานข้อมูลและสารสนเทศภูมิศาสตร์ (GIS) เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานและการตัดสินใจในการกระจายการถือครองที่ดิน • ดำเนินการให้บริการข้อมูล ความรู้ รายดำเนินการเชิงวิเคราะห์เกี่ยวกับดำเนินการพัฒนาโดยชุมชนท้องถิ่น ระบบฐานข้อมูลภูมิสารสนเทศองค์กรชุมชน ภาคีพัฒนา ผู้ใช้ประโยชน์ที่ดินของสถาบัน และที่ดินอื่นที่เกี่ยวข้อง	(5)
งานเทคโนโลยีสารสนเทศ	• ดำเนินการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อปฏิบัติดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับงาน IT และ IT support • ดำเนินงานด้านระบบคอมพิวเตอร์ เครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศ และความมั่นคงปลอดภัยทางไซเบอร์	(2)

ส่วนดำเนินการ	อำนาจหน้าที่	อัตรากำลัง
	• บำรุงรักษา ซ่อมแซมครุภัณฑ์คอมพิวเตอร์ และ • บริหารงานด้าน IT Outsource	
3. กลุ่มบริหารองค์กร		
3.1 สำนักเลขาธิการและคณะกรรมการ		12
งานเลขานุการคณะกรรมการและเลขาธิการ	• สนับสนุนการปฏิบัติงานของฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการและผู้บริหาร ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ • อำนวยการจัดประชุมคณะกรรมการ และการประชุมระดับนโยบายที่เกี่ยวข้อง • ดำเนินการกลั่นกรองและปฏิบัติตามนโยบายหรือภารกิจของคณะกรรมการและผู้บริหาร • ประสานงานกับหน่วยงานภายในและภายนอกระดับนโยบายตามที่ได้รับมอบหมาย	(4)
งานบริหารงานทั่วไป	• ดำเนินงานบริหารงานทั่วไป งานธุรการและงานสารบรรณกลางของ สบ กค. เช่น งานรับส่งเอกสาร ร่างหนังสือ เป็นต้น	(3)
งานสื่อสารองค์กร	• ดำเนินงานด้านการประชาสัมพันธ์ และสื่อสารองค์กร • ดำเนินงานด้านการวิเทศสัมพันธ์ และสร้างภาพลักษณ์ที่ดีขององค์กร • ดำเนินการสร้างความร่วมมือ ติดต่อ ประสานงาน กับหน่วยดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับการประชาสัมพันธ์ การสื่อสารองค์กร และวิเทศสัมพันธ์ ทั้งภายในและต่างประเทศ และการสนับสนุนภารกิจของสถาบัน • ดำเนินการสร้างระบบสมาชิกและการจัดทำบันทึกความร่วมมือระหว่างองค์กร • ดำเนินการผลิตสื่อ/เครื่องมือที่เกี่ยวข้องจากผลผลิตงานวิจัย งานพัฒนาองค์ความรู้ งานนวัตกรรม และการนำเสนอผลงานของสถาบันในรูปแบบต่าง ๆ	(4)

ส่วนดำเนินการ	อำนาจหน้าที่	อัตรากำลัง
3.2 สำนักยุทธศาสตร์และแผน		10
งานพัฒนาแผนยุทธศาสตร์ แผนงานและงบประมาณ งานบริหารความเสี่ยง ควบคุมภายในและ ITA งานติดตามและประเมินผลองค์กร งานพัฒนาระบบงานการบริหารทุนและทรัพย์สินองค์กร	• งานจัดทำและพัฒนาแผนยุทธศาสตร์ แผนการปฏิบัติดำเนินการและงบประมาณ - วิเคราะห์และจัดทำยุทธศาสตร์ขององค์กร - จัดทำแผนการปฏิบัติดำเนินการและทบทวนแผนกลางปี - จัดทำคำของบประมาณ รายละเอียดการชี้แจงคณะกรรมการธิการ	(2)
	• งานบริหารความเสี่ยงและควบคุมภายใน - วางแผนการบริหารความเสี่ยง - วางแผนการควบคุมภายใน - วิเคราะห์สถานการณ์ ติดตามการควบคุม และประเมินผลการดำเนินงานรายไตรมาส	(1)
	• งานจัดทำการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใส (ITA) - วางแผนการประเมินผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายใน (IIT) - วางแผนการประเมินผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายนอก (EIT) - วางแผนการเปิดเผยข้อมูลสาธารณะ (OIT)	(1)
	• งานพัฒนาตัวชี้วัดองค์กร / ส่วนงาน - จัดทำตัวชี้วัดการประเมินองค์การมหาชน และติดตามประเมินผลรายไตรมาส - วิเคราะห์วางแผนกำหนดและพัฒนาตัวชี้วัดการปฏิบัติงานภายในองค์กร	(1)
	• งานวิเคราะห์ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานตามแผนต่าง ๆ - ติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานตามแผนปฏิบัติรายไตรมาส และประจำปี พร้อมรายดำเนินการผ่านระบบ e-MENSCR ของสภาพัฒน์ ระบบ BB-EvMIS ของสำนักงบประมาณ - จัดทำแผนแม่บทส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติ และติดตามประเมินผล - จัดทำแผนด้านธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน และติดตามประเมินผล - วางแผนและดำเนินการตาม พรบ.อำนวยความสะดวก	(1)
	• งานพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ (PMQA) - วางแผนการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ รายหมวด	(1)

ส่วนดำเนินการ	อำนาจหน้าที่	อัตรากำลัง
	- ดำเนินการตามแผนและประเมินผล	
	• งานพัฒนากระบวนการ / รูปแบบการปฏิบัติงาน และการสนับสนุนภารกิจของสถาบัน - วิเคราะห์กระบวนการ/รูปแบบการปฏิบัติงาน เพื่อปรับปรุงและพัฒนาให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง - นำเสนอรูปแบบหรือผลิตภัณฑ์การให้บริการใหม่ ๆ เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานตามภารกิจขององค์กร	(1)
	• งานบริหารทุนและทรัพย์สินองค์กร - วิเคราะห์วางแผนการบริหารทุนและทรัพย์สินขององค์กรให้มีประสิทธิภาพ - จัดหา ระดมเงินทุน หรือทรัพย์สิน และการลงทุนเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อองค์กรอย่างสูงสุด	(1)
3.3 สำนักกฎหมาย		12
งานพัฒนากฎหมายและการวิจัยเรื่องกฎหมาย	• ดำเนินการวิจัยและพัฒนากฎหมาย มีหน้าที่ร่างและแก้ไข กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ คำสั่ง ประกาศ ตลอดจนกฎและหลักเกณฑ์ต่าง ๆ ของ สบกต. และการวิจัยเรื่องกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสถาบันเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน	(3)
งานตรวจร่างนิติกรรมสัญญาและงานให้คำปรึกษา	• ดำเนินการตรวจร่างนิติกรรมสัญญาและงานให้คำปรึกษากฎหมาย มีหน้าที่ยกร่างหรือแก้ไขสัญญาต่างๆ ตลอดจนหนังสือ ข้อตกลงที่มีผลก่อให้เกิดนิติสัมพันธ์ กับ สบกต. ตีความวินิจฉัยปัญหากฎหมาย ให้คำปรึกษาแนะนำ และให้ความเห็นทางกฎหมายแก่หน่วยงานภายในและภายนอก • ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของคณะกรรมการและผู้บริหาร และปฏิบัติงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับดำเนินการด้านกฎหมาย ด้านคดี หรือที่ได้รับมอบหมาย	(2)
งานคดี และสนับสนุนภารกิจงานของสถาบัน	• ดำเนินการคดี มีหน้าที่ฟ้องร้อง ต่อสู้คดี เข้าว่าต่าง แก้ต่าง เป็นโจทย์ร่วมหรือจำเลยร่วม ทั้งในคดีแพ่ง คดีอาญา คดีปกครอง คดีทุจริต และทุกประเภท แจ้งความร้องทุกข์ กล่าวโทษ หรือร้องขอประสานงานให้พนักงานสอบสวน เจ้าหน้าที่รัฐผู้มีอำนาจ พนักงานอัยการ ตลอดจน	(2)

ส่วนดำเนินการ	อำนาจหน้าที่	อัตรากำลัง
	ว่าจ้างหนายความ เข้ามาดำเนินคดีแทนในคดีทุกประเภทในศาลทุกศาล	
งานแก้ไขปัญหาหนี้เสียที่ต่ำกว่ามาตรฐาน	• ดำเนินการติดตามหนี้ที่จัดชั้นต่ำกว่ามาตรฐาน • ดำเนินการกระบวนการทางกฎหมายและการบังคับคดี	(2)
งานสอบสวนข้อเท็จจริง วินัย และความรับผิดชอบทางละเมิดของผู้ปฏิบัติงาน	• ดำเนินการสอบสวนข้อเท็จจริง วินัย และความรับผิดทางละเมิดของผู้ปฏิบัติงาน มีหน้าที่ดำเนินกระบวนการและประสานงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับคดีแพ่ง คดีอาญาและคดีปกครอง การจัดทำสำนวนการสอบสวนในเรื่องต่างๆ ของ สบกค.	(2)
3.4 สำนักทรัพยากรบุคคล		8
งานบริหารทรัพยากรบุคคล	งานสรรหา บรรจุและแต่งตั้ง มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้ • ดำเนินการเกี่ยวกับสรรหาบุคคลเข้าเป็นผู้ปฏิบัติดำเนินการ การสอบ การบรรจุ และแต่งตั้ง • ประเมินบุคคลและผลดำเนินการ การเลื่อนระดับปฏิบัติงานเพื่อแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งที่สูงขึ้น การโอน การย้าย การช่วยปฏิบัติงาน และการออกจากงานของเจ้าหน้าที่และลูกจ้าง ให้สอดคล้องและเป็นไปตามระเบียบมาตรฐานและหลักเกณฑ์ต่าง ๆ • ดำเนินการจ้าง จัดทำสัญญาจ้าง สัญญาจ้างทดลองงาน และเลิกจ้างเจ้าหน้าที่และลูกจ้าง • ดำเนินการเกี่ยวกับการรักษาการแทนและปฏิบัติการแทนผู้อำนวยการ และหัวหน้าส่วนงานระดับสำนัก/กอง • ดำเนินการปรับอัตราเงินเดือนเจ้าหน้าที่และลูกจ้าง ตามผลการการปฏิบัติงาน งานข้อมูลบุคคลและบำเหน็จความชอบ มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้ • ดำเนินการเกี่ยวกับการเลื่อนเงินเดือนเจ้าหน้าที่และลูกจ้าง จัดทำและตรวจคำสั่งเลื่อนเงินเดือน/ค่าจ้าง ของหน่วยงาน • ดำเนินการเกี่ยวกับการเสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ • ดำเนินการเกี่ยวกับการจ่าย รับคืน ส่งคืน เครื่องราชอิสริยาภรณ์ • ดำเนินการเกี่ยวกับการจัดเก็บรักษา จัดทำบัญชีคุมแฟ้ม บันทึกข้อมูลในแฟ้มทะเบียนประวัติ ของเจ้าหน้าที่และลูกจ้าง และแฟ้มสัญญาจ้างเจ้าหน้าที่และลูกจ้าง • ดำเนินการเกี่ยวกับการบันทึกข้อมูลบุคคลในระบบสารสนเทศทรัพยากรบุคคลระดับหน่วยงาน (DPIS) • ดำเนินการเกี่ยวกับกองทุนสำรองเลี้ยงชีพสำหรับเจ้าหน้าที่ • ดำเนินการตามระเบียบว่าด้วยการลาทุกประเภทตามที่ได้รับการมอบอำนาจ • ดำเนินการเกี่ยวกับการบันทึกข้อมูลในระบบจ่ายตรงเงินเดือนและค่าจ้างประจำ ระบบเบิกจ่ายสวัสดิการรักษาพยาบาล และส่งเอกสารที่เกี่ยวข้องให้กองการเงินบัญชีและบริหารหุน และหน่วยงานประกันภัยภายนอก	(4)

ส่วนดำเนินการ	อำนาจหน้าที่	อัตรากำลัง
	• ดำเนินการจัดทำข้อมูลบุคคลในฐานข้อมูล เช่น บัญชีอาวุโส บัญชีระยะเวลาในการปฏิบัติงานในหน่วยงานปัจจุบันของเจ้าหน้าที่และลูกจ้าง บัญชีการได้รับแต่งตั้งให้เป็นคณะกรรมการ อนุกรรมการ หรือคณะทำงานต่าง ๆ • ดำเนินการเกี่ยวกับการออกหนังสือรับรองเงินเดือน รับรองการปฏิบัติงาน และรับรองสิทธิต่างๆ งานวินัยและส่งเสริมคุณธรรม มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้ • ดำเนินการเกี่ยวกับการสืบสวน สอบสวน และพิจารณาดำเนินการวินัย ดำเนินการเรื่องราวร้องทุกข์กล่าวโทษ งานสมรรถนะ การติดตามประเมินความประพฤติและการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่และลูกจ้าง • จัดทำทะเบียนประวัติพฤติการณ์ผู้กระทำผิดวินัยและถูกร้องเรียน กล่าวโทษ การตรวจสอบพฤติการณ์ของเจ้าหน้าที่และลูกจ้าง • เสริมสร้างและพัฒนาให้เจ้าหน้าที่และลูกจ้าง มีวินัยและจรรยาบรรณของเจ้าหน้าที่ของรัฐ รวมทั้งมีสมรรถนะ • เสริมสร้างระบบคุณธรรม การจัดทำแผนการป้องกันและป้องปรามการทุจริตประพฤติมิชอบ • ตรวจสอบสืบสวนหาข้อเท็จจริงอันเนื่องมาจากการกล่าวหา ร้องเรียน แจ้งเบาะแสหรือขอความร่วมมือให้ดำเนินการแก่เจ้าหน้าที่และลูกจ้าง ในกรณีถูกกล่าวหาว่าทำผิดวินัย งานอัตรากำลังและระบบดำเนินการ • ดำเนินการเกี่ยวกับการจัดทำแผน การจัดส่วนงานและอัตรากำลังของสถาบัน การวางแผนกำลังคน การกำหนดและเกลี่ยอัตรากำลัง การติดตามและประเมินผลการใช้กำลังคน • จัดทำบัญชีถือจ่ายเงินเดือนและค่าจ้างประจำ • จัดเก็บข้อมูลเพื่อวิเคราะห์และการวางแผนกำลังคน การประเมินค่างาน การกำหนดตำแหน่ง และการปรับปรุงการกำหนดตำแหน่ง การขอสนับสนุนอัตรากำลังใหม่ • จัดทำคำบรรยายลักษณะ ดำเนินการมาตรฐานกำหนดตำแหน่ง เกณฑ์มาตรฐานการทำงาน	
งานพัฒนาทรัพยากรบุคคล	งานพัฒนาทรัพยากรบุคลากร มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้ • ศึกษา วิเคราะห์ พัฒนา การประเมินความต้องการและความจำเป็นในการฝึกอบรม การจัดทำแผนการพัฒนาบุคลากร เพื่อให้บุคลากรมีความรู้ความสามารถในการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์สถาบัน • ศึกษา วิเคราะห์ วางแผน ออกแบบและพัฒนารายละเอียดโครงการ หลักสูตรฝึกอบรมตามแผนปฏิบัติการประจำปี เพื่อให้บุคลากรมีขีดความสามารถในการขับเคลื่อนภารกิจในปัจจุบันและอนาคต • ศึกษา วิเคราะห์ วางแผนพัฒนารายบุคคล รวมทั้งติดตาม ประมวลผลการพัฒนารายบุคคลเพื่อให้บุคลากรมีการพัฒนาสมรรถนะที่เหมาะสมในการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง	(2)

ส่วนดำเนินการ	อำนาจหน้าที่	อัตรากำลัง
	• ศึกษา วิเคราะห์ วางแผนและจัดทำแผนการจัดการความรู้ เพื่อให้การจัดการความรู้สนับสนุนการดำเนินงานการตามแผนยุทธศาสตร์และนำไปสู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ • ศึกษา วิเคราะห์ วางแผน ดำเนินการเกี่ยวกับการจัดทำแผนการเตรียมกำลังคนคุณภาพและพัฒนาบุคลากรและคำของบประมาณรับการจัดสรรทุนของรัฐบาล (ทุน ก.พ.) (ถ้ามี) เพื่อไปศึกษา ฝึกอบรม ทั้งในประเทศและต่างประเทศ • ศึกษา วิเคราะห์ วางแผน ดำเนินการจัดการสวัสดิการของสถาบัน เพื่อให้บุคลากรได้รับสิทธิประโยชน์ด้านสวัสดิการที่เหมาะสมและเพียงพอ สามารถแข่งขันกับตลาดได้ • ศึกษา วิเคราะห์ วางแผน ดำเนินการเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคลากรให้ครอบคลุมทุกมิติ สร้างสมดุลระหว่างชีวิตกับการทำงานและเสริมสร้างความผูกพันของบุคลากรที่มีต่อองค์กร • ศึกษา วิเคราะห์ วางแผน และทำการประเมินผลความพึงพอใจและความผูกพันของบุคลากร เพื่อนำผลการพัฒนาปรับปรุงให้บุคลากรมีความผูกพันและภักดีต่อองค์กร	
งานสรรหาคณะกรรมการและเลขาธิการ	งานสรรหาคณะกรรมการและเลขาธิการ • ดำเนินการเกี่ยวกับการสรรหาคณะกรรมการ ตามกฎหมาย มติ ครม. ข้อบังคับ ระเบียบ และประกาศที่สถาบันกำหนด • จัดการประชุมคณะอนุกรรมการสรรหา การเสนอรายชื่อผู้ผ่านการคัดเลือกต่อรัฐมนตรีผู้กำกับดูแล และนำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณา • ดำเนินการเกี่ยวกับการสรรหาผู้อำนวยการสถาบัน ตามกฎหมาย มติ ครม. ข้อบังคับ ระเบียบ และประกาศที่สถาบันกำหนด • จัดการประชุมคณะอนุกรรมการสรรหาเลขาธิการสถาบัน การเสนอรายชื่อผู้ผ่านการคัดเลือกต่อรัฐมนตรีผู้กำกับดูแลพิจารณา และนำเสนอไปยังสำนักดำเนินการ ก.พ.ร. และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง • จัดการประชุมคณะอนุกรรมการประเมินผลเลขาธิการสถาบัน การนำเสนอตัวชี้วัดต่อคณะกรรมการ การติดตามการประเมินและผลการประเมิน การเสนอผลการประเมิน และการพิจารณาปรับเลื่อนเงินเดือนและค่าตอบแทนผันแปรของเลขาธิการสถาบัน	(1)
3.5 สำนักการเงินและบัญชี		10
งานบัญชีและการเงิน	• งานการเงิน มีหน้าที่เบิกเงินจากกรมบัญชีกลาง บริหารเงินคงเหลือให้มีสภาพคล่องและเกิดผลตอบแทนที่เหมาะสม พัฒนาระบบการเงิน ควบคุมดูแล การรับเงิน จ่ายเงิน การเก็บรักษาเงิน และเอกสารสำคัญที่เกี่ยวกับการเงิน	(3)

ส่วนดำเนินการ	อำนาจหน้าที่	อัตรากำลัง
	• งานบัญชี มีหน้าที่วิเคราะห์สถานะการเงินของ สบกต. พัฒนาระบบบัญชี ตรวจสอบและควบคุมการเบิกจ่ายเงินให้เป็นไปตามระเบียบ ข้อบังคับ คำสั่งและหลักเกณฑ์ของ สบกต. จัดทำบัญชี รายดำเนินการทางการเงิน และอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อรายดำเนินการต่อสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน สำนักงบประมาณ กรมบัญชีกลาง และหน่วยงานอื่น เก็บรักษาเอกสารสำคัญที่เกี่ยวกับการเงิน ควบคุมดูแลรักษาเอกสารทางบัญชี	
งานบริหารทุน	• ทำหน้าที่บริหารสภาพคล่อง ศึกษา วิเคราะห์ และจัดทำรายงานการวิเคราะห์ต้นทุนที่เหมาะสมในการดำเนินการธุรกิจ รวมทั้งการจัดทำข้อมูลเพื่อประกอบการพิจารณากำหนดอัตราดอกเบี้ยเงินให้สินเชื่อของ สบกต. เพื่อให้การดำเนินงานของ สบกต. เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ • ดำเนินการพัฒนาและบริหารจัดการเงินทุน ทรัพย์สิน และรายได้จากการดำเนินงาน • ดำเนินการพัฒนาและส่งเสริมระบบการให้สินเชื่อ การติดตามสินเชื่อ และการส่งชำระสินเชื่อให้มีประสิทธิภาพสูงสุด • บันทึกข้อมูลในระบบฐานข้อมูลและจัดเก็บเอกสารสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการกระจายการถือครองที่ดิน	(2)
งานบริหารพัสดุ	• ให้บริการเกี่ยวกับ การจัดซื้อ จัดจ้าง งานซ่อมบำรุงรักษา งานการตรวจสอบการรับจ่ายพัสดุ และเก็บรักษาพัสดุ • ดำเนินการดูแลรักษาและอำนวยความสะดวกอาคารสถานที่ ยานพาหนะ พัฒนาระบบงานและข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับการบริหารพัสดุ เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานต่างๆ ใน สบกต. • ดำเนินการด้านนิติกรรมสัญญาต่างๆ การจดทะเบียนสิทธิ การโอน การไถ่ถอน ที่เกี่ยวข้องกับทรัพย์สินของสถาบัน	(4)
3.5 สำนักตรวจสอบภายใน	• จัดให้มีการตรวจสอบ ตามพระราชกฤษฎีกา ข้อบังคับ ระเบียบ กฎหมาย และนโยบายตามยุทธศาสตร์ดำเนินการของ สบกต. เกี่ยวกับการเงิน บัญชี และสินเชื่อ การพัสดุและทรัพย์สิน • วิเคราะห์ระบบการบริหารจัดการ และระบบควบคุมภายใน เสนอแนะแนวทางและมาตรการเพื่อพัฒนาระบบดำเนินการที่เป็นประโยชน์ต่อ สบกต.	4

ส่วนดำเนินการ	อำนาจหน้าที่	อัตรากำลัง
	• ติดตามผลการตรวจสอบ และผลการปฏิบัติงานตามนโยบายการบริหารความเสี่ยง ให้คำปรึกษาและประสานหน่วยงานต่างๆ ทั้งหน่วยงานรับตรวจสอบภายในและหน่วยงานภายนอกที่เกี่ยวข้อง • ทำหน้าที่เป็นเลขานุการและสนับสนุนการดำเนินงานของคณะกรรมการตรวจสอบ จัดทำรายงานและเสนอผลการตรวจสอบแก่คณะกรรมการตรวจสอบ คณะกรรมการ สบกศ. และฝ่ายบริหาร • ปฏิบัติงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องหรือได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการตรวจสอบหรือฝ่ายบริหาร เพื่อให้การบริหารงานของ สบกศ. มีประสิทธิภาพและธรรมาภิบาล และปฏิบัติงานอื่น ๆ ตามที่เกี่ยวข้องหรือได้รับมอบหมาย	

กรอบสาระสำคัญ และแผนการจัดทำกฎหมายลำดับรอง
ตามร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. ....
โดยมีกฎหมายลำดับรองตามพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. ....
รวมทั้งหมด ๓๖ ฉบับ ได้แก่ ข้อบังคับ ๑๔ ฉบับ ระเบียบ ๑๘ ฉบับ และประกาศ ๔ ฉบับ ดังต่อไปนี้

ลำดับ	รายชื่อกฎหมายลำดับรอง	สาระสำคัญ	บทอาศัยอำนาจ	อำนาจลงนาม	กรอบระยะเวลาดำเนินการ (๑๒ เดือน)												หมายเหตุ
					๑	๒	๓	๔	๕	๖	๗	๘	๙	๑๐	๑๑	๑๒	
๑.	(ร่าง) ระเบียบสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน ว่าด้วย หลักเกณฑ์ และวิธีการสรรหา และการแต่งตั้งประธานกรรมการ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ และกรรมการตัวแทนภาคประชาชน พ.ศ.	๑. หลักเกณฑ์และวิธีการสรรหา ประธานกรรมการ กรรมการผู้แทนองค์กรชุมชน และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ๒. การแต่งตั้งคณะกรรมการในการกำหนดแนวทาง ขั้นตอน และวิธีการสรรหาบุคคลและมีหน้าที่สรรหาบุคคล เพื่อแต่งตั้งเป็นประธานกรรมการ กรรมการตัวแทนองค์กรชุมชน และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ	มาตรา ๑๒ - ๑๓	รัฐมนตรี	←→												

ลำดับ	รายชื่อกฎหมายลำดับรอง	สาระสำคัญ	บทอาศัยอำนาจ	อำนาจลงนาม	กรอบระยะเวลาดำเนินการ (๑๒ เดือน)												หมายเหตุ
					๑	๒	๓	๔	๕	๖	๗	๘	๙	๑๐	๑๑	๑๒	
		๓. การแต่งตั้งประธานกรรมการ กรรมการ ผู้แทนองค์กรชุมชน และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ โดยพิจารณาจากคุณสมบัติและลักษณะต้องห้าม ที่กำหนดไว้ตาม พ.ร.บ.ฯ ๔. ระยะเวลาการดำเนินการของคณะอนุกรรมการ ๕. การได้รับเบี้ยประชุมหรือประโยชน์ตอบแทนอื่นๆ ของคณะอนุกรรมการ															
๒.	(ร่าง) ระเบียบสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน ว่าด้วย หลักเกณฑ์ และวิธีการสรรหา และการ	การกำหนดหลักเกณฑ์ และวิธีการสรรหา และการแต่งตั้งเลขาธิการสถาบัน ในเรื่อง ๑. คุณสมบัติและลักษณะต้องห้าม ตาม พ.ร.บ.ฯ ๒. การสรรหา	มาตรา ๑๙ (๔) (ญ), มาตรา ๒๒	คณะกรรมการ	←→												

ลำดับ	รายชื่อกฎหมายลำดับรอง	สาระสำคัญ	บทอาศัยอำนาจ	อำนาจลงนาม	กรอบระยะเวลาดำเนินการ (๑๒ เดือน)												หมายเหตุ
					๑	๒	๓	๔	๕	๖	๗	๘	๙	๑๐	๑๑	๑๒	
	แต่งตั้งเลขาธิการสถาบัน พ.ศ.	- วิธีการสรรหาเลขาธิการสถาบัน - ขั้นตอนการสรรหาเลขาธิการสถาบัน - การเจรจาต่อรองกำหนดค่าตอบแทนและประโยชน์ตอบแทนอื่น ๓. การทำสัญญาจ้างและแต่งตั้งเลขาธิการสถาบัน ๔. การประเมินผลเพื่อแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งอีกวาระ ๕. การถอดถอนเลขาธิการสถาบัน ๖. การจัดเก็บเอกสารและการบริหารสัญญา														
๓.	(ร่าง) ข้อบังคับสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน ว่าด้วย การประชุมและปฏิบัติ	๑. หน้าที่ความรับผิดชอบ กฎบัตรและการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรม การ	มาตรา ๑๘	คณะกรรมการ	←→												

ลำดับ	รายชื่อกฎหมายลำดับรอง	สาระสำคัญ	บทอาศัยอำนาจ	อำนาจลงนาม	กรอบระยะเวลาดำเนินการ (๑๒ เดือน)												หมายเหตุ
					๑	๒	๓	๔	๕	๖	๗	๘	๙	๑๐	๑๑	๑๒	
	หน้าที่ของคณะกรรมการบริหารจัดการที่ดิน พ.ศ. ...	๒. การกำหนดการดำเนินการประชุม การลงมติ และรายงานการประชุม															
๔.	(ร่าง) ระเบียบสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน ว่าด้วย เบี้ยประชุมและประโยชน์ตอบแทนอื่นของประธานกรรมการ กรรมการ ที่ปรึกษาคณะกรรมการ ประธานกรรมการตรวจสอบ กรรมการตรวจสอบ ประธานอนุกรรมการ อนุกรรมการ และที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการของสถาบัน พ.ศ.	๑. อัตราเบี้ยประชุมของประธานกรรมการ และกรรมการ ๒. อัตราเบี้ยประชุมของที่ปรึกษาประธานอนุกรรมการ อนุกรรมการ และที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ ๓. อัตราประโยชน์ตอบแทนอื่นของประธานกรรมการ กรรมการ ที่ปรึกษาประธานอนุกรรมการ อนุกรรมการ และที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ	มาตรา ๒๓	คณะกรรมการ	←→												
๕.	(ร่าง) ระเบียบสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดิน	๓. อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการประเมินสมรรถนะ	มาตรา ๕๗	คณะกรรมการ	←→												

ลำดับ	รายชื่อกฎหมายลำดับรอง	สาระสำคัญ	บทอาศัยอำนาจ	อำนาจลงนาม	กรอบระยะเวลาดำเนินการ (๑๒ เดือน)												หมายเหตุ
					๑	๒	๓	๔	๕	๖	๗	๘	๙	๑๐	๑๑	๑๒	
	อย่างเป็นธรรมและยั่งยืน ว่าด้วย การโอนเจ้าหน้าที่และลูกจ้างของสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) พ.ศ.	๒. หลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขการโอนเจ้าหน้าที่และลูกจ้างของ บจธ. ๓. การคัดเลือกและบรรจุของพนักงานและลูกจ้างของสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน ๔. แบบฟอร์มหนังสือขอใช้สิทธิแสดงความจำนงโอนย้ายหน่วยงาน															
๖.	(ร่าง) ข้อบังคับสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน ว่าด้วย การแบ่งส่วนงานและขอบเขตหน้าที่ของส่วนงาน พ.ศ.	๑. โครงสร้างของสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน ๒. การกำหนดให้เลขาธิการเป็นผู้บังคับบัญชาพนักงานและลูกจ้างโดยให้อำนาจมีอำนาจวางระเบียบ	มาตรา ๑๙ (๔) (ก)	คณะกรรมการ	←→												

ลำดับ	รายชื่อกฎหมายลำดับรอง	สาระสำคัญ	บทอาศัยอำนาจ	อำนาจลงนาม	กรอบระยะเวลาดำเนินการ (๑๒ เดือน)												หมายเหตุ
					๑	๒	๓	๔	๕	๖	๗	๘	๙	๑๐	๑๑	๑๒	
		กำหนดหลักเกณฑ์ หรือวิธีปฏิบัติ และคำสั่งเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติงาน ๓. การแบ่งส่วนงานและขอบเขตหน้าที่ของหน้าที่ของส่วนงานตามโครงสร้างแผนผังโครงสร้างการจัดแบ่งส่วนงานของสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน															
๗.	(ร่าง) ระเบียบสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน ว่าด้วย การบริหารงานบุคคล พ.ศ.	๑. ตำแหน่งคุณสมบัติเฉพาะตำแหน่งอัตราเงินเดือน ค่าจ้าง ๒. การจ้างที่ปรึกษาผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เชี่ยวชาญ ๓. การบรรจุ แต่งตั้ง ประเมินผลงาน การ	มาตรา ๑๙ (๕) (ค)	คณะกรรมการ	←→												

ลำดับ	รายชื่อกฎหมายลำดับรอง	สาระสำคัญ	บทอาศัยอำนาจ	อำนาจลงนาม	กรอบระยะเวลาดำเนินการ (๑๒ เดือน)												หมายเหตุ
					๑	๒	๓	๔	๕	๖	๗	๘	๙	๑๐	๑๑	๑๒	
		เลื่อนเงินเดือนและการออกจากตำแหน่ง ๔. การเพิ่มพูนประสิทธิภาพและการเสริมสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน ๕. วินัยและการรักษาวินัย การลงโทษ การร้องทุกข์ การอุทธรณ์ ๖. วันทำการ เวลาทำงาน วันหยุดและการลา ๗. สวัสดิการและสิทธิประโยชน์อื่น															
๘.	(ร่าง) ประกาศสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน เรื่อง มาตรฐานกำหนดตำแหน่งงาน พ.ศ.	การกำหนดคุณสมบัติของตำแหน่งงาน ในเรื่อง ๑. ระดับการศึกษาและคุณสมบัติ ๒. ประสบการณ์ ๓. ความรู้และทักษะที่จำเป็นต่อการปฏิบัติหน้าที่ ๔. คุณสมบัติเฉพาะตำแหน่ง	มาตรา ๑๙ (๔) (ข)	คณะกรรมการ	←→												

ลำดับ	รายชื่อกฎหมายลำดับรอง	สาระสำคัญ	บทอาศัยอำนาจ	อำนาจลงนาม	กรอบระยะเวลาดำเนินการ (๑๒ เดือน)												หมายเหตุ
					๑	๒	๓	๔	๕	๖	๗	๘	๙	๑๐	๑๑	๑๒	
		๕. หน้าที่ความรับผิดชอบของตำแหน่งงาน															
๙.	(ร่าง) ข้อบังคับสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน ว่าด้วยการงบประมาณ การเงิน และการบัญชี พ.ศ.	๑. การจัดทำงบประมาณรายรับและรายจ่ายประจำปี ๒. การปฏิบัติเกี่ยวกับการเงินและการบัญชี ๒.๑ การรับเงินและใบเสร็จรับเงิน (วิธีการและข้อยกเว้นในการออกใบเสร็จรับเงิน) ๒.๒ การเก็บรักษาเงิน (วิธีการเก็บรักษาเงิน) ๒.๓ การเก็บเงินสดในมือไม่เกินจำนวนเท่าใด และใครเป็นผู้รับผิดชอบ ๓. การจ่ายเงินและหลักฐานการจ่ายเงิน (การมอบ	มาตรา ๑๙ (๘) (ง)	คณะกรรมการ	←→												

ลำดับ	รายชื่อกฎหมายลำดับรอง	สาระสำคัญ	บทอาศัยอำนาจ	อำนาจลงนาม	กรอบระยะเวลาดำเนินการ (๓๒ เดือน)												หมายเหตุ
					๑	๒	๓	๔	๕	๖	๗	๘	๙	๑๐	๑๑	๑๒	
		อันตะขั้นตอนรายละเอียดในการจ่ายเงิน) ๔. หลักการนำส่งคืนและการขยายเวลาเงินยืมทดลองจ่าย, การติดตามและควบคุมกรณีผู้ยืมไม่คืนเงินยืมทดลองจ่าย, เงินประจำหน่วยงาน, การตรวจสอบบัญชีและการรับผิดกรณีผู้ปฏิบัติงานจงใจหรือประมาทเลินเล่อไม่ปฏิบัติตามข้อบังคับนี้															
๑๐.	(ร่าง) ประกาศคณะกรรมการบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน เรื่อง บัญชีอัตราเงินเดือน ค่าจ้าง และเงินอื่นของผู้ปฏิบัติงาน พ.ศ.	๓. บัญชีอัตราเงินเดือนและเงินประจำตำแหน่งของผู้ปฏิบัติงานแต่ละตำแหน่ง ๒. การกำหนดอัตราเงินเดือนแรกบรรจุตามคุณวุฒิหรือระดับ	มาตรา ๑๙ (๔) (ข)	คณะกรรมการ	←→												

ลำดับ	รายชื่อกฎหมายลำดับรอง	สาระสำคัญ	บทอาศัยอำนาจ	อำนาจลงนาม	กรอบระยะเวลาดำเนินการ (๑๒ เดือน)												หมายเหตุ
					๑	๒	๓	๔	๕	๖	๗	๘	๙	๑๐	๑๑	๑๒	
๑๑.	(ร่าง) ระเบียบสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน ว่าด้วย การจำหน่ายทรัพย์สินเป็นสูญ พ.ศ.	๑. นิยาม ๒. ผู้รักษาการ ๓. ประเภทของพัสดุ - พัสดุสิ้นเปลือง - พัสดุถาวร - ชิ้นส่วนซ่อม ๔. สาเหตุของการจำหน่ายพัสดุ ๕. คณะกรรมการตรวจสอบหาข้อเท็จจริง ๖. วิธีการจำหน่ายทรัพย์สินเป็นสูญ	มาตรา ๑๙ (๔)(ง) ประกอบวรรคสอง	คณะกรรมการ		←→											
๑๒.	(ร่าง) ระเบียบสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน ว่าด้วย การบริหารงานพัสดุ พ.ศ.	๑. กำหนดแนวทางในการบริหารงานพัสดุ อำนาจอนุมัติ และบทกำหนดโทษหากผู้ปฏิบัติงานจงใจหรือประมาทเลินเล่อไม่ปฏิบัติตามระเบียบนี้ ๒. การจัดหาพัสดุ วิธีการซื้อหรือการจ้าง ๓. การแลกเปลี่ยนพัสดุ	มาตรา ๑๙ (๕) (ง)	คณะกรรมการ		←→											

| ที่ | กฎหมายที่ออกตามความในพระราชบัญญัติ (ชื่อ) | ระดับ | ระยะเวลาที่ต้องดำเนินการ | ระยะเวลาที่ต้องดำเนินการ (ต่อ) | ระยะเวลาที่ต้องดำเนินการ (ต่อ) | ระยะเวลาที่ต้องดำเนินการ (ต่อ)

ลำดับ	รายชื่อกฎหมายลำดับรอง	สาระสำคัญ	บทอาศัยอำนาจ	อำนาจลงนาม	กรอบระยะเวลาดำเนินการ (๑๒ เดือน)												หมายเหตุ
					๑	๒	๓	๔	๕	๖	๗	๘	๙	๑๐	๑๑	๑๒	
	อย่างเป็นธรรมและยั่งยืน ว่าด้วย การเบิกจ่ายเงินเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายของสถาบัน พ.ศ.	ของสถาบัน และอัตราการเบิกจ่าย - ค่าใช้จ่ายในการจัดประชุม สัมมนา ฝึกอบรม (ในประเทศ) - ค่าใช้จ่ายในการจัดประชุม สัมมนา ฝึกอบรม และการเข้าร่วมประชุมในต่างประเทศ - ค่าใช้จ่ายในการเดินทาง (พาหนะ ที่พัก เบี้ยเลี้ยง) - ค่าเลี้ยงรับรองและอื่น ๆ - ค่าตอบแทนการปฏิบัติงานนอกเวลาทำการ (โอที) - ค่าใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ - ค่าใช้จ่ายอื่น	มาตรา ๙๙													
๓๕.	(ร่าง) ข้อบังคับสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน ว่าด้วย เครื่องแบบ	๑. นิยาม ๒. รักษาการ ๓. เครื่องแบบ สัญญาลักษณ์ ๔. เครื่องหมายพิธีการ	มาตรา ๓๙ (๔) (ฌ)	คณะกรรมการ		←→											

ลำดับ	รายชื่อกฎหมายลำดับรอง	สาระสำคัญ	บทอาศัยอำนาจ	อำนาจลงนาม	กรอบระยะเวลาดำเนินการ (๑๒ เดือน)												หมายเหตุ
					๑	๒	๓	๔	๕	๖	๗	๘	๙	๑๐	๑๑	๑๒	
	เลขาธิการและผู้ปฏิบัติงานของสถาบัน และเครื่องหมายของสถาบัน พ.ศ.	- หมวก,เสื้อ,อินทรธนู, กางเกง,กระโปรง,ถุงเท้า, รองเท้า (สำหรับผู้นับถือศาสนาอิสลามกระโปรงแบบระยาวหรือคลุมก็ได้) ๕. สำหรับผู้มีเครื่องราชอิสริยาภรณ์ ๖. เครื่องแบบปฏิบัติหน้าที่บัญชีแนบท้าย (รูปเครื่องแบบ)															
๑๕.	(ร่าง) ระเบียบสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน ว่าด้วย การจ้างลูกจ้างสถาบัน พ.ศ.	๑. ความหมายของลูกจ้าง ๒. วิธีการและขั้นตอนการบรรจุลูกจ้างในตำแหน่งที่ว่าง ๓. วิธีการคัดเลือกบุคคลเข้าดำรงตำแหน่ง โดยอาจจะกำหนดบัญชีสำรองก็ได้ ๔. การแต่งตั้งคณะกรรมการที่เกี่ยวข้องเพื่อดำเนินการสรรหา	มาตรา ๑๙ (๔) (ค)	คณะกรรมการ		←→												

ลำดับ	รายชื่อกฎหมายลำดับรอง	สาระสำคัญ	บทอาศัยอำนาจ	อำนาจลงนาม	กรอบระยะเวลาดำเนินการ (๑๒ เดือน)												หมายเหตุ
					๑	๒	๓	๔	๕	๖	๗	๘	๙	๑๐	๑๑	๑๒	
		๕. ระยะเวลาการดำเนินการของคณะกรรมการสรรหา															
๑๖.	(ร่าง) ระเบียบสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน ว่าด้วย การทดลองปฏิบัติงานของผู้ปฏิบัติงานสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ.	๑. คำนิยาม ๒. ระยะเวลาทดลองงาน ๓. องค์ประกอบของคณะประเมิน ผู้อำนวยการหรือผู้อำนวยการกองหรือบุคคลที่ได้รับมอบหมาย ๔. รายงานการประเมินโครทีขผู้ประเมิน ๕. รายงานบันทึกการประเมิน ทุกๆ ๒ เดือน ๖. การขยายการประเมิน ๗. ประเมินโดยจากหลักเกณฑ์ตัวชี้วัดประเมินผลงาน (KPI) ผลประเมิน จ้างขยายระยะ เวลาประเมินหรือไม่ผ่านการทดลอง ๘. แบบแนบท้าย แบบประเมินการทดลอง	มาตรา ๑๘ (๔) (ค)	คณะกรรมการ		←→											

ลำดับ	รายชื่อกฎหมายลำดับรอง	สาระสำคัญ	บทอาศัยอำนาจ	อำนาจลงนาม	กรอบระยะเวลาดำเนินการ (๑๒ เดือน)												หมายเหตุ
					๑	๒	๓	๔	๕	๖	๗	๘	๙	๑๐	๑๑	๑๒	
๑๗.	(ร่าง) ระเบียบสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน ว่าด้วย หลักเกณฑ์ และวิธีการประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้ปฏิบัติงาน พ.ศ.	๑. การกำหนดหลักเกณฑ์องค์ประกอบในการประเมินผลการปฏิบัติงาน ๒. การกำหนดช่วงระยะเวลาประเมินผลการปฏิบัติงาน ๓. การพิจารณาต่อสัญญาจ้าง การเลิกจ้าง การปรับเงินเดือน การเลื่อนหรือลดระดับ การเลื่อนหรือลดตำแหน่ง การเปลี่ยนแปลงตำแหน่งและการย้ายเจ้าหน้าที่	มาตรา ๑๙ (๔) (ค)	คณะกรรมการ		←→											
๑๘.	(ร่าง) ระเบียบสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน ว่าด้วย สวัสดิการและสิทธิประโยชน์แก่พนักงานและลูกจ้าง พ.ศ.	๑. การกำหนดให้มีสวัสดิการและหลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไขอัตราในการเบิกจ่ายกองทุนสวัสดิการ - ประกันชีวิต ประกันสุขภาพ และประกันอุบัติเหตุ และตรวจสุขภาพประจำปี	มาตรา ๑๙ (๔) (ฉ)	คณะกรรมการ		←→											

ลำดับ	รายชื่อกฎหมายลำดับรอง	สาระสำคัญ	บทอาศัยอำนาจ	อำนาจลงนาม	กรอบระยะเวลาดำเนินการ (๑๒ เดือน)												หมายเหตุ
					๑	๒	๓	๔	๕	๖	๗	๘	๙	๑๐	๑๑	๑๒	
		- ค่ารักษาพยาบาลที่ไม่สามารถเบิกจากบริษัทประกัน และหรือเกินวงเงินประกัน - เงินช่วยเหลือการคลอดบุตร - เงินช่วยเหลือการศึกษาบุตร - เงินช่วยเหลือค่าประสบภัย - ค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ในการส่งเสริมงานด้านบุคลากรสัมพันธ์ภายในหน่วยงาน - กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ - สวัสดิการและสิทธิประโยชน์อื่น ๒. คณะกรรมการบริหารกองทุนสวัสดิการ อำนาจหน้าที่ ๓. ประโยชน์เกื้อกูล															

ลำดับ	รายชื่อกฎหมายลำดับรอง	สาระสำคัญ	บทอาศัยอำนาจ	อำนาจลงนาม	กรอบระยะเวลาดำเนินการ (๑๒ เดือน)												หมายเหตุ
					๑	๒	๓	๔	๕	๖	๗	๘	๙	๑๐	๑๑	๑๒	
		- ค่าตอบแทนประสิทธิภาพการดำเนินงาน - กรณีพนักงานหรือลูกจ้างถึงแก่กรรม ให้สถาบันช่วยเหลือจัดการงานศพ															
๑๙.	(ร่าง) ระเบียบสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน ว่าด้วย หลักเกณฑ์ และวิธีการสรรหาและคัดเลือกผู้ปฏิบัติงาน พ.ศ.	๑. การกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการสรรหาและคัดเลือก ๒. การแต่งตั้งคณะกรรมการสรรหา ๓. การพิจารณาตำแหน่งหน้าที่และคุณวุฒิ การบรรจุ แต่งตั้ง ระยะเวลาการจ้าง ลักษณะการจ้าง และค่าตอบแทน	มาตรา ๑๙ (๔) (ค)	คณะกรรมการ			⟷											
๒๐.	(ร่าง) ระเบียบสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน ว่าด้วย หลักเกณฑ์ และ	๑. นิยาม - ค่าธรรมเนียม หมายความว่า เงินที่สถาบันจัดเก็บจากผู้รับบริการที่ประสงค์	มาตรา ๘ (๗) มาตรา ๑๙ (๕) (จ)	คณะกรรมการ			⟷											จัดรับฟังความคิดเห็นจากผู้มี

ลำดับ	รายชื่อกฎหมายลำดับรอง	สาระสำคัญ	บทอาศัยอำนาจ	อำนาจลงนาม	กรอบระยะเวลาดำเนินการ (๑๒ เดือน)												หมายเหตุ
					๑	๒	๓	๔	๕	๖	๗	๘	๙	๑๐	๑๑	๑๒	
	อัตราการเรียกเก็บค่าธรรมเนียม ค่าบำรุง ค่าตอบแทน และค่าบริการในการดำเนินงานของสถาบัน พ.ศ.	จะเข้าร่วมกิจกรรมหรือโครงการ หรือภารกิจที่สถาบันให้บริการเพื่อส่งเสริม สนับสนุน หรือแก้ไข - ค่าบำรุง หมายความว่า เงินที่สถาบันจัดเก็บจากผู้รับบริการเพื่อเป็นค่าบำรุง ซ่อมแซมให้อยู่ในสภาพที่ดี ๒. รักษาการ ๓. อัตราค่าจัดเก็บค่าธรรมเนียม ค่าบำรุง ค่าตอบแทน และค่าบริการ															ส่วนได้เสีย
๒๓.	(ร่าง) ข้อบังคับสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน ว่าด้วย การปฏิบัติหน้าที่แทน พ.ศ.	๑. ปฏิบัติหน้าที่แทน - อำนาจในการสั่ง การอนุญาต การอนุมัติ การปฏิบัติราชการหรือการดำเนินการอื่นที่ผู้ดำรงตำแหน่งใดจะพึงปฏิบัติหรือดำเนินการ	มาตรา ๒๗ - ๒๘	คณะกรรมการ			←	→									

ลำดับ	รายชื่อกฎหมายลำดับรอง	สาระสำคัญ	บทอาศัยอำนาจ	อำนาจลงนาม	กรอบระยะเวลาดำเนินการ (๑๒ เดือน)												หมายเหตุ
					๑	๒	๓	๔	๕	๖	๗	๘	๙	๑๐	๑๑	๑๒	
		- การมอบอำนาจ / การมอบหมายต่อ - หลักการมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่แทน ๒. รักษาราชการแทน - กรณีไม่มีเลขาธิการสถาบันหรือมีแต่ไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้															
๒๒.	(ร่าง) ข้อบังคับสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน ว่าด้วย หลักเกณฑ์ และเงื่อนไขการกำหนดประเภทที่ดินเพื่อการเกษตรกรรม หรือเพื่ออยู่อาศัย พ.ศ.	๓. การใช้ประโยชน์ในที่ดินเพื่อประกอบเกษตรกรรม - วัตถุประสงค์เพื่อการบริโภคจำหน่ายหรือการใช้งานในพื้นที่เกษตรกรรม - อัตราขั้นต่ำการประกอบการเกษตรเพาะปลูกต่อไร่ เช่น การประกอบการเกษตรที่เป็นการทำไร่ การปลูกผัก การปลูกไม้ผลยืนต้น การปลูกสวนป่า	มาตรา ๓	คณะกรรมการ			←———	———	———→								จัดรับฟังความคิดเห็นจากผู้มีส่วนได้เสีย

ลำดับ	รายชื่อกฎหมายลำดับรอง	สาระสำคัญ	บทอาศัยอำนาจ	อำนาจลงนาม	กรอบระยะเวลาดำเนินการ (๑๒ เดือน)												หมายเหตุ
					๑	๒	๓	๔	๕	๖	๗	๘	๙	๑๐	๑๑	๑๒	
		การปลูกป่าเศรษฐกิจแบบสวนเฉพาะ หรือการปลูกไม้ผลหรือไม้ยืนต้นแบบสวนผสมที่มีชนิดพืช การประกอบการเกษตรที่เป็นการเลี้ยงปศุสัตว์ และการเพาะเลี้ยงแมลงเศรษฐกิจและเกษตรอื่นๆ ที่มีชนิดสัตว์ การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ - ลักษณะที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างในพื้นที่ต่อเนื่องที่ใช้ในการประกอบเกษตรกรรม เช่น บ่อพักน้ำ บ่อบำบัดน้ำ คลองส่งน้ำ คลองระบายน้ำ คูน้ำ คันดินขอบบ่อ ถนน และให้รวมถึงสิ่งปลูกสร้างอื่นใด															

ลำดับ	รายชื่อกฎหมายลำดับรอง	สาระสำคัญ	บทอาศัยอำนาจ	อำนาจลงนาม	กรอบระยะเวลาดำเนินการ (๑๒ เดือน)												หมายเหตุ
					๑	๒	๓	๔	๕	๖	๗	๘	๙	๑๐	๑๑	๑๒	
		๒. การใช้ประโยชน์ในที่ดินเพื่ออยู่อาศัย - ลักษณะที่ดินและปลูกสร้างเพื่ออยู่อาศัยทั้งในเมืองและชนบท - จำนวนอัตราพื้นที่ในการให้ใช้ประโยชน์ในที่ดินเพื่ออยู่อาศัย - วัตถุประสงค์เพื่ออยู่อาศัยหรืออื่นใดที่เกี่ยวข้อง ๓. การใช้ประโยชน์ในที่ดินร่วมกันของชุมชน - วัตถุประสงค์ของที่ดิน													
๒๓.	(ร่าง) ข้อบังคับสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน ว่าด้วย การให้สินเชื่อเพื่อป้องกันการแก้ไขปัญหา	การกำหนดวัตถุประสงค์ในการให้สินเชื่อและวิธีดำเนินการให้สินเชื่อ ในเรื่อง - คุณสมบัติบุคคลในการให้สินเชื่อและลักษณะที่ดิน - การยื่นคำขอและการตรวจสอบคุณสมบัติ	มาตรา ๑๙ (๓), มาตรา ๔๕	คณะกรรมการ			←	—	—	—	→						จัดรับฟังความคิดเห็นจากผู้มีส่วนได้เสีย

ลำดับ	รายชื่อกฎหมายลำดับรอง	สาระสำคัญ	บทอาศัยอำนาจ	อำนาจลงนาม	กรอบระยะเวลาดำเนินการ (๑๒ เดือน)												หมายเหตุ
					๑	๒	๓	๔	๕	๖	๗	๘	๙	๑๐	๑๑	๑๒	
	การสูญเสียสิทธิในที่ดิน พ.ศ.	- การพิจารณาเสนออนุมัติสินเชื่อ หลักประกันและการประเมินราคา วงเงินสินเชื่อและอำนาจอนุมัติ - การชำระคืนต้นเงินและดอกเบี้ย การติดตามและการเรียกคืนสินเชื่อ การผ่อนผันการชำระสินเชื่อ การขยายระยะเวลาการชำระสินเชื่อ และการปรับปรุงโครงสร้างหนี้															
๒๔.	(ร่าง) ข้อบังคับสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน ว่าด้วย หลักเกณฑ์ และเงื่อนไขผู้ประกอบอาชีพเกษตรกรรม หรือผู้ประสงค์ประกอบอาชีพเกษตรกรรม พ.ศ.	๑. การกำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขผู้ประกอบอาชีพเกษตรกรรม หรือผู้ประสงค์ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ๒. การกำหนดคุณสมบัติ วัตถุประสงค์ในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม รูปแบบและวิธีการ	มาตรา ๓	คณะกรรมการ				←	—	→							จัดรับฟังความคิดเห็นจากผู้มีส่วนได้เสีย

ลำดับ	รายชื่อกฎหมายลำดับรอง	สาระสำคัญ	บทอาศัยอำนาจ	อำนาจลงนาม	กรอบระยะเวลาดำเนินการ (๑๒ เดือน)												หมายเหตุ
					๑	๒	๓	๔	๕	๖	๗	๘	๙	๑๐	๑๑	๑๒	
		สนับสนุนเพื่อประกอบเกษตรกรรม															
๒๕.	(ร่าง) ข้อบังคับสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน ว่าด้วย หลักเกณฑ์ และเงื่อนไข ประเภทผู้ยากจน พ.ศ.	๑. หลักเกณฑ์ และเงื่อนไขการเป็นผู้ยากจน ๒. การกำหนดนิยาม "ผู้ยากจน" ผู้มีรายได้และทรัพย์สินไม่เพียงพอแก่การดำรงชีพ	มาตรา ๓	คณะกรรมการ				↔										จัดรับฟังความคิดเห็นจากผู้มีส่วนได้เสีย
๒๖.	(ร่าง) ข้อบังคับสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน ว่าด้วย การจัดหาที่ดินและการพัฒนาที่ดิน พ.ศ.	๑. การกำหนดวัตถุประสงค์ในการจัดหาที่ดิน - การได้มาซึ่งที่ดินประเภทและลักษณะของที่ดิน - การถือครองที่ดินและการใช้ประโยชน์ในที่ดิน - การพิจารณาการใช้ประโยชน์ในที่ดิน - การยื่นคำขอ และการทำสัญญาเช่า เช่าซื้อในกรณีผู้ขอเป็นองค์กรชุมชน เครือข่ายองค์กร	มาตรา ๘ (๒), มาตรา ๓๙ (๗), มาตรา ๓๙	คณะกรรมการ				↔										จัดรับฟังความคิดเห็นจากผู้มีส่วนได้เสีย

ลำดับ	รายชื่อกฎหมายลำดับรอง	สาระสำคัญ	บทอาศัยอำนาจ	อำนาจลงนาม	กรอบระยะเวลาดำเนินการ (๑๒ เดือน)												หมายเหตุ
					๑	๒	๓	๔	๕	๖	๗	๘	๙	๑๐	๑๑	๑๒	
		ชุมชน กลุ่มเกษตรกร หรือสถาบันเกษตรกร - การตรวจสอบ ๒. การกำหนดเงื่อนไขและรูปแบบในการเข้าสนับสนุนการพัฒนาที่ดิน และการจัดสรรงบประมาณในการพัฒนาที่ดิน - สาธารณูปโภค - ปรับปรุงคุณภาพที่ดิน															
๒๗.	(ร่าง) ระเบียบสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน ว่าด้วย หลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไข การสนับสนุนอาชีพแก่เกษตรกร ผู้ยากจน ชุมชน หรือองค์กรชุมชน พ.ศ.	๑. การกำหนดคุณสมบัติเกษตรกร ผู้ยากจน หรือองค์กรชุมชน เพื่อเข้ารับการสนับสนุน ๒. รูปแบบวิธีการในการสนับสนุน เช่น การจัดทำโครงการอบรม การสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์	มาตรา ๑๙ (๗), มาตรา ๔๖	คณะกรรมการ				←		→							จัดรับฟังความคิดเห็นจากผู้มีส่วนได้เสีย

ลำดับ	รายชื่อกฎหมายลำดับรอง	สาระสำคัญ	บทอาศัยอำนาจ	อำนาจลงนาม	กรอบระยะเวลาดำเนินการ (๑๒ เดือน)												หมายเหตุ
					๑	๒	๓	๔	๕	๖	๗	๘	๙	๑๐	๑๑	๑๒	
		๓. หลักเกณฑ์และเงื่อนไขการจัดสรรงบประมาณในการสนับสนุนอาชีพ															
๒๘.	(ร่าง) ระเบียบสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน ว่าด้วย หลักเกณฑ์ และเงื่อนไข การดำเนินการหรือประสานงานกับหน่วยงานอื่นในการบริหารจัดการที่ดิน และการพัฒนาที่ดิน พ.ศ.	การกำหนดหลักเกณฑ์ และเงื่อนไข การดำเนินการหรือประสานงานกับหน่วยงานอื่นทั้งหน่วยงานรัฐ และเอกชนในการบริหารจัดการที่ดิน และการพัฒนาที่ดิน ประกอบด้วยประเด็นดังต่อไปนี้ - วัตถุประสงค์ในการดำเนินการหรือประสานงานกับหน่วยงานอื่นในการพัฒนาที่ดิน - หลักเกณฑ์ และเงื่อนไข ในการดำเนินการหรือประสานงานกับหน่วยงานอื่น ทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ	มาตรา ๖ มาตรา ๘ (๔), มาตรา ๓๙	คณะกรรมการ				⟷										

ลำดับ	รายชื่อกฎหมายลำดับรอง	สาระสำคัญ	บทอาศัยอำนาจ	อำนาจลงนาม	กรอบระยะเวลาดำเนินการ (๑๒ เดือน)												หมายเหตุ
					๑	๒	๓	๔	๕	๖	๗	๘	๙	๑๐	๑๑	๑๒	
		- ขั้นตอน และวิธีการในการดำเนินการหรือประสานงานกับหน่วยงานอื่น															
๒๙.	(ร่าง) ประกาศสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน เรื่อง การให้เช่า เช่าซื้อ อัตราค่าเช่าหรือค่าเช่าซื้อที่ดิน พ.ศ.	๑. การกำหนดลักษณะ และคุณสมบัติขององค์กรชุมชน ๒. หลักเกณฑ์และเงื่อนไขการให้เช่า เช่าซื้อ ขององค์กรชุมชนในที่ดินรัฐหรือเอกชน ๓. การกำหนดอัตราค่าเช่าหรือค่าเช่าซื้อสำหรับองค์กรชุมชน	มาตรา ๓๗	คณะกรรมการ				←		→							จัดรับฟังความคิดเห็นจากผู้มีส่วนได้เสีย
๓๐.	(ร่าง) ข้อบังคับสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน ว่าด้วย หลักเกณฑ์ และเงื่อนไข ประเภทชุมชน องค์กรชุมชน และเครือข่ายองค์กรชุมชน พ.ศ.	หลักเกณฑ์ และเงื่อนไขการเป็นผู้ยากจน ในประเด็นดังต่อไปนี้ ๑. ลักษณะการบริหารจัดการจองสมาชิกในกลุ่ม และการแบ่งปันประโยชน์ ๒. ลักษณะกิจการของกลุ่ม	มาตรา ๓	คณะกรรมการ					←	→							จัดรับฟังความคิดเห็นจากผู้มีส่วนได้เสีย

ลำดับ	รายชื่อกฎหมายลำดับรอง	สาระสำคัญ	บทอาศัยอำนาจ	อำนาจลงนาม	กรอบระยะเวลาดำเนินการ (๑๒ เดือน)												หมายเหตุ
					๑	๒	๓	๔	๕	๖	๗	๘	๙	๑๐	๑๑	๑๒	
		๓. เงื่อนไขการเป็นนิติบุคคลหรือไม่เป็นนิติบุคคล															
๓๑.	(ร่าง) ประกาศสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน เรื่อง กิจการเกษตรกรรมอื่น พ.ศ.	การกำหนดหลักเกณฑ์ลักษณะ และความหมายของกิจการเกษตรกรรมอื่นที่เกี่ยวเนื่องกับเกษตรกรรม	มาตรา ๓	คณะกรรมการ					↔								
๓๒.	(ร่าง) ข้อบังคับสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน ว่าด้วย การให้สินเชื่อเพื่อการเกษตรกรรม และเพื่อที่อยู่อาศัย พ.ศ.	การกำหนดหลักเกณฑ์การให้สินเชื่อเพื่อการเกษตรกรรม ในเรื่อง ๑. นิยาม - เพื่อการเกษตรกรรม - เพื่อที่อยู่อาศัย ๒. รักษาการ ๓. วัตถุประสงค์การให้สินเชื่อ ๔. การยื่นคำขอ ๕. การตรวจสอบคุณสมบัติผู้ขอสินเชื่อ	มาตรา ๓๙ (๓)	คณะกรรมการ						↔	↔	↔					จัดรับฟังความคิดเห็นจากผู้มีส่วนได้เสีย

ลำดับ	รายชื่อกฎหมายลำดับรอง	สาระสำคัญ	บทอาศัยอำนาจ	อำนาจลงนาม	กรอบระยะเวลาดำเนินการ (๑๒ เดือน)												หมายเหตุ
					๑	๒	๓	๔	๕	๖	๗	๘	๙	๑๐	๑๑	๑๒	
		๖. การพิจารณาสินเชื่อและการประเมินราคา - วงเงินกู้ แบ่งประเภทรายบุคคล, องค์กร หรือนิติบุคคล - การสอบทานสินเชื่อและประเมินราคา - ผู้อนุมัติสินเชื่อ ให้เป็นอำนาจ ๗. หลักประกัน - กำหนดหลักประกัน แบ่งประเภทรายบุคคล, องค์กร หรือนิติบุคคล ๘. อัตราดอกเบี้ย ๙. การติดตามและการเรียกคืน ๑๐. การขยายระยะเวลา ๑๑. การปรับปรุงโครงสร้างหนี้ - ปรับปรุงโครงสร้างหนี้ - ลดเงินต้น ลดดอกเบี้ย ๑๒. วิธีการบังคับชำระหนี้													

ลำดับ	รายชื่อกฎหมายลำดับรอง	สาระสำคัญ	บทอาศัยอำนาจ	อำนาจลงนาม	กรอบระยะเวลาดำเนินการ (๑๒ เดือน)												หมายเหตุ
					๑	๒	๓	๔	๕	๖	๗	๘	๙	๑๐	๑๑	๑๒	
๓๓.	(ร่าง) ข้อบังคับสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน ว่าด้วย การได้มาซึ่งที่ดิน การใช้ประโยชน์ หลักเกณฑ์และวิธีการจัดหาที่และพัฒนาที่ดินแก่เกษตรกรผู้ยากจน และองค์การชุมชน พ.ศ.	การกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการได้มาซึ่งที่ดิน ในเรื่อง - การจัดหาที่ดิน - ลักษณะและประเภทที่ดิน - คุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้ยื่นคำร้องขอเข้าใช้ประโยชน์ในที่ดิน - วัตถุประสงค์ใช้ประโยชน์ในที่ดิน และเงื่อนไขการใช้ประโยชน์ในที่ดิน - การยื่นคำขอ การทำสัญญาเช่า เช่าซื้อ และการตรวจสอบการดำเนินการ	มาตรา ๘ (๓)(๒)(๓) มาตรา ๓๕ -๓๘ และ มาตรา ๔๐	คณะกรรมการ						←———	———	———	→				จัดรับฟังความคิดเห็นจากผู้มีส่วนได้เสีย
๓๔.	(ร่าง) ระเบียบสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน ว่าด้วย หลักเกณฑ์ และเงื่อนไข การสนับสนุนเงินทุนเพื่อส่งเสริม	การกำหนดหลักเกณฑ์ และเงื่อนไข การสนับสนุนเงินทุนเพื่อส่งเสริมการศึกษาค้นคว้างานวิชาการ งานวิจัย และนวัตกรรมในการบริหารจัดการที่ดิน ประกอบด้วยประเด็น ดังต่อไปนี้	มาตรา ๘ (๘), มาตรา ๔๗-๔๘	คณะกรรมการ											←→		

ลำดับ	รายชื่อกฎหมายลำดับรอง	สาระสำคัญ	บทอาศัยอำนาจ	อำนาจลงนาม	กรอบระยะเวลาดำเนินการ (๑๒ เดือน)												หมายเหตุ
					๑	๒	๓	๔	๕	๖	๗	๘	๙	๑๐	๑๑	๑๒	
	การศึกษา ค้นคว้างานวิชาการ งานวิจัย และนวัตกรรมในการบริหารจัดการที่ดิน พ.ศ.	- วัตถุประสงค์ในการสนับสนุนทุน และการจัดสรรงบประมาณ - ลักษณะของโครงการวิจัยหรือนวัตกรรมที่จะได้รับส่งเสริมหรือสนับสนุน - หลักเกณฑ์ และเงื่อนไขการพิจารณาให้ทุน - การขอรับทุนและการดำเนินโครงการ - การติดตามและประเมินผลโครงการ - ผลงานวิจัยและนวัตกรรมและการนำไปใช้ประโยชน์ - การเปลี่ยนแปลงและการยุติโครงการ - การจ้างหรือการแต่งตั้งอนุกรรมการเพื่อศึกษางานวิชาการ งานวิจัย จากบุคคลหรือสถาบันที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญ															

ลำดับ	รายชื่อกฎหมายลำดับรอง	สาระสำคัญ	บทอาศัยอำนาจ	อำนาจลงนาม	กรอบระยะเวลาดำเนินการ (๑๒ เดือน)												หมายเหตุ
					๑	๒	๓	๔	๕	๖	๗	๘	๙	๑๐	๑๑	๑๒	
๓๕.	(ร่าง) ข้อบังคับสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน ว่าด้วย การตรวจสอบและการสอบบัญชีภายใน พ.ศ.	๑. การกำหนดคุณสมบัติของผู้ตรวจสอบภายใน ๒. การกำหนดขอบเขตอำนาจและหน้าที่ความรับผิดชอบของฝ่ายตรวจสอบภายใน	มาตรา ๑๙ (๖)	คณะกรรมการ											←	→	
๓๖.	(ร่าง) ระเบียบสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน ว่าด้วย ขอบเขตการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการตรวจสอบและผู้ตรวจสอบภายใน พ.ศ.	๑. การกำหนดอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการตรวจสอบ ๒. การกำหนดอำนาจหน้าที่ของกองตรวจสอบภายในและหน้าที่ผู้ตรวจสอบภายใน ๓. การกำหนดอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบของสถาบัน	มาตรา ๑๙ (๔) (ข), มาตรา ๑๙ (๔) (ฆ), มาตรา ๔๙	คณะกรรมการ											←	→	

เอกสารรายละเอียดแนบท้าย ๕

<u>รายงานผลการรับฟังความคิดเห็น</u>

<u>ตามบทบัญญัติมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย</u>

ตามที่ พระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๒ กำหนดในมาตรา ๖ ว่า "เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการตามมาตรา ๔๑ แห่งพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) พ.ศ. ๒๕๕๔ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔ และแผนการปฏิรูปประเทศด้านสังคม ให้กระทรวงการคลังและผู้มีหน้าที่รับผิดชอบดำเนินการเสนอร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งธนาคารที่ดินหรือองค์การอื่นที่มีวัตถุประสงค์ในลักษณะทำนองเดียวกับธนาคารที่ดินต่อคณะรัฐมนตรีภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่ พระราชกฤษฎีกานี้มีผลใช้บังคับ"

สถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) (บจธ.) ได้ดำเนินการยกร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... ซึ่งเมื่อวันที่ ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๓ คณะกรรมการ บจธ. ในการประชุมครั้งที่ ๑๑/๒๕๖๓ ได้พิจารณาและมีมติเห็นชอบหลักการร่างพระราชบัญญัติฯ ดังกล่าว โดยคณะอนุกรรมการนโยบาย แนวทาง และมาตรการการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดิน ภายใต้คณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ ซึ่งมีรองนายกรัฐมนตรี (พลเอก ประวิตร วงษ์สุวรรณ) เป็นประธานอนุกรรมการ ในการประชุมดังกล่าว ภายหลัง เมื่อวันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๓ คณะอนุกรรมการนโยบาย แนวทาง และมาตรการการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดิน ในการประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๖๓ มีมติเห็นชอบในหลักการ ตามที่ บจธ. เสนอ และมอบหมายให้ บจธ. ดำเนินการนำร่างกฎหมายไปรับฟังความคิดเห็นตามบทบัญญัติ มาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ เพื่อดำเนินการเสนอร่างกฎหมายระดับพระราชบัญญัติต่อไป

บจธ. ขอนำเรียนว่า บัดนี้ได้ครบกำหนดการเปิดรับฟังความคิดเห็นแล้ว ขอนำเรียนสรุปดังนี้

๑. วิธีการ จำนวนครั้ง และระยะเวลาในการรับฟังความคิดเห็น

บจธ. เปิดรับฟังความคิดเห็นระหว่างวันที่ ๗ ธันวาคม ๒๕๖๓ ถึงวันที่ ๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔ (รวม ๖๐ วัน) ดำเนินการรับฟังความคิดเห็นรายหมวด

- โดยพิจารณารายมาตรา ในประเด็นดังต่อไปนี้
  - ๑) บททั่วไป
  - ๒) หมวด ๒ การจัดตั้ง วัตถุประสงค์ และอำนาจหน้าที่ของสถาบัน
  - ๓) หมวด ๒ คณะกรรมการบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน
  - ๔) หมวด ๓ สถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน
  - ๕) หมวด ๔ กองทุนบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน
  - ๖) หมวด ๕ การดำเนินงานของสถาบัน
  - ๗) บทเฉพาะกาล

• ดำเนินการผ่านช่องทาง ดังต่อไปนี้

๑) จัดรับฟังความคิดเห็นจากประชาชนทั่วไป ในพื้นที่ ๔ ภาค

๒) จัดรับฟังความคิดเห็นผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ Video Conference application ZOOM ดำเนินการในพื้นที่ ๔ ภาค (เนื่องจากกำหนดการรับฟังความคิดเห็นอยู่ระหว่างสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID – 19))

๓) การส่งหนังสือสอบถามความคิดเห็นไปยังหน่วยงานและองค์กรชุมชนต่างๆ ทั้งที่อยู่ในและนอกเครือข่าย บจธ. หน่วยงานรัฐ หน่วยงานเอกชน และภาคประชาชนสังคม

๔) ระบบอินเตอร์เน็ต ในเว็บไซต์ www.lawamendment.go.th และเว็บไซต์ของ บจธ. www.labai.or.th

๒. พื้นที่หรือกลุ่มเป้าหมายในการรับฟังความคิดเห็น

พื้นที่ทั่วประเทศโดยจัดประชุมรับฟังความคิดเห็นในพื้นที่ ๔ ภาค โดยทั่วประเทศมีผู้เข้าร่วมซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมายจากหน่วยงานรัฐและรัฐวิสาหกิจ เกษตรกร กลุ่มเกษตรกร องค์กรชุมชน นักวิชาการ นักศึกษา ภาคประชาสังคม และผู้ที่มีความสนใจ ซึ่งมีผู้แสดงความคิดเห็นจากทั้งหน่วยงานรัฐ องค์กรเอกชน เครือข่ายองค์กรชุมชนทั้งภายใน บจธ. และภายนอก รวมถึงประชาชนทั่วไป ดังต่อไปนี้

๑) จัดรับฟังความคิดเห็นจากประชาชนทั่วไป มีผู้สนใจร่วมแสดงความคิดเห็นจาทั้งหน่วยงานรัฐ องค์กรชุมชน และประชาชนทั่วไป

ภาค	จังหวัด	สถานที่จัดประชุม	วันที่จัดประชุม
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (ตอนบน)	ขอนแก่น	โรงแรมหูลแมน ขอนแก่น ราชา ออคิด ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น (ประชุมร่วมกัน ๓ ห้อง โดยมีผู้บริหาร บจธ. และวิทยากรเป็นผู้ดำเนินการประชุมกับประชาชน)	วันพุธที่ ๑๖ ธันวาคม ๒๕๖๓
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (ตอนล่าง)	อุบลราชธานี	โรงแรมสุนีย์ แกรนด์ แอนด์ คอนเวนชั่น เซ็นเตอร์ ตำบลในเมือง อำเภอเมืองอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี (ประชุมร่วมแบ่งเป็น ๒ ห้อง โดยมีผู้บริหาร บจธ. และวิทยากรเป็นผู้ดำเนินการประชุมกับประชาชน)	วันศุกร์ที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๖๓
ภาคเหนือ (ตอนบน)	เชียงราย	ที่ทำการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเชียงรายอุ่นไอรักษ์ ตำบลริมกก อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย	๒๒ มกราคม ๒๕๖๓

ภาค	จังหวัด	สถานที่จัดประชุม	วันที่จัดประชุม
		(ประชุมร่วมแบ่งเป็น ๒ ห้อง โดยมีผู้บริหาร บจธ. และวิทยากรเป็นผู้ดำเนินการประชุมกับประชาชน)	

๒) จัดรับฟังความคิดเห็นผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ Video Conference application ZOOM (เนื่องจากกำหนดการรับฟังความคิดเห็นอยู่ระหว่างสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID – 19))

ภาค	การรับฟังความคิดเห็น	วันที่จัดประชุม
ภาคกลาง	การรับฟังความคิดเห็นผ่านโปรแกรม ZOOM ณ สถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน)	วันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๖๔
ภาคใต้ (ตอนบน)	การรับฟังความคิดเห็นผ่านโปรแกรม ZOOM ณ สถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน)	วันที่ ๒๘ มกราคม ๒๕๖๔
ภาคเหนือ (ตอนล่าง)	การรับฟังความคิดเห็นผ่านโปรแกรม ZOOM ณ สถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน)	วันที่ ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔
ภาคใต้ (ตอนล่าง)	การรับฟังความคิดเห็นผ่านโปรแกรม ZOOM ณ สถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน)	วันที่ ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔

๓) การส่งหนังสือสอบถามความคิดเห็นไปยังหน่วยงานและองค์กรชุมชนต่างๆ ทั้งที่อยู่ในและนอกเครือข่าย บจธ. หน่วยงานรัฐ หน่วยงานเอกชน ภาคประชาชนสังคม จำนวน ๒๕๐ ฉบับ

๔) ระบบอินเตอร์เน็ต ในเว็บไซต์ www.lawamendment.go.th และเว็บไซต์ของ บจธ. www.labai.or.th

ภายหลังสิ้นสุดการรับฟังความคิดเห็น ได้มีผู้เข้าร่วมแสดงความคิดเห็นรวมทั้งสิ้น ๗๒๐ คน/หน่วยงาน โดยมีผู้เข้าร่วมแสดงความคิดเห็นต่อร่างพระราชบัญญัติฯ อย่างหลากหลาย (เอกสารแนบ ๑ และ ๒) ซึ่งจากการสรุปผลการรับฟังความคิดเห็นมีผู้เห็นด้วยกับร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวอย่างหลากหลาย คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐ จากผู้เข้าร่วมแสดงความคิดเห็นทั้งหมด ซึ่งแบ่งออกเป็นผู้เห็นด้วยกับร่างพระราชบัญญัติฯ ทั้งฉบับ คิดเป็นร้อยละ ๖๙ และผู้เห็นด้วยกับร่างพระราชบัญญัติฯ แต่มีการปรับแก้ไข คิดเป็นร้อยละ ๓๑ ปรากฏตามตารางดังต่อไปนี้

ผลการรับฟังความคิดเห็นต่อ
ร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. ....

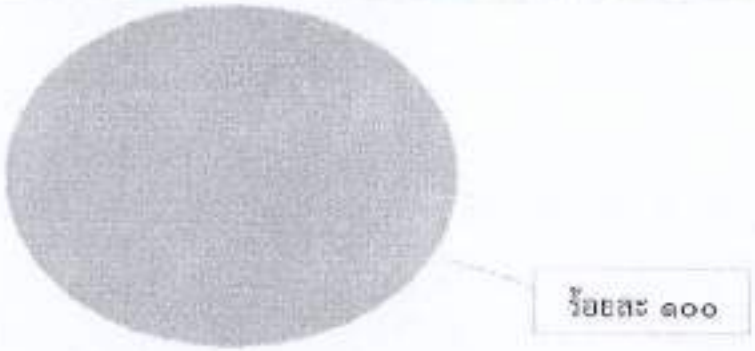

เห็นด้วยกับร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. ....

ไม่เห็นด้วยกับร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. ....

ผลการรับฟังความคิดเห็นต่อ
ร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. ....
(กรณีเห็นด้วยทั้งฉบับ - เห็นด้วยแต่มีการปรับแก้ไข)

เห็นด้วยกับร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... ทั้งฉบับ

เห็นด้วยกับร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... แต่มีการปรับแก้ไข

ต่อมา บจธ. ได้พิจารณาความคิดเห็นและปรับแก้ไขร่างพระราชบัญญัติฯ เสนอต่อคณะกรรมการ บจธ. ในการประชุมครั้งที่ ๓/๒๕๖๔ เมื่อวันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๖๔ ซึ่งที่ประชุมได้ร่วมกันพิจารณาและมีมติเห็นชอบร่างพระราชบัญญัติฯ ที่ปรับแก้ไขดังกล่าวแล้ว จึงดำเนินการประกาศรายงานสรุปผลการรับฟังความคิดเห็นต่อร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... ผ่านทางเว็บไซต์ของ บจธ. www.tabai.or.th ตั้งแต่วันศุกร์ที่ ๑๙ มีนาคม ๒๕๖๔ ถึงวันจันทร์ที่ ๕ เมษายน ๒๕๖๔ เพื่อให้ประชาชนหรือผู้มีส่วนได้เสียมีความมั่นใจในรายงานผลการรับฟังความคิดเห็นดังกล่าว (เอกสารแนบ ๓) โดยภายหลังสิ้นสุดระยะเวลาการประกาศฯ ไม่มีประชาชนหรือผู้มีส่วนได้เสียให้ข้อคิดเห็นปรับแก้ไขร่างพระราชบัญญัติดังกล่าว

ในการนี้ บจธ. จะดำเนินการเสนอร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... ปรากฏตามเอกสารรายละเอียดแนบท้าย ๔ ตามขั้นตอนการเสนอร่างกฎหมายในระดับพระราชบัญญัติต่อไป

เอกสารแนบ ๑

ตารางผลการรับฟังความคิดเห็นตามบทบัญญัติ มาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

บท/หมวด	ประเด็น/หัวข้อ	ข้อคิดเห็น/ข้อเสนอ
บททั่วไป	(ร่างมาตรา ๑ - มาตรา ๔)	
	มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า "พระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. ...."	- มาตรา ๑ เพิ่มคำว่า "เพื่อชุมชน" ต่อท้าย - มาตรา ๑ ควรเพิ่มเติม ข้อ ๓ การสนับสนุนอาชีพให้แก่ เกษตร ผู้ยากจน และชุมชนที่อยู่อาศัยในที่ดินที่สำนักงานฯ รับผิดชอบ" - ๑ ขื่อเห็นว่าควรใช้แค่ สถาบันบริหารจัดการที่ดิน ก็น่าจะครอบคลุมแล้ว ไม่เห็นต้องเจาะจง กระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืนถ้าเจาะจงแบบนี้ ก็ต้อง และ ป้องกันการสูญเสียสิทธิ์ เช่น สถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืนและป้องกันการสูญเสียสิทธิ์
	มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป	
	มาตรา ๓ ในพระราชบัญญัตินี้ "การบริหารจัดการที่ดิน" หมายความว่า การกระจายการถือครองที่ดิน และการป้องกันและแก้ไขปัญหาการสูญเสียสิทธิ์ในที่ดินและที่อยู่อาศัย และการพัฒนาฟื้นฟูที่ดินเพื่อแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำด้านการถือครองที่ดิน รวมทั้งการอื่นใดที่จำเป็น	- มาตรา ๓ ให้หมายความรวมถึงกลุ่มคนจนเมืองที่ได้รับผลกระทบจากการพัฒนาเมือง - ๒ บททั่วไป นิยามไม่ชัดเจน นิยามบางคำเป็นนามธรรม - มาตรา ๓ "ตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่คณะกรรมการประกาศกำหนด" อยากให้มีส่วนร่วมจากภาคประชาชนในการกำหนดหลักเกณฑ์ด้วย - ๒ สงสัยว่าฐานะของสถาบันว่าเป็นหน่วยงานของรัฐหรือไม่ ควรกำหนดให้ชัดเจน เพื่อประโยชน์ในการบังคับใช้กฎหมาย

บท/หมวด	ประเด็น/หัวข้อ	ข้อคิดเห็น/ข้อเสนอ
	เพื่อให้การใช้ที่ดินมีประสิทธิภาพ เกิดผลสัมฤทธิ์ เป็นธรรม และยั่งยืน	- กระจายการถือครองที่ดิน ให้ทั่วกระจายได้อย่างทั่วถึงและพิจารณาเกณฑ์การเป็นผู้ยากจนจากรายได้ด้วย. - มาตรา ๓ แก้ไขคำว่า "การสูญเสียสิทธิ์ในที่ดิน" เป็นคำว่า "การสูญเสียสิทธิในที่ดิน"
	"การกระจายการถือครองที่ดิน" หมายความว่า การกระจายการถือครองที่ดินเพื่อให้ประชาชนมีที่ดินทำกินอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม	
	"ที่ดิน" หมายความว่า (๑) ที่ดินหรือพื้นที่ที่ใช้ทำเกษตรกรรมหรือที่เกี่ยวเนื่องกับการทำเกษตรกรรม (๒) ที่ดินหรือพื้นที่ที่ใช้เป็นที่อยู่อาศัยและเกี่ยวเนื่องกับที่อยู่อาศัย (๓) ที่ดินหรือพื้นที่ที่ใช้ประโยชน์ร่วมกันของชุมชน ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการประกาศกำหนด	
	"เกษตรกรรม" หมายความว่า การทำนา การทำไร่ การทำสวน การเลี้ยงสัตว์ การเลี้ยงสัตว์น้ำ และกิจการอื่นที่เกี่ยวเนื่องกับภาคเกษตรกรรมตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด	- มาตรา ๓ คำจำกัดความ "เกษตรกรรม" ไม่จำเป็นต้องใส่ข้อความว่า "การเลี้ยงสัตว์น้ำ" เนื่องจากคำว่า "การเลี้ยงสัตว์" ครอบคลุมถึงการเลี้ยงสัตว์ทุกชนิดอยู่แล้ว - @ ความหมายของคำว่า เกษตรกรรม อาจยังไม่ครอบคลุมถึงการเกษตรบางประเภท เช่น ประมง ป่าไม้ - @ เกษตรกรรม ควรหมายความรวมถึง การเพาะปลูก การเลี้ยงสัตว์ และการป่าไม้

บท/หมวด	ประเด็น/หัวข้อ	ข้อคิดเห็น/ข้อเสนอ
	"เกษตรกร" หมายความว่า ผู้ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก หรือผู้มีอาชีพอื่นซึ่งประสงค์จะประกอบอาชีพเกษตรกรรมแต่ไม่มีที่ดินทำกินหรือมีที่ดินไม่เพียงพอแก่การทำกิน ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด	- มาตรา ๓ "เกษตรกร" หมายความว่า ผู้ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก หรือผู้มีอาชีพอื่นซึ่งประสงค์จะประกอบอาชีพเกษตรกรรมแต่ไม่มีที่ดินทำกินหรือมีที่ดินไม่เพียงพอแก่การทำกิน (ควรแยกออกจากกัน) - มาตรา ๓ นิยาม คำว่า เกษตรกร เห็นด้วย กับให้เกษตรกรประกอบอาชีพเกษตรกร แต่ไม่มีที่ดินทำกิน, นิยาม คำว่า ที่ดิน - มาตรา ๓ นิยาม"เกษตรกร" คำว่า "แต่ไม่มีที่ดินทำกิน" เป็น "แต่ไม่มีที่ดินทำกิน" - มาตรา ๓ "เกษตรกร" ต้องมีการขึ้นทะเบียนเกษตรกร กับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เพื่อเป็นฐานข้อมูลเดียวกัน - @ กำหนดว่าเกษตรกร ต้องมีรายได้หลักมาจากการทำเกษตรไม่น้อยกว่า ๘๐% ของรายได้ตลอดปี. เพื่อกันคนฉวยโอกาสปลูกต้นไม้ไม่กี่ต้นแล้วแจ้งว่าเป็นเกษตรทั้งที่ทำโรงแรม. เคยเป็นข่าวในอดีต
	"ผู้ยากจน" หมายความว่า ผู้ที่มีทรัพย์สินไม่เพียงพอแก่การดำรงชีพหรืออยู่ในสภาวะที่ไม่สามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนเองได้ ตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่คณะกรรมการประกาศกำหนด	- ความชัดเจนของคำนิยาม "ผู้ยากจน" - การกำหนดมาตรฐานของการเป็นผู้ยากจนให้ชัดเจน - นิยามคำว่า"ผู้ยากจน" และ "ชุมชน" ซึ่งตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนดรายละเอียดไม่ชัดเจนและขาดตัวชี้วัดเงื่อนไข อาจส่งผลให้มีเจตนารมณ์จัดตั้ง - @ ผู้ยากจน ควรหมายความว่า ผู้ที่มีทรัพย์สินไม่เพียงพอแก่การดำรงชีพหรืออยู่ในสภาวะที่ไม่สามารถพัฒนาคุณภาพชีวิต - @ ความเพิ่มนิยามผู้ยากจน มีรายได้เท่าไรในแต่ละจังหวัด
	"ชุมชน" หมายความว่า กลุ่มคนที่อยู่รวมกัน โดยมีอัตลักษณ์ร่วมกัน และมีการกำหนดขอบเขตการจัดการหาประโยชน์ของชุมชนที่ชัดเจน มีกฎกติการ่วมกันในการทำ	- "ชุมชน" แก้จากคำว่า "ไม่ว่ามีสภาพเป็นนิติบุคคลหรือไม่ก็ตาม" เป็น "ไม่ว่ามีสภาพเป็นนิติบุคคลหรือไม่มีก็ตาม" - ความหมายของชุมชน คำว่า "ไม่ว่ามีสภาพเป็นนิติบุคคลหรือไม่มีตาม" น่าจะมีความคลาดเคลื่อนจากข้อความว่า "ไม่ว่ามีสภาพเป็นนิติบุคคลหรือไม่มีก็ตาม"

บท/หมวด	ประเด็น/หัวข้อ	ข้อคิดเห็น/ข้อเสนอ
	ประโยชน์และระงับข้อขัดแย้ง มีการแบ่งปันประโยชน์ภายใต้กฎกติกาของชุมชนนั้น และมีผู้นำของชุมชน ไม่ว่ามีสภาพเป็นนิติบุคคลหรือไม่มีตาม หรือทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด	
	"องค์กรชุมชน" หมายความว่า กลุ่มคนที่มีระบบการบริหารจัดการที่สมาชิกของชุมชนจัดตั้งขึ้น เพื่อดำเนินการร่วมกัน โดยจะเป็นนิติบุคคลหรือไม่ก็ได้ และมีวัตถุประสงค์เพื่อประโยชน์ในการประกอบอาชีพ พัฒนาอาชีพ เพิ่มรายได้ พัฒนาที่อยู่อาศัยและสิ่งแวดล้อม หรือพัฒนาคุณภาพชีวิตของสมาชิกในกลุ่ม	- คำนิยาม "องค์กรชุมชน" ควรระบุหรือให้ความหมายให้ชัดเจนและควรมีความหมายที่มีความเฉพาะเจาะจง กล่าวคือเป็นองค์กรที่เกี่ยวข้องกับ พรบ.นี้ หรือเป็นองค์กรที่มีส่วนได้เสีย หากไม่บัญญัติให้มีความหมายที่เจาะจงทำให้มีความคล้ายกับ มาตรา ๒๐ (๑๒) ไม่เป็นกรรมการ ผู้จัดการ หรือผู้มีอำนาจในการจัดการองค์กรชุมชน ตามนิยามเดิมซึ่งจะหมายความรวมถึง กรรมการ สหกรณ์ กองทุนหมู่บ้าน หรือกรรมการอื่นๆ ซึ่งไม่เกี่ยวข้องกับ พรบ. นี้ - "องค์กรชุมชน" ต้องเป็นองค์กรที่รับรองสถานภาพตามกฎหมายจะต้องเป็นนิติบุคคลหรือไม่ก็ได้
	"เครือข่ายองค์กรชุมชน" หมายความว่า กลุ่มองค์กรชุมชนที่มีการรวมตัวกันโดยมีวัตถุประสงค์ที่จะกระทำกิจการอย่างหนึ่งอย่างใดเพื่อประโยชน์ขององค์กรชุมชนในกลุ่มนั้น	
	"กองทุน" หมายความว่า กองทุนบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน	

บท/หมวด	ประเด็น/หัวข้อ	ข้อคิดเห็น/ข้อเสนอ
	"คณะกรรมการ" หมายความว่า คณะกรรมการบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน	
	"ประธานกรรมการ" หมายความว่า ประธานกรรมการบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน	
	"กรรมการ" หมายความว่า กรรมการบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน	
	"สถาบัน" หมายความว่า สถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน	
	"เลขาธิการ" หมายความว่า เลขาธิการสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน	
	"พนักงาน" หมายความว่า พนักงานของสถาบัน	
	"ลูกจ้าง" หมายความว่า ลูกจ้างของสถาบัน	

บท/หมวด	ประเด็น/หัวข้อ	ข้อคิดเห็น/ข้อเสนอ
	"รัฐมนตรี" หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้	
	มาตรา ๔ ให้นายกรัฐมนตรีรักษาการตามพระราชบัญญัติ	- มาตรา ๔ เห็นด้วยกับการที่อยู่ในการรักษาการนายกรัฐมนตรีเพราะจะได้มีการประสานงานการดำเนินการไปสู่หน่วยงานอื่นได้ - เห็นควรอยู่ภายใต้การดูแลของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ - เห็นควรให้อยู่ภายใต้การดูแลของกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เพราะมีความสอดคล้องกับการช่วยเหลือประชาชน และเห็นควรว่ากระทรวงมีส่วนร่วมในการเสนอร่างพระราชบัญญัติฯ - รัฐมนตรีผู้รักษาการที่นายกรัฐมนตรี จะมีการคานอำนาจกันหรือไม่กับทางภาคประชาชน เนื่องจากจะทำให้รัฐมนตรีมีอำนาจในการกระทำหรือลงความเห็นต่างๆ เพียงฝ่ายเดียว - มาตรา ๔ แก้เป็น "ให้นายกรัฐมนตรีรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้"
หมวด ๑	การจัดตั้ง วัตถุประสงค์ และอำนาจหน้าที่ของสถาบัน (ร่างมาตรา ๕ – มาตรา ๘)	
	มาตรา ๕ ให้จัดตั้งสถาบันขึ้น เรียกว่า "สถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน" และให้สถาบันนี้เป็นนิติบุคคล กิจการของสถาบันไม่อยู่ภายใต้บังคับแห่งกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงาน กฎหมายว่าด้วยแรงงานสัมพันธ์ กฎหมายว่าด้วยประกันสังคม และกฎหมายว่าด้วยเงิน	- มาตรา ๕ สถาบันนี้เป็นนิติบุคคล กิจการของสถาบันไม่อยู่ภายใต้บังคับกฎหมาย...ทั้งนี้เลขาธิการ ผู้ช่วย พนักงานและลูกจ้างต้องได้รับผลประโยชน์ตอบแทนไม่น้อยกว่าที่กำหนดไว้ในกฎหมาย เนื้อหาย้อนแย้ง ไม่อยู่ภายใต้กฎหมายแต่อ้างอิงกฎหมายฉบับเดียวกัน - มาตรา ๕ ควรที่จะมีชื่อย่อ เสนอให้เป็น สคท. หรือชื่ออื่นๆ ที่เห็นสมควร - มาตรา ๕ บรรดาความผิดของเกษตรกรหรือผู้ยากจนที่กระทำซึ่งมีหรือได้รับโทษตามกฎหมายอื่นเกี่ยวกับการบุกรุกที่ดินของรัฐอยู่ก่อนแล้วภายหลังได้นำที่ดินแปลงที่มีการบุกรุกนำมาจัดกลุ่มหรือบริเวณเดียวกับพื้นที่เกษตรกรและผู้ยากจนได้รับการจัดที่ดินให้ถือว่าเป็นนิรโทษกรรมยกเลิกไปโดยปริยายเสมือนไม่เคยกระทำผิดมาก่อน

บท/หมวด	ประเด็น/หัวข้อ	ข้อคิดเห็น/ข้อเสนอ
	ทดแทน ทั้งนี้ เลขาธิการ รองเลขาธิการ พนักงานและลูกจ้างของสถาบันต้องได้รับประโยชน์ตอบแทนไม่น้อยกว่าที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงาน กฎหมายว่าด้วยแรงงานสัมพันธ์ กฎหมายว่าด้วยประกันสังคม และกฎหมายว่าด้วยเงินทดแทน สถาบันเป็นหน่วยงานของรัฐที่ไม่เป็นส่วนราชการตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการจัดระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน และไม่เป็นรัฐวิสาหกิจตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณและกฎหมายอื่น	- วัตถุประสงค์ของสถาบันควรแก้ไขปัญหาของกลุ่มชาติพันธ์ด้วย เนื่องจากไม่มีอนุมาตราไหนของมาตรา ๖ บัญญัติให้มีการแก้ไขปัญหาของกลุ่มชาติพันธ์ จึงเห็นควรเพิ่มอนุมาตรา - ที่ดินของหน่วยงานรัฐที่ต้องมีการหิสูจน์สิทธิ หรือเป็นที่ดินของหน่วยงานรัฐ ต้องมีการมอบหมายระหว่างหน่วยงานกัน จะมีวิธีอื่นหรือรูปแบบการบริหารจัดการอื่นหรือไม่ หากหน่วยงานรัฐไม่ยินยอมหากจะเพิ่มเติม "ให้มีการสนับสนุนให้หน่วยงานรัฐมีการกระจายการถือครองที่ดินตามพระราชบัญญัตินี้" - สถาบันเป็นหน่วยงานของรัฐที่ไม่เป็นส่วนราชการตามกฎหมายว่าด้วยการจัดระเบียบบริหารราชการแผ่นดินและไม่เป็นรัฐวิสาหกิจว่าด้วยวิธีการงบประมาณและกฎหมายอื่น ทั้งหมดคลุมเครือไม่ชัดเจนยากต่อการพินิจ - @ วัตถุประสงค์เพื่อเกษตรกรที่ยากจนแล้ว ที่ดินที่จัดหาให้เช่าหรือขายขาด ใครเป็นผู้ตรวจสอบผลการดำเนินงาน ความเป็นธรรมในการจัดสรรที่ดิน "ฯ
	มาตรา ๖ สถาบันมีวัตถุประสงค์ดังนี้ (๓) จัดหาที่ดินของรัฐและเอกชนเพื่อการใช้ประโยชน์ตามวัตถุประสงค์ของการตราพระราชบัญญัตินี้	- @ มาตรา ๖ ตัดวัตถุประสงค์ เลย ใช้ ม.๗ พอ - มาตรา ๖ (๑) การจัดหาที่ดินของรัฐ เพื่อการใช้ประโยชน์ตามวัตถุประสงค์ของการตราพระราชบัญญัตินี้ฉบับนี้ จะมีความซ้ำซ้อน กับการดำเนินงานของคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ (คทช) รายละเอียดตามลำดับที่ ๗ (ร่างมาตรา ๓๖ – มาตรา ๔๙) - มาตรา ๖ (๓) ให้เพิ่มข้อความดังนี้ "ทั้งนี้การจัดหาที่ดินของรัฐเมื่อให้เปรียบประหนึ่งดังการเวนคืนหรือการเปลี่ยนหน่วยงานผู้ดูแลจากหน่วยงานเดิมเป็นสถาบันบริการจัดการ โดยได้รับยกเว้นมิต้องปฏิบัติตามกฎหมาย กฎ คำสั่ง ระเบียบ ประกาศ วิธีการขั้นตอนปฏิบัติใดที่กำหนดไว้ของหน่วยงานที่ดูแลรักษาที่ดินกำหนดไว้และไม่ต้องเสียค่าตอบแทนหรือค่าชดเชยใดๆทั้งสิ้น"

บท/หมวด	ประเด็น/หัวข้อ	ข้อคิดเห็น/ข้อเสนอ
		- มาตรา ๖ (๑) "จัดหาที่ดินของรัฐและเอกชนเพื่อใช้ประโยชน์ตามวัตถุประสงค์ของการตราพระราชบัญญัตินี้" ต้องระบุวัตถุประสงค์แบบตรงๆ โดยไม่อ้าง พรบ. ซ้ำซ้อน - มาตรา ๖ (๑) – (๒) ที่ดินของหน่วยงานรัฐที่ต้องมีการพิสูจน์สิทธิ หรือเป็นที่ดินของหน่วยงานรัฐ ที่ต้องมีการมอบหมายระหว่างหน่วยงานกัน จะมีวิธีอื่นหรือรูปแบบการบริหารจัดการอื่นหรือไม่ หากหน่วยงานรัฐไม่ยินยอม จะทำอย่างไรให้มีการสนับสนุนให้หน่วยงานรัฐมีการกระจายการถือครองที่ดินตามพระราชบัญญัตินี้ เพราะกลัวว่าแม้ตัวร่างพรบฯ ตามมาตรา ๖ จะระบุให้สถาบันดำเนินการจัดหาที่ดินของรัฐ เพื่อกระจายการถือครองที่ดินและที่อยู่อาศัยแก่เกษตรกรหรือผู้ยากจน แต่หากหน่วยงานรัฐไม่ยินยอม จะมีวิธีการดำเนินการอย่างไร?
	(๒) จัดการกระจายการถือครองที่ดินและที่อยู่อาศัยแก่เกษตรกรหรือผู้ยากจนอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน	- มาตรา ๖ (๒) คำว่า "ที่อยู่อาศัย" ให้เพิ่มคำจำกัดความเฉพาะด้วย - @ มาตรา ๖ (๒) จัดการกระจายการถือครองที่ดิน ของรัฐบาลและของเอกชนเพื่อใช้ประโยชน์ตามพระราชบัญญัติ ความเห็นต้องมีความชัดเจน การถือครองและประเภทการใช้งานให้ชัดเจนและลงลึกมากว่านี้ และซื้อที่ดินให้เป็นธรรม
	(๓) ป้องกันและแก้ไขปัญหาการสูญเสียสิทธิ์ในที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัยของเกษตรกรหรือผู้ยากจน	- มาตรา ๖ (๓) ควรเพิ่มในเรื่องที่อยู่อาศัยทั้งในเมืองและชนบท - มาตรา ๖ (๓) "การสูญเสียสิทธิ์ในที่ดิน" เป็นคำว่า "การสูญเสียสิทธิในที่ดิน"

บท/หมวด	ประเด็น/หัวข้อ	ข้อคิดเห็น/ข้อเสนอ
	(๔) ส่งเสริมและสนับสนุนให้ชุมชนบริหารจัดการที่ดินร่วมกัน	- มาตรา ๖ (๔) ให้เพิ่มคำว่า "รวมที่ดิน" ในการส่งเสริมและสนับสนุนนั้นควรกำหนดให้ในกลุ่มเกษตรกรที่ได้รับความช่วยเหลือจาก บจธ. เพื่อให้เกิดความชัดเจน
	(๕) รวบรวมข้อมูล ศึกษาและวิเคราะห์ทางวิชาการต่างๆ เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารจัดการที่ดินเพื่อเกษตรกรหรือผู้ยากจนอย่างเป็นระบบ	- มาตรา ๖ (๕) ให้เพิ่มคำว่า "ให้คำปรึกษา"
	มาตรา ๗ ให้สถาบันมีหน้าที่และอำนาจกระทำกิจการต่าง ๆ ภายในขอบเขตแห่งวัตถุประสงค์ตามมาตรา ๖ หน้าที่และอำนาจเช่นที่ว่านี้ ให้รวมถึง	- มาตรา ๗ กล่าวถึง หน้าที่และอำนาจ ควรเพิ่มอีกข้อ ต่อจากข้อ (๖) คือ สนับสนุนอาชีพให้แก่เกษตรกร ผู้ยากจน และชุมชนที่อยู่อาศัยในที่ดินที่สำนักงานฯ รับผิดชอบ " เพื่อให้สอดรับกับส่วนที่ ๓ การสนับสนุนอาชีพ - การออกกฎหมายที่ดินเอื้อให้ประชาชนจริงหรือไม่
	(๓) ถือกรรมสิทธิ์ มีสิทธิครอบครอง หรือมีทรัพยสิทธิต่าง ๆ สร้าง ซื้อ ว่าจ้าง รับจ้าง จัดหาหรือ ดำเนินการใด ๆ เกี่ยวกับทรัพย์สินของสถาบัน รวมทั้งทรัพย์สินที่มีผู้อุทิศให้	- มาตรา ๗ (๓) ให้เพิ่มคำว่า "มีทรัพยสิทธิ"
	(๒) จัดหาที่ดินของรัฐตามที่หน่วยงานรัฐที่มีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบมอบหมาย และจัดหาที่ดินเอกชน	- มาตรา ๗ (๒) ให้เพิ่มคำว่า "อย่างมั่นใจและยั่งยืน" มาตรา ๗ (๒) ควรเพิ่มเติม "จัดหาที่ดินของเอกชนหรือที่ดินของรัฐ...ข้อความเดิม.. เหตุผลเพื่อให้ครอบคลุมการดำเนินการอำนาจหน้าที่อย่างครบถ้วน

บท/หมวด	ประเด็น/หัวข้อ	ข้อคิดเห็น/ข้อเสนอ
		- มาตรา ๗ (๒) จัดหาที่ดินของรัฐตามที่หน่วยงานรัฐมีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบมอบหมายและจัดหาที่ดินเอกชนเสมือนบังคับหน่วยงานรัฐที่รับผิดชอบไม่ได้
	(๓) ทำความตกลงและร่วมมือกับองค์การหรือหน่วยงานของรัฐและเอกชน องค์กรชุมชนหรือเครือข่ายองค์กรชุมชน ในกิจการเกี่ยวกับการบริหารจัดการที่ดิน หรือเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาการสูญเสียสิทธิในที่ดินและที่อยู่อาศัย	- มาตรา ๗ (๓) แก้ไขจากคำว่า "การสูญเสียสิทธิ์ในที่ดิน" เป็นคำว่า "การสูญเสียสิทธิในที่ดิน"
	(๔) ว่าจ้างหรือมอบให้บุคคลใดประกอบกิจการส่วนใดส่วนหนึ่งของสถาบัน	- @ มาตรา ๗ (๔) เมื่อจัดตั้งเป็นสถาบันแล้ว ไม่ควรว่าจ้างหรือมอบให้บุคคลใดประกอบกิจการส่วนใดส่วนหนึ่งของสถาบัน
	(๕) เรียกเก็บค่าธรรมเนียม ค่าบำรุง ค่าตอบแทน หรือค่าบริการในการดำเนินงาน ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และอัตราที่สถาบันกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ	- มาตรา ๗ (๕) คำว่าเรียกเก็บค่าธรรมเนียม ร้อยละ ๐.๕ ไม่เกิน ๑ พิจารณาจากต้นทุนในการซื้อที่ดิน - มาตรา ๗ (๕) เรียกเก็บค่าธรรมเนียมตามหลักเกณฑ์และอัตราที่สถาบันกำหนดโดยความเห็นชอบของกรรมการ ควรมีค่าธรรมเนียมกลางตามที่กฎหมายนิรองรับอยู่
	(๖) ส่งเสริมการศึกษาค้นคว้างานวิชาการ งานวิจัยและนวัตกรรม สร้างเสริมองค์ความรู้ พัฒนากลไกการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ	

บท/หมวด	ประเด็น/หัวข้อ	ข้อคิดเห็น/ข้อเสนอ
	(๗) ดำเนินกิจการอื่นใดที่จำเป็นหรือต่อเนื่องเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของสถาบัน	
	มาตรา ๘ ในการดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจตามมาตรา ๗ ให้สถาบันดำเนินการให้เป็นไปตามนโยบายการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดินของประเทศที่คณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติตามกฎหมายว่าด้วยคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติกำหนด เท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับกฎหมายนี้	- มาตรา ๘ คำว่ากฎหมายว่าด้วยคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติกำหนด ให้อธิบายมาด้วย - เงื่อนไขในการใช้พื้นที่ (ประเภทที่ดิน) สถาบันจะสามารถออกเงื่อนไขให้สอดคล้องกับปัญหาของประชาชน - ไม่เห็นควรให้มีการดำเนินการกรอบนโยบายของ คทช. - การดำเนินการภายใต้ของ คทช. อาจทำให้ไม่สอดคล้องกับปัญหาของประชาชน - การดำเนินการไม่ควรอยู่ภายใต้ของ คทช. เพียงอย่างเดียวเพราะไม่สามารถแก้ปัญหาของประชาชนได้ โดยควรยึดหลักตามร่างพระราชบัญญัตินี้ - เนื้อหาเท่ากับบังคับครอบคลุมคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ เท่าที่ไม่ขัดแย้งกับกฎหมายนี้ ซึ่งต้องพิจารณาวัตถุประสงค์และเจตนารมณ์เป็นที่ตั้ง ยึดหลักความเป็นจริง - ◎ พิจารณาความซ้ำซ้อนกับหน่วยงาน ซึ่งเห็นว่าซ้ำซ้อนกับกฎหมายปฏิรูปที่ดิน ทั้งเรื่องการจัดที่ดิน การช่วยเหลือเกษตรกร ผู้ยากไร้
หมวด ๒	คณะกรรมการบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน (ร่างมาตรา ๙ – มาตรา ๑๘)	
	มาตรา ๙ ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่งเรียกว่า "คณะกรรมการบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน" ประกอบด้วย	- มาตรา ๙ สัดส่วนของผู้แทนภาคประชาชนควรมีความหลากหลาย จากตัวแทนของคนรุ่นใหม่ในการแก้ไขปัญหาที่ดิน หรือองค์กรอื่นของผู้มีส่วนได้เสีย เช่น เครือข่ายคนพิการซึ่งจะได้เกิดการเรียนรู้และเกิดความครอบคลุมในการช่วยเหลือ

บท/หมวด	ประเด็น/หัวข้อ	ข้อคิดเห็น/ข้อเสนอ
		- มาตรา ๙ ผู้แทนภาคประชาชนในแต่ละด้านมีความเข้าใจถึงการแก้ไขปัญหาด้านที่ดินแล้วหรือไม่ เพราะการทำหน้าที่ผู้แทนภาคประชาชน ควรมีประสบการณ์การทำงานในด้านนั้นๆ หรือต้องมีความเข้าใจในการทำงานด้านนั้นๆ มาก่อน เพื่อให้การทำงานเป็นไปด้วยความราบรื่น - มาตรา ๙ เสนอให้มีผู้แทนภาคประชาชนเพิ่มมากขึ้น เป็น ๑๒ คน เนื่องจากจะไม่ได้รับความเห็นของภาคประชาชน โดยมีในด้าน วัฒนธรรม ศาสนา (อาทิเช่น พื้นที่วัด ซึ่งเรื่องที่ดินต้องมีความเชื่อมโยงกับทั้งวัฒนธรรมและศาสนา) ด้านที่ดินผู้แทนภาคประชาชนในแต่ละด้านมีความเข้าใจถึงการแก้ไขปัญหาด้านที่ดินแล้วหรือไม่ เพราะต้องมีความเข้า - มาตรา ๙ ผู้แทนจากสภาเกษตรกรแห่งชาติ ๒ คน - @ มาตรา ๙ คณะกรรมการมีจำนวนมากเกินไป - @ มาตรา ๙ ควรมีกรรมการ ภาคราชการจำนวนมาก - @ มาตรา ๙ ให้มีคณะกรรมการโดยมีภาคประชาชนเข้าร่วมการจัดการที่ดินด้วยโดยมีอัตราส่วนเท่ากับหน่วยงานรัฐ - @ มาตรา ๙ กำหนดให้มีคณะกรรมการมีความรู้ ความเชี่ยวชาญด้านองค์ประชุมหรือเป็นตำแหน่งจากภาคประชาชน ที่มีความเข้าใจความยากจนของประชาชนที่ได้รับความเดือดร้อนจากความยากจน
	(๓) ประธานกรรมการ ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญและประสบการณ์สูงทางด้านการจัดการที่ดิน หรืออสังหาริมทรัพย์ ด้านการพัฒนาสังคม ด้านการบริหาร หรือวิทยาการอื่น	- @ มาตรา ๙ (๓) สมควรให้มีคณะกรรมการ เข้าคัดสรรด้วยไม่ใช่ให้รัฐมนตรีคัดสรรอย่างเดียวๆจะเอาพวกพ้องเข้ามา

บท/หมวด	ประเด็น/หัวข้อ	ข้อคิดเห็น/ข้อเสนอ
	ที่เกี่ยวข้องและเป็นประโยชน์ต่อกิจการของสถาบัน (๒) กรรมการโดยตำแหน่ง จำนวนเก้าคน ประกอบด้วย ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ปลัดกระทรวงการคลัง ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ปลัดกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ปลัดกระทรวงมหาดไทย ปลัดกระทรวงคมนาคม เลขาธิการสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ (๓) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวนสองคน ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์เป็นที่ประจักษ์ในด้านการกระจายการถือครองที่ดิน ด้านการบริหารจัดการที่ดินอย่างยั่งยืน หรือวิทยาการอื่นที่เกี่ยวข้องและเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินการให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของสถาบัน	- มาตรา ๙ (๒) ควรเป็นกรรมการโดยตำแหน่ง เพิ่มอีก ๒ ท่าน ได้แก่ เลขาธิการสภาเกษตรแห่งชาติ และเลขาธิการกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตร หรืออาจบรรจุในโครงสร้างกรรมการด้านอื่น กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ เหตุผล เลขาธิการทั้ง ๒ หน่วยงานดังที่ได้เสนอไว้ มีบทบาทอำนาจหน้าที่เกี่ยวข้องกับเกษตรและเกี่ยวข้องกับเกษตรกรและเกี่ยวกับปัญหาที่ดินทำกิน - มาตรา ๙ (๒) กรรมการโดยตำแหน่ง ควรเพิ่มเติม เลขาธิการคณะกรรมการการกฤษฎีกา เพื่อร่วมพิจารณาประเด็นข้อกฎหมายต่าง ๆ

บท/หมวด	ประเด็น/หัวข้อ	ข้อคิดเห็น/ข้อเสนอ
	(๔) กรรมการตัวแทนภาคประชาชน จำนวนเก้าคน ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจากเครือข่ายภาคประชาชนด้านที่อยู่อาศัย ด้านการเกษตร ด้านแรงงาน ด้านสวัสดิการสังคม ด้านกลุ่มชาติพันธุ์ ด้านกฎหมายสิทธิชุมชน และด้านส่งเสริมความเข้มแข็งชุมชน	- มาตรา ๙ (๔) กรรมการตัวแทนภาคประชาชน ควรกำหนดจำนวนให้ชัดเจนว่าเครือข่ายภาคประชาชนใดควรมีจำนวนเท่าใด - มาตรา ๙ (๔) กรรมการตัวแทนภาคประชาชน จำนวนเก้าคน ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจากเครือข่ายภาคประชาชนด้านที่อยู่อาศัย ด้านการเกษตร ด้านแรงงานด้านสวัสดิการสังคม ด้านกลุ่มชาติพันธุ์ ด้านกฎหมายสิทธิชุมชน และด้านส่งเสริมความเข้มแข็งชุมชน ให้มี ด้านที่อยู่อาศัย ๒ คนกับด้านเกษตร ๒ คน นอกนั้นด้านละ ๑ คน และควรเพิ่ม "ด้านกลุ่มเปราะบาง" ด้วย - มาตรา ๙ (๔) กรรมการตัวแทนภาคประชาชน ควรมีจำนวน ๗ คน ตามจำนวนตัวแทนด้านต่างๆ ด้านละ ๑ คนจากด้านที่อยู่อาศัย ด้านเกษตรกร ด้านแรงงาน ด้านสวัสดิการสังคม ด้านกลุ่มชาติพันธุ์ ด้านกฎหมายสิทธิมนุษยชน และด้านส่งเสริมความเข้มแข็งชุมชน - @ มาตรา ๙ (๔) ตัวแทนกลุ่มชาติพันธุ์ หมายถึงใคร ระบุให้ชัดเจน - มาตรา ๙ (๔) "ด้านส่งเสริมความเข้มแข็งชุมชน" แก้เป็น "ด้านส่งเสริมความเข้มแข็งชุมชน" - มาตรา ๙ (๔) กรรมการตัวแทนภาคประชาชนต้องถูกเสนอโดยองค์การชุมชนที่รองรับสถานภาพตามกฎหมายแต่ละด้าน รวมถึงมาตรา ๑๐ ด้วย - มาตรา ๙ (๔) กำหนดกรรมการตัวแทนภาคประชาชน จำนวนเก้าคน ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจากเครือข่ายภาคประชาชนด้านที่อยู่อาศัย ด้านการเกษตร ด้านแรงงาน ด้านสวัสดิการสังคม ด้านกลุ่มชาติพันธุ์ ด้านกฎหมายสิทธิชุมชน และด้านส่งเสริมความเข้มแข็งชุมชน ซึ่งมีเพียง ๗ ด้าน ไม่สอดคล้องตามจำนวนที่กำหนด (๙ คน) ดังนั้น เพื่อความชัดเจน หากมีเจตนารมณ์ที่จะให้มีจำนวนกรรมการตัวแทนภาคประชาชนด้านใดมีจำนวนมากกว่า ๑ คน ควรมีการระบุจำนวนในด้านนั้นให้ชัดเจน ตามเจตนารมณ์ของร่าง พ.ร.บ. หรือไม่ก็ควรกำหนดเครือข่ายภาคประชาชนให้ครบทั้ง ๙ ด้าน เพื่อป้องกันปัญหาความคลาดเคลื่อนที่อาจเกิดขึ้นได้ในอนาคต

บท/หมวด	ประเด็น/หัวข้อ	ข้อคิดเห็น/ข้อเสนอ
	ให้เลขาธิการเป็นกรรมการและเลขานุการ และให้เลขาธิการแต่งตั้งพนักงานของสถาบันเป็นผู้ช่วยเลขานุการได้ตามความจำเป็น หลักเกณฑ์และวิธีการสรรหาบุคคลเพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งเป็นประธานกรรมการและกรรมการตาม (๓) และ (๔) รวมทั้งการสรรหาประธานกรรมการและกรรมการดังกล่าวเพื่อดำรงตำแหน่งแทนผู้ที่พ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ ให้เป็นไปตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนด โดยการเสนอแนะของคณะกรรมการ	- ๓ ควรมีกรรมการในระดับจังหวัด กำหนดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของผู้ที่อยู่อาศัยบริเวณใกล้พื้นที่ดินจัดสรร - มาตรา ๙ วรรคท้าย ควรกำหนดวิธีการสรรหาที่ชัดเจน
	มาตรา ๑๐ การแต่งตั้งคณะกรรมการสรรหาตามมาตรา ๙ วรรคท้าย อย่างน้อยต้องประกอบด้วย ผู้แทนภาคประชาชนกึ่งหนึ่งที่มาจากเครือข่ายภาคประชาชนด้านที่อยู่อาศัย ด้านการเกษตร ด้านแรงงาน ด้านสวัสดิการสังคม ด้านกลุ่มชาติพันธุ์	- มาตรา ๑๐ ควรเพิ่ม กรรมการสรรหาทุกด้าน ตามมาตรา ๙ (๔) เข้าไปด้วย - มาตรา ๑๐ ผู้แทนภาคประชาชนกึ่งหนึ่งควรมาจากทั้ง ๗ ด้าน ตามมาตรา ๙ (๔) - มาตรา ๑๐ ผู้แทนจากสภาเกษตรกรแห่งชาติ

บท/หมวด	ประเด็น/หัวข้อ	ข้อคิดเห็น/ข้อเสนอ
	มาตรา ๑๑ ประธานกรรมการ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ และกรรมการตัวแทนภาคประชาชน มีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสี่ปี เมื่อพ้นจากตำแหน่งแล้วอาจได้รับแต่งตั้งใหม่ได้แต่ไม่เกินสองวาระติดต่อกัน เมื่อครบกำหนดตามวาระดังกล่าวในวรรคหนึ่ง หากยังมิได้มีการแต่งตั้งประธานกรรมการ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ หรือกรรมการตัวแทนภาคประชาชนขึ้นใหม่ ให้ประธานกรรมการ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ หรือกรรมการตัวแทนภาคประชาชนซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระนั้น อยู่ในตำแหน่งเพื่อดำเนินงานต่อไปจนกว่าประธานกรรมการ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ หรือกรรมการตัวแทนภาคประชาชนซึ่งได้รับแต่งตั้งใหม่เข้ารับหน้าที่	
	มาตรา ๑๒ ประธานกรรมการ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ และกรรมการตัวแทนภาคประชาชนต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้ (๑) มีสัญชาติไทย	- มาตรา ๑๒ หลักเกณฑ์ควรให้มีความสอดคล้อง และหลากหลายของช่วงอายุ อาจจะมีอายุประมาณ ๒๕ หรือ ๓๕ - มาตรา ๑๒ เพิ่ม (๑๐) ไม่เป็นข้าราชการหรือเคยรับราชการประจำในตำแหน่งประเภทบริหารหรืออำนวยการในหน่วยงานราชการต่าง ๆ เว้นแต่เป็นข้าราชการในสายงานวิชาการผู้ที่มีชำนาญการเชี่ยวชาญเฉพาะในวิชาชีพสาขาที่เกี่ยวข้อง

บท/หมวด	ประเด็น/หัวข้อ	ข้อคิดเห็น/ข้อเสนอ
	(๒) มีอายุไม่ต่ำกว่าสี่สิบปีบริบูรณ์ และไม่เกินเจ็ดสิบปีบริบูรณ์ (๓) ไม่เป็นพนักงานหรือลูกจ้าง หรือที่ปรึกษา หรือผู้เชี่ยวชาญซึ่งมีสัญญาจ้างกับสถาบัน (๔) ไม่เป็นหรือเคยเป็นบุคคลล้มละลายหรือไม่เคยเป็นบุคคลล้มละลายทุจริต (๕) ไม่เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ (๖) ไม่เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ (๗) ไม่เคยถูกไล่ออก ปลดออก หรือให้ออกจากงานเพราะทุจริตต่อหน้าที่ หรือประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง หรือถือว่ากระทำการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ (๘) ไม่เป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น	- มาตรา ๑๒ (๒) แก้เรื่องอายุเป็น "มีอายุไม่ต่ำกว่า ๒๕ ปีบริบูรณ์ และไม่เกิน ๗๕ ปีบริบูรณ์ และเพิ่ม "หรือเป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้ง แต่ไม่เกิน ๖๕ ปีบริบูรณ์" - @ มาตรา ๑๒ (๒) ไม่ควรจำกัดอายุ โดยให้พิจารณาคณะกรรมการ บรรลุนิติภาวะ และมีผลงานเป็นที่ประจักษ์ - @ มาตรา ๑๒ (๒) กรรมการ อายุไม่ควรเกิน ๖๐ ปี - มาตรา ๑๒ (๕) หรือแยกออกเป็นอีกอนุมาตรา ให้เพิ่มเติมลักษณะต้องห้ามของคณะกรรมการ กรณีที่มีการทุจริตทางการเมืองทั้งระดับประเทศหรือท้องถิ่นแล้ว ไม่ควรเป็นคณะกรรมการ แม้จะยังไม่มีคำพิพากษาให้จำคุก เช่น กกต ตัดสินเป็นที่ยุติแล้วว่ามีการประพฤติทุจริต เพื่อเป็นการป้องกันการทุจริตทางการเมือง - การให้คณะกรรมการออกจากตำแหน่งควรให้ประชาชนมีช่องทางในการพิจารณา เช่น การร้องเรียน

บท/หมวด	ประเด็น/หัวข้อ	ข้อคิดเห็น/ข้อเสนอ
	กรรมการหรือผู้ดำรงตำแหน่งซึ่งรับผิดชอบการบริหารพรรคการเมือง ที่ปรึกษาพรรคการเมืองหรือเจ้าหน้าที่พรรคการเมือง (๔) ไม่เป็นผู้มีส่วนได้เสียในกิจการที่กระทำกับสถาบัน หรือในกิจการที่เป็นการแข่งขันกับกิจการของสถาบันหรือขัดหรือแย้งกับวัตถุประสงค์ของสถาบัน ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม	
	มาตรา ๑๓ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระตามมาตรา ๑๓ ประธานกรรมการ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ และกรรมการตัวแทนภาคประชาชนพ้นจากตำแหน่ง เมื่อ (๑) ตาย (๒) ลาออก (๓) คณะรัฐมนตรีให้ออก เพราะบกพร่องต่อหน้าที่ มีความประพฤติเสื่อมเสีย หรือหย่อนความสามารถ (๔) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้าม	- มาตรา ๑๓ การให้คณะกรรมการออกจากตำแหน่งควรให้ประชาชนมีช่องทางในการพิจารณา เช่น การร้องเรียนเพื่อให้ประชาชนได้ร่วมกันตรวจสอบว่ามีคณะกรรมการใดบ้างทุจริตหรือประพฤติมิชอบหรืออื่น ๆ นอกเหนือจากการพ้นจากตำแหน่งตามมาตรา ๑๓ - มาตรา ๑๓ (๔) แก้ไขคำว่า "ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้าม" เป็น "ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามอย่างหนึ่งอย่างใดตามมาตรา ๑๒"
	มาตรา ๑๔ ในกรณีที่ประธานกรรมการ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ หรือกรรมการตัวแทน	- มาตรา ๑๔ เนื่องจากมีการใช้คำว่า "กรรมการตัวแทนภาคประชาชน" และ "กรรมผู้แทนภาคประชาชน" ควรแก้ไขโดยเลือกใช้เพียงคำใดคำหนึ่ง เพื่อให้เป็นไปในแนวทางเดียวกัน

บท/หมวด	ประเด็น/หัวข้อ	ข้อคิดเห็น/ข้อเสนอ
	ภาคประชาชนพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ ให้ทำการสรรหาและเสนอคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งผู้ดำรงตำแหน่งแทน เว้นแต่วาระเหลืออยู่ไม่ถึงเก้าสิบวันจะไม่แต่งตั้งประธานกรรมการ กรรมการ ผู้ทรงคุณวุฒิ หรือกรรมผู้แทนภาคประชาชนแทนก็ได้ และให้ผู้ได้รับแต่งตั้งแทนตำแหน่งที่ว่างนั้นอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ ของประธานกรรมการ กรรมการ ผู้ทรงคุณวุฒิ หรือกรรมผู้แทนภาคประชาชนซึ่งได้แต่งตั้งไว้แล้ว ในกรณีที่ประธานกรรมการ กรรมการ ผู้ทรงคุณวุฒิ หรือกรรมการตัวแทนภาคประชาชนพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ ให้คณะกรรมการประกอบด้วยกรรมการทั้งหมดเท่าที่มีอยู่จนกว่าจะมีการแต่งตั้งประธานกรรมการ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ หรือกรรมการตัวแทนภาคประชาชนตามวรรคหนึ่ง และในกรณีที่ประธานกรรมการพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระให้กรรมการที่เหลือเลือกกรรมการคนหนึ่งทำหน้าที่ประธานกรรมการเป็นการชั่วคราว	

บท/หมวด	ประเด็น/หัวข้อ	ข้อคิดเห็น/ข้อเสนอ
	มาตรา ๑๕ การประชุมคณะกรรมการต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุม ถ้าประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้กรรมการที่มาประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก เว้นแต่การแต่งตั้งและถอดถอนเลขาธิการ ต้องประกอบด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนกรรมการที่มีอยู่ในองค์ประชุมโดยไม่นับรวมตำแหน่งเลขาธิการ กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด	
	มาตรา ๑๖ ให้คณะกรรมการมีหน้าที่และอำนาจโดยทั่วไปในการวางนโยบายและควบคุมดูแลทั่วไปซึ่งกิจการของสถาบัน หน้าที่และอำนาจเช่นว่านี้ให้รวมถึง	

บท/หมวด	ประเด็น/หัวข้อ	ข้อคิดเห็น/ข้อเสนอ
	(๑) กำหนดนโยบายและออกระเบียบ ข้อบังคับ และประกาศ ในการบริหารและดำเนินกิจการของสถาบัน (๒) พิจารณาให้ความเห็นชอบแผนดำเนินงานและงบประมาณประจำปีของสถาบัน (๓) พิจารณาแผนและประเมินผลการดำเนินงานของเลขาธิการ (๔) ออก ระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ หรือข้อกำหนดเกี่ยวกับสถาบัน ในเรื่องดังต่อไปนี้ (ก) การจัดแบ่งส่วนงานของสถาบันและขอบเขตหน้าที่ของส่วนงานดังกล่าว (ข) การกำหนดตำแหน่งคุณสมบัติเฉพาะตำแหน่ง ประเภท อัตราเงินเดือน ค่าจ้าง และเงินอื่นของพนักงานและลูกจ้างของสถาบัน (ค) การคัดเลือก การบรรจุ การแต่งตั้ง การถอดถอน วินัยและการลงโทษทางวินัย การออกจากตำแหน่ง การร้องทุกข์และการอุทธรณ์การลงโทษของพนักงานและลูกจ้าง	- มาตรา ๑๖ (๑) ก่อนคณะกรรมการกำหนดนโยบายและ...ให้มีการรับฟังความคิดเห็นของชุมชนในพื้นที่ดำเนินการก่อน

บท/หมวด	ประเด็น/หัวข้อ	ข้อคิดเห็น/ข้อเสนอ
	รวมทั้งวิธีการและเงื่อนไขในการจ้างลูกจ้างของสถาบัน (ง) การบริหารและจัดการการเงิน การพัสดุ และทรัพย์สินของสถาบัน รวมทั้งการบัญชีและการจำหน่ายทรัพย์สินจากบัญชีเป็นสูญ (จ) การกำหนดค่าธรรมเนียม ค่าบำรุง ค่าตอบแทนและค่าบริการในการดำเนินการของสถาบัน (ฉ) การจัดสวัสดิการและสิทธิประโยชน์อื่นแก่พนักงานและลูกจ้างของสถาบัน (ช) การแต่งตั้งและกำหนดอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการตรวจสอบ (ซ) การกำหนดขอบเขตเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการตรวจสอบและผู้ตรวจสอบภายใน (ฌ) การกำหนดเครื่องแบบของเลขาธิการ พนักงานและลูกจ้างของสถาบัน และเครื่องหมายของสถาบัน	- @ ตัดมาตรา ๑๖ (ฌ)

บท/หมวด	ประเด็น/หัวข้อ	ข้อคิดเห็น/ข้อเสนอ
	(ญ) การสรรหา การแต่งตั้ง และการถอดถอนเลขาธิการ (๕) ให้ความเห็นชอบรายงานผลการดำเนินงานประจำปี และรายงานผลการประเมินผลการปฏิบัติงาน รวมทั้งคำชี้แจงเกี่ยวกับนโยบายของคณะกรรมการโครงการ และแผนงานที่จะจัดทำในภายหน้าเสนอต่อรัฐมนตรี (๖) ออกข้อบังคับว่าด้วยการตรวจสอบและสอบบัญชีภายใน (๗) ออกข้อบังคับเกี่ยวกับการจัดหาและพัฒนาที่ดิน ตลอดจนการกู้ยืมเงินและการให้สินเชื่อ (๘) กระทำการอื่นใดที่พระราชบัญญัติกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ และการอื่นใดที่จำเป็นหรือต่อเนื่องเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของพระราชบัญญัตินี้ ระเบียบเกี่ยวกับการจำหน่ายทรัพย์สินเป็นสูญตาม (๔) (ง) ต้องเป็นไปตาม	

บท/หมวด	ประเด็น/หัวข้อ	ข้อคิดเห็น/ข้อเสนอ
	กฎหมายและหลักเกณฑ์ที่คณะรัฐมนตรีกำหนด	
	มาตรา ๑๗ คณะกรรมการมีอำนาจแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งมีความเชี่ยวชาญในด้านที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงานของสถาบัน เป็นที่ปรึกษาคณะกรรมการ และมีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบ ตามมาตรา ๑๖ (๔) (ช) และคณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณาหรือปฏิบัติการอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่คณะกรรมการมอบหมายได้ ที่ปรึกษาคณะกรรมการ คณะกรรมการตรวจสอบ และคณะอนุกรรมการ จะต้องไม่เป็นผู้มีส่วนได้เสียในกิจการที่กระทำกับสถาบัน หรือในกิจการที่เป็นการแข่งขันกับกิจการของสถาบัน หรือขัดหรือแย้งกับวัตถุประสงค์ของสถาบัน ทั้งนี้ ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม	
	มาตรา ๑๘ ให้ประธานกรรมการกรรมการ ที่ปรึกษาคณะกรรมการ ประธานกรรมการตรวจสอบ กรรมการตรวจสอบ	

บท/หมวด	ประเด็น/หัวข้อ	ข้อคิดเห็น/ข้อเสนอ
	ประธานอนุกรรมการ และอนุกรรมการได้รับเบี้ยประชุมและประโยชน์ตอบแทน	
หมวด ๓	สถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน (ร่างมาตรา ๑๙ – มาตรา ๓๐)	
	มาตรา ๑๙ ให้สถาบันมีเลขาธิการหนึ่งคน ซึ่งคณะกรรมการแต่งตั้งรับผิดชอบในการบริหารสถาบัน และอาจมีรองเลขาธิการซึ่งแต่งตั้งจากพนักงานของสถาบัน คนหนึ่งหรือหลายคนตามที่คณะกรรมการกำหนด คณะกรรมการเป็นผู้มีอำนาจสรรหา แต่งตั้งและถอดถอนเลขาธิการ การแต่งตั้งเลขาธิการและการดำรงตำแหน่ง ให้เป็นไปตามสัญญาจ้าง เลขาธิการได้รับเงินเดือนและสิทธิประโยชน์ตามที่คณะกรรมการกำหนด	- @ ควรกำหนดจำนวนรองเลขาฯ ให้ชัดเจน - มาตรา ๑๙ ในการสรรหาเลขาธิการ ควรกำหนดระยะเวลาในการสรรหาว่าควรแล้วเสร็จภายในกี่วัน เพราะว่ามีช่วงระยะเวลาในการรักษาการ อาจจะไม่มีการคานอำนาจกัน หรือขอบเขตในการดำเนินการ - มาตรา ๑๙ ให้สถาบันมีเลขาธิการคนหนึ่ง โดยคัดเลือกจากคณะกรรมการสรรหา ซึ่งจะส่งผลต่อมาตรา ๒๐-๒๕ ต้องกำหนดมาตราขึ้นมาเพื่อจัดตั้งคณะกรรมการสรรหา เพื่อกำหนดกระบวนการสรรหาตำแหน่งประธาน กรรมการตัวแทน องค์กรชุมชน และผู้ทรงคุณวุฒิ ขึ้นเป็นการเฉพาะ - มาตรา ๑๙ การกำหนดรองเลขาธิการควรกำหนดจำไม่เกิน ๒ คน
	มาตรา ๒๐ เลขาธิการต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้ (๑) มีสัญชาติไทย (๒) มีอายุไม่ต่ำกว่าสี่สิบปีบริบูรณ์ และไม่เกินหกสิบห้าปีบริบูรณ์	- มาตรา ๒๐ (๒) แก้เรื่องอายุเป็น "มีอายุไม่ต่ำกว่า ๒๕ ปีบริบูรณ์ และไม่เกิน ๗๕ ปีบริบูรณ์ และเพิ่ม "หรือเป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้ง แต่ไม่เกิน ๖๕ ปีบริบูรณ์" - @ เลขาธิการควรกำหนดอายุไม่เกิน ๖๐ ปี

บท/หมวด	ประเด็น/หัวข้อ	ข้อคิดเห็น/ข้อเสนอ
	(๓) สามารถทำงานให้แก่สถาบันได้เต็มเวลา (๔) เป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์เหมาะสมกับกิจการของสถาบันตามที่กำหนดไว้ในวัตถุประสงค์และอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ (๕) ไม่เป็นบุคคลล้มละลายหรือไม่เคยเป็นบุคคลล้มละลายทุจริต คนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ	- ๑ ให้กำหนดอายุไม่ต่ำกว่า ๔๐ ปีบริบูรณ์ และไม่เกิน ๖๐ ปีบริบูรณ์
	(๖) ไม่เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำความผิดโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ (๗) ไม่เป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น กรรมการหรือผู้ดำรงตำแหน่งซึ่งรับผิดชอบการบริหารพรรคการเมือง ที่ปรึกษาพรรคการเมือง หรือเจ้าหน้าที่พรรคการเมือง (๘) ไม่เคยถูกไล่ออก ปลดออก หรือให้ออกจากราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือ	- มาตรา ๒๐ (๖) แยกออกเป็นอีกอนุมาตรา กรณีที่มีการทุจริตทางการเมืองทั้งระดับประเทศหรือท้องถิ่นแล้ว ไม่ควรเป็นเลขาธิการ แม้จะยังไม่มีคำพิพากษาให้จำคุก เช่น กกต ตัดสินเป็นที่ยุติแล้วว่ามีการประพฤติทุจริต เพื่อเป็นการป้องกันการทุจริตทางการเมือง

บท/หมวด	ประเด็น/หัวข้อ	ข้อคิดเห็น/ข้อเสนอ
	รัฐวิสาหกิจเพราะทุจริตต่อหน้าที่หรือถือว่ากระทำการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ (๙) ไม่เป็นผู้บริหารของรัฐวิสาหกิจ หน่วยงานของรัฐ หรือองค์การมหาชน (๑๐) ไม่เป็นข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำ พนักงานหรือลูกจ้างของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือหน่วยงานของรัฐ หรือผู้ปฏิบัติงานขององค์การมหาชน (๑๑) ไม่เป็นผู้มีส่วนได้เสียในกิจการที่กระทำกับสถาบัน หรือในกิจการที่เป็นการแข่งขันกับกิจการของสถาบัน ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม (๑๒) ไม่เป็นกรรมการ ผู้จัดการ หรือผู้มีอำนาจในการจัดการขององค์กรชุมชน	- มาตรา ๒๐ (๑๒) เป็นการกำหนด กรรมการ ผู้จัดการที่กว้างเกินไปดังได้เสนอไปแล้วให้บัญญัติเป็นกรอบเฉพาะผู้จัดการหรือกรรมการให้องค์กรชุมชนที่เกี่ยวข้องหรือผู้มีส่วนได้เสียกับ พรบ.นี้เท่านั้น
	มาตรา ๒๑ ให้เลขาธิการมีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสี่ปี และอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้ แต่จะดำรงตำแหน่งเกินสองวาระติดต่อกันไม่ได้	- มาตรา ๒๑ เป็นไปได้หรือไม่ที่จะกำหนดการดำรงตำแหน่งคราวละ ๒ ปี เพราะอาจเกิดการผูกขาดการบริหาร - ควรมีการกำหนดบัญชีสำรองของกรรมการผู้แทนภาคประชาชน กรณีถูกถอดถอน - @ วาระดำรงตำแหน่ง ของเลขาธิการ กำหนดให้ดำรงตำแหน่งได้ ๑ วาระ

บท/หมวด	ประเด็น/หัวข้อ	ข้อคิดเห็น/ข้อเสนอ
	มาตรา ๒๒ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ เลขาธิการพ้นจากตำแหน่งเมื่อ (๑) ตาย (๒) ลาออก (๓) ออกตามกรณีที่กำหนดไว้ในข้อตกลงระหว่างคณะกรรมการกับเลขาธิการ (๔) คณะกรรมการให้ออก เพราะบกพร่องต่อหน้าที่ มีความประพฤติเสื่อมเสียหรือหย่อนความสามารถ (๕) เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ (๖) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามสำหรับการเป็นเลขาธิการ มติของคณะกรรมการให้ออกจากตำแหน่งตาม (๔) ต้องประกอบด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนกรรมการที่มีอยู่โดยไม่นับรวมตำแหน่งเลขาธิการ การขาดคุณสมบัติตามมาตรา ๒๐ (๒) ให้ถือว่าเป็นการพ้นจากตำแหน่งตามที่กำหนดเวลาในสัญญาจ้าง	

บท/หมวด	ประเด็น/หัวข้อ	ข้อคิดเห็น/ข้อเสนอ
	มาตรา ๒๓ ให้เลขาธิการมีหน้าที่และอำนาจดังนี้ (๑) บริหารกิจการของสถาบันให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์และนโยบายของคณะกรรมการและพระราชบัญญัตินี้ (๒) บังคับบัญชาพนักงานและลูกจ้างของสถาบันทุกตำแหน่ง (๓) บรรจุ แต่งตั้ง เลื่อน ลด ตัดเงินเดือนหรือค่าจ้าง ลงโทษทางวินัยพนักงานและลูกจ้างตลอดจน ให้พนักงานหรือลูกจ้างออกจากตำแหน่ง ทั้งนี้ ตามระเบียบ หรือข้อบังคับ ที่คณะกรรมการกำหนด (๔) วางระเบียบเกี่ยวกับการดำเนินงานของสถาบัน โดยไม่ขัดหรือแย้งกับข้อบังคับ ระเบียบหรือมติของคณะกรรมการ	
	มาตรา ๒๔ ในกิจการที่เกี่ยวกับบุคคลภายนอก ให้เลขาธิการเป็นผู้แทนของสถาบันเพื่อการนี้เลขาธิการจะมอบอำนาจให้พนักงานคนใดคนหนึ่งปฏิบัติงานเฉพาะอย่างแทนก็ได้ แต่ต้อง	

บท/หมวด	ประเด็น/หัวข้อ	ข้อคิดเห็น/ข้อเสนอ
	ไม่ขัดต่อระเบียบ หรือข้อบังคับ ที่คณะกรรมการกำหนด นิติกรรมใดที่เลขาธิการหรือผู้รับมอบอำนาจจากเลขาธิการกระทำโดยฝ่าฝืนระเบียบหรือข้อบังคับที่คณะกรรมการกำหนดย่อมไม่ผูกพันสถาบัน เว้นแต่คณะกรรมการจะให้สัตยาบัน	
	มาตรา ๒๕ เมื่อตำแหน่งเลขาธิการว่างลง หรือเลขาธิการไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้รองเลขาธิการเป็นผู้รักษาการแทนหรือทำการแทนเลขาธิการแต่ถ้าไม่มีรองเลขาธิการหรือ รองเลขาธิการไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ ให้คณะกรรมการแต่งตั้งพนักงานของสถาบันคนหนึ่งเป็น ผู้รักษาการแทนหรือทำการแทนเลขาธิการแล้วแต่กรณี ให้ผู้รักษาการแทนหรือทำการแทนเลขาธิการมีอำนาจหน้าที่อย่างเดียวกับเลขาธิการ	

บท/หมวด	ประเด็น/หัวข้อ	ข้อคิดเห็น/ข้อเสนอ
	มาตรา ๒๖ เลขาธิการถือว่าเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐและต้องอยู่ภายใต้กฎหมายในการตรวจสอบเช่นเดียวกับเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ	
	มาตรา ๒๗ ให้คณะกรรมการเป็นผู้กำหนดอัตราเงินเดือนของเลขาธิการ ตามหลักเกณฑ์ที่คณะรัฐมนตรีกำหนด	
	มาตรา ๒๘ ผู้ปฏิบัติงานของสถาบันมีสองประเภท คือ (๑) พนักงาน ได้แก่ ผู้ซึ่งปฏิบัติงานโดยได้รับเงินเดือนหรือค่าจ้างจากงบประมาณของสถาบันประเภทงบบุคลากร (๒) ลูกจ้าง ได้แก่ ผู้ซึ่งปฏิบัติงานโดยได้รับค่าจ้างจากงบประมาณของสถาบัน ทั้งนี้ ให้คณะกรรมการกำหนดประเภทของลูกจ้างตามความเหมาะสม	
	มาตรา ๒๙ พนักงานและลูกจ้างของสถาบันต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้ (๑) มีสัญชาติไทย	- มาตรา ๒๙ แยกออกเป็นอีกอนุมาตรา กรณีที่มีการทุจริตทางการเมืองทั้งระดับประเทศหรือท้องถิ่นแล้ว ไม่ควรเป็นพนักงานและลูกจ้าง แม้จะยังไม่มีคำพิพากษาให้จำคุก เช่น กกต ตัดสินเป็นที่ยุติแล้วว่ามีการประพฤติทุจริต เพื่อเป็นการป้องกันการทุจริตทางการเมือง

บท/หมวด	ประเด็น/หัวข้อ	ข้อคิดเห็น/ข้อเสนอ
	(๒) มีอายุไม่ต่ำกว่าสิบแปดปีบริบูรณ์ และไม่เกินหกสิบห้าปีบริบูรณ์ (๓) สามารถทำงานให้แก่สถาบันได้เต็มเวลา (๔) มีคุณวุฒิหรือประสบการณ์เหมาะสมกับวัตถุประสงค์และอำนาจหน้าที่ของสถาบัน (๕) ไม่เป็นที่ปรึกษาหรือผู้เชี่ยวชาญซึ่งมีสัญญาจ้างกับสถาบัน (๖) ไม่เป็นข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำ หนักงานหรือลูกจ้างของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือหน่วยงานของรัฐ หรือผู้ปฏิบัติงานขององค์การมหาชน (๗) ไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๒๐ (๕) (๖) (๗) (๘) (๙) (๑๑) และ (๑๒) ความใน (๑) มิให้ใช้บังคับแก่หนักงานชาวต่างประเทศซึ่งสถาบันจำเป็นต้องจ้างหรือแต่งตั้งตามข้อผูกพันหรือตามลักษณะของกิจการของสถาบัน	- ๑ มาตรา ๒๙ (๒) พนักงานและลูกจ้าง ควรกำหนดอายุไม่เกิน ๖๐ ปี - มาตรา ๒๙ (๗) หากจะคงไว้ คำนิยาม"องค์กรชุมชน" เพิ่มเติมเช่นเดียวกับ มาตรา ๒๐ (๑๒)

บท/หมวด	ประเด็น/หัวข้อ	ข้อคิดเห็น/ข้อเสนอ
	มาตรา ๓๐ พนักงานและลูกจ้างของสถาบันพ้นจากตำแหน่งเมื่อ (๑) ตาย (๒) ลาออก (๓) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามอย่างหนึ่งอย่างใดตามมาตรา ๒๙ (๔) ถูกให้ออก เพราะไม่ผ่านการประเมินผลงานตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนดไว้ในระเบียบหรือข้อบังคับ (๕) ถูกไล่ออกหรือปลดออก เพราะผิดวินัยตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนดไว้ในระเบียบหรือข้อบังคับ การขาดคุณสมบัติตามมาตรา ๒๙ (๒) ให้ถือว่าเป็นการพ้นจากตำแหน่งตามที่กำหนดเวลาในสัญญาจ้าง	- มาตรา ๓๐ (๓) แก้ไขคำว่า "ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามอย่างหนึ่งอย่างใดตามมาตรา ๒๙" เป็น "ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามอย่างหนึ่งอย่างใดตามมาตรา ๒๙"
หมวด ๔	กองทุนบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน (ร่างมาตรา ๓๓ – มาตรา ๓๕)	- นอกจากจัดหาที่ดิน ควรมีอำนาจในการจัดการเรื่องสาธารณูปโภค หรือโครงสร้างพื้นฐาน ที่จะให้ อบต หรือ อบจ ในพื้นที่มาบูรณาการร่วมกันโดนชาวบ้านไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย - ควรเพิ่มเติมการจัดสาธารณูปโภค และการรังวัดแบ่งแปลง ต้องเป็นกองทุนในการจัดให้มีในพื้นที่ไม่ใช่เป็นการให้สินเชื่อ

บท/หมวด	ประเด็น/หัวข้อ	ข้อคิดเห็น/ข้อเสนอ
		- การจัดที่ดินอย่างยั่งยืน พิจารณาเรื่องน้ำ เป็นหลัก - งบประมาณในการดำเนินการควรกำหนดให้ชัดเจน และตั้งเพดานเบื้องต้นให้สอดรับกับความต้องการของเกษตรกรที่ได้รับความเดือดร้อน เช่น กับร้อยละ ๐.๕ จากงบประมาณแผ่นดินที่ใบการจัดสาธารณูปโภค หรือโครงสร้างพื้นฐาน - คณะกรรมการกองทุนควรเป็นเอกเทศน์ในการบริหารจัดการ
	มาตรา ๓๑ ให้จัดกองทุนขึ้นกองทุนหนึ่งเรียกว่า "กองทุนบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน" อยู่ในสถาบัน มีวัตถุประสงค์เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานตามวัตถุประสงค์ของสถาบัน ดังต่อไปนี้ (๑) เพื่อไถ่หรือไถ่ถอนที่ดินคืนจากการขายฝาก หรือจำนอง (๒) เพื่อจัดซื้อที่ดิน (๓) ป้องกันและแก้ไขปัญหาการสูญเสียสิทธิ์ในที่ดินทำกินของเกษตรกรและผู้ยากจน (๔) สนับสนุนและส่งเสริมการจัดตั้งหรือการดำเนินการขององค์กรชุมชน หรือเครือข่ายองค์กรชุมชน เพื่อจัดหาที่ดินหรือ	- มาตรา ๓๑ การจัดซื้อที่ดินให้องค์กรชุมชน และการแบ่งให้ใช้ประโยชน์ควรให้พอเพียงต่อการดำรงชีพของแต่ละครอบครัว - เพิ่มเติม มาตรา ๓๑ เพื่อจัดสาธารณูปโภคโครงสร้างพื้นฐานได้แก่ ถนน ระบบไฟฟ้า ระบบน้ำประปา ระบบน้ำเพื่อการเกษตร - (เพิ่ม) เพื่อการรังวัดแบ่งแปลงที่ดิน เพื่อเกษตรกรรมให้กับเกษตรกรที่ได้รับการจัดที่ดินตามจำนวนแปลงเพื่อเกษตรตามโครงการ - @ มาตรา ๓๑ ให้จัดกองทุน เริ่มต้น ๖๐๐๐ ล้านบาท ต่อไปปีละ ๒๐๐๐ ล้านบาท เพื่อให้คนจนและเกษตรกร เข้าถึงที่ดินอย่างเป็นธรรม และไม่ให้ที่ดินหลุดมือไปจากเกษตรกร - @ มาตรา ๓๑ (๒) การซื้อที่ดินจากเอกชน รัฐควรซื้อในราคาที่เป็นธรรมและโปร่งใสไม่ถูกและไม่แพงเกิน และยึดหลักผลประโยชน์สาธารณะ - มาตรา ๓๑ (๓) แก้ไขคำว่า "การสูญเสียสิทธิ์ในที่ดิน" เป็นคำว่า "การสูญเสียสิทธิในที่ดิน" - มาตรา ๓๑ (๔) การจัดซื้อที่ดินให้องค์กรชุมชน และการแบ่งให้ใช้ประโยชน์ควรให้พอเพียงต่อการดำรงชีพของแต่ละครอบครัว เนื่องจากมีความกังวลว่าการจัดซื้อที่ดินและการแบ่งให้ใช้ประโยชน์ให้แก่องค์กรชุมชน จะไม่พอต่อจำนวนความต้องการที่มีของคนในทุกพื้นที่ อยากที่จะให้มีการจัดสรร

บท/หมวด	ประเด็น/หัวข้อ	ข้อคิดเห็น/ข้อเสนอ
	จัดการใช้ประโยชน์ในที่ดินอย่างมีศักยภาพร่วมกัน (๕) สนับสนุนและส่งเสริมองค์กรชุมชนและเครือข่ายองค์กรชุมชน ให้บริหารจัดการที่ดินร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งที่ดินทำกินและที่ดินสำหรับการอยู่อาศัยในรูปแบบการจัดการที่ดินร่วมกันหรือแบบอื่นที่เหมาะสมอย่างมีส่วนร่วม	ให้เพียงพอต่อการดำรงชีพของแต่ละครอบครัว เพื่อการจัดหาที่ดินหรือจัดการใช้ประโยชน์ในที่ดินมีศักยภาพและเข้าถึงได้ง่ายร่วมกัน
	มาตรา ๓๒ ในการบริหารจัดการกองทุนให้มีคณะกรรมการกองทุนบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน ซึ่งแต่งตั้งโดยคณะกรรมการ คณะกรรมการกองทุนบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืนมีหน้าที่อำนาจควบคุมดูแลกิจการของกองทุน ตามที่คณะกรรมการให้ความเห็นชอบ หรือมอบหมาย คณะกรรมการกองทุนบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืนพ้นจากตำแหน่งเมื่อเลขาธิการพ้น	- มาตรา ๓๒ วรรคที่ ๒ บัญญัติว่า" คณะกรรมการกองทุนบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืนมีหน้าที่อำนาจควบคุมดูแลกิจการของกองทุน ตามที่คณะกรรมการให้ความเห็นชอบ หรือมอบหมาย" เห็นควรให้คณะกรรมการกองทุนเป็นเอกเทศในการบริหารจัดการ เนื่องจากต้องการให้คณะกรรมการกองทุนควรมีการบริหารจัดการให้ความเห็นชอบในการควบคุมดูแลกิจการของกองทุนเป็นของตัวเอง ไม่ควรที่จะต้องดำเนินการดังกล่าว โดยได้รับความเห็นชอบหรือมอบหมายจากคณะกรรมการแต่อย่างใด - @ ตัดคณะกรรมการกองทุนออก ไปเป็นหน้าที่ คณะกรรมการ

บท/หมวด	ประเด็น/หัวข้อ	ข้อคิดเห็น/ข้อเสนอ
	จากตำแหน่ง และให้นำความในมาตรา ๒๓ มาใช้บังคับโดยอนุโลม	
	มาตรา ๓๓ กองทุนประกอบด้วยเงินและทรัพย์สิน ดังต่อไปนี้ (๑) เงินที่รัฐบาลจัดสรรให้เป็นทุนประเดิมจัดตั้งกองทุน (๒) ภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างที่มีกฎหมายกำหนดให้จัดสรรเป็นของกองทุน (๓) เงินอุดหนุนที่รัฐบาลจัดสรรให้จากงบประมาณแผ่นดิน (๔) เงินหรือทรัพย์สินจากภาคเอกชน หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือองค์กรอื่น รวมทั้งจากต่างประเทศ หรือองค์การระหว่างประเทศ และเงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้อุทิศให้ (๕) เงินหรือรายได้จากการดำเนินการของกองทุน ตามเจตนารมณ์ของกฎหมายนี้ (๖) ดอกผลของเงินหรือรายได้จากทรัพย์สินของกองทุน (๗) ค่าธรรมเนียม ค่าบำรุง ค่าตอบแทน ค่าบริการ หรือรายได้จากการดำเนินงานตามวัตถุประสงค์ของกองทุน	- @ มาตรา ๓๓ (๑) ให้กำหนดให้รัฐบาล จัดเงินประทุนเติม เป็นจำนวนที่แน่นอน เช่น ๖๐๐๐ ล้านบาทต่อปี - @ มาตรา ๓๓ (๑) รัฐต้องจัดสรรงบประมาณประเดิมกองทุน ๖๐๐๐ ล้านบาท เพราะราคาที่ดินแต่ละปีขึ้นตลอดและทาง บจธ. จะได้มีที่ถือครองไว้ให้พี่น้องประชาชนได้ใช้สิทธิได้ทั่วถึง - เห็นควรให้มีการระบุงบประมาณในการได้รับจัดสรรไว้อย่างชัดเจน - มาตรา ๓๓ (๒) ควรกำหนดสัดส่วนจากภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างที่มีกฎหมายกำหนดให้จัดสรรเป็นของกองทุนให้ชัดเจน ควรกำหนดสัดส่วนจากภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างที่กฎหมายกำหนดให้จัดสรรเป็นของกองทุนให้ชัดเจนเพื่อที่ประชาชนจะได้เข้าใจในเนื้อหาได้ดี

บท/หมวด	ประเด็น/หัวข้อ	ข้อคิดเห็น/ข้อเสนอ
	(๔) รายได้อื่น รายได้ตามมาตรานี้ และรายได้ของสถาบัน ให้นำส่งเข้ากองทุน โดยไม่ต้องส่งกระทรวงการคลังตามกฎหมายว่าด้วยเงินคงคลังและกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ	- มาตรา ๓๓ วรรคท้าย รายได้ตามมาตรานี้ และรายได้ของสถาบัน ให้นำส่งเข้ากองทุน โดยไม่ต้องส่งกระทรวงการคลังตามกฎหมายว่าด้วยเงินคงคลังและกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ = ถ้ารายได้เยอะ จะทุจริตหรือไม่ - @ มาตรา ๓๓ เมื่อมีรายได้ รายจ่าย มีกำไรหรือไม่ มีการปันผลกำไรหรือไม่ ควรระบุให้ชัด
	มาตรา ๓๔ รายรับของกองทุน ไม่ต้องนำส่งคลังเป็นรายได้แผ่นดิน ในกรณีที่มีเหตุจำเป็นหรือสมควร สถาบันโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการอาจนำรายได้ของสถาบันในจำนวนที่เห็นสมควรส่งคลังเป็นรายได้แผ่นดิน	- มาตรา ๓๔ ให้ควรให้ลัดคำว่า "กรณีที่มีเหตุจำเป็นหรือสมควร สถาบันโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการอาจนำรายได้ของสถาบันในจำนวนที่เห็นสมควรส่งคลังเป็นรายได้แผ่นดิน" เนื่องจากไม่จำเป็นต้องส่งเข้าคลัง ให้เป็นของกองทุนสถาบันต่อไป - @ ควรกำหนดอัตราการนำส่งรายรับของกองทุนเป็นรายได้แผ่นดินที่ชัดเจน
	มาตรา ๓๕ การใช้จ่ายของกองทุนให้เป็นไปเพื่อวัตถุประสงค์ตามมาตรา ๖และเพื่อการบริหารสถาบัน	
หมวด ๕	การดำเนินงานของสถาบัน (ร่างมาตรา๓๖-มาตรา ๔๙)	
• ส่วนที่ ๑ การบริหาร	มาตรา ๓๖ ให้สถาบันดำเนินการบริหารจัดการที่ดินเพื่อการเกษตร และที่ดิน	

บท/หมวด	ประเด็น/หัวข้อ	ข้อคิดเห็น/ข้อเสนอ
จัดการที่ดินและการกระจายการถือครอง	เพื่ออยู่อาศัยแก่เกษตรกร ผู้ยากจน ชุมชน และองค์กรชุมชนตามวัตถุประสงค์ของสถาบัน ทั้งนี้ ในการบริหารจัดการที่ดินให้สถาบันมีอำนาจจัดสรรที่ดินด้วย การดำเนินงานของสถาบันอาจก่อให้เกิดเงินหรือรายได้จากการดำเนินงานตามวัตถุประสงค์ของสถาบัน	
	มาตรา ๓๗ ที่ดินที่สถาบันจะนำมาใช้ประโยชน์เพื่อดำเนินการเพื่อบริหารจัดการและกระจายการถือครอง ได้แก่ (๑) ที่ดินที่หน่วยงานของรัฐที่ผู้มีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบการบริหารจัดการที่ดินนั้น ๆ มอบหมาย (๒) ที่ดินที่ได้มาจากการเช่า	- ปัญหาของที่ดินทำกินของกลุ่มชาติพันธุ์ เช่น การถูกไล่รื้อ - ควรขอให้ได้รับการยกเว้นค่าธรรมเนียมการแบ่งแปลง การจัดสรรที่ดิน - ควรกำหนดขอบเขต คุณสมบัติ ของผู้ที่สมควรได้รับความช่วยเหลือให้ชัดเจน รวมถึงผลประโยชน์ที่กลุ่มเป้าหมายจะได้รับ ในหัวข้อการป้องกันและการแก้ไขปัญหาการสูญเสียสิทธิในที่ดิน เช่น ประเภทของเกษตรกร รายได้เฉลี่ยต่อปี - มาตรา ๓๗ (๑) นำที่ดินที่หน่วยงานของรัฐ ที่ผู้มีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบการบริหารจัดการที่ดินนั้น มอบหมาย นำมาจัดให้ใช้ประโยชน์ในที่ดิน ซึ่งในที่ดินของรัฐแต่ละประเภท แต่ละหน่วยงานจะมีระเบียบกฎหมายในการบริหารจัดการ และเป็นการใช้ประโยชน์ตามวัตถุประสงค์ใดวัตถุประสงค์หนึ่ง ซึ่งในการที่จะขอใช้นั้นต้องปฏิบัติตามระเบียบของกฎหมายของหน่วยงานนั้นๆด้วย ประกอบกับในการจัดการที่ดินของรัฐในขณะนี้คณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ(คทช.) ได้มีนโยบายในการนำที่ดินของรัฐจัดที่ดินให้กับชุมชนให้กับราษฎรผู้ยากไร้ไม่มีที่ดินทำกินได้ใช้ประโยชน์ในที่ดินของรัฐอยู่แล้ว โดยในการดำเนินการของสถาบัน ตาม มาตรา ๓๗ – ๓๘ จะเป็นการดำเนินงานซ้ำซ้อนกับการดำเนินงานของ คทช. - มาตรา ๓๗ (๒) ที่ดินที่ได้มาจากการเช่า (ควรเพิ่มตัวอย่างเช่น ที่ราชพัสดุ)

บท/หมวด	ประเด็น/หัวข้อ	ข้อคิดเห็น/ข้อเสนอ
	(๓) ที่ดินที่เจ้าของหรือผู้ครอบครองทำสัญญามอบหมายให้จัดหาประโยชน์แทนเจ้าของหรือผู้ครอบครอง (๔) ที่ดินที่เหมาะสมจะนำมาดำเนินการจัดให้เกษตรกรหรือผู้ยากจนโดยเข้าไถ่ถอนหรือไถ่ถอนหนี้สินเชื่อหรือที่ดินที่กลับคืนมายังสถาบันเนื่องจากทรัพย์จำนองหลุด (๕) ที่ดินที่สถาบันได้มาโดยการรับโอน ซื้อ จัดหา หรือแลกเปลี่ยน (๖) ที่ดินตามที่คณะรัฐมนตรีมอบหมาย	
	มาตรา ๓๔ การจัดให้ใช้ประโยชน์ในที่ดินของสถาบันกระทำได้โดย (๑) ให้เช่า (๒) ให้เช่าซื้อ (๓) ให้ใช้ประโยชน์ ตามเงื่อนไขและระยะเวลาที่คณะกรรมการกำหนด (๔) ให้ใช้ประโยชน์ในรูปแบบของการถือกรรมสิทธิ์ร่วมระหว่างรัฐกับประชาชน ทั้งนี้ ให้ดำเนินการสอดคล้องกับประเภทของที่ดินด้วย กรณีเป็นที่ดินของหน่วยงานรัฐที่ดินราชพัสดุ หรือที่ดินที่สถาบันไม่มี	

บท/หมวด	ประเด็น/หัวข้อ	ข้อคิดเห็น/ข้อเสนอ
	กรรมสิทธิ์จะจัดการให้ใช้ประโยชน์ได้ตาม ที่คณะกรรมการกำหนด	
	มาตรา ๓๙ การกำหนดอัตราค่าเช่าหรือค่าเช่าซื้อ ให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการกำหนด โดยพิจารณาถึงต้นทุนทางการเงินและประโยชน์ทางสังคม ประกอบด้วย	- มาตรา ๓๙ การกำหนดอัตราค่าเช่าหรือเช่าซื้อ (ควรที่จะเป็นอัตราถอกเบี้ยเริ่ม ๐.๐๓ – ๐.๕ แบบมีเงื่อนไข และควรให้มีการผ่อนส่งหรือจ่ายระยะยาว) (เพิ่มว่า "เพื่อช่วยเหลือเกษตรแบบไม่แสวงหากำไร และให้เกษตรสามารถเข้าถึงที่ดินได้") - ระยะเวลาในการทำสัญญาเช่าตาม มาตรา ๓๙ นานเกินไป - มาตรา ๓๙ ที่ดินจากการเช่า หากมีค่าใช้จ่ายต่อเดือนเท่ากับการเช่าซื้อควรเปลี่ยนเป็นการเช่าซื้อ เพื่อให้เกิดความยั่งยืนสำหรับคนยากจนและการทำกิน
	การเช่า เช่าช่วง ให้เช่า ให้เช่าช่วง หรือเช่าซื้อ ตามวรรคหนึ่ง ห้ามมิให้ทำสัญญาเป็นกำหนดเวลาเกินห้าสิบปี การต่อสัญญาอาจทำได้แต่จะต่อสัญญาเกินสี่สิบห้าปีนับแต่วันครบห้าสิบปีไม่ได้	- มาตรา ๓๙ วรรค ๒ เห็นควรกำหนดอายุการเช่าให้เหลือ ๓๐ ปี เพื่อให้สอดคล้องกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ - ๑ การใช้ประโยชน์ในที่ดินผิดวัตถุประสงค์ให้กำหนดให้ชัดเจน
	มาตรา ๔๐ กรณีการใช้ประโยชน์ในที่ดินไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์แห่งพระราชบัญญัตินี้ ให้สถาบันพิจารณาดำเนินการตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด	
	มาตรา ๔๑ ให้สถาบันดำเนินการหรือประสานความร่วมมือกับภาครัฐหรือ	- มาตรา ๔๑ ให้สถาบันดำเนินการหรือประสานความร่วมมือ (แก้จาก "และ" เป็น "หรือ") - สถาบันต้องมีการบรูณาการทำงานกับกรมธนารักษ์ การรถไฟ หรือหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง

บท/หมวด	ประเด็น/หัวข้อ	ข้อคิดเห็น/ข้อเสนอ
	ภาคเอกชนในการพัฒนาที่ดิน เพื่อจัดทำระบบสาธารณูปโภค และปรับปรุงคุณภาพที่ดิน รวมถึงเทคโนโลยีทางการเกษตรในการพัฒนาที่ดิน ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่คณะกรรมการประกาศกำหนด	
	มาตรา ๔๒ บรรดาอสังหาริมทรัพย์ที่สถาบันได้กรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองมาโดยมีผู้อุทิศให้หรือได้มาโดยการซื้อ การเช่า การเช่าซื้อ หรือโดยผลของนิติกรรมสัญญาให้ที่ดินนั้นตกเป็นกรรมสิทธิ์หรือการครอบครองของสถาบัน โดยสถาบันสามารถนำไปใช้ประโยชน์ตามวัตถุประสงค์ของสถาบันได้ โดยไม่ถือว่าที่ดินดังกล่าวเป็นที่ดินราชพัสดุ ที่ดินหรือสิทธิในการถือครองที่ดินที่ได้จากสถาบันอาจถูกเพิกถอนสิทธิ หรือถูกจำกัดการใช้ประโยชน์ หรือกำหนดเงื่อนไขการเปลี่ยนมือ หรือกำหนดคุณสมบัติของผู้รับโอนได้ ทั้งนี้ ตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด	- เนื่องจากตาม พ.ร.บ. ทีราชพัสดุ ๒๕๖๒ มาตรา ๗ "อสังหาริมทรัพย์ดังต่อไปนี้ไม่ใช่ที่ราชพัสดุ (๔) กำหนดว่า อสังหาริมทรัพย์ขององค์การมหาชน ซึ่งได้มาโดยมีผู้อุทิศให้ หรือโดยการซื้อหรือแลกเปลี่ยนจากรายได้หรือทรัพย์สินขององค์การการมหาชนนั้น โดยไม่ได้ใช้เงินงบประมาณแผ่นดินหรือเงินอุดหนุนจากรัฐบาล" ดังนั้น กรณีที่สถาบันฯได้กรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองมาโดยการซื้อการเช่าซื้อจากเงินที่รัฐบาลจัดสรรให้จากงบประมาณแผ่นดิน ที่ดินนั้นจะต้องตกเป็นกรรมสิทธิ์ของกระทรวงการคลังเป็นที่ราชพัสดุ

บท/หมวด	ประเด็น/หัวข้อ	ข้อคิดเห็น/ข้อเสนอ
	ที่ดินเอกชนที่ได้รับการสนับสนุนจากสถาบัน หากไม่ได้ใช้ประโยชน์แล้วต้องขายคืนสถาบัน ตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการกำหนด	
	มาตรา ๔๓ ทรัพย์สินของสถาบันไม่อยู่ในความรับผิดแห่งการบังคับคดีและห้ามบุคคลใดยกอายุความขึ้นเป็นข้อต่อสู้กับสถาบันในเรื่องทรัพย์สินที่สถาบันได้มาตามพระราชบัญญัตินี้	- มาตรา ๔๓ และ ๔๕ จะทำให้เกิดคดี ตามมาอย่างมากมายแต่เป็นอภิสิทธิ์องค์กรในการยับยั้งผลประโยชน์
	มาตรา ๔๔ ในกิจการของสถาบันที่เกี่ยวข้องกับกิจการที่กฎหมายกำหนดให้มีการจดทะเบียนในอสังหาริมทรัพย์หรือทรัพยสิทธิอันเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์ ให้สถาบันและคู่สัญญาได้รับยกเว้นไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียมและอากรนั้น	
	มาตรา ๔๕ ในกิจการของสถาบันให้ได้รับการยกเว้นภาษีทุกประเภท	- มาตรา ๔๕ ในกิจการของสถาบันฯ ยกเว้นภาษีเป็นเพราะเพื่อการส่งเสริมการพัฒนาที่ดินหากผู้เข้าโครงการ มีรายได้มากที่ต้องเสียภาษีจะเกิดประโยชน์หรือไม่ - มาตรา ๔๕ จะทำให้เกิดคดี ตามมาอย่างมากมายแต่เป็นอภิสิทธิ์องค์กรในการยับยั้งผลประโยชน์ - @ ตัดมาตรา ๔๕ – ๔๙ - @ เรื่องการยกเว้นภาษีไม่เห็นด้วย เพราะหากกิจการเป็นการแสวงหากำไรก็สมควรที่จะเสียภาษี

บท/หมวด	ประเด็น/หัวข้อ	ข้อคิดเห็น/ข้อเสนอ
		- @ กิจการของสถาบันควรเสียภาษี
	มาตรา ๔๖ ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานของสถาบัน และค่าใช้จ่ายตามภาระผูกพันของสถาบันให้จ่ายจากเงินสถาบัน ตามระเบียบ และข้อบังคับ ที่คณะกรรมการกำหนด	
• ส่วนที่ ๒ การป้องกันและแก้ไขปัญหาการสูญเสียสิทธิ์ในที่ดิน	มาตรา ๔๗ การป้องกันและแก้ไขปัญหาการสูญเสียสิทธิ์ในที่ดินมีวัตถุประสงค์เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหามิให้เกษตรกรหรือผู้ยากจนสูญเสียสิทธิ์ในที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัย และในกรณีที่เกิดการสูญเสียสิทธิ์แล้วให้สามารถกลับมามีสิทธิในที่ดินดังกล่าวได้ โดยให้สถาบันดำเนินการ ดังต่อไปนี้ (๑) ไถ่ถอนที่ดินจากการจำนองหรือขายฝาก จากผู้รับจำนองหรือผู้รับซื้อฝากซึ่งยังอยู่ในอายุสัญญา (๒) ให้สินเชื่อเพื่อการคงสิทธิในที่ดิน (๓) ซื้อที่ดินที่เคยเป็นกรรมสิทธิ์ของเกษตรกรและผู้ยากจนแต่ได้สูญเสียสิทธิ์	- มาตรา ๔๗ แก้ไขคำว่า "การสูญเสียสิทธิ์ในที่ดิน" เป็นคำว่า "การสูญเสียสิทธิในที่ดิน" ทั้งมาตรา - มาตรา ๔๗ โฉนดชุมชน เพื่อเป็นหลักประกันไม่ให้ประชาชนสูญเสียสิทธิ์ในที่ดิน - @ เห็นควรเพิ่มประเด็นในการดำเนินการของสถาบัน มาตรา ๔๗ (๑)(๒)(๓) โดยกำหนดไว้ด้วยว่าสถาบันดำเนินการไถ่ถอนหรือซื้อที่ดินได้ไม่เกินจำนวนกี่ไร่และภายในวงเงินเท่าใด - มาตรา ๔๗ (๓) ซื้อที่ดินที่เคยเป็นกรรมสิทธิ์ของเกษตรกรและผู้ยากจน(แก้จาก "และ" เป็น "หรือ") แต่ได้สูญเสียสิทธิ์เพราะการจำนองหรือขายฝากไปแล้วไม่เกิน ๓๐ ปี (แก้จาก ๑๐ ปี เป็น ๑๕ ปี)

บท/หมวด	ประเด็น/หัวข้อ	ข้อคิดเห็น/ข้อเสนอ
	เพราะการจำนองหรือขายฝากไปแล้วไม่เกิน ๓๐ ปี (๔) ซื้อที่ดินที่อยู่ในระหว่างการบังคับคดีหรือจะถูกบังคับคดี การให้ความช่วยเหลือตาม (๑) (๓) และ (๔) เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาการสูญเสียสิทธิ์ในที่ดิน ให้สามารถดำเนินการได้โดยการให้เช่าหรือให้เช่าซื้อกับผู้ที่เข้าไปช่วยเหลือ ตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการกำหนด กรณีที่เกษตรกรหรือผู้ยากจนยังไม่มีความพร้อมที่จะเช่าหรือเช่าซื้อ สถาบันจะจัดให้เกษตรกรหรือผู้ยากจนใช้ประโยชน์ในที่ดินเป็นการชั่วคราวได้ ทั้งนี้ ตามระยะเวลาและเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด	- มาตรา ๔๗ (๓) ซื้อที่ดินที่เคยเป็นกรรมสิทธิ์ของเกษตรกรและผู้ยากจนแต่ได้สูญเสียสิทธิเพราะการจำนองหรือขายฝากไปแล้วไม่เกิน ๑๐ ปี เห็นว่าควรจะต้องมีรายละเอียดว่ากรรมสิทธิ์ในที่ดินยังไม่ตกไปอยู่ตกไปอยู่กับผู้รับจำนองและผู้รับซื้อฝาก
• <u>ส่วนที่ ๓</u> การสนับสนุนอาชีพ	มาตรา ๔๘ ให้สถาบันดำเนินการส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาอาชีพแก่เกษตรกร ผู้ยากจน ชุมชน หรือองค์กร	- มาตรา ๔๘ กำหนดหลักเกณฑ์ของเศรษฐกิจพอเพียงไว้อย่างชัดเจน และเปิดกว้างให้กับนิยามคำว่าเศรษฐกิจพอเพียงท่ามกลางความหลักหลายในการเกษตรแต่ก็อยู่บนพื้นฐานหลักเกณฑ์ที่ชัดเจน - การกำหนดหลักเกณฑ์ในการออกกฎหมายลำดับรองให้ภาคประชาชนมีส่วนร่วม

บท/หมวด	ประเด็น/หัวข้อ	ข้อคิดเห็น/ข้อเสนอ
	ชุมชนในที่ดิน โดยยึดหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน ตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และเกษตรทฤษฎีใหม่ โดยให้คำนึงถึงศักยภาพและความเหมาะสมของที่ดินประกอบการดำเนินการ ดังต่อไปนี้ (๑) ส่งเสริมและพัฒนาให้มีการจัดระบบการบริหารจัดการที่ดินของตนเอง (๒) สนับสนุนการเสริมสร้างกระบวนการพึ่งพาตนเอง ในด้านการเรียนรู้ การสร้างและพัฒนาความคิดริเริ่มเพื่อการแก้ไขปัญหา และเสริมสร้างศักยภาพ และส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียง (๓) เป็นแหล่งเงินทุนเพื่อพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้ (๔) ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาอาชีพเกษตรกรรมอื่นใด ตามวัตถุประสงค์ของพระราชบัญญัตินี้ การสนับสนุนอาชีพแก่เกษตรกร ผู้ยากจน ชุมชน หรือองค์การชุมชนตามมาตรานี้ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการประกาศกำหนด	- เห็นควรให้อยู่ในหลักเกณฑ์และวิธีการของคณะกรรมการกำหนด - การสนับสนุนอาชีพ ควรกลุ่มเป้าหมายที่ระบุอาจจะยังไม่ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย เช่น กลุ่มอาชีพของคนเมืองในการแปรรูปสินค้า - การส่งเสริมให้มีการผลิตการแปรรูปผลผลิตควรมีการต่อยอดด้านการตลาดด้วย - การสนับสนุนอาชีพ ควรมีการส่งเสริมทั้งวิธีการผลิต การแปรรูปสินค้า ส่งเสริมการตลาด ควรที่จะสนับสนุนอาชีพของเกษตรกรให้มีความหลากหลายมากยิ่งขึ้น รวมถึงขั้นตอนและวิธีการต่างๆ เพื่อให้มีความครอบคลุมในทุกๆขั้นตอนในการประกอบอาชีพของเกษตรกร - ควรส่งเสริมให้มีสินเชื่อหรือให้เปล่าในการสร้างนวัตกรรมในเรื่อง อุปกรณ์ เทคโนโลยี บุคลากรในการให้ความรู้ของผลผลิตทางการเกษตร การสนับสนุนของบจธ. ควรที่จะเพิ่มเติมในเรื่องของสินเชื่อหรือให้เปล่าในการสร้างนวัตกรรมในเรื่อง อุปกรณ์ เทคโนโลยี เพื่อให้เกษตรกรสามารถเริ่มประกอบอาชีพได้ทันที ไม่ต้องเสียเวลาและเสียเงินมาซื้ออุปกรณ์ เทคโนโลยี เพื่อมาทำเกษตร พร้อมทั้งส่งเสริมให้มีบุคลากรผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ มาให้ความรู้เรื่องของผลผลิตทางการเกษตร เพื่อให้เกษตรกร มีความรู้ความเข้าใจในการทำการเกษตรมากยิ่งขึ้น ไม่ให้เกิดผลเสียในเรื่องการทำการเกษตร

บท/หมวด	ประเด็น/หัวข้อ	ข้อคิดเห็น/ข้อเสนอ
• ส่วนที่ ๔ งานวิชาการ งานวิจัย	มาตรา ๔๙ ให้สถาบันส่งเสริม การศึกษา ค้นคว้างานวิชาการ งานวิจัยและนวัตกรรม สร้างเสริมองค์ความรู้ พัฒนากลไกการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ ตลอดจนสนับสนุนการนำผลงานวิจัยและนวัตกรรมไปใช้ในการบริหารจัดการที่ดิน ทั้งเชิงเศรษฐกิจและสังคม เพื่อให้เกิดการพัฒนาประเทศ ให้มีการกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน การสนับสนุนเงินทุนเพื่อการดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการประกาศกำหนด	- นอกจากสถาบันการศึกษา ควรเปิดกว้างให้สถาบันการวิจัย หรือหน่วยงานเอกชนหรือเอกชนอื่นในการทำงานวิชาการ หรืองานวิจัย ควรที่จะให้สถาบันการวิจัย หรือหน่วยงานเอกชนหรือเอกชนอื่นเข้าร่วมทำงานวิชาการ หรืองานวิจัยของบจธ. เพื่อเปิดโอกาสให้รับฟังความคิดเห็นในหลายๆแง่ ซึ่งอาจจะทำให้การดำเนินการเป็นไปด้วยความมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น - มาตรา ๔๙ เห็นควรให้ระบุว่าเป็นการวิจัยจากภาคชุมชน - มาตรา ๔๙ เห็นควรให้ภาควิชาการและภาคประชาชนร่วมกันในการทำงานวิจัยและนำนวัตกรรมที่ชุมชนมีมาสานต่อ - มาตรา ๔๙ ส่งเสริมการศึกษาวิจัยในเรื่องของเกษตรกรผู้ยากไร้ที่ไม่ได้รับสิทธิในที่ดิน และปัญหาที่ดินป่าไม้ - มาตรา ๔๙ อยากให้ผลักดันการวิจัยนำมาสู่กระบวนการแก้ไขปัญหาในปัญหาของแต่พื้นที่ได้อย่างแท้จริง และแก้ไขปัญหาสอดคล้องกับบริบทในพื้นที่นั้นๆได้จริง
หมวด ๖	การบัญชี การตรวจสอบ การประเมินผลงาน และการรายงาน (ร่างมาตรา ๕๐ – มาตรา ๕๓)	
	มาตรา ๕๐ การบัญชีของสถาบัน ให้จัดทำตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการกำหนดซึ่งต้องเป็นไปตามมาตรฐานการบัญชี และต้องจัดให้มีการตรวจสอบภายในเกี่ยวกับการเงิน การบัญชีและการพัสดุของสถาบัน ตลอดจนรายงานผลการตรวจสอบให้คณะกรรมการทราบอย่างน้อยปีละครั้ง	- ในร่าง กล่าวถึง เพียงการประเมินผลการใช้จ่ายเงินและทรัพย์สินของสถาบันเท่านั้น ควรเพิ่ม "การประเมินผลการดำเนินงานของสำนักงานฯ ซึ่งแสดงถึงหน่วยงาน ทั้งในด้านประสิทธิผล ประสิทธิภาพ และการพัฒนาองค์กร รวมถึงรายละเอียดอื่นๆ ตามที่คณะกรรมการฯจะกำหนดเพิ่มเติม" โดยควรจัดให้มีทุกปี หรือตามแต่คณะกรรมการจะกำหนด - หน่วยงานที่ตรวจสอบและประเมินผลงานที่ดินต้องมีความเข้าใจในการบริหารงานของสถาบัน ความอิสระและความคล่องตัวของสถาบันจะพัฒนาไปได้มากน้อยเพียงใดในการผลักดันส่งเสริมที่ดินของประชาชน

บท/หมวด	ประเด็น/หัวข้อ	ข้อคิดเห็น/ข้อเสนอ
	โดยการตรวจสอบภายใน ให้มีพนักงานของสถาบันทำหน้าที่เป็นผู้ตรวจสอบภายในโดยเฉพาะ และให้รับผิดชอบขึ้นตรงต่อคณะกรรมการตรวจสอบและคณะกรรมการตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด ในการแต่งตั้ง โยกย้าย เลื่อนเงินเดือน เลื่อนตำแหน่ง และลงโทษทางวินัยของผู้ตรวจสอบภายใน ให้เลขาธิการและคณะกรรมการตรวจสอบพิจารณาร่วมกันแล้วเสนอให้คณะกรรมการให้ความเห็นชอบก่อนจึงดำเนินการได้	- @ ต้องมีความชัดเจนและสามารถให้ประชาชน ตรวจได้โดยไม่ปิดบังข้อมูล ควรเพิ่มเรื่อง การบริหารความเสี่ยงในการดำเนินการของสถาบัน
	มาตรา ๕๑ ให้สถาบันจัดทำงบดุล งบการเงิน และบัญชีทำการส่งผู้สอบบัญชีภายในเก้าสิบวัน นับแต่วันสิ้นปีบัญชีทุกปี ให้สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินหรือบุคคลภายนอกตามที่คณะกรรมการแต่งตั้งโดยความเห็นชอบของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินเป็นผู้สอบบัญชีและประเมินผลการใช้จ่ายเงินและ ทรัพย์สินของสถาบัน โดยให้แสดงความคิดเห็นเป็นข้อวิเคราะห์ว่าการใช้จ่ายดังกล่าวเป็นไปตามวัตถุประสงค์	- @ มาตรา ๕๑ การบัญชีของสถาบันให้จัดทำหลักเกณฑ์ที่สำนักงานตรวจเงินแผ่นดินกำหนด - มาตรา ๕๑ สถาบันต้องนำงบดุลงบการเงิน เปิดเผยต่อสาธารณชนเป็นการทั่วไป ตรวจสอบได้

บท/หมวด	ประเด็น/หัวข้อ	ข้อคิดเห็น/ข้อเสนอ
	ประหยัด และได้ผลตามเป้าหมายเพียงใด แล้วทำบันทึกรายงานผลการสอบบัญชีเสนอต่อคณะกรรมการของสถาบันทุกรอบปี แล้วทำรายงานผลการสอบบัญชีเสนอต่อคณะกรรมการภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันสิ้นปีงบประมาณแผ่นดินทุกปี เพื่อการนี้ ให้ผู้สอบบัญชีมีอำนาจตรวจสอบสรรพสมุดบัญชีและเอกสารหลักฐานต่าง ๆ ของสถาบัน สอบถามเลขาธิการ รองเลขาธิการ ผู้ตรวจสอบภายใน พนักงาน และลูกจ้าง หรือบุคคลอื่น และเรียกให้ส่งสรรพสมุดบัญชีและเอกสารหลักฐานต่าง ๆ ของสถาบันเป็นการเพิ่มเติมได้ตามความจำเป็น	
	มาตรา ๕๒ ให้สถาบันทำรายงานประจำปีเสนอรัฐมนตรีทุกสิ้นปีงบประมาณ รายงานนี้ให้กล่าวถึงผลงานของสถาบันในปีที่ล่วงมาแล้ว บัญชีทำการ พร้อมทั้งรายงานของผู้สอบบัญชี รวมทั้งคำชี้แจงเกี่ยวกับนโยบายของคณะกรรมการ โครงการ และแผนงานที่จะจัดทำในภายหน้า	

บท/หมวด	ประเด็น/หัวข้อ	ข้อคิดเห็น/ข้อเสนอ
	มาตรา ๕๓ ให้คณะกรรมการเสนองบแสดงฐานะการเงิน โดยมีคำรับรองการตรวจสอบของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินและทำรายงานแสดงผลการปฏิบัติงานเสนอต่อคณะรัฐมนตรี งบแสดงฐานะการเงินและรายงานตามวรรคหนึ่ง ให้รัฐมนตรีนำเสนอรัฐสภาเพื่อทราบและจัดให้มีการประกาศในราชกิจจานุเบกษา	
บทเฉพาะกาล	(ร่างมาตรา ๕๔ – มาตรา ๖๐)	
	มาตรา ๕๔ เมื่อพระราชบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับแล้ว ให้พระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) พ.ศ. ๒๕๕๔ เป็นอันยกเลิก และให้บรรดากิจการ เงินทรัพย์สิน สิทธิ หนี้ รวมทั้งงบประมาณของสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) ที่มีอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับตกเป็นของสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน	- เห็นควรให้คณะกรรมการตามมาตรานี้ดำรงตำแหน่งรักษาการจนกว่าจะมีการแต่งตั้งคณะกรรมการชุดใหม่ - @ เมื่อ พรบ. บังคับใช้แล้ว ควรมีการสรรหาคณะกรรมการใหม่

บท/หมวด	ประเด็น/หัวข้อ	ข้อคิดเห็น/ข้อเสนอ
	มาตรา ๕๕ ให้คณะกรรมการบริหารสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดินตามพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) พ.ศ. ๒๕๕๔ ที่มีอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ เป็นคณะกรรมการบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืนตามพระราชบัญญัตินี้ โดยให้ประธานกรรมการ กรรมการโดยตำแหน่ง กรรมการผู้แทนองค์กรชุมชนและกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ยังคงดำรงตำแหน่ง และปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนครบวาระการดำรงตำแหน่งตามพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) พ.ศ. ๒๕๕๔	- มาตรา ๕๕ ควรให้คณะกรรมการเดิมหมดวาระไปพร้อมกับ พรฎ. จัดตั้ง บจธ. - มาตรา ๕๕ ให้คณะกรรมการรักษาการในระหว่างสรรหากรรมการชุดใหม่ตามร่าง พรบ. นี้ ควรกำหนดให้คณะกรรมการรักษาการเพียงหนึ่งร้อยแปดสิบวันและสรรหาคณะกรรมการชุดใหม่
	การนับวาระการดำรงตำแหน่งของประธานกรรมการ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ และกรรมการผู้แทนภาคประชาชน ในคณะกรรมการตามพระราชบัญญัตินี้ ให้นับรวมวาระการดำรงตำแหน่งประธาน	- มาตรา ๕๕ วรรค ๒ เนื่องจากมาตรา ๓๔ จะต้องแก้ไขคำว่ากรรมการตัวแทนภาคประชาชน และคำว่ากรรมการผู้แทนภาคประชาชน โดยเลือกใช้เพียงคำใดคำหนึ่ง เพื่อให้เป็นไปในแนวทางเดียวกัน จึงควรแก้ไขคำว่า กรรมการผู้แทนภาคประชาชนตามมาตรานี้ ให้สอดคล้องกับมาตรา ๓๔ - @ มาตรา ๕๕ วรรค ๒ ระหว่างการสรรหาคณะกรรมการชุดใหม่ ตามพรบ นี้ ๑๘๐ วัน ควรกำหนดให้คณะกรรมการรักษาการ ๓๘๐ วันและสรรหาคณะกรรมการชุดใหม่

บท/หมวด	ประเด็น/หัวข้อ	ข้อคิดเห็น/ข้อเสนอ
	กรรมการ กรรมการผู้แทนองค์กรชุมชน และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดินตามพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) พ.ศ. ๒๕๕๙ เป็นวาระการดำรงตำแหน่งตามพระราชบัญญัตินี้ด้วย	- @ มาตรา ๕๕ วรรค ๒ ประธาน บจธ ชุดเดิม ให้รักษาการณ์ไม่เกิน ๑๕๐ – ๑๘๐ วัน
	มาตรา ๕๖ ให้ผู้อำนวยการสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน ตามพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) พ.ศ. ๒๕๕๙ ซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ เป็นเลขาธิการสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืนตามพระราชบัญญัตินี้จนครบวาระการดำรงตำแหน่งตามพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) พ.ศ. ๒๕๕๙ การนับวาระการดำรงตำแหน่งของเลขาธิการตามวรรคหนึ่ง ให้นับรวมวาระ	

บท/หมวด	ประเด็น/หัวข้อ	ข้อคิดเห็น/ข้อเสนอ
	การดำรงตำแหน่งตามพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) พ.ศ. ๒๕๕๔ เป็นวาระการดำรงตำแหน่งตามพระราชบัญญัตินี้ด้วย	
	มาตรา ๕๗ ให้โอนเจ้าหน้าที่และลูกจ้างของสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) ตามพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) พ.ศ. ๒๕๕๔ ซึ่งปฏิบัติหน้าที่อยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับไปเป็นพนักงานหรือลูกจ้างของสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืนตามพระราชบัญญัตินี้เป็นการชั่วคราว ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้สถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืนดำเนินการคัดเลือกเจ้าหน้าที่หรือลูกจ้างตามวรรคหนึ่งเพื่อบรรจุเป็นพนักงานหรือลูกจ้างของ	- เห็นควรให้มีการกำหนดระยะเวลาในการดำเนินการเพิ่มมากขึ้น

บท/หมวด	ประเด็น/หัวข้อ	ข้อคิดเห็น/ข้อเสนอ
	สถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืนต่อไป เจ้าหน้าที่หรือลูกจ้างผู้ใดได้รับการคัดเลือกและบรรจุตามวรรคสอง ให้มีสิทธินับระยะเวลาทำงานที่เคยทำงานอยู่ในสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) ต่อเนื่องรวมกับระยะเวลาทำงานในสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน เจ้าหน้าที่หรือลูกจ้างตามวรรคหนึ่งผู้ใดไม่ประสงค์จะทำงานในสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืนต่อไป หรือไม่ได้รับการคัดเลือกและบรรจุตามวรรคสอง ให้ถือว่าเป็นการเลิกจ้างและให้มีสิทธิได้รับค่าตอบแทนการเลิกจ้างตามระเบียบข้อบังคับ ข้อกำหนด หรือประกาศของสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน ในส่วนที่เกี่ยวกับการเลิกจ้างและการได้รับ	

บท/หมวด	ประเด็น/หัวข้อ	ข้อคิดเห็น/ข้อเสนอ
	ค่าตอบแทนการเลิกจ้างดังกล่าว ซึ่งต้องไม่น้อยกว่าที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงาน กฎหมายว่าด้วยการประกันสังคม และกฎหมายว่าด้วยเงินทดแทน แต่สำหรับกรณีการไม่สมัครใจจะทำงานในสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยังยืนต้องแสดงความจำนงภายในสามสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ สำหรับผู้ปฏิบัติงานอื่นของสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) ตามพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) พ.ศ. ๒๕๕๔ ให้เป็นผู้ปฏิบัติงานของสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืนตามพระราชบัญญัตินี้ โดยยังคงเป็นไปตามข้อตกลงและเงื่อนไขที่มีอยู่กับสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) ไปพลางก่อน จนกว่า	

บท/หมวด	ประเด็น/หัวข้อ	ข้อคิดเห็น/ข้อเสนอ
	สถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืนจะกำหนดรายละเอียดการคัดเลือกผู้ปฏิบัติงานดังกล่าวขึ้นใหม่ตามพระราชบัญญัตินี้	
	มาตรา ๕๘ บรรดาบทบัญญัติแห่งกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ข้อกำหนด ประกาศ คำสั่ง หรือมติคณะรัฐมนตรีที่อ้างถึงสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) ตามพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) พ.ศ. ๒๕๕๔ ให้ถือว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ข้อกำหนด ประกาศ คำสั่ง หรือมติคณะรัฐมนตรีนั้นอ้างถึงสถาบันบริหารจัดการที่ดินกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืนตามพระราชบัญญัตินี้	
	มาตรา ๕๙ บรรดาระเบียบ ข้อบังคับ ข้อกำหนด หรือประกาศที่ออกตามพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันบริหารจัดการ	- เห็นควรให้มีการกำหนดระยะเวลาในการดำเนินการเพิ่มมากขึ้น

บท/หมวด	ประเด็น/หัวข้อ	ข้อคิดเห็น/ข้อเสนอ
	ธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) พ.ศ. ๒๕๕๔ ที่ยังมีผลใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ใช้บังคับได้ต่อไปเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับพระราชบัญญัตินี้ จนกว่าจะมีระเบียบ ข้อบังคับ ข้อกำหนด หรือประกาศที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้	
	มาตรา ๖๑ การดำเนินการออกระเบียบ ข้อบังคับ ข้อกำหนด และประกาศตามพระราชบัญญัตินี้ ให้ดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ หากไม่สามารถดำเนินการได้ ให้รัฐมนตรีรายงานเหตุผลที่ไม่อาจดำเนินการได้ต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อทราบ	
	อื่นๆ	- ปัญหาของที่ดินทำกินของกลุ่มชาติพันธุ์ เช่น การถูกไล่รื้อ ควรที่จะมีการศึกษาปัญหาในส่วนนี้ด้วย - ควรขอให้ได้รับการยกเว้น ค่าธรรมเนียมการแบ่งแปลง การจัดสรรที่ดิน - อัตราดอกเบี้ยต้องกำหนดไว้ในร่างหรือไม่ - การกำหนดอัตราดอกเบี้ยประชาชนในส่วนการให้สิน.เชื่อ การให้เช่าซื้อ ไว้ในพระราชบัญญัตินี้ ควรอยู่ในอัตราที่ต่ำ เช่น ไม่เกินร้อยละ ๓ ควรกำหนดอัตราดอกเบี้ยประชาชนให้มีความน้อย เนื่อง

บท/หมวด	ประเด็น/หัวข้อ	ข้อคิดเห็น/ข้อเสนอ
		จากบจธ. มีหน้าที่ในการช่วยเหลือเกษตรกรหรือผู้ยากจน ซึ่งหมายความถึงผู้มีรายได้น้อยเกือบทุกคน ดังนั้นย่อมไม่สามารถที่จะมีรายได้มากเพียงพอในการชำระอัตราดอกเบี้ยที่มีจำนวนมากได้ - ปัญหาเรื่องผลกระทบต่อเขตป่าสงวน-ป่าอนุรักษ์-เขตอุทยานและเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า - ปัญหาเรื่องผลกระทบกับกลุ่มนายทุนที่ถือครองที่ดิน - ปัญหาเรื่องของการใช้ประโยชน์ในที่ดินมากเกินไปจนขยายพื้นที่เกษตรหรือเมือง จนทำให้สภาพสิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรม - ให้ บจธ. ตั้งงบประมาณเพื่อให้เกษตรกรที่ยากจนที่ไม่มีที่ดินทำกินได้มีแหล่งทุนเพื่อทำทุนสินเชื่อเพื่อไปจัดซื้อที่ดินหรือเพื่อไถ่ถอนที่ดินต่อไป - อยากให้หน่วยงานรัฐบาลเปิดกว้างให้ประชาชนได้รับรู้มากขึ้น เปิดโอกาสรับเรียกร้องสิทธิของพี่น้องประชาชน - ควรหาวิธีและดำเนินการเร่งด่วนให้แก่ผู้เปราะบางทางสังคมผู้ยากไร้ยากจนที่อาศัยอยู่ในที่สาธารณะประโยชน์ ที่ดินเสื่อมโทรม และใช้เป็นที่อยู่อาศัยและที่ทำกิน - ที่ดินที่ถือครองอย่างยั่งยืน ควรมีระบบน้ำไฟฟ้า เครื่องอุปโภคพร้อมจึงถือว่ายั่งยืน - การสนับสนุนอาชีพ ควรครอบคลุมอาชีพคนเมือง ไม่จำกัดแค่เกษตรกรรม และเพิ่มเติมพัฒนาคุณภาพชีวิตร่วมด้วย ควรพิจารณาหลักเกณฑ์การช่วยเหลือต่อเกษตรกรหรือผู้ยากจน ไม่ให้ไปสนับสนุนให้เกิดบุคคลผู้ขาดความรับผิดชอบ หรือขาดวินัยการเงิน เช่น มีกำลังชำระหนี้แต่ไม่ยอมชำระ เพื่อให้ได้รับความช่วยเหลือ หรือเพื่อให้คุณสมบัติครบหลักเกณฑ์ หรือ ไม่ยอมชำระหนี้ตั้งแต่ต้นเพื่อให้ได้รับการช่วยเหลือ - ควรจัดสรรให้เป็นธรรม ไม่สองมาตรฐานและมีอุปโภคบริโภคพร้อม

บท/หมวด	ประเด็น/หัวข้อ	ข้อคิดเห็น/ข้อเสนอ
		- ใบหลักการและเหตุผล มาตรา ๕๙ รัฐธรรมนูญ ความชัดเจนในส่วนของข้อความ "รัฐพึง หรือ รัฐต้อง" - @ เพื่อให้เกษตรได้ชำระค่าเช่าซื้อครบถ้วนแล้วจะได้กรรมสิทธิ์ในที่ดินหรือไม่ - @ เพื่อเกษตรกรผู้ได้รับการจัดสรรเสียชีวิตรับมรดกได้หรือไม่ - @ เมื่อเกษตรกร ผู้ได้รับการจัดสรรที่ดินนำที่ดินไปขายหรือขายฝากให้กับบุคคลอื่นหรือเอกชนแล้ว บุคคลเหล่านั้นขายคืนให้กับกองทุนได้อย่างไร - @ เป็นคนหนึ่งที่ไม่มีที่ทำกิน ไม่สามารถเข้าถึงได้ อย่างเช่น ต้องมีทะเบียนบ้านในพื้นที่ที่มีการจัดสรร หากในจังหวัดตามทะเบียนบ้านไม่มีการร้องขอ ก็คือรอแบบไม่มีความหวัง ข้อมูลข่าวสารไม่ค่อยได้รับในวงกว้าง เชื่อว่าหลายๆคนไม่ทราบเลยว่าต้องทำอย่างไร ที่ไหน ติดต่อได้ที่ไหนบ้าง คนที่ได้ที่จัดสรรก็เห็นแต่คนมีเงิน อย่าง ส.ว.ปารีณา ได้มายังไง คนจนจริง ไม่มีแม้ที่ทำกินกลับไม่ได้ ไม่เข้าถึงข้อมูลข่าวสาร อยากให้เปิดกว้าง ไม่ว่าจะอยู่ไหนก็สามารถขอที่ทำกินได้ ไม่ใช่จำกัดว่าต้องอยู่จังหวะกั๊นจังหวัดนี้ คนนอกพื้นที่ไม่ได้ ถ้าคิดว่าจะช่วยคนจนจริงๆ - ที่ดินพิพาทที่มีการใช้ก่อนการประกาศเขต สถาบันควรมีอำนาจจัดการ - @ คนต่างชาติไม่ควรมีสิทธิถือครองที่ดิน - @ การจัดสรรที่ดินให้เกิดความเป็นธรรม ให้ครอบครัวละอย่างน้อย ๕ ไร่ - @ อยากให้รัฐจัดสรรที่ดิน ให้ประชาชนได้มีโอกาสเป็นเจ้าของที่ดิน โดยวิธีการผ่อนชำระระยะยาว จำกัดการครอบครองที่ดินจำนวนไม่เกิน ๕ – ๓๐ ไร่ ต่อครอบครัว - @ ไม่อยากให้ บจธ. ตกไปเป็นของนายทุน - @ มีความซ้ำซ้อนกับหน่วยงานเดิมของรัฐหรือไม่ เช่น หน่วยงานที่ดูแลที่ดิน ธนารักษ์ ที่ดิน สปก. - @ ขาดความชัดเจนหัวตนของสถาบัน - @ ภารกิจซ้ำซ้อนกับภารกิจของหน่วยงานรัฐที่มีอยู่แล้ว

บท/หมวด	ประเด็น/หัวข้อ	ข้อคิดเห็น/ข้อเสนอ
		- ๓ ควรเป็นหน่วยงานสนับสนุนมากกว่าดำเนินการเอง - การโฆษณา ประชาสัมพันธ์ของหน่วยงานให้กว้างขวาง - การขยายสาขาของสถาบันให้ทั่วถึงทุกจังหวัด - หากมีความจำเป็นควรเขียนเรื่องจัดตั้งสาขา

เอกสารแนบ ๒

ตารางผลการรับฟังความคิดเห็นตามบทบัญญัติ มาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (หน่วยงานของรัฐ)

กระทรวง	หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	ความเห็นที่เสนอ
กระทรวงมหาดไทย	สำนักงานพัฒนาชุมชน จังหวัดปทุมธานี	หมวด ๕ การดำเนินงานของสถาบัน ควรกำหนดขอบเขต คุณสมบัติ ของผู้ที่สมควรได้รับความช่วยเหลือให้ชัดเจน รวมถึงผลประโยชน์ที่กลุ่มเป้าหมายจะได้รับ ในหัวข้อการป้องกันและแก้ไขปัญหาการสูญเสียสิทธิในที่ดิน เช่น ประเภทของเกษตรกร รายได้เฉลี่ยต่อปี (ผู้ยากจน)
	สำนักงานโยธาธิการและผังเมือง จังหวัดปทุมธานี	หมวด ๕ การดำเนินงานของสถาบัน มาตรา ๓๗ มาตรา ๓๘ มาตรา ๓๙ ที่ดินจากการเช่า หากมีค่าใช้จ่ายต่อเดือนเท่ากับเช่าซื้อควรเปลี่ยนเป็นการเช่าซื้อ เพื่อให้เกิดความยั่งยืนสำหรับคนยากจนและการทำกิน มาตรา ๔๕ ในกิจการของสถาบันฯ ยกเว้นภาษีเป็นเพราะเพื่อการส่งเสริมการพัฒนาที่ดินหากผู้เข้าโครงการ มีรายได้มากที่ต้องเสียภาษีจะเกิดประโยชน์หรือไม่
	สำนักงานการปกครองท้องถิ่น จังหวัดปทุมธานี	เห็นชอบ ร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... มีความเหมาะสม
	สำนักงานที่ดิน จังหวัดปทุมธานี	เห็นชอบ ร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... มีความเหมาะสม
	สำนักงานจังหวัดฉะเชิงเทรา	เห็นชอบ ร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... โดยเห็นควรปรับแก้ไข ดังต่อไปนี้ ๑. บททั่วไป มาตรา ๓ คำว่า "เกษตรกร" หมายความว่า "...แต่ไม่มีที่ดินทำกิน..." เนื่องจากอาจพิมพ์ตกคำว่าไม่มี ๒. หมวด ๒ คณะกรรมการบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน - มาตรา ๙ (๑) ประธานกรรมการขอให้เพิ่มประสบการณ์ทางด้านเศรษฐศาสตร์ - มาตรา ๙ (๒) กรรมการโดยตำแหน่ง ขอให้เพิ่มปลัดกระทรวงพาณิชย์ เพื่อช่วยเหลือการตลาดให้แก่เกษตรกร

กระทรวง	หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	ความเห็นที่เสนอ
		- มาตรา ๙ (๓) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ขอให้เพิ่มด้านการตลาด การค้าระหว่างประเทศ - มาตรา ๙ (๓) กรรมการตัวแทนภาคประชาชน ขอให้เพิ่มอีกหนึ่งคนเป็นสิบคน เพื่อให้เท่ากับกรรมการโดยตำแหน่ง
	สำนักงานที่ดิน จังหวัดสมุทรปราการ	เห็นควรปรับแก้ไข ดังต่อไปนี้ ๑. หมวด ๑ การจัดตั้ง วัตถุประสงค์ และอำนาจหน้าที่ของสถาบัน - มาตรา. ๖ (๓).การจัดหาที่ดินของรัฐ... เพื่อการใช้ประโยชน์ตามวัตถุประสงค์ของการตราพระราชบัญญัติฉบับนี้..จะมีความซ้ำซ้อนกับการดำเนินงานของคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ รายละเอียดตามลำดับที่..7..(ร่างมาตรา.36..ถึงมาตรา.49). ๒. หมวด ๕ การดำเนินงานของสถาบัน - การดำเนินการของสถานั้นตาม มาตรา ๓๘(๑) นำที่ดินที่หน่วยงานของรัฐ.ที่ผู้มีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบการบริหารจัดการที่ดินนั้น...มอบหมาย.นำมาจัดให้ใช้ประโยชน์ในที่ดิน .ซึ่งในที่ดินของรัฐแต่ละ.ประเภท..แต่ละหน่วยงานจะมีระเบียบกฎหมายในการบริหารจัดการและเป็นการใช้ประโยชน์ตามวัตถุประสงค์ใดวัตถุประสงค์หนึ่ง ซึ่งในการที่จะขอใช้นั้นต้องปฏิบัติตามระเบียบกฎหมายของหน่วยงานนั้น 1 ด้วย ประกอบกับในการจัดที่ดินของรัฐในขณะนี้คุณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ (คทช) ได้มีนโยบายในการนำที่ดินของรัฐจัดที่ดินให้กับชุมชนให้กับราษฎรผู้ยากไร้ไม่มีที่ดิน..ทำกินได้ใช้ประโยชน์ในที่ดินของรัฐอยู่แล้ว..โดยในการดำเนินการ..ของสถาบันฯ ตามมาตรา 37. 38 จะเป็นการดำเนินการซ้ำซ้อนกับการดำเนินงานของ คทช.
	สำนักงานโยธาธิการและผังเมือง จังหวัดชลบุรี	เห็นชอบ ร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. ....
	การไฟฟ้านครหลวง	เห็นชอบ ร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. ....
	สำนักงานที่ดิน	เห็นควรปรับแก้ไข ดังต่อไปนี้

กระทรวง	หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	ความเห็นที่เสนอ
	จังหวัดสมุทรสงคราม	๑.**บททั่วไป** เพิ่มมาตรา ๔..ให้ยกเลิกบรรดากฎหมาย กฎ ระเบียบ ประกาศหรือคำสั่งข้อบังคับอื่นใด ๆที่ขัดแย้งกับพระราชบัญญัตินี้และให้ใช้ความตามพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับแทน มาตรา บรรดาความผิดของเกษตรกรหรือผู้ยากจนที่กระทำซึ่งมีหรือได้รับโทษตามกฎหมายอื่นเกี่ยวกับการบุกรุกที่ดินของรัฐอยู่ก่อนแล้วภายหลังได้นำที่ดินแปลงที่มีการบุกรุกนำมาจัดในกลุ่มหรือบริเวณเดียวกับพื้นที่ที่เกษตรกรและผู้ยากจนได้รับการจัดที่ดินให้ถือว่าเป็นนิรโทษกรรมยกเลิกไปโดยปริยายเสมือนไม่เคยกระทำผิดมาก่อน มาตรา 1 ให้นายกรัฐมนตรีรักษาการตามพระราชบัญญัติ ๒. **หมวด ๑ การจัดตั้ง วัตถุประสงค์ และอำนาจหน้าที่ของสถาบัน** มาตรา ๖ สถาบันมีวัตถุประสงค์ (๑) จัดหาที่ดินของรัฐและเอกชนเพื่อการใช้ประโยชน์ตามวัตถุประสงค์ของการตราพระราชบัญญัตินี้เพิ่มข้อความดังนี้ "ทั้งนี้การจัดหาที่ดินของรัฐเมื่อให้เปรียบประหนึ่งดังการเวนคืนหรือการเปลี่ยนหน่วยงานผู้ดูแลจากหน่วยงานเดิมเป็นสถาบันบริหารจัดการ โดยได้รับยกเว้นมิต้องปฏิบัติตามกฎหมาย กฎ คำสั่ง ระเบียบ ประกาศ วิธีการขั้นตอนปฏิบัติใด ๆที่กำหนดไว้ของหน่วยงานที่ดูแลรักษาที่ดินกำหนดไว้และไม่ต้องเสียต่อบแทนหรือค่าชดเชยใดๆทั้งสิ้น" ๓. **หมวด ๒ คณะกรรมการบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน** มาตรา ๑๒ คุณสมบัติกรรมการเพิ่มข้อความใน (๑๐) ไม่เป็นข้าราชการหรือเคยรับราชการประจำในตำแหน่งประเภทบริหารหรืออำนวยการในหน่วยงานราชการต่างๆ เว้นแต่เป็นข้าราชการในสายงานวิชาการผู้ที่มีชำนาญการเชี่ยวชาญเฉพาะในวิชีพสาขาที่เกี่ยวข้อง ๔. **หมวด ๕ การดำเนินงานของสถาบัน** - มาตรา ๓๗ ที่ดินที่สถาบันจะนำมา..... (๓) ที่ดินที่หน่วยงานของรัฐที่ผู้มีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบการบริหารจัดการที่ดินนั้นมอบหมายเพิ่มเติม ที่ดินของหน่วยงานนั้นๆที่มีแผนงานโครงการหรือภารกิจบทบาทเกี่ยวกับการจัดที่ดินให้ส่งมอบให้สถาบันได้เลยโดยไม่ต้องปฏิบัติตามกฎหมาย กฎ คำสั่ง ระเบียบ วิธีการปฏิบัติ ขั้นตอน ที่กำหนดไว้ให้ถือปฏิบัติของหน่วยงานนั้นๆและไม่ต้องเสียค่าตอบแทนหรือชดเชยใดๆทั้งสิ้น

กระทรวง	หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	ความเห็นที่เสนอ
		- มาตรา ๕๗ (๓) ไถ่ถอนที่ดินจากการจำนองหรือขายฝาก จากผู้รับจำนองหรือผู้รับซื้อฝากซึ่งยังอยู่ในสัญญาเพิ่มเติม 'โดยให้ฝ่ายจำนองหรือผู้ขายฝากชำระดอกเบี้ยไม่เกินที่กฎหมายแพ่งและพาณิชย์กำหนด และหากผู้รับจำนองหรือผู้รับซื้อฝากไม่ยินยอมให้ทำการไถ่ถอนให้สถาบันอนุมัติ สินเชื่อหรือให้ผู้ช่วยเหลือเกษตรกรนำเงินเงินพร้อมดอกเบี้ยไปวางที่สำนักงานวางทรัพย์เมื่อพ้นกำหนด หนึ่งเดือนผู้รับจำนองหรือผู้รับซื้อฝากไม่มารับเงินและส่งมอบเอกสารสิทธิ์ที่ดินให้สถาบันมีหนังสือแจ้งสำนักงานที่ดินท้องออกใบแทนเอกสารสิทธิ์ฉบับเดิมเพื่อดำเนินการจดทะเบียนไถ่ถอนและจดทะเบียนจำนองหรือเช่าซื้อต่อสถาบันหรือผู้ช่วยเหลือเกษตรกรต่อไป'
	ศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต กระทรวงมหาดไทย	เห็นชอบ ร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. ....
	สำนักงานที่ดินจังหวัดเพชรบูรณ์	เห็นชอบ ร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. ....
	สำนักงานที่ดินจังหวัดปทุมธานี	เห็นชอบ ร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. ....
	สำนักงานที่ดินจังหวัดชัยนาท	เห็นชอบ ร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. ....
	สำนักงานที่ดินจังหวัดจันทบุรี	เห็นชอบ ร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. ....
	สำนักงานที่ดินจังหวัดเพชรบุรี	เห็นชอบ ร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. ....
	สำนักงานจังหวัดพิจิตร	เห็นควรปรับแก้ไข บททั่วไป คำนิยามในมาตรา ๓ คำว่า "เกษตรกรรม"โดยตัดคำว่า "การเลี้ยงสัตว์น้ำ" ออกจากความหมายของคำว่า"เกษตรกรรม" เนื่องจากได้ระบุไว้อยู่แล้วว่าหมายความถึงการเลี้ยงสัตว์ ซึ่งมีความหมายชัดเจนอยู่แล้ว หรือเปลี่ยนการเลี้ยงสัตว์น้ำเป็นการประมงแทน

กระทรวง	หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	ความเห็นที่เสนอ
	สำนักงานที่ดินจังหวัดกำแพงเพชร	เห็นควรปรับแก้ไข ดังต่อไปนี้ ๑.บททั่วไป - มาตรา ๓ แก้ไขคำนิยาม ดังต่อไปนี้ - "การบริหารจัดการที่ดิน" แก้ไขจากคำว่า การสูญเสียสิทธิในที่ดิน เป็น การสูญเสียสิทธิในที่ดิน - "เกษตรกร" แก้ไขจากคำว่า แต่ไม่ที่ดินทำกิน เป็น แต่ไม่มีที่ดินทำกิน - "ชุมชน" แก้ไขจากคำว่า ไม่ว่ามีสภาพเป็นนิติบุคคลหรือไม่มีตาม เป็น ไม่ว่ามีสภาพเป็นนิติบุคคลหรือไม่มีก็ตาม - มาตรา ๕ แก้ไขจากคำว่า "ให้นายกรัฐมนตรีรักษาการตามพระราชบัญญัติ" เป็น "ให้นายกรัฐมนตรีรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้" ๒. หมวด ๑ การจัดตั้ง วัตถุประสงค์ และอำนาจหน้าที่ของสถาบัน - มาตรา ๖ (๓) แก้ไขจากคำว่า การสูญเสียสิทธิในที่ดิน เป็น การสูญเสียสิทธิในที่ดิน - มาตรา ๗ (๓) แก้ไขจากคำว่า การสูญเสียสิทธิในที่ดิน เป็น การสูญเสียสิทธิในที่ดิน ๓. หมวด ๒ คณะกรรมการบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน - มาตรา ๑๓ (๔) แก้ไขจากคำว่า ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้าม เป็น ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามอย่างหนึ่งอย่างใดตามมาตรา ๑๒ - มาตรา ๑๔ เนื่องจากมีการใช้ทั้งคำว่า กรรมการตัวแทนภาคประชาชนและคำว่ากรรมการผู้แทนภาคประชาชน ควรแก้ไขโดยเลือกใช้เพียงคำใดคำหนึ่ง เพื่อให้เป็นแนวทางเดียวกัน ๔. หมวด ๓ สถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน - มาตรา ๓๐ แก้ไขจากคำว่าขาดคุณสมบัติหรือ มีลักษณะต้องห้ามอย่างหนึ่งอย่างใดตามมาตรา 27 เป็นขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามอย่างหนึ่งอย่างใดตามมาตรา 29

กระทรวง	หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	ความเห็นที่เสนอ
		๕. หมวด ๔ กองทุนบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรม มาตรา 31 (๓) แก้ไขจากคำว่าการสูญเสียสิทธิในที่ดินเป็นการสูญเสียสิทธิในที่ดิน ๖. หมวด ๕ การดำเนินงานของสถาบัน - มาตรา 47 แก้ไขจากคำว่า การสูญเสียสิทธิในที่ดิน เป็น การสูญเสียสิทธิในที่ดิน โดยแก้ไขถ้อยคำดังกล่าวทั้งมาตรา - มาตรา 48 วรรคสอง แก้ไขจากคำว่า ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ เป็น ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ ๗. บทเฉพาะกาล - มาตรา 55 วรรคสองเนื่องจากมาตรา 14 จะต้องแก้ไขคำว่ากรรมการตัวแทนภาคประชาชนและคำว่ากรรมการผู้แทนภาคประชาชนโดยเลือกใช้เพียงคำใดคำหนึ่งเพื่อให้เป็นไปในแนวทางเดียวกันจึงควรแก้ไขคำว่ากรรมการผู้แทนภาคประชาชนตามมาตรานี้ให้สอดคล้องกับร่างมาตรา 14
	สำนักงานที่ดินจังหวัดนครสวรรค์	<u>เห็นชอบ</u> ร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. ....
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์	สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดปทุมธานี	หมวด ๓ การจัดตั้ง วัตถุประสงค์ และอำนาจหน้าที่ของสถาบัน มาตรา 7 ควรเพิ่มเติม ๑ ข้อ "การสนับสนุนอาชีพให้แก่เกษตรกร ผู้ยากจน และชุมชนที่อยู่อาศัยในที่ดินที่สำนักงานฯ รับผิดชอบ"
	สำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัดลพบุรี	เห็นควรปรับแก้ไข ดังต่อไปนี้ ๑.บททั่วไป คำนิยาม องค์กรชุมชน ควรระบุหรือให้ความหมายให้ชัดเจน และควรมความที่มีความจำเพาะเจาะจง กล่าวคือ เป็นองค์กรที่มีความเกี่ยวข้องกับพระราชบัญญัตินี้ หรือเป็นองค์กรที่มีส่วนได้เสีย หากไม่นิยามให้มีความหมายที่เฉพาะเจาะจง หรือมีกรอบเฉพาะจะทำให้มีผลกระทบกับมาตรา ๒๐ (๑๒) ไม่เป็นกรรมการผู้จัดการ

กระทรวง	หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	ความเห็นที่เสนอ
		แหรือผู้มีอำนาจในการจัดการขององค์กรชุมชนตามนิยามเดิม ซึ่งจะหมายความถึงกรรมการสหกรณ์ กองทุนหมู่บ้าน กรรมการอื่นๆ ซึ่งไม่เกี่ยวข้องกับพระราชบัญญัตินี้ ๒. หมวด ๑ การจัดตั้ง วัตถุประสงค์ และอำนาจหน้าที่ของสถาบัน มาตรา ๕ (๒) ควรเพิ่มเติม จัดหาที่ดินของเอกชนหรือที่ดินของรัฐ... เหตุผลเพื่อให้มีความครอบคลุมการดำเนินการอำนาจหน้าที่อย่างครบถ้วน ๓. หมวด ๒ คณะกรรมการบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน มาตรา ๙ (๒) ควรเพิ่มกรรมการในตำแหน่งอีกสองท่าน ได้แก่ เลขาธิการสภาเกษตรกรแห่งชาติ และเลขาธิการฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกร หรืออาจบรรจุในโครงสร้างกรรมการด้านอื่น เช่น กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ เนื่องจากเลขาธิการทั้งสองหน่วยงานดังที่ได้เสนอไว้มีบทบาทอำนาจหน้าที่เกี่ยวข้องกับเกษตรกรและเกี่ยวกับปัญหาที่ดินทำกิน ๔. หมวด ๓ สถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน - มาตรา ๒๐ (๑๒) เป็นการจำกัดกรรมการ ผู้จัดการที่กว้างเกิน ซึ่งได้เสนอไปแล้ว ให้นิยามเป็นกรอบเฉพาะผู้จัดการหรือกรรมการในองค์กรชุมชนที่เกี่ยวข้อง หรือเป็นผู้มีส่วนได้เสียกับพระราชบัญญัตินี้เท่านั้น - มาตรา ๒๙ (๗) หากจะคงไว้ด้วยนิยามองค์กรชุมชนเพิ่มเติม เช่น เกี่ยวกับมาตรา ๒๐ (๑๒)
	สภาเกษตรกรจังหวัดสมุทรสงคราม	<u>เห็นชอบ</u> ร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. ....
	สภาเกษตรกรจังหวัดปราจีนบุรี	<u>เห็นชอบ</u> ร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. ....
	สภาเกษตรกรจังหวัดฉะเชิงเทรา	เห็นควรปรับแก้ไข ดังต่อไปนี้ ๑. หมวด ๒ คณะกรรมการบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน - มาตรา ๙ (๒) ขอให้เพิ่มเติมตำแหน่งประธานสภาเกษตรกรแห่งชาติเพิ่มอีก ๓ คน - มาตรา ๑๒ (๒) อายุกรรมการ ให้มีอายุไม่ต่ำกว่า ๓๐ ไม่เกิน ๖๐ ปี เพราะให้มีคนอายุช่วงวัยกลางคนเป็นกรรมการ จะได้ออกความคิดเห็น เสนอแนะอย่างคนรุ่นใหม่

กระทรวง	หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	ความเห็นที่เสนอ
		๒. หมวด ๔ กองทุนบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน มาตรา ๓๒ คณะกรรมการบริหารกองทุนฯ น่าจะมาจากการเลือกตั้งภายในหรือการสรรหาจากภายนอก ซึ่งดีกว่าการแต่งตั้งจากคณะกรรมการเพื่อให้เกิดความชอบธรรมและโปร่งใสในการบริหารกองทุนฯ
	สภาเกษตรกรจังหวัดตราด	เห็นควรปรับแก้ไข หมวด ๒ คณะกรรมการบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน โดยเสนอให้มีการจัดตั้งคณะอนุกรรมการระดับจังหวัดเพื่อให้คณะอนุกรรมการเสนอ/ชี้เป้าเกษตรกร/ผู้ยากจนหรือให้ข้อมูล"หรือตรวจสอบข้อเท็จจริง เพื่อให้เกษตรกร/ผู้ยากจนได้รับความช่วยเหลืออย่างอย่างเหมาะสมเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของพระราชบัญญัตินี้
	สำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัดพังงา	เห็นควรปรับแก้ไข หมวด ๒ คณะกรรมการบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรม ดังต่อไปนี้ - มาตรา ๙ (๘) กรรมการตัวแทนภาคประชาชน จำนวนเก้าคนซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจาก เครือข่ายภาคประชาชนด้านที่อยู่อาศัย ด้านการเกษตร ด้านแรงงาน ด้านสวัสดิการสังคมด้านกลุ่มชาติพันธุ์ ด้านกฎหมายสิทธิชุมชน และด้านส่งเสริมความเข้มแข็งชุมชนเพิ่มเติมผู้แทนจากสภาเกษตรกรแห่งชาติ จำนวน ๒ คน - มาตรา ๑๐ การแต่งตั้งคณะกรรมการสรรหาตามมาตรา ๙ วรรคท้าย อย่างน้อยต้อง ประกอบด้วย ผู้แทนภาคประชาชนกึ่งหนึ่งที่มาจากเครือข่ายภาคประชาชนด้านที่อยู่อาศัยด้านการเกษตร ด้านแรงงาน ด้านสวัสดิการสังคม ด้านกลุ่มชาติพันธุ์ผู้แทนสภาเกษตรกรแห่งชาติเพิ่มเติม
	สำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัดราชบุรี	เห็นควรปรับแก้ไข ดังต่อไปนี้ ๑.บททั่วไป มาตรา ๓ ขอแก้ไขเป็น"เกษตรกรรม" หมายความว่า การทำนา การทำไร่การทำสวน การเลี้ยงสัตว์ การเลี้ยงสัตว์น้ำ และอาชีพเกษตรกรรมอื่นตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด"เกษตรกร" หมายความว่า ผู้ประกอบอาชีพเกษตรกรรมและมีรายได้จากการประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลักหรือผู้มีอาชีพอื่นซึ่งประสงค์จะประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก แต่ไม่มีที่ดินทำกินหรือมีที่ดินไม่เพียงพอแก่การทำกิน ทั้งนี้ตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหน

กระทรวง	หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	ความเห็นที่เสนอ
		๒. หมวด ๒ คณะกรรมการบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน มาตรา ๙ (๒) ให้เพิ่ม - กรมบังคับคดี กระทรวงยุติธรรมมาตรา ๙ (๔)ให้ตัดออก - ด้านกฎหมายสิทธิชุมชน เพราะมีผู้แทนอยู่จำนวนที่น้อยมาก เมื่อเทียบกับสัดส่วนผู้แทนสาขาอื่นอาจส่งผลให้ไม่ได้ตัวแทนที่แท้จริง ๓. หมวด ๔ กองทุนบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรม มาตรา ๓๓ (๖) ให้เพิ่มคำว่า - ดอกผลของเงินอุดหนุนหรือรายได้จากทรัพย์สินของกองทุน ๔. หมวด ๕ การดำเนินงานของสถาบัน มาตรา ๔๒ วรรค ๓ การดำเนินงานของสถาบัน อาจขัดกับอำนาจหน้าที่ของสถาบัน หรืออำนาจหน้าที่ของกองทุน เนื่องจากร่างพระราชบัญญัติฯ ไม่ได้กำหนดให้สถาบันหรือกองทุนทำหน้าที่ให้การสนับสนุนในที่ดินเอกชน หากแต่ให้อำนาจในการซื้อเพื่อเป็นกรรมสิทธิ์ของสถาบันหรือกองทุนก่อนการบริหารจัดการที่ดิน เพื่อประโยชน์ตามวัตถุประสงค์แห่งพระราชบัญญัติฯ
กระทรวงการคลัง	สำนักงานธนารักษ์ พื้นที่ปทุมธานี	หมวด ๕ การดำเนินงานของสถาบัน มาตรา ๔๒ กำหนดไว้ว่า "บรรดาอสังหาริมทรัพย์ที่สถาบันได้กรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองมาโดยผู้อุทิศให้ หรือได้มาโดยการซื้อการเช่า การเช่าซื้อ หรือโดยนิติกรรม สัญญาให้ที่ดินนั้นครอบครองของสถาบันตกเป็นกรรมสิทธิ์ หรือการโดยไม่ถือว่าที่ดินดังกล่าวเป็นที่ราชพัสดุ" เนื่องจากตาม พ.ร.บ. ที่ราชพัสดุ พ.ศ. ๒๕๖๒ มาตรา ๗ "อสังหาริมทรัพย์ดังต่อไปนี้ไม่ใช่ที่ราชพัสดุ (๔) กำหนดว่า อสังหาริมทรัพย์ขององค์การมหาชน ซึ่งได้มาโดยมีผู้อุทิศให้หรือโดยการซื้อหรือแลกเปลี่ยนจากรายได้หรือทรัพย์สินขององค์การมหาชนนั้นโดยไม่ได้ใช้เงินงบประมาณแผ่นดินหรือเงินอุดหนุนจากรัฐบาล" ดังนั้น กรณีที่สถาบันฯได้กรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองมาโดยการซื้อการเช่าซื้อจากเงินอุดหนุนที่รัฐบาลจัดสรรให้จากงบประมาณแผ่นดิน ที่ดินนั้นจะต้องตกเป็นกรรมสิทธิ์ของกระทรวงการคลังเป็นที่ราชพัสดุ
	สำนักงานคลังจังหวัดปทุมธานี	<u>เห็นชอบ</u> ร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... มีความเหมาะสม
	ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร	<u>เห็นชอบ</u> ร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... มีความเหมาะสม

กระทรวง	หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	ความเห็นที่เสนอ
	กรมบัญชีกลาง กระทรวงการคลัง	เห็นควรปรับแก้ไข ดังต่อไปนี้ ๑. การตราร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... มีวัตถุประสงค์เพื่อจัดตั้งหน่วยงานของรัฐขึ้นใหม่ เพื่อให้เป็นไปตามบทบัญญัติแห่งพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) พ.ศ. ๒๕๕๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติมที่กำหนดให้มีการจัดตั้งธนาคารที่ดินหรือองค์กรอื่น เพื่อทำหน้าที่จัดเก็บรวบรวมข้อมูลที่ดินของหน่วยงานภาครัฐองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและเอกชนที่ไม่ได้ใช้ประโยชน์ และจัดซื้อที่ดินจากเอกชน เพื่อนำมาจัดให้เกษตรกรผู้ยากจน หรือผู้ประสงค์จะใช้ประโยชน์ในที่ดินได้เช่า เช่าซื้อ หรือเข้าทำประโยชน์ และสนับสนุนทางการเงินแก่การปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม โดยที่การจัดตั้งสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน จะต้องมีการจัดสรรงบประมาณเพื่อการดำเนินการต่าง ๆ ตามที่กฎหมายกำหนดเข้าข่ายเป็นการตรากฎหมายที่จะก่อให้เกิดภาระทางการเงินการคลังของรัฐ ซึ่งต้องพิจารณาถึงความคุ้มค่า ต้นทุนและผลประโยชน์ เสถียรภาพและความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคม ตลอดจนความยั่งยืนทางการคลังของรัฐนอกจากนั้น การจัดตั้งกองทุนบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืนในสถาบันและการกำหนดให้รายได้ของสถาบันและกองทุนไม่ต้องส่งคลังเป็นรายได้แผ่นดิน เป็นการเสนอกฎหมายที่กำหนดให้หน่วยงานของรัฐไม่ต้องนำเงินรายได้หรือเงินอื่นใดส่งคลังตามกฎหมายว่าด้วยเงินคงคลังและกฎหมายว่าด้วยวินัยการเงินการคลังของรัฐ ซึ่งต้องได้รับความเห็นชอบจากกระทรวงการคลังก่อนเสนอกฎหมายต่อคณะรัฐมนตรี ตามนัยมาตรา ๗ และมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. ๒๕๖๑ดังนั้น การตราร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ.....จึงต้องดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๗ และมาตรา ๒๕ ๒. พระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๖๓ กำหนดให้การจัดตั้งทุนหมุนเวียนจะต้องดำเนินการตามพระราชบัญญัติการบริหารทุนหมุนเวียน พ.ศ. ๒๕๕๙ มาตรา ๑๙ ที่กำหนดให้หน่วยงานของรัฐที่ประสงค์จะจัดตั้งทุนหมุนเวียนเสนอเรื่องต่อคณะกรรมการนโยบายการบริหารทุนหมุนเวียน เพื่อพิจารณาเสนอ

กระทรวง	หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	ความเห็นที่เสนอ
		ความเห็นต่อคณะรัฐมนตรี ดังนั้น การจัดตั้งกองทุนบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน ตามร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ.... จึงต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัติดังกล่าวข้างต้น
สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี	สำนักงานประชาสัมพันธ์จังหวัดปทุมธานี	<u>เห็นชอบ</u> ร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... มีความเหมาะสม
	สำนักงานตรวจราชการ สำนักงานปลัดสำนักนายก	เห็นควรปรับแก้ไข ดังต่อไปนี้ ได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวแล้วเห็นว่าร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... มีความเหมาะสมเป็นประโยชน์ต่อประชาชนและชุมชน และขอให้ข้อสังเกตบางประการเพื่อประกอบการพิจารณา ดังต่อไปนี้ ๑. คำจำกัดความ "เกษตรกรรม" ไม่จำเป็นต้องใส่ข้อความว่า "การเลี้ยงสัตว์น้ำ" เนื่องจากคำว่า"การเลี้ยงสัตว์" ครอบคลุมถึงการเลี้ยงสัตว์ทุกชนิดอยู่แล้ว ๒. คำจำกัดความ "ชุมชน" ในส่วนที่ระบุข้อความว่า "ไม่ว่ามีสภาพเป็นนิติบุคคลหรือไม่มีตาม"น่าจะมีความคลาดเคลื่อนจากข้อความว่า "ไม่มีสภาพเป็นนิติบุคคลหรือไม่มีก็ตาม" ๓. มาตรา ๙ (๕) กรรมการตัวแทนภาคประชาชน ควรมีจำนวน ๗ คน ตามจำนวนตัวแทนด้านต่าง ๆ ด้านละ ๑ คน จากด้านที่อยู่อาศัย ด้านการเกษตร ด้านแรงงาน ด้านสวัสดิการสังคม ด้านกลุ่มชาติพันธุ์ด้านกฎหมายสิทธิมนุษยชน และด้านส่งเสริมความเข้มแข็งชุมชน ๔. มาตรา ๑๐ ผู้แทนภาคประชาชนกึ่งหนึ่งควรมาจากทั้ง ๗ ด้าน ตามมาตรา ๙ (๕) รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย
	สำนักงานประชาสัมพันธ์จังหวัดลพบุรี	<u>เห็นชอบ</u> ร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. ....

กระทรวง	หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	ความเห็นที่เสนอ
	สำนักงานพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ	เห็นควรปรับแก้ไข ดังต่อไปนี้ ๑. หมวด ๕ การดำเนินงานของสถาบัน ม.38 การจัดให้ใช้ประโยชน์ในที่ดินของสถาบันกระทำได้โดย (1) ให้เช่า (2) ให้เช่าซื้อ (3) ให้ใช้ประโยชน์ ตามเงื่อนไขและระยะเวลาที่คณะกรรมการกำหนด (4) ให้ใช้ประโยชน์ในรูปแบบของการถือกรรมสิทธิ์ร่วมระหว่างรัฐกับประชาชน ทั้งนี้ ให้ดำเนินการสอดคล้องกับประเภทของที่ดินด้วย กรณีเป็นที่ดินของหน่วยงานรัฐ ที่ดินราชพัสดุ หรือที่ดินที่สถาบันไม่มีกรรมสิทธิ์จะจัดการให้ใช้ประโยชน์ได้ตามที่คณะกรรมการกำหนด" มีข้อคิดเห็นดังนี้ "การจัดให้ใช้ประโยชน์ในที่ดินของสถาบันกระทำได้โดยให้เช่าซื้อ" ตามมาตรา 38 (2) นั้น ไม่ได้ระบุว่าผู้ใดสามารถเช่าซื้อที่ดินของสถาบันได้ อาจส่งผลให้บุคคลธรรมดาสามารถเช่าซื้อที่ดินของสถาบันซึ่งเป็นที่ดินของรัฐ และที่ดินดังกล่าวอาจตกเป็นกรรมสิทธิ์ส่วนบุคคลได้ ดังนั้น จึงควรระบุให้ชัดเจนว่า เฉพาะองค์กรชุมชนที่สามารถเช่าซื้อที่ดินของสถาบันได้ ๒. การบัญชี การตรวจสอบ การประเมินผลและการรายงาน กรรมสิทธิ์จะจัดการให้ใช้ประโยชน์ได้ตามที่คณะกรรมการกำหนด" มีข้อคิดเห็นดังนี้ "การจัดให้ใช้ประโยชน์ในที่ดินของสถาบันกระทำได้โดยให้เช่าซื้อ" ตามมาตรา 38 (2) นั้น ไม่ได้ระบุว่าผู้ใดสามารถเช่าซื้อที่ดินของสถาบันได้ อาจส่งผลให้บุคคลธรรมดาสามารถเช่าซื้อที่ดินของสถาบันซึ่งเป็นที่ดินของรัฐ และที่ดินดังกล่าวอาจตกเป็นกรรมสิทธิ์ส่วนบุคคลได้ ดังนั้น จึงควรระบุให้ชัดเจนว่า เฉพาะองค์กรชุมชนที่สามารถเช่าซื้อที่ดินของสถาบันได้
	สำนักงานปลัดสำนักนายก	เห็นควรปรับแก้ไข ดังต่อไปนี้

กระทรวง	หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	ความเห็นที่เสนอ
		๓. หมวด ๒ คณะกรรมการบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรม ร่างมาตรา ๙ (๔) ใช้คำว่า "ตัวแทนภาคประชาชน" และ "เครือข่ายภาคประชาชน" ต่างกับคำนิยามในร่างมาตรา ๓ ที่มีคำว่า "องค์กรชุมชน" และ "เครือข่ายองค์กรชุมชน" ซึ่งเป็นข้อสงสัยว่าเป็นคำที่มีความหมายเหมือนหรือต่างกันหรือไม่อย่างไร ๒. หมวด ๔ กองทุนบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรม ร่างมาตรา ๓๓ (๒) ที่กำหนดให้ภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างเป็นทรัพย์สินของกองทุนบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรม มีข้อสังเกตว่าการกำหนดเช่นนั้นจะกระทบกับวัตถุประสงค์ในการออกกฎหมายการจัดเก็บภาษีที่ดินหรือไม่ และจะกระทบกับงบประมาณของท้องถิ่นที่มีความจำเป็นต้องใช้เงินภาษีในการพัฒนาท้องถิ่นหรือไม่ อย่างไร ๓. หมวด ๕ การดำเนินงานของสถาบัน ร่างมาตรา ๓๙ การให้เช่า/การให้เช่าช่วง ไม่ควรมีระยะเวลานานกว่า ๓๐ ปี หากนานเกินไปจะขัดกับหลักการที่มุ่งกระจายการถือครองที่ดิน ๔. บทเฉพาะกาล ร่างมาตรา ๕๖ ที่กำหนดให้ผู้อำนวยการสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน ตามพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) พ.ศ. ๒๕๕๙ ซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ เป็นเลขาธิการสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน ตามพระราชบัญญัตินี้ มีความเห็นว่า จำเป็นต้องพิจารณาว่าคุณสมบัติของผู้อำนวยการสถาบันฯ ตามพระราชกฤษฎีกาและสัญญาจ้าง ขัดหรือแย้งกับคุณสมบัติของเลขาธิการสถาบันฯ ตามพระราชบัญญัติฉบับนี้หรือไม่ หากพบว่าขัดหรือแย้งกัน ควรกำหนดเพียงให้ผู้อำนวยการสถาบันฯ "ปฏิบัติหน้าที่เลขาธิการสถาบันฯ" มิใช่ดำรงตำแหน่งเลขาธิการสถาบันฯ
กระทรวงคมนาคม	แขวงทางหลวงจังหวัดปทุมธานี	เห็นชอบ ร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... มีความเหมาะสม
	กระทรวงคมนาคม	เห็นชอบ ในหลักการของร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ.....เนื่องจากเป็นการส่งเสริมให้เกษตรกรรายย่อย ผู้ยากจน และแรงงานคนไทยไร้ที่ดินและที่

กระทรวง	หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	ความเห็นที่เสนอ
	(กองกฎหมาย สำนักงานปลัดกระทรวงคมนาคม)	อยู่อาศัย ได้ใช้ประโยชน์และสามารถเข้าถึงที่ดินสำหรับทำกินและอยู่อาศัย ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ทั้งนี้ จะต้องปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ และความเห็นของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เกิดความโปร่งใสในการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาล เกิดผลสัมฤทธิ์ หรือประโยชน์ต่อภาครัฐและประชาชนเป็นสำคัญ
	สำนักงานเจ้าท่าภูมิภาคสาขาสุพรรณบุรี	เห็นชอบ ร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. ....
สังกัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	คระกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรที่ดินแห่งชาติ	เห็นชอบ ในหลักการร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. ....
กระทรวงวัฒนธรรม	วิทยาลัยนาฏศิลป์สุพรรณบุรี	เห็นชอบ ร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. ....
กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	เห็นควรปรับแก้ไข ดังต่อไปนี้ ๑. ร่างมาตรา ๘ ที่กำหนดให้การดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจ ตามมาตรา ๗ ให้สถาบันดำเนินการให้เป็นไปตามนโยบาย การบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดินของประเทศที่คณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติตามกฎหมายว่าด้วยคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติกำหนดเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับกฎหมายนี้จะหมายความรวมถึงแผน ตามที่กำหนดในมาตรา ๑๐ (๓) แห่งพระราชบัญญัติคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๖๒ ด้วยหรือไม่ อย่างไร ๒. ร่างมาตรา ๑๕ วรรคสอง และร่างมาตรา 66 วรรคสอง กรณี "การแต่งตั้งและถอดถอนเลขาธิการ ต้องประกอบด้วย คะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนกรรมการที่มีอยู่ในองค์ประชุม โดยไม่นับรวมตำแหน่งเลขาธิการ" นั้นในร่างทั้งสองมาตราเขียนไว้แตกต่างกัน เนื่องจากมีเจตนารมณ์ต่างกันหรือไม่ อย่างไร

กระทรวง	หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	ความเห็นที่เสนอ
		๓. ร่างมาตรา ๓๗ (๓) กำหนดให้หน่วยงานของรัฐที่มีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบการบริหารจัดการที่ดินนั้นๆ มอบหมาย คำว่า "มอบหมาย" ตามร่างพระราชบัญญัตินี้ ได้กำหนด หลักเกณฑ์ วิธีการในเรื่องดังกล่าว หรือไม่ อย่างไร
ส่วนราชการที่อยู่ในบังคับบัญชาขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรีเป็นหน่วยงานที่ไม่สังกัดกระทรวง	สำนักพระพุทธศาสนาจังหวัดสุพรรณบุรี	เห็นชอบ ร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. ....

เอกสารแนบ ๓

บจธ

รายงานสรุปผลการรับฟังความคิดเห็นต่อร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดิน และกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. ....

ตามที่ พระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๒ กำหนดในมาตรา ๖ ว่า "เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการตามมาตรา ๔๓ แห่งพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) พ.ศ. ๒๕๕๔ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔ และแผนการปฏิรูปประเทศด้านสังคม ให้กระทรวงการคลังและผู้มีหน้าที่รับผิดชอบดำเนินการเสนอร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งธนาคารที่ดินหรือองค์การอื่นที่มีวัตถุประสงค์ในลักษณะทำนองเดียวกับธนาคารที่ดินต่อคณะรัฐมนตรีภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่ พระราชกฤษฎีกานี้มีผลใช้บังคับ"

สถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) (บจธ.) ได้ดำเนินการยกร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... ซึ่งเมื่อวันที่ ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๓ คณะกรรมการ บจธ. ในการประชุมครั้งที่ ๑๑/๒๕๖๓ ได้พิจารณาและมีมติเห็นชอบหลักการร่างพระราชบัญญัติฯ ดังกล่าว โดยคณะอนุกรรมการนโยบาย แนวทาง และมาตรการการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดิน ภายใต้คณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ ซึ่งมีรองนายกรัฐมนตรี (พลเอก ประวิตร วงษ์สุวรรณ) เป็นประธานอนุกรรมการ ในการประชุมดังกล่าว ภายหลัง เมื่อวันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๓ คณะอนุกรรมการนโยบาย แนวทาง และมาตรการการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดิน ในการประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๖๓ มีมติเห็นชอบในหลักการ ตามที่ บจธ. เสนอ และมอบหมายให้ บจธ. ดำเนินการนำร่างกฎหมายไปรับฟังความคิดเห็นตามบทบัญญัติ มาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ เพื่อดำเนินการเสนอร่างกฎหมายระดับพระราชบัญญัติต่อไป

บจธ. ขอนำเรียนว่า บัดนี้ได้ครบกำหนดการเปิดรับฟังความคิดเห็นแล้ว ขอนำเรียนสรุปดังนี้

๑. วิธีการ จำนวนครั้ง และระยะเวลาในการรับฟังความคิดเห็น

บจธ. เปิดรับฟังความคิดเห็นระหว่างวันที่ ๗ ธันวาคม ๒๕๖๓ ถึงวันที่ ๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔ (รวม ๖๐ วัน) ดำเนินการรับฟังความคิดเห็นรายหมวด โดยพิจารณารายมาตรา ผ่านช่องทาง ดังต่อไปนี้

๑) จัดรับฟังความคิดเห็นจากประชาชนทั่วไป ในพื้นที่ ๙ ภาค

๒) จัดรับฟังความคิดเห็นผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ Video Conference application ZOOM ดำเนินการในพื้นที่ ๙ ภาค (เนื่องจากกำหนดการรับฟังความคิดเห็นอยู่ระหว่างสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID – 19))

๓) การส่งหนังสือสอบถามความคิดเห็นไปยังหน่วยงานและองค์กรชุมชนต่างๆ ทั้งที่อยู่ในและนอกเครือข่าย บจธ. หน่วยงานรัฐ หน่วยงานเอกชน และภาคประชาชนสังคม

๔) ระบบอินเตอร์เน็ต ในเว็บไซต์ www.lawamendment.go.th และเว็บไซต์ของ บจธ. www.tabai.or.th

๒. พื้นที่หรือกลุ่มเป้าหมายในการรับฟังความคิดเห็น

พื้นที่ทั่วประเทศโดยจัดประชุมรับฟังความคิดเห็นในพื้นที่ ๔ ภาค โดยทั่วประเทศมีผู้เข้าร่วมซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมายจากหน่วยงานรัฐและรัฐวิสาหกิจ เกษตรกร กลุ่มเกษตรกร องค์กรชุมชน นักวิชาการ นักศึกษา ภาคประชาสังคม และผู้ที่มีความสนใจ ซึ่งมีผู้แสดงความคิดเห็นจากทั้งหน่วยงานรัฐ องค์กรเอกชน เครือข่ายองค์กรชุมชนทั้งภายใน บจธ. และภายนอก รวมถึงประชาชนทั่วไป ดังต่อไปนี้

๑) จัดรับฟังความคิดเห็นจากประชาชนทั่วไป มีผู้สนใจร่วมแสดงความ ๑) จัดรับฟัง ... เรัฐ องค์กรชุมชน และประชาชนทั่วไป

ภาค	จังหวัด	สถานที่จัดประชุม	วันที่จัดประชุม
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (ตอนบน)	ขอนแก่น	โรงแรมพูลแมน ขอนแก่น ราชา ออคิด ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น	วันพุธที่ ๑๖ ธันวาคม ๒๕๖๓
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (ตอนล่าง)	อุบลราชธานี	โรงแรมสุนีย์ แกรนด์ แอนด์ คอนเวนชั่น เซ็นเตอร์ ตำบลในเมือง อำเภอเมือง อุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี	วันศุกร์ที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๖๓
ภาคเหนือ (ตอนบน)	เชียงราย	ที่ทำการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเชียงราย อุ่นไอรักษ์ ตำบลริมกก อำเภอเมือง เชียงราย จังหวัดเชียงราย	๒๒ มกราคม ๒๕๖๓

๒) จัดรับฟังความคิดเห็นผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ Video Conference application ZOOM (เนื่องจากกำหนดการรับฟังความคิดเห็นอยู่ระหว่างสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID – 19))

ภาค	การรับฟังความคิดเห็น	วันที่จัดประชุม
ภาคกลาง	การรับฟังความคิดเห็นผ่านโปรแกรม ZOOM ณ สถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน)	วันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๖๔
ภาคใต้ (ตอนบน)	การรับฟังความคิดเห็นผ่านโปรแกรม ZOOM ณ สถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน)	วันที่ ๒๘ มกราคม ๒๕๖๔
ภาคเหนือ (ตอนล่าง)	การรับฟังความคิดเห็นผ่านโปรแกรม ZOOM ณ สถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน)	วันที่ ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔
ภาคใต้ (ตอนล่าง)	การรับฟังความคิดเห็นผ่านโปรแกรม ZOOM ณ สถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน)	วันที่ ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔

๓) การส่งหนังสือสอบถามความคิดเห็นไปยังหน่วยงานและองค์กรชุมชนต่างๆ ทั้งที่อยู่ในและนอกเครือข่าย บจธ. หน่วยงานรัฐ หน่วยงานเอกชน ภาคประชาชนสังคม จำนวน ๒๕๐ ฉบับ

๔) ระบบอินเตอร์เน็ต ในเว็บไซต์ www.lawamendment.go.th และเว็บไซต์ของ บจธ. www.labai.or.th

ทั้งนี้ ภายหลังสิ้นสุดการรับฟังความคิดเห็น ได้มีผู้เข้าร่วมแสดงความคิดเห็นรวมทั้งสิ้น ๓๒๐ คน/หน่วยงาน ซึ่ง บจธ. ได้พิจารณาความคิดเห็นและปรับแก้ไขร่างพระราชบัญญัติฯ ตามผลการรับฟังความคิดเห็น โดยคณะกรรมการ บจธ. ในการประชุมครั้งที่ ๓/๒๕๖๔ เมื่อวันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๖๔ ได้ร่วมกันพิจารณาและมีมติเห็นชอบร่างพระราชบัญญัติฯ ที่ปรับแก้ไขดังกล่าวแล้ว ในการนี้ บจธ. จึงขอประกาศรายงานสรุปผลการรับฟังความคิดเห็นของร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... พร้อมตารางคำชี้แจงในการรับฟังความคิดเห็นต่อร่างพระราชบัญญัติฯ ปรากฏตามเอกสารที่แนบมาพร้อมนี้

เอกสารแนบ

ตารางคำชี้แจงในการรับฟังความคิดเห็นต่อ

ร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. ....

ร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... (ฉบับที่ คกก. บจธ. ปรับแก้และใช้รับฟังความคิดเห็น)	ผลการรับฟังความคิดเห็น	ร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... (ฉบับที่ คกก. บจธ. เห็นชอบในการประชุม ครั้งที่ ๓/๒๕๖๔)	คำชี้แจง
หลักการ ให้มีกฎหมายว่าด้วยสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน	-	หลักการ ให้มีกฎหมายว่าด้วยสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน	ไม่มีการปรับแก้ไข
เหตุผล โดยที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ หมวด ๓ สิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย มาตรา ๔๓ ได้บัญญัติให้บุคคลและชุมชนย่อมมีสิทธิจัดการ บำรุงรักษา และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และความหลากหลายทางชีวภาพอย่างสมดุลและยั่งยืนตามวิธีการที่กฎหมายบัญญัติ มาตรา ๕๗ รัฐต้องอนุรักษ์ คุ้มครอง บำรุงรักษา ฟื้นฟู บริหารจัดการ และใช้หรือจัดให้มีการใช้ประโยชน์ จากทรัพยากรธรรมชาติ	-	เหตุผล โดยที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ หมวด ๓ สิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย มาตรา ๔๓ ได้บัญญัติให้บุคคลและชุมชนย่อมมีสิทธิจัดการ บำรุงรักษา และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และความหลากหลายทางชีวภาพอย่างสมดุลและยั่งยืนตามวิธีการที่กฎหมายบัญญัติ มาตรา ๕๗ รัฐต้องอนุรักษ์ คุ้มครอง บำรุงรักษา ฟื้นฟู บริหารจัดการ และใช้หรือ	ไม่มีการปรับแก้ไข

ร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... (ฉบับที่ คกก. บจธ. ปรับแก้และใช้รับฟังความคิดเห็น)	ผลการรับฟังความคิดเห็น	ร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... (ฉบับที่ คกก. บจธ. เห็นชอบในการประชุม ครั้งที่ ๓/๒๕๖๔)	คำชี้แจง
สิ่งแวดล้อม และความหลากหลายทางชีวภาพ ให้เกิดประโยชน์อย่างสมดุล และยั่งยืน โดยต้องให้ประชาชนและชุมชนในท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมดำเนินการและได้รับประโยชน์ จากการดำเนินการดังกล่าวด้วย ตามที่กฎหมายบัญญัติ และหมวด ๖ แนวนโยบายของรัฐ มาตรา ๗๑ รัฐพึงเสริมสร้างความเข้มแข็งของครอบครัวอันเป็นองค์ประกอบพื้นฐานที่สำคัญของสังคม จัดให้ประชาชนมีที่อยู่อาศัยอย่างเหมาะสม มาตรา ๗๒ รัฐพึงดำเนินการเกี่ยวกับที่ดิน ทรัพยากรน้ำ และพลังงาน (๓) จัดให้มีมาตรการกระจายการถือครองที่ดินเพื่อให้ประชาชนสามารถมีที่ทำกินได้อย่างทั่วถึง และเป็นธรรม มาตรา ๗๓ รัฐพึงจัดให้มีมาตรการหรือกลไกที่ช่วยให้เกษตรกรประกอบเกษตรกรรม ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ได้ผลผลิตที่มีปริมาณและ		จัดให้มีการใช้ประโยชน์ จากทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และความหลากหลายทางชีวภาพ ให้เกิดประโยชน์อย่างสมดุล และยั่งยืน โดยต้องให้ประชาชนและชุมชนในท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมดำเนินการและได้รับประโยชน์ จากการดำเนินการดังกล่าวด้วยตามที่กฎหมายบัญญัติ และหมวด ๖ แนวนโยบายของรัฐ มาตรา ๗๑ รัฐพึงเสริมสร้างความเข้มแข็งของครอบครัวอันเป็นองค์ประกอบพื้นฐานที่สำคัญของสังคม จัดให้ประชาชนมีที่อยู่อาศัยอย่างเหมาะสม มาตรา ๗๒ รัฐพึงดำเนินการเกี่ยวกับที่ดิน ทรัพยากรน้ำ และพลังงาน (๓) จัดให้มีมาตรการกระจายการถือครองที่ดินเพื่อให้ประชาชนสามารถมีที่ทำกินได้อย่างทั่วถึง และเป็นธรรม มาตรา ๗๓ รัฐพึงจัดให้มีมาตรการหรือกลไกที่ช่วยให้เกษตรกร	

ร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... (ฉบับที่ คกก. บจธ. ปรับแก้และใช้รับฟังความคิดเห็น)	ผลการรับฟังความคิดเห็น	ร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... (ฉบับที่ คกก. บจธ. เห็นชอบในการประชุม ครั้งที่ ๓/๒๕๖๔)	คำชี้แจง
คุณภาพสูง มีความปลอดภัย โดยใช้ต้นทุนต่ำ และสามารถแข่งขันในตลาดได้ และพึงช่วยเหลือเกษตรกรผู้ยากไร้ให้มีที่ทำกินโดยการปฏิรูปที่ดิน หรือวิธีอื่นใด และหมวด ๑๖ การปฏิรูปประเทศมาตรา ๒๕๘ ให้ดำเนินการปฏิรูปประเทศอย่างน้อยในด้านการจัดให้มีการกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรม รวมทั้งการตรวจสอบกรรมสิทธิ์ และการถือครองที่ดินทั้งประเทศเพื่อแก้ไขปัญหากรรมสิทธิ์และสิทธิครอบครองที่ดินอย่างเป็นระบบ ที่ดินเป็นปัจจัยพื้นฐานที่สำคัญและเป็นรากฐานในการผลิตและการสร้างที่อยู่อาศัย ซึ่งปัจจุบัน เกษตรกรรายย่อย ผู้ยากจน และแรงงานไร้ที่ดิน กำลังประสบปัญหาเรื่องการขาดแคลนที่ดิน และไม่สามารถเข้าถึงที่ดินสำหรับทำกินและที่ดินสำหรับที่อยู่อาศัย และ		ประกอบเกษตรกรรม ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ให้ผลผลิตที่มีปริมาณและคุณภาพสูง มีความปลอดภัย โดยใช้ต้นทุนต่ำ และสามารถแข่งขันในตลาดได้ และพึงช่วยเหลือเกษตรกรผู้ยากไร้ให้มีที่ทำกินโดยการปฏิรูปที่ดิน หรือวิธีอื่นใด และหมวด ๑๖ การปฏิรูปประเทศ มาตรา ๒๕๘ ให้ดำเนินการปฏิรูปประเทศอย่างน้อยในด้านการจัดให้มีการกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรม รวมทั้งการตรวจสอบกรรมสิทธิ์ และการถือครองที่ดินทั้งประเทศเพื่อแก้ไขปัญหากรรมสิทธิ์และสิทธิครอบครองที่ดินอย่างเป็นระบบ ที่ดินเป็นปัจจัยพื้นฐานที่สำคัญและเป็นรากฐานในการผลิตและการสร้างที่อยู่อาศัย ซึ่งปัจจุบัน เกษตรกรรายย่อย ผู้ยากจน และแรงงานไร้ที่ดิน กำลังประสบปัญหาเรื่องการขาดแคลนที่ดิน และไม่สามารถเข้าถึงที่ดิน	

ร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... (ฉบับที่ คกก. บจธ. ปรับแก้และใช้รับฟังความคิดเห็น)	ผลการรับฟังความคิดเห็น	ร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... (ฉบับที่ คกก. บจธ. เห็นชอบในการประชุม ครั้งที่ ๓/๒๕๖๔)	คำชี้แจง
ที่ดินที่ใช้ร่วมกันเพื่อประโยชน์ของชุมชน ตลอดจนยังมีปัญหาเรื่องการกระจุกตัวการถือครองที่ดิน ปัญหาการเก็งกำไรที่ดิน เป็นเหตุให้ที่ดินถูกทิ้งร้างไม่ทำประโยชน์หรือใช้ประโยชน์ได้ไม่เต็มที่ โดยที่ความเหลื่อมล้ำในการถือครองที่ดินถือเป็นปัญหาที่สำคัญของประเทศไทยพระราชบัญญัตินี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นกลไกการกระจายการถือครองที่ดิน สนับสนุนให้เกษตรกรและผู้ยากจนได้มีที่ดินทำกินหรือมีที่ดินที่ใช้เป็นที่อยู่อาศัย จึงเห็นควรให้มีการตรากฎหมายฉบับนี้ เพื่อดำเนินการกระจายการถือครองที่ดินและช่วยให้เกษตรกรรายย่อย ผู้ยากจนและแรงงานไร้ที่ดิน ได้มีที่ดินทำกินและที่ดินสำหรับที่อยู่อาศัยและที่ดินที่ใช้ร่วมกันเพื่อประโยชน์ของชุมชน เพื่อส่งเสริมให้เกษตรกรรายย่อย ผู้ยากจน และแรงงานไร้ที่ดิน และองค์กรของคนจนในรูปแบบต่างๆ ได้		สำหรับทำกินและที่ดินสำหรับที่อยู่อาศัย และที่ดินที่ใช้ร่วมกันเพื่อประโยชน์ของชุมชน ตลอดจนยังมีปัญหาเรื่องการกระจุกตัวการถือครองที่ดิน ปัญหาการเก็งกำไรที่ดิน เป็นเหตุให้ที่ดินถูกทิ้งร้างไม่ทำประโยชน์หรือใช้ประโยชน์ได้ไม่เต็มที่ โดยที่ความเหลื่อมล้ำในการถือครองที่ดินถือเป็นปัญหาที่สำคัญของประเทศไทย พระราชบัญญัตินี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นกลไกการกระจายการถือครองที่ดิน สนับสนุนให้เกษตรกรและผู้ยากจนได้มีที่ดินทำกินหรือมีที่ดินที่ใช้เป็นที่อยู่อาศัย จึงเห็นควรให้มีการตรากฎหมายฉบับนี้ เพื่อดำเนินการกระจายการถือครองที่ดินและช่วยให้เกษตรกรรายย่อย ผู้ยากจนและแรงงานไร้ที่ดิน ได้มีที่ดินทำกินและที่ดินสำหรับที่อยู่อาศัยและที่ดินที่ใช้ร่วมกันเพื่อประโยชน์ของชุมชน เพื่อส่งเสริมให้เกษตรกรรายย่อย	

ร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... (ฉบับที่ คกก. บจธ. ปรับแก้และใช้รับฟังความคิดเห็น)	ผลการรับฟังความคิดเห็น	ร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... (ฉบับที่ คกก. บจธ. เห็นชอบในการประชุม ครั้งที่ ๓/๒๕๖๔)	คำชี้แจง
มีสิทธิร่วมกันในที่ดิน โดยได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐ สำหรับป้องกันไม่ให้ที่ดินหลุดมือหรือหลุดเข้าสู่กลไกตลาด เพื่อปกป้องที่ดินไว้ให้เกษตรกรรายย่อย ผู้ยากจน และแรงงานไร้ที่ดิน ได้ใช้ประโยชน์ต่อไป โดยการบริหารจัดการร่วมกัน ระหว่างรัฐกับประชาชน		ผู้ยากจน และแรงงานไร้ที่ดิน และองค์กรของคนจนในรูปแบบต่างๆ ได้มีสิทธิร่วมกันในที่ดิน โดยได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐ สำหรับป้องกันไม่ให้ที่ดินหลุดมือ หรือหลุดเข้าสู่กลไกตลาด เพื่อปกป้องที่ดินไว้ให้เกษตรกรรายย่อย ผู้ยากจน และแรงงานไร้ที่ดิน ได้ใช้ประโยชน์ต่อไป โดยการบริหารจัดการร่วมกัน ระหว่างรัฐกับประชาชน	
บททั่วไป (มาตรา ๑ - มาตรา ๔)			
มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า "พระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. ...."	๑. เห็นควรให้เพิ่มเติม คำว่า "เพื่อชุมชน" ต่อท้ายชื่อพระราชบัญญัติฯ ความว่า "พระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน <u>เพื่อชุมชน</u> พ.ศ. ...." ๒. เห็นควรให้ใช้คำว่า "สถาบันบริหารจัดการที่ดิน" ก็มีความครอบคลุมวัตถุประสงค์ในการดำเนินงานแล้ว ไม่จำเป็นต้องเจาะจงโดยการ	มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า "พระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. ...."	ไม่มีการปรับแก้ใช เนื่องจากมีความครอบคลุมถึงภารกิจการกระจายการถือครองที่ดินตามวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งสถาบันแล้ว หากเพิ่มเติมคำว่า "เพื่อชุมชน" จะจำกัดกลุ่มเป้าหมายในการช่วยเหลือ

ร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... (ฉบับที่ คกก. บจธ. ปรับแก้และใช้รับฟังความคิดเห็น)	ผลการรับฟังความคิดเห็น	ร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... (ฉบับที่ คกก. บจธ. เห็นชอบในการประชุม ครั้งที่ ๓/๒๕๖๔)	คำชี้แจง
	ระบุคำว่า "กระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน"<u>หรือ</u> หากเห็นควรให้เจาะจงจำเป็นต้องระบุคำว่า "ป้องกันการสูญเสียสิทธิ" ความว่า "สถาบันบริหารจัดการที่ดินและ.		
มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป	-	มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป	ไม่มีการปรับแก้ใข
มาตรา ๓ ในพระราชบัญญัตินี้ "การบริหารจัดการที่ดิน"หมายความว่า การกระจายการถือครองที่ดิน และการป้องกันและแก้ไขปัญหาการสูญเสียสิทธิ์ในที่ดินและที่อยู่อาศัย และการพัฒนาฟื้นฟูที่ดินเพื่อแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำด้านการถือครองที่ดิน รวมทั้งการอื่นใดที่จำเป็นเพื่อให้การใช้ที่ดินมีประสิทธิภาพ เกิดผลสัมฤทธิ์ เป็นธรรม และยั่งยืน	๑. เห็นควรให้เพิ่มเติม "การสนับสนุนอาชีพให้แก่เกษตรกร ผู้ยากจน และชุมชนที่อยู่อาศัยในที่ดินที่สถาบันฯ รับผิดชอบ" ๒. เห็นว่าบทนิยามไม่ชัดเจน และนิยามบางคำเป็นนามธรรม ๓. การกำหนดให้การดำเนินการเป็นตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่คณะกรรมการ ประกาศกำหนดนั้น เห็นควรกำหนดให้ภาคประชาชนเข้ามีส่วนร่วมในการกำหนดหลักเกณฑ์ดังกล่าวด้วย ๔. เห็นควรให้แก้ไขคำว่า "การสูญเสียสิทธิ์ในที่ดิน" เป็นคำว่า "การสูญเสียสิทธิในที่ดิน"	มาตรา ๓ ในพระราชบัญญัตินี้ "การบริหารจัดการที่ดิน" หมายความว่า การจัดหาที่ดิน การกระจายการถือครองที่ดิน การใช้ที่ดินเพื่อความมั่นคงทางด้านอาหาร การป้องกันและแก้ไขปัญหาการสูญเสียสิทธิในที่ดินและที่อยู่อาศัย การพัฒนาฟื้นฟูที่ดินเพื่อแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำด้านการถือครองที่ดิน การป้องกันการบุกรุกที่ดินของรัฐ รวมทั้งการอื่นใดที่จำเป็นเพื่อให้การใช้ที่ดินมีประสิทธิภาพ เกิดผลสัมฤทธิ์ เป็นธรรม และยั่งยืน	มีการปรับแก้ใข เนื่องจากร่างพระราชบัญญัติฯ ยังไม่มีความครอบคลุมถึงปัญหาของเกษตรกรและผู้ยากจนในเรื่องการสร้างความมั่นคงทางด้านอาหาร เพราะการที่ไม่สามารถเข้าถึงอาหารที่เพียงพอ ปลอดภัย และมีคุณค่าทางโภชนาการได้นั้น จะทำให้ไม่มีการพัฒนาให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

ร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... (ฉบับที่ คกก. บจธ. ปรับแก้และใช้รับฟังความคิดเห็น)	ผลการรับฟังความคิดเห็น	ร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... (ฉบับที่ คกก. บจธ. เห็นชอบในการประชุม ครั้งที่ ๓/๒๕๖๔)	คำชี้แจง
	๕. เห็นควรเพิ่มเติม คำว่า "การสร้างความมั่นคงทางด้านอาหาร"		
"การกระจายการถือครองที่ดิน" หมายความว่า การกระจายการถือครองที่ดินเพื่อให้ประชาชนมีที่ดินทำกินอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม	เห็นควรกำหนดให้บทนิยาม คำว่า "กระจายการถือครองที่ดิน" หมายความถึงการกระจายการถือครองที่ดินได้อย่างทั่วถึงทั่วประเทศ โดยพิจารณาเกณฑ์การเป็นผู้ยากจนจากรายได้ด้วย	"การกระจายการถือครองที่ดิน" หมายความว่า การกระจายการถือครองที่ดินเพื่อให้ประชาชนมีที่ดินทำกินอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม	ไม่มีการปรับแก้ไข
"ที่ดิน" หมายความว่า (๑) ที่ดินหรือพื้นที่ที่ใช้ทำเกษตรกรรมหรือที่เกี่ยวเนื่องกับการทำเกษตรกรรม (๒) ที่ดินหรือพื้นที่ที่ใช้เป็นที่อยู่อาศัยและเกี่ยวเนื่องกับที่อยู่อาศัย (๓) ที่ดินหรือพื้นที่ที่ใช้ประโยชน์ร่วมกันของชุมชน ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการประกาศกำหนด	๓. เห็นควรให้กำหนดบทนิยามคำว่า "ที่ดิน" ให้มีความชัดเจนและครอบคลุม ทั้งที่ดินเพื่อการเกษตรกรรม และที่ดินเพื่ออยู่อาศัยทั้งในเมืองและชนบท ๒. ในกรณีที่กำหนดให้สถาบันฯ มีอำนาจหน้าที่ในการจัดการที่ดิน เห็นควรให้เพิ่มเติมนิยามคำว่า "การจัดการที่อยู่อาศัย" เพื่อให้สอดคล้องกับอำนาจหน้าที่ของสถาบันฯ	"ที่ดิน" หมายความว่า (๑) ที่ดินหรือพื้นที่ที่ใช้ทำเกษตรกรรมหรือที่เกี่ยวเนื่องกับการทำเกษตรกรรม (๒) ที่ดินหรือพื้นที่ที่ใช้เป็นที่อยู่อาศัยและเกี่ยวเนื่องกับที่อยู่อาศัยทั้งในเมืองและชนบท (๓) ที่ดินหรือพื้นที่ที่ใช้ประโยชน์ร่วมกันของชุมชน ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการประกาศกำหนด	มีการปรับแก้ไข เนื่องจากเห็นควรให้เพิ่มเติมในส่วนของที่ดินหรือพื้นที่ที่ใช้เป็นที่อยู่อาศัยและเกี่ยวเนื่องกับที่อยู่อาศัยทั้งในเมืองและชนบท เพื่อให้มีความชัดเจน
"เกษตรกรรม" หมายความว่า การทำนา การทำไร่ การทำสวน การเลี้ยงสัตว์ การเลี้ยง	๓. บทนิยาม คำว่า "เกษตรกรรม" ไม่จำเป็นต้องใส่ความว่า "การเลี้ยงสัตว์น้ำ"	"เกษตรกรรม" หมายความว่า การทำนา การทำไร่ การทำสวน การเลี้ยงสัตว์ การเลี้ยง	ไม่มีการปรับแก้ไข เนื่องจากเห็นควรให้กำหนดประเภท

ร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... (ฉบับที่ คกก. บจธ. ปรับแก้และใช้รับฟังความคิดเห็น)	ผลการรับฟังความคิดเห็น	ร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... (ฉบับที่ คกก. บจธ. เห็นชอบในการประชุม ครั้งที่ ๓/๒๕๖๔)	คำชี้แจง
สัตว์น้ำ และกิจการอื่นที่เกี่ยวเนื่องกับภาคเกษตรกรรมตามที่ คณะกรรมการประกาศกำหนด	เนื่องจากคำว่า "การเลี้ยงสัตว์" ครอบคลุมถึงการเลี้ยงสัตว์ทุกชนิดอยู่แล้ว ๒. ความหมายของคำว่า เกษตรกรรม อาจยังไม่ครอบคลุมถึงการเกษตรบางประเภท เช่น ประมง ป่าไม้ ๓. เกษตรกรรม ควรกำหนดให้หมายความรวมถึงการเพาะปลูก การเลี้ยงสัตว์ และการป่าไม้	สัตว์น้ำ และกิจการอื่นที่เกี่ยวเนื่องกับภาคเกษตรกรรมตามที่ คณะกรรมการประกาศกำหนด	เกษตรกรรมที่ สถาบันฯ มุ่งดำเนินการให้ครอบคลุมและมีความชัดเจน โดยอาจมีประกาศกำหนดเพิ่มเติมตามความเห็นชอบของคณะกรรมการต่อไป
"เกษตรกร" หมายความว่า ผู้ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก หรือผู้มีอาชีพอื่นซึ่งประสงค์จะประกอบอาชีพเกษตรกรรม แต่ไม่มีที่ดินทำกินหรือมีที่ดินไม่เพียงพอแก่การทำกิน ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด	๑. เห็นควรให้เพิ่มเติมคำว่า "มี" ในนิยาม คำว่า "เกษตรกร" เดิมความว่า "แต่ไม่มีที่ดินทำกิน ..." เป็น "แต่ไม่มีที่ดินทำกิน ..." ๒. เห็นควรให้ "เกษตรกร" ตามบทนิยามนี้ ต้องมีการขึ้นทะเบียนเกษตรกรกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เพื่อเป็นฐานข้อมูลเดียวกัน ๓. กำหนดให้พิจารณาหลักเกณฑ์การเป็นเกษตรกรจากรายได้หลักที่มาจากการทำเกษตร ซึ่งไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐ ของรายได้	"เกษตรกร" หมายความว่า ผู้ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก หรือผู้มีอาชีพอื่นซึ่งประสงค์จะประกอบอาชีพเกษตรกรรม แต่ไม่มีที่ดินทำกินหรือมีที่ดินไม่เพียงพอแก่การทำกิน ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด	มีการปรับแก้ไข ในส่วนของถ้อยคำเพื่อให้มีความครบถ้วนสมบูรณ์ ทั้งนี้ การกำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขของเกษตรกรในส่วนรายละเอียดนั้น คณะกรรมการสามารถกำหนดได้ในการจัดทำกฎหมายลำดับรอง

ร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... (ฉบับที่ คกก. บจธ. ปรับแก้และใช้รับฟังความคิดเห็น)	ผลการรับฟังความคิดเห็น	ร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... (ฉบับที่ คกก. บจธ. เห็นชอบในการประชุม ครั้งที่ ๓/๒๕๖๔)	คำชี้แจง
	ตลอดปี เพื่อป้องกันผู้หลีกเลี่ยงภาษีที่ดิน/ไม่ได้เป็นเกษตรกร เช่นการปลูกต้นไม้จำนวนไม่กี่ต้นแล้วแจ้งว่าเป็นเกษตรกร ทั้งที่ประกอบกิจการโรงแรมเป็นหลัก ๔. ไม่ควรให้คนต่างชาติมีสิทธิถือครองที่ดินในประเทศ		
"ผู้ยากจน" หมายความว่า ผู้ที่มีทรัพย์สินไม่เพียงพอแก่การดำรงชีพหรืออยู่ในสภาวะที่ไม่สามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนเองได้ตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่คณะกรรมการประกาศกำหนด	๑. กำหนดให้นิยาม คำว่า "ผู้ยากจน" หมายความรวมถึงกลุ่มคนจนเมืองที่ได้รับผลกระทบจากการพัฒนาเมือง ๒. เห็นควรกำหนดมาตรฐานของการเป็นผู้ยากจนให้ชัดเจน เพื่อให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของร่างพระราชบัญญัติฯ ๓. เห็นควรให้กำหนดเกณฑ์รายได้ในแต่ละจังหวัดของการเป็นผู้ยากจนให้ชัดเจน ๔. ควรพิจารณาหลักเกณฑ์และวิธีการในการช่วยเหลือแก่เกษตรกรหรือผู้ยากจน เพื่อป้องกันการสนับสนุนบุคคลผู้ขาดความ	"ผู้ยากจน" หมายความว่า ผู้ที่มีทรัพย์สินไม่เพียงพอแก่การดำรงชีพหรืออยู่ในสภาวะที่ไม่สามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนเองได้ตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่คณะกรรมการประกาศกำหนด	ไม่มีการปรับแก้ไข เนื่องจากการกำหนดเงื่อนไขรายได้ที่ชัดเจนอาจจะไม่ครอบคลุมถึงผู้ยากจนในแต่ละพื้นที่ และการกำหนดตัวเลขรายได้ในพระราชบัญญัติจะเป็นการยากที่จะปรับเปลี่ยนแก้ไข จึงเห็นควรให้คณะกรรมการกำหนดหลักเกณฑ์ให้สอดคล้องกับความต้องการและความเดือดร้อน ใน

ร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... (ฉบับที่ คกก. บจธ. ปรับแก้และใช้รับฟังความคิดเห็น)	ผลการรับฟังความคิดเห็น	ร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... (ฉบับที่ คกก. บจธ. เห็นชอบในการประชุม ครั้งที่ ๓/๒๕๖๔)	คำชี้แจง
	รับผิดชอบ หรือขาดวินัยทางการเงิน เช่น มีกำลังชำระหนี้แต่ไม่ยอมชำระ เพื่อให้ได้รับความช่วยเหลือ หรือเพื่อให้คุณสมบัติครบหลักเกณฑ์ หรือ ไม่ยอมชำระหนี้ตั้งแต่ต้นเพื่อให้ได้รับการช่วยเหลือ ๕. เห็นควรให้หลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่คณะกรรมการประกาศกำหนดนั้น ระบุคำจำกัดความให้มีความชัดเจนมากขึ้น อาทิ คำว่า "ผู้ยากจน" หรือ "ผู้ที่มีทรัพย์สินไม่เพียงพอ" และอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง		การจัดทำกฎหมายลำดับรองต่อไป
"ชุมชน" หมายความว่า กลุ่มคนที่อยู่รวมกันโดยมีอัตลักษณ์ร่วมกัน และมีการกำหนดขอบเขตการจัดการหาประโยชน์ของชุมชนที่ชัดเจน มีกฎกติการ่วมกันในการทำประโยชน์และระงับข้อขัดแย้ง มีการแบ่งปันประโยชน์ภายใต้กฎกติกาของชุมชนนั้น และมีผู้นำของชุมชน ไม่ว่ามีสภาพเป็นนิติบุคคลหรือไม่มีตาม	เห็นควรให้แก้ไขบทนิยามคำว่า "ชุมชน" จากเดิม คำว่า "ไม่ว่ามีสภาพเป็นนิติบุคคลหรือไม่มีตาม ..." เป็น "ไม่ว่ามีสภาพเป็นนิติบุคคลหรือไม่มีกฎ"	"ชุมชน" หมายความว่า กลุ่มคนที่อยู่รวมกันโดยมีอัตลักษณ์ร่วมกัน และมีการกำหนดขอบเขตการจัดการหาประโยชน์ของชุมชนที่ชัดเจน มีกฎกติการ่วมกันในการทำประโยชน์และระงับข้อขัดแย้ง มีการแบ่งปันประโยชน์ภายใต้กฎกติกาของชุมชนนั้น และมีผู้นำของชุมชน ไม่ว่ามีสภาพเป็นนิติบุคคลหรือไม่มีกี	มีการปรับแก้ไข ในส่วนของถ้อยคำเพื่อให้มีความครบถ้วนสมบูรณ์

ร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... (ฉบับที่ คกก. บจธ. ปรับแก้และใช้รับฟังความคิดเห็น)	ผลการรับฟังความคิดเห็น	ร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... (ฉบับที่ คกก. บจธ. เห็นชอบในการประชุม ครั้งที่ ๙/๒๕๖๔)	คำชี้แจง
ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด		ตาม ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด	
"องค์กรชุมชน" หมายความว่า กลุ่มคนที่มีระบบการบริหารจัดการที่สมาชิกของชุมชนจัดตั้งขึ้น เพื่อดำเนินการร่วมกัน โดยจะเป็นนิติบุคคลหรือไม่ก็ได้ และมีวัตถุประสงค์เพื่อประโยชน์ในการประกอบอาชีพ พัฒนาอาชีพ เพิ่มรายได้ พัฒนาที่อยู่อาศัยและสิ่งแวดล้อม หรือพัฒนาคุณภาพชีวิตของสมาชิกในกลุ่ม	๑. คำนิยาม "องค์กรชุมชน" เห็นควรระบุให้ชัดเจน หรือมีความเฉพาะเจาะจง เช่น เป็นองค์กรที่เกี่ยวข้อง หรือเป็นองค์กรที่มีส่วนได้เสียกับพระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้ หากไม่บัญญัติให้มีความหมายที่เจาะจงอาจทำให้มีความคลาดเคลื่อนกับมาตรา ๒๐ (๓๒) ไม่เป็นกรรมการ ผู้จัดการ หรือผู้มีอำนาจในการจัดการองค์กรชุมชน ซึ่งตามนิยามเดิมจะหมายความรวมถึง กรรมการสหกรณ์ กองทุนหมู่บ้าน หรือกรรมการอื่นๆ ที่ไม่เกี่ยวข้องกับ พระราชบัญญัตินี้ ๒. เห็นควรกำหนดให้ "องค์กรชุมชน" มีสถานภาพเป็นนิติบุคคลหรือไม่ก็ได้	"องค์กรชุมชน" หมายความว่า กลุ่มคนที่มีระบบการบริหารจัดการที่สมาชิกของชุมชนจัดตั้งขึ้น เพื่อดำเนินการร่วมกัน โดยจะเป็นนิติบุคคลหรือไม่ก็ได้ และมีวัตถุประสงค์เพื่อประโยชน์ในการประกอบอาชีพ พัฒนาอาชีพ เพิ่มรายได้ พัฒนาที่อยู่อาศัยและสิ่งแวดล้อม หรือพัฒนาคุณภาพชีวิตของสมาชิกในกลุ่ม	ไม่มีการปรับแก้ไข เนื่องจากหากกำหนดว่ารับรองตามกฎหมายหรือเฉพาะเจาะจงจะทำให้องค์กรชุมชนอื่นๆ ที่ไม่ได้รับรองถูกจำกัดการเข้าถึงการขอรับประโยชน์หรือความช่วยเหลือจากสถาบันฯ
"เครือข่ายองค์กรชุมชน" หมายความว่า กลุ่มองค์กรชุมชนที่มีการรวมตัวกันโดยมี	-	"เครือข่ายองค์กรชุมชน" หมายความว่า กลุ่มองค์กรชุมชนที่มีการรวมตัวกันโดยมี	ไม่มีการปรับแก้ไข

ร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... (ฉบับที่ คกก. บจธ. ปรับแก้และใช้รับฟังความคิดเห็น)	ผลการรับฟังความคิดเห็น	ร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... (ฉบับที่ ลกก. บจธ. เห็นชอบในการประชุม ครั้งที่ ๓/๒๕๖๔)	คำชี้แจง
วัตถุประสงค์ที่จะกระทำกิจการอย่างหนึ่งอย่างใดเพื่อประโยชน์ขององค์การชุมชนในกลุ่มนั้น		วัตถุประสงค์ที่จะกระทำกิจการอย่างหนึ่งอย่างใดเพื่อประโยชน์ของสมาชิกในกลุ่มนั้น	
"กองทุน" หมายความว่า กองทุนบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน	-	~~"กองทุน" หมายความว่า กองทุนบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน~~	มีการปรับแก้ไข โดยการตัดบทนิยามออก เนื่องจากการมีการยกเลิกความในหมวด ๔ เรื่อง กองทุน
"คณะกรรมการ" หมายความว่า คณะกรรมการบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน	-	"คณะกรรมการ" หมายความว่า คณะกรรมการบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน	ไม่มีการปรับแก้ไข
"ประธานกรรมการ" หมายความว่า ประธานกรรมการบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน	-	"ประธานกรรมการ" หมายความว่า ประธานกรรมการบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน	ไม่มีการปรับแก้ไข
"กรรมการ" หมายความว่า กรรมการบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน	-	"กรรมการ" หมายความว่ากรรมการบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน	ไม่มีการปรับแก้ไข

ร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... (ฉบับที่ คกก. บจธ. ปรับแก้และใช้รับฟังความคิดเห็น)	ผลการรับฟังความคิดเห็น	ร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... (ฉบับที่ คกก. บจธ. เห็นชอบในการประชุม ครั้งที่ ๓/๒๕๖๑)	คำชี้แจง
"สถาบัน" หมายความว่า สถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน	-	"สถาบัน" หมายความว่า สถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน	ไม่มีการปรับแก้ไข
"เลขาธิการ" หมายความว่า เลขาธิการสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน	-	"เลขาธิการ" หมายความว่า เลขาธิการสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน	ไม่มีการปรับแก้ไข
"พนักงาน" หมายความว่า พนักงานของสถาบัน	-	"พนักงาน" หมายความว่า พนักงานของสถาบัน	ไม่มีการปรับแก้ไข
"ลูกจ้าง" หมายความว่า ลูกจ้างของสถาบัน	-	"ลูกจ้าง" หมายความว่า ลูกจ้างของสถาบัน	ไม่มีการปรับแก้ไข
"รัฐมนตรี" หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้	-	~~"รัฐมนตรี" หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้~~	มีการปรับแก้ไข เนื่องจากมีเพียงบทบัญญัติเดียวที่กล่าวถึงรัฐมนตรี จึงเห็นควรให้ตัดออก
มาตรา ๔ ให้นายกรัฐมนตรีรักษาการตามพระราชบัญญัติ	๓. เห็นด้วยกับการกำหนดให้อยู่ในการรักษาของนายกรัฐมนตรี เพราะอาจทำให้การประสานงานกับหน่วยงานอื่นเป็นไปอย่างคล่องตัวยิ่งขึ้น	มาตรา ๕ ให้นายกรัฐมนตรีรักษาการตามพระราชบัญญัติ	ไม่มีการปรับแก้ไข เนื่องจากการสังกัดกระทรวงใดกระทรวงหนึ่งอาจจะไม่สะดวกในการประสานงานเนื่องจากภารกิจของ

ร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... (ฉบับที่ คกก. บจธ. ปรับแก้และใช้รับฟังความคิดเห็น)	ผลการรับฟังความคิดเห็น	ร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... (ฉบับที่ คกก. บจธ. เห็นชอบในการประชุม ครั้งที่ ๓/๒๕๖๔)	ตำชี้แจง
	๒. เห็นควรกำหนดให้อยู่ภายใต้การดูแลของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ๓. เห็นควรกำหนดให้อยู่ภายใต้การดูแลของกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เพราะมีความสอดคล้องกับการช่วยเหลือประชาชน และเห็นควรว่ากระทรวงฯ มีส่วนร่วมในการเสนอร่างพระราชบัญญัติฯ ๔. เห็นควรให้ภาคประชาชนมีส่วนร่วมในการยกทำการหรือลงความเห็นต่างๆ ร่วมกับรัฐมนตรีผู้รักษาการที่นายกรัฐมนตรีมอบหมาย เพื่อให้มีการคานอำนาจกันระหว่างรัฐและประชาชน		สถาบันมีหลายมิติ และมีความจำเป็นต้องบูรณาการร่วมกับหลายหน่วยงาน จึงจำเป็นต้องสังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี โดยมีนายกรัฐมนตรีเป็นผู้รักษาการตามร่างพระราชบัญญัตินี้ฉบับนี้
หมวด ๑ การจัดตั้ง วัตถุประสงค์ และอำนาจหน้าที่ของสถาบัน			
มาตรา ๕ ให้จัดตั้งสถาบันขึ้น เรียกว่า "สถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน" และให้สถาบันนี้เป็นนิติบุคคล กิจการของสถาบัน	๑. การกำหนดว่า "สถาบันนี้เป็นนิติบุคคล กิจการของสถาบันไม่อยู่ภายใต้บังคับกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงาน กฎหมายว่าด้วยแรงงานสัมพันธ์ กฎหมายว่าด้วยประกันสังคม และกฎหมายว่าด้วย	มาตรา ๗ ให้จัดตั้งสถาบันขึ้น เรียกว่า "สถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน" เรียกโดยย่อว่า "สบกด." และให้ใช้ข้อเป็น	มีการปรับแก้ไข โดยการกำหนดชื่อย่อ และชื่อภาษาอังกฤษของสถาบันฯ

ร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... (ฉบับที่ คกก. บจธ. ปรับแก้และใช้รับฟังความคิดเห็น)	ผลการรับฟังความคิดเห็น	ร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... (ฉบับที่ คกก. บจธ. เห็นชอบในการประชุม ครั้งที่ ๓/๒๕๖๔)	คำชี้แจง
ไม่อยู่ภายใต้บังคับแห่งกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงาน กฎหมายว่าด้วยแรงงานสัมพันธ์ กฎหมายว่าด้วยประกันสังคม และกฎหมายว่าด้วยเงินทดแทน ทั้งนี้ เลขาธิการ รองเลขาธิการ พนักงานและลูกจ้างของสถาบันต้องได้รับประโยชน์ตอบแทนไม่น้อยกว่าที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงาน กฎหมายว่าด้วยแรงงานสัมพันธ์ กฎหมายว่าด้วยประกันสังคม และกฎหมายว่าด้วยเงินทดแทน สถาบันเป็นหน่วยงานของรัฐที่ไม่เป็นส่วนราชการตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการจัดระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน และไม่เป็นรัฐวิสาหกิจตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณและกฎหมายอื่น	เงินทดแทน ทั้งนี้ เลขาธิการ รองเลขาธิการ พนักงานและลูกจ้างต้องได้รับผลประโยชน์ตอบแทนไม่น้อยกว่าที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงาน กฎหมายว่าด้วยแรงงานสัมพันธ์ กฎหมายว่าด้วยประกันสังคม และกฎหมายว่าด้วยเงินทดแทน" มีเนื้อหาย้อนแย้ง ไม่อยู่ภายใต้กฎหมายแต่อ้างอิงกฎหมายฉบับเดียวกัน ๒. เห็นควรให้กำหนดชื่อย่อ โดยเสนอให้เป็น สกท. หรือชื่ออื่นๆที่เห็นสมควร และชื่อภาษาอังกฤษของสถาบัน ๓. บรรดาความผิดของเกษตรกรหรือผู้ยากจนที่กระทำหรือได้รับโทษตามกฎหมายอื่นเกี่ยวกับการบุกรุกที่ดินของรัฐอยู่ก่อนแล้ว ภายหลังได้นำที่ดินเปล่าที่มีการบุกรุกดังกล่าว มาจัดลุ่มเพื่อบริเวณเดียวกับพื้นที่เกษตรกรและผู้ยากจนได้รับการจัดที่ดิน ให้ถือว่าเป็นการนิรโทษกรรมยกเลิกไปโดยปริยายเสมือนไม่เคยกระทำผิดมาก่อน	ภาษาอังกฤษว่า "The Institute of Land Management for Fair and Sustainable Distribution" เรียกโดยย่อว่า "ILMD" และให้สถาบันนี้เป็นนิติบุคคล กิจการของสถาบันไม่อยู่ภายใต้บังคับแห่งกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงาน กฎหมายว่าด้วยแรงงานสัมพันธ์ กฎหมายว่าด้วยประกันสังคม และกฎหมายว่าด้วยเงินทดแทน ให้เลขาธิการ รองเลขาธิการ พนักงานและลูกจ้างของสถาบัน ได้รับประโยชน์ตอบแทนไม่น้อยกว่าที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงาน กฎหมายว่าด้วยแรงงานสัมพันธ์กฎหมายว่าด้วยประกันสังคม และกฎหมายว่าด้วยเงินทดแทน สถาบันเป็นหน่วยงานของรัฐที่ไม่เป็นส่วนราชการตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการจัดระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน และไม่เป็น	

ร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... (ฉบับที่ คกก. บจธ. ปรับแก้และใช้รับฟังความคิดเห็น)	ผลการรับฟังความคิดเห็น	ร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... (ฉบับที่ คกก. บจธ. เห็นชอบในการประชุม ครั้งที่ ๓/๒๕๖๔)	คำชี้แจง
	๔. เห็นควรกำหนดให้มีการแก้ไขปัญหาของกลุ่มชาติพันธุ์ด้วย ในวัตถุประสงค์ของสถาบันฯ ด้วย เนื่องจากไม่มีบทมาตราใดบัญญัติให้มีการแก้ไขปัญหาของกลุ่มชาติพันธุ์ จึงเห็นควรเพิ่มเติมในมาตราดังกล่าว ๕. ที่ดินของหน่วยงานรัฐที่ต้องมีการพิสูจน์สิทธิหรือเป็นที่ดินของหน่วยงานรัฐ ต้องมีการมอบหมายระหว่างหน่วยงานกัน กำหนดให้มีวิธีอื่นหรือรูปแบบการบริหารจัดการอื่นหรือไม่ หากหน่วยงานรัฐไม่ยินยอม หากจะเพิ่มเติม "ให้มีการสนับสนุนให้หน่วยงานรัฐมีการกระจายการถือครองที่ดินตามพระราชบัญญัตินี้" ๖. เห็นควรกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการในการตรวจสอบผลการดำเนินการ เพื่อให้การดำเนินการตามวัตถุประสงค์ ในการช่วยเหลือเกษตรกรที่ยากจนโดยการจัดหาที่ดินให้เช่าหรือขายในราคาตลาด	รัฐวิสาหกิจตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณและกฎหมายอื่น	

ร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... (ฉบับที่ คกก. บจธ. ปรับแก้และใช้รับฟังความคิดเห็น)	ผลการรับฟังความคิดเห็น	ร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... (ฉบับที่ คกก. บจธ. เห็นชอบในการประชุม ครั้งที่ ๓/๒๕๖๔)	คำชี้แจง
	๗. เห็นควรให้มีการตั้งสาขาของสถาบันฯ ให้ทั่วถึงทุกจังหวัด		
มาตรา ๖ สถาบันมีวัตถุประสงค์ดังนี้ (๑) จัดหาที่ดินของรัฐและเอกชนเพื่อการใช้ประโยชน์ตามวัตถุประสงค์ของการตราพระราชบัญญัตินี้ (๒) จัดการกระจายการถือครองที่ดินและที่อยู่อาศัยแก่เกษตรกรหรือผู้ยากจนอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน (๓) ป้องกันและแก้ไขปัญหาการสูญเสียสิทธิในที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัยของเกษตรกรหรือผู้ยากจน (๔) ส่งเสริมและสนับสนุนให้ชุมชนบริหารจัดการที่ดินร่วมกัน (๕) รวบรวมข้อมูล ศึกษาและวิเคราะห์ทางวิชาการต่างๆ เพื่อเป็นแนวทางในการบริหาร	๓. เห็นว่าการจัดหาที่ดินของรัฐ เพื่อการใช้ประโยชน์ตามวัตถุประสงค์ของการตราพระราชบัญญัติฉบับนี้ จะมีความซ้ำซ้อน กับการดำเนินงานของคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ (คทช.) (ในส่วนของมาตรา ๓๖ – มาตรา ๔๙ ของร่างพระราชบัญญัติฯ) ๒. เห็นควรให้เพิ่มเติมข้อความในมาตรา ๖ (๓) ความว่า "ทั้งนี้ การจัดหาที่ดินของรัฐเมื่อให้เปรียบประหนึ่งดังการเวนคืนหรือการเปลี่ยนหน่วยงานผู้ดูแลจากหน่วยงานเดิมเป็นสถาบัน โดยได้รับยกเว้นมิต้องปฏิบัติตามกฎหมาย กฎ คำสั่ง ระเบียบ ประกาศ วิธีการขั้นตอนปฏิบัติใดที่กำหนดไว้ของหน่วยงานที่ดูแลรักษาที่ดินกำหนดไว้และไม่ต้องเสียค่าตอบแทนหรือค่าชดเชยใดๆ ทั้งสิ้น"	มาตรา ๕ การบริหารจัดการที่ดินมีวัตถุประสงค์ดังนี้ (๑) จัดหาที่ดินของรัฐและเอกชนเพื่อการใช้ประโยชน์ตามวัตถุประสงค์ของการตราพระราชบัญญัตินี้ (๒) จัดการกระจายการถือครองที่ดินและที่อยู่อาศัยแก่เกษตรกรหรือผู้ยากจนอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน (๓) ป้องกันและแก้ไขปัญหาการสูญเสียสิทธิในที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัยของเกษตรกรหรือผู้ยากจน (๔) ส่งเสริมและสนับสนุนให้ชุมชนบริหารจัดการที่ดินร่วมกัน (๕) รวบรวมข้อมูล ศึกษาและวิเคราะห์ทางวิชาการต่างๆ เพื่อส่งเสริมและสนับสนุน	มีการปรับแก้ไข โดยการดำเนินการของสถาบันในการจัดหาที่ดินของรัฐไม่มีความซ้ำซ้อนกับ คทช. เนื่องจาก คทช. เป็นหน่วยงานที่ทำหน้าที่ในการกำหนดนโยบายการจัดการที่ดินระดับประเทศ ซึ่งในส่วนหน้าที่ของสถาบันเป็นหน่วยงานปฏิบัติตามนโยบายที่ คทช. กำหนด และในส่วนการดำเนินการสถาบันสามารถจัดการในเรื่องที่อยู่อาศัยอยู่แล้ว ซึ่งที่อยู่อาศัยมีความหมายถึงทั้งในเมืองและชนบท และเพื่อให้การดำเนินงานครอบคลุมเป็นไปตาม

ร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... (ฉบับที่ คกก. บจธ. ปรับแก้และใช้รับฟังความคิดเห็น)	ผลการรับฟังความคิดเห็น	ร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... (ฉบับที่ คกก. บจธ. เห็นชอบในการประชุม ครั้งที่ ๓/๒๕๖๔)	คำชี้แจง
จัดการที่ดินเพื่อเกษตรกรหรือผู้ยากจนอย่างเป็นระบบ	๓. ในกรณีที่กำหนดให้สถาบันฯ จัดหาที่ดินรัฐโดยการมอบหมายจากหน่วยงานที่รับผิดชอบ หากหน่วยงานรัฐไม่ยินยอมจะมีวิธีอื่นหรือรูปแบบการบริหารจัดการอื่นหรือไม่ ๔. เห็นควรให้เพิ่มเติม บทนิยาม คำว่า "ที่อยู่อาศัย" ๕. ตามมาตรา ๖ (๒) ซึ่งกำหนดว่า "จัดการกระจายการถือครองที่ดิน ของรัฐบาลและของเอกชนเพื่อใช้ประโยชน์ตามพระราชบัญญัตินี้ มีความเห็นว่าควรกำหนดวิธีการถือครอง และประเภทการใช้งานให้ชัดเจนและลงลึกมากกว่านี้ โดยการจัดสื้อที่ดินให้ดำเนินการอย่างเป็นธรรม ๖. เห็นควรให้ตัดคำว่า "และที่อยู่อาศัยออก" ตามมาตรา ๖ (๒) ออก เนื่องจาก การกระจายการถือครองที่ดินและที่อยู่อาศัย ซึ่งกำหนดในวัตถุประสงค์สถาบันฯ เท่านั้น แต่ไม่ปรากฏใน	การบริหารจัดการที่ดินเพื่อเกษตรกรหรือผู้ยากจนอย่างเป็นระบบ	วัตถุประสงค์ของหน่วยงาน เห็นควรกำหนดวัตถุประสงค์ไว้ในส่วนของพระราชบัญญัติฯ และควรปรับไปเป็นวัตถุประสงค์ของร่างพระราชบัญญัติ ทั้งนี้ ได้เพิ่มเติมเรื่อง "ที่อยู่อาศัยทั้งในเมืองและชนบท" ในบทนิยามคำว่า "ที่ดิน"

ร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... (ฉบับที่ คกก. บจธ. ปรับแก้และใช้รับฟังความคิดเห็น)	ผลการรับฟังความคิดเห็น	ร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... (ฉบับที่ คกก. บจธ. เห็นชอบในการประชุม ครั้งที่ ๓/๒๕๖๔)	คำชี้แจง
	มาตราอื่นที่ให้อำนาจการกระจายการถือครองที่อยู่อาศัย ๗. เห็นควรให้เพิ่มเติมมาตรา ๖ (๗) ควรเพิ่มเติมในเรื่อง "ที่อยู่อาศัยทั้งในเมืองและชนบท" ๘. เห็นควรแก้ไขมาตรา ๖ (๗) ความว่า "การสูญเสียสิทธิ์ในที่ดิน" เป็น "การสูญเสียสิทธิในที่ดิน" ๙. เห็นควรให้เพิ่มเติม ความในมาตรา ๖ (๕) โดยเพิ่มเติมคำว่า "ให้คำปรึกษา" ๑๐. เห็นควรให้มีการช่วยเหลือเกษตรกรรายย่อย และมุ่งดำเนินการแก้ไขปัญหาเรื่องผลกระทบของเกษตรกร ผู้ยากจน ประชาชนทั่วไปกับกลุ่มนายทุนที่ถือครองที่ดิน		
-	-	มาตรา ๖ ในการบริหารจัดการที่ดินตามพระราชบัญญัตินี้ ให้คณะกรรมการเสนอแนะต่อหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องให้ขจัดหรือ	มีการเพิ่มเติมบทบัญญัติดังกล่าวเพื่อเป็นกลไกในการดำเนินการตามร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้

ร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... (ฉบับที่ คกก. บจธ. ปรับแก้และใช้รับฟังความคิดเห็น)	ผลการรับฟังความคิดเห็น	ร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... (ฉบับที่ คกก. บจธ. เห็นชอบในการประชุม ครั้งที่ ๓/๒๕๖๔)	หำอี้แจง
		ระงับอุปสรรคในการบริหารจัดการที่ดิน หรือปรับปรุงกฎหมาย กฎ หรือคำสั่ง หรือขั้นตอนการปฏิบัติงานใดๆ ต่อไป เพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ขจัดความเหลื่อมล้ำ อำนวยประโยชน์ และลดภาระที่เกิดขึ้นกับเกษตรกรและผู้ยากจนโดยไม่จำเป็น ก่อนการเสนอแนะตามวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการหารือร่วมกับหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง โดยคำนึงถึงประสิทธิภาพ ความสามารถ และอุปสรรคของหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องที่จะดำเนินการตามแนวทางที่เสนอแนะประกอบด้วย คณะกรรมการอาจหารือร่วมกับหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องวางหลักเกณฑ์เพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการตามมาตรานี้ต่อไปได้ด้วย	ซึ่งกำหนดให้สามารถประสานงานและมีข้อเสนอแนะกับหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อขจัดหรือระงับอุปสรรคในการบริหารจัดการที่ดิน หรือปรับปรุงกฎหมาย กฎ หรือคำสั่ง หรือขั้นตอนการปฏิบัติงานใดๆ

ร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... (ฉบับที่ คกก. บจธ. ปรับแก้และใช้รับฟังความคิดเห็น)	ผลการรับฟังความคิดเห็น	ร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... (ฉบับที่ คกก. บจธ. เห็นชอบในการประชุม ครั้งที่ ๓/๒๕๖๔)	คำชี้แจง
มาตรา ๗ ให้สถาบันมีหน้าที่และอำนาจกระทำกิจการต่างๆ ภายในขอบเขตแห่งวัตถุประสงค์ตามมาตรา ๖ หน้าที่และอำนาจเช่นที่ว่านี้ให้รวมถึง (๑) ถือกรรมสิทธิ์ มีสิทธิครอบครอง หรือมีทรัพยสิทธิต่างๆ สร้าง ซื้อ ว่าจ้าง รับจ้าง จัดหา หรือ ดำเนินการใดๆ เกี่ยวกับทรัพย์สินของสถาบัน รวมทั้งทรัพย์สินที่มีผู้อุทิศให้ (๒) จัดหาที่ดินของรัฐตามที่หน่วยงานรัฐที่มีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบมอบหมาย และจัดหาที่ดินเอกชน (๓) ทำความตกลงและร่วมมือกับองค์การหรือหน่วยงานของรัฐและเอกชน องค์กรชุมชนหรือเครือข่ายองค์กรชุมชน ในกิจการเกี่ยวกับการบริหารจัดการที่ดิน หรือเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาการสูญเสียสิทธิในที่ดินและที่อยู่อาศัย	๑.เห็นควรให้เพิ่มเติมอนุมาตรา ในมาตรา ๗ ต่อจากข้อ (๖) โดยกำหนดว่า "สนับสนุนอาชีพให้แก่เกษตรกร ผู้ยากจน และชุมชนที่อยู่อาศัยในที่ดินที่สำนักงานฯ รับผิดชอบ" เพื่อให้สอดรับกับส่วนที่ ๓ การสนับสนุนอาชีพ ๒. เห็นควรให้เพิ่มเติม มาตรา ๗ (๑) ความว่า "มีทรัพยสิทธิ" ๓. เห็นควรให้เพิ่มเติม มาตรา ๗ (๒) ความว่า "อย่างมั่นใจและยั่งยืน" ๔. เห็นควรให้กำหนดหลักเกณฑ์ การมอบหมายที่ดินจากหน่วยงานของรัฐที่มีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบให้ชัดเจน ๕. เห็นควรให้เพิ่มเติม มาตรา ๗ (๓) ในเรื่องการทำความตกลงและร่วมมือกับองค์การระหว่างประเทศเพื่อเปิดกว้างในการดำเนินการร่วมกันสนับสนุนทั้งข้อมูลและงบประมาณจากต่างประเทศ	มาตรา ๘ ให้สถาบันมีสิทธิ หน้าที่และอำนาจกระทำกิจการต่างๆ ภายในขอบเขตแห่งวัตถุประสงค์การบริหารจัดการที่ดินตามมาตรา ๕ หน้าที่และอำนาจเช่นที่ว่านี้ ให้รวมถึง (๑) ถือกรรมสิทธิ สิทธิครอบครอง หรือมีทรัพยสิทธิต่างๆ ในทรัพย์สินของสถาบัน รวมทั้งทรัพย์สินที่มีผู้อุทิศให้ (๒) จัดหาที่ดินของรัฐตามที่หน่วยงานรัฐที่มีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบมอบหมาย และจัดหาที่ดินเอกชน (๓) จัดหา สร้าง ซื้อ ว่าจ้าง รับจ้าง หรือดำเนินการใดๆ เกี่ยวกับทรัพย์สินของสถาบัน รวมทั้งทรัพย์สินที่มีผู้อุทิศให้ (๔) ทำความตกลงและร่วมมือกับหน่วยงานของรัฐทั้งในประเทศและต่างประเทศ ธนาคารที่ดินในต่างประเทศ	มีการปรับแก้ไข ดังต่อไปนี้ ๑. กำหนดอำนาจหน้าที่ในการจัดหาที่ดินของสถาบัน ให้สามารถดำเนินการได้ทั้งในส่วนของที่ดินรัฐและเอกชน ทั้งนี้ที่ดินของรัฐที่จะนำมาดำเนินการในทางปฏิบัติต้องมีการมอบหมายหรือได้รับความยินยอมจากหน่วยงานของรัฐที่มีอำนาจหน้าที่ ๒. เพิ่มเติมให้สถาบันทำความตกลงและร่วมมือกับองค์การระหว่างประเทศก็เพื่อเปิดกว้างให้มีการสนับสนุนทั้งข้อมูลและงบประมาณจากต่างประเทศด้วย ๓. เพิ่มเติมอำนาจหน้าที่ให้สอดคล้องกับมาตรา ๔๗ ในเรื่อง

ร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... (ฉบับที่ คกก. บจธ. ปรับแก้และใช้รับฟังความคิดเห็น)	ผลการรับฟังความคิดเห็น	ร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... (ฉบับที่ คกก. บจธ. เห็นชอบในการประชุม ครั้งที่ ๓/๒๕๖๔)	คำชี้แจง
(๔) ว่าจ้างหรือมอบให้บุคคลใดประกอบกิจการส่วนใดส่วนหนึ่งของสถาบัน (๕) เรียกเก็บค่าธรรมเนียม ค่าบำรุง ค่าตอบแทน หรือค่าบริการในการดำเนินงานทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และอัตราที่สถาบันกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ (๖) ส่งเสริมการศึกษาค้นคว้างานวิชาการ งานวิจัยและนวัตกรรม สร้างเสริมองค์ความรู้ พัฒนากลไกการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ (๗) ดำเนินกิจการอื่นใดที่จำเป็นหรือต่อเนื่องเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของสถาบัน	๖. ไม่เห็นควรกำหนดให้สถาบันฯ ว่าจ้างหรือมอบให้บุคคลใดประกอบกิจการส่วนใดส่วนหนึ่งของสถาบัน ตามมาตรา ๗ (๔) ๗. เห็นควรกำหนดค่าธรรมเนียม ร้อยละ ๐.๕ ไม่เกินร้อยละ ๓ โดยพิจารณาจากต้นทุนในการซื้อที่ดินหรือกำหนดค่าธรรมเนียมกลาง	องค์การระหว่างประเทศ หน่วยงานเอกชนในประเทศ องค์กรชุมชนหรือเครือข่ายองค์กรชุมชน ในกิจการเกี่ยวกับการบริหารจัดการที่ดิน การจัดหาที่ดินของรัฐและเอกชนและเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาการสูญเสียสิทธิในที่ดินและที่อยู่อาศัย (๕) ว่าจ้างหรือมอบให้บุคคลใดประกอบกิจการส่วนใดส่วนหนึ่งของสถาบัน (๖) ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาอาชีพแก่เกษตรกร ผู้ยากจน ชุมชน และองค์กรชุมชน (๗) จัดเก็บค่าธรรมเนียม ค่าบำรุง ค่าตอบแทน หรือค่าบริการในการดำเนินงานตามหลักเกณฑ์และอัตราที่คณะกรรมการกำหนด (๘) ส่งเสริมการศึกษาค้นคว้างานวิชาการ งานวิจัยและนวัตกรรม สร้างเสริม	การสนับสนุนอาชีพเกษตรกร ผู้ยากจน ชุมชน และองค์กรชุมชนในที่ดินไว้

ร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... (ฉบับที่ คกก. บจธ. ปรับแก้และใช้รับฟังความคิดเห็น)	ผลการรับฟังความคิดเห็น	ร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... (ฉบับที่ คกก. บจธ. เห็นชอบในการประชุม ครั้งที่ ๓/๒๕๖๔)	คำชี้แจง
		องค์ความรู้ พัฒนากลไกการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ (๙) ดำเนินกิจการอื่นใดที่จำเป็นหรือต่อเนื่องเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของสถาบัน	
มาตรา ๘ ในการดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจตามมาตรา ๗ ให้สถาบันดำเนินการให้เป็นไปตามนโยบายการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดินของประเทศที่ คณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติตามกฎหมายว่าด้วยคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติกำหนด เท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับกฎหมายนี้	๑. เห็นควรให้อธิบายขอบเขตการดำเนินการตามนโยบายของ คทช. ตามมาตรา ๘ ให้ชัดเจน ทั้งนี้ไม่เห็นควรให้มีการดำเนินการภายใต้กรอบนโยบายของ คทช. ซึ่งอาจทำให้ไม่สอดคล้องกับปัญหาของประชาชน ควรยึดหลักการดำเนินการตามร่างพระราชบัญญัตินี้ ๒. เห็นควรกำหนดเงื่อนไขในการใช้ที่ดินและประเภทของที่ดิน เพื่อให้สถาบันฯ สามารถออกเงื่อนไขให้สอดคล้องกับปัญหาของประชาชน ๓. เห็นควรให้พิจารณาความซ้ำซ้อนกับหน่วยงานอื่น เช่น กฎหมายปฏิรูปที่ดิน ทั้งเรื่องการจัดที่ดิน การช่วยเหลือเกษตรกร และผู้ยากไร้	มาตรา ๙ ในการดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจตามมาตรา ๘ ให้สถาบันดำเนินการให้เป็นไปตามนโยบายการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดินของประเทศที่คณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติตามกฎหมายว่าด้วยคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติกำหนด เท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับกฎหมายนี้ ทั้งนี้ ให้หน่วยงานของรัฐสนับสนุนให้มีการกระจายการถือครองที่ดินตามพระราชบัญญัตินี้	มีการปรับแก้ใช้ โดยการดำเนินการของสถาบันในการจัดหาที่ดินของรัฐไม่มีความซ้ำซ้อนกับ คทช. เนื่องจาก คทช. เป็นหน่วยงานที่ทำหน้าที่ในการกำหนดนโยบายการจัดการที่ดินระดับประเทศ ซึ่งในส่วนหน้าที่ของสถาบันเป็นหน่วยงานที่ปฏิบัติตามนโยบายที่ คทช. กำหนด และกำหนดเพิ่มเติมให้หน่วยงานของรัฐสนับสนุนให้มีการกระจายการถือครองที่ดินนั้น เพื่อให้สถาบัน

ร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... (ฉบับที่ คกก. บจธ. ปรับแก้และใช้รับฟังความคิดเห็น)	ผลการรับฟังความคิดเห็น	ร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... (ฉบับที่ คกก. บจธ. เห็นชอบในการประชุม ครั้งที่ ๓/๒๕๖๔)	คำชี้แจง
	๔. เห็นควรกำหนดให้เป็นหน่วยงานสนับสนุนมากกว่าดำเนินการเอง ๕. การดำเนินการตามมาตรา ๘ ที่กำหนดให้ "การดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจ ตามมาตรา ๗ ให้สถาบันดำเนินการให้เป็นไปตามนโยบาย การบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรที่ดินของประเทศที่คณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติกำหนดเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับกฎหมายนี้" หมายความรวมถึงแผน ตามที่กำหนดในมาตรา ๑๐ (๑) แห่งพระราชบัญญัติคณะนโยบายที่ดินแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๒ หรือไม่อย่างไร		เป็นอีกหน่วยงานที่เมื่อหน่วยงานของรัฐที่มีที่ดินและไม่ได้ใช้ประโยชน์สามารถมอบหมายและยินยอมให้สถาบันรับมาดำเนินการจัดสรร
-	-	หมวด ๓ ทุนและรายได้	

ร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... (ฉบับที่ คกก. บจธ. ปรับแก้และใช้รับฟังความคิดเห็น)	ผลการรับฟังความคิดเห็น	ร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... (ฉบับที่ คกก. บจธ. เห็นชอบในการประชุม ครั้งที่ ๓/๒๕๖๔)	คำชี้แจง
		มาตรา ๓๐ ทุนของสถาบันประกอบด้วยเงินและทรัพย์สิน ดังต่อไปนี้ (๑) เงินที่รัฐบาลจัดสรรให้เป็นทุนประเดิม (๒) ภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างที่มีกฎหมายกำหนดให้จัดสรรเป็นของสถาบัน (๓) เงินอุดหนุนที่รัฐบาลจัดสรรให้รายปีจากงบประมาณแผ่นดิน (๔) เงินหรือทรัพย์สินจากภาคเอกชน หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือองค์การอื่น รวมทั้งจากต่างประเทศ หรือองค์การระหว่างประเทศ และเงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้อุทิศให้ (๕) เงินหรือรายได้จากการดำเนินการของสถาบัน ตามเจตนารมณ์ของกฎหมายนี้ (๖) ดอกผลของเงินหรือรายได้จากทรัพย์สินของสถาบัน	มีการปรับแก้ไข โดยการตัดหมวดกองทุน ออกและเพิ่มบทบัญญัติหมวดทุนและรายได้ของสถาบัน ซึ่งในส่วนของเงินทุนและรายได้ ตลอดจนรายได้และรายรับของสถาบันไม่ต้องส่งกระทรวงการคลังตามกฎหมายว่าด้วยเงินคงคลังและกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ

ร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... (ฉบับที่ คกก. บจธ. ปรับแก้และใช้รับฟังความคิดเห็น)	ผลการรับฟังความคิดเห็น	ร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... (ฉบับที่ คกก. บจธ. เห็นชอบในการประชุม ครั้งที่ ๓/๒๕๖๔)	คำชี้แจง
		(๗) ค่าธรรมเนียม ค่าบำรุง ค่าตอบแทน ค่าบริการ หรือรายได้จากการดำเนินงานตามวัตถุประสงค์ตามพระราชบัญญัติฉบับนี้ (๘) รายได้อื่น	
-	-	มาตรา ๑๑ รายได้และรายรับของสถาบันไม่ต้องส่งกระทรวงการคลังตามกฎหมายว่าด้วยเงินคงคลังและกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ	
หมวด ๒ คณะกรรมการบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน			
มาตรา ๙ ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่งเรียกว่า "คณะกรรมการบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน" ประกอบด้วย (๑) ประธานกรรมการ ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญและประสบการณ์สูงทางด้านการจัดการที่ดินหรือ	๑. เห็นควรกำหนดสัดส่วนของผู้แทนภาคประชาชนให้มีความหลากหลาย โดยมาจากตัวแทนของคนรุ่นใหม่เพื่อร่วมแก้ไขปัญหาที่ดิน หรือองค์การอื่นของผู้มีส่วนได้เสีย เช่น เครือข่ายคนพิการ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้จากหลายหลายกลุ่ม และเกิดความครอบคลุมในการช่วยเหลือ	มาตรา ๑๒ ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่งเรียกว่า "คณะกรรมการบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน" ประกอบด้วย (๑) ประธานกรรมการ ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ทางด้านการบริหารจัดการ หรือ	มีการปรับแก้ไข โดยการกำหนดสัดส่วนของคณะกรรมการตัวแทนภาคประชาชนให้ชัดเจน

ร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... (ฉบับที่ คกก. บจธ. ปรับแก้และไม่รับฟังความคิดเห็น)	ผลการรับฟังความคิดเห็น	ร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... (ฉบับที่ คกก. บจธ. เห็นชอบในการประชุม ครั้งที่ ๓/๒๕๖๔)	คำชี้แจง
อสังหาริมทรัพย์ ด้านการพัฒนาสังคม ด้านการบริหาร หรือวิทยาการอื่นที่เกี่ยวข้องและเป็นประโยชน์ต่อกิจการของสถาบัน (๒) กรรมการโดยตำแหน่ง จำนวนเก้าคน ประกอบด้วย ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ปลัดกระทรวงการคลัง ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ปลัดกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ปลัดกระทรวงมหาดไทย ปลัดกระทรวงคมนาคม เลขาธิการสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ (๓) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวนสองคน ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์เป็นที่ประจักษ์ในด้านการกระจายการถือครองที่ดิน ด้านการบริหารจัดการที่ดินอย่างยั่งยืน หรือวิทยาการ	๒. เห็นควรกำหนดผู้แทนภาคประชาชน เป็นผู้มีประสบการณ์การทำงานในด้านนั้นๆ มีความเข้าใจในการทำงานด้านนั้นๆ หรือมีความรู้ ความเชี่ยวชาญด้านองค์ประชุมมาก่อน เพื่อความเข้าใจถึงปัญหาความยากจนอย่างแท้จริง และสามารถการแก้ไขปัญหาด้านที่ดินได้ ซึ่งส่งผลการทำงานเป็นไปด้วยความราบรื่น ๓. เสนอให้มีสัดส่วนผู้แทนภาคประชาชนเพิ่มมากขึ้น มีจำนวนที่ชัดเจน เนื่องจากกรรมการจากหน่วยงานรัฐมีจำนวนมาก จึงเห็นควรกำหนดให้มีอัตราส่วนเท่ากัน ซึ่งอาจมาจากผู้แทนด้านวัฒนธรรมและศาสนา ด้านกลุ่มเปราะบาง และสภาเกษตรกรแห่งชาติ ๔. เสนอให้มีการแต่งตั้งคณะอนุกรรมการระดับจังหวัด เพื่อดำเนินการเสนอหรือชี้เป้าแก่กลุ่มเกษตรกรหรือผู้ยากจน หรือให้ข้อมูล หรือตรวจสอบข้อเท็จจริง เพื่อให้เกษตรกรหรือผู้ยากจน	วิทยาการอื่นที่เกี่ยวข้องและเป็นประโยชน์ต่อกิจการของสถาบัน (๒) กรรมการโดยตำแหน่ง จำนวนเก้าคน ประกอบด้วย ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ปลัดกระทรวงการคลัง ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ปลัดกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ปลัดกระทรวงมหาดไทย ปลัดกระทรวงคมนาคม เลขาธิการสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ (๓) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวนสองคน ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์เป็นที่ประจักษ์ในด้านการกระจายการถือครองที่ดิน ด้านการบริหารจัดการที่ดินอย่างยั่งยืน หรือ	

ร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... (ฉบับที่ คกก. บจธ. ปรับแก้และใช้รับฟังความคิดเห็น)	ผลการรับฟังความคิดเห็น	ร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... (ฉบับที่ คกก. บจธ. เห็นชอบในการประชุม ครั้งที่ ๓/๒๕๖๔)	คำชี้แจง
อื่นที่เกี่ยวข้องและเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินการให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของสถาบัน (๔) กรรมการตัวแทนภาคประชาชน จำนวนเก้าคน ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจากเครือข่ายภาคประชาชนด้านที่อยู่อาศัย และด้านการเกษตร ด้านแรงงาน ด้านสวัสดิการสังคม ด้านกลุ่มชาติพันธุ์ ด้านกฎหมายสิทธิชุมชน และด้านส่งเสริมความเข้มแข็งชุมชน ให้เลขาธิการเป็นกรรมการและเลขานุการ และให้เลขาธิการแต่งตั้งพนักงานของ สถาบันเป็นผู้ช่วยเลขานุการได้ตามความจำเป็น หลักเกณฑ์และวิธีการสรรหาบุคคลเพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งเป็นประธานกรรมการและกรรมการตาม (๓) และ (๔) รวมทั้งการสรรหาประธานกรรมการและกรรมการดังกล่าวเพื่อดำรงตำแหน่งแทนผู้ที่พ้น	ได้รับความช่วยเหลืออย่างเหมาะสม อันสร้างการมีส่วนร่วมเชิงพื้นที่ และเพิ่มความคล่องตัวในการบริหารงานเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของพระราชบัญญัติฯ ทั้งนี้ เห็นควรจัดรับฟังความคิดเห็นจากผู้ที่อยู่อาศัยบริเวณใกล้เคียงที่ดินที่จะดำเนินการ ๕. เห็นควรให้กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการสรรหาคณะกรรมการให้ชัดเจน โดยในส่วนกรรมการผู้แทนภาคประชาชน อาจกำหนดให้มาจากการเสนอโดยองค์กรชุมชนที่รองรับสถานภาพตามกฎหมาย ๖. เห็นควรกำหนดเพิ่มสัดส่วนกรรมการโดยตำแหน่งตามมาตรา ๙ (๒) โดยกำหนดเพิ่มอีก ๒ ท่าน ซึ่งมาจากเลขาธิการสภาเกษตรแห่งชาติ และเลขาธิการกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตร หรืออาจบรรจุในโครงสร้างกรรมการด้านอื่น กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ เนื่องจากเลขาธิการฯ ทั้ง ๒ หน่วยงาน	วิทยาการอื่นที่เกี่ยวข้องและเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินการให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของสถาบัน (๔) กรรมการตัวแทนภาคประชาชน จำนวนเก้าคน ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจากเครือข่ายภาคประชาชนด้านที่อยู่อาศัย ด้านการเกษตร จำนวนด้านละ ๒ คน และด้านต่อไปนี้ จำนวน ๑ คน ด้านแรงงาน ด้านสวัสดิการสังคม ด้านกลุ่มชาติพันธุ์ ด้านกฎหมายสิทธิชุมชน และด้านส่งเสริมความเข้มแข็งชุมชน ให้เลขาธิการเป็นกรรมการและเลขานุการ และให้เลขาธิการแต่งตั้งพนักงานของสถาบันเป็นผู้ช่วยเลขานุการได้ตามความจำเป็น หลักเกณฑ์และวิธีการสรรหาบุคคลเพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งเป็นประธานกรรมการและกรรมการตาม (๓) และ (๔)	

ร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... (ฉบับที่ คกก. บจธ. ปรับแก้และใช้รับฟังความคิดเห็น)	ผลการรับฟังความคิดเห็น	ร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... (ฉบับที่ คกก. บจธ. เห็นชอบในการประชุม ครั้งที่ ๓/๒๕๖๔)	คำชี้แจง
จากตำแหน่งก่อนวาระ ให้เป็นไปตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนด โดยการเสนอแนะของคณะกรรมการ	มีบทบาทอำนาจหน้าที่เกี่ยวข้องกับเกษตรกร และเกี่ยวข้องกับการเกษตรและการบัญหาที่ดินทำกิน ๗. เห็นควรกำหนดให้กรรมการโดยตำแหน่งตามมาตรา ๙ (๒) ประกอบด้วยเลขาธิการคณะกรรมการการกฤษฎีกา เพื่อร่วมพิจารณาประเด็นข้อกฎหมายต่างๆ ๘. เห็นควรกำหนดให้ กรรมการตัวแทนภาคประชาชน ตามมาตรา ๙ (๔) มีจำนวน ๗ คน เป็นไปตามจำนวนตัวแทนด้านต่างๆ ด้านละ ๑ คน	รวมทั้งการสรรหาประธานกรรมการและกรรมการดังกล่าวเพื่อดำรงตำแหน่งแทนผู้ที่พ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ ให้เป็นไปตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนด โดยการเสนอแนะของคณะกรรมการ	
มาตรา ๑๐ การแต่งตั้งคณะกรรมการสรรหาตามมาตรา ๙ วรรคท้าย อย่างน้อยต้องประกอบด้วย ผู้แทนภาคประชาชนกึ่งหนึ่งที่มาจากเครือข่ายภาคประชาชนด้านที่อยู่อาศัย ด้านการเกษตร ด้านแรงงาน ด้านสวัสดิการสังคม ด้านกลุ่มชาติพันธุ์	เห็นควรกำหนดให้กรรมการสรรหาตามมาตรา ๑๐ มาจากทุกด้านที่เกี่ยวข้องตามมาตรา ๙ (๔) เพื่อให้ภาคประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินการและบทบัญญัติของกฎหมายมีความสอดคล้องกัน โดยกำหนดให้มีสัดส่วนผู้แทนภาคประชาชนจำนวนกึ่งหนึ่ง ซึ่งมาจากทั้ง ๗ ด้าน ตามมาตรา ๙ (๔)	**มาตรา ๑๓** การแต่งตั้งคณะกรรมการสรรหาตามมาตรา ๑๒ วรรคท้าย อย่างน้อยต้องประกอบด้วย ผู้แทนภาคประชาชนกึ่งหนึ่งที่มาจากเครือข่ายภาคประชาชนด้านที่อยู่อาศัย ด้านการเกษตร ด้านแรงงาน ด้านสวัสดิการสังคม ด้านกลุ่มชาติพันธุ์ ด้านกฎหมายสิทธิชุมชน และด้านส่งเสริมความเข้มแข็งชุมชน	มีการปรับแก้ไข โดยกำหนดคุณสมบัติของคณะกรรมการสรรหาให้มีตัวแทนภาคประชาชนเข้าร่วมด้วย เพราะจะได้มีองค์ประกอบของคณะกรรมการที่มีความเข้าใจถึงภารกิจและปัญหาที่ดิน และครอบคลุมทุกด้านที่เกี่ยวข้อง

ร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... (ฉบับที่ คกก. บจธ. ปรับแก้และใช้รับฟังความคิดเห็น)	ผลการรับฟังความคิดเห็น	ร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... (ฉบับที่ คกก. บจธ. เห็นชอบในการประชุม ครั้งที่ ๓/๒๕๖๔)	คำชี้แจง
มาตรา ๑๑ ประธานกรรมการ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ และกรรมการตัวแทนภาคประชาชน มีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสี่ปี เมื่อพ้นจากตำแหน่งแล้วอาจได้รับแต่งตั้งใหม่ได้ แต่ไม่เกินสองวาระติดต่อกัน เมื่อครบกำหนดตามวาระดังกล่าวในวรรคหนึ่ง หากยังมิได้มีการแต่งตั้งประธานกรรมการ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ หรือกรรมการตัวแทนภาคประชาชนขึ้นใหม่ ให้ประธานกรรมการ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ หรือกรรมการตัวแทนภาคประชาชนซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระนั้นอยู่ในตำแหน่งเพื่อดำเนินงานต่อไปจนกว่าประธานกรรมการ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ หรือกรรมการตัวแทนภาคประชาชนซึ่งได้รับแต่งตั้งใหม่เข้ารับหน้าที่	-	มาตรา ๑๑ ประธานกรรมการ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ และกรรมการตัวแทนภาคประชาชน ตามมาตรา ๑๒ (๑) (๓) และ (๔) มีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสี่ปี เมื่อพ้นจากตำแหน่งแล้วอาจได้รับแต่งตั้งใหม่ได้แต่ไม่เกินสองวาระติดต่อกัน เมื่อครบกำหนดตามวาระดังกล่าวในวรรคหนึ่ง หากยังมิได้มีการแต่งตั้งประธานกรรมการ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ หรือกรรมการตัวแทนภาคประชาชนขึ้นใหม่ ให้ประธานกรรมการ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ หรือกรรมการตัวแทนภาคประชาชนซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระนั้นอยู่ในตำแหน่งเพื่อดำเนินงานต่อไปจนกว่าประธานกรรมการ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ หรือกรรมการตัวแทนภาคประชาชนซึ่งได้รับแต่งตั้งใหม่เข้ารับหน้าที่	ไม่มีการปรับแก้ไข

ร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... (ฉบับที่ คกก. บจธ. ปรับแก้และใช้รับฟังความคิดเห็น)	ผลการรับฟังความคิดเห็น	ร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... (ฉบับที่ คกก. บจธ. เห็นชอบในการประชุม ครั้งที่ ๑/๒๕๖๔)	คำชี้แจง
มาตรา ๑๒ ประธานกรรมการ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ และกรรมการตัวแทนภาคประชาชนต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้ (๑) มีสัญชาติไทย (๒) มีอายุไม่ต่ำกว่าสี่สิบปีบริบูรณ์ และไม่เกินเจ็ดสิบปีบริบูรณ์ (๓) ไม่เป็นพนักงานหรือลูกจ้าง หรือที่ปรึกษา หรือผู้เชี่ยวชาญซึ่งมีสัญญาจ้างกับสถาบัน (๔) ไม่เป็นหรือเคยเป็นบุคคลล้มละลายหรือไม่เคยเป็นบุคคลล้มละลายทุจริต (๕) ไม่เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ (๖) ไม่เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ	๑. เห็นควรกำหนดคุณสมบัติของประธานกรรมการ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ และกรรมการตัวแทนภาคประชาชน ในเรื่องของช่วงอายุให้มีความหลากหลาย ซึ่งอาจกำหนดให้มีอายุประมาณ ๒๕ ปีบริบูรณ์ หรือ ๓๕ ปีบริบูรณ์ หรือกำหนดเป็น "มีอายุไม่ต่ำกว่า ๒๕ ปีบริบูรณ์ และไม่เกิน ๗๕ ปีบริบูรณ์ และเพิ่ม "หรือเป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้ง แต่ไม่เกิน ๖๕ ปีบริบูรณ์" หรืออายุไม่ควรเกิน ๖๐ ปีบริบูรณ์ ๒. เห็นควรให้เพิ่มเติมอนุมาตรา ๓๐ ความว่า "ไม่เป็นข้าราชการหรือเคยรับราชการประจำในตำแหน่งประเภทบริหารหรืออำนวยการในหน่วยงานราชการต่างๆ เว้นแต่เป็นข้าราชการในสายงานวิชาการผู้ที่มีชำนาญการเชี่ยวชาญเฉพาะในวิชาชีพสาขาที่เกี่ยวข้อง" ๓. ไม่ควรจำกัดอายุ โดยให้พิจารณาจากการบรรลุนิติภาวะ และมีผลงานเป็นที่ประจักษ์	มาตรา ๑๕ ประธานกรรมการ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ และกรรมการตัวแทนภาคประชาชนตามมาตรา ๑๒ (๑) (๓) และ (๕) ต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้ (๑) มีสัญชาติไทย (๒) มีอายุไม่ต่ำกว่าสี่สิบห้าปีบริบูรณ์ และไม่เกินเจ็ดสิบปีบริบูรณ์ (๓) ไม่เป็นพนักงานหรือลูกจ้าง หรือที่ปรึกษาหรือผู้เชี่ยวชาญซึ่งมีสัญญาจ้างกับสถาบัน (๔) ไม่เป็นหรือเคยเป็นบุคคลล้มละลายหรือไม่เคยเป็นบุคคลล้มละลายทุจริต (๕) ไม่เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ	มีการปรับแก้ไข โดยกำหนดช่วงอายุให้มีความเหมาะสมสอดคล้องกับระยะเวลาและประสบการณ์ด้านการทำงาน เพื่อให้การบริหารงานของสถาบันฯ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

ร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... (ฉบับที่ คกก. บจธ. ปรับแก้และใช้รับฟังความคิดเห็น)	ผลการรับฟังความคิดเห็น	ร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... (ฉบับที่ คกก. บจธ. เห็นชอบในการประชุม ครั้งที่ ๓/๒๕๖๔)	คำชี้แจง
(๗) ไม่เคยถูกไล่ออก ปลดออก หรือให้ออกจากงานเพราะทุจริตต่อหน้าที่ หรือประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง หรือถือว่ากระทำการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ (๘) ไม่เป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น กรรมการหรือผู้ดำรงตำแหน่งซึ่งรับผิดชอบการบริหารพรรคการเมือง ที่ปรึกษาพรรคการเมือง หรือเจ้าหน้าที่พรรคการเมือง (๙) ไม่เป็นผู้มีส่วนได้เสียในกิจการที่กระทำกับสถาบัน หรือในกิจการที่เป็นการแข่งขันกับกิจการของสถาบันหรือขัดหรือแย้งกับวัตถุประสงค์ของสถาบัน ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม	๔. เสนอให้เพิ่มเติมลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๒ (๕) ในกรณีที่มีการทุจริตทางการเมืองทั้งระดับประเทศหรือท้องถิ่นแล้ว ไม่อาจเป็นคณะกรรมการ แม้จะยังไม่มีคำพิพากษาให้จำคุก เพื่อป้องกันการทุจริตทางการเมือง	(๖) ไม่เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ (๗) ไม่เคยถูกไล่ออก ปลดออก หรือให้ออกจากงานเพราะทุจริตต่อหน้าที่ หรือประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง หรือถือว่ากระทำการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ (๘) ไม่เป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น กรรมการหรือผู้ดำรงตำแหน่งซึ่งรับผิดชอบการบริหารพรรคการเมือง ที่ปรึกษาพรรคการเมืองหรือเจ้าหน้าที่พรรคการเมือง (๙) ไม่เป็นผู้มีส่วนได้เสียในกิจการที่กระทำกับสถาบัน หรือในกิจการที่เป็นการแข่งขันกับกิจการของสถาบันหรือขัดหรือแย้งกับวัตถุประสงค์ของสถาบัน ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม	

ร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... (ฉบับที่ คกก. บจธ. ปรับแก้และใช้รับฟังความคิดเห็น)	ผลการรับฟังความคิดเห็น	ร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... (ฉบับที่ คกก. บจธ. เห็นชอบในการประชุม ครั้งที่ ๓/๒๕๖๔)	คำชี้แจง
มาตรา ๑๓ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระตามมาตรา ๑๑ ประธานกรรมการ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ และกรรมการตัวแทนภาคประชาชนพ้นจากตำแหน่ง เมื่อ (๑) ตาย (๒) ลาออก (๓) คณะรัฐมนตรีให้ออก เพราะบกพร่องต่อหน้าที่ มีความประพฤติเสื่อมเสีย หรือหย่อนความสามารถ (๔) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้าม	๑. ในกรณีให้คณะกรรมการออกจากตำแหน่ง เห็นควรให้ประชาชนมีช่องทางในการพิจารณา เช่น การร้องเรียนเพื่อให้ประชาชนได้ร่วมกันตรวจสอบว่ามีคณะกรรมการใดบ้างทุจริตหรือประพฤติมิชอบหรืออื่นๆ นอกเหนือจากการพ้นจากตำแหน่งตามมาตรา ๑๓ ๒. เห็นควรให้เพิ่มมาตรา ๑๓ (๔) เติม "ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้าม" เป็น "ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามอย่างหนึ่งอย่างใดตามมาตรา ๑๒"	มาตรา ๑๖ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระตามมาตรา ๑๔ ประธานกรรมการ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ และกรรมการตัวแทนภาคประชาชน ตามมาตรา ๑๒ (๒) (๓) และ (๔) พ้นจากตำแหน่ง เมื่อ (๑) ตาย (๒) ลาออก (๓) คณะรัฐมนตรีให้ออก เพราะบกพร่องต่อหน้าที่ มีความประพฤติเสื่อมเสีย หรือหย่อนความสามารถ (๔) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้าม	ไม่มีการปรับแก้ใข
มาตรา ๑๔ ในกรณีที่ประธานกรรมการ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ หรือกรรมการตัวแทนภาคประชาชนพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ ให้ทำการสรรหาและเสนอคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งผู้ดำรงตำแหน่งแทน เว้นแต่วาระเหลืออยู่ไม่ถึงเก้าสิบวันจะไม่แต่งตั้งประธานกรรมการ	เห็นควรแก้ไขความในมาตรา ๑๔ เนื่องจากมีการใช้คำว่า "กรรมการตัวแทนภาคประชาชน" และ "กรรมผู้แทนภาคประชาชน" โดยเลือกใช้เพียงคำใดคำหนึ่ง เพื่อให้เป็นไปในแนวทางเดียวกัน	มาตรา ๑๗ ในกรณีที่ประธานกรรมการ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ หรือกรรมการตัวแทนภาคประชาชน ตามมาตรา ๑๒ (๑) (๓) และ (๔) พ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ ให้ทำการสรรหาและเสนอคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งผู้ดำรงตำแหน่งแทน เว้นแต่วาระเหลืออยู่ไม่ถึงเก้า	มีการปรับแก้ใข ในส่วนของถ้อยคำเพื่อให้มีความครบถ้วนสมบูรณ์

ร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... (ฉบับที่ คกก. บจธ. ปรับแก้และใช้รับฟังความคิดเห็น)	ผลการรับฟังความคิดเห็น	ร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... (ฉบับที่ คกก. บจธ. เห็นชอบในการประชุม ครั้งที่ ๓/๒๕๖๔)	คำชี้แจง
กรรมการ ผู้ทรงคุณวุฒิ หรือกรรมการผู้แทนภาคประชาชนแทนก็ได้ และให้ผู้ได้รับแต่งตั้งแทนตำแหน่งที่ว่างนั้นอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ ของประธานกรรมการ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ หรือกรรมผู้แทนภาคประชาชนซึ่งได้แต่งตั้งไว้แล้ว ในกรณีที่ประธานกรรมการ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ หรือกรรมการตัวแทนภาคประชาชนพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ ให้คณะกรรมการประกอบด้วยกรรมการทั้งหมดเท่าที่มีอยู่จนกว่าจะมีการแต่งตั้งประธานกรรมการ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ หรือกรรมการตัวแทนภาคประชาชนตามวรรคหนึ่ง และในกรณีที่ประธานกรรมการพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระให้กรรมการที่เหลือเลือกกรรมการคนหนึ่งทำหน้าที่ประธานกรรมการเป็นการชั่วคราว		สิบวันจะไม่แต่งตั้งประธานกรรมการ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ หรือกรรมการตัวแทนภาคประชาชนแทนก็ได้ และให้ผู้ได้รับแต่งตั้งแทนตำแหน่งที่ว่างนั้นอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ ของประธานกรรมการ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ หรือกรรมตัวแทนภาคประชาชนซึ่งได้แต่งตั้งไว้แล้ว ในกรณีที่ประธานกรรมการ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ หรือกรรมการตัวแทนภาคประชาชนพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ ให้คณะกรรมการประกอบด้วยกรรมการทั้งหมดเท่าที่มีอยู่จนกว่าจะมีการแต่งตั้งประธานกรรมการ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ หรือกรรมการตัวแทนภาคประชาชนตามวรรคหนึ่ง และในกรณีที่ประธานกรรมการพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระให้กรรมการที่เหลือเลือก	

ร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... (ฉบับที่ คกก. บจธ. ปรับแก้และใช้รับฟังความคิดเห็น)	ผลการรับฟังความคิดเห็น	ร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... (ฉบับที่ คกก. บจธ. เห็นชอบในการประชุม ครั้งที่ ๓/๒๕๖๔)	คำชี้แจง
		กรรมการคนหนึ่งทำหน้าที่ประธานกรรมการเป็นการชั่วคราว	
มาตรา ๑๕ การประชุมคณะกรรมการต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุม ถ้าประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้กรรมการที่มาประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก เว้นแต่การแต่งตั้งและถอดถอนเลขาธิการต้องประกอบด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนกรรมการที่มีอยู่ในองค์ประชุมโดยไม่นับรวมตำแหน่งเลขาธิการ กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด		มาตรา ๑๘ การประชุมคณะกรรมการต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุม ถ้าประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้กรรมการที่มาประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก เว้นแต่การแต่งตั้งและถอดถอนเลขาธิการ ต้องประกอบด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนกรรมการที่มีอยู่ในองค์ประชุมโดยไม่นับรวมตำแหน่งเลขาธิการ กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด	ไม่มีการปรับแก้ไข

ร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... (ฉบับที่ คกก. บจธ. ปรับแก้และใช้รับฟังความคิดเห็น)	ผลการรับฟังความคิดเห็น	ร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... (ฉบับที่ คกก. บจธ. เห็นชอบในการประชุม ครั้งที่ ๓/๒๕๖๔)	คำชี้แจง
มาตรา ๑๖ ให้คณะกรรมการมีหน้าที่และอำนาจโดยทั่วไปในการวางนโยบายและควบคุมดูแลทั่วไปซึ่งกิจการของสถาบัน หน้าที่และอำนาจเช่นว่านี้ให้รวมถึง (๑) กำหนดนโยบายและออกระเบียบ ข้อบังคับ และประกาศ ในการบริหารและดำเนินกิจการของสถาบัน (๒) พิจารณาให้ความเห็นชอบแผนดำเนินงานและงบประมาณประจำปีของสถาบัน (๓) พิจารณาแผนและประเมินผลการดำเนินงานของเลขาธิการ (๔) ออก ระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ หรือข้อกำหนดเกี่ยวกับสถาบัน ในเรื่อง ดังต่อไปนี้ (ก) การจัดแบ่งส่วนงานของสถาบัน และขอบเขตหน้าที่ของส่วนงานดังกล่าว	๑. เห็นควรกำหนดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของชุมชนในพื้นที่ดำเนินการ ในกรณีที่คณะกรรมการกำหนดนโยบายและออกระเบียบ ข้อบังคับ และประกาศ ในการบริหารและดำเนินกิจการของสถาบัน ๒. เห็นควรให้ตัดมาตรา ๑๖ (๗) ในเรื่องเกี่ยวกับเครื่องแบบของเลขาธิการ พนักงาน และลูกจ้างของสถาบัน และเครื่องหมายของสถาบัน	มาตรา ๑๙ ให้คณะกรรมการมีหน้าที่และอำนาจโดยทั่วไปในการวางนโยบายและควบคุมดูแลทั่วไปซึ่งกิจการของสถาบัน หน้าที่และอำนาจเช่นว่านี้ให้รวมถึง (๑) กำหนดนโยบายและออกระเบียบ ข้อบังคับ และประกาศ ในการบริหารและดำเนินกิจการของสถาบัน (๒) พิจารณาให้ความเห็นชอบแผนดำเนินงานและงบประมาณประจำปีของสถาบัน (๓) พิจารณาแผนและประเมินผลการดำเนินงานของเลขาธิการ (๔) ออก ระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ หรือข้อกำหนดเกี่ยวกับสถาบัน ในเรื่องดังต่อไปนี้ (ก) การจัดแบ่งส่วนงานของสถาบัน และขอบเขตหน้าที่ของส่วนงานดังกล่าว	มีการปรับแก้ไข โดยกำหนดให้ภาคประชาชนเข้ามีส่วนร่วม ในการกำหนดนโยบายและออกระเบียบ ข้อบังคับ และประกาศในการบริหารและดำเนินกิจการของสถาบันฯ ด้วย

ร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... (ฉบับที่ คกก. บจธ. ปรับแก้และใช้รับฟังความคิดเห็น)	ผลการรับฟังความคิดเห็น	ร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... (ฉบับที่ คกก. บจธ. เห็นชอบในการประชุม ครั้งที่ ๓/๒๕๖๔)	คำชี้แจง
(ข) การกำหนดตำแหน่ง คุณสมบัติเฉพาะตำแหน่ง ประเภท อัตราเงินเดือน ค่าจ้าง และเงินอื่นของพนักงานและลูกจ้างของสถาบัน (ค) การคัดเลือก การบรรจุ การแต่งตั้ง การถอดถอน วินัยและการลงโทษทางวินัย การออกจากตำแหน่ง การร้องทุกข์และการอุทธรณ์การลงโทษของพนักงานและลูกจ้าง รวมทั้งวิธีการและเงื่อนไขในการจ้างลูกจ้างของสถาบัน (ง) การบริหารและจัดการการเงิน การพัสดุ และทรัพย์สินของสถาบัน รวมทั้งการบัญชีและการจำหน่ายทรัพย์สินจากบัญชีเป็นสูญ (จ) การกำหนดค่าธรรมเนียม ค่าบำรุง ค่าตอบแทนและค่าบริการในการดำเนินการของสถาบัน (ฉ) การจัดสวัสดิการและสิทธิประโยชน์อื่นแก่พนักงานและลูกจ้างของสถาบัน		(ข) การกำหนดตำแหน่ง คุณสมบัติเฉพาะตำแหน่ง ประเภท อัตราเงินเดือน ค่าจ้าง และเงินอื่นของพนักงานและลูกจ้างของสถาบัน (ค) การคัดเลือก การบรรจุ การแต่งตั้ง การถอดถอน วินัยและการลงโทษทางวินัย การออกจากตำแหน่ง การร้องทุกข์และการอุทธรณ์การลงโทษของพนักงานและลูกจ้าง รวมทั้งวิธีการและเงื่อนไขในการจ้างลูกจ้างของสถาบัน (ง) การบริหารและจัดการการเงิน การพัสดุ และทรัพย์สินของสถาบัน รวมทั้งการบัญชีและการจำหน่ายทรัพย์สินจากบัญชีเป็นสูญ (จ) การกำหนดค่าธรรมเนียม ค่าบำรุง ค่าตอบแทนและค่าบริการในการดำเนินการของสถาบัน	

ร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... (ฉบับที่ คกก. บจธ. ปรับแก้และใช้รับฟังความคิดเห็น)	ผลการรับฟังความคิดเห็น	ร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... (ฉบับที่ คกก. บจธ. เห็นชอบในการประชุม ครั้งที่ ๓/๒๕๖๔)	คำชี้แจง
(ข) การแต่งตั้งและกำหนดอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการตรวจสอบ (ฆ) การกำหนดขอบเขตเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการตรวจสอบและผู้ตรวจสอบภายใน (ฉ) การกำหนดเครื่องแบบของเลขาธิการ พนักงานและลูกจ้างของสถาบัน และเครื่องหมายของสถาบัน (ญ) การสรรหา การแต่งตั้ง และการถอดถอนเลขาธิการ (ฮ) ให้ความเห็นชอบรายงานผลการดำเนินงานประจำปี และรายงานผลการประเมินผลการปฏิบัติงาน รวมทั้งคำชี้แจงเกี่ยวกับนโยบายของคณะกรรมการ โครงการและแผนงานที่จะจัดทำในภายหน้าเสนอต่อรัฐมนตรี		(ฉ) การจัดสวัสดิการและสิทธิประโยชน์อื่นแก่พนักงานและลูกจ้างของสถาบัน (ข) การแต่งตั้งและกำหนดอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการตรวจสอบ (ฆ) การกำหนดขอบเขตเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการตรวจสอบและผู้ตรวจสอบภายใน (ฉ) การกำหนดเครื่องแบบของเลขาธิการ พนักงานและลูกจ้างของสถาบัน และเครื่องหมายของสถาบัน (ญ) การสรรหา การแต่งตั้ง และการถอดถอนเลขาธิการ (ฮ) ให้ความเห็นชอบรายงานผลการดำเนินงานประจำปี และรายงานผลการประเมินผลการปฏิบัติงาน รวมทั้งคำชี้แจงเกี่ยวกับนโยบายของคณะกรรมการ โครงการ	

ร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... (ฉบับที่ คกก. บจธ. ปรับแก้และใช้รับฟังความคิดเห็น)	ผลการรับฟังความคิดเห็น	ร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... (ฉบับที่ คกก. บจธ. เห็นชอบในการประชุม ครั้งที่ ๓/๒๕๖๔)	คำชี้แจง
(๖) ออกข้อบังคับว่าด้วยการตรวจสอบและสอบบัญชีภายใน (๗) ออกข้อบังคับเกี่ยวกับการจัดหาและพัฒนาที่ดิน ตลอดจนการกู้ยืมเงินและการให้สินเชื่อ (๘) กระทำการอื่นใดที่พระราชบัญญัติกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการและการอื่นใดที่จำเป็นหรือต่อเนื่องเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของพระราชบัญญัตินี้ ระเบียบเกี่ยวกับการจำหน่ายทรัพย์สินเป็นสูญตาม (๔) (จ) ต้องเป็นไปตามกฎหมายและหลักเกณฑ์ที่คณะรัฐมนตรีกำหนด		และแผนงานที่จะจัดทำในภายหน้าเสนอต่อรัฐมนตรี (๖) ออกข้อบังคับว่าด้วยการตรวจสอบและสอบบัญชีภายใน (๗) ออกข้อบังคับเกี่ยวกับการจัดหาและพัฒนาที่ดิน ตลอดจนการกู้ยืมเงินและการให้สินเชื่อ ทั้งนี้ ให้ดำเนินการโดยมีการรับฟังความคิดเห็น หรือการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน (๘) กระทำการอื่นใดที่พระราชบัญญัติกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการและการอื่นใดที่จำเป็นหรือต่อเนื่องเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของพระราชบัญญัตินี้ ระเบียบเกี่ยวกับการจำหน่ายทรัพย์สินเป็นสูญตาม (๔) (จ) ต้องเป็นไปตามกฎหมายและหลักเกณฑ์ที่คณะรัฐมนตรีกำหนด	

ร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... (ฉบับที่ คกก. บจธ. ปรับแก้และใช้รับฟังความคิดเห็น)	ผลการรับฟังความคิดเห็น	ร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... (ฉบับที่ คกก. บจธ. เห็นชอบในการประชุม ครั้งที่ ๓/๒๕๖๔)	คำชี้แจง
มาตรา ๑๗ คณะกรรมการมีอำนาจแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งมีความเชี่ยวชาญในด้านที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงานของสถาบัน เป็นที่ปรึกษาคณะกรรมการ และมีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบ ตามมาตรา ๑๖ (๙) (ข) และคณะอนุกรรมการ เพื่อพิจารณาหรือปฏิบัติการอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่คณะกรรมการมอบหมายได้ ที่ปรึกษาคณะกรรมการ คณะกรรมการตรวจสอบ และคณะอนุกรรมการ จะต้องไม่เป็นผู้มีส่วนได้เสียในกิจการที่กระทำกับสถาบัน หรือในกิจการที่เป็นการแข่งขันกับกิจการของสถาบัน หรือขัดหรือแย้งกับวัตถุประสงค์ของสถาบัน ทั้งนี้ ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม	-	มาตรา ๒๐ คณะกรรมการมีอำนาจแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งมีความเชี่ยวชาญในด้านที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงานของสถาบัน เป็นที่ปรึกษาคณะกรรมการ และมีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบ ตามมาตรา ๑๙ (๙) (ข) และคณะอนุกรรมการ เพื่อพิจารณาหรือปฏิบัติการอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่คณะกรรมการมอบหมายได้ ที่ปรึกษาคณะกรรมการ คณะกรรมการตรวจสอบ และคณะอนุกรรมการ จะต้องไม่เป็นผู้มีส่วนได้เสียในกิจการที่กระทำกับสถาบัน หรือในกิจการที่เป็นการแข่งขันกับกิจการของสถาบัน หรือขัดหรือแย้งกับวัตถุประสงค์ของสถาบัน ทั้งนี้ ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม	ไม่มีการปรับแก้ไข
มาตรา ๑๘ ให้ประธานกรรมการ กรรมการที่ปรึกษาคณะกรรมการ ประธานกรรมการตรวจสอบ กรรมการตรวจสอบ ประธาน	-	มาตรา ๒๑ ให้ประธานกรรมการ กรรมการ ที่ปรึกษาคณะกรรมการ ประธานกรรมการตรวจสอบ กรรมการตรวจสอบ	มีการปรับแก้ไข โดยเพิ่มเติม ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ เพื่อให้มีความครบถ้วนยิ่งขึ้น

ร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... (ฉบับที่ คกก. บจธ. ปรับแก้และใช้รับฟังความคิดเห็น)	ผลการรับฟังความคิดเห็น	ร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... (ฉบับที่ คกก. บจธ. เห็นชอบในการประชุม ครั้งที่ ๓/๒๕๖๔)	คำชี้แจง
อนุกรรมการ และอนุกรรมการ ได้รับเบี้ยประชุมและประโยชน์ตอบแทน		ประธานอนุกรรมการ อนุกรรมการ และที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ ได้รับเบี้ยประชุมและประโยชน์ตอบแทนอื่นตามหลักเกณฑ์ที่คณะรัฐมนตรีกำหนด	
หมวด ๓ สถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน			
มาตรา ๒๙ ให้สถาบันมีเลขาธิการหนึ่งคน ซึ่งคณะกรรมการแต่งตั้งรับผิดชอบในการบริหารสถาบัน และอาจมีรองเลขาธิการซึ่งแต่งตั้งจากพนักงานของสถาบัน คนหนึ่งหรือหลายคนตามที่คณะกรรมการกำหนด คณะกรรมการเป็นผู้มีอำนาจสรรหา แต่งตั้ง และถอดถอนเลขาธิการ การแต่งตั้งเลขาธิการและการดำรงตำแหน่ง ให้เป็นไปตามสัญญาจ้าง เลขาธิการได้รับเงินเดือนและสิทธิประโยชน์ตามที่คณะกรรมการกำหนด	๑. ในการสรรหาเลขาธิการ เห็นควรกำหนดระยะเวลาในการสรรหาแล้วเสร็จภายในระยะเวลากี่วัน เพราะช่วงระยะเวลาในการรักษาการ อาจจะไม่มีการคานอำนาจกันหรือไม่อยู่ภายในขอบเขตการดำเนินการ ๒. เห็นควรกำหนดให้มีรองเลขาธิการตามจำนวนไม่เกิน ๒ คน	มาตรา ๒๒ ให้สถาบันมีเลขาธิการหนึ่งคน ซึ่งคณะกรรมการแต่งตั้งรับผิดชอบในการบริหารสถาบันต่อคณะกรรมการ และให้มีรองเลขาธิการซึ่งแต่งตั้งจากพนักงานของสถาบัน คนหนึ่งหรือหลายคนตามที่คณะกรรมการกำหนด คณะกรรมการเป็นผู้มีอำนาจสรรหา แต่งตั้ง และถอดถอนเลขาธิการ การแต่งตั้งเลขาธิการและการดำรงตำแหน่งให้เป็นไปตามสัญญาจ้าง เลขาธิการได้รับเงินเดือนและสิทธิประโยชน์ตามที่คณะกรรมการกำหนด	มีการปรับแก้ไข โดยกำหนดระยะเวลาสรรหาเลขาธิการให้มีความชัดเจน เพื่อความต่อเนื่องในการบริหารงานของสถาบันฯ

ร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... (ฉบับที่ คกก. บจธ. ปรับแก้และใช้รับฟังความคิดเห็น)	ผลการรับฟังความคิดเห็น	ร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... (ฉบับที่ คกก. บจธ. เห็นชอบในการประชุม ครั้งที่ ๓/๒๕๖๔)	คำชี้แจง
		ในการแต่งตั้งเลขาธิการให้ดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่มีเหตุต้องแต่งตั้งเลขาธิการ และหากมีเหตุจำเป็นให้คณะกรรมการขยายระยะเวลาได้อีกไม่เกินหกสิบวันหากดำเนินการไม่แล้วเสร็จภายในระยะเวลาดังกล่าว ให้คณะกรรมการรายงานผลให้รัฐมนตรี เพื่อรายงานคณะรัฐมนตรี เพื่อพิจารณา	
มาตรา ๒๐ เลขาธิการต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้ (๑) มีสัญชาติไทย (๒) มีอายุไม่ต่ำกว่าสี่สิบปีบริบูรณ์ และไม่เกินหกสิบห้าปีบริบูรณ์ (๓) สามารถทำงานให้แก่สถาบันได้เต็มเวลา (๔) เป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์เหมาะสมกับกิจการของสถาบัน	๑. เห็นควรแก้ไขมาตรา ๒๐ (๒) ในเรื่องอายุเลขาธิการ เป็น "มีอายุไม่ต่ำกว่า ๒๕ ปีบริบูรณ์ และไม่เกิน ๗๕ ปีบริบูรณ์ และเพิ่ม "หรือเป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้ง แต่ไม่เกิน ๖๕ ปีบริบูรณ์" หรือ "อายุไม่เกิน ๖๐ ปีบริบูรณ์" หรือ "อายุไม่ต่ำกว่า ๔๐ ปีบริบูรณ์ และไม่เกิน ๖๐ ปีบริบูรณ์" ๒. เห็นควรกำหนดมาตรา ๒๐ (๒) แยกออกเป็นอีกอนุมาตรา กรณีที่มีการทุจริตทาง	มาตรา ๒๓ เลขาธิการต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้ (๑) มีสัญชาติไทย (๒) มีอายุไม่ต่ำกว่าสี่สิบห้าปีบริบูรณ์ และไม่เกินหกสิบห้าปีบริบูรณ์ (๓) สามารถทำงานให้แก่สถาบันได้เต็มเวลา (๔) เป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์เหมาะสมกับกิจการของสถาบัน	มีการปรับแก้ไข โดยกำหนดช่วงอายุให้มีความเหมาะสมสอดคล้องกับระยะเวลาและประสบการณ์ด้านการทำงาน

ร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... (ฉบับที่ คกก. บจธ. ปรับแก้และใช้รับฟังความคิดเห็น)	ผลการรับฟังความคิดเห็น	ร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... (ฉบับที่ คกก. บจธ. เห็นชอบในการประชุม ครั้งที่ ๓/๒๕๖๔)	คำชี้แจง
ตามที่กำหนดไว้ในวัตถุประสงค์และอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ (๕) ไม่เป็นบุคคลล้มละลายหรือไม่เคยเป็นบุคคลล้มละลายทุจริต คนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ (๖) ไม่เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำความผิดโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ (๗) ไม่เป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น กรรมการหรือผู้ดำรงตำแหน่งซึ่งรับผิดชอบการบริหารพรรคการเมือง ที่ปรึกษาพรรคการเมือง หรือเจ้าหน้าที่พรรคการเมือง (๘) ไม่เคยถูกไล่ออก ปลดออก หรือให้ออกจากราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ	การเมืองทั้งระดับประเทศหรือท้องถิ่นแล้ว ไม่ควรเป็นเลขาธิการ แม้จะยังไม่มีคำพิพากษาให้จำคุก ๓. เห็นว่าการกำหนดในมาตรา ๒๐ (๑๒) เป็นการกำหนดที่กว้างเกินไป จึงเสนอให้บัญญัติเป็นกรอบเฉพาะผู้จัดการหรือกรรมการให้องค์กรชุมชนที่เกี่ยวข้องหรือผู้มีส่วนได้เสียกับพระราชบัญญัตินี้เท่านั้น	ตามที่กำหนดไว้ในวัตถุประสงค์และอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ (๕) ไม่เป็นบุคคลล้มละลายหรือไม่เคยเป็นบุคคลล้มละลายทุจริต คนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ (๖) ไม่เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำความผิดโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ (๗) ไม่เป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น กรรมการหรือผู้ดำรงตำแหน่งซึ่งรับผิดชอบการบริหารพรรคการเมือง ที่ปรึกษาพรรคการเมือง หรือเจ้าหน้าที่พรรคการเมือง (๘) ไม่เคยถูกไล่ออก ปลดออก หรือให้ออกจากราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจเพราะทุจริตต่อหน้าที่หรือถือว่า	

ร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... (ฉบับที่ คกก. บจธ. ปรับแก้และใช้รับฟังความคิดเห็น)	ผลการรับฟังความคิดเห็น	ร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... (ฉบับที่ คกก. บจธ. เห็นชอบในการประชุม ครั้งที่ ๓/๒๕๖๔)	คำชี้แจง
เพราะทุจริตต่อหน้าที่หรือถือว่ากระทำการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ (๙) ไม่เป็นผู้บริหารของรัฐวิสาหกิจ หน่วยงานของรัฐ หรือองค์การมหาชน (๑๐) ไม่เป็นข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำ พนักงานหรือลูกจ้างของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือหน่วยงานของรัฐ หรือผู้ปฏิบัติงานขององค์การมหาชน (๑๑) ไม่เป็นผู้มีส่วนได้เสียในกิจการที่กระทำกับสถาบัน หรือในกิจการที่เป็นการแข่งขันกับกิจการของสถาบัน ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม (๑๒) ไม่เป็นกรรมการ ผู้จัดการ หรือผู้มีอำนาจในการจัดการขององค์กรชุมชน		กระทำการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ (๙) ไม่เป็นผู้บริหารของรัฐวิสาหกิจ หน่วยงานของรัฐ หรือองค์การมหาชน (๑๐) ไม่เป็นข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำ พนักงานหรือลูกจ้างของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือหน่วยงานของรัฐ หรือผู้ปฏิบัติงานขององค์การมหาชน (๑๑) ไม่เป็นผู้มีส่วนได้เสียในกิจการที่กระทำกับสถาบัน หรือในกิจการที่เป็นการแข่งขันกับกิจการของสถาบัน ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม (๑๒) ไม่เป็นกรรมการ ผู้จัดการ หรือผู้มีอำนาจในการจัดการขององค์กรชุมชน	

ร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... (ฉบับที่ คกก. บจธ. ปรับแก้และใช้รับฟังความคิดเห็น)	ผลการรับฟังความคิดเห็น	ร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... (ฉบับที่ คกก. บจธ. เห็นชอบในการประชุม ครั้งที่ ๓/๒๕๖๔)	คำชี้แจง
มาตรา ๒๑ ให้เลขาธิการมีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสี่ปี และอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้ แต่จะดำรงตำแหน่งเกินสองวาระติดต่อกันไม่ได้	๑. เห็นควรให้มีการกำหนดบัญชีสำรองของกรรมการผู้แทนภาคประชาชน เพื่อกรณีที่ถูกถอดถอน ๒.ในการกำหนดวาระดำรงตำแหน่งของเลขาธิการ เห็นควรกำหนดให้ดำรงตำแหน่งได้ ๓ วาระ เนื่องอาจการดำรงตำแหน่งได้ ๒ วาระ อาจเป็นการผู้ขาดการดำรงตำแหน่ง	มาตรา ๒๔ ให้เลขาธิการมีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสี่ปี และอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้ แต่จะดำรงตำแหน่งเกินสองวาระติดต่อกันไม่ได้	ไม่มีการปรับแก้ไข
มาตรา ๒๒ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ เลขาธิการพ้นจากตำแหน่งเมื่อ (๑) ตาย (๒) ลาออก (๓) ออกตามกรณีที่กำหนดไว้ในข้อตกลงระหว่างคณะกรรมการกับเลขาธิการ (๔) คณะกรรมการให้ออก เพราะบกพร่องต่อหน้าที่ มีความประพฤติเสื่อมเสียหรือหย่อนความสามารถ	-	มาตรา ๒๕ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ เลขาธิการพ้นจากตำแหน่งเมื่อ (๑) ตาย (๒) ลาออก (๓) ออกตามกรณีที่กำหนดไว้ในข้อตกลงระหว่างคณะกรรมการกับเลขาธิการ (๔) คณะกรรมการให้ออก เพราะบกพร่องต่อหน้าที่ มีความประพฤติเสื่อมเสียหรือหย่อนความสามารถ	ไม่มีการปรับแก้ไข

ร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... (ฉบับที่ คกก. บจธ. ปรับแก้และใช้รับฟังความคิดเห็น)	ผลการรับฟังความคิดเห็น	ร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... (ฉบับที่ คกก. บจธ. เห็นชอบในการประชุม ครั้งที่ ๓/๒๕๖๔)	คำชี้แจง
(๕) เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ (๖) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามสำหรับการเป็นเลขาธิการ มติของคณะกรรมการให้ออกจากตำแหน่งตาม (๕) ต้องประกอบด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนกรรมการที่มีอยู่โดยไม่นับรวมตำแหน่งเลขาธิการ การขาดคุณสมบัติตามมาตรา ๒๐ (๒) ให้ถือว่าเป็นการพ้นจากตำแหน่งตามที่กำหนดเวลาในสัญญาจ้าง		(๕) เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ (๖) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามสำหรับการเป็นเลขาธิการ มติของคณะกรรมการให้ออกจากตำแหน่งตาม ๒๓ (๕) ต้องประกอบด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนกรรมการที่มีอยู่โดยไม่นับรวมตำแหน่งเลขาธิการ การขาดคุณสมบัติตามมาตรา ๒๓ (๒) ให้ถือว่าเป็นการพ้นจากตำแหน่งตามที่กำหนดเวลาในสัญญาจ้าง	
มาตรา ๒๓ ให้เลขาธิการมีหน้าที่และอำนาจดังนี้ (๑) บริหารกิจการของสถาบันให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์และนโยบายของคณะกรรมการและพระราชบัญญัตินี้	-	มาตรา ๒๖ ให้เลขาธิการมีหน้าที่และอำนาจดังนี้ (๑) บริหารกิจการของสถาบันให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์และนโยบายของคณะกรรมการและพระราชบัญญัตินี้	ไม่มีการปรับแก้ใด

ร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... (ฉบับที่ คกก. บจธ. ปรับแก้และใช้รับฟังความคิดเห็น)	ผลการรับฟังความคิดเห็น	ร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... (ฉบับที่ คกก. บจธ. เห็นชอบในการประชุม ครั้งที่ ๓/๒๕๖๔)	คำชี้แจง
(๒) บังคับบัญชาพนักงานและลูกจ้างของสถาบันทุกตำแหน่ง (๓) บรรจุ แต่งตั้ง เลื่อน ลด ตัดเงินเดือนหรือค่าจ้าง ลงโทษทางวินัยพนักงานและลูกจ้าง ตลอดจน ให้พนักงานหรือลูกจ้างออกจากตำแหน่ง ทั้งนี้ ตามระเบียบ หรือข้อบังคับ ที่คณะกรรมการกำหนด (๔) วางระเบียบเกี่ยวกับการดำเนินงานของสถาบัน โดยไม่ขัดหรือแย้งกับข้อบังคับ ระเบียบหรือมติของคณะกรรมการ		(๒) บังคับบัญชาพนักงานและลูกจ้างของสถาบันทุกตำแหน่ง (๓) บรรจุ แต่งตั้ง เลื่อน ลด ตัดเงินเดือน หรือค่าจ้าง ลงโทษทางวินัยพนักงานและลูกจ้างตลอดจน ให้พนักงานหรือลูกจ้างออกจากตำแหน่ง ทั้งนี้ ตามระเบียบ หรือข้อบังคับที่คณะกรรมการกำหนด (๔) วางระเบียบเกี่ยวกับการดำเนินงานของสถาบัน โดยไม่ขัดหรือแย้งกับข้อบังคับ ระเบียบหรือมติของคณะกรรมการ	
มาตรา ๒๔ ในกิจการที่เกี่ยวกับบุคคลภายนอก ให้เลขาธิการเป็นผู้แทนของสถาบันเพื่อการนี้เลขาธิการจะมอบอำนาจให้พนักงานคนใดคนหนึ่งปฏิบัติงานเฉพาะอย่างแทนก็ได้ แต่ต้องไม่ขัดต่อระเบียบ หรือข้อบังคับ ที่คณะกรรมการกำหนด		มาตรา ๒๗ ในกิจการที่เกี่ยวกับบุคคลภายนอก ให้เลขาธิการเป็นผู้แทนของสถาบันเพื่อการนี้เลขาธิการจะมอบอำนาจให้พนักงานคนใดคนหนึ่งปฏิบัติงานเฉพาะอย่างแทนก็ได้ แต่ต้องไม่ขัดต่อระเบียบ หรือข้อบังคับ ที่คณะกรรมการกำหนด	ไม่มีการปรับแก้ไข

ร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... (ฉบับที่ คกก. บจธ. ปรับแก้และใช้รับฟังความคิดเห็น)	ผลการรับฟังความคิดเห็น	ร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... (ฉบับที่ คกก. บจธ. เห็นชอบในการประชุม ครั้งที่ ๓/๒๕๖๔)	คำชี้แจง
นิติกรรมใดที่เลขาธิการหรือผู้รับมอบอำนาจจากเลขาธิการกระทำโดยฝ่าฝืนระเบียบหรือข้อบังคับที่คณะกรรมการกำหนดย่อมไม่ผูกพันสถาบัน เว้นแต่คณะกรรมการจะให้สัตยาบัน		นิติกรรมใดที่เลขาธิการหรือผู้รับมอบอำนาจจากเลขาธิการกระทำโดยฝ่าฝืนระเบียบหรือข้อบังคับที่คณะกรรมการกำหนดย่อมไม่ผูกพันสถาบัน เว้นแต่คณะกรรมการจะให้สัตยาบัน	
มาตรา ๒๕ เมื่อตำแหน่งเลขาธิการว่างลงหรือเลขาธิการไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้รองเลขาธิการเป็นผู้รักษาการแทนหรือทำการแทนเลขาธิการแต่ถ้าไม่มีรองเลขาธิการหรือรองเลขาธิการไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ให้คณะกรรมการแต่งตั้งพนักงานของสถาบันคนหนึ่งเป็นผู้รักษาการแทนหรือทำการแทนเลขาธิการแล้วแต่กรณี ให้ผู้รักษาการแทนหรือทำการแทนเลขาธิการมีอำนาจหน้าที่อย่างเดียวกับเลขาธิการ	-	มาตรา ๒๘ เมื่อตำแหน่งเลขาธิการว่างลง หรือเลขาธิการไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้รองเลขาธิการเป็นผู้รักษาการแทนหรือทำการแทนเลขาธิการแต่ถ้าไม่มีรองเลขาธิการหรือรองเลขาธิการไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ให้คณะกรรมการแต่งตั้งพนักงานของสถาบันคนหนึ่งเป็นผู้รักษาการแทนหรือทำการแทนเลขาธิการแล้วแต่กรณี ให้ผู้รักษาการแทนหรือทำการแทนเลขาธิการมีอำนาจหน้าที่อย่างเดียวกับเลขาธิการ	ไม่มีการปรับแก้ไข

ร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... (ฉบับที่ คกก. บจธ. ปรับแก้และใช้รับฟังความคิดเห็น)	ผลการรับฟังความคิดเห็น	ร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... (ฉบับที่ คกก. บจธ. เห็นชอบในการประชุม ครั้งที่ ๓/๒๕๖๔)	คำชี้แจง
มาตรา ๒๖ เลขาธิการถือว่าเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐและต้องอยู่ภายใต้กฎหมายในการตรวจสอบเช่นเดียวกับเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ	-	มาตรา ๒๙ เลขาธิการถือว่าเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐและต้องอยู่ภายใต้กฎหมายในการตรวจสอบเช่นเดียวกับเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ	ไม่มีการปรับแก้ไข
มาตรา ๒๗ ให้คณะกรรมการเป็นผู้กำหนดอัตราเงินเดือนของเลขาธิการ ตามหลักเกณฑ์ที่คณะรัฐมนตรีกำหนด	-	มาตรา ๓๐ ให้คณะกรรมการเป็นผู้กำหนดอัตราเงินเดือนของเลขาธิการตามหลักเกณฑ์ที่คณะรัฐมนตรีกำหนด	ไม่มีการปรับแก้ไข
มาตรา ๒๘ ผู้ปฏิบัติงานของสถาบันมีสองประเภท คือ (๑) พนักงาน ได้แก่ ผู้ซึ่งปฏิบัติงานโดยได้รับเงินเดือนหรือค่าจ้างจากงบประมาณของสถาบันประเภทงบบุคลากร (๒) ลูกจ้าง ได้แก่ ผู้ซึ่งปฏิบัติงานโดยได้รับค่าจ้างจากงบประมาณของสถาบัน ทั้งนี้ ให้คณะกรรมการกำหนดประเภทของลูกจ้างตามความเหมาะสม	-	มาตรา ๓๑ ผู้ปฏิบัติงานของสถาบันมีสองประเภท คือ (๑) พนักงาน ได้แก่ ผู้ซึ่งปฏิบัติงานโดยได้รับเงินเดือนหรือค่าจ้างจากงบประมาณของสถาบันประเภทงบบุคลากร (๒) ลูกจ้าง ได้แก่ ผู้ซึ่งปฏิบัติงานโดยได้รับค่าจ้างจากงบประมาณของสถาบัน ทั้งนี้ ให้คณะกรรมการกำหนดประเภทของลูกจ้างตามความเหมาะสม	ไม่มีการปรับแก้ไข

ร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... (ฉบับที่ คกก. บจธ. ปรับแก้และใช้รับฟังความคิดเห็น)	ผลการรับฟังความคิดเห็น	ร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... (ฉบับที่ คกก. บจธ. เห็นชอบในการประชุม ครั้งที่ ๓/๒๕๖๔)	คำชี้แจง
มาตรา ๒๙ พนักงานและลูกจ้างของสถาบันต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามดังต่อไปนี้ (๑) มีสัญชาติไทย (๒) มีอายุไม่ต่ำกว่าสิบแปดปีบริบูรณ์ และไม่เกินหกสิบห้าปีบริบูรณ์ (๓) สามารถทำงานให้แก่สถาบันได้เต็มเวลา (๔) มีคุณวุฒิหรือประสบการณ์เหมาะสมกับวัตถุประสงค์และอำนาจหน้าที่ของสถาบัน (๕) ไม่เป็นที่ปรึกษาหรือผู้เชี่ยวชาญซึ่งมีสัญญาจ้างกับสถาบัน (๖) ไม่เป็นข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำ พนักงานหรือลูกจ้างของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือหน่วยงานของรัฐ หรือผู้ปฏิบัติงานขององค์การมหาชน	๑. เห็นควรให้แยกออกเป็นอีกอนุมาตรา ความว่า "กรณีที่มีการทุจริตทางการเมืองทั้งระดับประเทศหรือท้องถิ่นแล้ว ไม่ควรเป็นพนักงานและลูกจ้าง แม้จะยังไม่มีคำพิพากษาให้จำคุก" ๒. เห็นควรกำหนดให้อายุของพนักงานและลูกจ้าง ตามมาตรา ๒๙ (๒) กำหนดว่า "ไม่เกิน ๖๐ บริบูรณ์" ๓. เห็นควรกำหนดเพิ่มเติมมาตรา ๒๙ (๓) ความว่า "มิให้ใช้บังคับแก่ พนักงานชาวต่างประเทศ" ซึ่งชาวต่างประเทศ อาจตั้งเป็นที่ปรึกษาหรืออนุกรรมการในเรื่องที่เกี่ยวข้อง โดยพนักงานลูกจ้างเห็นควรกำหนดให้เป็นคนไทยทั้งหมด	มาตรา ๓๒ พนักงานและลูกจ้างของสถาบันต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้ (๑) มีสัญชาติไทย (๒) มีอายุไม่ต่ำกว่าสิบแปดปีบริบูรณ์ และไม่เกินหกสิบปีบริบูรณ์ ทั้งนี้ สถาบันสามารถขอขยายระยะเวลาได้ไม่เกิน ๖๕ ปี โดยให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด (๓) สามารถทำงานให้แก่สถาบันได้เต็มเวลา (๔) มีคุณวุฒิหรือประสบการณ์เหมาะสมกับวัตถุประสงค์และอำนาจหน้าที่ของสถาบัน (๕) ไม่เป็นที่ปรึกษาหรือผู้เชี่ยวชาญซึ่งมีสัญญาจ้างกับสถาบัน (๖) ไม่เป็นข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำ พนักงานหรือลูกจ้างของส่วน	มีการปรับแก้ไข โดยกำหนดช่วงอายุให้มีความเหมาะสมและชัดเจน สอดคล้องกับระยะเวลาและประสบการณ์ด้านการทำงาน

ร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... (ฉบับที่ คกก. บจธ. ปรับแก้และใช้รับฟังความคิดเห็น)	ผลการรับฟังความคิดเห็น	ร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... (ฉบับที่ คกก. บจธ. เห็นชอบในการประชุม ครั้งที่ ๗/๒๕๖๔)	คำชี้แจง
(๗) ไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๒๐ (๕) (๖) (๗) (๘) (๙) (๑๑) และ (๑๒) ความใน (๑) มิให้ใช้บังคับแก่พนักงานชาวต่างประเทศซึ่งสถาบันจำเป็นต้องจ้างหรือแต่งตั้งตามข้อผูกพันหรือตามลักษณะของกิจการของสถาบัน		ราชการ รัฐวิสาหกิจ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือหน่วยงานของรัฐ หรือผู้ปฏิบัติงานขององค์การมหาชน (๗) ไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๒๓ (๕) (๖) (๗) (๘) (๙) (๑๑) และ (๑๒) ความใน (๑) มิให้ใช้บังคับแก่พนักงานชาวต่างประเทศซึ่งสถาบันจำเป็นต้องจ้างหรือแต่งตั้งตามข้อผูกพันหรือตามลักษณะของกิจการของสถาบัน	
มาตรา ๓๐ พนักงานและลูกจ้างของสถาบันพ้นจากตำแหน่งเมื่อ (๑) ตาย (๒) ลาออก (๓) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามอย่างหนึ่งอย่างใดตามมาตรา ๒๗	เห็นควรปรับแก้ไขมาตรา ๓๐ (๓) เติมความว่า "ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามอย่างหนึ่งอย่างใดตามมาตรา ๒๗" เป็น "ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามอย่างหนึ่งอย่างใดตามมาตรา ๒๗"	มาตรา ๓๓ พนักงานและลูกจ้างของสถาบันพ้นจากตำแหน่งเมื่อ (๑) ตาย (๒) ลาออก (๓) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามอย่างหนึ่งอย่างใดตามมาตรา ๓๒ (๔) ถูกให้ออก เพราะไม่ผ่านการประเมินผลงานตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่	มีการปรับแก้ไข ในส่วนของถ้อยคำเพื่อให้มีความครบถ้วนสมบูรณ์

ร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... (ฉบับที่ คกก. บจธ. ปรับแก้และใช้รับฟังความคิดเห็น)	ผลการรับฟังความคิดเห็น	ร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... (ฉบับที่ คกก. บจธ. เห็นชอบในการประชุม ครั้งที่ ๓/๒๕๖๔)	คำชี้แจง
(๔) ถูกให้ออก เพราะไม่ผ่านการประเมินผลงานตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนดไว้ในระเบียบหรือข้อบังคับ (๕) ถูกไล่ออกหรือปลดออก เพราะผิดวินัยตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนดไว้ในระเบียบหรือข้อบังคับ การขาดคุณสมบัติตามมาตรา ๒๔ (๒) ให้ถือว่าเป็นการพ้นจากตำแหน่งตามที่กำหนดเวลาในสัญญาจ้าง		คณะกรรมการกำหนดไว้ในระเบียบหรือข้อบังคับ (๕) ถูกไล่ออกหรือปลดออก เพราะผิดวินัยตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนดไว้ในระเบียบหรือข้อบังคับ การขาดคุณสมบัติตามมาตรา ๓๒ (๒) ให้ถือว่าเป็นการพ้นจากตำแหน่งตามที่กำหนดเวลาในสัญญาจ้าง	
หมวด ๔ กองทุนบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน			มีการปรับแก้ไข โดยการตัดหมวดกองทุนออกเพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการเป็นองค์กรไม่แสวงหากำไร โดยนำส่วนของเงินทุนและรายได้ตลอดจนรายได้และรายรับของสถาบัน ไม่ต้องส่ง
มาตรา ๓๑ ให้จัดกองทุนขึ้นกองทุนหนึ่ง เรียกว่า "กองทุนบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน" อยู่ในสถาบัน มีวัตถุประสงค์ เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานตามวัตถุประสงค์ของสถาบันดังต่อไปนี้	๑. เห็นควรกำหนดจำนวนงบประมาณในการดำเนินการควรกำหนดให้ชัดเจน และตั้งเพดานเบื้องต้นให้สอดรับกับความต้องการของเกษตรกรที่ได้รับความเดือดร้อน เช่น ร้อยละ ๐.๕ จากงบประมาณแผ่นดิน เพื่อการจัดสาธารณูปโภค หรือโครงสร้างพื้นฐาน		

ร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... (ฉบับที่ คกก. บจธ. ปรับแก้และใช้รับฟังความคิดเห็น)	ผลการรับฟังความคิดเห็น	ร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... (ฉบับที่ คกก. บจธ. เห็นชอบในการประชุม ครั้งที่ ๓/๒๕๖๔)	คำชี้แจง
(๑) เพื่อไถ่หรือไถ่ถอนที่ดินคืนจากการขายฝาก หรือจำนอง (๒) เพื่อจัดซื้อที่ดิน (๓) ป้องกันและแก้ไขปัญหาการสูญเสียสิทธิในที่ดินทำกินของเกษตรกรและผู้ยากจน (๔) สนับสนุนและส่งเสริมการจัดตั้งหรือการดำเนินการขององค์กรชุมชน หรือเครือข่ายองค์กรชุมชน เพื่อจัดหาที่ดินหรือจัดการใช้ประโยชน์ในที่ดินอย่างมีศักยภาพร่วมกัน (๕) สนับสนุนและส่งเสริมองค์กรชุมชน และเครือข่ายองค์กรชุมชน ให้บริหารจัดการที่ดินร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งที่ดินทำกินและที่ดินสำหรับการอยู่อาศัยในรูปแบบการจัดการที่ดินร่วมกันหรือแบบอื่นที่เหมาะสมอย่างมีส่วนร่วม	๒. คณะกรรมการกองทุนควรเป็นเอกเทศน์ในการบริหารจัดการ ๓. การจัดซื้อที่ดินให้องค์กรชุมชน และการแบ่งให้ใช้ประโยชน์ ควรกำหนดหลักเกณฑ์วิธีการให้ใช้ประโยชน์ เพื่อให้พอเพียงต่อการดำรงชีพของแต่ละครัวเรือน ๔. เห็นควรให้เพิ่มเติม ในมาตรา ๓๓ ความว่า "เพื่อจัดสาธารณูปโภคโครงสร้างพื้นฐานได้แก่ ถนน ระบบไฟฟ้า ระบบน้ำประปา ระบบน้ำเพื่อการเกษตร" ๕. เห็นควรให้เพิ่มเติม ในมาตรา ๓๓ ความว่า "เพื่อการรังวัดแบ่งแปลงที่ดิน เพื่อเกษตรกรรมให้กับเกษตรกรที่ได้รับการจัดที่ดินตามจำนวนแปลงเพื่อเกษตรตามโครงการ" ๖. พระราชบัญญัติการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๖๓ กำหนดให้จัดตั้ง ทุนหมุนเวียน จะต้องดำเนินการตามพระราช		กระทรวงการคลังตามกฎหมายว่าด้วยเงินคงคลังและกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ ทั้งนี้ได้กำหนดเรื่องทุนและรายได้ของสถาบันตามร่างพระราชบัญญัติฯ (ฉบับที่ คกก. เห็นชอบในการประชุมครั้งที่ ๓/๒๕๖๔) ไว้ในหมวด ๒ (มาตรา ๓๐ -๓๘) -

ร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... (ฉบับที่ คกก. บจธ. ปรับแก้และใช้รับฟังความคิดเห็น)	ผลการรับฟังความคิดเห็น	ร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... (ฉบับที่ คกก. บจธ. เห็นชอบในการประชุม ครั้งที่ ๓/๒๕๖๔)	คำชี้แจง
	บัญญัติการบริหารทุนหมุนเวียน พ.ศ. ๒๕๕๘ มาตรา ๓๔ ที่กำหนดให้หน่วยงานของรัฐที่ประสงค์จะจัดตั้งทุนหมุนเวียนเสนอเรื่องต่อคณะกรรม การนโยบายการบริหารทุนหมุนเวียน เพื่อพิจารณาเสนอความเห็นต่อคณะ รัฐมนตรี ดังนั้นการจัดตั้งกองทุนบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน ตามร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและการกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... จึงต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัติดังกล่าวข้างต้น ๗. การซื้อที่ดินจากเอกชนตามมาตรา ๓๑ (๒) เห็นควรให้รัฐจัดซื้อในราคาที่เป็นธรรมและโปร่งใส โดยยึดหลักผลประโยชน์สาธารณะ		

ร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... (ฉบับที่ คกก. บจธ. ปรับแก้และใช้รับฟังความคิดเห็น)	ผลการรับฟังความคิดเห็น	ร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... (ฉบับที่ คกก. บจธ. เห็นชอบในการประชุม ครั้งที่ ๓/๒๕๖๔)	คำชี้แจง
	๗. เห็นควรปรับแก้ไขมาตรา ๓๓ (๗) ความว่า "การสูญเสียสิทธิในที่ดิน" เป็น "การสูญเสียสิทธิในที่ดิน" ๘.การดำเนินการของสถาบันฯ นอกจากจัดหาที่ดิน ควรมีอำนาจในการจัดการเรื่องจัดสาธารณูปโภค หรือโครงสร้างพื้นฐาน โดยอาจให้ อบต. หรือ อบจ. ในพื้นที่มาบูรณาการร่วมกันโดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย ๙.เห็นควรเพิ่มเติมให้กองทุนมีอำนาจหน้าที่ในการจัดสาธารณูปโภค และการรังวัดแบ่งแปลง ๑๐. ตามมาตรา ๓๓ (๙) ในการจัดซื้อที่ดินให้องค์กรชุมชน และการแบ่งให้ใช้ประโยชน์ควรให้พอเพียงต่อการดำรงชีพของแต่ละครัวเรือน เนื่องจากอาจมีการจัดซื้อที่ดินและการแบ่งให้ใช้ประโยชน์ให้แก่องค์กรชุมชน ไม่เพียงพอต่อจำนวนความต้องการที่มีของคนในทุกพื้นที่ โดยประสงค์ให้มีการจัดสรรให้เพียงพอต่อการ		

ร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... (ฉบับที่ ศกก. บจธ. ปรับแก้และใช้รับฟังความคิดเห็น)	ผลการรับฟังความคิดเห็น	ร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... (ฉบับที่ ศกก. บจธ. เห็นชอบในการประชุม ครั้งที่ ๓/๒๕๖๔)	คำชี้แจง
	ดำรงชีพของแต่ละครัวเรือน เพื่อการจัดหาที่ดินหรือจัดการใช้ประโยชน์ในที่ดินมีศักยภาพและเข้าถึงได้ง่ายร่วมกัน ๑๑. เห็นควรให้สถาบันฯ กำหนดงบประมาณในการให้ความช่วยเหลือแก่เกษตรกรที่ยากจนซึ่งไม่มีที่ดินทำกินได้มีแหล่งทุน เพื่อเป็นทุนสินเชื่อ ในการจัดซื้อที่ดินหรือเพื่อไถ่ถอนที่ดินต่อไป		
มาตรา ๓๒ ในการบริหารจัดการกองทุนให้มีคณะกรรมการกองทุนบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน ซึ่งแต่งตั้งโดยคณะกรรมการ คณะกรรมการกองทุนบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืนมีหน้าที่อำนาจควบคุมดูแลกิจการของกองทุน ตามที่คณะกรรมการให้ความเห็นชอบ หรือมอบหมาย	๓. เห็นควรให้คณะกรรมการกองทุนเป็นเอกเทศน์ ในการบริหารจัดการ เนื่องจากต้องการให้คณะกรรมการกองทุน มีอำนาจในการบริหารจัดการ ให้ความเห็นชอบในการควบคุมดูแลกิจการของกองทุน โดยไม่จำเป็นต้องได้รับความเห็นชอบหรือมอบหมายจากคณะกรรมการ	-	

ร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... (ฉบับที่ คกก. บจธ. ปรับแก้และใช้รับฟังความคิดเห็น)	ผลการรับฟังความคิดเห็น	ร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... (ฉบับที่ คกก. บจธ. เห็นชอบในการประชุม ครั้งที่ ๑/๒๕๖๔)	คำชี้แจง
คณะกรรมการกองทุนบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืนพ้นจากตำแหน่งเมื่อเลขาธิการพ้นจากตำแหน่ง และให้นำความในมาตรา ๒๑ มาใช้บังคับโดยอนุโลม	๒. เห็นควรให้ตัดคณะกรรมการกองทุนออก โดยกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ ๓. การกำหนดวาระการดำรงตำแหน่งของเลขาธิการกับคณะกรรมการกองทุน เห็นควรกำหนดแยกจากกัน เพื่อให้การดำเนินการของกองทุนฯต่อเนื่อง ๔. การกำหนดให้การบริหารจัดการกองทุนมีคณะกรรมการกองทุนบริหารจัดการตามความเห็นของคณะกรรมการนั้น อาจเป็นการดำเนินการซ้ำซ้อนหรือกำหนดให้เป็นกองภายในแล้วเสนอให้คณะกรรมการพิจารณา		
มาตรา ๓๓ กองทุนประกอบด้วยเงินและทรัพย์สิน ดังต่อไปนี้ (๓) เงินที่รัฐบาลจัดสรรให้เป็นทุนประเดิมจัดตั้งกองทุน	๑. เห็นควรกำหนดให้รัฐบาล จัดเงินประทุนเดิม เป็นจำนวนที่แน่นอนและชัดเจน เช่น ๖,๐๐๐ ล้านบาทต่อปี	-	

ร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... (ฉบับที่ คกก. บจธ. ปรับแก้และใช้รับฟังความคิดเห็น)	ผลการรับฟังความคิดเห็น	ร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... (ฉบับที่ คกก. บจธ. เห็นชอบในการประชุม ครั้งที่ ๓/๒๕๖๔)	คำชี้แจง
(๒) ภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างที่มีกฎหมายกำหนดให้จัดสรรเป็นของกองทุน (๓) เงินอุดหนุนที่รัฐบาลจัดสรรให้จากงบประมาณแผ่นดิน (๔) เงินหรือทรัพย์สินจากภาคเอกชน หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือองค์กรอื่น รวมทั้งจากต่างประเทศ หรือองค์การระหว่างประเทศ และเงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้อุทิศให้ (๕) เงินหรือรายได้จากการดำเนินการของกองทุน ตามวัตถุประสงค์ของกฎหมายนี้ (๖) ดอกผลของเงินหรือรายได้จากทรัพย์สินของกองทุน (๗) ค่าธรรมเนียม ค่าบำรุง ค่าตอบแทน ค่าบริการ หรือรายได้จากการดำเนินงานตามวัตถุประสงค์ของกองทุน (๘) รายได้อื่น	๒. เห็นควรให้กำหนดสัดส่วนจากภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างที่มีกฎหมายกำหนดให้จัดสรรเป็นของกองทุนให้ชัดเจน ๓. ตามมาตรา ๓๓ (๒) ที่กำหนดให้ภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างเป็นทรัพย์สินของกองทุนบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมนั้น มีข้อสังเกตว่าการกำหนดเช่นนั้นจะกระทบกับวัตถุประสงค์ในการออกกฎหมายการจัดเก็บภาษีที่ดินหรือไม่ และจะกระทบกับงบประมาณของท้องถิ่นที่มีความจำเป็นต้องใช้เงินภาษีในการพัฒนาท้องถิ่นหรือไม่อย่างไร		

ร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... (ฉบับที่ คกก. บจธ. ปรับแก้และใช้รับฟังความคิดเห็น)	ผลการรับฟังความคิดเห็น	ร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... (ฉบับที่ คกก. บจธ. เห็นชอบในการประชุม ครั้งที่ ๓/๒๕๖๔)	คำชี้แจง
รายได้ตามมาตรานี้ และรายได้ของสถาบันให้นำส่งเข้ากองทุน โดยไม่ต้องส่งกระทรวงการคลังตามกฎหมายว่าด้วยเงินคงคลังและกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ			
มาตรา ๓๙ รายรับของกองทุน ไม่ต้องนำส่งคลังเป็นรายได้แผ่นดิน ในกรณีที่มีเหตุจำเป็นหรือสมควร สถาบันโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการอาจนำรายได้ของสถาบันในจำนวนที่เห็นสมควรส่งคลังเป็นรายได้แผ่นดิน	๑. ตามมาตรา ๓๙ เห็นควรให้ตัดคำว่า "กรณีที่มีเหตุจำเป็นหรือสมควร สถาบันโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการอาจนำรายได้ของสถาบันในจำนวนที่เห็นสมควรส่งคลังเป็นรายได้แผ่นดิน" เนื่องจากไม่จำเป็นต้องส่งเข้าคลัง ให้เป็นของกองทุนสถาบันต่อไป ๒. การตราร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... มีวัตถุประสงค์เพื่อจัดตั้งหน่วยงานของรัฐขึ้นใหม่เพื่อให้เป็นไปตามบทบัญญัติแห่งพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันบริหารจัดการที่ดิน(องค์การมหาชน) พ.ศ. ๒๕๕๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ที่กำหนดให้มีการจัดตั้ง	-	

ร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... (ฉบับที่ คกก. บจธ. ปรับแก้และใช้รับฟังความคิดเห็น)	ผลการรับฟังความคิดเห็น	ร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... (ฉบับที่ คกก. บจธ. เห็นชอบในการประชุม ครั้งที่ ๓/๒๕๖๔)	คำชี้แจง
	ธนาคารที่ดินหรือองค์กรอื่น เพื่อทำหน้าที่จัดเก็บข้อมูลที่ดินหน่วยงานของภาครัฐองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นและเอกชนที่ไม่ได้ใช้ประโยชน์และจัดซื้อที่ดินเอกชน เพื่อนำมาจัดสรรให้เกษตรกรหรือผู้ประสงค์จะใช้ประโยชน์ในที่ดินได้เช่า เช่าซื้อหรือเข้าทำประโยชน์ และสนับสนุนทางการเงินแก่การปฏิรูปเพื่อการเกษตรกรรม แต่โดยที่การจัดตั้งสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน จะต้องมีการจัดสรรงบประมาณเพื่อดำเนินการต่างๆตามที่กฎหมายกำหนดเข้าข่ายเป็นการตรากฎหมายที่จะก่อให้เกิดภาระทางการเงินการคลังของรัฐซึ่งต้องพิจารณาถึงความคุ้มค่า ต้นทุนและผลประโยชน์เสถียรภาพและความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคมตลอดจนความยั่งยืนทางการคลังของรัฐนอกจากนั้น การจัดตั้งกองทุนบริหารจัดการที่ดินและการกระจาย		

ร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... (ฉบับที่ คกก. บจธ. ปรับแก้และใช้รับฟังความคิดเห็น)	ผลการรับฟังความคิดเห็น	ร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... (ฉบับที่ คกก. บจธ. เห็นชอบในการประชุม ครั้งที่ ๓/๒๕๖๔)	คำชี้แจง
	การถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืนในสถาบันและการกำหนดให้รายได้ของสถาบันและกองทุนไม่ต้องส่งคลังเป็นรายได้แผ่นดิน เป็นการเสนอกฎหมายที่กำหนดหน่วยงานของรัฐไม่ต้องนำเงินรายได้หรือเงินอื่นใดส่งคลังตามกฎหมายว่าด้วยเงินคงคลังและกฎหมายว่าด้วยวินัยการเงินการคลังของรัฐ ซึ่งต้องได้รับความเห็นชอบจากกระทรวงการคลังก่อนเสนอกฎหมายต่อคณะรัฐมนตรี ตามนัยมาตรา ๗ และมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๗ และมาตรา ๒๕ (กรมบัญชีกลาง)		
มาตรา ๓๔ การใช้จ่ายของกองทุนให้เป็นไปเพื่อวัตถุประสงค์ตามมาตรา ๖และเพื่อการบริหารสถาบัน	-	-	
หมวด ๕ การดำเนินงานของสถาบัน			
ส่วนที่ ๑ การบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครอง			

ร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... (ฉบับที่ คกก. บจธ. ปรับแก้และใช้รับฟังความคิดเห็น)	ผลการรับฟังความคิดเห็น	ร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... (ฉบับที่ คกก. บจธ. เห็นชอบในการประชุม ครั้งที่ ๓/๒๕๖๔)	คำชี้แจง
มาตรา ๓๖ ให้สถาบันดำเนินการบริหารจัดการที่ดินเพื่อการเกษตร และที่ดินเพื่ออยู่อาศัยแก่เกษตรกร ผู้ยากจน ชุมชน และองค์กรชุมชนตามวัตถุประสงค์ของสถาบัน ทั้งนี้ ในการบริหารจัดการที่ดินให้สถาบันมีอำนาจจัดสรรที่ดินด้วย การดำเนินงานของสถาบันอาจก่อให้เกิดเงินหรือรายได้จากการดำเนินงานตามวัตถุประสงค์ของสถาบัน	๑. เห็นควรให้สถาบันแก้ปัญหาเรื่องของการใช้ประโยชน์ในที่ดินมากเกินไปจนขยายพื้นที่เกษตรหรือเมือง ซึ่งส่งผลกระทบต่อสภาพสิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรม ๒. เห็นควรกำหนดวิธีการและการดำเนินการเร่งด่วน ให้แก่ผู้เปราะบางทางสังคม ผู้ยากไร้ยากจน ที่อาศัยอยู่ในที่สาธารณะประโยชน์ ที่ดินเสื่อมโทรม และใช้เป็นที่อยู่อาศัยและที่ทำกิน โดยดำเนินการจัดสรรให้เป็นธรรม และสนับสนุนอุปโภคบริโภค ๓.ประสงค์ให้รัฐจัดสรรที่ดินให้แก่ประชาชนได้มีโอกาสเป็นเจ้าของที่ดิน โดยวิธีการผ่อนชำระระยะยาว จำกัดการครอบครองที่ดินจำนวนไม่เกิน ๕ – ๑๐ ไร่ ต่อครอบครัว	มาตรา ๓๔ ให้สถาบันดำเนินการบริหารจัดการที่ดินเพื่อการเกษตร และที่ดินเพื่ออยู่อาศัยแก่เกษตรกร ผู้ยากจน ชุมชน และองค์กรชุมชนตามวัตถุประสงค์ของสถาบัน ทั้งนี้ ในการบริหารจัดการที่ดินให้สถาบันมีอำนาจจัดสรรที่ดินด้วย การดำเนินงานของสถาบันอาจก่อให้เกิดเงินหรือรายได้จากการดำเนินงานตามวัตถุประสงค์ของสถาบัน	ไม่มีการปรับแก้ไข
มาตรา ๓๗ ที่ดินที่สถาบันจะนำมาใช้ประโยชน์เพื่อดำเนินการเพื่อบริหารจัดการและกระจายการถือครอง ได้แก่	๓. เห็นควรให้สถาบันฯ เข้าถึงปัญหาของที่ดินทำกินของกลุ่มชาติพันธุ์ และปัญหาเรื่อง	มาตรา ๓๕ ที่ดินที่สถาบันจะนำมาใช้ประโยชน์เพื่อดำเนินการเพื่อบริหารจัดการและกระจายการถือครอง ได้แก่	ไม่มีการปรับแก้ไข

ร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... (ฉบับที่ คกก. บจธ. ปรับแก้และใช้รับฟังความคิดเห็น)	ผลการรับฟังความคิดเห็น	ร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... (ฉบับที่ คกก. บจธ. เห็นชอบในการประชุม ครั้งที่ ๓/๒๕๖๔)	คำชี้แจง
(๑) ที่ดินที่หน่วยงานของรัฐที่ผู้มีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบการบริหารจัดการที่ดินนั้นๆ มอบหมาย (๒) ที่ดินที่ได้มาจากการเช่า (๓) ที่ดินที่เจ้าของหรือผู้ครอบครองทำสัญญามอบหมายให้จัดหาประโยชน์แทนเจ้าของหรือผู้ครอบครอง (๔) ที่ดินที่เหมาะสมจะนำมาดำเนินการจัดให้เกษตรกรหรือผู้ยากจนโดยเข้าไถ่ถอนหรืออุดหนุนสินเชื่อหรือที่ดินที่กลับคืนมายังสถาบันเนื่องจากทรัพย์จำนองหลุด (๕) ที่ดินที่สถาบันได้มาโดยการรับโอน ซื้อ จัดหา หรือแลกเปลี่ยน (๖) ที่ดินตามที่คณะรัฐมนตรีมอบหมาย	ผลกระทบต่อเขตป่าสงวน-ป่าอนุรักษ์-เขตอุทยานและเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า ๒. เห็นควรขอให้สถาบันฯ ได้รับการยกเว้นค่าธรรมเนียมการแบ่งแปลงการจัดสรรที่ดิน ๓. เห็นควรกำหนดขอบเขต คุณสมบัติของผู้ที่ได้รับความช่วยเหลือให้ชัดเจน รวมถึงผลประโยชน์ที่กลุ่มเป้าหมายจะได้รับความช่วยเหลือ ๔.ตามมาตรา ๓๗ (๓) การนำที่ดินที่หน่วยงานของรัฐ ที่ผู้มีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบการบริหารจัดการที่ดินนั้น มอบหมาย นำมาจัดให้ใช้ประโยชน์ในที่ดิน ซึ่งในที่ดินของรัฐแต่ละประเภท แต่ละหน่วยงานจะมีระเบียบกฎหมายในการบริหารจัดการ และเป็นการใช้ประโยชน์ตามวัตถุประสงค์โดยวัตถุประสงค์หนึ่ง ซึ่งในการที่จะขอใช้นั้นต้องปฏิบัติตามระเบียบของกฎหมายของหน่วยงานนั้นๆ ด้วย ประกอบกับ	(๑) ที่ดินที่หน่วยงานของรัฐที่ผู้มีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบการบริหารจัดการที่ดินนั้น ๆ มอบหมาย (๒) ที่ดินที่ได้มาจากการเช่า (๓) ที่ดินที่เจ้าของหรือผู้ครอบครองทำสัญญามอบหมายให้จัดหาประโยชน์แทนเจ้าของหรือผู้ครอบครอง (๔) ที่ดินที่เหมาะสมจะนำมาดำเนินการจัดให้เกษตรกรหรือผู้ยากจนโดยเข้าไถ่ถอนหรืออุดหนุนสินเชื่อหรือที่ดินที่กลับคืนมายังสถาบันเนื่องจากทรัพย์จำนองหลุด (๕) ที่ดินที่สถาบันได้มาโดยการรับโอน ซื้อ จัดหา หรือแลกเปลี่ยน (๖) ที่ดินตามที่คณะรัฐมนตรีมอบหมาย	

ร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... (ฉบับที่ คกก. บจธ. ปรับแก้และใช้รับฟังความคิดเห็น)	ผลการรับฟังความคิดเห็น	ร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... (ฉบับที่ คกก. บจธ. เห็นชอบในการประชุม ครั้งที่ ๓/๒๕๖๔)	หมายเหตุ
	ในการจัดการที่ดินของรัฐในขณะนี้คณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ (คทช.) ได้มีนโยบายในการนำที่ดินของรัฐจัดที่ดินให้กับชุมชนให้กับราษฎรผู้ยากไร้ไม่มีที่ดินทำกินได้ใช้ประโยชน์ในที่ดินของรัฐอยู่แล้ว โดยในการดำเนินการของสถาบัน ตาม มาตรา ๓๗ – ๓๘ จะเป็นการดำเนินงานซ้ำซ้อนกับการดำเนินงานของ คทช. หรือไม่		
มาตรา ๓๘ การจัดให้ใช้ประโยชน์ในที่ดินของสถาบันกระทำได้โดย (๑) ให้เช่า (๒) ให้เช่าซื้อ (๓) ให้ใช้ประโยชน์ ตามเงื่อนไขและระยะเวลาที่คณะกรรมการกำหนด (๔) ให้ใช้ประโยชน์ในรูปแบบของการถือกรรมสิทธิ์ร่วมระหว่างรัฐกับประชาชน	๓. มีข้อคิดเห็นว่า "การจัดให้ใช้ประโยชน์ในที่ดินของสถาบันกระทำได้โดยให้เช่าซื้อ" ตามมาตรา ๓๘ (๒) นั้น ไม่ได้ระบุว่าผู้ใดสามารถเช่าซื้อที่ดินของสถาบันซึ่งเป็นที่ดินของรัฐ และที่ดินดังกล่าวอาจตกเป็นกรรมสิทธิ์ส่วนบุคคลได้ ดังนั้น จึงควรระบุให้ชัดเจนว่า เฉพาะองค์กรชุมชนที่สามารถเช่าซื้อที่ดินของสถาบันได้	มาตรา ๓๖ การจัดให้ใช้ประโยชน์ในที่ดินของสถาบันกระทำได้โดย (๑) ให้เช่า (๒) ให้เช่าซื้อ (๓) ให้ใช้ประโยชน์ ตามเงื่อนไขและระยะเวลาที่คณะกรรมการกำหนด (๔) ให้ใช้ประโยชน์ในรูปแบบของการบริหารร่วมกันระหว่างรัฐกับประชาชน	ไม่มีการปรับแก้ไข

ร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... (ฉบับที่ คกก. บจธ. ปรับแก้และใช้รับฟังความคิดเห็น)	ผลการรับฟังความคิดเห็น	ร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... (ฉบับที่ คกก. บจธ. เห็นชอบในการประชุม ครั้งที่ ๓/๒๕๖๔)	คำชี้แจง
ทั้งนี้ ให้ดำเนินการสอดคล้องกับประเภทของที่ดินด้วย กรณีเป็นที่ดินของหน่วยงานรัฐ ที่ดินราชพัสดุ หรือที่ดินที่สถาบันไม่มีกรรมสิทธิ์จะจัดการให้ใช้ประโยชน์ได้ตามที่คณะกรรมการกำหนด		ทั้งนี้ ให้ดำเนินการสอดคล้องกับประเภทของที่ดินด้วย กรณีเป็นที่ดินของหน่วยงานรัฐ ที่ดินราชพัสดุ หรือที่ดินที่สถาบันไม่มีกรรมสิทธิ์จะจัดการให้ใช้ประโยชน์ได้ตามที่คณะกรรมการกำหนด	
มาตรา ๓๙ การกำหนดอัตราค่าเช่าหรือค่าเช่าซื้อ ให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการกำหนด โดยพิจารณาถึงต้นทุนทางการเงินและประโยชน์ทางสังคมประกอบด้วย การเช่า เช่าช่วง ให้เช่า ให้เช่าช่วง หรือเช่าซื้อ ตามวรรคหนึ่ง ห้ามมิให้ทำสัญญาเป็นกำหนดเวลาเกินห้าสิบปี การต่อสัญญาอาจทำได้แต่จะต่อสัญญาเกินสี่สิบเก้าปีนับแต่วันครบห้าสิบปีไม่ได้	๑. การกำหนดอัตราค่าเช่าหรือเช่าซื้อ เป็นอัตราดอกเบี้ยเริ่มร้อยละ ๐.๐๓ – ๐.๕ โดยอาจมีการกำหนดเงื่อนไข และควรให้มีการผ่อนส่งหรือจ่ายระยะยาว ๒. เห็นควรให้เพิ่มเติม ความว่า "เพื่อช่วยเหลือเกษตรแบบไม่แสวงหากำไร และให้เกษตรสามารถเข้าถึงที่ดินได้" ๓. ตามมาตรา ๓๙ วรรคสอง เห็นควรกำหนดอายุการเช่าให้เหลือ ๓๐ ปี เพื่อให้สอดคล้องกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ๔. เห็นควรกำหนดรูปแบบการใช้ประโยชน์ในที่ดินผิดวัตถุประสงค์ให้ชัดเจน	**มาตรา ๓๙** การกำหนดอัตราค่าเช่าหรือค่าเช่าซื้อ ให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการกำหนด โดยพิจารณาถึงต้นทุนทางการเงินและประโยชน์ทางสังคมประกอบด้วย เพื่อช่วยเหลือเกษตรกรโดยไม่เป็นการแสวงหาผลกำไรและให้เกษตรกรหรือผู้ยากจนสามารถเข้าถึงที่ดินได้ การเช่า เช่าช่วง ให้เช่า ให้เช่าช่วง หรือเช่าซื้อ ตามวรรคหนึ่ง ห้ามมิให้ทำสัญญาเป็นกำหนดเวลาเกินห้าสิบปี การต่อสัญญาอาจทำได้แต่จะต่อสัญญาเกินสี่สิบเก้าปีนับแต่วันครบห้าสิบปีไม่ได้	มีการปรับแก้ไข โดยเพิ่มเติมบทบัญญัติให้มีความชัดเจน ที่มุ่งเน้นดำเนินการตามวัตถุประสงค์ในการช่วยเหลือเกษตรกรหรือผู้ยากจน และเป็นหน่วยงานที่ไม่แสวงหาผลกำไร โดยกำหนดระยะเวลาการเช่า เช่าช่วง ให้เช่า ให้เช่าช่วง หรือเช่าซื้อ ให้สอดคล้องกับกลุ่มเป้าหมายและการพัฒนาที่ดินที่ต้องมีระยะเวลา

ร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... (ฉบับที่ คกก. บจธ. ปรับแก้และใช้รับฟังความคิดเห็น)	ผลการรับฟังความคิดเห็น	ร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... (ฉบับที่ คกก. บจธ. เห็นชอบในการประชุม ครั้งที่ ๓/๒๕๖๔)	คำชี้แจง
	๕. การให้เช่า/การให้เช่าช่วง ไม่ควรมีระยะเวลาเกิน ๓๐ ปี หากนานเกินไป จะขัดกับหลักที่จะมุ่งกระจายการถือครองที่ดิน		ดำเนินการยาวขึ้นกว่าประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์
มาตรา ๔๐ กรณีการใช้ประโยชน์ในที่ดินไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์แห่งพระราชบัญญัตินี้ ให้สถาบันพิจารณาดำเนินการตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด	-	มาตรา ๓๙ กรณีการใช้ประโยชน์ในที่ดินไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์แห่งพระราชบัญญัตินี้ ให้สถาบันพิจารณาดำเนินการตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด	ไม่มีการปรับแก้ใข
มาตรา ๔๑ ให้สถาบันดำเนินการหรือประสานความร่วมมือกับภาครัฐหรือภาคเอกชนในการพัฒนาที่ดิน เพื่อจัดทำระบบสาธารณูปโภค และปรับปรุงคุณภาพที่ดิน รวมถึงเทคโนโลยีทางการเกษตรในการพัฒนาที่ดิน ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่คณะกรรมการประกาศกำหนด	๓. สถาบันฯ ต้องมีการบรูณาการทำงานกับกรมธนารักษ์ การรถไฟ หรือหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง ๒. เห็นควรให้สถาบันฯ สนับสนุนและพัฒนาที่ดิน ให้มีระบบน้ำ ไฟฟ้า เครื่องอุปโภค เพื่อให้การถือครองที่ดินเป็นไปอย่างยั่งยืน	มาตรา ๓๙ ให้สถาบันดำเนินการหรือประสานความร่วมมือกับภาครัฐหรือภาคเอกชนในการบริหารจัดการที่ดินเพื่อจัดทำระบบสาธารณูปโภค และปรับปรุงคุณภาพที่ดิน รวมถึงเทคโนโลยีทางการเกษตรในการพัฒนาที่ดิน ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่คณะกรรมการประกาศกำหนด	ไม่มีการปรับแก้ใข เนื่องจากการบริหารจัดการที่ดินตามคำนิยามมีความหมายรวมถึงการพัฒนาที่ดินด้วยแล้ว
มาตรา ๔๒ บรรดาอสังหาริมทรัพย์ที่สถาบันได้กรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองมาโดยมีผู้อุทิศให้หรือได้มาโดยการซื้อ การเช่า	๑. เนื่องจากตาม พ.ร.บ. ที่ราชพัสดุ ๒๕๖๒ มาตรา ๗ "อสังหาริมทรัพย์ดังต่อไปนี้ไม่ใช่ที่ราชพัสดุ (๔) กำหนดว่า อสังหาริมทรัพย์ของ	มาตรา ๔๐ บรรดาอสังหาริมทรัพย์ที่สถาบันได้กรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองมาโดยมีผู้อุทิศให้หรือได้มาโดยการซื้อ การเช่า	ไม่มีการปรับแก้ใข ซึ่งการที่อสังหาริมทรัพย์ที่สถาบันฯ ได้กรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครอง

ร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... (ฉบับที่ ๓๓๓. บจธ. ปรับแก้และใช้รับฟังความคิดเห็น)	ผลการรับฟังความคิดเห็น	ร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... (ฉบับที่ ๓๓๓. บจธ. เห็นชอบในการประชุม ครั้งที่ ๓/๒๕๖๔)	คำชี้แจง
การเช่าซื้อ หรือโดยผลของนิติกรรมสัญญาให้ที่ดินนั้นตกเป็นกรรมสิทธิ์หรือการครอบครองของสถาบัน โดยสถาบันสามารถนำไปใช้ประโยชน์ตามวัตถุประสงค์ของสถาบันได้ โดยไม่ถือว่าที่ดินดังกล่าวเป็นที่ดินราชพัสดุ ที่ดินหรือสิทธิในการถือครองที่ดินที่ได้จากสถาบันอาจถูกเพิกถอนสิทธิ หรือถูกจำกัดการใช้ประโยชน์ หรือกำหนดเงื่อนไขการเปลี่ยนมือหรือกำหนดคุณสมบัติของผู้รับโอนได้ ทั้งนี้ตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด ที่ดินเอกชนที่ได้รับการสนับสนุนจากสถาบัน หากไม่ได้ใช้ประโยชน์แล้วต้องขายคืนสถาบัน ตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการกำหนด	องค์การมหาชน จึงได้มาโดยมีผู้อุทิศให้ หรือโดยการซื้อหรือแลกเปลี่ยนจากรายได้หรือทรัพย์สินขององค์การการมหาชนนั้น โดยไม่ได้ใช้เงินงบประมาณแผ่นดินหรือเงินอุดหนุนจากรัฐบาล" ดังนั้น กรณีที่สถาบันฯ ได้กรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองมาโดยการซื้อการเช่าซื้อจากเงินที่รัฐบาลจัดสรรให้จากงบประมาณแผ่นดิน ที่ดินนั้นจะต้องตกเป็นกรรมสิทธิ์ของกระทรวงการคลังเป็นที่ราชพัสดุ ๒. ตามความในมาตรา ๔๒ บรรทัดอสังหาริมทรัพย์ไม่ได้หมายความว่า ที่ดินอย่างเดียว แต่หมายความรวมถึง ที่ดินที่อยู่อาศัย, สำนักงาน, อาคาร, ไม้ยืนต้น ทั้งนี้ ตอนท้ายบรรทัดที่สองของบทบัญญัติ ระบุว่าให้หมายถึงที่ดินเท่านั้น ให้เป็นกรรมสิทธิ์ของสถาบันฯ	การเช่าซื้อ หรือโดยผลของนิติกรรมสัญญาให้ที่ดินนั้นตกเป็นกรรมสิทธิ์หรือการครอบครองของสถาบัน โดยสถาบันสามารถนำไปใช้ประโยชน์ตามวัตถุประสงค์ของสถาบันได้ โดยไม่ถือว่าที่ดินดังกล่าวเป็นที่ดินราชพัสดุ ที่ดินหรือสิทธิในการถือครองที่ดินที่ได้จากสถาบันอาจถูกเพิกถอนสิทธิ หรือถูกจำกัดการใช้ประโยชน์ หรือกำหนดเงื่อนไขการเปลี่ยนมือ หรือกำหนดคุณสมบัติของผู้รับโอนได้ ทั้งนี้ ตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด ที่ดินเอกชนที่ได้รับการสนับสนุนจากสถาบัน หากไม่ได้ใช้ประโยชน์แล้วต้องขายคืนสถาบัน ตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการกำหนด	มาโดยมีผู้อุทิศให้หรือได้มาโดยการซื้อ การเช่า การเช่าซื้อ ไม่เป็นที่ราชพัสดุ เนื่องจากตามพระราชบัญญัติที่ราชพัสดุ พ.ศ. ๒๕๖๒ มาตรา ๙ (๗) กำหนดให้อสังหาริมทรัพย์ที่มีกฎหมายเฉพาะบัญญัติยกเว้นไม่ให้ถือเป็นที่ราชพัสดุ จึงจำเป็นต้องกำหนดเรื่องดังกล่าวไว้ให้มีความชัดเจน

ร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... (ฉบับที่ คกก. บจธ. ปรับแก้และใช้รับฟังความคิดเห็น)	ผลการรับฟังความคิดเห็น	ร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... (ฉบับที่ คกก. บจธ. เห็นชอบในการประชุม ครั้งที่ ๓/๒๕๖๔)	คำชี้แจง
มาตรา ๔๓ ทรัพย์สินของสถาบันไม่อยู่ในความรับผิดแห่งการบังคับคดีและห้ามบุคคลโดยอายุความขึ้นเป็นข้อต่อสู้กับสถาบันในเรื่องทรัพย์สินที่สถาบันได้มาตามพระราชบัญญัตินี้	มีความเห็นว่าระหว่างการดำเนินคดีแพ่งทางสถาบันฯ จะมีกลไกช่วยเหลือในการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทเกี่ยวกับที่ดินของเกษตรกรได้	มาตรา ๔๑ ทรัพย์สินของสถาบันไม่อยู่ในความรับผิดแห่งการบังคับคดีและห้ามบุคคลโดยอายุความขึ้นเป็นข้อต่อสู้กับสถาบันในเรื่องทรัพย์สินที่สถาบันได้มาตามพระราชบัญญัตินี้	ไม่มีการปรับแก้
มาตรา ๔๔ ในกิจการของสถาบันที่เกี่ยวข้องกับกิจการที่กฎหมายกำหนดให้มีการจดทะเบียนในอสังหาริมทรัพย์หรือทรัพยสิทธิอันเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์ ให้สถาบันและคู่สัญญาได้รับยกเว้นไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียมและอากรนั้น	เห็นควรดำเนินการขอให้ได้รับการยกเว้นค่าธรรมเนียมการแบ่งแปลงการจัดสรรที่ดิน	มาตรา ๔๒ ในกิจการของสถาบันที่เกี่ยวข้องกับกิจการที่กฎหมายกำหนดให้มีการจดทะเบียนในอสังหาริมทรัพย์หรือทรัพยสิทธิอันเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์ ให้สถาบันและคู่สัญญาได้รับยกเว้นไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียมและอากรนั้น	ไม่มีการปรับแก้
มาตรา ๔๕ ในกิจการของสถาบันให้ได้รับการยกเว้นภาษีทุกประเภท	๑. ตามมาตรา ๔๕ ในกิจการของสถาบันฯ ยกเว้นภาษีเป็นเพราะเพื่อการส่งเสริมการพัฒนาที่ดินหากผู้เข้าโครงการ มีรายได้มากที่ต้องเสียภาษีจะเกิดประโยชน์หรือไม่	มาตรา ๔๓ ในกิจการของสถาบันให้ได้รับการยกเว้นภาษีทุกประเภท ทั้งนี้ โดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลัง	มีการปรับแก้ไข โดยในส่วนของการยกเว้นภาษีจำเป็นจะต้องได้รับความเห็นชอบจากกระทรวงการคลังก่อน

ร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... (ฉบับที่ คกก. บจธ. ปรับแก้และใช้รับฟังความคิดเห็น)	ผลการรับฟังความคิดเห็น	ร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... (ฉบับที่ คกก. บจธ. เห็นชอบในการประชุม ครั้งที่ ๓/๒๕๖๔)	คำชี้แจง
	๒. ไม่เห็นด้วยในเรื่องการยกเว้นภาษี เพราะหากกิจการเป็นการแสวงหากำไรก็เห็นควรให้มีการเสียภาษี		
มาตรา ๔๖ ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานของสถาบัน และค่าใช้จ่ายตามภาระผูกพันของสถาบันให้จ่ายจากเงินสถาบัน ตามระเบียบและข้อบังคับ ที่คณะกรรมการกำหนด	-	มาตรา ๔๔ ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานของสถาบัน และค่าใช้จ่ายตามภาระผูกพันของสถาบันให้จ่ายจากเงินสถาบัน ตามระเบียบ และข้อบังคับ ที่คณะกรรมการกำหนด	ไม่มีการปรับแก้
ส่วนที่ ๒ การป้องกันและการแก้ไขปัญหาการสูญเสียสิทธิ์ในที่ดิน			
มาตรา ๔๗ การป้องกันและแก้ไขปัญหาการสูญเสียสิทธิ์ในที่ดินมีวัตถุประสงค์เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหามิให้เกษตรกรหรือผู้ยากจนสูญเสียสิทธิ์ในที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัย และในกรณีที่เกิดการสูญเสียสิทธิ์แล้วให้สามารถกลับมามีสิทธิในที่ดินดังกล่าวได้ โดยให้สถาบันดำเนินการ ดังต่อไปนี้	๑. เห็นควรปรับแก้ไข จากเดิม "การสูญเสียสิทธิ์ในที่ดิน" เป็น "การสูญเสียสิทธิในที่ดิน" ทั้งมาตรา ๒. เห็นควรสนับสนุนให้มีการบริการจัดการในรูปแบบโฉนดชุมชน เพื่อเป็นหลักประกันไม่ให้ประชาชนสูญเสียสิทธิในที่ดิน ๓. เห็นควรเพิ่มประเด็นในการดำเนินการของสถาบัน มาตรา ๔๗ (๓) (๒) (๓) โดยกำหนด	มาตรา ๔๕ การป้องกันและแก้ไขปัญหาการสูญเสียสิทธิในที่ดินมีวัตถุประสงค์เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหามิให้เกษตรกรหรือผู้ยากจนสูญเสียสิทธิในที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัย และในกรณีที่เกิดการสูญเสียสิทธิแล้วให้สามารถกลับมามีสิทธิในที่ดินดังกล่าวได้ โดยให้สถาบันดำเนินการ ดังต่อไปนี้	มีการปรับแก้ไข โดยการซื้อที่ดินที่เคยเป็นกรรมสิทธิ์ของเกษตรกรหรือผู้ยากจนแต่ได้สูญเสียสิทธิเพราะการจำนองขายฝาก หรือถูกบังคับคดีขายทอดตลาดไปแล้ว ไม่เกิน ๑๐ ปี นั้น เนื่องจากมีเกษตรกรและผู้ยากจนมีความเดือดร้อนจาก

ร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... (ฉบับที่ คกก. บจธ. ปรับแก้และใช้รับฟังความคิดเห็น)	ผลการรับฟังความคิดเห็น	ร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... (ฉบับที่ คกก. บจธ. เห็นชอบในการประชุม ครั้งที่ ๓/๒๕๖๔)	คำชี้แจง
(๑) ไถ่ถอนที่ดินจากการจำนองหรือขายฝาก จากผู้รับจำนองหรือผู้รับซื้อฝากซึ่งยังอยู่ในอายุสัญญา (๒) ให้สินเชื่อเพื่อการคงสิทธิในที่ดิน (๓) ซื้อที่ดินที่เคยเป็นกรรมสิทธิ์ของเกษตรกรและผู้ยากจนแต่ได้สูญเสียสิทธิ์เพราะการจำนองหรือขายฝากไปแล้วไม่เกิน ๓๐ ปี (๔) ซื้อที่ดินที่อยู่ในระหว่างการบังคับคดีหรือจะถูกบังคับคดี การให้ความช่วยเหลือตาม (๓) (๓) และ (๔) เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาการสูญเสียสิทธิ์ในที่ดิน ให้สามารถดำเนินการได้โดยการให้เช่าหรือให้เช่าซื้อกับผู้ที่เข้าไปช่วยเหลือตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการกำหนด กรณีที่เกษตรกรหรือผู้ยากจนยังไม่มีความพร้อมที่จะเช่าหรือเช่าซื้อ สถาบันจะจัดให้	จำนวนที่ดินและอัตราวงเงินไว้ด้วยว่าสถาบันฯ จะดำเนินการไถ่ถอนหรือซื้อที่ดินได้ภายในขอบเขตอย่างไร ๔. การกำหนดอัตราดอกเบี้ยประชาชนในส่วนการให้สินเชื่อ การให้เช่าซื้อ ไว้ในพระราชบัญญัตินี้ ควรอยู่ในอัตราที่ต่ำ เช่น ไม่เกินร้อยละ ๑ ควรกำหนดอัตราดอกเบี้ยประชาชนให้มีความน้อย เนื่องจากสถาบันฯ มีหน้าที่ในการช่วยเหลือเกษตรกรหรือผู้ยากจน ซึ่งหมายความถึงผู้มีรายได้น้อยเกือบทุกคน ดังนั้นย่อมไม่สามารถที่จะมีรายได้มากเพื่อจะนำไปการชำระอัตราดอกเบี้ยที่มีจำนวนมากได้ ๕. ตามมาตรา ๔๗ (๒) มีความเห็นว่าเกษตรกรหรือผู้ยากจน ถ้าให้ได้รับการสนับสนุนสินเชื่อแล้วจะสามารถชำระเงินได้หรือไม่ ๖. เห็นควรให้ปรับแก้ไข มาตรา ๔๗ (๓) จาก “และ” เป็น “หรือ” ความว่า “ซื้อที่ดินที่เคย	(๑) ไถ่ถอนที่ดินจากการจำนองหรือขายฝาก จากผู้รับจำนองหรือผู้รับซื้อฝากซึ่งยังอยู่ในอายุสัญญา (๒) ให้สินเชื่อเพื่อการคงสิทธิในที่ดิน (๓) ซื้อที่ดินที่เคยเป็นกรรมสิทธิ์ของเกษตรกรหรือผู้ยากจนแต่ได้สูญเสียสิทธิเพราะการจำนองหรือขายฝากหรือถูกบังคับคดีขายทอดตลาดไปแล้วไม่เกิน ๓๐ ปี (๔) ซื้อที่ดินที่อยู่ในระหว่างการบังคับคดีหรือจะถูกบังคับคดี การให้ความช่วยเหลือตาม (๑) (๓) และ (๔) เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาการสูญเสียสิทธิในที่ดิน ให้สามารถดำเนินการได้โดยการให้เช่าหรือให้เช่าซื้อกับผู้ที่เข้าไปช่วยเหลือ ตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการกำหนด กรณีที่เกษตรกรหรือผู้ยากจนยังไม่มีความพร้อมที่จะเช่าหรือเช่าซื้อ สถาบันจะจัดให้	กรณีปัญหาการถูกสืบทรัพย์บังคับคดียึดที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง ขายทอดตลาดไปแล้วเป็นจำนวนมาก และปัจจุบัน บจธ. ได้ให้ความช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจนที่ประสบปัญหาในเรื่องอยู่แล้ว

ร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... (ฉบับที่ คกก. บจธ. ปรับแก้และใช้รับฟังความคิดเห็น)	ผลการรับฟังความคิดเห็น	ร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... (ฉบับที่ คกก. บจธ. เห็นชอบในการประชุม ครั้งที่ ๓/๒๕๖๔)	คำชี้แจง
เกษตรกรหรือผู้ยากจนใช้ประโยชน์ในที่ดินเป็นการชั่วคราวได้ ทั้งนี้ ตามระยะเวลาและเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด	เป็นกรรมสิทธิ์ของเกษตรกรและผู้ยากจน แต่ได้สูญเสียสิทธิเพราะการจำนองหรือขายฝากไปแล้วไม่เกิน ๑๐ ปี" โดยเสนอให้แก้ไขเพิ่มเติมระยะเวลาจาก ๑๐ ปี เป็น ๓๕ ปี ๗. ตามมาตรา ๔๗ (๓) เนื่องจากปัจจุบันมีเกษตรกรที่ได้รับความเดือดร้อนเป็นจำนวนมาก จึงเห็นควรมีการครอบคลุมการช่วยเหลือเกษตรกรผู้สูญเสียสิทธิจากการถูกสืบทรัพย์หรือถูกบังคับขายทอดตลาด ๘. ตามมาตรา ๔๗ (๓) ในกรณีเกษตรหรือผู้ยากจน สูญเสียสิทธิโดยถูกโกงหรือถูกหลอกให้จำนองหรือขายฝาก โดยบุคคลอื่นหรือบุตรหลาน และที่ดินยังมิได้ขายทอดตลาดหรือโอนกรรมสิทธิ์ไปยังบุคคลที่สาม เห็นควรให้ได้รับความช่วยเหลือโดยไม่กำหนดระยะเวลา เนื่องจากกรณีดังกล่าว เกษตรกรหลายรายไม่	เกษตรกรหรือผู้ยากจนใช้ประโยชน์ในที่ดินเป็นการชั่วคราวได้ ทั้งนี้ ตามระยะเวลาและเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด	

ร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... (ฉบับที่ คกก. บจธ. ปรับแก้และใช้รับฟังความคิดเห็น)	ผลการรับฟังความคิดเห็น	ร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... (ฉบับที่ คกก. บจธ. เห็นชอบในการประชุม ครั้งที่ ๓/๒๕๖๔)	คำชี้แจง
	ทราบว่าคนสูญเสียสิทธิหรือทรานเมื่อถูกบังคับคดีหรือถูกยึดทรัพย์แล้ว		
ส่วนที่ ๓ การสนับสนุนอาชีพ			
มาตรา ๔๘ ให้สถาบันดำเนินการส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาอาชีพแก่เกษตรกรผู้ยากจน ชุมชน หรือองค์กรชุมชนในที่ดิน โดยยึดหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน ตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และเกษตรทฤษฎีใหม่ โดยให้คำนึงถึงศักยภาพและความเหมาะสมของที่ดินประกอบการดำเนินการ ดังต่อไปนี้ (๑) ส่งเสริมและพัฒนาให้มีการจัดระบบการบริหารจัดการที่ดินของตนเอง (๒) สนับสนุนการเสริมสร้างกระบวนการพึ่งพาตนเอง ในด้านการเรียนรู้การสร้างและพัฒนาความคิดริเริ่มเพื่อการแก้ไขปัญหา และเสริมสร้างศักยภาพ และส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียง	๑. กำหนดหลักเกณฑ์ของเศรษฐกิจพอเพียงให้อย่างชัดเจน โดยกำหนดให้มีความหลากหลายในการเกษตร ๒. เห็นควรให้ภาคประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดหลักเกณฑ์การออกกฎหมายลำดับรอง ๓. การสนับสนุนอาชีพ ควรมีการส่งเสริมทั้งวิธีการผลิต การแปรรูปสินค้า ส่งเสริมการตลาด ควรที่จะสนับสนุนอาชีพของเกษตรกรให้มีความหลากหลายมากยิ่งขึ้น รวมถึงขั้นตอนและวิธีการต่างๆ เพื่อให้มีความครอบคลุมในทุกๆ ขั้นตอนในการประกอบอาชีพของเกษตรกร รวมถึงสนับสนุนอาชีพคนเมือง โดยไม่จำกัดแค่การเกษตรกรรม	มาตรา ๔๖ ให้สถาบันดำเนินการส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาอาชีพแก่เกษตรกรผู้ยากจน ชุมชน หรือองค์กรชุมชนในที่ดิน โดยยึดหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืนตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และเกษตรทฤษฎีใหม่ โดยให้คำนึงถึงศักยภาพและความเหมาะสมของที่ดิน และศักยภาพของเกษตรกรผู้ยากจน ชุมชน หรือองค์กรชุมชนในที่ดิน ประกอบการดำเนินการ ดังต่อไปนี้ (๑) ส่งเสริมและพัฒนาให้มีการจัดระบบการบริหารจัดการที่ดินของตนเอง (๒) สนับสนุนการเสริมสร้างกระบวนการพึ่งพาตนเอง ในด้านการเรียนรู้การสร้างและพัฒนาความคิดริเริ่มเพื่อการแก้ไขปัญหา และ	มีการปรับแก้ไข โดยการเพิ่มเติมถ้อยคำให้มีความครบถ้วน การดำเนินการส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาอาชีพแก่เกษตรกรผู้ยากจน ชุมชน หรือองค์กรชุมชนในที่ดิน ต้องดำเนินการโดยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย ประกอบกับการสนับสนุนต้องมีการดำเนินการในเรื่องการตลาด การแปรรูปผลผลิตและสนับสนุนอาชีพในกลุ่มคนเมือง ทั้งนี้ โดยให้ความสำคัญกับการสนับสนุนเครื่องมือทางการเกษตร การ

ร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... (ฉบับที่ คกก. บจธ. ปรับแก้และใช้รับฟังความคิดเห็น)	ผลการรับฟังความคิดเห็น	ร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... (ฉบับที่ คกก. บจธ. เห็นชอบในการประชุม ครั้งที่ ๓/๒๕๖๔)	คำชี้แจง
(๓) เป็นแหล่งเงินทุนเพื่อพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้ (๔) ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาอาชีพเกษตรกรรมอื่นใด ตามวัตถุประสงค์ของพระราชบัญญัตินี้ การสนับสนุนอาชีพแก่เกษตรกร ผู้ยากจน ชุมชน หรือองค์กรชุมชนตามมาตรานี้ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการประกาศกำหนด	๔.เห็นควรส่งเสริมให้มีการสนับสนุนสินเชื่อหรือให้เปล่าในการสร้างนวัตกรรม เกี่ยวกับอุปกรณ์ เทคโนโลยี บุคลากรในการให้ความรู้ของผลผลิตทางการเกษตร เพื่อให้เกษตรกรสามารถเริ่มประกอบอาชีพได้ทันที เป็นการลดระยะเวลาและงบประมาณในการลงทุน พร้อมทั้งส่งเสริมให้มีบุคลากรผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ เข้าให้ความรู้ในเรื่องของผลผลิตทางการเกษตร เพื่อให้เกษตรกร มีความรู้ความเข้าใจในการทำการเกษตรมากยิ่งขึ้น ไม่ให้เกิดผลเสียในเรื่องการทำการเกษตร ๕. เห็นควรให้กำหนดเรื่องการสนับสนุนอาชีพในวัตถุประสงค์ของสถาบันฯ เพื่อให้มีความชัดเจนในบทบาทและหน้าที่ของสถาบันฯ	เสริมสร้างศักยภาพ และส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียง (๓) เป็นแหล่งเงินทุนเพื่อพัฒนาอาชีพนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการเกษตรที่ก้าวหน้า เพื่อสร้างงาน สร้างรายได้ (๔) ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาอาชีพเกษตรกรรมอื่นใด ตามวัตถุประสงค์ของพระราชบัญญัตินี้ การสนับสนุนอาชีพแก่เกษตรกร ผู้ยากจน ชุมชน หรือองค์กรชุมชนตามมาตรานี้ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการประกาศกำหนด	สร้างนวัตกรรมในเรื่องอุปกรณ์เทคโนโลยีเพื่อการเกษตรกร เพราะลดภาระค่าใช้จ่ายของเกษตรกร และคำนึงถึงเงินทุนเพื่อการส่งเสริมเกษตรกร
ส่วนที่ ๔ งานวิชาการ งานวิจัย			

ร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... (ฉบับที่ คกก. บจธ. ปรับแก้และใช้รับฟังความคิดเห็น)	ผลการรับฟังความคิดเห็น	ร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... (ฉบับที่ คกก. บจธ. เห็นชอบในการประชุม ครั้งที่ ๓/๒๕๖๔)	คำชี้แจง
มาตรา ๔๙ ให้สถาบันส่งเสริมการศึกษาค้นคว้างานวิชาการ งานวิจัยและนวัตกรรม สร้างเสริมองค์ความรู้ พัฒนากลไกการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ ตลอดจนสนับสนุนการนำผลงานวิจัยและนวัตกรรมไปใช้ในการบริหารจัดการที่ดิน ทั้งเชิงเศรษฐกิจและสังคม เพื่อให้เกิดการพัฒนาประเทศ ให้มีการกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน การสนับสนุนเงินทุนเพื่อการดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการประกาศกำหนด	๓. นอกจากสถาบันการศึกษา เห็นควรเปิดกว้างให้สถาบันการวิจัย หรือหน่วยงานเอกชน หรือเอกชนอื่นในการทำงานวิชาการ หรืองานวิจัย ควรที่จะให้สถาบันการวิจัย หรือหน่วยงานเอกชนหรือเอกชนอื่น หรือการวิจัยจากภาคชุมชน เข้าร่วมทำงานวิชาการ หรืองานวิจัยของสถาบันฯ เพื่อเปิดโอกาสให้รับฟังความคิดเห็นในหลายแง่มุม ซึ่งอาจจะทำให้การดำเนินการเป็นไปด้วยความมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ๒. เห็นควรให้ส่งเสริมการศึกษาวิจัยในเรื่องของเกษตรกรผู้ยากไร้ที่ไม่ได้รับสิทธิในที่ดินและปัญหาที่ดินป่าไม้ ๓. เห็นควรให้ผลักดันการวิจัยศึกษาปัญหาได้อย่างตรงจุด และการเข้าแก้ไขปัญหาเห็นควรให้สถาบันฯ คำนึงถึงปัญหาในแต่ละพื้นที่ได้	มาตรา ๔๗ ให้สถาบันส่งเสริมการศึกษาค้นคว้างานวิชาการ งานวิจัยและนวัตกรรม สร้างเสริมองค์ความรู้ พัฒนากลไกการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ ตลอดจนสนับสนุนการนำผลงานวิจัยและนวัตกรรมไปใช้ในการบริหารจัดการที่ดิน ทั้งเชิงเศรษฐกิจและสังคม เพื่อให้เกิดพัฒนาประเทศ ให้มีการกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน การสนับสนุนเงินทุนเพื่อการดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการประกาศกำหนด	ไม่มีการปรับแก้

ร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... (ฉบับที่ คกก. บจธ. ปรับแก้และใช้รับฟังความคิดเห็น)	ผลการรับฟังความคิดเห็น	ร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... (ฉบับที่ คกก. บจธ. เห็นชอบในการประชุม ครั้งที่ ๓/๒๕๖๑)	คำชี้แจง
	อย่างแท้จริง และแก้ไขปัญหาให้สอดคล้องกับบริบทในพื้นที่นั้นๆ		
-	-	มาตรา ๔๘ ในกรณีที่จำเป็นต้องได้ข้อมูลหรือมีการศึกษาเรื่องใด คณะกรรมการจะขอให้สถาบันจ้างบุคคลหรือสถาบันซึ่งมีความรู้ความเชี่ยวชาญดำเนินการในเรื่องนั้นได้ตามที่จำเป็น หรือจะแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวแทนก็ได้ โดยต้องคำนึงถึง ความคุ้มค่าและประสิทธิภาพที่จะเกิดขึ้น ทั้งนี้ ก่อนการจ้างหรือแต่งตั้ง คณะกรรมการต้องกำหนด เป้าหมาย ผลสัมฤทธิ์ และระยะเวลาของการปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวไว้ให้ชัดเจน	มีการปรับแก้ไข โดยการเพิ่มเติมบทบัญญัติมาตราดังกล่าว ในการกำหนดวิธีการได้มาซึ่งข้อมูลเพื่อให้สะดวกต่อการดำเนินงานตามพระราชบัญญัตินี้
หมวด ๖ การบัญชี การตรวจสอบ การประเมินผลงาน และการรายงาน			
มาตรา ๕๐ การบัญชีของสถาบัน ให้จัดทำตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการกำหนดซึ่งต้องเป็นไปตามมาตรฐานการบัญชี และต้องจัดให้มีการตรวจสอบภายในเกี่ยวกับการเงิน การบัญชี	๓. ตามมาตรา ๕๐ นอกจากกำหนดให้มีการประเมินผลการใช้จ่ายเงินและทรัพย์สินของสถาบันฯ แล้วนั้น เห็นควรเพิ่มเติม "การประเมินผลการดำเนินงานของสถาบันฯ ซึ่ง	มาตรา ๔๙ การบัญชีของสถาบัน ให้จัดทำตามหลักเกณฑ์ที่ คณะกรรมการกำหนด ซึ่งต้องเป็นไปตามมาตรฐานการบัญชี และต้องจัดให้มีการตรวจสอบภายในเกี่ยวกับการเงิน	ไม่มีการปรับแก้ไข

ร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... (ฉบับที่ คกก. บจธ. ปรับแก้และใช้รับฟังความคิดเห็น)	ผลการรับฟังความคิดเห็น	ร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... (ฉบับที่ คกก. บจธ. เห็นชอบในการประชุม ครั้งที่ ๓/๒๕๖๔)	คำชี้แจง
และการพัสดุของสถาบัน ตลอดจนรายงานผลการตรวจสอบให้คณะกรรมการทราบอย่างน้อยปีละครั้ง ในการตรวจสอบภายใน ให้มีพนักงานของสถาบันทำหน้าที่เป็นผู้ตรวจสอบภายในโดยเฉพาะ และให้รับผิดชอบขึ้นตรงต่อคณะกรรมการตรวจสอบและคณะกรรมการตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด ในการแต่งตั้ง โยกย้าย เลื่อนเงินเดือน เลื่อนตำแหน่ง และลงโทษทางวินัยของผู้ตรวจสอบภายใน ให้เลขาธิการและคณะกรรมการตรวจสอบพิจารณาร่วมกันแล้วเสนอให้คณะกรรมการให้ความเห็นชอบก่อนจึงดำเนินการได้	แสดงถึงหน่วยงาน ทั้งในด้านประสิทธิผล ประสิทธิภาพ และการพัฒนาองค์กร รวมถึงรายละเอียดอื่นๆ ตามที่คณะกรรมการฯ กำหนด" โดยควรจัดมีการประเมินทุกปี หรือตามที่คณะกรรมการกำหนด ๒. ในการตรวจสอบและประเมินผลงานที่ดินเห็นควรกำหนดให้หน่วยงานผู้ประเมิน ต้องมีความเข้าใจในการบริหารงานของสถาบันฯ ความอิสระ และความคล่องตัวของสถาบันฯ ๓. ในการตรวจสอบและประเมินผลต้องมีความชัดเจน และจัดให้ประชาชนสามารถเข้าถึงได้โดยไม่ปิดบังข้อมูล รวมถึงเปิดช่องทางให้ประชาชนเรียกร้องสิทธิตามที่เกี่ยวข้องได้	การบัญชีและการพัสดุของสถาบัน ตลอดจนรายงานผลการตรวจสอบให้คณะกรรมการทราบอย่างน้อยปีละครั้ง ในการตรวจสอบภายใน ให้มีพนักงานของสถาบันทำหน้าที่เป็นผู้ตรวจสอบภายในโดยเฉพาะ และให้รับผิดชอบขึ้นตรงต่อคณะกรรมการตรวจสอบและคณะกรรมการตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด ในการแต่งตั้ง โยกย้าย เลื่อนเงินเดือน เลื่อนตำแหน่ง และลงโทษทางวินัยของผู้ตรวจสอบภายใน ให้เลขาธิการและคณะกรรมการตรวจสอบพิจารณาร่วมกันแล้วเสนอให้คณะกรรมการให้ความเห็นชอบก่อนจึงดำเนินการได้	
มาตรา ๕๑ ให้สถาบันจัดทำงบดุลงบการเงิน และบัญชีทำการส่งผู้สอบบัญชีภายในเก้าสิบวัน นับแต่วันสิ้นปีบัญชีทุกปี	๓ เห็นควรกำหนดให้การบัญชีของสถาบันฯ มีหลักเกณฑ์ตามที่สำนักงานตรวจเงินแผ่นดินกำหนด	มาตรา ๕๐ ให้สถาบันจัดทำงบดุลงบการเงิน และบัญชีทำการส่งผู้สอบบัญชีภายในเก้าสิบวัน นับแต่วันสิ้นปีบัญชีทุกปี	ไม่มีการปรับแก้ไข

ร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... (ฉบับที่ คกก. บจธ. ปรับแก้และใช้รับฟังความคิดเห็น)	ผลการรับฟังความคิดเห็น	ร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... (ฉบับที่ คกก. บจธ. เห็นชอบในการประชุม ครั้งที่ ๓/๒๕๖๔)	คำชี้แจง
ให้สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินหรือบุคคลภายนอกตามที่คณะกรรมการแต่งตั้งโดยความเห็นชอบของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินเป็นผู้สอบบัญชีและประเมินผลการใช้จ่ายเงินและ ทรัพย์สินของสถาบัน โดยให้แสดงความคิดเห็นเป็นข้อวิเคราะห์ว่าการใช้จ่ายดังกล่าวเป็นไปตามวัตถุประสงค์ ประหยัด และได้ผลตามเป้าหมายเพียงใด แล้วทำบันทึกรายงานผลการสอบบัญชีเสนอต่อคณะกรรมการของสถาบันทุกรอบปี แล้วทำรายงานผลการสอบบัญชีเสนอต่อคณะกรรมการภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันสิ้นปีงบประมาณแผ่นดินทุกปี เพื่อการนี้ ให้ผู้สอบบัญชีมีอำนาจตรวจสอบสรรพสมุดบัญชีและเอกสารหลักฐานต่าง ๆ ของสถาบัน สอบถามเลขาธิการ รองเลขาธิการ ผู้ตรวจสอบภายใน พนักงาน	๒. ในการจัดทำงบดุลงบการเงิน เห็นควรให้สถาบันฯ เปิดเผยต่อสาธารณชนเป็นการทั่วไปและสามารถตรวจสอบได้ ๓. เห็นควรให้กำหนดระยะเวลาของการทำรายงานการสอบบัญชี โดยกำหนดให้เสนอต่อคณะกรรมการภายใน ๑๘๐ วันนับแต่วันสิ้นปี ความเห็น ๑๘๐ วัน หรือ ๖ เดือน ดังกล่าว ให้มีความเหมาะสมหรือไม่	ให้สถาบันการตรวจเงินแผ่นดินหรือบุคคลภายนอกตามที่คณะกรรมการแต่งตั้งโดยความเห็นชอบของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินเป็นผู้สอบบัญชีและประเมินผลการใช้จ่ายเงินและทรัพย์สินของสถาบัน โดยให้แสดงความคิดเห็นเป็นข้อวิเคราะห์ว่าการใช้จ่ายดังกล่าวเป็นไปตามวัตถุประสงค์ ประหยัด และได้ผลตามเป้าหมายเพียงใด แล้วทำบันทึกรายงานผลการสอบบัญชีเสนอต่อคณะกรรมการของสถาบันทุกรอบปีแล้วทำรายงานผลการสอบบัญชีเสนอต่อคณะกรรมการภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันสิ้นปีงบประมาณแผ่นดินทุกปี เพื่อการนี้ ให้ผู้สอบบัญชีมีอำนาจตรวจสอบสรรพสมุดบัญชีและเอกสารหลักฐานต่าง ๆ ของสถาบัน สอบถามเลขาธิการ รองเลขาธิการ ผู้ตรวจสอบภายใน พนักงาน	

ร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... (ฉบับที่ คกก. บจธ. ปรับแก้และใช้รับฟังความคิดเห็น)	ผลการรับฟังความคิดเห็น	ร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... (ฉบับที่ คกก. บจธ. เห็นชอบในการประชุม ครั้งที่ ๓/๒๕๖๔)	คำชี้แจง
และลูกจ้าง หรือบุคคลอื่น และเรียกให้ส่งสรรพสมุดบัญชีและเอกสารหลักฐานต่าง ๆ ของสถาบันเป็นการเพิ่มเติมได้ตามความจำเป็น		และลูกจ้าง หรือบุคคลอื่น และเรียกให้ส่งสรรพสมุดบัญชีและเอกสารหลักฐานต่าง ๆ ของสถาบันเป็นการเพิ่มเติมได้ตามความจำเป็น	
มาตรา ๕๒ ให้สถาบันทำรายงานประจำปีเสนอรัฐมนตรีทุกสิ้นปีงบประมาณ รายงานนี้ให้กล่าวถึงผลงานของสถาบันในปีที่ล่วงมาแล้ว บัญชีทำการ พร้อมทั้งรายงานของผู้สอบบัญชี รวมทั้งคำชี้แจงเกี่ยวกับนโยบายของคณะกรรมการ โครงการ และแผนงานที่จะจัดทำในภายหน้า	เห็นควรเพิ่มเติมให้สำนักงานจัดทำรายงานผลการดำเนินงานและรายงานผลการประเมินผลการปฏิบัติงานเสนอคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ (คทช.) ทุกปีงบประมาณเพื่อให้การบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดินของประเทศมีความเป็นเอกภาพ ภายใต้การดำเนินงานของคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ	มาตรา ๕๑ ให้สถาบันทำรายงานประจำปีเสนอรัฐมนตรีทุกสิ้นปีงบประมาณ รายงานนี้ให้กล่าวถึงผลงานของสถาบันในปีที่ล่วงมาแล้ว บัญชีทำการ พร้อมทั้งรายงานของผู้สอบบัญชี รวมทั้งคำชี้แจงเกี่ยวกับนโยบายของคณะกรรมการ โครงการ และแผนงานที่จะจัดทำในภายหน้า	ไม่มีการปรับแก้ไข
มาตรา ๕๓ ให้คณะกรรมการเสนองบแสดงฐานะการเงิน โดยมีคำรับรองการตรวจสอบของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน และทำรายงานแสดงผลการปฏิบัติงานเสนอต่อคณะรัฐมนตรี	-	มาตรา ๕๒ ให้คณะกรรมการเสนองบแสดงฐานะการเงิน โดยมีคำรับรองการตรวจสอบของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน และทำรายงานแสดงผลการปฏิบัติงานและข้อเสนอแนะของคณะกรรมการตามมาตรา ๖ เสนอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อเสนอรัฐสภาเพื่อ	มีการปรับแก้ไขบทบัญญัติ โดยการเรียบเรียงเนื้อหาให้มีความกระชับและมีความชัดเจน

ร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... (ฉบับที่ คกก. บจธ. ปรับแก้และใช้รับฟังความคิดเห็น)	ผลการรับฟังความคิดเห็น	ร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... (ฉบับที่ คกก. บจธ. เห็นชอบในการประชุม ครั้งที่ ๓/๒๕๖๔)	คำชี้แจง
งบแสดงฐานะการเงินและรายงานตามวรรคหนึ่ง ให้รัฐมนตรีนำเสนอรัฐสภาเพื่อทราบและจัดให้มีการประกาศในราชกิจจานุเบกษา		ทราบตามลำดับ และจัดให้มีการประกาศในราชกิจจานุเบกษา	
-	-	มาตรา ๕๓ เพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมประสิทธิภาพการดำเนินงานของสถาบัน และเพื่อให้สถาบันมีความเป็นอิสระในการดำเนินกิจการตามความเหมาะสมภายใต้การกำกับดูแลโดยมีเป้าหมายที่แน่ชัดให้สถาบันอยู่ภายใต้ระบบการประเมินผลของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาและส่งเสริมระบบราชการ	มีการปรับแก้ไข โดยการเพิ่มเติมบทบัญญัติดังกล่าว เพื่อเป็นการกำหนดให้ชัดเจนในส่วนที่ให้สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการเป็นผู้ประเมินผลการดำเนินงานของสถาบันฯ
บทเฉพาะกาล			
มาตรา ๕๔ เมื่อพระราชบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับแล้ว ให้พระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบัน	-	มาตรา ๕๔ เมื่อพระราชบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับแล้ว ให้พระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบัน	ไม่มีการปรับแก้ไข

ร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... (ฉบับที่ คกก. บจธ. ปรับแก้และใช้รับฟังความคิดเห็น)	ผลการรับฟังความคิดเห็น	ร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... (ฉบับที่ คกก. บจธ. เห็นชอบในการประชุม ครั้งที่ ๓/๒๕๖๔)	คำชี้แจง
บริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) พ.ศ. ๒๕๕๔ เป็นอันยกเลิก และให้บรรดากิจการ เงินทรัพย์สิน สิทธิ หนี้ รวมทั้งงบประมาณของสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) ที่มีอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ตกเป็นของสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน		บริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) พ.ศ. ๒๕๕๔ เป็นอันยกเลิก และให้บรรดากิจการ เงินทรัพย์สิน สิทธิ หนี้ รวมทั้งงบประมาณของสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) ที่มีอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ตกเป็นของสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน	
มาตรา ๕๔ ให้คณะกรรมการบริหารสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดินตามพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) พ.ศ. ๒๕๕๔ ที่มีอยู่ในวันก่อนวันที่ พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับเป็นคณะกรรมการบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืนตามพระราชบัญญัตินี้ โดยให้ประธานกรรมการ กรรมการโดยตำแหน่ง กรรมการ	๓. เห็นควรกำหนดให้คณะกรรมการตามมาตรานี้ดำรงตำแหน่งรักษาการ ไม่เกิน ๑๕๐ วันหรือ ๓๘๐ วันจนกว่าจะมีการแต่งตั้งคณะกรรมการชุดใหม่ นับแต่พระราชบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับ ๒. เห็นควรกำหนดให้คณะกรรมการเดิมตามพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) พ.ศ. ๒๕๕๔ หมดวาระไปพร้อมกับพระราชกฤษฎีกาฯ ดังกล่าว	มาตรา ๕๕ ในวาระเริ่มแรกให้คณะกรรมการสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดินตามพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) พ.ศ. ๒๕๕๔ ปฏิบัติหน้าที่คณะกรรมการบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืนตามพระราชบัญญัตินี้ ไปพลางจนกว่าจะมีการแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารจัดการ	มีการปรับแก้ไข โดยกำหนดให้คณะกรรมการบริหารสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดินเป็นคณะกรรมการรักษาการ ๒๔๐ วัน และหลังจากนั้นต้องมีการแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน ซึ่งเป็นชุดใหม่ที่จะทำ

ร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... (ฉบับที่ คกก. บจธ. ปรับแก้และใช้รับฟังความคิดเห็น)	ผลการรับฟังความคิดเห็น	ร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... (ฉบับที่ คกก. บจธ. เห็นชอบในการประชุม ครั้งที่ ๓/๒๕๖๔)	คำชี้แจง
ผู้แทนองค์กรชุมชนและกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิยังคงดำรงตำแหน่ง และปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนครบวาระการดำรงตำแหน่งตามพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) พ.ศ. ๒๕๕๙ การนับวาระการดำรงตำแหน่งของประธานกรรมการ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ และกรรมการผู้แทนภาคประชาชน ในคณะกรรมการตามพระราชบัญญัตินี้ ให้นับรวมวาระการดำรงตำแหน่งประธานกรรมการ กรรมการผู้แทนองค์กรชุมชน และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดินตามพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) พ.ศ. ๒๕๕๙ เป็นวาระการดำรงตำแหน่งตามพระราชบัญญัตินี้ด้วย		ที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืนตามพระราชบัญญัตินี้ โดยให้ดำเนินการสรรหาคณะกรรมการบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืนให้แล้วเสร็จภายในสองร้อยสี่สิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัติฉบับนี้ใช้บังคับ	หน้าที่ในการกำหนดหลักเกณฑ์ต่างๆ ที่จะใช้ในการดำเนินการของสถาบันฯ

ร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... (ฉบับที่ คกก. บจธ. ปรับแก้และใช้รับฟังความคิดเห็น)	ผลการรับฟังความคิดเห็น	ร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... (ฉบับที่ คกก. บจธ. เห็นชอบในการประชุม ครั้งที่ ๓/๒๕๖๔)	คำชี้แจง
มาตรา ๕๖ ให้ผู้อำนวยการสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน ตามพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) พ.ศ. ๒๕๕๔ ซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ เป็นเลขาธิการสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืนตามพระราชบัญญัตินี้จนครบวาระการดำรงตำแหน่งตามพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) พ.ศ. ๒๕๕๔ การนับวาระการดำรงตำแหน่งของเลขาธิการตามวรรคหนึ่ง ให้นับรวมวาระการดำรงตำแหน่งตามพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) พ.ศ. ๒๕๕๔ เป็นวาระการดำรงตำแหน่งตามพระราชบัญญัตินี้ด้วย	ในการกำหนดให้ผู้อำนวยการสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน ตามพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันบริหารจัดการที่ดิน (องค์การมหาชน) พ.ศ. ๒๕๕๔ ซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับให้เลขาธิการสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน ตามพระราชบัญญัตินี้ มีความเห็นว่าจำเป็นต้องพิจารณาคุณสมบัติของผู้อำนวยการสถาบันฯ ตามพระราชกฤษฎีกาและตามสัญญาจ้างนั้น ขัดหรือแย้งกับคุณสมบัติของเลขาธิการสถาบันฯ ตามพระราชบัญญัติฉบับนี้หรือไม่ หากพบว่าขัดหรือแย้งกัน ควรกำหนดเพียงให้ผู้อำนวยการสถาบันฯ "ปฏิบัติหน้าที่เลขาธิการสถาบันฯ" มิใช่ดำรงตำแหน่งเลขาธิการสถาบันฯ	มาตรา ๕๖ ให้ผู้อำนวยการสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน ตามพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) พ.ศ. ๒๕๕๔ ซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ เป็นเลขาธิการสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืนตามพระราชบัญญัตินี้จนครบวาระการดำรงตำแหน่งตามพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) พ.ศ. ๒๕๕๔ การนับวาระการดำรงตำแหน่งของเลขาธิการตามวรรคหนึ่ง ให้นับรวมวาระการดำรงตำแหน่งตามพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) พ.ศ. ๒๕๕๔ เป็นวาระการดำรงตำแหน่งตามพระราชบัญญัตินี้ด้วย	ไม่มีการปรับแก้

ร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... (ฉบับที่ คกก. บจธ. ปรับแก้และใช้รับฟังความคิดเห็น)	ผลการรับฟังความคิดเห็น	ร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... (ฉบับที่ คกก. บจธ. เห็นชอบในการประชุม ครั้งที่ ๓/๒๕๖๔)	คำชี้แจง
มาตรา ๕๗ ให้โอนเจ้าหน้าที่และลูกจ้างของสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) ตามพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) พ.ศ. ๒๕๕๔ ซึ่งปฏิบัติหน้าที่อยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับไปเป็นพนักงานหรือลูกจ้างของสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืนตามพระราชบัญญัตินี้เป็นการชั่วคราว ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้สถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืนดำเนินการคัดเลือกเจ้าหน้าที่หรือลูกจ้างตามวรรคหนึ่ง เพื่อบรรจุเป็นพนักงานหรือลูกจ้างของสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืนต่อไป	เห็นควรให้มีการกำหนดระยะเวลาในการดำเนินการเพิ่มมากขึ้น	มาตรา ๕๗ ให้โอนเจ้าหน้าที่และลูกจ้างของสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) ตามพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) พ.ศ. ๒๕๕๔ ซึ่งปฏิบัติหน้าที่อยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับไปเป็นพนักงานหรือลูกจ้างของสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืนตามพระราชบัญญัตินี้เป็นการชั่วคราว ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้สถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืนดำเนินการประเมินสมรรถนะเจ้าหน้าที่หรือลูกจ้างตามวรรคหนึ่ง เพื่อบรรจุเป็นพนักงานหรือลูกจ้างของ	มีการปรับแก้ไข โดยแก้ไขถ้อยคำให้มีความครบถ้วน และชัดเจน

ร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... (ฉบับที่ คกก. บจธ. ปรับแก้และใช้รับฟังความคิดเห็น)	ผลการรับฟังความคิดเห็น	ร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... (ฉบับที่ คกก. บจธ. เห็นชอบในการประชุม ครั้งที่ ๓/๒๕๖๔)	คำชี้แจง
เจ้าหน้าที่หรือลูกจ้างผู้ใดได้รับการคัดเลือกและบรรจุตามวรรคสอง ให้มีสิทธินับระยะเวลาทำงานที่เคยทำงานอยู่ในสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) ต่อเนื่องรวมกับระยะเวลาทำงานในสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน เจ้าหน้าที่หรือลูกจ้างตามวรรคหนึ่งผู้ใดไม่ประสงค์จะทำงานในสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืนต่อไป หรือไม่ได้รับการคัดเลือกและบรรจุตามวรรคสอง ให้ถือว่าเป็นการเลิกจ้างและให้มีสิทธิได้รับค่าตอบแทนการเลิกจ้างตามระเบียบ ข้อบังคับ ข้อกำหนด หรือประกาศของสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน ในส่วนที่เกี่ยวกับการเลิกจ้างและการ		สถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืนต่อไป เจ้าหน้าที่หรือลูกจ้างผู้ใดผ่านการประเมินสมรรถนะและบรรจุตามวรรคสอง ให้มีสิทธินับระยะเวลาทำงานที่เคยทำงานอยู่ในสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) ต่อเนื่องรวมกับระยะเวลาทำงานในสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน เจ้าหน้าที่หรือลูกจ้างตามวรรคหนึ่งผู้ใดไม่ประสงค์จะทำงานในสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืนต่อไป หรือไม่ผ่านประเมินสมรรถนะตามวรรคสอง ให้ถือว่าเป็นการเลิกจ้างและให้มีสิทธิได้รับค่าตอบแทนการเลิกจ้างตามระเบียบ	

ร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... (ฉบับที่ คกก. บจธ. ปรับแก้และใช้รับฟังความคิดเห็น)	ผลการรับฟังความคิดเห็น	ร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... (ฉบับที่ คกก. บจธ. เห็นชอบในการประชุม ครั้งที่ ๓/๒๕๖๔)	คำชี้แจง
ได้รับค่าตอบแทนการเลิกจ้างดังกล่าว ซึ่งต้องไม่น้อยกว่าที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงาน กฎหมายว่าด้วยการประกันสังคม และกฎหมายว่าด้วยเงินทดแทน แต่สำหรับกรณีการไม่สมัครใจจะทำงานในสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืนต้องแสดงความจำนงภายในสามสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ สำหรับผู้ปฏิบัติงานอื่นของสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) ตามพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) พ.ศ. ๒๕๕๔ ให้เป็นผู้ปฏิบัติงานของสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืนตามพระราชบัญญัตินี้ โดยยังคงเป็นไปตามข้อตกลงและเงื่อนไขที่มีอยู่กับ		ข้อบังคับ ข้อกำหนด หรือประกาศของสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน ในส่วนที่เกี่ยวกับการเลิกจ้างและการได้รับค่าตอบแทนการเลิกจ้างดังกล่าว ซึ่งต้องไม่น้อยกว่าที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงาน กฎหมายว่าด้วยการประกันสังคม และกฎหมายว่าด้วยเงินทดแทนโดยให้นับระยะเวลาที่ปฏิบัติงานชั่วคราวตามความในวรรคแรกคำนวณค่าทดแทนด้วย แต่สำหรับกรณีการไม่สมัครใจจะทำงานในสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืนต้องแสดงความจำนงภายในสามสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ	

ร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... (ฉบับที่ คกก. บจธ. ปรับแก้และใช้รับฟังความคิดเห็น)	ผลการรับฟังความคิดเห็น	ร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... (ฉบับที่ คกก. บจธ. เห็นชอบในการประชุม ครั้งที่ ๓/๒๕๖๔)	คำชี้แจง
สถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) ไปพลางก่อน จนกว่าสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืนจะกำหนดรายละเอียดการคัดเลือกผู้ปฏิบัติงานดังกล่าวขึ้นใหม่ตามพระราชบัญญัตินี้		สำหรับผู้ปฏิบัติงานอื่นของสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) ตามพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) พ.ศ. ๒๕๕๔ ให้เป็นผู้ปฏิบัติงานของสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืนตามพระราชบัญญัตินี้ โดยยังคงเป็นไปตามข้อตกลงและเงื่อนไขที่มีอยู่กับสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) ไปพลางก่อน จนกว่าสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืนจะกำหนดรายละเอียดการคัดเลือกผู้ปฏิบัติงานดังกล่าวขึ้นใหม่ตามพระราชบัญญัตินี้	
มาตรา ๕๘ บรรดาบทบัญญัติแห่งกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ข้อกำหนด ประกาศ คำสั่ง	-	มาตรา ๕๘ บรรดาบทบัญญัติแห่งกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ข้อกำหนด ประกาศ คำสั่ง	ไม่มีการปรับแก้ใด

ร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... (ฉบับที่ คกก. บจธ. ปรับแก้และใช้รับฟังความคิดเห็น)	ผลการรับฟังความคิดเห็น	ร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... (ฉบับที่ คกก. บจธ. เห็นชอบในการประชุม ครั้งที่ ๓/๒๕๖๔)	คำชี้แจง
หรือมติคณะรัฐมนตรีที่อ้างถึงสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) ตามพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) พ.ศ. ๒๕๕๔ ให้ถือว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ข้อกำหนด ประกาศ คำสั่ง หรือมติคณะรัฐมนตรีนั้นอ้างถึงสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืนตามพระราชบัญญัตินี้		หรือมติคณะรัฐมนตรีที่อ้างถึงสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) ตามพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) พ.ศ. ๒๕๕๔ ให้ถือว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ข้อกำหนด ประกาศ คำสั่ง หรือมติคณะรัฐมนตรีนั้นอ้างถึงสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืนตามพระราชบัญญัตินี้	
มาตรา ๕๙ บรรดาระเบียบ ข้อบังคับ ข้อกำหนด หรือประกาศที่ออกตามพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) พ.ศ. ๒๕๕๔ ที่ยังมีผลใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ใช้บังคับได้ต่อไปเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับพระราชบัญญัตินี้ จนกว่าจะมีระเบียบ ข้อบังคับ ข้อกำหนด หรือประกาศที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้	เห็นควรให้มีการกำหนดระยะเวลาในการดำเนินการเพิ่มมากขึ้น	มาตรา ๕๙ บรรดาระเบียบ ข้อบังคับ ข้อกำหนด หรือประกาศที่ออกตามพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) พ.ศ. ๒๕๕๔ ที่ยังมีผลใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ใช้บังคับได้ต่อไปเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับพระราชบัญญัตินี้ จนกว่าจะมีระเบียบ ข้อบังคับ ข้อกำหนด หรือประกาศที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้	ไม่มีการปรับแก้ไข

ร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... (ฉบับที่ คกก. บจธ. ปรับแก้และใช้รับฟังความคิดเห็น)	ผลการรับฟังความคิดเห็น	ร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... (ฉบับที่ คกก. บจธ. เห็นชอบในการประชุม ครั้งที่ ๓/๒๕๖๔)	คำชี้แจง
มาตรา ๖๐ การดำเนินการออกระเบียบข้อบังคับ ข้อกำหนด และประกาศตามพระราชบัญญัตินี้ ให้ดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ หากไม่สามารถดำเนินการได้ให้รัฐมนตรีรายงานเหตุผลที่ไม่อาจดำเนินการได้ต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อทราบ	-	มาตรา ๖๐ การดำเนินการออกระเบียบข้อบังคับ ข้อกำหนด และประกาศตามพระราชบัญญัตินี้ ให้ดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่คณะกรรมการชุดแรกตามพระราชบัญญัตินี้ได้รับการแต่งตั้ง หากไม่สามารถดำเนินการได้ ให้ประธานกรรมการรายงานเหตุผลที่ไม่อาจดำเนินการได้ต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อทราบ	ไม่มีการปรับแก้
ความคิดเห็นอื่นๆ	๓. เห็นควรให้สถาบันฯ ประชาสัมพันธ์หน่วยงานให้ทั่วถึงทั้งประเทศ เนื่องจากส่วนใหญ่ประชาชนยังไม่ทราบว่ามีหน่วยงานที่ช่วยเหลือด้านที่ดินทำกินหรือที่ดินเพื่ออยู่อาศัย ๒. เห็นควรกำหนดให้สถาบันฯ มีอำนาจจัดการที่ดินพิพาทที่มีการใช้ประโยชน์ก่อนการประกาศเขตปฏิรูปที่ดิน	-	-

การวิเคราะห์ความซ้ำซ้อนในการดำเนินงานตามภารกิจหลักด้านที่ดิน ของสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน (สบกต.) กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... มีโครงสร้างของร่างกฎหมายแบ่งออกเป็น ๖๐ มาตรา ๖ หมวด และ ๑ บทเฉพาะกาล ซึ่งมีหลักการในการเสนอจัดตั้งหน่วยงานที่ทำหน้าที่ลดความเหลื่อมล้ำด้านที่ดิน ช่วยแก้ไขปัญหาในเรื่องที่ดินของประเทศในรูปแบบใหม่ โดยการกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน สนับสนุนให้เกษตรกรและผู้ยากจนได้มีที่ดินทำกินหรือมีที่ดินที่ใช้เป็นที่อยู่อาศัย และที่ดินที่ใช้ร่วมกันเพื่อประโยชน์ของชุมชน ส่งเสริมให้เกษตรกรรายย่อย ผู้ยากจน แรงงานไร้ที่ดิน และองค์กรของผู้ยากจนในรูปแบบต่างๆ ได้มีสิทธิร่วมกันในที่ดิน โดยได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐ สำหรับการป้องกันไม่ให้ที่ดินหลุดมือ หรือหลุดเข้าสู่กลไกตลาด เพื่อปกป้องที่ดินไว้ให้เกษตรกรรายย่อย ผู้ยากจน และแรงงานไร้ที่ดิน ได้ใช้ประโยชน์ต่อไป โดยการบริหารจัดการร่วมกันระหว่างรัฐกับประชาชน ซึ่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ได้กำหนดไว้ในหมวดหน้าที่ของรัฐว่า รัฐต้องอนุรักษ์ คุ้มครอง บำรุงรักษา ฟื้นฟู บริหารจัดการ และใช้หรือจัดให้มีการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และความหลากหลายทางชีวภาพ ให้เกิดประโยชน์อย่างสมดุล และยั่งยืน โดยต้องให้ประชาชนและชุมชนในท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมดำเนินการและได้รับประโยชน์จากการดำเนินการดังกล่าวด้วยตามที่กฎหมายบัญญัติ และสอดคล้องกับความในมาตรา ๗๒ ที่รัฐต้องจัดให้มีมาตรการกระจายการถือครองที่ดินเพื่อให้ประชาชนสามารถมีที่ทำกินได้อย่างทั่วถึง และเป็นธรรม นอกจากนี้การกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรม ยังเป็นประเด็นการปฏิรูปประเทศซึ่งกำหนดอยู่ในรัฐธรรมนูญอีกด้วย

โดยร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมอย่างยั่งยืน พ.ศ. .... มีวัตถุประสงค์จัดหาที่ดินของรัฐและเอกชนเพื่อการใช้ประโยชน์ตามวัตถุประสงค์ของสถาบัน จัดการกระจายการถือครองที่ดินและที่อยู่อาศัยแก่เกษตรกรหรือผู้ยากจนอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน ป้องกันและแก้ไขปัญหาการสูญเสียสิทธิในที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัยของเกษตรกรหรือผู้ยากจน ส่งเสริมและสนับสนุนให้ชุมชนบริหารจัดการที่ดินร่วมกัน และรวบรวมข้อมูล ศึกษาและวิเคราะห์ทางวิชาการต่างๆ เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการบริหารจัดการที่ดินเพื่อเกษตรกรหรือผู้ยากจนอย่างเป็นระบบ เพื่อลดปัญหาความเหลื่อมล้ำในการถือครองที่ดินที่เพิ่มสูงขึ้นอย่างเด่นชัด โดยเฉพาะปัญหาการกระจุกตัวของที่ดิน และปัญหาการไร้ที่ดินทำกินไม่เพียงพอกับการทำเกษตรกรรมของเกษตรกรไทย และยังแก้ปัญหาการใช้ที่ดินไม่เต็มประสิทธิภาพ ปัญหาการกระจุกตัวของที่ดินเอกชน และปัญหาอุปสรรคการดำเนินการของหน่วยงานรัฐที่ยังไม่สามารถนำที่ดินเอกชนมาการกระจายการถือครองหรือจัดสรรให้กับเกษตรกรผู้ไร้ที่ดินทำกินได้ ซึ่งภารกิจตามร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมอย่างยั่งยืน พ.ศ. .... นั้น มีความคล่องตัวในการดำเนินการในการทำหน้าที่ในการแก้ไขปัญหาและดำเนินการเกี่ยวกับการกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน โดยเฉพาะในที่ดินเอกชน และการสนับสนุนให้เกษตรกรมีที่ดินทำกิน มีการบริหารจัดการที่ดินที่เหมาะสม ซึ่งจะช่วยหนุนเสริมหรือแก้ไขปัญหาช่องว่างที่เกิดจาก

อุปสรรคในการจัดที่ดินของหน่วยงานอื่นๆ สามารถเป็นโมเดลต้นแบบหรือแนวปฏิบัติในการดำเนินการแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำในที่ดินและการเข้าถึงและใช้ประโยชน์ในที่ดินของเกษตรกรได้อย่างยั่งยืนยิ่งขึ้น

จากภารกิจการดำเนินการดังกล่าวข้างต้น บจธ. ได้วิเคราะห์ความซ้ำซ้อนในการดำเนินการตามบทบาทภารกิจตามภารกิจหลักด้านที่ดินของสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน เปรียบเทียบกับส่วนราชการและหน่วยงานอื่นของรัฐได้ ดังต่อไปนี้

๑. สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.) (พระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๑๘)

ภารกิจการดำเนินงานปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมมี ๓ ประการ ดังต่อไปนี้

๑) งานจัดที่ดิน เป็นการสนับสนุนให้เกษตรกรได้เป็นเจ้าของที่ดินภายใต้กฎหมายการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม โดยดำเนินการในที่ดิน ๒ ประเภท ได้แก่ ที่ดินของรัฐ และที่ดินเอกชน

๒) งานพัฒนา เป็นการสนับสนุนเกี่ยวกับการก่อสร้างปรับปรุง ซ่อมแซมเส้นทางคมนาคม และแหล่งน้ำ เพื่อยกระดับสภาพความเป็นอยู่ตามความจำเป็น และเพิ่มประสิทธิภาพการใช้น้ำเพื่อการอุปโภค บริโภค และการเกษตร

๓) งานเพิ่มรายได้ เป็นการดำเนินงานปรับปรุง เปลี่ยนแปลงระบบการผลิตและโครงสร้างทางการเกษตร จัดตั้งสหกรณ์การเกษตรปฏิรูปที่ดิน จัดหาสินเชื่อและปัจจัยการผลิต พัฒนาและส่งเสริมอาชีพด้านการเกษตรและนอกการเกษตร การให้เกษตรกรมีส่วนร่วมในการรักษาดูแลทรัพยากรธรรมชาติ และอื่นๆ ให้เป็นไปตามระเบียบ และมติของคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (คปก.) ส่งเสริมให้มีการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทั้งในที่ดินสาธารณะ ที่ดินชุมชน และที่ดินที่จัดให้เกษตรกร โดย ส.ป.ก. จะประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เกษตรกรมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ตามสภาพของท้องที่นั้นๆ สอดคล้องกับความต้องการของเกษตรกร

วิธีการดำเนินงาน

๑) ในที่ดินของรัฐ

๑.๑ การคัดเลือกพื้นที่

ส.ป.ก. จะทำการสำรวจรังวัด และสอบสวนสิทธิในที่ดิน เจรจากระจายสิทธิลดเนื้อที่และแบ่งแยกที่ดิน (กรณีมีที่ดินเกินสิทธิตามกฎหมาย) เพื่อนำมาจัดให้เกษตรกรเช่าหรือเช่าซื้อ หรือเข้าทำประโยชน์ตามที่เกษตรกรได้ยื่นคำร้องไว้ ซึ่งเกษตรกรจะได้รับสิทธิตามกฎหมายปฏิรูปที่ดิน ได้รับหนังสือรับมอบที่ดิน (ส.ป.ก. ๔-๒๘) และหนังสืออนุญาตเข้าทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดิน (ส.ป.ก.๔-๐๑) และมีโอกาสเป็นเจ้าของที่ดินต่อไป โดยการเช่าหรือเช่าซื้อในที่ดินรัฐ ได้แก่ ป่าสงวนแห่งชาติที่เสื่อมสภาพ ที่จำแนกเป็นที่จัดสรรตามมติคณะรัฐมนตรี ที่สาธารณะประโยชน์ที่ราษฎรเลิกใช้ร่วมกัน ที่ดินสาธารณสมบัติของแผ่นดินและที่ดินรกร้างว่างเปล่าที่อยู่นอกเขตป่าไม้ถาวร

๑.๒ ปฏิรูปที่ดินโดยตราเป็นพระราชกฤษฎีกา

ส.ป.ก. ต้องมีการตราเป็นพระราชกฤษฎีกาในการกำหนดเขตปฏิรูปที่ดิน โดยการเสนอคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมขออนุมัติประกาศเขต ยกร่างพระราชกฤษฎีกาพร้อมคำชี้แจง และจัดทำแผนที่ท้ายร่างฯ ประสานหน่วยงานเพื่อเสนอร่างพระราชกฤษฎีกาต่อกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เพื่อส่งเรื่องให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีเพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณารับหลักการ ส่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณาร่างพระราชกฤษฎีกา หลังจากพิจารณาแล้วเสร็จเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อทราบ สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีนำขึ้นทูลเกล้าฯ เพื่อทรงลงพระปรมาภิไธย และประกาศใช้ในราชกิจจานุเบกษา ภายหลังมีผลบังคับใช้ต้องแจ้งการบังคับใช้ไปยังจังหวัด และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๒) ที่ดินเอกชน

ส.ป.ก. จะนำที่ดินที่จัดซื้อหรือเวนคืนมาจัดสรรแก่เกษตรกรผู้เช่าหรือผู้ไร้ที่ทำกินหรือผู้มีที่ดินเล็กน้อยไม่เพียงพอแก่การครองชีพที่ได้ขึ้นทะเบียนไว้ ซึ่งเกษตรกรจะต้องเช่า หรือเช่าซื้อจาก ส.ป.ก. และมีโอกาสเป็นเจ้าของที่ดินต่อไป โดย ส.ป.ก. จะจัดซื้อ หรือเวนคืนที่ดินจากเจ้าของที่ดินที่มีที่ดินเกินกว่าพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมกำหนดไว้ อีกทั้งขนาดของที่ดินที่จัดให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกร ส.ป.ก. มีอำนาจจัดที่ดินให้เกษตรกร หรือสถาบันเกษตรกรได้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมกำหนดตามขนาดการถือครองในที่ดิน ดังนี้

๒.๑ จำนวนที่ดินไม่เกิน ๕๐ ไร่ สำหรับเกษตรกร และบุคคลในครอบครัวเดียวกันเพื่อใช้ประกอบเกษตรกรรม

๒.๒ จำนวนที่ดินไม่เกิน ๑๐๐ ไร่ สำหรับเกษตรกร และบุคคลในครอบครัวเดียวกันเพื่อใช้ประกอบเกษตรกรรม ประเภทเลี้ยงสัตว์ใหญ่ ตามที่ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ประกาศ

<u>กลุ่มเป้าหมาย</u>

๑) เกษตรกร เช่น ผู้ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก บุคคลผู้ยากจน ผู้จบการ ศึกษาทางเกษตรกรรม เป็นบุตรของเกษตรกร หรือบุคคลซึ่งไม่มีที่ดินเพื่อเกษตรกรรมเป็นของตนเองและประสงค์จะประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก

๒) สถาบันเกษตรกร เช่น กลุ่มเกษตรกร หรือสหกรณ์การเกษตร ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรตามกฎหมายว่าด้วยสหกรณ์

<u>เป้าหมายผลสัมฤทธิ์</u>

๑) การบริหารจัดการพื้นที่ปฏิรูปที่ดินอย่างมีประสิทธิภาพ

๒) การเพิ่มศักยภาพในพื้นที่เขตปฏิรูปที่ดินให้ใช้ประโยชน์ได้สูงสุด

๓) การพัฒนาคุณภาพชีวิตเกษตรกรให้มีความมั่นคงและยั่งยืน

๔) การเพิ่มศักยภาพการใช้เงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

๕) การพัฒนาองค์การเพื่อให้เป็นองค์การที่มีคุณภาพสูงในการปฏิบัติราชการ รองรับการให้บริการแก่เกษตรกรได้อย่างมีประสิทธิผล

การดำเนินการระหว่างสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.) ไม่มีความซ้ำซ้อนกับสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน (สบกด.) โดยสามารถเปรียบเทียบความแตกต่างได้ดังต่อไปนี้

๑) ที่ดินและวิธีการดำเนินภารกิจ

ในส่วนของ สบกด. มีการสนับสนุนให้เกษตรกรผู้ไร้ที่ดิน หรือมีที่ดินไม่เพียงพอสามารถเข้าถึงที่ดิน โดยเมื่อเปรียบเทียบกับ ส.ป.ก. ซึ่งดำเนินการในที่ดินรัฐโดยเป็นที่ดินที่ได้รับมอบจากกรมป่าไม้และเป็นที่ดินป่าไม้เสื่อมโทรม หากจะดำเนินการในที่ดินเอกชนจะต้องมีการประกาศเขตปฏิรูป ในส่วนของการได้มาในที่ดินรัฐที่ ส.ป.ก. จะนำที่ดินของรัฐประเภทต่าง ๆ ได้แก่ ที่ดินในเขตป่าสงวนแห่งชาติและเขตป่าไม้ถาวรที่เสื่อมโทรม ซึ่งคณะรัฐมนตรีมีมติให้ดำเนินการปฏิรูปที่ดินที่สาธารณประโยชน์ที่ประชาชนเลิกใช้ร่วมกัน ที่ราชพัสดุที่กระทรวงการคลังให้ความยินยอมแล้ว ที่ดินรกร้างว่างเปล่า หรือที่ดินจำแนกออกจากเขตป่าไม้ถาวร มาประกาศเขตปฏิรูปที่ดิน ซึ่งมีขั้นตอนดำเนินงานมาก นอกจากนั้น ยังไม่มีมาตรการที่เป็นแรงจูงใจให้เจ้าของที่ดินต้องการขายที่ดินให้แก่รัฐ จึงทำให้ ส.ป.ก. ไม่สามารถจัดซื้อที่ดินเพื่อนำไปจัดที่ดินให้แก่เกษตรกรได้อย่างคล่องตัว

ขณะที่ สบกด. ในปัจจุบันดำเนินการในที่ดินเอกชนดำเนินการโดยความร่วมมือระหว่างองค์กรชุมชนกับหน่วยงาน และไม่ต้องมีการประกาศเขตปฏิรูปที่ดิน ซึ่งจะมีความคล่องตัวในการดำเนินการและมีความยืดหยุ่นมากกว่า นอกจากนี้ในปัจจุบัน สบกด. เข้าให้ความช่วยเหลือโดยการประสานกับกรมอนามัย นำที่ราชพัสดุที่มีความเหมาะสมสำหรับการทำเกษตรกรรมในพื้นที่จังหวัดต่างๆ มาดำเนินการพัฒนาปรับปรุงระบบสาธารณูปโภคพื้นฐานและจัดสรรให้กับผู้ขอรับความช่วยเหลือเข้าทำประโยชน์โดยการเช่าช่วงจาก สบกด. (อัตราค่าเช่าตามที่ สบกด. กำหนด)

โดยในกรณีที่ดินเป็นที่ดินรัฐที่หน่วยงานต่างๆ มอบหมายให้ สบกด. ดำเนินการนั้น สภาพการเป็นที่ดินรัฐจะไม่เปลี่ยนแปลงยังคงเป็นที่ดินของรัฐเช่นเดิม เพียงแต่ผู้เข้าใช้ประโยชน์ในที่ดินมีสิทธิในการเข้าใช้ประโยชน์ตามเงื่อนไขที่ สบกด. และหน่วยงานที่ได้รับมอบหมายให้ดูแลที่ดินกำหนด

สำหรับที่ดินเอกชนที่มีกรรมสิทธิ์ หากกลุ่มเกษตรกรหรือผู้ประสงค์ที่จะได้รับความช่วยเหลือจาก สบกด. สามารถที่จะยื่นคำขอให้ สบกด. พิจารณาจัดหาที่ดินเพื่อนำมาให้เช่าหรือเช่าซื้อต่อไปได้ และเมื่อเปลี่ยนจาก บจธ. เป็น สบกด. จะต่อยอดจากสิ่งที่ บจธ. ได้เริ่มทำไว้ให้สำเร็จบรรลุเป้าหมายไปอีกหลายก้าวในการเข้าที่จะช่วยเหลือประชาชนได้ และในส่วนของที่ดินเอกชนซึ่ง สบกด. สามารถดำเนินการจัดหาที่ดินเอกชนโดยการรับโอน ซื้อ จัดหา แลกเปลี่ยน ที่ดินที่เจ้าของหรือผู้ครอบครองทำสัญญามอบหมายให้จัดหาประโยชน์ เพื่อจัดให้เกษตรกรหรือผู้ยากจนใช้ประโยชน์ในที่ดิน กระจายการถือครองหรือจัดสรรให้กับเกษตรกรผู้ไร้ที่ดินทำกิน ซึ่งสามารถแก้ปัญหาการกระจุกตัวของที่ดินได้ โดยในเบื้องต้นได้กำหนดหลักเกณฑ์ให้ความช่วยเหลือ เช่น กลุ่มที่มีที่ดินทำกินเป็นของตนเอง แต่ขาดแคลนเงินทุนในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม สบกด. จะให้การสนับสนุนด้านสินเชื่อเพื่อประกอบอาชีพเกษตรกรรม และกลุ่มที่มีที่ดินทำกินเป็นของตนเอง แต่มีปัญหาจะสูญเสียสิทธิในที่ดิน หรือสูญเสียสิทธิในที่ดินไปแล้ว จากการจำนอง การขายฝาก หรือการถูกบังคับคดี แยกเป็น ๒ กรณี คือ

กรณี ๑ ที่ดินยังไม่หลุดมือ ช่วยเหลือโดยการให้สินเชื่อเพื่อคงสิทธิในที่ดิน

กรณี ๒ ที่ดินหลุดมือแล้ว ช่วยเหลือโดยการจัดซื้อที่ดินเป็นกรรมสิทธิ์ของ สบกด. แล้วให้ผู้ขอรับความช่วยเหลือเช่าซื้อ

๒) กลุ่มเป้าหมาย

ในส่วนของกลุ่มเป้าหมายที่หน่วยงานให้ความช่วยเหลือนั้น การดำเนินการในที่ดินของรัฐ สบกด. ดำเนินการโดยแบ่งแยกที่ดิน เพื่อนำมาให้เกษตรกรใช้ประโยชน์ในที่ดินเป็นรายบุคคล ส่วนการดำเนินงานในที่ดินเอกชน ส.ป.ก. จะดำเนินการโดยจัดซื้อหรือเวนคืนให้แก่เกษตรกรที่ได้ขึ้นทะเบียนไว้ และในส่วนการดำเนินงานของ สบกด. ดำเนินการโดยเน้นการมีส่วนร่วมของเกษตรกรรูปแบบกลุ่ม เว้นการไล่ถอนจำนองขายฝาก ทั้งนี้ สบกด. ไม่มีอำนาจเวนคืนที่ดินแต่เน้นไปที่การขอใช้หรือประสานเพื่อขอใช้ที่ดินของรัฐ โดยเพิ่มอำนาจหน้าที่และวัตถุประสงค์ การได้มาซึ่งที่ดินโดยการประสานกับเอกชนเพื่อซื้อ เช่าซื้อ หรือขอเช่าที่ดินของเอกชนซึ่งเป็นทางเลือกในการเพิ่มโอกาสให้กับสถาบันที่จะเข้าช่วยเหลือเกษตรกรอย่างเพียงพอแล้ว อีกทั้งยังมีความสะดวกรวดเร็วและมีประสิทธิภาพมากกว่าที่จะเป็นการได้มาที่ดินอันจะได้มาจากการเวนคืนที่ดิน ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อประชาชนที่อยู่อาศัยบริเวณดังกล่าว และเป็นการสร้างขั้นตอนอันจะก่อให้เกิดความล่าช้าที่จะดำเนินการตามวัตถุประสงค์ของสถาบัน จึงไม่กำหนดเรื่องเวนคืนในร่างกฎหมายดังกล่าวซึ่งเป็นผลดีต่อทุกภาคส่วน

๒. สำนักงานกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกร (กฟก.) (พระราชบัญญัติกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกร พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม)

มีภารกิจการดำเนินงาน ดังต่อไปนี้

๑) ส่งเสริมสนับสนุนการร่วมกลุ่มของเกษตรกรในการพัฒนาคุณภาพชีวิตและการแก้ไขปัญหาของเกษตรกร

๒) ส่งเสริมสนับสนุนการฟื้นฟูและพัฒนาอาชีพเกษตรกรรมของเกษตรกร

๓) พัฒนาความรู้ในด้านการเกษตร หรือกิจกรรมที่เกี่ยวเนื่องกับเกษตรกรรมเพื่อสร้างความเข้มแข็งแก่องค์กรเกษตรกร

๔) พัฒนาศักยภาพในการพึ่งตนเอง และเกื้อกูลซึ่งกันและกันระหว่างเกษตรกร

วิธีการดำเนินงาน

๑) กลุ่มเกษตรกรยื่นคำขอขึ้นทะเบียนต่อสำนักงานกองทุนหรือสำนักงานสาขา

๒) สำนักงานกองทุนหรือสำนักงานสาขาตรวจสอบคุณสมบัติของผู้ยื่นขอจดทะเบียนเบื้องต้น

๓) บันทึกและตรวจสอบความซ้ำซ้อนของข้อมูลสมาชิกในกลุ่มที่ยื่นขอจดทะเบียนจากนั้นรวบรวมเพื่อนำเข้าพิจารณาในคณะอนุกรรมการระดับจังหวัด และมอบสำนักงานกองทุนจังหวัดเพื่อดำเนินการประสานกลุ่มเกษตรกรต่อไป

๔) คณะอนุกรรมการจังหวัดพิจารณารับขึ้นทะเบียนขององค์กรเกษตรและพัฒนาเกษตรกร แล้วแจ้งไปยังสำนักงานส่วนกลางเพื่อนำแจ้งให้คณะกรรมการบริหารทราบ

๕) ในกรณีมีปัญหาไม่อนุมัติการขึ้นทะเบียน ให้คณะอนุกรรมการระดับจังหวัดแจ้งให้ผู้ช่วยนายทะเบียน (หัวหน้าสำนักงานสาขา) แจ้งให้องค์กรเกษตรกรทราบ ๓๐ วัน และองค์กรเกษตรกรจะต้องยื่นขออุทธรณ์ต่อคณะกรรมการบริหารภายใน ๓๐ วัน และกรรมการบริหารทำการวินิจฉัยภายใน ๓๐ วัน

กลุ่มเป้าหมาย

๑) เกษตรกร ซึ่งประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก

๒) องค์กรเกษตรกร กลุ่มหรือคณะของเกษตรกรที่มารวมตัวกันเพื่อวัตถุประสงค์ในการประกอบเกษตรกรรมร่วมกัน

เป้าหมายผลสัมฤทธิ์

๑) เกษตรกรได้รับการบริการทางด้านสินเชื่อในอัตราดอกเบี้ยต่ำ

๒) เกษตรกรมีสิทธิเลือกผู้แทนเกษตรกรเข้าไปบริหารกองทุนฯ

๓) เกษตรกรมีโอกาสเสนอความคิดเห็นและมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย

๔) รัฐสามารถจัดสรรงบประมาณช่วยเหลือเกษตรกรได้อย่างมีประสิทธิภาพไม่ซ้ำซ้อนอย่างทั่วถึง

๕) องค์กรเกษตรกรจะมีความเข้มแข็ง

การดำเนินการระหว่างสำนักงานกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกร (กฟก.) ไม่มีความซ้ำซ้อนกับสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน (สบกด.) โดยสามารถเปรียบเทียบภารกิจในการช่วยเหลือ ได้ดังต่อไปนี้

การดำเนินภารกิจในเรื่องการชำระหนี้จำนอง ขายฝาก กฟก. จะดำเนินการช่วยเหลือเกษตรกรที่เป็นหนี้ในระบบจากสถาบันการเงินหรือหน่วยงานที่ กฟก. ประกาศกำหนดเท่านั้น ไม่ได้ครอบคลุมช่วยเหลือในส่วนของหนี้ที่มิได้อยู่ในระบบสถาบันการเงินหรือหนี้ที่มีเจ้าหนี้เป็นรายบุคคล

โดย กฟก. จะโอนหลักทรัพย์ที่ใช้เป็นหลักประกันเงินกู้ไปเป็นของกองทุนฯ และให้เกษตรกรเช่าหรือเช่าซื้อที่ดิน แล้วบริหารจัดการเพื่อฟื้นฟูและพัฒนาลูกหนี้ตามภารกิจต่อไป

ในส่วนการให้ความช่วยเหลือเกษตรกรในการชำระหนี้จำนอง ขายฝากของ สบกด. นั้น การดำเนินการไถ่ถอนจำนอง ขายฝาก ซึ่งเป็นไปตามข้อบังคับที่คณะกรรมการกำหนด สบกด. สามารถช่วยเหลือเกษตรกรได้ทั้งในกรณีที่เป็นหนี้ในระบบ (สถาบันการเงิน) และหนี้ที่มิได้อยู่ในระบบสถาบันการเงินหรือหนี้ที่มีเจ้าหนี้เป็นรายบุคคล โดยการให้เกษตรกรเช่าหรือเช่าซื้อ และในส่วนของภารกิจตามวัตถุประสงค์ สบกด. มีวัตถุประสงค์ในการดำเนินการเพื่อให้มีการใช้ประโยชน์ในที่ดินอย่างเหมาะสมและยั่งยืน รวมทั้งเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของภาครัฐ ดำเนินการเพื่อให้เกิดการกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน และมีการใช้ประโยชน์ในที่ดินอย่างเหมาะสม เพื่อลดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเป็นธรรมในการถือครองที่ดิน ในพื้นที่ทั่วประเทศเนื่องจากที่ดินเป็นปัจจัยสำคัญในการทำการเกษตรและอยู่อาศัยในขณะที่ทรัพยากรดินมีจำกัด พร้อมแก้ไขปัญหาการสูญเสียสิทธิในที่ดินจากการหลุดจำนองขายฝาก

โดยในปัจจุบัน สบกต. ให้การสนับสนุนสินเชื่อเพื่อจัดซื้อที่ดินในโครงการต้นแบบการบริหารจัดการที่ดินแบบครบวงจร ซึ่งเป็นการรวมกลุ่มกันของเกษตรกรที่มีแนวคิดร่วมกันที่จะประกอบอาชีพเกษตรกรรม แต่ไม่มีที่ดินทำกินเป็นของตนเอง จึงขอรับความช่วยในทางสนับสนุนด้านงบประมาณในการจัดหาที่ดินทำกิน เพื่อจัดหาที่ดินแปลงรวม ซึ่ง สบกต. ได้กำหนดหลักเกณฑ์ และวิเคราะห์ข้อมูลในการให้ความช่วยเหลือ เช่น ชี้แจงวัตถุประสงค์ของ สบกต. ในการดำเนินการตามภารกิจเพื่อให้เกิดการกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน ความสามารถในการผ่อนชำระคืนให้แก่ สบกต. ได้ตามเงื่อนไข และสภาพแวดล้อมเหมาะแก่การทำเกษตร ตรวจสอบสถานะและความเหมาะสมของที่ดิน เป็นต้น และเมื่อให้ความช่วยเหลือแล้ว สบกต. เข้าไปพัฒนาและส่งเสริมอาชีพซึ่งเป็นการช่วยเหลือด้านที่ดินอย่างครบวงจร ในขณะที่ กฟก. เป็นหน่วยงานที่มีวัตถุประสงค์ในการฟื้นฟูเกษตรกรที่ประสบปัญหาความยากจนอันเนื่องมาจากปัญหาการประกอบอาชีพการเกษตร จากปัญหาภัยธรรมชาติ ความผันผวนของราคาสินค้าเกษตร ปริมาณและคุณภาพสินค้าการเกษตรไม่ได้มาตรฐาน รวมไปถึงผลกระทบจากวิกฤตทางเศรษฐกิจ ส่งผลให้เกษตรกรส่วนใหญ่ประสบปัญหามีหนี้สินจำนวนมาก จึงเกิดความคิดตั้งกองทุนเพื่อนำมาฟื้นฟูพัฒนาอาชีพให้แก่เกษตรกร โดยนำหลักเกณฑ์การแก้ไขและปรับปรุงโครงสร้างหนี้ให้แก่เกษตรกรในขณะเดียวกันก็เร่งดำเนินการส่งเสริมพัฒนาชีพให้แก่เกษตรกร

๓. กรมธนารักษ์ (กระทรวงการคลัง)(พระราชบัญญัติที่ราชพัสดุ พ.ศ. ๒๕๖๒)

มีภารกิจการดำเนินงานในที่ดินรัฐ ดังต่อไปนี้

ดำเนินการในที่ดินราชพัสดุ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ

๑) การบริหารจัดการที่ราชพัสดุให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น

๒) มีความคล่องตัว ในการจัดหาประโยชน์ที่ราชพัสดุ

๓) เพื่อให้มีหน่วยงานทำหน้าที่ ปกครอง ดูแล และบำรุงรักษาที่ดินราชพัสดุที่สงวนหรือหวงห้ามไว้

๔) แก้ปัญหาการบุกรุกที่ดินราชพัสดุที่สงวนหรือหวงห้ามไว้

๕) มีหลักเกณฑ์ในการบริหารจัดการที่ดินที่ราชพัสดุนอกราชอาณาจักร และทรัพย์สินนอกราชอาณาจักร

วิธีการดำเนินงาน

๑) การใช้ที่ราชพัสดุในทางราชการ คือ ให้กระทรวง ทบวง กรม องค์การปกครองท้องถิ่น หรือหน่วยงานของรัฐ หรือองค์กรอื่นของรัฐต่างๆ ใช้ประโยชน์เป็นอาคารสถานที่ราชการ เช่น เป็นที่ตั้งศูนย์ราชการ ที่ทำการ ศาลากลางจังหวัด โรงเรียน โรงพยาบาล ที่ว่าการอำเภอ สถานีตำรวจ และใช้ราชการทหาร เป็นต้น ซึ่งเมื่อส่วนราชการใดต้องการใช้ที่ราชพัสดุก็สามารถดำเนินการขอใช้ที่ราชพัสดุจากกรมธนารักษ์ได้ ทั้งนี้ เพื่อเป็นการประหยัดเงินงบประมาณแผ่นดินในการจัดซื้อที่ดิน โดยการขอใช้ที่ราชพัสดุดำเนินการ ดังนี้ กระทรวง ทบวง กรมองค์การปกครองท้องถิ่น หรือหน่วยงานของรัฐ หรือองค์กรอื่นของรัฐ ประสงค์ขอใช้ ที่ราชพัสดุให้แจ้งการขอใช้

๒) การใช้ที่ราชพัสดุทางด้านเศรษฐกิจ การจัดหาประโยชน์โดยการจัดให้เช่า และการจัดหาประโยชน์โดยการทำสัญญาต่างตอบแทนอย่างอื่น

๓) การใช้ที่ราชพัสดุทางด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม

๓.๑ การขยายการศึกษาพื้นฐานที่ราชพัสดุสนับสนุนกิจการของรัฐ โดยใช้เป็นที่ตั้งโรงเรียนมหาวิทยาลัยของรัฐ

๓.๒ ยกระดับคุณภาพอนามัยของประชาชนให้ดีขึ้นที่ราชพัสดุสนับสนุนกิจการของรัฐโดยใช้เป็นที่ตั้งโรงพยาบาลของรัฐ

๓.๓ ยกระดับความเป็นอยู่ของประชาชนให้ดีขึ้น

๓.๔ โครงการจัดสร้างสวนสาธารณะ กรมธนารักษ์ กระทรวงการคลัง มีนโยบายสร้างสวนสาธารณะทั้งขนาดใหญ่ และขนาดเล็ก เพื่อส่งเสริมคุณภาพชีวิต สุขภาพจิตของประชาชน ตลอดจนรักษาสภาพแวดล้อมในชุมชนเมือง

การพัฒนาที่ราชพัสดุเพื่อสร้างรายได้และเพิ่มมูลค่าทรัพย์สิน รัฐบาลได้นำนโยบายการสร้างเศรษฐกิจจากฐานสินทรัพย์ที่มีอยู่ (Asset Based Economy) มาใช้ในการบริหารประเทศนั้น กรมธนารักษ์เป็นหน่วยงานหนึ่งที่มีหน้าที่ปกครอง ดูแล บำรุงรักษา และบริหารการ ใช้ที่ดินราชพัสดุ ซึ่งเป็นทรัพย์สินที่มีค่าอย่างหนึ่งที่สามารถนำมาใช้เป็นฐานในการพัฒนาระบบเศรษฐกิจของประเทศได้ กรมธนารักษ์จึงได้ตอบสนองนโยบายรัฐบาลด้วยการปรับระบบการจัดประโยชน์ที่ราชพัสดุแนวใหม่ และจัดทำโครงการพัฒนาจัดประโยชน์ที่ราชพัสดุเพื่อสร้างรายได้และเพิ่มมูลค่าทรัพย์สินขึ้น

<u>การได้มา</u>

๑) ประกาศสงวนไว้ใช้ในราชการ

๒) ตกเป็นของรัฐบาลเนื่องจากค้างชำระภาษีอากร

๓) รัฐบาลจัดซื้อด้วยเงินงบประมาณ

๔) โบราณสถาน กำแพงเมือง คูเมือง

๕) โดยคำพิพากษาของศาล

๖) ที่ดินเหลือเศษจากการเวนคืนซึ่งรัฐบาลต้องจ่ายเงินชดเชย

๗) โดยคำสั่งนายกรัฐมนตรีตามธรรมนูญการปกครอง

๘) เอกชนบริจาคให้ทางราชการ

๙) โดยเข้าครอบครองใช้ประโยชน์ในที่ดินรกร้างว่างเปล่า โดยเหตุอื่น

<u>กลุ่มเป้าหมาย</u>

ที่ดินราชพัสดุมีไว้เพื่อใช้ประโยชน์ในทางราชการ แต่ถ้าที่ราชพัสดุแปลงใดไม่ได้ใช้ประโยชน์ในทางราชการ หรือไม่ได้สงวนไว้ เพื่อประโยชน์ในราชการกรมธนารักษ์จะนำมาจัดหาประโยชน์โดยการจัดให้เช่าหรือโดยวิธีการจัดทำสัญญาต่างตอบแทนอื่นนอกเหนือ จากการจัดให้เช่าก็ได้ สำหรับการจัดหาประโยชน์ในลักษณะใดขึ้นอยู่ กับสภาพทำเลของที่ราชพัสดุ โดยคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดทางด้านเศรษฐกิจสังคม และสิ่งแวดล้อมเป็นสำคัญ

<u>เป้าหมายผลสัมฤทธิ์</u>

๑) เพื่อการกระจายความเจริญสู่ท้องถิ่น

๒) เพื่อสร้างความเข้มแข็งของสังคมในระดับฐานราก

๓) เพื่อสนับสนุนการผลิตและการลงทุน

๔) เพื่อสนับสนุนโครงสร้างพื้นฐาน

การดำเนินการระหว่างกรมธนารักษ์ (กระทรวงการคลัง) ไม่มีความซ้ำซ้อนกับสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน (สบกด.) ซึ่งมีความแตกต่างกันอย่างชัดเจนในวัตถุประสงค์การดำเนินงานกล่าวคือ สบกด. มีวัตถุประสงค์ในการดำเนินการเพื่อให้มีการใช้ประโยชน์ในที่ดินอย่างเหมาะสมและยั่งยืน รวมทั้งเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของภาครัฐ ดำเนินการเพื่อให้เกิดการกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน และมีการใช้ประโยชน์ในที่ดินอย่างเหมาะสม เพื่อลดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเป็นธรรมในการถือครองที่ดิน ดำเนินการเพื่อเป็นแหล่งทุนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการสูญเสียสิทธิ ในที่ดินทำกินของเกษตรกร และให้ความช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจนให้มีที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัยที่มี ความมั่นคงและยั่งยืน ดำเนินการเพื่อคุ้มครองการใช้ประโยชน์ในพื้นที่เกษตรกรรมของประเทศ และสนับสนุนการประกอบอาชีพของเกษตรกรและผู้ยากจนให้มีความมั่นคงและยั่งยืน รวบรวมข้อมูลที่ดิน และเป็นตัวกลางระหว่างผู้ประสงค์จะใช้ประโยชน์ในที่ดิน กับเจ้าของที่ดินที่ยังมิได้ใช้ประโยชน์หรือเจ้าของที่ดินที่ยังไม่ประสงค์จะใช้ประโยชน์ในที่ดินอย่างเต็มที่ เป็นตลาดกลางที่ดินเพื่อให้มีการใช้ประโยชน์ในที่ดินอย่างเหมาะสม และยั่งยืน ส่งเสริมและสนับสนุนการบริหารจัดการที่ดินให้ชุมชนบริหารจัดการที่ดิน ร่วมกัน ทั้งที่ดินทำกินและที่ดินสำหรับการอยู่อาศัย เป็นกลไกของรัฐในการรสำรองที่ดิน เพื่อสร้างประโยชน์ในเชิงเศรษฐกิจ หรือ เพื่อช่วยเหลือหรือสนับสนุนการดำเนินการตามนโยบายการพัฒนาชนบทหรือเมือง หรือพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของรัฐ ซึ่งในส่วนของกรมธนารักษ์ มีอำนาจหน้าที่และวัตถุประสงค์ในการปกครอง การดูแล และการพัฒนาที่ราชพัสดุ อันเป็นทรัพย์สินของแผ่นดินทุกขนิดให้มีมูลค่าเพิ่มหรือก่อให้เกิดรายได้ ดังนั้น กรมธนารักษ์ จึงเป็นหน่วยงานผู้ดูแลที่ดินของหลวงและมีพื้นที่รับผิดชอบจำนวนมาก โดยปัจจุบัน กรมธนารักษ์ ปกครอง ดูแล บำรุงรักษา ให้ใช้ จัดประโยชน์ จัดทำนิติกรรม และดำเนินการในเรื่องต่างๆ เกี่ยวกับที่ราชพัสดุตามพระราชบัญญัติที่ราชพัสดุ พ.ศ. ๒๔๖๒ โดยกรมธนารักษ์ทำงานเพื่อให้ที่ดินราชพัสดุมีไว้เพื่อใช้ประโยชน์ในทางราชการ คือให้กระทรวง ทบวง กรม องค์การปกครองท้องถิ่นหรือหน่วยงานของรัฐ หรือองค์กรอื่นของรัฐ ต่างๆ ใช้ประโยชน์เป็นอาคารสถานที่ราชการ เป็นต้น แต่ถ้าที่ราชพัสดุแปลงใดไม่ได้ใช้ประโยชน์ในทางราชการ หรือไม่ได้สงวนไว้ เพื่อประโยชน์ในราชการกรมธนารักษ์จะนำมาจัดหาประโยชน์ โดยการจัดให้เช่าหรือโดยวิธีการจัดทำสัญญาต่างตอบแทนอื่น นอกเหนือจากการจัดให้เช่าก็ได้ สำหรับการจัดหาประโยชน์ในลักษณะใดขึ้นอยู่กับสภาพทำเลของที่ราชพัสดุ

สบกด. จะดำเนินการโดยทำบันทึกความร่วมมือกับกรมธนารักษ์ในส่วนของที่ราชพัสดุ โดยการประสานกับกรมธนารักษ์ นำที่ราชพัสดุที่มีความเหมาะสมสำหรับการทำเกษตรกรรมในพื้นที่จังหวัดต่างๆ มาดำเนินการพัฒนาปรับปรุงระบบสาธารณูปโภคพื้นฐานและจัดสรรให้กับผู้ขอรับความช่วยเหลือเข้าทำประโยชน์โดยการเช่าช่วงจาก สบกด. (อัตราค่าเช่าตามที่ สบกด. กำหนด) รายละไม่เกิน

๓ ไร่ เมื่อเข้าทำกินในที่ดินดังกล่าวไม่น้อยกว่า ๓ ปี และมีความประสงค์ที่จะมีกรรมสิทธิ์ในที่ดินทำกินในที่ดินใกล้กับถิ่นที่อยู่อาศัยของตนเอง ก็สามารถที่จะยื่นคำขอให้ สปก. จัดซื้อที่ดินเพื่อนำมาให้เช่าซื้อต่อไปได้

๔. นิคมสร้างตนเอง (พระราชบัญญัติจัดที่ดินเพื่อครองชีพ พ.ศ. ๒๕๑๑)

การกิจการดำเนินงานในที่ดินรัฐ ดังต่อไปนี้

ดำเนินการเฉพาะที่ดินของรัฐเป็นหลัก โดยมุ่งเน้นด้านการจัดที่ดินเพื่ออยู่อาศัย และประกอบอาชีพ

วิธีการดำเนินงาน

๑) การสำรวจและเลือกที่ดิน กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการจะดำเนินการจัดตั้งนิคมสร้างตนเอง หรือคณะรัฐมนตรีให้จัดตั้งนิคมสร้างตนเองขึ้นในท้องที่ใด กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการจะต้องขอความร่วมมือ กระทรวง ทบวง กรม ที่เกี่ยวข้องเพื่อตั้งคณะกรรมการสำรวจและเลือกที่ดินที่จะกำหนดในการตั้งนิคมฯ เพื่อให้ทราบข้อมูลต่างๆ โดยมีหลักเกณฑ์ในการพิจารณาว่า ที่ดินที่จะจัดตั้งนิคมสร้างตนเองต้องมีเนื้อที่อย่างต่ำ ๕,๐๐๐ ไร่ บริเวณที่ดินจะต้องมีอาณาเขตติดต่อหรือย่านชุมชนเพียงใด (หมู่บ้าน ตำบล อำเภอ หรือจังหวัด) ความอุดมสมบูรณ์ของดิน ในบริเวณที่ดินมีแหล่งน้ำตลอดปีหรือไม่ เกิดภัยธรรมชาติหรือไม่ เป็นต้น

๒) จัดทำโครงการจัดตั้งนิคมสร้างตนเอง

กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการจะจัดทำโครงการเสนอหน่วยงานราชการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องพิจารณาโครงการประกอบด้วย แผนผังการจัดที่ดิน หลักเกณฑ์การจัดที่ดิน วัตถุประสงค์ของการจัดตั้งนิคมสร้างตนเอง

๓) การจำแนกประเภทที่ดิน

ข้อมูลที่ได้คณะกรรมการสำรวจและเลือกที่ดินจะนำเสนอคณะอนุกรรมการจำแนกประเภทที่ดิน พิจารณาให้ความเห็นชอบแล้วนำเสนอคณะกรรมการจำแนกประเภทที่ดินพิจารณาว่าพื้นที่ใดเหมาะสมกับการเกษตรพื้นที่ส่วนใดควรกำหนดเป็นเขตพื้นที่ป่าไม้เพื่อการอนุรักษ์ป่าและความชุ่มชื้นของดิน (ป่าไม้ส่วนกลาง ๒๐%) แล้วเสนอคณะรัฐมนตรีอนุมัติจำแนกออกจากพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ แล้วเสนอคณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติพิจารณาให้กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการนำพื้นที่ไปดำเนินการจัดตั้งนิคมสร้างตนเอง

๔) การขอใช้พื้นที่จัดตั้งนิคมสร้างตนเอง

กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการจะต้องขออนุญาตใช้ที่ดินต่อหน่วยราชการที่เป็นผู้มีอำนาจดูแลที่ดินนั้น เพื่อให้คณะเจ้าหน้าที่นิคมสร้างตนเองเข้าไปดำเนินการสำรวจรังวัด จัดทำแผนที่ และดำเนินงานในเบื้องต้นในระหว่างที่ยังไม่ได้ออกพระราชกฤษฎีกา

กลุ่มเป้าหมาย

บุคคลผู้ได้รับอนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในที่ดินของนิคมสร้างตนเองเพื่อตั้งเคหะสถานเข้าอยู่ประจำและประกอบอาชีพเป็นหลักแหล่ง

เป้าหมายผลสัมฤทธิ์

๓) ดำเนินการจัดที่ดินให้สมาชิกนิคมสร้างตนเองมีที่อยู่อาศัย ประกอบอาชีพเป็นหลักแหล่ง และมีกรรมสิทธิ์ในที่ดินเป็นของตนเอง

๒) ดำเนินการพัฒนาสาธารณูปโภค พัฒนาพื้นที่ในเขตนิคมสร้างตนเอง

๓) ดำเนินโครงการพัฒนาศักยภาพและคุณภาพชีวิตของสมาชิกนิคมสร้างตนเอง ทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม สวัสดิการสังคมและสิ่งแวดล้อม

๔) เป็นศูนย์การเรียนรู้นิคมสร้างตนเอง

๕) ตรวจสอบข้อมูลและข้อเท็จจริง หรือแก้ไขข้อร้องเรียน หรือข้อพิพาทในพื้นที่นิคมสร้างตนเอง

๖) สำรวจและจัดทำข้อมูลพื้นฐานของนิคมสร้างตนเอง

๗) ดำเนินโครงการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนใต้ (ในนิคมสร้างตนเอง ๗ แห่ง)

การดำเนินการระหว่างนิคมสร้างตนเอง ไม่มีความซ้ำซ้อนกับสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน (สบกด.) ในส่วนของการดำเนินงานตามภารกิจกล่าวคือ นิคมสร้างตนเองนั้นมีภารกิจเพื่อมุ่งเน้นในการจัดสรรที่ดินรัฐให้กับราษฎรผู้ยากไร้เป็นหลัก โดยให้มีที่อยู่อาศัยและที่ดินทำกิน พัฒนาให้มีรายได้และมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นแล้วให้กรรมสิทธิ์ในที่ดินแปลงนั้นเป็นของตนเองและเป็นมรดกตกทอดไปสู่ลูกหลาน ซึ่งมีกลุ่มเป้าหมายเป็นราษฎรยากจนที่ขาดแคลนที่ดินทำกิน ผู้ได้รับผลกระทบจากการอพยพราษฎรเขตน้ำท่วมจากการสร้างเขื่อน ซึ่งไม่ได้เป็นการแก้ไขปัญหากระจุกตัวของที่ดินในภาคเอกชน จากระบบกลไกการตลาด ก่อนการดำเนินงานต้องตราพระราชกฤษฎีกาประกาศเขตพื้นที่ก่อน ในส่วนของ สบกด. การดำเนินงานหลักคือ การกระจายการถือครองที่ดิน โดยการรับโอน ซื้อ จัดหา แลกเปลี่ยน ที่ดินที่เจ้าของหรือผู้ครอบครองทำสัญญามอบหมายให้มาจัดสรรให้เกษตรกรและผู้ยากจน ผู้ประสงค์จะทำการเกษตร การไถ่ถอนจำนอง ขายฝาก สบกด. สามารถไถ่ถอนจำนองขายฝาก โดยการโอนที่ดินเป็นของ สบกด. และให้เกษตรกรเช่าหรือเช่าซื้อ ในที่ดินดังกล่าวตลอดจนการพัฒนาและส่งเสริมอาชีพ ซึ่งเป็นการช่วยเหลือด้านที่ดินทำกินอย่างครบวงจร

๕. นิคมสหกรณ์ (พระราชบัญญัติจัดที่ดินเพื่อครองชีพ พ.ศ. ๒๕๑๑)

มีภารกิจการดำเนินงานของนิคมสหกรณ์ ดังต่อไปนี้

๑) ดำเนินการภารกิจในที่รัฐ จัดที่ดินในป่าสงวนแห่งชาติเสื่อมโทรม สมาชิกจะมีสิทธิเข้าครอบครองทำกินในที่ดินที่ได้รับการจัดสรรโดยเสียค่าเช่า จะดำเนินการลักษณะสหกรณ์การเช่าที่ดิน และที่ดินจะตกทอดทางมรดกไปยังลูกหลานได้ตลอดไป แต่ห้ามมิให้โอนกรรมสิทธิ์

๒) ดำเนินการภารกิจในที่เอกชน ดำเนินการในรูปแบบสหกรณ์ ๒ ลักษณะ คือ

๒.๑ สหกรณ์นิคม โดยกรมส่งเสริมสหกรณ์ขอรับที่ดินรกร้างว่างเปล่าที่คณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติจำแนกเป็นที่จัดสรรเพื่อการเกษตรนำมาจัดสรรให้ราษฎรเข้าครอบครองทำประโยชน์และส่งเสริมให้จัดตั้งขึ้นเป็นสหกรณ์ ซึ่งเมื่อสมาชิกได้ปฏิบัติครบถ้วนตามข้อบังคับของสหกรณ์แล้วก็จะได้กรรมสิทธิ์ในที่ดินที่ได้รับจัดสรร

๒.๒ สหกรณ์การเช่าซื้อที่ดิน โดยกรมส่งเสริมสหกรณ์จึงจัดซื้อที่ดินขององค์การหรือเอกชนมาปรับปรุงจัดสรรให้รวบรวมกันจัดตั้งขึ้นเป็นสหกรณ์ซึ่งเมื่อสมาชิกได้ส่งชำระเงินค่าเช่าซื้อที่ดินและปฏิบัติการอื่นครบถ้วนตามข้อบังคับของสหกรณ์แล้ว ก็จะได้กรรมสิทธิ์ในที่ดินที่ได้รับจัดสรรนั้น

วิธีการดำเนินงาน

การจัดตั้งนิคมสหกรณ์ ใช้วิธีการและหลักเกณฑ์เดียวกับการจัดตั้งสหกรณ์การเกษตร การดำเนินงานของสหกรณ์นิคมมีลักษณะอเนกประสงค์เช่นเดียวกับสหกรณ์การเกษตร คือมีธุรกิจต่างๆ ทั้งทางด้านสินเชื่อ การซื้อ การขาย การแปรรูป การส่งเสริมอาชีพและการบริการสังคม ในส่วนของการจัดที่ดินเป็นการดำเนินงานโดยรัฐ ซึ่งดำเนินการเกี่ยวกับการจัดที่ดิน การปรับปรุงที่ดิน การจัดสาธารณูปโภคต่างๆ เพื่อประโยชน์ในการประกอบอาชีพและที่อยู่อาศัย สำหรับงานของสหกรณ์นิคมนั้นจะเกี่ยวข้องกับการจัดที่ดินซึ่งเป็นผู้รับการจัดสรรที่ดินทางราชการ และผูกพันตามพระราชบัญญัติจัดที่ดินเพื่อการครองชีพ พ.ศ. ๒๕๑๑ และในกรณีของสหกรณ์การเช่าซื้อที่ดินที่กรมส่งเสริมสหกรณ์นำที่ดินมาให้สหกรณ์เช่าซื้อ สหกรณ์จะนำที่ดินไปให้สมาชิกเช่าหรือซื้อต่อไป

กลุ่มเป้าหมาย

เกษตรกรที่เป็นสมาชิกสหกรณ์

เป้าหมายผลสัมฤทธิ์

ดำเนินธุรกิจให้บริการแก่สมาชิก ในด้านการประกอบอาชีพเพื่อให้มีรายได้และคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น เหตุที่รัฐบาลสนับสนุนให้มีการจัดตั้งสหกรณ์ขึ้นในพื้นที่จัดนิคมสหกรณ์ เนื่องจากมีความประสงค์ที่จะส่งเสริมราษฎรที่เข้ามาอยู่ในนิคมสหกรณ์ ให้มีอาชีพทางการเกษตรที่มั่นคงและมีรายได้สูงขึ้น และมีสถาบันของตนเองในการเป็นสื่อกลางที่จะให้บริการด้านต่างๆ แก่สมาชิก ดำเนินธุรกิจในรูปอเนกประสงค์ โดยมีรัฐช่วยสนับสนุนส่งเสริมในการดำเนินงานเพื่อจะได้บังเกิดผลดีแก่สมาชิก

การดำเนินการระหว่างนิคมสหกรณ์ ไม่มีความซ้ำซ้อนกับสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน (สบกด.) กล่าวคือ นิคมสหกรณ์ คือ มีบริเวณที่ดินที่รัฐได้ออกกฎหมายกำหนดขอบเขตพื้นที่แล้วจัดการพัฒนาปรับปรุงที่ดิน ให้เหมาะสมแก่การอยู่อาศัยและประกอบอาชีพการเกษตร จากนั้นจึงจัดสรรที่ดินให้กับเกษตรกรที่เดือดร้อนไม่มีที่ดินทำกิน หรือมีน้อยแต่ไม่พอทำกิน ได้มีที่ดินประกอบอาชีพและตั้งบ้านเรือนที่อยู่อาศัยเป็นหลักแหล่งพร้อมกับส่งเสริมให้เกษตรกร รวมตัวกันจัดตั้งสหกรณ์ เมื่อเกษตรกรได้เข้าทำประโยชน์ในที่ดินทำกินที่ได้รับการจัดสรรและได้ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กฎหมายกำหนดครบถ้วนแล้ว จะได้รับกรรมสิทธิ์ในที่ดินที่รัฐจัดสรรให้ ในส่วนของ สบกด. การดำเนินงานหลักของ สบกด. คือการกระจายการถือครองที่ดิน โดยการรับโอน ซื้อ จัดหา แลกเปลี่ยนที่ดินที่เจ้าของหรือผู้ครอบครองทำสัญญามอบหมายให้มาจัดสรรให้เกษตรกรและคนจนผู้ประสงค์จะทำการเกษตร การไถ่ถอนจำนอง ขายฝาก โดยการโอนที่ดินเป็นของ สบกด. และให้เกษตรกรเช่าหรือเช่าซื้อในที่ดินดังกล่าว

สบกด. จะให้การสนับสนุนสินเชื่อเพื่อจัดซื้อที่ดินซึ่งดำเนินการเป็นการรวมกลุ่มกันของเกษตรกรที่มีแนวคิดร่วมกันที่จะประกอบอาชีพเกษตรกรรม แต่ไม่มีที่ดินทำกินเป็นของตนเอง จึงขอรับความช่วยในการสนับสนุนด้านงบประมาณในการจัดหาที่ดินทำกิน เพื่อจัดหาที่ดินแปลงรวม ซึ่ง สบกด. ได้

กำหนดหลักเกณฑ์ และวิเคราะห์ข้อมูลในการให้ความช่วยเหลือ เช่น ชี้แจงวัตถุประสงค์ของ สบกด. ในการดำเนินการตามภารกิจเพื่อให้เกิดการกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน ความสามารถในการผ่อนชำระคืนให้แก่ สบกด. ได้ตามเงื่อนไข และสภาพแวดล้อมเหมาะแก่การทำเกษตร ตรวจสอบสถานะและความเหมาะสมของที่ดิน เป็นต้น และเมื่อให้ความช่วยเหลือแล้ว สบกด. เข้าไปพัฒนาและส่งเสริมอาชีพ ซึ่งเป็นการช่วยเหลือด้านที่ดินอย่างครบวงจรอันจะนำไปสู่การเพิ่มศักยภาพการใช้ประโยชน์ที่ดิน พัฒนาคุณภาพของที่ดิน และพัฒนาคุณภาพชีวิต และส่งเสริมเกษตรกรรมที่ยั่งยืน ตลอดจนศึกษา ค้นคว้าและสร้างนวัตกรรมในการบริหารจัดการที่ดิน อันเป็นการแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำของสังคม ซึ่งเป็นการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศด้วย

๖. สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) (พอช.) (พระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) พ.ศ. ๒๕๔๓ และที่แก้ไขเพิ่มเติม)

การกิจการดำเนินงานของสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) ดังต่อไปนี้

๑) ดำเนินการในที่ดินที่สามารถใช้เพื่อเป็นที่อยู่อาศัยทั้งที่ดินรัฐและเอกชน โดยมุ่งเน้นทำงานกับชุมชน

๒) สนับสนุนและพัฒนาที่อยู่อาศัยและที่ดินทำกินเพื่อการพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนซึ่งเป็นสมาชิกในชุมชน (รูปแบบกลุ่มหรือสหกรณ์)

๓) สนับสนุนงบประมาณและสินเชื่อในการพัฒนาที่อยู่อาศัยในชุมชน เช่น โครงการบ้านมั่นคง

วิธีการดำเนินงาน

ดำเนินการเพื่อสนับสนุนและพัฒนาที่อยู่อาศัยและที่ดินทำกินเพื่อการพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนซึ่งเป็นสมาชิกในชุมชน (รูปแบบกลุ่มหรือสหกรณ์) เช่น โครงการบ้านมั่นคง โดยมีนโยบายแก้ปัญหาที่อยู่อาศัยผู้มีรายได้น้อยในเมืองและชุมชนบุกรุกให้มีที่อยู่อาศัยมั่นคง

กลุ่มเป้าหมาย

สนับสนุนและช่วยเหลือองค์กรชุมชนหรือเครือข่าย องค์กรชุมชนในเรื่องที่อยู่อาศัย และอาชีพ

เป้าหมายผลสัมฤทธิ์

สนับสนุนและพัฒนาที่อยู่อาศัยและที่ดินทำกิน เพื่อการพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนซึ่งเป็นสมาชิกในชุมชน (รูปแบบกลุ่มหรือสหกรณ์) สนับสนุนงบประมาณและสินเชื่อในการพัฒนาที่อยู่อาศัยในชุมชน เช่น โครงการบ้านมั่นคง โดยมีนโยบายแก้ปัญหาที่อยู่อาศัยผู้มีรายได้น้อยในเมืองและชุมชนบุกรุกให้มีที่อยู่อาศัยมั่นคง

การดำเนินการระหว่างสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) (พอช.) ไม่มีความซ้ำซ้อนกับสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน (สบกด.) กล่าวคือ พอช. สนับสนุนและพัฒนาที่อยู่อาศัยและที่ดินทำกินเพื่อการพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนซึ่งเป็นสมาชิกในชุมชน (รูปแบบกลุ่มหรือสหกรณ์) เช่น โครงการบ้านมั่นคง โดยมีนโยบายแก้ปัญหาที่อยู่อาศัยผู้มีรายได้น้อยในเมืองและชุมชนบุกรุกให้มีที่อยู่อาศัยมั่นคง จึงเป็นการมุ่งเน้นเรื่องที่อยู่อาศัยเป็นหลัก การพัฒนาจึงเป็นงานในลักษณะสร้างความมั่นคงในที่อยู่อาศัยและพัฒนาคุณภาพชีวิต และเป็น

หน่วยงานที่รวบรวม วิเคราะห์ ข้อมูลในด้านทรัพยากรดิน เพื่อนำมากำหนดนโยบายต่างๆ ต่อการแก้ไขปัญหาที่ดิน เป็นการดำเนินการเชิงนโยบายซึ่งจำเป็นจะต้องมีการมอบหมายให้หน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการตามนโยบายนั้น ในส่วนของ สปกด. มีวัตถุประสงค์การดำเนินภารกิจทั้งในด้านที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัย โดยมุ่งลดความเหลื่อมล้ำในเรื่องที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัยของประเทศ ตลอดจนเพื่อให้เกษตรกรและผู้ยากจนมีความมั่นคงในการมีที่ดิน รวมถึงการป้องกันและแก้ไขการสูญเสียสิทธิในที่ดิน ซึ่งเป็นปัญหาสำคัญของสังคมที่กระทบต่อการดำรงชีพ จำเป็นต้องเร่งเข้าช่วยเหลือ พร้อมทั้งส่งเสริมการใช้ประโยชน์ในที่ดิน เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ โดยมีการดำเนินงานอย่างมีส่วนร่วมของเกษตรกรและผู้ยากจน องค์กรชุมชน และเครือข่ายองค์กรชุมชน ในการช่วยกันขับเคลื่อนการดำเนินงานตามภารกิจเพื่อบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืนต่อไป

๗. กองทุนหมุนเวียนเพื่อการกู้ยืมแก่เกษตรกรและผู้ยากจน (สป.กษ.)(ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วย กองทุนหมุนเวียนเพื่อการกู้ยืมแก่เกษตรกรและผู้ยากจน พ.ศ. ๒๕๔๖ และที่แก้ไขเพิ่มเติม)

ภารกิจการดำเนินงาน

การลงวนรักษาที่ดินเพื่อการทำกิน หรือเพื่อการอยู่อาศัยไว้ให้แก่เกษตรกรและผู้ยากจน โดยมิให้ตกไปเป็นของบุคคลอื่น

วิธีการดำเนินงาน

ซึ่งเป็นไปตามระเบียบกองทุนหมุนเวียนเพื่อการกู้ยืมแก่เกษตรกรและผู้ยากจน พ.ศ. ๒๕๔๖ โดยมีขั้นตอนเบื้องต้น กล่าวคือ รับคำร้องขอความช่วยเหลือ,สอบสวนข้อเท็จจริงใกล่เกลี่ยทำสัญญาประนีประนอมยอมความ,พิจารณาวิเคราะห์คำขอกู้เงิน,พิจารณาอนุมัติเงินกู้และแจ้งผล,การตรวจสอบและอนุมัติการจ่ายเงิน,โอนเงินกู้ให้ อ.ก.ส. สาขา อ.ก.ส. หน่วยอำเภอ,การจ่ายเงินกู้และแจ้งผู้ขอกู้มาทำสัญญาจำนองที่ดินและจ่ายเงินกู้,รายงานผลการช่วยเหลือ และการติดตามผลการช่วยเหลือ

กลุ่มเป้าหมาย

ดำเนินการในพื้นที่ทั่วประเทศ ได้แก่

๑) เกษตรกร หรือผู้ที่ประกอบอาชีพเกี่ยวเนื่องกับการเกษตร

๒) ผู้ยากจน ที่ไม่มีทรัพย์สินเพียงพอและอยู่ในสภาวะที่ไม่ สามารถช่วยเหลือตนเองได้ หรือเป็นผู้ไม่มีทรัพย์สินอื่นใดเพียงพอแก่การชำระหนี้

เป้าหมายผลสัมฤทธิ์

๑) เกษตรกรในจังหวัดชายแดนภาคใต้ได้รับการพัฒนาและส่งเสริมอาชีพด้านการเกษตร

๒) เกษตรกรสามารถพึ่งพาตนเองได้

๓) เกษตรกรและผู้ยากจนที่ได้รับการแก้ไขปัญหาหนี้สิน

๔) ศักยภาพในการผลิตภาคการเกษตรเพิ่มขึ้น

การดำเนินการระหว่างกองทุนหมุนเวียนเพื่อการกู้ยืมแก่เกษตรกรและผู้ยากจน (สป.กษ.) ไม่มีความซ้ำซ้อนกับสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน

(สบกด.) กล่าวคือ สป.กษ. เป็นกองทุนที่มุ่งเน้นในการให้ความช่วยเหลือในการไถ่ถอนที่ดินที่นำไปขายฝาก จำนอง หรือชำระหนี้ตามสัญญากู้ยืมเงิน โดยมุ่งไปที่กลุ่มเกษตรกร ผู้ยากจนที่มีทรัพย์สินไม่เพียงพอในการช่วยเหลือตนเองได้ หรือเพียงพอต่อการชำระหนี้ และยังต้องดำเนินการโดยผ่านธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ซึ่งทำให้มีขั้นตอนการดำเนินงานเพิ่มขึ้น เนื่องจากไม่มีโครงสร้างหน่วยงานในส่วนภูมิภาค ซึ่งหน่วยงาน สบกด. มีแนวทางการดำเนินงานในการป้องกันแก้ไขปัญหาการสูญเสียสิทธิ ช่วยเหลือเกษตรกรหรือผู้ยากจนในการไถ่ถอนที่ดินที่นำไปขายฝาก จำนอง เช่นเดียวกัน แต่ สบกด. สามารถดำเนินการช่วยเหลือได้เองโดยไม่ต้องผ่านธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ทำให้สามารถช่วยเหลือเกษตรกรได้อย่างคล่องตัวและรวดเร็วกว่า นอกจากนั้น สป.กษ. ไม่มีภารกิจในการบริหารจัดการจัดที่ดิน ซึ่งต่างจาก สบกด. เพราะ สบกด. มีภารกิจในการป้องกันและแก้ไขการสูญเสียสิทธิแล้ว ภารกิจหลักของ สบกด. ยังมีการบริหารจัดการที่ดินเพื่อกระจายการถือครองที่ดินและที่อยู่อาศัยแก่เกษตรกรหรือผู้ยากจนอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน และมีการพัฒนาที่ดินและเพื่อให้สามารถทำกินในที่ดินได้อย่างยั่งยืน โดยยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวศาสตร์พระราชาในการพัฒนาที่ดิน

๘. สำนักงานจัดรูปที่ดินกลาง กรมชลประทาน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (พระราชบัญญัติจัดรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๕๘)

มีวัตถุประสงค์ กลุ่มเป้าหมาย ขอบเขตการดำเนินการแตกต่างกับ สบกด. โดย สำนักงานจัดรูปที่ดินกลางมีวัตถุประสงค์ในการดำเนินการพัฒนา พื้นที่เอกชนและสาธารณสมบัติ โดยมีการจัดตั้งกองทุนหนึ่งเรียกว่า "กองทุนจัดรูปที่ดิน" เพื่อเป็นทุนหมุนเวียนในการดำเนินงาน เพาะปลูกเกษตรกรรม โดยเน้นเรื่องน้ำเป็นประการสำคัญ ในการจัดสร้างระบบชลประทาน เพื่อทุกแปลงที่เพาะปลูกและเกษตรกรรม จัดสร้างถนนหรือทางลำเลียงในไร่นา ปรับระดับพื้นที่ เป็นต้น ให้แก่ผู้ไม่ได้ใช้ที่ดินทำการเกษตรด้วยตนเอง หรือจากผู้ที่มีที่ดินเกินความจำเป็นไปให้เกษตรผู้เช่า ผู้ไร้ที่ทำกินหรือมีที่ดินน้อยไม่เพียงพอแก่การทำกินให้มีที่ดินเป็นของตนเองหรือเป็นกลุ่มสหกรณ์หรือกลุ่มเกษตรต่าง ๆ สบกด. มีวัตถุประสงค์เพื่อเกิดการกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน ทั้งที่ดินเพื่อการเกษตรและที่ดินเพื่ออยู่อาศัย และส่งเสริมให้มีการใช้ประโยชน์ในที่ดินอย่างเต็มศักยภาพ จากการมีส่วนร่วมของรัฐและประชาชน เพื่อแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำด้านที่ดิน แก้ไขปัญหาข้อพิพาทด้านที่ดินระหว่างรัฐและประชาชน การเพิ่มมูลค่าในการใช้ประโยชน์ในที่ดินทิ้งร้าง การลดภาระการสนับสนุนของรัฐหรือค่าใช้จ่ายของรัฐในการสนับสนุนภาคเกษตรกรรม และการเพิ่มมูลค่าของที่ดินทั้งมูลค่าเป็นตัวเงินและมูลค่าเชิงการพัฒนาคุณภาพการทำประโยชน์ในที่ดิน

๙. การเคหะแห่งชาติ (กคช.)(พระราชบัญญัติการเคหะแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม)

เป็นหน่วยงานรัฐวิสาหกิจ สังกัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ มีวัตถุประสงค์เพื่อจัดให้มีเคหะ เพื่อให้ประชาชนได้มีที่อยู่อาศัย พร้อมทั้งจัดให้มีระบบ สาธารณูปโภค สาธารณูปการ สิ่งอำนวยความสะดวก แก่ผู้อยู่อาศัย ทำนุบำรุง ปรับปรุง และพัฒนาผู้อยู่อาศัยให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นทั้งทางสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม ให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่ประชาชนที่ประสงค์จะมีเคหะของตนเอง หรือผู้ที่ประสงค์จะร่วมดำเนินกิจกรรมกับการเคหะแห่งชาติในการจัดให้มีเคหะเพื่อให้

ประชาชนเช่า เช่าซื้อ หรือซื้อ และประกอบธุรกิจเกี่ยวกับ การก่อสร้าง อาคารหรือจัดหาที่ดิน การปรับปรุง รื้อหรือย้ายแหล่งเสื่อมโทรม เพื่อให้มีสภาพการอยู่อาศัย สิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ และสังคมที่ดีขึ้น

ภารกิจการดำเนินงานด้านที่ดินของ สบกด. และ กคช. มีความแตกต่างกับของภารกิจอย่างชัดเจน กล่าวคือ กคช. มุ่งเน้นในเรื่องของการพัฒนาที่อยู่อาศัยโดยการให้สินเชื่อให้กับประชาชนทั่วไป โดยเฉพาะผู้มีรายได้น้อย ฟื้นฟูชุมชนเมืองให้มีสภาพแวดล้อมที่ดีและพัฒนาเมืองใหม่ เพื่อรองรับการเจริญเติบโตของเมือง แต่ สบกด. มีกลุ่มเป้าหมายหลักที่ชัดเจนในเรื่องจัดให้มีที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัยแก่เกษตรกร ผู้ยากจน ชุมชน องค์กรชุมชนและเครือข่ายองค์กรชุมชน โดยวิธีการการกระจายการถือครองที่ดิน ในรูปแบบแปลงรวม มีกรรมสิทธิ์ร่วม การป้องกันการสูญเสียสิทธิในที่ดิน ด้วยการให้สินเชื่อเพื่อป้องกันการสูญเสียสิทธิในที่ดินอันเนื่องมาจากการจำนอง ขายฝาก และการบังคับคดี ให้ชำระหนี้ตามคำพิพากษา รวมไปถึงจัดซื้อที่ดินของลูกหนี้ ที่ถูกขายทอดตลาด หรือหลุดขายฝากไปแล้ว เพื่อคงสิทธิให้เกษตรกรและผู้ยากจนได้กลับมามีที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัยในที่ดินเดิมของตนเอง และให้การสนับสนุนอาชีพให้เกษตรกร ในพื้นที่ดำเนินการ

๑๐. กรมที่ดิน (กระทรวงมหาดไทย)

มีวัตถุประสงค์ กลุ่มเป้าหมาย ขอบเขตการดำเนินการแตกต่างกับ สบกด. โดยกรมที่ดินดำเนินงานออกหนังสือแสดงสิทธิ์ในที่ดินให้ราษฎรเช่น การให้บริการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมเกี่ยวกับที่ดิน และอสังหาริมทรัพย์อย่างอื่น การรังวัดออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงในที่ดิน สาธารณประโยชน์และในที่ราชพัสดุ

ภารกิจการดำเนินงานด้านที่ดินของ สบกด. และกรมที่ดิน มีภารกิจในการดำเนินงานที่แตกต่างกัน เนื่องจาก สบกด. เป็นหน่วยงานที่มุ่งลดปัญหาความเหลื่อมล้ำในการถือครองที่ดินป้องกันและแก้ไขปัญหาการสูญเสียสิทธิในที่ดิน สนับสนุนพัฒนาอาชีพและที่ดิน รวมถึงการค้นคว้างานวิชาการ งานวิจัยและนวัตกรรมการ แต่กรมที่ดินเป็นหน่วยงานของรัฐที่ดำเนินงานออกหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินให้ราษฎรเช่น การให้บริการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมเกี่ยวกับที่ดิน และอสังหาริมทรัพย์อย่างอื่น การรังวัดออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงในที่ดิน สาธารณประโยชน์และในที่ราชพัสดุ เป็นต้น ซึ่งไม่ได้เป็นหน่วยงานที่มุ่งช่วยเหลือหรือแก้ปัญหาการถือครองที่ดินของประชาชน โดย สบกด. อาจประสานความร่วมมือและข้อมูลจากกรมที่ดิน เช่น ข้อมูลเรื่องที่ดินการรังวัดสอบเขต การจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรม ซึ่งจะส่งผลให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างถูกต้อง ครบถ้วนและมีประสิทธิภาพขึ้น

๑๑. คณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ (คทช.) (พระราชบัญญัติคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๒)

เป็นหน่วยงานกำหนดนโยบายและแผน การบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดินของประเทศ เพื่อการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน และหลักการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดินให้มีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุด สมดุล เป็นธรรม และยั่งยืน ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และความมั่นคงของประเทศ

การกิจการดำเนินงานด้านที่ดินระหว่าง สบกด. และ คทช. ไม่สามารถที่จะเปรียบเทียบได้ เนื่องจาก คทช. เป็นหน่วยงานที่กำหนดนโยบายและแผน การบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดินของประเทศ ซึ่ง สบกด. เป็นหน่วยงานปฏิบัติที่ต้องดำเนินการภายใต้นโยบายของ คทช. ซึ่งการได้มาของที่ดินเพื่อมาบริหารจัดการ สบกด. ถือเป็นการดำเนินการในรูปแบบใหม่ ภายใต้ คทช. ที่เป็นหน่วยงานที่ทำหน้าที่ในการกำหนดนโยบายการจัดการที่ดินระดับประเทศ เช่น การที่ที่ดินที่หน่วยงานของรัฐมีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบการบริหารจัดการที่ดินนั้นๆ ไม่สามารถเข้าไปดำเนินการได้ไม่ว่าจะเป็นเพราะงบประมาณไม่เพียงพอ หรือไม่ใช่กลุ่มเป้าหมายที่จะดำเนินการ คทช. ก็สามารถมอบหมายให้ สบกด. รับมาบริหารจัดการได้ เป็นต้น

<u>๑๒. ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) (พระราชบัญญัติธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร พ.ศ. ๒๕๐๙)</u>

ธ.ก.ส. เป็นสถาบันการเงินเฉพาะกิจดำเนินการให้ความช่วยเหลือทางการเงินเพื่อส่งเสริมอาชีพหรือการดำเนินงานของเกษตรกร กลุ่มเกษตรกร หรือสหกรณ์การเกษตร โดยเน้นการให้บริการทางการเงินเนื่องจากเป็นสถาบันการเงิน สบกด. ไม่เป็นสถาบันการเงินและไม่มีวัตถุประสงค์ในการแสวงหากำไร เน้นการดำเนินการ ด้านที่ดินให้แก่เกษตรกรและผู้ยากจน ทั้งนี้ สบกด. สามารถถือกรรมสิทธิ์ที่ดินเพื่อให้เกษตรหรือผู้ยากจนเช่า หรือเช่าซื้อได้โดยไม่มีข้อจำกัดดังเช่นสถาบันการเงิน ดังนั้น การให้บริการเพื่อความมั่นคงด้านที่ดินทำกินเพื่อลดความเหลื่อมล้ำด้านที่ดินจึงเป็นภารกิจของ สบกด. โดยเฉพาะ แต่ในส่วนการสนับสนุนช่วยเหลือด้านการเงินเกษตรกรโดยภาพรวมของประเทศเป็นภารกิจของ ธ.ก.ส. การดำเนินการของ สบกด. และ ธ.ก.ส. จึงไม่มีความซ้ำซ้อนกันแต่อย่างใด

ตารางเปรียบเทียบความซ้ำซ้อนในการดำเนินงาน

ภารกิจหลักด้านที่ดินของสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน (สบกด.) กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

หน่วยงาน	ภารกิจในที่ดินรัฐ	ภารกิจในที่ดินเอกชน	กลุ่มเป้าหมาย	วิธีการดำเนินการ	เป้าหมายผลสัมฤทธิ์	ความแตกต่าง
สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.) (พระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๑๘)	ส.ป.ก. ส.ป.ก. จะทำการสำรวจรังวัด และสอบสวนสิทธิในที่ดิน เจรจากระจายสิทธิ ลดเนื้อที่และแบ่งแยกที่ดิน (กรณีมีที่ดินเกินสิทธิตามกฎหมาย) เพื่อนำมาจัดให้เกษตรกรเช่าหรือเช่าซื้อ หรือเข้าทำประโยชน์ตามที่เกษตรกรได้ยื่นคำร้องไว้ ซึ่งเกษตรกรจะได้รับสิทธิตามกฎหมายปฏิรูปที่ดิน ได้รับหนังสือรับมอบที่ดิน (ส.ป.ก.๔-๒๘) และหนังสืออนุญาตเข้าทำ	ส.ป.ก. ส.ป.ก.จะนำที่ดินที่จัดซื้อหรือเวนคืนมาจัดสรรแก่เกษตรกรผู้เช่า หรือผู้ไร้ที่ทำกินหรือผู้มีที่ดินเล็กน้อยไม่เพียงพอแก่การครองชีพที่ได้ขึ้นทะเบียนไว้ ซึ่งเกษตรกรจะต้องเช่าหรือเช่าซื้อจาก ส.ป.ก. และมีโอกาสเป็นเจ้าของที่ดินต่อไป โดย ส.ป.ก.จะจัดซื้อ หรือเวนคืนที่ดินจากเจ้าของที่ดินที่มีที่ดินเกินกว่าพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมกำหนด	ส.ป.ก. ๑. เกษตรกร เช่น ผู้ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก บุคคลผู้ยากจน ผู้จบการศึกษาทางเกษตรกรรม เป็นบุตรของเกษตรกร หรือบุคคลซึ่งไม่มีที่ดินเพื่อเกษตรกรรมเป็นของตนเองและประสงค์จะประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก	ส.ป.ก. - ที่ดินของรัฐ ๑. การคัดเลือกพื้นที่ ส.ป.ก. จะทำการสำรวจรังวัดและสอบสวนสิทธิในที่ดิน เจรจากระจายสิทธิลดเนื้อที่และแบ่งแยกที่ดิน (กรณีมีที่ดินเกินสิทธิตามกฎหมาย) เพื่อนำมาจัดให้เกษตรกรเช่าหรือเช่าซื้อ หรือเข้าทำประโยชน์ตามที่เกษตรกรได้ยื่นคำร้องไว้ ซึ่งเกษตรกรจะได้รับสิทธิตามกฎหมายปฏิรูปที่ดิน ได้รับหนังสือรับมอบที่ดิน (ส.ป.ก. ๔-๒๘) และหนังสืออนุญาตเข้าทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดิน (ส.ป.ก.๔-๐๓) และมีโอกาสเป็นเจ้าของที่ดิน	ส.ป.ก. ๓.จัดและพัฒนาที่ดินให้แก่เกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดิน ๒. พื้นที่ในเขตปฏิรูปที่ดินได้รับการส่งเสริมการปลูกไม้ยืนต้น ไม้เศรษฐกิจและสร้างรายได้ให้เกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดิน ๓. สร้างความเข้มแข็งและพัฒนาตนเองทางเศรษฐกิจพอเพียงของเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดิน ๔. สร้างโอกาส พัฒนาเศรษฐกิจชุมชนในเขตปฏิรูปที่ดินอย่างยั่งยืนทั้งนี้ เพื่อลดช่องว่างความแตกต่างในฐานะความเป็นอยู่ของคนในสังคม และเพื่อสร้างความมั่นคงของ	ภารกิจการดำเนินงานด้านที่ดินของ สบกด. และ ส.ป.ก. มีความแตกต่างกันในรายละเอียดอย่างชัดเจน กล่าวคือ - การได้มาซึ่งที่ดิน (รัฐ และเอกชน) ส.ป.ก. มีกระบวนการหลายขั้นตอนและใช้เวลานานกว่าการดำเนินการของ สบกด. เนื่องจาก ส.ป.ก. ต้องตราเป็นพระราชกฤษฎีกาเพื่อกำหนดเขตที่ดินที่จะนำมาดำเนินการปฏิรูปที่ดิน - กรณีที่ดินเป็นที่ดินรัฐที่หน่วยงานต่างๆ มอบหมายให้ สบกด. ดำเนินการนั้น สภาพการเป็นที่ดินรัฐจะไม่

หน่วยงาน	ภารกิจในที่ดินรัฐ	ภารกิจในที่ดินเอกชน	กลุ่มเป้าหมาย	วิธีการดำเนินการ	เป้าหมายผลสัมฤทธิ์	ความแตกต่าง
	ประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดิน (ส.ป.ก.๔-๐๑) และมีโอกาสเป็นเจ้าของที่ดินต่อไป โดยที่ดินของรัฐ ได้แก่ ป่าสงวนแห่งชาติที่เสื่อมสภาพที่จำแนกเป็นที่จัดสรรตามมติคณะรัฐมนตรีที่สาธารณะประโยชน์ที่ราษฎรเลิกใช้ร่วมกัน ที่ดินสาธารณสมบัติแผ่นดิน และที่ดินรกร้างว่างเปล่าที่อยู่นอกเขตป่าไม้ถาวร สบกต. สบกต. ดำเนินการจัดหาที่ดินรัฐ โดยการที่หน่วยงานของรัฐผู้มีอำนาจหน้าที่	สบกต. สบกต. ดำเนินการจัดหาที่ดินเอกชน โดยการรับโอน ซื้อ จัดหาแลกเปลี่ยน ที่ดินที่เจ้าของหรือผู้ครอบครองทำสัญญามอบหมายให้จัดหาประโยชน์ หรือที่ดินตามที่คณะรัฐมนตรีมอบหมาย เพื่อจัดให้เกษตรกรหรือผู้ยากจนใช้ประโยชน์ในที่ดิน	๒. สถาบันเกษตรกร เช่น กลุ่มเกษตรกร หรือสหกรณ์การเกษตร ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรตามกฎหมายว่าด้วยสหกรณ์ สบกต. ดำเนินการให้ความช่วยเหลือแก่เกษตรกรและผู้ยากจนทั่วประเทศ ดังต่อไปนี้ ๑. เกษตรกร ๒. ผู้ยากจน ๓. ชุมชน ๔. องค์กรชุมชน ๕. เครือข่ายองค์กรชุมชน	ต่อไป โดยการเช่าหรือเช่าซื้อในที่ดินรัฐ ได้แก่ ป่าสงวนแห่งชาติที่เสื่อมสภาพที่จำแนกเป็นที่จัดสรรตามมติคณะรัฐมนตรี ที่สาธารณะประโยชน์ที่ราษฎรเลิกใช้ร่วมกัน ที่ดินสาธารณสมบัติของแผ่นดินและที่ดินรกร้างว่างเปล่าที่อยู่นอกเขตป่าไม้ถาวร ๒. ปฏิรูปที่ดินโดยตราเป็นพระราชกฤษฎีกา - เสนอคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมขออนุมัติประกาศเขต - ยกร่าง พ.ร.ฎ. พร้อมคำชี้แจง และจัดทำแผนที่ท้ายร่างฯ ประสานหน่วยงาน - เสนอร่าง พ.ร.ฎ. ต่อ กษ เพื่อส่งเรื่องให้ ลคค./เสนอ ครม. พิจารณารับหลักการ/ส่งสำนักงานคณะกรรมการ	ภาคการเกษตร โดยการให้ผลประโยชน์และความช่วยเหลือแก่เกษตรกรที่ยากจน ซึ่งเป็นคนส่วนใหญ่ของประเทศ และสร้างแรงจูงใจให้ผู้ประกอบอาชีพการเกษตรได้ทำประโยชน์ในที่ดินอย่างถาวร รวมทั้งรักษาคุ้มครองพื้นที่เกษตรกรรมให้คงไว้ และสนับสนุนรัฐบาลที่ดำเนินการปฏิรูปที่ดินให้สัมฤทธิ์ผล สบกต. (๑) มีการใช้ประโยชน์ในที่ดินอย่างเหมาะสมและยั่งยืน และมีสนับสนุนการดำเนินงานของภาครัฐ (๒) เกิดการกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืนและมีการใช้ประโยชน์ในที่ดินอย่างเหมาะสม เกิดการลดความเสื่อมโทรม และ	เปลี่ยนแปลงยังคงเป็นที่ดินของรัฐเช่นเดิม เพียงแต่ผู้เข้าใช้ประโยชน์ในที่ดินมีสิทธิในการเข้าใช้ประโยชน์ตามเงื่อนไขที่ สบกต. และหน่วยงานที่ได้รับมอบหมายให้ดูแลที่ดินกำหนด - การดำเนินการในที่ดินของรัฐ สบกต. ดำเนินการโดยแบ่งแยกที่ดิน เพื่อนำมาให้เกษตรกรใช้ประโยชน์ในที่ดินเป็นรายบุคคล ส่วนการดำเนินงานในที่ดินเอกชน ส.ป.ก. จะดำเนินการโดยจัดซื้อหรือเวนคืนให้แก่เกษตรกรที่ได้ขึ้นทะเบียนไว้ - ขนาดของที่ดินที่จัดให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกร ส.ป.ก. มีอำนาจจัดที่ดินให้เกษตรกร หรือสถาบันเกษตรกรได้ ซึ่งจะ

หน่วยงาน	ภารกิจในที่ดินรัฐ	ภารกิจในที่ดินเอกชน	กลุ่มเป้าหมาย	วิธีการดำเนินการ	เป้าหมายผลสัมฤทธิ์	ความแตกต่าง
	รับผิดชอบการบริหารจัดการที่ดินนั้น ๆ มอบหมายให้ เพื่อนำมาจัดให้เกษตรกรหรือผู้ยากจนใช้ประโยชน์ในที่ดิน			กฤษฎีกาตรวจพิจารณาร่างฯ/เสนอ ครม. เพื่อทราบ/สคค. นำขึ้นทูลเกล้าฯ เพื่อทรงลงพระปรมาภิไธย - ประกาศใช้ในราชกิจจานุเบกษา - แจ้งการบังคับใช้ไปยังจังหวัดและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สบกด. สบกด. ดำเนินการจัดหาที่ดินรัฐ โดยการที่หน่วยงานของรัฐผู้มีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบการบริหารจัดการที่ดินนั้น ๆ มอบหมายให้ เพื่อจัดสรรให้เกษตรกรหรือผู้ยากจนใช้ประโยชน์ในที่ดิน โดยการให้เช่า ให้ใช้ประโยชน์ หรือให้ใช้ประโยชน์ในรูปแบบของการถือกรรมสิทธิ์ร่วมระหว่างรัฐกับประชาชน โดยเน้นการมี	สร้างความเป็นธรรมในการถือครองที่ดิน (๓) เป็นแหล่งทุนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการสูญเสียสิทธิในที่ดินทำกินของเกษตรกร และได้ช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจนให้มีที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัยที่มีความมั่นคงและยั่งยืน (๔) การใช้ประโยชน์ในพื้นที่เกษตรกรรมของประเทศได้รับการคุ้มครอง และการประกอบอาชีพของเกษตรกรและผู้ยากจนให้มีความมั่นคงและยั่งยืน (๕) มีข้อมูลที่ดิน และเป็นตัวกลางระหว่างผู้ประสงค์จะใช้ประโยชน์ในที่ดินกับเจ้าของที่ดินที่ยังมิได้ใช้ประโยชน์หรือเจ้าของที่ดินที่	เป็นการบริหารจัดการที่ดินในที่ดินแปลงใหญ่เท่านั้น ไม่สามารถจัดการที่ดินแปลงเล็กได้ ซึ่งทำให้ไม่สามารถที่จะช่วยเหลือเกษตรกรกลุ่มย่อยได้ ดังนั้น จึงเป็นข้อแตกต่าง ที่ สบกด. สามารถจะช่วยเหลือเกษตรกรกลุ่มย่อยได้ - สบกด. ไม่มีอำนาจเวนคืนที่ดินแต่เน้นไปที่การขอใช้หรือประสานเพื่อขอใช้ที่ดินของรัฐ โดยเพิ่มอำนาจหน้าที่และวัตถุประสงค์ การได้มาซึ่งที่ดินโดยการประสานกับเอกชนเพื่อซื้อ เช่าซื้อ หรือขอเช่าที่ดินของเอกชนซึ่งเป็นทางเลือกในการเพิ่มโอกาสให้กับสถาบันที่จะเข้าช่วยเหลือเกษตรกรอย่างเพียงพอแล้ว อีกทั้งยัง

หน่วยงาน	ภารกิจในที่ดินรัฐ	ภารกิจในที่ดินเอกชน	กลุ่มเป้าหมาย	วิธีการดำเนินการ	เป้าหมายผลสัมฤทธิ์	ความแตกต่าง
				ส่วนร่วมของเกษตรกรในกลุ่ม และอีกวิธีหนึ่งในการดำเนินการเข้าให้ความช่วยเหลือโดยการประสานกับกรมธนารักษ์ นำที่ราชพัสดุที่มีความเหมาะสมสำหรับการทำเกษตรกรรมในพื้นที่จังหวัดต่างๆ มาดำเนินการพัฒนาปรับปรุงระบบสาธารณูปโภคพื้นฐานและจัดสรรให้กับผู้ขอรับความช่วยเหลือเข้าทำประโยชน์โดยการเช่าช่วงจาก สปกต. (อัตราค่าเช่าตามที่ สปกต. กำหนด) รายละไม่เกิน ๓ ไร่ เมื่อเข้าทำกินในที่ดินดังกล่าวไม่น้อยกว่า ๓ ปี และมีความประสงค์ที่จะมีกรรมสิทธิ์ในที่ดินทำกินในที่ดินใกล้กับถิ่นพำนักของตนเอง ก็สามารถที่จะยื่นคำ	ยังไม่ประสงค์จะใช้ประโยชน์ในที่ดินอย่างเต็มที่ (๖) เป็นตลาดกลางที่ดินเพื่อให้มีการใช้ประโยชน์ในที่ดินอย่างเหมาะสม และยั่งยืน (๗) มีการบริหารจัดการที่ดินให้ขุมชนบริหารจัดการที่ดินร่วมกัน ทั้งที่ดินทำกินและที่ดินสำหรับการอยู่อาศัย (๘) มีการสำรองที่ดิน เกิดประโยชน์ในเชิงเศรษฐกิจหรือมีการช่วยเหลือหรือสนับสนุนการดำเนินการตามนโยบายการพัฒนาชนบทหรือเมือง หรือพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของรัฐ	มีความสะดวกรวดเร็วและมีประสิทธิภาพมากกว่า ส.ป.ก. ที่เป็นการได้มาซึ่งที่ดินอันจะได้มาจากการเวนคืนที่ดิน - กลุ่มเป้าหมาย แม้ สปกต. และ ส.ป.ก. จะมีกลุ่มเป้าหมายที่ใกล้เคียงกัน แต่ปัญหาที่ดินของประเทศในปัจจุบันยังมีเพิ่มอย่างทวีคูณ การจัดตั้ง สปกต. จะเป็นอีกหนึ่งกลไกในการแก้ไขปัญหาที่ดินของเกษตรกรรายย่อย ผู้ยากจน และแรงงานไร้ที่ดินที่กำลังประสบปัญหาเรื่องการขาดแคลนที่ดิน และไม่สามารถเข้าถึงที่ดินสำหรับทำกิน และที่ดินสำหรับที่อยู่อาศัย และที่ดินที่ใช้ร่วมกันเพื่อประโยชน์ของชุมชน

หน่วยงาน	ภารกิจในที่ดินรัฐ	ภารกิจในที่ดินเอกชน	กลุ่มเป้าหมาย	วิธีการดำเนินการ	เป้าหมายผลสัมฤทธิ์	ความแตกต่าง
				ขอให้ สบกต. จัดซื้อที่ดินเพื่อนำมาให้เช่าซื้อต่อไปได้ สปก. - ที่ดินของเอกชน ส.ป.ก. จะนำที่ดินที่จัดซื้อหรือเวนคืนมาจัดสรรแก่เกษตรกรผู้เช่าหรือผู้ไร้ที่ทำกินหรือผู้มีที่ดินเล็กน้อยไม่เพียงพอแก่การครองชีพที่ได้ขึ้นทะเบียนไว้ ซึ่งเกษตรกรจะต้องเช่าหรือเช่าซื้อจาก ส.ป.ก. และมีโอกาสเป็นเจ้าของที่ดินต่อไป โดย ส.ป.ก. จะจัดซื้อ หรือเวนคืนที่ดินจากเจ้าของที่ดินที่มีที่ดินเกินกว่าพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมกำหนดไว้ อีกทั้งขนาดของที่ดินที่จัดให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกร ส.ป.ก. มีอำนาจจัดที่ดินให้เกษตรกร หรือสถาบัน		ตลอดจนยังมีปัญหาเรื่องการกระจุกตัวการถือครองที่ดิน ปัญหาการเก็งกำไรที่ดิน เป็นเหตุให้ที่ดินถูกทิ้งร้างไม่ทำประโยชน์หรือใช้ประโยชน์ได้ไม่เต็มที่ - รูปแบบของหน่วยงานด้วย สบกต. จัดตั้งเป็นองค์การมหาชนตามพระราชบัญญัติเฉพาะ ซึ่งมีระบบการดำเนินการที่ยืดหยุ่น คล่องตัวกว่า ส.ป.ก. ที่เป็นส่วนงานราชการ

หน่วยงาน	ภารกิจในที่ดินรัฐ	ภารกิจในที่ดินเอกชน	กลุ่มเป้าหมาย	วิธีการดำเนินการ	เป้าหมายผลสัมฤทธิ์	ความแตกต่าง
				เกษตรกรได้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข ที่คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมกำหนด ตามขนาดการถือครองในที่ดิน ดังนี้ ๑. จำนวนที่ดินไม่เกิน ๕๐ ไร่ สำหรับเกษตรกร และบุคคลในครอบครัวเดียวกัน เพื่อใช้ประกอบเกษตรกรรม ๒. จำนวนที่ดินไม่เกิน ๑๐๐ ไร่ สำหรับเกษตรกรและบุคคลในครอบครัวเดียวกัน เพื่อใช้ประกอบเกษตรกรรมประเภทเลี้ยงสัตว์ใหญ่ ตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ประกาศ สปก. ในที่ดินเอกชน ไม่ต้องมีการประกาศเขตปฏิรูป จะเป็นการได้มาโดยการรับโอน ซื้อ จัดหา แลกเปลี่ยน ซึ่งที่ดินที่		

หน่วยงาน	ภารกิจในที่ดินรัฐ	ภารกิจในที่ดินเอกชน	กลุ่มเป้าหมาย	วิธีการดำเนินการ	เป้าหมายผลสัมฤทธิ์	ความแตกต่าง
				จะดำเนินการจัดซื้อต้องมีสภาพที่ดินที่เหมาะสมแก่การเกษตร คำนึงถึงความต้องการของเกษตรกรผู้ที่จะทำประโยชน์ในที่ดิน ราคาเสนอขายไม่ควรสูงเกินหรือเกินจากราคาประเมินของกรมธนารักษ์มาก เพราะจะเป็นภาระกับเกษตรกรในการที่จะเช่าหรือเช่าซื้อที่ดิน อย่างไรก็ดี สบกต. จะดำเนินการเพื่อเข้าถือที่ดินไว้ให้เกษตรกรเข้าทำมาหากินในพื้นที่ก่อนโดยเกษตรกรต้องรวมตัวเป็นกลุ่มและรับผิดชอบร่วมกัน โดยในเบื้องต้น สบกต. ได้กำหนดหลักเกณฑ์ให้ความช่วยเหลือ เช่น กลุ่มที่มีที่ดินทำกินเป็นของตนเอง แต่ขาดแคลนเงินทุนในการประกอบอาชีพ		

หน่วยงาน	ภารกิจในที่ดินรัฐ	ภารกิจในที่ดินเอกชน	กลุ่มเป้าหมาย	วิธีการดำเนินการ	เป้าหมายผลสัมฤทธิ์	ความแตกต่าง
				เกษตรกรรม สบกด. จะให้การสนับสนุนด้านสินเชื่อเพื่อประกอบอาชีพเกษตรกรรม และกลุ่มที่มีที่ดินทำกินเป็นของตนเอง แต่มีปัญหาจะสูญเสียสิทธิในที่ดิน หรือสูญเสียสิทธิในที่ดินไปแล้วจากการจำนอง การขายฝาก หรือการถูกบังคับคดี แยกเป็น ๒ กรณี คือ กรณี ๒ ที่ดินยังไม่หลุดมือ ช่วยเหลือโดยการให้สินเชื่อเพื่อกงสิทธิในที่ดิน กรณี ๒ ที่ดินหลุดมือแล้ว ช่วยเหลือโดยการจัดซื้อที่ดินเป็นกรรมสิทธิ์ของ สบกด. แล้วให้ผู้ขอรับความช่วยเหลือเช่าซื้อ		
สำนักงานกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกร (กฟก.)	กฟก. - สบกด.	กฟก. ๑. ส่งเสริมสนับสนุนการรวมกลุ่มของเกษตรกรในการพัฒนา	กฟก. ๑. เกษตรกร ซึ่งประกอบอาชีพ	กฟก. กฟก. มีขั้นตอนดำเนินการตามโครงการฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกร	กฟก. ๑. เกษตรกรได้รับการบริการทางด้านสินเชื่อในอัตราดอกเบี้ยต่ำ	ภารกิจการดำเนินงานด้านที่ดินของ สบกด. และ กฟก. มีความแตกต่างกันใน

หน่วยงาน	ภารกิจในที่ดินรัฐ	ภารกิจในที่ดินเอกชน	กลุ่มเป้าหมาย	วิธีการดำเนินการ	เป้าหมายผลสัมฤทธิ์	ความแตกต่าง
(พระราชบัญญัติกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกร พ.ศ. ๒๕๔๒ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๙ และ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๓)	สปก. ดำเนินการจัดหาที่ดินรัฐ โดยการที่หน่วยงานของรัฐผู้มีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบการบริหารจัดการที่ดินนั้น ๆ มอบหมายให้ เพื่อนำมาจัดให้เกษตรกรหรือผู้ยากจนใช้ประโยชน์ในที่ดิน	คุณภาพชีวิตและการแก้ไขปัญหาของเกษตรกร ๒. ส่งเสริมสนับสนุนการฟื้นฟูและพัฒนาอาชีพเกษตรกรรมของเกษตรกร ๓. พัฒนาความรู้ในด้านการเกษตร หรือกิจกรรมที่เกี่ยวเนื่องกับเกษตรกรรมเพื่อสร้างความเข้มแข็งแก่องค์กรเกษตรกร ๔. พัฒนาศักยภาพในการพึ่งตนเอง และเกื้อกูลซึ่งกันและกันระหว่างเกษตรกร สปก. สปก. ดำเนินการจัดหาที่ดินเอกชน โดยการรับโอน ซื้อ จัดหา	เกษตรกรรมเป็นหลัก ๒. องค์กรเกษตรกร กลุ่มหรือคณะของเกษตรกรที่มารวมตัวกันเพื่อวัตถุประสงค์ในการประกอบเกษตรกรรมร่วมกัน สปก. ดำเนินการให้ความช่วยเหลือแก่เกษตรกรและผู้ยากจนทั่วประเทศ ดังต่อไปนี้ ๑. เกษตรกร ๒. ผู้ยากจน ๓. ชุมชน	โดยการที่กลุ่มเกษตรกรยื่นคำขอขึ้นทะเบียนต่อสำนักงานกองทุนหรือสำนักงานสาขาเพื่อตรวจสอบคุณสมบัติของผู้ยื่นขอจดทะเบียนเบื้องต้น ความซ้ำซ้อนของข้อมูลสมาชิกในกลุ่มที่ยื่นขอจดทะเบียน โดยคณะอนุกรรมการระดับจังหวัด พิจารณารับขึ้นทะเบียนขององค์กรเกษตรและพัฒนาเกษตรกร และมอบสำนักงานกองทุนจังหวัดเพื่อดำเนินการประสานกลุ่มเกษตรกรต่อไป แล้วแจ้งไปยังสำนักงานส่วนกลางเพื่อนำแจ้งให้คณะ กรรมการบริหารทราบ ในกรณีมีปัญหาไม่อนุมัติการขึ้นทะเบียน ต้องแจ้งให้องค์กรเกษตรกรทราบ ๓๐ วัน โดยองค์กรเกษตรกรสามารถ	๒. เกษตรกรมีสิทธิเลือกผู้แทนเกษตรกรเข้าไปบริหารกองทุนฯ ๓. เกษตรกรมีโอกาสเสนอความคิดเห็นและมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย ๔. รัฐสามารถจัดสรรงบประมาณช่วยเหลือเกษตรกรได้อย่างมีประสิทธิภาพไม่ซ้ำซ้อนอย่างทั่วถึง ๕. องค์กรเกษตรกรจะมีความเข้มแข็ง สปก. (๑) มีการใช้ประโยชน์ในที่ดินอย่างเหมาะสมและยั่งยืน และมีสนับสนุนการดำเนินงานของภาครัฐ (๒) เกิดการกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืนและมีการใช้ประโยชน์	รายละเอียดอย่างชัดเจน กล่าวคือ การช่วยเหลือด้านที่ดินอย่างครบวงจร โดย สปก. ให้การสนับสนุนสินเชื่อเพื่อจัดซื้อที่ดิน ซึ่งเป็นการรวมกลุ่มกันของเกษตรกรที่มีแนวคิดร่วมกันที่จะประกอบอาชีพเกษตรกรรม แต่ไม่มีที่ดินทำกินเป็นของตนเอง จึงขอรับความช่วยในการสนับสนุนด้านงบประมาณในการจัดหาที่ดินทำกิน เพื่อจัดหาที่ดินแปลงรวม ซึ่ง สปก. ได้กำหนดหลักเกณฑ์ และวิเคราะห์ข้อมูลในการให้ความช่วยเหลือ เช่น ชี้แจงวัตถุประสงค์ของ สปก. ในการดำเนินการตามภารกิจ เพื่อให้เกิดการกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและ

หน่วยงาน	ภารกิจในที่ดินรัฐ	ภารกิจในที่ดินเอกชน	กลุ่มเป้าหมาย	วิธีการดำเนินการ	เป้าหมายผลสัมฤทธิ์	ความแตกต่าง
		แลกเปลี่ยน ที่ดินที่เจ้าของหรือผู้ครอบครองทำสัญญามอบหมายให้จัดหาประโยชน์ หรือที่ดินตามที่คณะรัฐมนตรีมอบหมาย เพื่อจัดให้เกษตรกรหรือผู้ยากจนใช้ประโยชน์ในที่ดินในรูปแบบ ดังต่อไปนี้ ๑. ให้เช่า ๒. ให้เช่าซื้อ ๓. ให้ใช้ประโยชน์ ๔. ให้ใช้ประโยชน์ ในรูปแบบของการถือกรรมสิทธิ์ร่วมระหว่างรัฐกับประชาชน	๔. องค์กรชุมชน ๕. เครือข่ายองค์กรชุมชน	ยื่นขออนุกรรมการต่อคณะกรรมการบริหาร ภายใน ๓๐ วัน ซึ่งกรรมการบริหารจะทำการวินิจฉัยภายใน ๓๐ วัน สปก. การดำเนินงานหลักของ สปก. คือการกระจายการถือครองที่ดิน โดยการรับโอน ซื้อ จัดหา แลกเปลี่ยน ที่ดินที่เจ้าของหรือผู้ครอบครองทำสัญญามอบหมายให้มาจัดสรรให้เกษตรกรและคนจนผู้ประสงค์จะทำการเกษตร การไถ่ถอนจำนองขายฝาก ซึ่ง สปก. สามารถไถ่ถอนจำนองขายฝาก ทั้งกรณีหนี้ในระบบและหนี้นอกระบบ โดยการโอนที่ดินเป็นของ สปก. และให้เกษตรกรเช่าหรือเช่าซื้อ ในที่ดินดังกล่าว โดยปัจจุบัน สปก. ให้การ	ในที่ดินอย่างเหมาะสม เกิดการลดความเลื่อมล้ำ และสร้างความเป็นธรรมในการถือครองที่ดิน (๓) เป็นแหล่งทุนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการสูญเสียสิทธิในที่ดินทำกินของเกษตรกร และได้ช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจนให้มีที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัยที่มีความมั่นคงและยั่งยืน (๔) การใช้ประโยชน์ในพื้นที่เกษตรกรรมของประเทศได้รับการคุ้มครอง และการประกอบอาชีพของเกษตรกรและผู้ยากจนให้มีความมั่นคงและยั่งยืน (๕) มีข้อมูลที่ดิน และเป็นตัวกลางระหว่างผู้ประสงค์จะใช้ประโยชน์ในที่ดินกับ	ยั่งยืน ความสามารถในการผ่อนชำระคืนให้แก่ สปก. ได้ตามเงื่อนไข และสภาพแวดล้อมเหมาะแก่การทำเกษตร ตรวจสอบสถานะและความเหมาะสมของที่ดินเป็นต้น และเมื่อให้ความช่วยเหลือแล้ว สปก. เข้าไปพัฒนาและส่งเสริมอาชีพซึ่งเป็นการช่วยเหลือด้านที่ดินอย่างครบวงจร แต่ กฟก. ดำเนินการแก้ไขปัญหาหนี้สินเกษตรกรสมาชิกกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกรอย่างยั่งยืน โดยมีวัตถุประสงค์ในการฟื้นฟูเกษตรกรที่ประสบปัญหาความยากจนอันเนื่องมาจากปัญหาการประกอบอาชีพการเกษตร จากปัญหาภัยธรรมชาติ ความผันผวนของราคาสินค้าเกษตร

หน่วยงาน	ภารกิจในที่ดินรัฐ	ภารกิจในที่ดินเอกชน	กลุ่มเป้าหมาย	วิธีการดำเนินการ	เป้าหมายผลสัมฤทธิ์	ความแตกต่าง
				สนับสนุนสินเชื่อเพื่อจัดซื้อที่ดินในโครงการต้นแบบการบริหารจัดการที่ดินแบบครบวงจร ซึ่งเป็นการรวมกลุ่มกันของเกษตรกรที่มีแนวคิดร่วมกันที่จะประกอบอาชีพเกษตรกรรม แต่ไม่มีที่ดินทำกินเป็นของตนเอง จึงขอรับความช่วยในการสนับสนุนด้านงบประมาณในการจัดหาที่ดินทำกิน เพื่อจัดหาที่ดินแปลงรวม ซึ่ง สบกด. ได้กำหนดหลักเกณฑ์ และวิเคราะห์ข้อมูลในการให้ความช่วยเหลือ เช่น ชี้แจงวัตถุประสงค์ของ สบกด. ในการดำเนินการตามภารกิจเพื่อให้เกิดการกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน ความสามารถในการผ่อนชำระคืนให้แก่ สบ	เจ้าของที่ดินที่ยังมิได้ใช้ประโยชน์หรือเจ้าของที่ดินที่ยังไม่ประสงค์จะใช้ประโยชน์ในที่ดินอย่างเต็มที่ (๖) เป็นตลาดกลางที่ดินเพื่อให้มีการใช้ประโยชน์ในที่ดินอย่างเหมาะสม และยั่งยืน (๗) มีการบริหารจัดการที่ดินให้ชุมชนบริหารจัดการที่ดินร่วมกัน ทั้งที่ดินทำกินและที่ดินสำหรับการอยู่อาศัย (๘) มีการสำรองที่ดิน เกิดประโยชน์ในเชิงเศรษฐกิจ หรือมีการช่วยเหลือหรือสนับสนุนการดำเนินการตามนโยบายการพัฒนาชนบทหรือเมือง หรือพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของรัฐ	ปริมาณและคุณภาพสินค้าการเกษตรไม่ได้มาตรฐาน รวมไปถึงผลกระทบจากวิกฤตทางเศรษฐกิจ ส่งผลให้เกษตรกรส่วนใหญ่ประสบปัญหามีหนี้สินจำนวนมาก แต่ไม่ได้มีวัตถุประสงค์ในการช่วยเหลือเกษตรกรก่อนที่จะประสบปัญหากับการเป็นหนี้ที่เกิดจากการประกอบการเกษตร ซึ่งเป็นการช่วยเหลือภายหลังเป็นหนี้แล้ว ทั้งนี้การดำเนินภารกิจในเรื่องการชำระหนี้จำนองขายฝาก กฟก. จะดำเนินการช่วยเหลือเกษตรกรที่เป็นหนี้ในระบบจากสถาบันการเงินหรือหน่วยงานที่ กฟก. ประกาศกำหนดเท่านั้น ไม่ได้ครอบคลุมช่วยเหลือในส่วน

หน่วยงาน	ภารกิจในที่ดินรัฐ	ภารกิจในที่ดินเอกชน	กลุ่มเป้าหมาย	วิธีการดำเนินการ	เป้าหมายผลสัมฤทธิ์	ความแตกต่าง
				กค. ได้ตามเงื่อนไข และสภาพแวดล้อมเหมาะแก่การทำเกษตร ตรวจสอบสถานะและความเหมาะสมของที่ดิน เป็นต้น และเมื่อให้ความช่วยเหลือแล้ว สบกค. เข้าไปพัฒนาและส่งเสริมอาชีพ ซึ่งเป็นการช่วยเหลือด้านที่ดินอย่างครบวงจร		ของหนี้ที่มิได้อยู่ในระบบสถาบันการเงินหรือหนี้ที่มีเจ้าหนี้เป็นรายบุคคล โดย กฟก. จะโอนหลักทรัพย์ที่ใช้เป็นหลักประกันเงินกู้ไปเป็นของกองทุน และให้เกษตรกรเช่าหรือเช่าซื้อที่ดิน แล้วบริหารจัดการเพื่อฟื้นฟูและพัฒนาลูกหนี้ตามภารกิจต่อไป อันแตกต่างจาก สบกค. ที่ช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจนทั้งหนี้ในระบบ (สถาบันการเงิน) และนอกระบบ โดยการให้เกษตรกรเช่าหรือเช่าซื้อ
กรมธนารักษ์ (กระทรวงการคลัง) (พระราชบัญญัติที่ราชพัสดุ พ.ศ. ๒๕๖๒)	กรมธนารักษ์ ดำเนินการในที่ดินราชพัสดุ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ	กรมธนารักษ์ - สบกค. สบกค. ดำเนินการจัดหาที่ดินเอกชน โดยการรับโอน ซื้อ จัดหา	กรมธนารักษ์ ที่ดินราชพัสดุมีไว้เพื่อใช้ประโยชน์ในทางราชการ แต่ถ้าที่ราชพัสดุแปลงใดไม่ได้ใช้	กรมธนารักษ์ การใช้ที่ราชพัสดุในทางราชการ การใช้ที่ราชพัสดุในทางราชการ คือให้กระทรวง ทบวง กรม องค์การปกครองท้องถิ่น	กรมธนารักษ์ ๑. เพื่อการกระจายความเจริญสู่ท้องถิ่น ๒. เพื่อสร้างความเข้มแข็งของสังคมในระดับฐานราก	ภารกิจการดำเนินงานด้านที่ดินของ สบกค. และกรมธนารักษ์ มีความแตกต่างกันในภารกิจหลักอย่างชัดเจน กล่าวคือ กรมธนารักษ์ มีอำนาจหน้าที่

หน่วยงาน	ภารกิจในที่ดินรัฐ	ภารกิจในที่ดินเอกชน	กลุ่มเป้าหมาย	วิธีการดำเนินการ	เป้าหมายผลสัมฤทธิ์	ความแตกต่าง
	๑. การบริหารจัดการที่ราชพัสดุให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น ๒. มีความคล่องตัวในการจัดหาประโยชน์ที่ราชพัสดุ ๓. เพื่อให้มีหน่วยงานทำหน้าที่ ปกครอง ดูแล และบำรุงรักษาที่ดินราชพัสดุที่สงวนหรือหวงห้ามไว้ ๔. แก้ปัญหาการบุกรุกที่ดินราชพัสดุที่สงวนหรือหวงห้ามไว้ ๕. มีหลักเกณฑ์ในการบริหารจัดการที่ดินที่ราชพัสดุนอกราชอาณาจักร และทรัพย์สินนอกราชอาณาจักร (สบกด.)	แลกเปลี่ยน ที่ดินที่เจ้าของหรือผู้ครอบครองทำสัญญามอบหมายให้จัดหาประโยชน์ หรือที่ดินตามที่คณะรัฐมนตรีมอบหมาย เพื่อจัดให้เกษตรกรหรือผู้ยากจนใช้ประโยชน์ในที่ดิน	ประโยชน์ในทางราชการ หรือไม่ได้สงวนไว้เพื่อประโยชน์ในราชการกรมธนารักษ์จะนำมาจัดหาประโยชน์ โดย การจัดให้เช่า หรือโดยวิธีการจัดทำสัญญาต่างตอบแทนอื่นนอกเหนือ จากการจัดให้เช่าก็ได้ สำหรับการจัดหาประโยชน์ในลักษณะใดขึ้นอยู่กับสภาพทำเลของที่ราชพัสดุ โดยคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดทางด้านเศรษฐกิจสังคม	หรือหน่วยงานของรัฐ หรือองค์กรอื่นของรัฐ ต่าง ๆ ใช้ประโยชน์เป็นอาคารสถานที่ราชการ เช่น เป็นที่ตั้งศูนย์ราชการ ที่ทำการ ศาลากลางจังหวัด โรงเรียน โรงพยาบาล ที่ว่าการอำเภอ สถานีตำรวจ และใช้ราชการทหาร เป็นต้น ซึ่งเมื่อส่วนราชการ ใดต้องการใช้ที่ราชพัสดุก็สามารถดำเนินการขอใช้ที่ราชพัสดุจากกรมธนารักษ์ได้ ทั้งนี้เพื่อเป็นการประหยัดเงินงบประมาณแผ่นดินในการจัดซื้อที่ดินการขอใช้ที่ราชพัสดุ ดำเนินการ ดังนี้ กระทรวง ทบวง กรมองค์การปกครองท้องถิ่น หรือหน่วยงานของรัฐ หรือองค์กรอื่นของรัฐ ประสงค์ขอใช้ที่ราชพัสดุให้แจ้งการขอใช้	๓. เพื่อสนับสนุนการผลิตและการลงทุน ๔. เพื่อสนับสนุนโครงสร้างพื้นฐาน สบกด. (๑) มีการใช้ประโยชน์ในที่ดินอย่างเหมาะสมและยั่งยืน และมีสนับสนุนการดำเนินงานของภาครัฐ (๒) เกิดการกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืนและมีการใช้ประโยชน์ในที่ดินอย่างเหมาะสม เกิดการลดความเลื่อมล้ำ และสร้างความเป็นธรรมในการถือครองที่ดิน (๓) เป็นแหล่งทุนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการสูญเสียสิทธิในที่ดินทำกินของเกษตรกร และได้ช่วยเหลือเกษตรกรและผู้	ในด้านการบริหารที่ราชพัสดุซึ่งเป็นที่ดินของรัฐเป็นหลัก เช่น ให้เช่าอาคารสถานที่เป็นที่ตั้งศูนย์ราชการ ที่ทำการศาลากลางจังหวัด โรงเรียน โรงพยาบาล ที่ว่าการอำเภอ สถานีตำรวจ และใช้ราชการทหาร การจัดให้เช่าที่ดินราชพัสดุเพื่ออยู่อาศัยและเพื่อประกอบการเกษตร เป็นต้น อีกทั้งงานด้านอื่น อาทิ การประเมินราคา อสังหาริมทรัพย์ การผลิตเหรียญกษาปณ์ การบริหารเงินตรา การอนุรักษ์และเผยแพร่ทรัพย์สินมีค่าของรัฐ แต่ สบกด. ภารกิจการบริหารจัดการได้ทั้งที่ดินรัฐ (ที่ดินที่หน่วยงานรัฐมีอำนาจหน้าที่มอบหมายให้ดำเนินการ) ที่ดินเอกชน สามารถ

หน่วยงาน	ภารกิจในที่ดินรัฐ	ภารกิจในที่ดินเอกชน	กลุ่มเป้าหมาย	วิธีการดำเนินการ	เป้าหมายผลสัมฤทธิ์	ความแตกต่าง
	สถาบันฯ ดำเนินการจัดหาที่ดินรัฐ โดยหน่วยงานของรัฐที่ผู้มีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบการบริหารจัดการที่ดินนั้น ๆ มอบหมายให้ เพื่อจัดให้เกษตรกรหรือผู้ยากจนใช้ประโยชน์ในที่ดิน ดังต่อไปนี้ ๑. ให้เช่า ๒. ให้ใช้ประโยชน์ ๓. ให้ใช้ประโยชน์ในรูปแบบของการถือกรรมสิทธิ์ร่วมระหว่างรัฐกับประชาชน		และสิ่งแวดล้อมเป็นสำคัญ สปก. ดำเนินการให้ช่วยเหลือทั่วประเทศ ดังต่อไปนี้ ๑. เกษตรกร ๒. ผู้ยากจน ๓. ชุมชน ๔. องค์กรชุมชน ๕. เครือข่ายองค์กรชุมชน	การใช้ที่ราชพัสดุทางด้านเศรษฐกิจ การจัดหาประโยชน์โดยการจัดให้เช่า และการจัดหาประโยชน์โดยการทำสัญญาต่างตอบแทนอย่างอื่น การใช้ที่ราชพัสดุทางด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม ๑. การขยายการศึกษาพื้นฐานที่ราชพัสดุสนับสนุนกิจการของรัฐ โดยใช้เป็นที่ตั้งโรงเรียนมหาวิทยาลัยของรัฐ ๒. ยกระดับคุณภาพอนามัยของประชาชนให้ดีขึ้นที่ราชพัสดุสนับสนุนกิจการของรัฐ โดยใช้เป็นที่ตั้งโรงพยาบาลของรัฐ ๓. ยกระดับความเป็นอยู่ของประชาชนให้ดีขึ้น ๔. โครงการจัดสร้างสวนสาธารณะ กรมธนารักษ์	ยากจนให้มีที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัยที่มีความมั่นคงและยั่งยืน (๔) การใช้ประโยชน์ในพื้นที่เกษตรกรรมของประเทศได้รับการคุ้มครอง และการประกอบอาชีพของเกษตรกรและผู้ยากจนให้มีความมั่นคงและยั่งยืน (๕) มีข้อมูลที่ดิน และเป็นตัวกลางระหว่างผู้ประสงค์จะใช้ประโยชน์ในที่ดินกับเจ้าของที่ดินที่ยังมิได้ใช้ประโยชน์หรือเจ้าของที่ดินที่ยังไม่ประสงค์จะใช้ประโยชน์ในที่ดินอย่างเต็มที่ (๖) เป็นตลาดกลางที่ดินเพื่อให้มีการใช้ประโยชน์ในที่ดินอย่างเหมาะสม และยั่งยืน	ดำเนินการได้ทั้งในรูปแบบที่ดินแปลงใหญ่ และแปลงย่อย โดยมีวัตถุประสงค์ ดังนี้ ๑) เพื่อให้เกิดการกระจายการถือครองที่ดิน โดยจะจัดที่ดินให้แก่เกษตรกรผู้ยากจน ชุมชนและองค์กรชุมชนที่ไม่มีที่ดินทำกินเป็นของตนเอง ให้มีที่ดิน ทำกิน ได้มีการบริหารจัดการที่ดินร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ ในรูปแบบแปลงรวม มีกรรมสิทธิ์ร่วม ๒) การป้องกันการสูญเสียสิทธิในที่ดิน ด้วยการให้สินเชื่อเพื่อป้องกันการสูญเสียสิทธิในที่ดินอันเนื่องมาจากการจำนอง ขายฝาก และการบังคับคดี ให้ชำระหนี้ตามคำพิพากษา รวมไปถึงจัดซื้อที่ดินของลูกหนี้ที่ถูกขายทอดตลาด หรือหลุด

หน่วยงาน	ภารกิจในที่ดินรัฐ	ภารกิจในที่ดินเอกชน	กลุ่มเป้าหมาย	วิธีการดำเนินการ	เป้าหมายผลลัมฤทธิ์	ความแตกต่าง
				กระทรวงการคลัง มีนโยบายสร้างสวนสาธารณะทั้งขนาดใหญ่ และขนาดเล็ก เพื่อส่งเสริมคุณภาพชีวิต สุขภาพจิตของประชาชน ตลอดจนรักษาสภาพแวดล้อมในชุมชนเมือง **การพัฒนาที่ราชพัสดุเพื่อสร้างรายได้และเพิ่มมูลค่าทรัพย์สิน** รัฐบาลได้นำนโยบายการสร้างเศรษฐกิจจากฐานสินทรัพย์ที่มีอยู่ (Asset Based Economy) มาใช้ในการบริหารประเทศนั้น กรมธนารักษ์เป็นหน่วยงานหนึ่งที่มีหน้าที่ปกครอง ดูแล บำรุงรักษา และบริหารการใช้ที่ดินราชพัสดุ ซึ่งเป็นทรัพย์สินที่มีค่าอย่างหนึ่งที่สามารถนำมาใช้เป็นฐานใน	(๗) มีการบริหารจัดการที่ดินให้ชุมชนบริหารจัดการที่ดินร่วมกัน ทั้งที่ดินทำกินและที่ดินสำหรับการอยู่อาศัย (๘) มีการสำรองที่ดิน เกิดประโยชน์ในเชิงเศรษฐกิจ หรือมีการช่วยเหลือหรือสนับสนุนการดำเนินการตามนโยบายการพัฒนาชนบทหรือเมือง หรือพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของรัฐ	ขายฝากไปแล้ว เพื่อคงสิทธิให้เกษตรกรและผู้ยากจนได้กลับมามีที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัยในที่ดินเดิมของตนเอง ๓) การสนับสนุนอาชีพให้เกษตรกร ในพื้นที่ดำเนินการของ สบกด. ที่ได้จัดสรรให้กลุ่มเกษตรกรไปแล้ว สบกด. จะสนับสนุน ส่งเสริมให้ทำการเกษตรแบบผสมผสานตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ และสนับสนุนต่อเนื่องแบบครบวงจร โดยการอบรมให้ความรู้ เพื่อให้เกษตรกรได้เกิดทักษะในการทำเกษตรกรรม สามารถดำรงชีวิตได้ด้วยตนเองอย่างยั่งยืน สบกด. จะสนับสนุนการจัดทำแผนการผลิต และด้านการจัดหาตลาด และ

หน่วยงาน	ภารกิจในที่ดินรัฐ	ภารกิจในที่ดินเอกชน	กลุ่มเป้าหมาย	วิธีการดำเนินการ	เป้าหมายผลสัมฤทธิ์	ความแตกต่าง
				การพัฒนาระบบเศรษฐกิจของประเทศได้ กรมธนารักษ์จึงได้ตอบสนองนโยบายรัฐบาลด้วยการปรับระบบการจัดประโยชน์ที่ราชพัสดุแนวใหม่ และจัดทำโครงการพัฒนาจัดประโยชน์ที่ราชพัสดุเพื่อสร้างรายได้และเพิ่มมูลค่าทรัพย์สินขึ้น สบกด. ดำเนินการจัดหาที่ดินรัฐ โดยการที่หน่วยงานของรัฐผู้มีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบการบริหารจัดการที่ดินนั้น ๆ มอบหมายให้ เพื่อจัดสรรให้เกษตรกรหรือผู้ยากจนใช้ประโยชน์ในที่ดิน โดยการให้เช่า ให้ใช้ประโยชน์ หรือให้ใช้ประโยชน์ในรูปแบบของการถือกรรมสิทธิ์ร่วมระหว่างรัฐกับประชาชน โดยเน้นการ		บูรณาการร่วมกับภาคีต่าง ๆ เพื่อจัดสรรงบประมาณสนับสนุน เพื่อสร้างความเข้มแข็งของชุมชน สร้างความมั่นคงในการประกอบอาชีพให้แก่เกษตรกร ตามนโยบายของรัฐบาลเข้าถึงประชาชนในระดับฐานรากมากขึ้น

หน่วยงาน	ภารกิจในที่ดินรัฐ	ภารกิจในที่ดินเอกชน	กลุ่มเป้าหมาย	วิธีการดำเนินการ	เป้าหมายผลสัมฤทธิ์	ความแตกต่าง
				มีส่วนร่วมของเกษตรกรในกลุ่มดำเนินการในที่ดินเอกชน ได้มาโดยการรับโอน ซื้อ จัดหา แลกเปลี่ยน ที่ดินที่เจ้าของหรือผู้ครอบครองแต่จะต้องมีกระบวนการในการจับคู่ระหว่างกลุ่มเกษตรกรที่ประสงค์จะใช้ประโยชน์ในที่ดินกับเจ้าของที่ดินที่ไม่ประสงค์จะถือครองที่ดินหรือใช้ประโยชน์ในที่ดิน (Matching) โดย สบกด. จะดำเนินการเพื่อเข้าถือที่ดินไว้ให้เกษตรกรเข้าทำมาหากินในพื้นที่ก่อนโดยเกษตรกรต้องรวมตัวเป็นกลุ่มและรับผิดชอบร่วมกันภายหลังที่เกษตรกร ผู้ยากจน ชุมชน และองค์กรชุมชน ได้รับการสนับสนุนแล้ว สบกด. จะดำเนินการส่งเสริม สนับสนุน		

หน่วยงาน	ภารกิจในที่ดินรัฐ	ภารกิจในที่ดินเอกชน	กลุ่มเป้าหมาย	วิธีการดำเนินการ	เป้าหมายผลสัมฤทธิ์	ความแตกต่าง
				และพัฒนาอาชีพแก่เกษตรกร ผู้ยากจน ชุมชน หรือองค์กรชุมชนในที่ดิน โดยยึดหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืนตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และเกษตรทฤษฎีใหม่ โดยให้คำนึงถึงศักยภาพและความเหมาะสมของที่ดินและศักยภาพของเกษตรกร ผู้ยากจน ชุมชน หรือองค์กรชุมชนในที่ดินประกอบการดำเนินการ ดังต่อไปนี้ (๑) ส่งเสริมและพัฒนาให้มีการจัดระบบการบริหารจัดการที่ดินของตนเอง (๒) สนับสนุนการเสริมสร้างกระบวนการพึ่งพาตนเอง ในด้านการเรียนรู้การสร้างและพัฒนาความคิดริเริ่มเพื่อการแก้ไขปัญหา และเสริมสร้าง		

หน่วยงาน	ภารกิจในที่ดินรัฐ	ภารกิจในที่ดินเอกชน	กลุ่มเป้าหมาย	วิธีการดำเนินการ	เป้าหมายผลสัมฤทธิ์	ความแตกต่าง
				ศักยภาพ และส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียง (๓) เป็นแหล่งเงินทุนเพื่อพัฒนาอาชีพ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการเกษตรที่ก้าวหน้า เพื่อสร้างงานสร้างรายได้ (๔) ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาอาชีพเกษตรกรรมอื่นใดแก่เกษตรกร ผู้ยากจน ชุมชน หรือองค์กรชุมชน ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการประกาศกำหนด		
นิคมสร้างตนเอง (พระราชบัญญัติจัดที่ดินเพื่อครองชีพ พ.ศ. ๒๕๑๗)	<u>นิคมสร้างตนเอง</u> ดำเนินการเฉพาะที่ดินของรัฐเป็นหลัก โดยมุ่งเน้นด้านการจัดที่ดินเพื่ออยู่อาศัย และประกอบอาชีพ <u>สนกด.</u>	<u>นิคมสร้างตนเอง</u> - <u>สนกด.</u> สนกด. ดำเนินการจัดหาที่ดินเอกชน โดยการรับโอน ซื้อ จัดหาแลกเปลี่ยน ที่ดินที่	<u>นิคมสร้างตนเอง</u> บุคคลผู้ได้รับอนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในที่ดินของนิคมสร้างตนเองเพื่อดั้งเดทะสถาน เข้าอยู่	<u>นิคมสร้างตนเอง</u> ๑. การสำรวจและเลือกที่ดิน กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการจะดำเนินการจัดตั้งนิคมสร้างตนเอง หรือคณะรัฐมนตรีให้จัดตั้งนิคมสร้างตนเองขึ้นในท้องที่ใด	<u>นิคมสร้างตนเอง</u> ๑. ดำเนินการจัดที่ดินให้สมาชิกนิคมสร้างตนเองมีที่อยู่อาศัย ประกอบอาชีพเป็นหลักแหล่ง และมีกรรมสิทธิ์ในที่ดินเป็นของตนเอง	ภารกิจการดำเนินงานด้านที่ดินของ สนกด. และ นิคมสร้างตนเอง มีความแตกต่างกันของภารกิจและกลุ่มเป้าหมายอย่างชัดเจน กล่าวคือ <u>นิคมสร้างตนเอง</u> มีภารกิจที่เป็นการเฉพาะเพื่อ

หน่วยงาน	การถือในที่ดินรัฐ	ภารกิจในที่ดินเอกชน	กลุ่มเป้าหมาย	วิธีการดำเนินการ	เป้าหมายผลสัมฤทธิ์	ความแตกต่าง
	สถาบันฯ ดำเนินการจัดหาที่ดินรัฐ โดยหน่วยงานของรัฐที่ผู้มีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบการบริหารจัดการที่ดินนั้น ๆ มอบหมายให้ เพื่อจัดให้เกษตรกรหรือผู้ยากจนใช้ประโยชน์ในที่ดิน ดังต่อไปนี้ ๑. ให้เช่า ๒. ให้ใช้ประโยชน์ ๓. ให้ใช้ประโยชน์ในรูปแบบของการถือกรรมสิทธิ์ร่วมระหว่างรัฐกับประชาชน	เจ้าของหรือผู้ครอบครองทำสัญญามอบหมายให้จัดหาประโยชน์ หรือที่ดินตามที่คณะรัฐมนตรีมอบหมาย เพื่อจัดให้เกษตรกรหรือผู้ยากจนใช้ประโยชน์ในที่ดิน	ประชาชนและประกอบอาชีพเป็นหลักแหล่ง สนกค. ดำเนินการให้ช่วยเหลือทั่วประเทศ ดังต่อไปนี้ ๑. เกษตรกร ๒. ผู้ยากจน ๓. ชุมชน ๔. องค์การชุมชน ๕. เครือข่ายองค์กรชุมชน	กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการจะต้องขอความร่วมมือ กระทรวง ทบวง กรม ที่เกี่ยวข้องเพื่อตั้งคณะกรรมการสำรวจและเลือกที่ดินที่จะกำหนดในการตั้งนิคมฯเพื่อให้ทราบข้อมูลต่างๆ โดยมีหลักเกณฑ์ในการพิจารณาว่า ที่ดินที่จะจัดตั้งนิคมสร้างตนเองต้องมีเนื้อที่อย่างต่ำ ๕,๐๐๐ ไร่ บริเวณที่ดินจะต้องมีอาณาเขตติดต่อหรือย่านชุมชนเพียงใด (หมู่บ้าน ตำบล อำเภอ หรือจังหวัด) ความอุดมสมบูรณ์ของดิน ในบริเวณที่ดินมีแหล่งน้ำตลอดปีหรือไม่ เกิดภัยธรรมชาติหรือไม่ เป็นต้น ๒. จัดทำโครงการจัดตั้งนิคมสร้างตนเอง	๒. ดำเนินการพัฒนาสาธารณูปโภค พัฒนาพื้นที่ในเขตนิคมสร้างตนเอง ๓. ดำเนินโครงการพัฒนาทักษะภาพและคุณภาพชีวิตของสมาชิกนิคมสร้างตนเอง ทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม สวัสดิการสังคมและสิ่งแวดล้อม ๔. เป็นศูนย์การเรียนรู้นิคมสร้างตนเอง ๕. ตรวจสอบข้อมูลและข้อเท็จจริง หรือแก้ไขข้อร้องเรียน หรือข้อพิพาทในพื้นที่นิคมสร้างตนเอง ๖. สำรวจและจัดทำข้อมูลพื้นฐานของนิคมสร้างตนเอง ๗. ดำเนินโครงการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนใต้ (ในนิคมสร้างตนเอง ๗ แห่ง) สนกค.	แก้ไขปัญหาเฉพาะเขตพื้นที่ที่เกิดปัญหา เช่น ราษฎรที่ถูกขับไล่จากการใช้ที่ดินของทางราชการ ช่วยเหลืออพยพราษฎรจากเขตน้ำท่วม ช่วยเหลือราษฎรในเขตจังหวัดชายแดนและเขตแทรกซึมของผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ ช่วยเหลือราษฎรเพื่อเป้าหมายทางการเมืองและเศรษฐกิจ เป็นต้น ซึ่งมุ่งเน้นในการจัดสรรที่ดินรัฐให้กับราษฎรผู้ยากไร้เป็นหลัก โดยให้มีที่อยู่อาศัยและที่ดินทำกิน พัฒนาให้มีรายได้และมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ซึ่งมีกลุ่มเป้าหมายเป็นราษฎรยากจนที่ขาดแคลนที่ดินทำกิน ซึ่งไม่ได้เป็นการแก้ไขปัญหากระจุกตัวของที่ดินในภาคเอกชน จากระบบกลไก

หน่วยงาน	ภารกิจในที่ดินรัฐ	ภารกิจในที่ดินเอกชน	กลุ่มเป้าหมาย	วิธีการดำเนินการ	เป้าหมายผลสัมฤทธิ์	ความแตกต่าง
				กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการจะจัดทำโครงการเสนอหน่วยงานราชการต่างๆที่เกี่ยวข้องพิจารณาโครงการประกอบด้วย แผนผังการจัดที่ดิน หลักเกณฑ์การจัดที่ดิน วัตถุประสงค์ของการจัดตั้งนิคมสร้างตนเอง ๓. การจำแนกประเภทที่ดิน ข้อมูลที่ได้คณะกรรมการสำรวจและเลือกที่ดินจะนำเสนอคณะ อนุกรรมการจำแนกประเภทที่ดิน พิจารณาให้ความเห็นชอบแล้วนำเสนอคณะกรรมการจำแนกประเภทที่ดินพิจารณาว่าพื้นที่ใดเหมาะสมกับการเกษตรพื้นที่ส่วนใดควรกำหนดเป็นเขตพื้นที่ป่าไม้เพื่อการอนุรักษ์ป่าและความชุ่มชื้นของดิน (ป่าไม้ส่วนกลาง ๒๐%) แล้วเสนอ	(๑) มีการใช้ประโยชน์ในที่ดินอย่างเหมาะสมและยั่งยืน และมีสนับสนุนการดำเนินงานของภาครัฐ (๒) เกิดการกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืนและมีการใช้ประโยชน์ในที่ดินอย่างเหมาะสม เกิดการลดความเสื่อมล้ำ และสร้างความเป็นธรรมในการถือครองที่ดิน (๓) เป็นแหล่งทุนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการสูญเสียสิทธิในที่ดินทำกินของเกษตรกร และได้ช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจนให้มีที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัยที่มีความมั่นคงและยั่งยืน (๔) การใช้ประโยชน์ในพื้นที่เกษตรกรรมของประเทศ	การตลาด แต่สบกต. มีกลุ่มเป้าหมายในการช่วยเหลือทั่วประเทศ ที่เป็นเกษตรกร ผู้ยากจน ชุมชน องค์กรชุมชน และเครือข่ายองค์กรชุมชน โดยการดำเนินงานหลักคือ ดำเนินการจัดหาที่ดินรัฐ การที่หน่วยงานของรัฐผู้มีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบการบริหารจัดการที่ดินนั้น ๆ มอบหมายให้ เพื่อจัดสรรให้เกษตรกรหรือผู้ยากจนใช้ประโยชน์ในที่ดิน โดยการให้เช่า ให้ใช้ประโยชน์ หรือให้ใช้ประโยชน์ในรูปแบบของการถือกรรมสิทธิ์ร่วมระหว่างรัฐกับประชาชน โดยเน้นการมีส่วนร่วมของเกษตรกรในกลุ่ม และดำเนินการในที่ดินเอกชนได้มาโดยการรับโอน ซื้อ

หน่วยงาน	ภารกิจในที่ดินรัฐ	ภารกิจในที่ดินเอกชน	กลุ่มเป้าหมาย	วิธีการดำเนินการ	เป้าหมายผลสัมฤทธิ์	ความแตกต่าง
				คณะรัฐมนตรีอนุมัติจำแนกออกจากพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ แล้วเสนอคณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติพิจารณาให้กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการนำพื้นที่ไปดำเนินการจัดตั้งนิคมสร้างตนเอง ๔. การขอใช้พื้นที่จัดตั้งนิคมสร้างตนเอง กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการจะต้องขออนุญาตใช้ที่ดินต่อหน่วยราชการที่เป็นผู้มีอำนาจดูแลที่ดินนั้น เพื่อให้คณะเจ้าหน้าที่นิคมสร้างตนเองเข้าไปดำเนินการสำรวจรังวัด จัดทำแผนที่ และดำเนินงานในเบื้องต้นในระหว่างที่ยังไม่ได้ออกพระราชกฤษฎีกา	ได้รับการคุ้มครอง และการประกอบอาชีพของเกษตรกรและผู้ยากจนให้มีความมั่นคงและยั่งยืน (๕) มีข้อมูลที่ดิน และเป็นตัวกลางระหว่างผู้ประสงค์จะใช้ประโยชน์ในที่ดินกับเจ้าของที่ดินที่ยังมิได้ใช้ประโยชน์หรือเจ้าของที่ดินที่ยังไม่ประสงค์จะใช้ประโยชน์ในที่ดินอย่างเต็มที่ (๖) เป็นตลาดกลางที่ดิน เพื่อให้มีการใช้ประโยชน์ในที่ดินอย่างเหมาะสม และยั่งยืน (๗) มีการบริหารจัดการที่ดินให้ชุมชนบริหารจัดการที่ดินร่วมกัน ทั้งที่ดินทำกินและที่ดินสำหรับการอยู่อาศัย (๘) มีการสำรองที่ดิน เกิดประโยชน์ในเชิงเศรษฐกิจ	จัดหา แลกเปลี่ยน ที่ดินที่เจ้าของหรือผู้ครอบครองแต่จะต้องมีกระบวนการในการจับคู่ระหว่างกลุ่มเกษตรกรที่ประสงค์จะใช้ประโยชน์ในที่ดินกับเจ้าของที่ดินที่ไม่ประสงค์จะถือครองที่ดินหรือใช้ประโยชน์ในที่ดิน (Matching) โดย สบกด. จะดำเนินการเพื่อเข้าถือที่ดินไว้ให้เกษตรกรเข้าทำมาหากินในพื้นที่ก่อนโดยเกษตรกรต้องรวมตัวเป็นกลุ่มและรับผิดชอบร่วมกัน ภายหลังที่เกษตรกร ผู้ยากจน ชุมชน และองค์กรชุมชนได้รับการสนับสนุนแล้ว สบกด. จะดำเนินการส่งเสริมสนับสนุน และพัฒนาอาชีพแก่เกษตรกร ผู้ยากจน ชุมชน หรือองค์กรชุมชนในที่ดิน

หน่วยงาน	ภารกิจในที่ดินรัฐ	ภารกิจในที่ดินเอกชน	กลุ่มเป้าหมาย	วิธีการดำเนินการ	เป้าหมายผลสัมฤทธิ์	ความแตกต่าง
				๕. สิทธิในที่ดินของสมาชิกนิคมสร้างตนเอง สมาชิกนิคมที่ได้รับหนังสือแสดงการทำประโยชน์ (น.ค. ๓) แล้วสามารถนำไปออกโฉนดที่ดิน หรือ น.ส.๓ จะโอนสิทธิในที่ดินนั้นไม่ได้ เว้นแต่การตกทอดทางมรดกหรือโอนให้สหกรณ์ และภายในระยะเวลาดังกล่าว ที่ดินนั้นไม่อยู่ในความรับผิดแห่งการบังคับคดี ๖. การสิ้นสภาพนิคมสร้างตนเอง เมื่อการจัดนิคมแห่งใดได้บรรลุผลตามความมุ่งหมายแล้ว ให้สภาพของนิคมที่ได้จัดขึ้นตามพระราชกฤษฎีกาเป็นอันสิ้นสุด ในการนี้ให้รัฐมนตรีประกาศวับสิ้น	หรือมีการช่วยเหลือหรือสนับสนุนการดำเนินการตามนโยบายการพัฒนาชนบทหรือเมือง หรือพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของรัฐ	โดยยึดหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืนตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และเกษตรทฤษฎีใหม่ โดยให้คำนึงถึงศักยภาพและความเหมาะสมของที่ดินและศักยภาพของเกษตรกรผู้ยากจน ชุมชน หรือองค์กรชุมชนในที่ดินประกอบการดำเนินการ และ สปก. ได้ช่วยเหลือด้านการป้องกันการสูญเสียสิทธิในที่ดิน ด้วยการให้สินเชื่อเพื่อป้องกันการสูญเสียสิทธิในที่ดินอันเนื่องมาจากการจำนองขายฝาก และการบังคับคดีให้ชำระหนี้ตามคำพิพากษา รวมไปถึงจัดซื้อที่ดินของลูกหนี้ที่ถูกขายทอดตลาดหรือหลุดขายฝากไปแล้ว เพื่อคงสิทธิให้เกษตรกรและผู้ยากจนได้กลับมามีที่ดินทำกิน

หน่วยงาน	ภารกิจในที่ดินรัฐ	ภารกิจในที่ดินเอกชน	กลุ่มเป้าหมาย	วิธีการดำเนินการ	เป้าหมายผลสัมฤทธิ์	ความแตกต่าง
				สภาพของนิคมในราชกิจจานุเบกษา สปก. การดำเนินงานหลักของ สปก. คือการกระจายการถือครองที่ดิน โดยการรับโอน ซื้อ จัดหา แลกเปลี่ยน ที่ดินที่เจ้าของหรือผู้ครอบครองทำสัญญามอบหมายให้มาจัดสรรให้เกษตรกรและผู้ยากจน ผู้ประสงค์จะทำการเกษตร การไถ่ถอนจำนอง ขายฝาก ซึ่ง สปก. สามารถไถ่ถอนจำนองขายฝาก โดยการโอนที่ดินเป็นของ สปก. และให้เกษตรกรเช่าหรือเช่าซื้อ ในที่ดินดังกล่าว ตลอดจนการพัฒนาและส่งเสริมอาชีพ ซึ่งเป็นการช่วยเหลือด้านที่ดินทำกินอย่างครบวงจร		และที่อยู่อาศัยในที่ดินเดิมของตนเอง และอีกประการสำคัญที่แสดงให้เห็นถึงความแตกต่างในภารกิจด้านที่ดินของ สปก. และ นิคมสร้างตนเอง คือ หลักเกณฑ์ในการเลือกที่ดิน กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการจะดำเนินการจัดตั้งนิคมสร้างตนเอง หรือคณะรัฐมนตรีให้จัดตั้งนิคมสร้างตนเองขึ้นในท้องที่ใด กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการจะต้องขอความร่วมมือกระทรวง ทบวง กรมที่เกี่ยวข้องเพื่อตั้งคณะกรรมการสำรวจและเลือกที่ดินที่จะกำหนดในการตั้งนิคมฯ ก่อนประกาศพระราชกฤษฎีกาเขตนิคม โดยนิคมสร้างตนเองต้องพิจารณา

หน่วยงาน	ภารกิจในที่ดินรัฐ	ภารกิจในที่ดินเอกชน	กลุ่มเป้าหมาย	วิธีการดำเนินการ	เป้าหมายผลสัมฤทธิ์	ความแตกต่าง
						ที่ดินที่จะจัดตั้งนิคมสร้างตนเองต้องมีเนื้อที่อย่างต่ำ ๕,๐๐๐ ไร่ บริเวณที่ดินจะต้องมีอาณาเขตติดต่อหรือย่านชุมชนเพียงใด (หมู่บ้าน ตำบล อำเภอ หรือจังหวัด) ความอุดมสมบูรณ์ของดิน ในบริเวณที่ดินมีแหล่งน้ำตลอดปีหรือไม่ เกิดภัยธรรมชาติหรือไม่ เป็นต้น แต่ สปก. มีหลักเกณฑ์ในการเลือกที่ดินไม่ต้องมีการประกาศพระราชกฤษฎีกาเขตนิคม แต่การได้มาซึ่งที่ดินเอกชนจะเป็นการได้มาโดยการรับโอน ซื้อ จัดหา แลกเปลี่ยน ซึ่งที่ดินที่จะดำเนินการจัดซื้อต้องมีสภาพที่ดินที่เหมาะสมแก่การเกษตร คำนึงถึงความต้องการของเกษตรกรผู้ที่จะทำประโยชน์ในที่ดิน ราคา

หน่วยงาน	ภารกิจในที่ดินรัฐ	ภารกิจในที่ดินเอกชน	กลุ่มเป้าหมาย	วิธีการดำเนินการ	เป้าหมายผลสัมฤทธิ์	ความแตกต่าง
						เสนอขายไม่ควรสูงเกินหรือเกินจากราคาประเมินของกรมธนารักษ์มาก เพราะจะเป็นภาระกับเกษตรกรในการที่จะเช่าหรือเช่าซื้อที่ดิน
นิคมสหกรณ์ (พระราชบัญญัติจัดที่ดินเพื่อครองชีพ พ.ศ. ๒๕๑๑)	นิคมสหกรณ์ จัดที่ดินในป่าสงวนแห่งชาติเสื่อมโทรม สมาชิกจะมีสิทธิเข้าครอบครองทำกินในที่ดินที่ได้รับการจัดสรรโดยเสียค่าเช่า จะดำเนินการลักษณะสหกรณ์การเช่าที่ดิน และที่ดินจะตกทอดทางมรดกไปยังลูกหลานได้ตลอดไป แต่ห้ามมิให้โอนกรรมสิทธิ์ สปก. สถาบันฯ ดำเนินการจัดหาที่ดินรัฐ โดย	นิคมสหกรณ์ ดำเนินการในรูปแบบสหกรณ์ ๒ ลักษณะ คือ - สหกรณ์นิคม โดยภรรมส่งเสริมสหกรณ์ ขอรับที่ดินรกร้างว่างเปล่าที่คณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติจำแนกเป็นที่จัดสรรเพื่อการเกษตรนำมาจัดสรรให้ราษฎรเข้าครอบครองทำประโยชน์ และส่งเสริมให้จัดตั้งขึ้นเป็นสหกรณ์ ซึ่งเมื่อสมาชิกได้ปฏิบัติครบถ้วนตาม	นิคมสหกรณ์ เกษตรกรที่เป็นสมาชิกสหกรณ์ สปก. ดำเนินการให้ช่วยเหลือทั่วประเทศ ดังต่อไปนี้ ๑. เกษตรกร ๒. ผู้ยากจน ๓. ชุมชน ๔. องค์กรชุมชน ๕. เครือข่ายองค์กรชุมชน	นิคมสหกรณ์ การจัดตั้งนิคมสหกรณ์ ใช้วิธีการและหลักเกณฑ์เดียวกับการจัดตั้งสหกรณ์การเกษตร การดำเนินงานของสหกรณ์นิคมมีลักษณะอเนกประสงค์เช่นเดียวกับสหกรณ์การเกษตร คือมีธุรกิจต่างๆ ทั้งทางด้านสินเชื่อ การซื้อการขาย การแปรรูป การส่งเสริมอาชีพและการบริการสังคม ในส่วนของการจัดที่ดินเป็นการดำเนินงานโดยรัฐ ซึ่งดำเนินการเกี่ยวกับการจัดที่ดิน การปรับปรุงที่ดิน การจัดสาธารณูปโภคต่างๆ เพื่อ	นิคมสหกรณ์ ดำเนินธุรกิจให้บริการแก่สมาชิก ในด้านการประกอบอาชีพเพื่อให้มีรายได้และคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น เหตุที่รัฐบาลสนับสนุนให้มีการจัดตั้งสหกรณ์ขึ้นในพื้นที่จัดนิคมสหกรณ์ เนื่องจากมีความประสงค์ที่จะส่งเสริมราษฎรที่เข้ามาอยู่ในนิคมสหกรณ์ ให้มีอาชีพทางการเกษตรที่มั่นคงและมีรายได้สูงขึ้น และมีสถาบันของตนเองในการเป็นสื่อกลางที่จะให้บริการด้านต่าง ๆ แก่สมาชิก ดำเนินธุรกิจในรูปอเนกประสงค์ โดยมีรัฐ	ภารกิจการดำเนินงานด้านที่ดินของ สปก. และ นิคมสหกรณ์ มีความแตกต่างกันของภารกิจและกลุ่มเป้าหมายอย่างชัดเจน กล่าวคือ นิคมสหกรณ์ มีวัตถุประสงค์เพื่อจัดหาที่ดินเพื่อการจัดตั้งสหกรณ์ให้แก่ราษฎรประกอบอาชีพเกษตรกร โดยดำเนินการในรูปแบบการเช่า หรือเช่าซื้อเท่านั้น แต่ สปก. มีการดำเนินการช่วยเหลืออย่างครบวงจร ครอบคลุมถึงปัญหาเรื่องที่ดินของประเทศ กล่าวคือ

หน่วยงาน	ภารกิจในที่ดินรัฐ	ภารกิจในที่ดินเอกชน	กลุ่มเป้าหมาย	วิธีการดำเนินการ	เป้าหมายผลสัมฤทธิ์	ความแตกต่าง
	หน่วยงานของรัฐที่ผู้มีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบการบริหารจัดการที่ดินนั้น ๆ มอบหมายให้ เพื่อจัดให้เกษตรกรหรือผู้ยากจนใช้ประโยชน์ในที่ดิน ดังต่อไปนี้ ๑. ให้เช่า ๒. ให้ใช้ประโยชน์ ๓. ให้ใช้ประโยชน์ในรูปแบบของการถือกรรมสิทธิ์ร่วมระหว่างรัฐกับประชาชน	ข้อบังคับของสหกรณ์แล้ว ก็จะได้กรรมสิทธิ์ในที่ดินที่ได้รับจัดสรร - สหกรณ์การเช่าซื้อที่ดิน โดยกรมส่งเสริมสหกรณ์จึงจัดซื้อที่ดินขององค์การ หรือเอกชนมาปรับปรุงจัดสรรให้รวบรวมกันจัดตั้งขึ้นเป็นสหกรณ์ซึ่งเมื่อสมาชิกได้ส่งชำระเงินค่าเช่าซื้อที่ดินและปฏิบัติการอื่นครบถ้วนตามข้อบังคับของสหกรณ์แล้ว ก็จะได้กรรมสิทธิ์ในที่ดินที่ได้รับจัดสรรนั้น สปกค. ดำเนินการจัดหาที่ดินเอกชนโดยการรับโอน ซื้อ จัดหา แลกเปลี่ยน		ประโยชน์ในการประกอบอาชีพและที่อยู่อาศัย สำหรับงานของสหกรณ์นิคมนั้นจะเกี่ยวข้องกับการจัดที่ดินซึ่งเป็นผู้รับการจัดสรรที่ดินทางราชการ และผูกพันตามพระราชบัญญัติจัดที่ดินเพื่อการครองชีพ พ.ศ. ๒๕๑๑ และในกรณีของสหกรณ์การเช่าซื้อที่ดินที่กรมส่งเสริมสหกรณ์นำที่ดินมาให้สหกรณ์เช่าซื้อ สหกรณ์จะนำที่ดินไปให้สมาชิกเช่าหรือซื้อต่อไป สปกค. การดำเนินงานหลักของ สปกค. คือการกระจายการถือครองที่ดิน โดยการรับโอน ซื้อ จัดหา แลกเปลี่ยน ที่ดินที่เจ้าของหรือผู้ครอบครองทำสัญญามอบหมายให้มาจัดสรรให้เกษตรกรและคน	ช่วยสนับสนุนส่งเสริมในการดำเนินงานเพื่อจะได้บังเกิดผลดีแก่สมาชิก สปกค. (๑) มีการใช้ประโยชน์ในที่ดินอย่างเหมาะสมและยั่งยืน และมีสนับสนุนการดำเนินงานของภาครัฐ (๒) เกิดการกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืนและมีการใช้ประโยชน์ในที่ดินอย่างเหมาะสม เกิดการลดความเลื่อมล้ำ และสร้างความเป็นธรรมในการถือครองที่ดิน (๓) เป็นแหล่งทุนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการสูญเสียสิทธิในที่ดินทำกินของเกษตรกร และได้ช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจนให้มีที่ดินทำกินและที่	๑) การกระจายการถือครองที่ดิน โดยจะจัดที่ดินให้แก่เกษตรกรผู้ยากจนชุมชนและองค์กรชุมชนที่ไม่มีที่ดินทำกินเป็นของตนเอง ให้มีที่ดินทำกิน ได้มีการบริหารจัดการที่ดินร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ ในรูปแบบแปลงรวม มีกรรมสิทธิ์ร่วม ๒) การป้องกันการสูญเสียสิทธิในที่ดิน ด้วยการให้สินเชื่อเพื่อป้องกันการสูญเสียสิทธิในที่ดินอันเนื่องมาจากการจำนองขายฝาก และการบังคับคดี ให้ชำระหนี้ตามคำพิพากษา รวมไปถึงจัดซื้อที่ดินของลูกหนี้ ที่ถูกขายทอดตลาดหรือหลุดขายฝากไปแล้ว เพื่อคงสิทธิให้เกษตรกรและผู้ยากจนได้กลับมามีที่ดินทำกิน

หน่วยงาน	ภารกิจในที่ดินรัฐ	ภารกิจในที่ดินเอกชน	กลุ่มเป้าหมาย	วิธีการดำเนินการ	เป้าหมายผลสัมฤทธิ์	ความแตกต่าง
		ที่ดินที่เจ้าของหรือผู้ครอบครองทำสัญญามอบหมายให้จัดหาประโยชน์ หรือที่ดินตามที่คณะรัฐมนตรีมอบหมาย เพื่อจัดให้เกษตรกรหรือผู้ยากจนใช้ประโยชน์ในที่ดินดังต่อไปนี้ ๑. ให้เช่า ๒. ให้เช่าซื้อ ๓. ให้ใช้ประโยชน์ ๔. ให้ใช้ประโยชน์ในรูปแบบของการถือกรรมสิทธิ์ร่วมระหว่างรัฐกับประชาชน		จนผู้ประสงค์จะทำการเกษตร การได้ถอนจำนองขายฝาก โดยการโอนที่ดินเป็นของ สปกต. และให้เกษตรกรเช่าหรือเช่าซื้อในที่ดินดังกล่าว โดย สปกต. จะให้การสนับสนุนสินเชื่อเพื่อจัดซื้อที่ดิน ซึ่งเป็นการรวมกลุ่มกันของเกษตรกรที่มีแนวคิดร่วมกันที่จะประกอบอาชีพเกษตรกรรม แต่ไม่มีที่ดินทำกินเป็นของตนเอง จึงขอรับความช่วยในการสนับสนุนด้านงบประมาณในการจัดหาที่ดินทำกิน เพื่อจัดหาที่ดินแปลงรวม ซึ่ง สปกต. ได้กำหนดหลักเกณฑ์ และวิเคราะห์ข้อมูลในการให้ความช่วยเหลือ เช่น ชี้แจงวัตถุประสงค์ของ สปกต. ใน	อยู่อาศัยที่มีความมั่นคงและยั่งยืน (๔) การใช้ประโยชน์ในพื้นที่เกษตรกรรมของประเทศได้รับการคุ้มครอง และการประกอบอาชีพของเกษตรกรและผู้ยากจนให้มีความมั่นคงและยั่งยืน (๕) มีข้อมูลที่ดิน และเป็นตัวกลางระหว่างผู้ประสงค์จะใช้ประโยชน์ในที่ดินกับเจ้าของที่ดินที่ยังมิได้ใช้ประโยชน์หรือเจ้าของที่ดินที่ยังไม่ประสงค์จะใช้ประโยชน์ในที่ดินอย่างเต็มที่ (๖) เป็นตลาดกลางที่ดินเพื่อให้มีการใช้ประโยชน์ในที่ดินอย่างเหมาะสม และยั่งยืน (๗) มีการบริหารจัดการที่ดินให้ชุมชนบริหารจัดการที่ดิน	และที่อยู่อาศัยในที่ดินเดิมของตนเอง ๓) การสนับสนุนอาชีพให้เกษตรกร ในพื้นที่ดำเนินการของ สปกต. ที่ได้จัดสรรให้กลุ่มเกษตรกรไปแล้ว สปกต. จะสนับสนุน ส่งเสริมให้ทำการเกษตรแบบผสมผสานตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ และสนับสนุนต่อเนื่องแบบครบวงจร โดยการอบรมให้ความรู้ เพื่อให้เกษตรกรได้เกิดทักษะในการทำเกษตรกรรม สามารถดำรงชีวิตได้ด้วยตนเองอย่างยั่งยืน สปกต. จะสนับสนุนการจัดทำแผนการผลิต และด้านการจัดหาตลาด และบูรณาการร่วมกับภาคีต่าง ๆ เพื่อจัดสรรงบประมาณ

หน่วยงาน	ภารกิจในที่ดินรัฐ	ภารกิจในที่ดินเอกชน	กลุ่มเป้าหมาย	วิธีการดำเนินการ	เป้าหมายผลสัมฤทธิ์	ความแตกต่าง
				การดำเนินการตามภารกิจเพื่อให้เกิดการกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน ความสามารถในการผ่อนชำระคืนให้แก่ สปก. ได้ตามเงื่อนไข และสภาพแวดล้อมเหมาะแก่การทำเกษตร ตรวจสอบสถานะและความเหมาะสมของที่ดิน เป็นต้น และเมื่อให้ความช่วยเหลือแล้ว สปก. เข้าไปพัฒนาและส่งเสริมอาชีพ ซึ่งเป็นการช่วยเหลือด้านที่ดินทำกินอย่างครบวงจร	ร่วมกัน ทั้งที่ดินทำกินและที่ดินสำหรับการอยู่อาศัย (๔) มีการสำรองที่ดิน เกิดประโยชน์ในเชิงเศรษฐกิจ หรือมีการช่วยเหลือหรือสนับสนุนการดำเนินการตามนโยบายการพัฒนาชนบทหรือเมือง หรือพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของรัฐ	สนับสนุน เพื่อสร้างความเข้มแข็งของชุมชน สร้างความมั่นคงในการประกอบอาชีพให้แก่เกษตรกร ตามนโยบายของรัฐบาลเข้าถึงประชาชนในระดับฐานรากมากขึ้น
สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) (พอช.) (พระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันพัฒนา	<u>พอช.</u> ดำเนินการในที่ดินที่สามารถใช้เพื่อเป็นที่อยู่อาศัย ทั้งที่ดินรัฐและเอกชน โดยมุ่งเน้นทำงานกับชุมชน		<u>พอช.</u> สนับสนุนและช่วยเหลือองค์กรชุมชนหรือเครือข่าย องค์กร	<u>พอช.</u> ดำเนินการเพื่อสนับสนุนและพัฒนาที่อยู่อาศัยและที่ดินทำกินเพื่อการพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนซึ่งเป็นสมาชิกในชุมชน (รูปแบบกลุ่ม	<u>พอช.</u> สนับสนุนและพัฒนาที่อยู่อาศัยและที่ดินทำกิน เพื่อการพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนซึ่งเป็นสมาชิกในชุมชน (รูปแบบกลุ่มหรือ	ภารกิจการดำเนินงานด้านที่ดินของ สปก. และพอช. มีความแตกต่างกันอย่างชัดเจนในภารกิจของหน่วยงาน โดยทั้ง ๒ หน่วยงาน มีการดำเนินการใน

หน่วยงาน	ภารกิจในที่ดินรัฐ	ภารกิจในที่ดินเอกชน	กลุ่มเป้าหมาย	วิธีการดำเนินการ	เป้าหมายผลสัมฤทธิ์	ความแตกต่าง
องค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) พ.ศ. ๒๕๔๓ และที่แก้ไขเพิ่มเติม)	๑. สนับสนุนและพัฒนาที่อยู่อาศัยและที่ดินทำกินเพื่อการพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนซึ่งเป็นสมาชิกในชุมชน (รูปแบบกลุ่มหรือสหกรณ์) ๒. สนับสนุนงบประมาณและสินเชื่อในการพัฒนาที่อยู่อาศัยในชุมชน เช่น โครงการบ้านมั่นคง <u>สบกด.</u> สถาบันฯ ดำเนินการจัดหาที่ดินรัฐ โดยหน่วยงานของรัฐที่ผู้มีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบการบริหารจัดการที่ดินนั้น ๆ มอบหมายให้ เพื่อจัดให้เกษตรกรหรือผู้ยากจนใช้ประโยชน์ในที่ดินดังต่อไปนี้ ๑. ให้เช่า ๒. ให้ใช้ประโยชน์ ๓. ให้ใช้ประโยชน์ในรูปแบบของการถือกรรมสิทธิ์ร่วมระหว่างรัฐกับประชาชน สถาบันฯ ดำเนินการจัดหาที่ดินเอกชน โดยการรับโอน ซื้อ จัดหา แลกเปลี่ยน ที่ดินที่เจ้าของหรือผู้ครอบครองทำสัญญามอบหมายให้จัดหาประโยชน์ หรือที่ดินตามที่คณะรัฐมนตรี		ชุมชนในเรื่องที่อยู่อาศัย และอาชีพ <u>สบกด.</u> ดำเนินการให้ช่วยเหลือทั่วประเทศ ดังต่อไปนี้ ๑. เกษตรกร ๒. ผู้ยากจน ๓. ชุมชน ๔. องค์กรชุมชน ๕. เครือข่ายองค์กรชุมชน	หรือสหกรณ์) เช่น โครงการบ้านมั่นคง โดยมีนโยบายแก้ปัญหาที่อยู่อาศัยผู้มีรายได้น้อยในเมืองและชุมชนบุกรุกให้มีที่อยู่อาศัยมั่นคง นับตั้งแต่เริ่มดำเนินการเมื่อปี ๒๕๔๖ เป็นต้นมา สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) หรือ พอช. ร่วมกับขบวนองค์กรชุมชนขับเคลื่อนโครงการบ้านมั่นคงในชนบทเพิ่มขึ้นด้วย เน้นการมีส่วนร่วมขององค์กรชุมชนและท้องถิ่น <u>สบกด.</u> วัตถุประสงค์การดำเนินภารกิจทั้งในด้านที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัย โดยมุ่งลดความเหลื่อมล้ำในเรื่องที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัยของประเทศ ตลอดจน	สหกรณ์) สนับสนุนงบประมาณและสินเชื่อในการพัฒนาที่อยู่อาศัยในชุมชน เช่น โครงการบ้านมั่นคง โดยมีนโยบายแก้ปัญหาที่อยู่อาศัยผู้มีรายได้น้อยในเมืองและชุมชนบุกรุกให้มีที่อยู่อาศัยมั่นคง <u>สบกด.</u> (๑) มีการใช้ประโยชน์ในที่ดินอย่างเหมาะสมและยั่งยืน และมีสนับสนุนการดำเนินงานของภาครัฐ (๒) เกิดการกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืนและมีการใช้ประโยชน์ในที่ดินอย่างเหมาะสม เกิดการลดความเลื่อมล้ำ และสร้างความเป็นธรรมในการถือครองที่ดิน	ทั้งที่ดินรัฐและที่ดินเอกชน แต่มีภารกิจในการดำเนินการที่แตกต่างกัน โดย <u>สบกด.</u> มีวัตถุประสงค์ในการช่วยเหลือเกษตรกร และผู้ยากทั้งรายปัจเจกและรายกลุ่ม ให้มีที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัย โดยเน้นสร้างอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก ที่ก่อให้เกิดการกระจายถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืนควบคู่กับการสร้างรายได้และอาชีพ เพื่อการดำรงชีพต่อไป ซึ่งแตกต่างกับ <u>พอช.</u> ที่วัตถุประสงค์เน้นสร้างที่อยู่อาศัย จัดระเบียบที่อยู่อาศัย เพื่อลดความแออัดของชุมชนในรูปแบบรายกลุ่มหรือสกรณ์ จึงทำให้มีกลุ่มเป้าหมายที่แตกต่างกัน

หน่วยงาน	ภารกิจในที่ดินรัฐ	ภารกิจในที่ดินเอกชน	กลุ่มเป้าหมาย	วิธีการดำเนินการ	เป้าหมายผลสัมฤทธิ์	ความแตกต่าง
	มอบหมาย เพื่อจัดให้เกษตรกรหรือผู้ยากจนใช้ประโยชน์ในที่ดิน ดังต่อไปนี้ ๑. ให้เช่า ๒. ให้เช่าซื้อ ๓. ให้ใช้ประโยชน์ ๔. ให้ใช้ประโยชน์ในรูปแบบของการถือกรรมสิทธิ์ร่วมระหว่างรัฐกับประชาชน			เพื่อให้เกษตรกรและผู้ยากจนมีความมั่นคงในการมีที่ดิน รวมถึงการป้องกันและแก้ไขการสูญเสียสิทธิในที่ดิน พร้อมทั้งส่งเสริมการใช้ประโยชน์ในที่ดิน เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ โดยมีการดำเนินงานอย่างมีส่วนร่วมของเกษตรกรและผู้ยากจน องค์กรชุมชน และเครือข่ายองค์กรชุมชน	(๓) เป็นแหล่งทุนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการสูญเสียสิทธิในที่ดินทำกินของเกษตรกร และให้ช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจนให้มีที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัยที่มีความมั่นคงและยั่งยืน (๔) การใช้ประโยชน์ในพื้นที่เกษตรกรรมของประเทศได้รับการคุ้มครอง และการประกอบอาชีพของเกษตรกรและผู้ยากจนให้มีความมั่นคงและยั่งยืน (๕) มีข้อมูลที่ดิน และเป็นตัวกลางระหว่างผู้ประสงค์จะใช้ประโยชน์ในที่ดินกับเจ้าของที่ดินที่ยังมิได้ใช้ประโยชน์หรือเจ้าของที่ดินที่ยังไม่ประสงค์จะใช้ประโยชน์ในที่ดินอย่างเต็มที่	ทั้งนี้ สปก. และ พอช. มีการได้มาของที่ดินจากการจัดหา จัดซื้อ หรือได้รับมาจากการให้เช่นเดียวกัน แต่มีความแตกต่างกันในส่วนของ สปก. ที่กำหนดให้เป็นหน่วยงานที่ได้รับที่ดินจากหน่วยงานรัฐที่มีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบมอบหมายที่ดินให้ดำเนินการตามภารกิจ ก่อให้เกิดการนำที่ดินมาบริหารจัดการทำให้เกิดประโยชน์อย่างเต็มศักยภาพ

หน่วยงาน	ภารกิจในที่ดินรัฐ	ภารกิจในที่ดินเอกชน	กลุ่มเป้าหมาย	วิธีการดำเนินการ	เป้าหมายผลสัมฤทธิ์	ความแตกต่าง
					(๖) เป็นตลาดกลางที่ดินเพื่อให้มีการใช้ประโยชน์ในที่ดินอย่างเหมาะสม และยั่งยืน (๗) มีการบริหารจัดการที่ดินให้จุมชนบริหารจัดการที่ดินร่วมกัน ทั้งที่ดินทำกินและที่ดินสำหรับการอยู่อาศัย (๘) มีการสำรองที่ดิน เกิดประโยชน์ในเชิงเศรษฐกิจ หรือมีการช่วยเหลือหรือสนับสนุนการดำเนินการตามนโยบายการพัฒนาชนบทหรือเมือง หรือพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของรัฐ	
กองทุนหมุนเวียนเพื่อการกู้ยืมแก่เกษตรกรและผู้ยากจน (สปก.ภษ.) (ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี	(สปก.ภษ.) - สบกด. ดำเนินการจัดหาที่ดินรัฐ โดยการที่หน่วยงาน	(สปก.ภษ.) การลงวนรักษาที่ดินเพื่อการทำกิน หรือเพื่อการอยู่อาศัยไว้ให้แก่เกษตรกรและผู้ยากจน	(สปก.ภษ.) ดำเนินการในพื้นที่ทั่วประเทศ ได้แก่ ๑. เกษตรกร หรือผู้ที่ประกอบอาชีพ	(สปก.ภษ.) ดำเนินการช่วยเหลือเพื่อไถ่หรือไถ่ถอนที่ดินคืนจาก การขายฝาก จำนอง หรือชำระหนี้ตามสัญญากู้ยืมเงิน โดยมุ่งไปที่กลุ่มเกษตรกร ผู้ยากจนที่มี	(สปก.ภษ.) ๑. เกษตรกรในจังหวัดชายแดนภาคใต้ได้รับการพัฒนาและส่งเสริมอาชีพด้านการเกษตร	ภารกิจการดำเนินงานด้านที่ดินของ สบกด. และ สปก.ภษ. มีความแตกต่างกัน เนื่องจาก สบกด. มีการดำเนินการที่ครอบคลุมมากกว่า ทั้งการบริการจัดการ

หน่วยงาน	ภารกิจในที่ดินรัฐ	การกิจในที่ดินเอกชน	กลุ่มเป้าหมาย	วิธีการดำเนินการ	เป้าหมายผลสัมฤทธิ์	ความแตกต่าง
ว่าด้วยกองทุนหมุนเวียนเพื่อการกู้ยืมแก่เกษตรกรและผู้ยากจน พ.ศ. ๒๕๔๖ และที่แก้ไขเพิ่มเติม)	ของรัฐผู้มีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบการบริหารจัดการที่ดินนั้น ๆ มอบหมายให้ เพื่อนำมาจัดให้เกษตรกรหรือผู้ยากจนใช้ประโยชน์ในที่ดิน	โดยมิให้ตกไปเป็นของบุคคลอื่น สบกด. ดำเนินการจัดหาที่ดินเอกชน โดยการรับโอน ซื้อ จัดหา แลกเปลี่ยนที่ดินที่เจ้าของหรือผู้ครอบครองทำสัญญามอบหมายให้จัดหาประโยชน์ หรือที่ดินตามที่คณะรัฐมนตรีมอบหมาย เพื่อจัดให้เกษตรกรหรือผู้ยากจนใช้ประโยชน์ในที่ดินดังต่อไปนี้ ๑. ให้เช่า ๒. ให้เช่าซื้อ ๓. ให้ใช้ประโยชน์ ๔. ให้ใช้ประโยชน์ในรูปแบบของการถือ	เกี่ยวเนื่องกับการเกษตร ๒. ผู้ยากจน ที่ไม่มีทรัพย์สินเพียงพอและอยู่ในสภาวะที่ไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้ หรือเป็นผู้ไม่มีทรัพย์สินอื่นโดยเพียงพอแก่การชำระหนี้ สบกด. ดำเนินการให้ช่วยเหลือทั่วประเทศดังต่อไปนี้ ๑. เกษตรกร ๒. ผู้ยากจน ๓. ชุมชน ๔. องค์กรชุมชน	ทรัพย์สินไม่เพียงพอในการช่วยเหลือตนเองได้ หรือเพียงพอต่อการชำระหนี้ และยังต้องดำเนินการโดยผ่านธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สบกด. สบกด. มีแนวทางการดำเนินงานในการป้องกันแก้ไขปัญหาการสูญเสียสิทธิช่วยเหลือเกษตรกร หรือผู้ยากจนการไถ่ถอนที่ดินที่นำไปขายฝาก จำนอง เช่นเดียวกับ แต่ สบกด. สามารถดำเนินการช่วยเหลือได้เองโดยไม่ต้องผ่านธนาคาร ภารกิจหลักของ สบกด. ยังมีการบริหารจัดการที่ดินเพื่อกระจายการถือครองที่ดินและที่อยู่อาศัยแก่เกษตรกรหรือผู้ยากจนอย่างเป็นธรรม	๒. เกษตรกรสามารถพึ่งพาตนเองได้ ๓. เกษตรกรและผู้ยากจนที่ได้รับการแก้ไขปัญหาหนี้สิน ๔. ศักยภาพในการผลิดภาคการเกษตรเพิ่มขึ้น สบกด. (๑) มีการใช้ประโยชน์ในที่ดินอย่างเหมาะสมและยั่งยืน และมีสนับสนุนการดำเนินงานของภาครัฐ (๒) เกิดการกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืนและมีการใช้ประโยชน์ในที่ดินอย่างเหมาะสม เกิดการลดความเลื่อมล้ำ และสร้างความเป็นธรรมในการถือครองที่ดิน (๓) เป็นแหล่งทุนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการ	และกระจายการถือครองที่ดิน การป้องกันและแก้ไขปัญหาการสูญเสียสิทธิในที่ดิน โดยมุ่งกระจายการถือครองที่ดินในรูปแบบการจัดหาที่ดินให้หรือการสนับสนุนสินเชื่อเพื่อให้ได้มาซึ่งที่ดินในการประกอบอาชีพเกษตรกรรมและที่อยู่อาศัย การให้สินเชื่อเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาการสูญเสียที่ดินจากการจำนอง ขายฝาก หรือถูกบังคับคดี รวมถึงการสนับสนุนการสร้างงานสร้างอาชีพจากการประกอบเกษตรกรรมดังกล่าวด้วย แต่ สปก. เป็นหน่วยงานในรูปแบบกองทุนที่มีวัตถุประสงค์ในการสนับสนุนสินเชื่อเฉพาะเกษตรกร และผู้ยากจน กรณีที่มีปัญหาหนี้สิน

หน่วยงาน	ภารกิจในที่ดินรัฐ	ภารกิจในที่ดินเอกชน	กลุ่มเป้าหมาย	วิธีการดำเนินการ	เป้าหมายผลสัมฤทธิ์	ความแตกต่าง
		กรรมสิทธิ์ร่วมระหว่างรัฐกับประชาชน	๕. เครือข่ายองค์กรชุมชน	และยั่งยืน และมีการพัฒนาที่ดินและเพื่อให้สามารถทำกินในที่ดินได้อย่างยั่งยืน โดยยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวศาสตร์พระราชาในการพัฒนาที่ดิน	สูญเสียสิทธิในที่ดินทำกินของเกษตรกร และได้ช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจนให้มีที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัยที่มีความมั่นคงและยั่งยืน (๔) การใช้ประโยชน์ในพื้นที่เกษตรกรรมของประเทศได้รับการคุ้มครอง และการประกอบอาชีพของเกษตรกรและผู้ยากจนให้มีความมั่นคงและยั่งยืน (๕) มีข้อมูลที่ดิน และเป็นตัวกลางระหว่างผู้ประสงค์จะใช้ประโยชน์ในที่ดินกับเจ้าของที่ดินที่ยังมิได้ใช้ประโยชน์หรือเจ้าของที่ดินที่ยังไม่ประสงค์จะใช้ประโยชน์ในที่ดินอย่างเต็มที่ (๖) เป็นตลาดกลางที่ดินเพื่อให้มีการใช้ประโยชน์ใน	ในการได่หรือได่ถอนที่ดินคืนจากการขายฝาก จำนอง หรือชำระหนี้ตามสัญญากู้ยืมเงินเท่านั้น อีกทั้ง สปก. เป็นหน่วยงานที่ดำเนินการได้อย่างรวดเร็ว และคล่องตัวกว่า เนื่องจากการดำเนินงานของ สปก.กษ. ต้องดำเนินผ่านธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร

หน่วยงาน	ภารกิจในที่ดินรัฐ	ภารกิจในที่ดินเอกชน	กลุ่มเป้าหมาย	วิธีการดำเนินการ	เป้าหมายผลสัมฤทธิ์	ความแตกต่าง
					ที่ดินอย่างเหมาะสม และยั่งยืน (๗) มีการบริหารจัดการที่ดินให้ชุมชนบริหารจัดการที่ดินร่วมกัน ทั้งที่ดินทำกินและที่ดินสำหรับการอยู่อาศัย (๘) มีการสำรองที่ดิน เกิดประโยชน์ในเชิงเศรษฐกิจ หรือมีการช่วยเหลือหรือสนับสนุนการดำเนินการตามนโยบายการพัฒนาชนบทหรือเมือง หรือพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของรัฐ	
สำนักงานจัดรูปที่ดินกลาง กรมชลประทาน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (พระราชบัญญัติจัดรูปที่ดินเพื่อ	<u>สำนักงานจัดรูปที่ดินกลาง</u> มีวัตถุประสงค์ในการดำเนินการพัฒนา พื้นที่เอกชนและสาธารณสมบัติ โดยมีการจัดตั้งกองทุนหนึ่งเรียกว่า "กองทุนจัดรูปที่ดิน" เพื่อเป็นทุนหมุนเวียนในการดำเนินงาน เพาะปลูกเกษตรกรรม โดยเน้นเรื่องน้ำเป็นประการสำคัญ ในการจัดสร้างระบบชลประทาน เพื่อทุกแปลงที่เพาะปลูกและเกษตรกรรม จัดสร้างถนนหรือทางสัญจรในไร่นา ปรับระดับพื้นที่ เป็นต้น ให้แก่ผู้ไม่ได้ใช้ที่ดินทำการเกษตรด้วยตนเอง หรือจากผู้ที่มีที่ดินเกินความจำเป็น ไปให้เกษตรผู้ยากจน ผู้ไร้ที่ทำกินหรือมีที่ดินน้อยไม่เพียงพอแก่การทำกินให้มีที่ดินเป็นของตนเองหรือเป็นกลุ่มสหกรณ์หรือกลุ่มเกษตรต่างๆ				ภารกิจการดำเนินงานด้านที่ดินของ สปกต. และสำนักงานจัดรูปที่ดินกลาง มีภารกิจในการดำเนินงานที่แตกต่างกัน เนื่องจาก <u>สปกต.</u> เป็นหน่วยงานที่มุ่งดำเนินการอย่างครบวงจร เพื่อเป็นกลไกของรัฐในการบริหารจัดการ

หน่วยงาน	ภารกิจในที่ดินรัฐ	ภารกิจในที่ดินเอกชน	กลุ่มเป้าหมาย	วิธีการดำเนินการ	เป้าหมายผลสัมฤทธิ์	ความแตกต่าง
เกษตรกรรม) พ.ศ. ๒๕๕๘)	สนอง. มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นกลไกของรัฐในการบริหารจัดการที่ดินเพื่อเกษตรกรและผู้ยากจน ลดความเหลื่อมล้ำในเรื่องที่ดินทำกินของประเทศ ตลอดจนให้เกษตรกรมีความมั่นคงในการมีที่ดินทำกิน ป้องกันและแก้ไขปัญหาการสูญเสียสิทธิในที่ดินทำกินของเกษตรกร รักษาที่ดินเกษตรกรรม และส่งเสริมการใช้ประโยชน์ในที่ดินอย่างเต็มศักยภาพเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ					ที่ดินเพื่อเกษตรกรและผู้ยากจน ป้องกันและแก้ไขปัญหาการสูญเสียสิทธิในที่ดิน การสนับสนุนอาชีพการพัฒนาที่ดิน รวมถึงงานวิชาการ งานวิจัย และสร้างนวัตกรรม เพื่อการเกษตรกรรม ส่งผลให้เกิดพัฒนาเศรษฐกิจระดับประเทศ แต่สำนักงานจัดรูปที่ดินกลางเป็นหน่วยงานที่มุ่งจัดการตามโครงการชลประทานในพื้นที่ทั่วประเทศ ซึ่งมีการดำเนินการเป็นลักษณะเฉพาะเรื่อง ในการจัดหาน้ำ ค้นคว้าวิจัย หาวิธีการใช้น้ำชลประทานให้มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น เพื่อที่จะช่วยให้การทำอาชีพเกษตรกรรมได้ผลดียิ่งขึ้นทั้งด้านปริมาณและคุณภาพ

หน่วยงาน	ภารกิจในที่ดินรัฐ	ภารกิจในที่ดินเอกชน	กลุ่มเป้าหมาย	วิธีการดำเนินการ	เป้าหมายผลสัมฤทธิ์	ความแตกต่าง
						โดย สบกด. และสำนักงานจัดรูปที่ดินกลางอาจมีการร่วมกันสนับสนุนข้อมูลหรือการดำเนินการตามภารกิจของหน่วยงานกัน ซึ่งก่อให้เกิดการพัฒนาที่ดินที่มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
การเคหะแห่งชาติ (กคช.) (พระราชบัญญัติการเคหะแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม)	<u>กคช.</u> เป็นหน่วยงานรัฐวิสาหกิจ สังกัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ มีวัตถุประสงค์เพื่อจัดให้มีเคหะ เพื่อให้ประชาชนได้มีที่อยู่อาศัย พร้อมทั้งจัดให้มีระบบ สาธารณูปโภค สาธารณูปการ สิ่งอำนวยความสะดวก แก่ผู้อยู่อาศัย ทำนุบำรุง ปรับปรุง และพัฒนาผู้อยู่อาศัยให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นทั้งทางสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม ให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่ประชาชนที่ประสงค์จะมีเคหะของตนเอง หรือผู้ที่ประสงค์จะร่วมดำเนินกิจกรรมกับการเคหะแห่งชาติในการจัดให้มีเคหะเพื่อให้ประชาชนเช่า เช่าซื้อ หรือซื้อ และประกอบธุรกิจเกี่ยวกับ การก่อสร้าง อาคารหรือจัดหาที่ดิน การปรับปรุง ซื้อ หรือย้ายแหล่งเสื่อมโทรม เพื่อให้มีสภาพการอยู่อาศัย สิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ และสังคมที่ดีขึ้น <u>สบกด.</u> มีรูปแบบหน่วยงานเป็นองค์การมหาชนตามพระราชบัญญัติเฉพาะ สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี มีวัตถุประสงค์เพื่อเกิดการกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน ทั้งที่ดินเพื่อการเกษตรและที่ดินเพื่ออยู่อาศัย และส่งเสริมให้มีการใช้ประโยชน์ในที่ดินอย่างเต็มศักยภาพ จากการมีส่วนร่วมของรัฐและประชาชน เพื่อแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำด้านที่ดิน แก้ไขปัญหาข้อพิพาทด้านที่ดินระหว่างรัฐและประชาชน การเพิ่มมูลค่าในการใช้ประโยชน์ในที่ดินทิ้งร้าง การลดภาระการสนับสนุนของรัฐหรือค่าใช้จ่ายของรัฐในการสนับสนุนภาคเกษตรกรรม และการเพิ่มมูลค่าของที่ดินทั้งมูลค่าเป็นตัวเงินและมูลค่าเชิงการพัฒนาคุณภาพการทำประโยชน์ในที่ดิน				ภารกิจการดำเนินงานด้านที่ดินของ สบกด. และ กคช. มีความแตกต่างกันของภารกิจอย่างชัดเจน กล่าวคือ <u>กคช.</u> มุ่งเน้นในเรื่องของการพัฒนาที่อยู่อาศัยโดยการให้สินเชื่อให้กับประชาชนทั่วไป โดยเฉพาะผู้มีรายได้น้อย พื้นฟูชุมชนเมืองให้มีสภาพแวดล้อมที่ดีและพัฒนาเมืองใหม่ เพื่อรองรับการเจริญเติบโตของเมือง แต่ <u>สบกด.</u> มีกลุ่มเป้าหมายหลักที่ชัดเจนในเรื่องจัดให้มีที่ดิน

หน่วยงาน	ภารกิจในที่ดินรัฐ	ภารกิจในที่ดินเอกชน	กลุ่มเป้าหมาย	วิธีการดำเนินการ	เป้าหมายผลสัมฤทธิ์	ความแตกต่าง
						ทำกินและที่อยู่อาศัยแก่เกษตรกร ผู้ยากจน ชุมชน องค์กรชุมชนและเครือข่ายองค์กรชุมชน โดยวิธีการการกระจายการถือครองที่ดิน ในรูปแบบแปลงรวม มีกรรมสิทธิ์ร่วม การป้องกันการสูญเสียสิทธิในที่ดิน ด้วยการให้สินเชื่อเพื่อป้องกันการสูญเสียสิทธิในที่ดินอันเนื่องมาจากการจำนอง ขายฝาก และการบังคับคดี ให้ชำระหนี้ตามคำพิพากษา รวมไปถึงจัดซื้อที่ดินของลูกหนี้ที่ถูกขายทอดตลาด หรือหลุดขายฝากไปแล้ว เพื่อคงสิทธิให้เกษตรกรและผู้ยากจนได้กลับมามีที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัยในที่ดินเดิมของตนเอง และให้การสนับสนุนอาชีพให้เกษตรกร ในพื้นที่ดำเนินการ

หน่วยงาน	ภารกิจในที่ดินรัฐ	ภารกิจในที่ดินเอกชน	กลุ่มเป้าหมาย	วิธีการดำเนินการ	เป้าหมายผลสัมฤทธิ์	ความแตกต่าง
กรมที่ดิน (กระทรวงมหาดไทย)	<u>กรมที่ดิน</u> ดำเนินงานออกหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินให้ราษฎรเช่น การให้บริการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมเกี่ยวกับที่ดิน และอสังหาริมทรัพย์อย่างอื่น การรังวัดออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงในที่ดิน สาธารณประโยชน์และในที่ราชพัสดุ เป็นต้น <u>สนกด.</u> ที่เป็นแนวทางการปฏิบัติ แต่ในการดำเนินการได้ประสานความร่วมมือและข้อมูลจากกรมที่ดิน เช่น ข้อมูลเรื่องที่ดินการรังวัดสอบเขต การจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรม เป็นต้น					ภารกิจการดำเนินงานด้านที่ดินของ สนกด. และกรมที่ดิน มีภารกิจในการดำเนินงานที่แตกต่างกัน เนื่องจาก <u>สนกด.</u> เป็นหน่วยงานที่มุ่งลดปัญหาความเหลื่อมล้ำในการถือครองที่ดิน ป้องกันและแก้ไขปัญหาการสูญเสียสิทธิในที่ดิน สนับสนุนพัฒนาอาชีพและที่ดิน รวมถึงการค้นคว้างานวิชาการงานวิจัย และนวัตกรรมการ แต่<u>กรมที่ดิน</u>เป็นหน่วยงานของรัฐที่ดำเนินงานออกหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินให้ราษฎรเช่น การให้บริการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมเกี่ยวกับที่ดิน และอสังหาริมทรัพย์อย่างอื่น การรังวัดออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงในที่ดิน

หน่วยงาน	ภารกิจในที่ดินรัฐ	ภารกิจในที่ดินเอกชน	กลุ่มเป้าหมาย	วิธีการดำเนินการ	เป้าหมายผลสัมฤทธิ์	ความแตกต่าง
						สาธารณประโยชน์และในที่ราชพัสดุ เป็นต้น ซึ่งไม่ได้เป็นหน่วยงานที่มุ่งช่วยเหลือหรือแก้ปัญหาการถือครองที่ดินของประชาชน โดย สบกด. อาจประสานความร่วมมือและข้อมูลจากกรมที่ดิน เช่น ข้อมูลเรื่องที่ดินการรังวัดสอบเขต การจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรม ซึ่งจะส่งผลให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างถูกต้อง ครบถ้วน และมีประสิทธิภาพขึ้น
คณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ (คทช.) (พระราชบัญญัติคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๒)	คทช. เป็นหน่วยงานกำหนดนโยบายและแผน การบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดินของประเทศ เพื่อการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน และหลักการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดินให้มีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุด สมดุล เป็นธรรม และยั่งยืน ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และความมั่นคงของประเทศ สบกด. เป็นกลไกของรัฐในการบริหารจัดการที่ดินเพื่อเกษตรกรและผู้ยากจน ลดความเหลื่อมล้ำในเรื่องที่ดินทำกินของประเทศ ตลอดจนให้เกษตรกรมีความมั่นคงในการมีที่ดินทำกิน ป้องกันและแก้ไขปัญหาการสูญเสียสิทธิในที่ดินทำกินของเกษตรกร รักษาที่ดินเกษตรกรรม และส่งเสริมการใช้ประโยชน์ในที่ดินอย่างเต็มศักยภาพเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ				ภารกิจการดำเนินงานด้านที่ดินระหว่าง สบกด. และ คทช. ไม่สามารถที่จะเปรียบเทียบได้ เนื่องจาก คทช. เป็นหน่วยงานที่กำหนดนโยบายและแผน การบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดินของประเทศ ซึ่ง สบกด. เป็น

หน่วยงาน	ภารกิจในที่ดินรัฐ	ภารกิจในที่ดินเอกชน	กลุ่มเป้าหมาย	วิธีการดำเนินการ	เป้าหมายผลสัมฤทธิ์	ความแตกต่าง
						หน่วยงานปฏิบัติที่ต้องดำเนินการภายใต้นโยบายของ คทช. ซึ่งการได้มาของที่ดินเพื่อมาบริหารจัดการ สบกด. ถือเป็นการดำเนินการในรูปแบบใหม่ ภายใต้ คทช. ที่เป็นหน่วยงานที่ทำหน้าที่ในการกำหนดนโยบายการจัดการที่ดินระดับประเทศ เช่น การที่ที่ดินที่หน่วยงานของรัฐมีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบการบริหารจัดการที่ดินนั้นๆ ไม่สามารถเข้าไปดำเนินการได้ไม่ว่าจะเป็นเพราะงบประมาณไม่เพียงพอหรือไม่ใช่กลุ่มเป้าหมายที่จะดำเนินการ คทช. ก็สามารถมอบหมายให้ สบกด. รับมาบริหารจัดการได้ เป็นต้น
ธนาคารเพื่อการเกษตรและ	ธ.ก.ส.					ภารกิจการดำเนินงานด้านที่ดินของ สบกด. และ ธ.ก.ส.

หน่วยงาน	ภารกิจในที่ดินรัฐ	ภารกิจในที่ดินเอกชน	กลุ่มเป้าหมาย	วิธีการดำเนินการ	เป้าหมายผลสัมฤทธิ์	ความแตกต่าง
สหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) (พระราชบัญญัติธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร พ.ศ. ๒๕๐๙)	เป็นสถาบันการเงินเฉพาะกิจดำเนินการ ให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่เกษตรกร กลุ่มเกษตรกร หรือสหกรณ์การเกษตรประกอบธุรกิจอื่นอันเป็นการส่งเสริมหรือสนับสนุนการประกอบเกษตรกรรม ดำเนินงานเป็นสถาบันการเงินเพื่อการพัฒนาชนบท โดยให้ความช่วยเหลือทางการเงินหรือการบริหารจัดการแก่บุคคล กลุ่มบุคคล ผู้ประกอบการ กองทุนหมู่บ้าน หรือชุมชน รวมทั้งองค์การที่จัดตั้งขึ้นในรูปแบบใด ที่มีวัตถุประสงค์ในการสนับสนุนการประกอบอาชีพของเกษตรกรหรือชุมชน ทั้งนี้เพื่อส่งเสริมให้มีการพัฒนาและผลิต หรือผลิตภัณฑ์ของเกษตรกร หรือชุมชนให้มีประสิทธิภาพทั้งในด้านการลงทุน การผลิต การแปรรูป และการตลาด หรือเพื่อส่งเสริมให้ชุมชนมีความเข้มแข็งในด้านเศรษฐกิจหรือเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่สหกรณ์ เพื่อใช้ดำเนินงานภายใต้ขอบเขตวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งสหกรณ์ สบกด. สบกด. ไม่เป็นสถาบันการเงินและไม่มีวัตถุประสงค์ในการแสวงหากำไร เน้นการดำเนินการ ด้านที่ดินให้แก่เกษตรกรและผู้ยากจน โดยมีวัตถุประสงค์จัดหาที่ดินของรัฐและเอกชนเพื่อการใช้ประโยชน์ตามวัตถุประสงค์ของสถาบัน จัดการกระจายการถือครองที่ดินและที่อยู่อาศัยแก่เกษตรกรหรือผู้ยากจนอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน ป้องกันและแก้ไขปัญหาการสูญเสียสิทธิในที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัยของเกษตรกรหรือผู้ยากจน ส่งเสริมและสนับสนุนให้ชุมชนบริหารจัดการที่ดินร่วมกัน และรวบรวมข้อมูล ศึกษาและวิเคราะห์ทางวิชาการต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการบริหารจัดการที่ดินเพื่อเกษตรกรหรือผู้ยากจนอย่างเป็นระบบ เพื่อลดปัญหาความเหลื่อมล้ำในการถือครองที่ดินที่เพิ่มสูงขึ้นอย่างเด่นชัด โดยเฉพาะปัญหาการกระจุกตัวของที่ดิน และปัญหาการไร้ที่ดินทำกินไม่เพียงพอกับการทำเกษตรกรรมของเกษตรกรไทย และยังแก้ปัญหาการใช้ที่ดินไม่เต็มประสิทธิภาพ ปัญหาการกระจุกตัวของที่ดินเอกชน และปัญหาอุปสรรคการดำเนินการของหน่วยงานรัฐที่ยังไม่สามารถนำที่ดินเอกชนมากระจายการถือครองหรือจัดสรรให้กับเกษตรกรผู้ไร้ที่ดินทำกินได้ ซึ่งภารกิจตามร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมอย่างยั่งยืน พ.ศ. .... นั้น มีความคล่องตัวในการดำเนินการในการทำหน้าที่ในการแก้ไขปัญหาและดำเนินการเกี่ยวกับการกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน โดยเฉพาะในที่ดินเอกชน และการสนับสนุนให้เกษตรกร มีที่ดินทำกิน มีการบริหารจัดการที่ดินที่เหมาะสม ซึ่งจะช่วยหนุนเสริมหรือแก้ไขปัญหาช่องว่างที่เกิดจากอุปสรรคในการจัดที่ดินของหน่วยงานอื่น ๆ สามารถเป็นโมเดลต้นแบบหรือแนวปฏิบัติในการดำเนินการแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำในที่ดินและการเข้าถึงและใช้ประโยชน์ในที่ดินของเกษตรกรได้อย่างยั่งยืนยิ่งขึ้น					มีความแตกต่างกันของภารกิจอย่างชัดเจน กล่าวคือ ธ.ก.ส. เป็นสถาบันการเงินเฉพาะกิจดำเนินการให้ความช่วยเหลือทางการเงินเพื่อส่งเสริมอาชีพหรือการดำเนินงานของเกษตรกร กลุ่มเกษตรกร หรือสหกรณ์การเกษตร โดยเน้นการให้บริการทางการเงิน เนื่องจากเป็นสถาบันการเงิน สบกด. ไม่เป็นสถาบันการเงินและไม่มีวัตถุประสงค์ในการแสวงหากำไร เน้นการดำเนินการ ด้านที่ดินให้แก่เกษตรกรและผู้ยากจน ทั้งนี้ สบกด. สามารถถือกรรมสิทธิ์ที่ดินเพื่อให้เกษตรหรือผู้ยากจนเช่า หรือเช่าซื้อได้โดยไม่มีข้อจำกัดดังเช่นสถาบันการเงิน ดังนั้น การให้บริการ

หน่วยงาน	ภารกิจในที่ดินรัฐ	ภารกิจในที่ดินเอกชน	กลุ่มเป้าหมาย	วิธีการดำเนินการ	เป้าหมายผลสัมฤทธิ์	ความแตกต่าง
						เพื่อความมั่นคงด้านที่ดินทำกินเพื่อลดความเหลื่อมล้ำด้านที่ดินจึงเป็นภารกิจของ สบกด. โดยเฉพาะ แต่ในส่วนการสนับสนุนช่วยเหลือด้านการเงินเกษตรกรโดยภาพรวมของประเทศเป็นภารกิจของ ธ.ก.ส. การดำเนินการของ สบกด. และ ธ.ก.ส. จึงไม่มีความซ้ำซ้อนกันแต่อย่างใด

เปรียบเทียบหลักการในการดำเนินงานตามภารกิจของ บจธ. และ สบกด.

ประเด็น	สถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) (บจธ.)	ร่างพระราชบัญญัติ สถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน (สบกด.)	หมายเหตุ
๑. วัตถุประสงค์	บจธ. ตามพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) พ.ศ. ๒๕๕๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๗ ให้สถาบันมีวัตถุประสงค์ ดังต่อไปนี้ (๑) ดำเนินการเพื่อให้เกิดการกระจายการถือครองที่ดินที่เป็นธรรมและยั่งยืน และมีการใช้ประโยชน์ในที่ดินอย่างเหมาะสมและจัดตั้งธนาคารที่ดิน (๒) รวบรวมข้อมูลที่ดินและเป็นตัวกลางระหว่างผู้ประสงค์จะใช้ประโยชน์ในที่ดินกับเจ้าของ ที่ดินที่ยังมิได้ใช้ประโยชน์หรือเจ้าของที่ดินที่ยังไม่ประสงค์จะใช้ประโยชน์ในที่ดินอย่างเต็มที่ (๓) ประสานงานกับหน่วยงานของรัฐเพื่อให้ได้มาซึ่งที่ดินของรัฐและตดำเนินการให้ได้มาซึ่งที่ดิน ของเอกชนที่ไม่ได้ใช้ประโยชน์หรือใช้ประโยชน์ไม่คุ้มค่าเพื่อให้เกษตรกรและผู้	สบกด. ตามร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... มาตรา ๕ การบริหารจัดการที่ดินมีวัตถุประสงค์ดังนี้ (๑) จัดหาที่ดินของรัฐและเอกชนเพื่อการใช้ประโยชน์ตามวัตถุประสงค์ของ การตราพระราชบัญญัตินี้ (๒) จัดการกระจายการถือครองที่ดินและที่อยู่อาศัยแก่เกษตรกรหรือผู้ยากจน อย่างเป็นธรรมและยั่งยืน (๓) ป้องกันและแก้ไขปัญหาการสูญเสียสิทธิในที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัย ของเกษตรกรหรือผู้ยากจน (๔) ส่งเสริมและสนับสนุนให้ชุมชนบริหารจัดการที่ดินร่วมกัน (๕) รวบรวมข้อมูล ศึกษาและวิเคราะห์ทางวิชาการต่างๆ เพื่อส่งเสริมและสนับสนุน	วัตถุประสงค์ของ บจธ. กับ สบกด. มีความใกล้เคียงกัน แต่ในส่วนอำนาจในการจัดสรรที่ดินนั้น บจธ. ไม่มีอำนาจดำเนินการทำให้เมื่อเกษตรกร ผู้ยากจน ชุมชน และองค์กรชุมชน ที่ได้รับการสนับสนุนจาก บจธ. และผ่อนชำระค่าเช่าซื้อแล้วเสร็จอาจมีปัญหาในเรื่องการดำเนินการ ซึ่ง สบกด. ได้กำหนดอำนาจจัดสรรที่ดินไว้ด้วยแล้วในร่างพระราชบัญญัติฯ มาตรา ๓๕

ประเด็น	สถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) (บจธ.)	ร่างพระราชบัญญัติ สถาบันบริหารจัดการที่ดินและการจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน (สบกด.)	หมายเหตุ
	ยากจนได้ใช้ประโยชน์ อย่างทั่วถึงรวมทั้งสนับสนุนทางการเงินแก่การปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (๔) สนับสนุนให้ชุมชนมีการบริหารจัดการที่ดินร่วมกัน ทั้งที่ดินทำกินและที่ดินสำหรับการอยู่ อาศัยในรูปแบบโฉนดชุมชน (๕) ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อแก้ไขปัญหาที่ดินของเกษตรกรและผู้ยากจน	การบริหารจัดการที่ดินเพื่อเกษตรกรหรือผู้ยากจนอย่างเป็นระบบ มาตรา ๓๔ ให้สถาบันดำเนินการบริหารจัดการที่ดินเพื่อการเกษตร และที่ดินเพื่ออยู่อาศัยแก่เกษตรกร ผู้ยากจน ชุมชน และองค์กรชุมชนตามวัตถุประสงค์ของสถาบัน ทั้งนี้ ในการบริหารจัดการที่ดินให้สถาบันมีอำนาจจัดสรรที่ดินด้วย การดำเนินงานของสถาบันอาจก่อให้เกิดเงินหรือรายได้จากการดำเนินงานตามวัตถุประสงค์ของสถาบัน	
๒. ภารกิจในที่ดินรัฐ	<u>บจธ.</u> ดำเนินการจัดหาที่ดินรัฐตามพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) พ.ศ. ๒๕๕๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ตามมาตรา ๓ มาตรา ๗ มาตรา ๘ (๑) (๖) และมาตรา ๓๙ (๖)	<u>สบกด.</u> ดำเนินการจัดหาที่ดินรัฐตามร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... ตามมาตรา ๕ (๑) มาตรา ๘ (๒) มาตรา ๓๔ มาตรา ๓๕ (๓) และมาตรา ๓๖ (๓) (๓) และ (๔)	บจธ. และ สบกด. สามารถดำเนินการได้ทั้งที่ดินรัฐและที่ดินเอกชน แต่พระราชกฤษฎีกาจัดตั้งฯ บจธ. ในปัจจุบันยังไม่มีความชัดเจน โดยร่างพระราชบัญญัติฯ สบกด. มาตรา ๓๕ จึงได้มีการกำหนดให้มีความชัดเจนในส่วนของที่ดินรัฐที่ สบกด. เข้าไปดำเนินการได้ต้องเป็นที่ดินรัฐที่ผู้มีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบการบริหารจัดการที่ดินนั้น ๆ มอบหมายให้ สบกด. นำมาดำเนินการ

ประเด็น	สถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) (บจธ.)	ร่างพระราชบัญญัติ สถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน (สบกด.)	หมายเหตุ
	ดำเนินการจัดหาที่ดินรัฐโดยประสานงานกับหน่วยงานของรัฐเพื่อให้ได้มาซึ่งที่ดินของรัฐ และทำหน้าที่จัดเก็บรวบรวมข้อมูลที่ดินของหน่วยงานภาครัฐเพื่อนำมาจัดให้เกษตรกรผู้ยากจน หรือผู้ประสงค์จะใช้ประโยชน์ในที่ดินได้เช่า เช่าซื้อ หรือเข้าทำประโยชน์ และสนับสนุนทางการเงินแก่การปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม	โดยดำเนินการจัดหาที่ดินของรัฐตามที่หน่วยงานรัฐที่มีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบมอบหมายให้ หรือที่ดินตามที่คณะรัฐมนตรีมอบหมาย เพื่อจัดให้เกษตรกรหรือผู้ยากจนใช้ประโยชน์ในที่ดิน ในรูปแบบดังต่อไปนี้ ๑. ให้เช่า ๒. ให้ใช้ประโยชน์ ตามเงื่อนไขและระยะเวลาที่คณะกรรมการกำหนด ๓. ให้ใช้ประโยชน์ในรูปแบบของการบริหารร่วมกันระหว่างรัฐกับประชาชน	ตามภารกิจ อย่างไรก็ดี ในส่วนที่ดินเอกชนนั้น เมื่อเกษตรกรผู้ยากจน ชุมชน และองค์กรชุมชน ที่ได้รับการสนับสนุนจาก สบกด. หากไม่ได้ใช้ประโยชน์แล้วต้องขายคืน สบกด. ตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการกำหนด (มาตรา ๔๐ วรรคท้าย) ซึ่งพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งฯ บจธ. ไม่ได้กำหนดอำนาจหน้าที่ดังกล่าวไว้ ทำให้เมื่อเช่าซื้อและได้กรรมสิทธิ์ไป ชุมชนจะมีอำนาจบริหารจัดการเอง ซึ่งอาจทำให้ที่ดินหลุดมือเข้าสู่กลไกตลาดได้
๓. ภารกิจในที่ดินเอกชน	<u>บจธ.</u> ดำเนินการจัดหาที่ดินเอกชน ตามพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) พ.ศ. ๒๕๕๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ตามมาตรา ๓ มาตรา ๗ มาตรา ๘ มาตรา ๓๙ (๖) ดำเนินการให้ได้มาซึ่งที่ดินของเอกชน และดำเนินการจัดเก็บรวบรวมข้อมูลที่ดินที่	<u>สบกด.</u> ดำเนินการจัดหาที่ดินเอกชน ตามร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... ตามมาตรา ๕ (๓) มาตรา ๘ (๒) และ (๓) มาตรา ๓๔ มาตรา ๓๕ และมาตรา ๓๖	

ประเด็น	สถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) (บจธ.)	ร่างพระราชบัญญัติ สถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน (สบกด.)	หมายเหตุ
	ไม่ได้ใช้ประโยชน์หรือใช้ประโยชน์ไม่คุ้มค่า เพื่อให้เกษตรกรและผู้ยากจนได้ใช้ประโยชน์อย่างทั่วถึง โดยจัดหาที่ดินเอกชนจากการรับโอน ซื้อ จัดหา แลกเปลี่ยน ที่ดินที่เจ้าของหรือผู้ครอบครองทำสัญญามอบหมายให้จัดหาประโยชน์ เพื่อนำมาจัดให้เกษตรกร ผู้ยากจน หรือผู้ประสงค์จะใช้ประโยชน์ในที่ดินได้เช่า เช่าซื้อ หรือเข้าทำประโยชน์ และสนับสนุนทางการเงินแก่การปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม	ดำเนินการจัดหาที่ดินเอกชน โดยการรับโอน ซื้อ จัดหา แลกเปลี่ยน ที่ดินที่เจ้าของหรือผู้ครอบครองทำสัญญามอบหมายให้จัดหาประโยชน์ เพื่อจัดให้เกษตรกรหรือผู้ยากจนใช้ประโยชน์ในที่ดิน ในรูปแบบ ดังต่อไปนี้ ๑. ให้เช่า ๒. ให้เช่าซื้อ ๓. ให้ใช้ประโยชน์ ตามเงื่อนไขและระยะเวลาที่คณะกรรมการกำหนด ๔. ให้ใช้ประโยชน์ ในรูปแบบของการถือกรรมสิทธิ์ร่วมระหว่างรัฐกับประชาชน ทั้งนี้ ที่ดินเอกชนที่ได้รับการสนับสนุนจาก สบกด. หากไม่ได้ใช้ประโยชน์แล้วต้องขายคืน สบกด. ตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการกำหนด	
๔. กลุ่มเป้าหมาย	<u>บจธ.</u> ดำเนินการให้ความช่วยเหลือแก่เกษตรกรและผู้ยากจนทั่วประเทศ ตามพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันบริหารจัดการ	<u>สบกด.</u> ดำเนินการให้ความช่วยเหลือแก่เกษตรกรและผู้ยากจนทั่วประเทศ ตามร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและ	บจธ. และ สบกด. มีกลุ่มเป้าหมายที่ใกล้เคียงกัน แตกต่างกันในส่วนผู้ประสงค์จะใช้ประโยชน์ในที่ดิน (บจธ.) กับ ชุมชน (สบกด.) เนื่องจาก สบกด. มุ่งกำหนดกรอบกลุ่มเป้าหมายให้ชัดเจน

ประเด็น	สถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) (บจธ.)	ร่างพระราชบัญญัติ สถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน (สบกด.)	หมายเหตุ
	ธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) พ.ศ. ๒๕๕๙ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๓ ดังนี้ดังต่อไปนี้ ๑. เกษตรกร ๒. ผู้ยากจน ๓. ผู้ประสงค์จะใช้ประโยชน์ในที่ดิน ๔. องค์กรชุมชน ๕. เครือข่ายองค์กรชุมชน	กระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. มาตรา ๓ ดังต่อไปนี้ ๑. เกษตรกร ๒. ผู้ยากจน ๓. ชุมชน ๔. องค์กรชุมชน ๕. เครือข่ายองค์กรชุมชน	ต่อผู้ที่ต้องการได้รับการช่วยเหลือหรือสนับสนุน เพื่อสร้างอาชีพที่มั่นคงและยั่งยืน ก่อให้เกิดรายได้ในการดำรงชีพ ในรูปแบบที่ไม่อยู่ภายใต้กลไกการตลาด หรือกลุ่มนายทุน โดยวิธีการและเงื่อนไขในการให้หรือเข้ารับความช่วยเหลือจะกำหนดให้มีความชัดเจนยิ่งขึ้นต่อไป เพื่อให้เกิดความครอบคลุมผู้ที่ต้องการได้รับความช่วยเหลือในพื้นที่ทั่วประเทศ
๕. วิธีดำเนินการ	บจธ. ดำเนินการจัดหาที่ดินรัฐ ในปัจจุบัน บจธ. เข้าให้ความช่วยเหลือโดยการประสานกับกรมธนารักษ์ นำที่ราชพัสดุที่มีความเหมาะสมสำหรับการทำเกษตรกรรมในพื้นที่จังหวัดต่าง ๆ มาดำเนินการพัฒนาปรับปรุงระบบสาธารณูปโภคพื้นฐานและจัดสรรให้กับผู้ขอรับความช่วยเหลือเข้าทำประโยชน์โดยการเช่าช่วงจาก บจธ. (อัตราค่าเช่าตามที่ บจธ. กำหนด) รายละไม่เกิน ๓ ไร่ เมื่อเข้าทำกินในที่ดิน	สบกด. ดำเนินการจัดหาที่ดินรัฐ โดยการที่หน่วยงานของรัฐผู้มีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบการบริหารจัดการที่ดินนั้น ๆ มอบหมายให้เพื่อจัดสรรให้เกษตรกรหรือผู้ยากจนใช้ประโยชน์ในที่ดิน โดยการให้เช่า ให้ใช้ประโยชน์ หรือให้ใช้ประโยชน์ในรูปแบบของการถือกรรมสิทธิ์ร่วมระหว่างรัฐกับประชาชน โดยเน้นการมีส่วนร่วมของเกษตรกรในกลุ่ม	วิธีการดำเนินการของ บจธ. และ สบกด. มีความใกล้เคียงกันในสาระสำคัญ แต่ในรายละเอียด สบกด. มีความชัดเจนในการดำเนินงานมากกว่าอย่างเห็นได้ชัด เพราะตามร่างพระราชบัญญัติฯ ได้กำหนดหมวด ๕ การดำเนินงานของ สบกด. ออกเป็น ๔ ส่วน ดังนี้ ๑. การบริหารจัดการที่ดินและการกระจายการถือครอง ซึ่งกำหนดให้ สบกด. จัดสรรที่ดินได้ (มาตรา ๓๔) การกำหนดอัตราค่าเช่าหรือค่าเช่าซื้อโดยพิจารณาถึงต้นทุนทางการเงินและประโยชน์ทางสังคมประกอบด้วย (มาตรา ๓๗ วรรค ๑) มีการยกเว้นระยะเวลาการเช่า เช่าช่วง ให้เช่า ให้เช่าช่วง หรือเช่าซื้อ

ประเด็น	สถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) (บจธ.)	ร่างพระราชบัญญัติ สถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน (สบกด.)	หมายเหตุ
	ดังกล่าวไม่น้อยกว่า ๓ ปี และมีความประสงค์ที่จะมีกรรมสิทธิ์ในที่ดินทำกินในที่ดินใกล้กับถิ่นพำนักของตนเอง ก็สามารถที่จะยื่นคำขอให้ บจธ. จัดซื้อที่ดินเอกชนเพื่อนำมาให้เช่าซื้อต่อไปได้ ดำเนินการในที่ดินเอกชน ซึ่ง บจธ. สามารถดำเนินการจัดหาที่ดินเอกชนโดยการรับโอน ซื้อ จัดหา แลกเปลี่ยน ที่ดินที่เจ้าของหรือผู้ครอบครองทำสัญญามอบหมายให้จัดหาประโยชน์ เพื่อจัดให้เกษตรกรหรือผู้ยากจนใช้ประโยชน์ในที่ดิน กระจายการถือครองหรือจัดสรรให้กับเกษตรกรผู้ไร้ที่ดินทำกิน ซึ่งสามารถแก้ปัญหาการกระจุกตัวของที่ดินได้ โดยในเบื้องต้นได้กำหนดหลักเกณฑ์ให้ความช่วยเหลือ เช่น กลุ่มที่มีที่ดินทำกินเป็นของตนเอง แต่ขาดแคลนเงินทุนในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม บจธ. จะให้การสนับสนุน	ดำเนินการในที่ดินเอกชน ได้มาโดยการรับโอน ซื้อ จัดหา แลกเปลี่ยน ที่ดินที่เจ้าของหรือผู้ครอบครองแต่จะต้องมีกระบวนการในการจับคู่ระหว่างกลุ่มเกษตรกรที่ประสงค์จะใช้ประโยชน์ในที่ดินกับเจ้าของที่ดินที่ไม่ประสงค์จะถือครองที่ดินหรือใช้ประโยชน์ในที่ดิน (Matching) โดย สบกด. จะดำเนินการเพื่อเข้าถือที่ดินไว้ ให้เกษตรกรเข้าทำมาหากินในพื้นที่ก่อนโดยเกษตรกรต้องรวมตัวเป็นกลุ่มและรับผิดชอบร่วมกัน ภายหลังที่เกษตรกร ผู้ยากจน ชุมชน และองค์กรชุมชน ได้รับการสนับสนุนแล้ว สบกด. จะดำเนินการส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาอาชีพแก่เกษตรกร ผู้ยากจน ชุมชน หรือองค์กรชุมชนในที่ดิน โดยยึดหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืนตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และเกษตรทฤษฎีใหม่ โดยให้คำนึงถึงศักยภาพและ	ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (มาตรา ๓๗ วรรค ๑) เพื่อให้สอดคล้องกับกลุ่มเป้าหมาย (เกษตรกร ผู้ยากจน ชุมชน และองค์กรชุมชน) กรณีการใช้ประโยชน์ในที่ดินไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ คณะกรรมการอาจออกข้อบังคับเพื่อเรียกคืนที่ดินได้ (มาตรา ๓๘) เป็นต้น ๒. การป้องกันและแก้ไขปัญหาการสูญเสียสิทธิในที่ดิน ทั้งที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัย (มาตรา ๔๕) ๓. การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ (มาตรา ๔๖) มีการกำหนดที่มีความชัดเจนกว่า บจธ. เนื่องจาก บจธ. ในปัจจุบัน ไม่มีความชัดเจนในเรื่องการพัฒนา ทำให้ในบางกรณีที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาที่ดินจะเข้ามาดำเนินการให้ ก็ไม่สามารถดำเนินการได้ ๔. งานวิชาการ งานวิจัย (มาตรา ๔๗ และ ๔๘) สบกด. มีการดำเนินการที่ชัดเจนกว่า บจธ. ที่ให้ สบกด. ส่งเสริมการศึกษาค้นคว้างานวิชาการ งานวิจัยและนวัตกรรม สร้างเสริมองค์ความรู้ พัฒนากลไกการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ ตลอดจนสนับสนุนการนำผลงานวิจัยและนวัตกรรมไปใช้ในการบริหารจัดการที่ดิน

ประเด็น	สถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) (บจธ.)	ร่างพระราชบัญญัติ สถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน (สบกล.)	หมายเหตุ
	ด้านสินเชื่อเพื่อประกอบอาชีพเกษตรกรรม และกลุ่มที่มีที่ดินทำกินเป็นของตนเอง แต่มีปัญหาจะสูญเสียสิทธิในที่ดิน หรือสูญเสียสิทธิในที่ดินไปแล้ว จากการจำนอง การขายฝาก หรือการถูกบังคับคดี แยกเป็น ๒ กรณี คือ กรณี ๑ ที่ดินยังไม่หลุดมือ ช่วยเหลือโดยการให้สินเชื่อเพื่อคงสิทธิในที่ดิน กรณี ๒ ที่ดินหลุดมือแล้ว ช่วยเหลือโดยการจัดซื้อที่ดินเป็นกรรมสิทธิ์ของ บจธ. แล้วให้ผู้ขอรับความช่วยเหลือเช่าซื้อ	ความเหมาะสมของที่ดิน และศักยภาพของเกษตรกร ผู้ยากจน ชุมชน หรือองค์กรชุมชนในที่ดินประกอบการดำเนินการ ดังต่อไปนี้ (๑) ส่งเสริมและพัฒนาให้มีการจัดระบบการบริหารจัดการที่ดินของตนเอง (๒) สนับสนุนการเสริมสร้างกระบวนการพึ่งพาตนเอง ในด้านการเรียนรู้การสร้างและพัฒนาความคิดริเริ่มเพื่อการแก้ไขปัญหา และเสริมสร้างศักยภาพ และส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียง (๓) เป็นแหล่งเงินทุนเพื่อพัฒนาอาชีพนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการเกษตรที่ก้าวหน้า เพื่อสร้างงาน สร้างรายได้ (๔) ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาอาชีพเกษตรกรรมอื่นใด ตามวัตถุประสงค์ของพระราชบัญญัตินี้	

ประเด็น	สถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) (บจธ.)	ร่างพระราชบัญญัติ สถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน (สบกด.)	หมายเหตุ
		การสนับสนุนอาชีพแก่เกษตรกรผู้ยากจน ชุมชน หรือองค์กรชุมชนตามมาตรานี้ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการประกาศกำหนด	
๖. การบัญชี ตรวจสอบ ประเมินผลงาน รายงาน และการดำเนินการตามนโยบายการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดิน	บจธ. การบัญชีของ บจธ. ให้จัดทำตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการกำหนดซึ่งต้องเป็นไปตามมาตรฐานการบัญชี และต้องจัดให้มีการตรวจสอบภายในเกี่ยวกับการเงิน การบัญชี และการพัสดุของ บจธ. ตลอดจนรายงานผลการตรวจสอบให้คณะกรรมการทราบอย่างน้อยปีละครั้ง โดยในทุกรอบปี ให้สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินหรือบุคคลภายนอกตามที่คณะกรรมการแต่งตั้ง โดยความเห็นชอบของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินเป็นผู้สอบบัญชีและประเมินผลการใช้จ่ายเงินและ ทรัพย์สินของ บจธ. และให้ บจธ. อยู่ภายใต้ระบบการประเมินผลขององค์การมหาชนตามที่	สบกด. การบัญชีของ สบกด. ให้จัดทำตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการกำหนดซึ่งต้องเป็นไปตามมาตรฐานการบัญชี และต้องจัดให้มีการตรวจสอบภายในเกี่ยวกับการเงิน การบัญชี และการพัสดุของ สบกด. ตลอดจนรายงานผลการตรวจสอบให้คณะกรรมการทราบอย่างน้อยปีละครั้ง โดยให้ สบกด. การตรวจเงินแผ่นดินหรือบุคคลภายนอกตามที่คณะกรรมการแต่งตั้งโดยความเห็นชอบของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินเป็นผู้สอบบัญชีและประเมินผลการใช้จ่ายเงินและทรัพย์สินของ สบกด. อีกทั้งให้ สบกด. อยู่ภายใต้ระบบการประเมินผลของ	บจธ. และ สบกด. มีการบัญชี ตรวจสอบ ประเมินผลงาน และรายงาน ที่มีมาตรฐานเดียวกัน ในเรื่องการบริหารจัดการที่ดิน สบกด. มีความชัดเจนกว่า บจธ. เนื่องจากการดำเนินการต้องให้เป็นไปตามนโยบายการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดินของประเทศที่ คทช. ตามกฎหมายว่าด้วยคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติกำหนด เท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับร่างพระราชบัญญัตินี้ (มาตรา ๙)

ประเด็น	สถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) (บจธ.)	ร่างพระราชบัญญัติ สถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน (สบกด.)	หมายเหตุ
	คณะกรรมการพัฒนาและส่งเสริมองค์การมหาชนกำหนด	สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาและส่งเสริมระบบราชการ อย่างไรก็ดี ในเรื่องการบริหารจัดการที่ดิน สบกด. ต้องดำเนินการให้เป็นไปตามนโยบายการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดินของประเทศที่คณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติตามกฎหมายว่าด้วยคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติกำหนด เท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับกฎหมายนี้ (มาตรา ๙)	
๗. การยุบเลิกหน่วยงาน	<u>บจธ.</u> มีกำหนดเวลายุบเลิก (มาตรา ๙๐) เมื่อมีกรณีใดกรณีหนึ่ง ดังต่อไปนี้ (๑) มีการจัดตั้งธนาคารที่ดินหรือองค์กรอื่นที่มีวัตถุประสงค์ในลักษณะทำนองเดียวกับธนาคารที่ดิน (๒) เมื่อพ้นวันที่ ๗ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๕ ให้รัฐมนตรีประกาศการยุบเลิกสถาบันในราชกิจจานุเบกษา	<u>สบกด.</u> ไม่มีมีกำหนดเวลายุบเลิก	สบกด. ไม่มีกำหนดระยะเวลายุบเลิกเหมือน บจธ. อีกทั้งการเสนอจัดตั้ง สบกด. เป็นกฎหมายในระดับพระราชบัญญัติซึ่งจะทำให้การดำเนินงานมีความคล่องตัว ในขณะที่ บจธ. มีกำหนดยุบเลิกในวันที่ ๗ มิถุนายน ๒๕๖๕ ประกอบกับความไม่แน่นอนในสถานะขององค์กรทำให้การดำเนินการมีปัญหา อาทิ ไม่ได้รับจัดสรรงบประมาณเพื่อดำเนินการตามภารกิจ เป็นต้น

ประเด็น	สถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) (บจธ.)	ร่างพระราชบัญญัติ สถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน (สบกท.)	หมายเหตุ
	ให้สภาพนิติบุคคลของสถาบันดำรงอยู่ตราบเท่าที่จำเป็นเพื่อประโยชน์ในการดำเนินกิจการตามมาตรา ๔๑		

ตารางเปรียบเทียบความแตกต่าง

ระหว่าง พระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน)พ.ศ. ๒๕๕๙ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (บจธ.)

และร่างพระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. .... (สบกด.)

ประเด็น	บทบัญญัติ		หมายเหตุ
	พ.ร.ฎ.จัดตั้ง บจธ พ.ศ. ๒๕๕๙ และที่แก้ไขเพิ่มเติม	ร่างพ.ร.บ. สบกด. พ.ศ.	
ชื่อ	พระราชกฤษฎีนี้เรียกว่า "พระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) พ.ศ. ๒๕๕๙" (มาตรา ๑)	พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า "พระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. ...." (มาตรา ๑)	ร่างพ.ร.บ.สบกด.ฯ ได้บัญญัติชื่อของหน่วยงานตามร่างพระราชบัญญัติให้มีความชัดเจนขึ้น เพื่อแสดงถึงวัตถุประสงค์และภารกิจงานของหน่วยงานที่จัดตั้ง
รูปแบบ	องค์การมหาชน ภายใต้พระราชบัญญัติองค์การมหาชน พ.ศ. ๒๕๔๒	องค์การมหาชนที่จัดตั้งตามพระราชบัญญัติเฉพาะ	ร่างพ.ร.บ.สบกด.ฯ ได้กำหนดรูปแบบการในรูปแบบพระราชบัญญัติ เพื่อให้เป็นหน่วยงานที่มีเสถียรภาพในการดำเนินการ และสามารถดำเนินการได้อย่างครอบคลุมทั่วประเทศยิ่งขึ้น
การกำกับดูแล	ให้นายกรัฐมนตรีรักษาการตามพระราชกฤษฎีกานี้ (มาตรา ๔)	ให้นายกรัฐมนตรีรักษาการตามพระราชบัญญัติ (มาตรา ๔)	-

ประเด็น	บทบัญญัติ		หมายเหตุ
	พ.ร.ฎ.จัดตั้ง บจธ พ.ศ. ๒๕๕๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม	ร่างพ.ร.บ สปกต พ.ศ.	
	ให้รัฐมนตรีมีอำนาจหน้าที่กำกับดูแลการดำเนินกิจการของสถาบันให้เป็นไปตามกฎหมาย และให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งสถาบัน นโยบายของรัฐบาล มติคณะรัฐมนตรี และยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติราชการที่เกี่ยวข้องกับสถาบัน เพื่อการนี้ให้รัฐมนตรีมีอำนาจสั่งให้สถาบันชี้แจง แสดงความคิดเห็น ทำรายงาน หรือยับยั้งการกระทำของสถาบันที่ขัดต่อกฎหมาย วัตถุประสงค์ของการจัดตั้งสถาบัน นโยบายของรัฐบาล มติของคณะรัฐมนตรีหรือยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติราชการที่เกี่ยวข้องกับสถาบัน ตลอดจนสั่งสอบสวนข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการดำเนินการได้ (มาตรา ๓๙)	-	-
บทนิยาม	ในพระราชกฤษฎีกานี้ (มาตรา ๓) "เกษตรกร" หมายความว่า ผู้ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก ที่ไม่มีที่ดินทำกินหรือมีแต่ไม่เพียงพอ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด	ในพระราชบัญญัตินี้ (มาตรา ๓) "เกษตรกร" หมายความว่า ผู้ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก หรือผู้มีอาชีพอื่นซึ่งประสงค์จะประกอบอาชีพเกษตรกรรมแต่ไม่มีที่ดินทำกินหรือมีที่ดินไม่เพียงพอแก่การทำกิน ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด	ร่างพ.ร.บ.สปกต.ฯ ได้บัญญัติบทนิยามความว่า "ผู้มีอาชีพอื่นซึ่งประสงค์จะประกอบอาชีพเกษตรกรรม" เพื่อให้มีความหมายครอบคลุม

ประเด็น	บทบัญญัติ		หมายเหตุ
	พ.ร.ฎ.จัดตั้ง บจธ. พ.ศ. ๒๕๕๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม	ร่างพ.ร.บ. สนกด. พ.ศ. ...	
			กลุ่มเป้าหมายตามร่างพระราชบัญญัติ
	"ผู้ยากจน" หมายความว่า ผู้ที่มีรายได้และทรัพย์สินไม่เพียงพอแก่การดำรงชีพ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด	"ผู้ยากจน" หมายความว่า ผู้ที่มีทรัพย์สินไม่เพียงพอแก่การดำรงชีพหรืออยู่ในสภาวะที่ไม่สามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนเองได้ ตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่คณะกรรมการประกาศกำหนด	ร่างพ.ร.บ.สนกด.ฯ ได้บัญญัติบทนิยามความว่า "อยู่ในสภาวะที่ไม่สามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนเองได้" เพื่อกำหนดให้หลักเกณฑ์เบื้องต้นมีความชัดเจนยิ่งขึ้น
	"ผู้ประสงค์จะใช้ประโยชน์ในที่ดิน" หมายความว่า ผู้ที่ประสงค์จะได้ที่ดินเพื่อประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมหรือใช้เป็นที่อยู่อาศัย ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด		
	"องค์กรชุมชน" หมายความว่า กลุ่มคนที่มีระบบการจัดการที่สมาชิกของชุมชนจัดตั้งขึ้น เพื่อดำเนินการร่วมกัน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อประโยชน์ในการประกอบอาชีพ พัฒนาอาชีพ เพิ่มรายได้ พัฒนาที่อยู่อาศัยและสิ่งแวดล้อม หรือพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ของสมาชิกในกลุ่ม	"องค์กรชุมชน" หมายความว่า กลุ่มคนที่มีระบบการบริหารจัดการที่สมาชิกของชุมชนจัดตั้งขึ้น เพื่อดำเนินการร่วมกัน โดยจะเป็นนิติบุคคลหรือไม่ก็ได้ และมีวัตถุประสงค์เพื่อประโยชน์ในการประกอบอาชีพ พัฒนาอาชีพ เพิ่มรายได้ พัฒนาที่อยู่อาศัยและสิ่งแวดล้อม หรือพัฒนาคุณภาพชีวิตของสมาชิกในกลุ่ม	ร่างพ.ร.บ.สนกด.ฯ ได้กำหนดเนื่องจากเพื่อให้การดำเนินการเข้าช่วยเหลือหรือสนับสนุนเป็นไปด้วยความรวดเร็วและมีความคล่องตัว จึงกำหนดให้การ

ประเด็น	บทบัญญัติ		หมายเหตุ
	พ.ร.ฎ.จัดตั้ง บจธ พ.ศ. ๒๕๔๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม	ร่าง พ.ร.บ. สนภด. พ.ศ.	
			ตั้งองค์กรชุมชนเป็นจะเป็นนิติบุคคลหรือไม่ก็ได้
	"เครือข่ายองค์กรชุมชน" หมายความว่า กลุ่มองค์กรชุมชนที่มีการรวมตัวกันโดยมีวัตถุประสงค์ที่จะกระทำกิจการอย่างหนึ่งอย่างใดเพื่อประโยชน์ขององค์กรชุมชนในกลุ่มนั้น	"เครือข่ายองค์กรชุมชน" หมายความว่า กลุ่มองค์กรชุมชนที่มีการรวมตัวกันโดยมีวัตถุประสงค์ที่จะกระทำกิจการอย่างหนึ่งอย่างใดเพื่อประโยชน์ของสมาชิกในกลุ่มนั้น	-
	"ธนาคารที่ดิน" หมายความว่า องค์กรที่ทำหน้าที่จัดเก็บรวบรวมข้อมูลที่ดินของหน่วยงานภาครัฐองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และเอกชนที่ไม่ได้ใช้ประโยชน์ และจัดซื้อที่ดินจากเอกชน เพื่อนำมาจัดให้เกษตรกร ผู้ยากจน หรือผู้ประสงค์จะใช้ประโยชน์ในที่ดินได้เช่า เช่าซื้อ หรือเข้าทำประโยชน์ และสนับสนุนทางการเงินแก่การปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม		-
	"สถาบัน" หมายความว่า สถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน)	"สถาบัน" หมายความว่า สถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน	-
	"คณะกรรมการ" หมายความว่า คณะกรรมการสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน	"คณะกรรมการ" หมายความว่า คณะกรรมการบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน	-

ประเด็น	บทบัญญัติ		หมายเหตุ
	พ.ร.ฎ.จัดตั้ง บจอ. พ.ศ. ๒๕๕๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม	ร่างพ.ร.บ. สปกด. พ.ศ. ...	
	"ผู้อำนวยการ" หมายความว่า ผู้อำนวยการสถาบัน	"เลขาธิการ" หมายความว่า เลขาธิการสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน	-
	"เจ้าหน้าที่" หมายความว่า เจ้าหน้าที่สถาบัน	"พนักงาน" หมายความว่า พนักงานของสถาบัน	-
	"ลูกจ้าง" หมายความว่า ลูกจ้างสถาบัน	"ลูกจ้าง" หมายความว่า ลูกจ้างของสถาบัน	-
	"รัฐมนตรี" หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชกฤษฎีกานี้		-
		"การบริหารจัดการที่ดิน" หมายความว่า การจัดหาที่ดิน การกระจายการถือครองที่ดิน การใช้ที่ดินเพื่อความมั่นคงทางด้านอาหาร การป้องกันและแก้ไขปัญหาการสูญเสียสิทธิในที่ดินและที่อยู่อาศัย การพัฒนาพื้นฐานที่ดินเพื่อแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำด้านการถือครองที่ดิน การป้องกันการบุกรุกที่ดินของรัฐ รวมทั้งการอื่นใดที่จำเป็นเพื่อให้การใช้ที่ดินมีประสิทธิภาพ เกิดผลสัมฤทธิ์ เป็นธรรม และยั่งยืน	ร่างพ.ร.บ.สปกด.ฯ ได้กำหนดให้ สปกด. เป็นหน่วยงานด้านที่ดินที่มีวัตถุประสงค์ในการบริหารจัดการที่ดิน ให้เกิดการกระจายการถือครองที่ดินในการประกอบเกษตรกรรมและที่อยู่อาศัย ป้องกันและแก้ไขปัญหาการสูญเสียสิทธิในที่ดิน การพัฒนาอาชีพและที่ดิน จึงกำหนดให้มีบทนิยามดังกล่าว
		"การกระจายการถือครองที่ดิน" หมายความว่า การกระจายการถือครองที่ดินเพื่อให้ประชาชนมีที่ดินทำกินอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม	
	-	"ที่ดิน" หมายความว่า	

ประเด็น	บทบัญญัติ		หมายเหตุ
	พ.ร.ฎ.จัดตั้ง บจธ พ.ศ. ๒๕๕๘ และที่แก้ไขเพิ่มเติม	ร่างพ.ร.บ. สบกต. พ.ศ. ...	
		(๑) ที่ดินหรือพื้นที่ที่ใช้ทำเกษตรกรรมหรือที่เกี่ยวเนื่องกับการทำเกษตรกรรม (๒) ที่ดินหรือพื้นที่ที่ใช้เป็นที่อยู่อาศัยและเกี่ยวเนื่องกับที่อยู่อาศัยทั้งในเมืองและชนบท (๓) ที่ดินหรือพื้นที่ที่ใช้ประโยชน์ร่วมกันของชุมชน ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการประกาศกำหนด	ในการกำหนดกรอบการดำเนินงานของหน่วยงาน
		"เกษตรกรรม" หมายความว่า การทำนา การทำไร่ การทำสวน การเลี้ยงสัตว์ การเลี้ยงสัตว์น้ำ และกิจการอื่นที่เกี่ยวเนื่องกับภาคเกษตรกรรมตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด	
		"ชุมชน" หมายความว่า กลุ่มคนที่อยู่รวมกัน โดยมีอัตลักษณ์ร่วมกัน และมีการกำหนดขอบเขตการจัดการหาประโยชน์ของชุมชนที่ชัดเจน มีกฎกติการ่วมกันในการทำประโยชน์และระงับข้อขัดแย้ง มีการแบ่งปันประโยชน์ภายใต้กฎกติกาของชุมชนนั้น และมีผู้นำของชุมชน ไม่ว่ามีสภาพเป็นนิติบุคคลหรือไม่มีก็ตาม ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด	ร่างพ.ร.บ.สบกต.ฯ ได้กำหนดกำหนดกลุ่มเป้าหมายให้มีความครอบคลุมประชาชนในพื้นที่ทั่วประเทศยิ่งขึ้น

ประเด็น	บทบัญญัติ		หมายเหตุ
	พ.ร.ฎ.จัดตั้ง บจธ. พ.ศ. ๒๕๕๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม	ร่างพ.ร.บ. สบกต. พ.ศ.	
		"ประธานกรรมการ" หมายความว่า ประธานกรรมการบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน	-
		"กรรมการ" หมายความว่า กรรมการบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน	-
การจัดตั้ง	ให้จัดตั้งองค์การมหาชนขึ้น เรียกว่า "สถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน)" เรียกโดยย่อว่า "บจธ." และให้ใช้ชื่อภาษาอังกฤษว่า "The Land Bank Administration Institute (Public Organization)" เรียกโดยย่อว่า "LABAI" (มาตรา ๔)	ให้จัดตั้งสถาบันขึ้น เรียกว่า "สถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน" เรียกโดยย่อว่า "สบกต." และให้ใช้ชื่อเป็นภาษาอังกฤษว่า "The Institute of Land Management for Fair and Sustainable Distribution" เรียกโดยย่อว่า "ILMD" และให้สถาบันนี้เป็นนิติบุคคล กิจการของสถาบันไม่อยู่ภายใต้บังคับแห่งกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงาน กฎหมายว่าด้วยแรงงานสัมพันธ์ กฎหมายว่าด้วยประกันสังคม และกฎหมายว่าด้วยเงินทดแทน ให้เลขาธิการ รองเลขาธิการ พนักงานและลูกจ้างของสถาบัน ได้รับประโยชน์ตอบแทนไม่น้อยกว่าที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงาน กฎหมายว่าด้วย	ร่างพ.ร.บ.สบกต.ฯ ได้กำหนดบัญญัติการจัดตั้งและสถานะหน่วยงานมีความชัดเจนยิ่งขึ้น

ประเด็น	บทบัญญัติ		หมายเหตุ
	พ.ร.ฎ.จัดตั้ง บรอ. พ.ศ. ๒๕๔๙ และที่แก้ไขเพิ่มเติม	ร่างพ.ร.บ. สบกด. พ.ศ. ..	
		แรงงานสัมพันธ์กฎหมายว่าด้วยประกันสังคม และกฎหมายว่าด้วยเงินทดแทน สถาบันเป็นหน่วยงานของรัฐที่ไม่เป็นส่วนราชการตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการจัดระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน และไม่เป็นรัฐวิสาหกิจตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณและกฎหมายอื่น (มาตรา ๗)	
	ให้สถาบันมีที่ตั้งของสำนักงานแห่งใหญ่อยู่ในกรุงเทพมหานครหรือในจังหวัดอื่น ตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดในราชกิจจานุเบกษา และอาจตั้งสำนักงานสาขาได้ตามที่คณะกรรมการ เห็นสมควร (มาตรา ๖)		
วัตถุประสงค์	ให้สถาบันมีวัตถุประสงค์ ดังต่อไปนี้ (๑) ดำเนินการเพื่อให้เกิดการกระจายการถือครองที่ดินที่เป็นธรรมและยั่งยืน และมีการใช้ประโยชน์ในที่ดินอย่างเหมาะสม และจัดตั้งธนาคารที่ดิน (๒) รวบรวมข้อมูลที่ดินและเป็นตัวกลางระหว่างผู้ประสงค์จะใช้ประโยชน์ในที่ดินกับเจ้าของที่ดินที่ยังมิได้ใช้	การบริหารจัดการที่ดินมีวัตถุประสงค์ดังนี้ (๑) จัดหาที่ดินของรัฐและเอกชนเพื่อการใช้ประโยชน์ตามวัตถุประสงค์ของการตราพระราชบัญญัตินี้ (๒) จัดการกระจายการถือครองที่ดินและที่อยู่อาศัยแก่เกษตรกรหรือผู้ยากจนอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน	ร่างพ.ร.บ.สบกด.ฯ ได้กำหนดให้วัตถุประสงค์อยู่ในส่วนของการบริหารจัดการที่ดิน เพื่อกำหนดกรอบหลักการดำเนินงานของสถาบันตามร่างพ.ร.บ.ฯ โดยมีการกำหนด

ประเด็น	บทบัญญัติ		หมายเหตุ
	พ.ร.ฎ.จัดตั้ง บจธ. พ.ศ. ๒๕๕๙ และที่แก้ไขเพิ่มเติม	ร่างพ.ร.บ.สปกต. พ.ศ. ...	
	ประโยชน์หรือเจ้าของที่ดินที่ยังไม่ประสงค์จะใช้ประโยชน์ในที่ดินอย่างเต็มที่ (๓) ประสานงานกับหน่วยงานของรัฐเพื่อให้ได้มาซึ่งที่ดินของรัฐและดำเนินการให้ได้มาซึ่งที่ดินของเอกชน ที่ไม่ได้ใช้ประโยชน์หรือใช้ประโยชน์ไม่คุ้มค่า เพื่อให้เกษตรกรและผู้ยากจนได้ใช้ประโยชน์อย่างทั่วถึง รวมทั้งสนับสนุนทางการเงินแก่การปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (๔) สนับสนุนให้ชุมชนมีการบริหารจัดการที่ดินร่วมกัน ทั้งที่ดินทำกินและที่ดินสำหรับการอยู่อาศัยในรูปแบบโฉนดชุมชน (๕) ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อแก้ไขปัญหาที่ดินของเกษตรกรและผู้ยากจน (มาตรา ๗)	(๓) ป้องกันและแก้ไขปัญหาการสูญเสียสิทธิ์ในที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัยของเกษตรกรหรือผู้ยากจน (๔) ส่งเสริมและสนับสนุนให้ชุมชนบริหารจัดการที่ดินร่วมกัน (๕) รวบรวมข้อมูล ศึกษาและวิเคราะห์ทางวิชาการต่างๆ เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการบริหารจัดการที่ดินเพื่อเกษตรกรหรือผู้ยากจนอย่างเป็นระบบ (มาตรา ๕)	วัตถุประสงค์ที่ชัดเจนและมีความกระชับ ครอบคลุมการดำเนินภารกิจยิ่งขึ้น
		ในการบริหารจัดการที่ดินตามพระราชบัญญัตินี้ ให้คณะกรรมการเสนอแนะต่อหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องให้ขจัดหรือระงับอุปสรรคในการบริหารจัดการที่ดิน หรือปรับปรุงกฎหมาย กฎ หรือคำสั่ง หรือขั้นตอนการปฏิบัติงานใด ๆ ต่อไป เพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่ของ	ร่างพ.ร.บ.สปกต.ฯ ได้กำหนดให้กรณีที่อาจมีอุปสรรคในการบริหารจัดการที่ดิน หรือปรับปรุงกฎหมาย กฎ หรือคำสั่ง หรือขั้นตอนการ

ประเด็น	บทบัญญัติ		หมายเหตุ
	พ.ร.ฎ.จัดตั้ง บจธ พ.ศ. ๒๕๕๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม	ร่างพ.ร.บ. สบกด. พ.ศ.	
		หน่วยงานของรัฐเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ขจัดความเหลื่อมล้ำ อำนวยประโยชน์ และลดภาระที่เกิดขึ้นกับเกษตรกรและผู้ยากจนโดยไม่จำเป็น ก่อนการเสนอแนะตามวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการหารือร่วมกับหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง โดยคำนึงถึงประสิทธิภาพ ความสามารถ และอุปสรรคของหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องที่จะดำเนินการตามแนวทางที่เสนอแนะ ประกอบด้วยคณะกรรมการอาจหารือร่วมกับหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องวางหลักเกณฑ์เพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการตามมาตรานี้ต่อไปได้ด้วย (มาตรา ๖)	ปฏิบัติงานใด ๆ คณะกรรมการหารือร่วมกับหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง เพื่อพิจารณาขจัดหรือระงับอุปสรรคดังกล่าวนั้น เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ลดความเหลื่อมล้ำที่อาจเกิดขึ้นกับประชาชนโดยไม่จำเป็น
อำนาจหน้าที่	เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามมาตรา ๗ ให้สถาบันมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้ (๑) ให้สินเชื่อเพื่อการจัดหาและพัฒนาที่ดินแก่เกษตรกร ผู้ยากจน ผู้ประสงค์จะใช้ประโยชน์ในที่ดิน องค์กรชุมชน หรือเครือข่ายองค์กรชุมชน ทั้งนี้ ตามที่คณะกรรมการกำหนด	ให้สถาบันมีสิทธิ หน้าที่ และอำนาจกระทำกิจการต่าง ๆ ภายในขอบเขตแห่งวัตถุประสงค์การบริหารจัดการที่ดินตามมาตรา ๕ หน้าที่และอำนาจเช่นที่ว่านี้ ให้รวมถึง (๑) ถือกรรมสิทธิ์ สิทธิครอบครอง หรือมีทรัพยสิทธิต่าง ๆ ในทรัพย์สินของสถาบัน รวมทั้งทรัพย์สินที่มีผู้อุทิศให้ (๒) จัดหาที่ดินของรัฐตามที่หน่วยงานรัฐที่มีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบมอบหมาย และจัดหาที่ดินเอกชน	ร่างพ.ร.บ.สบกด.ฯ ได้กำหนดหน้าที่และอำนาจไว้อย่างชัดเจน ซึ่งมีความกระชับและเป็นไปตามกรอบวัตถุประสงค์ของหน่วยงาน โดยกำหนดให้ สบกด. สามารถดำเนินการจัดหาที่ดินของรัฐจากหน่วยงาน

ประเด็น	บทบัญญัติ		หมายเหตุ
	พ.ร.ฎ.จัดตั้ง บจธ. พ.ศ. ๒๕๕๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม	ร่างพ.ร.บ. สบกต. พ.ศ.	
	(๒) ส่งเสริมและสนับสนุนองค์กรชุมชนและเครือข่ายองค์กรชุมชนในการบริหารจัดการที่ดิน (๓) ก่อตั้งสิทธิ หรือทำนิติกรรมทุกประเภทกับหน่วยงานของรัฐหรือเอกชน (๔) โอนหรือรับโอนอสังหาริมทรัพย์หรือทรัพยสิทธิต่าง ๆ (๕) ถือกรรมสิทธิ์ มีสิทธิครอบครอง และมีทรัพยสิทธิต่าง ๆ (๖) ซื้อ จัดหา จำหน่าย ยืม ให้ยืม เช่า ให้เช่า เช่าซื้อ ให้เช่าซื้อ แลกเปลี่ยนหรือดำเนินงานเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์หรือทรัพยสิทธิต่าง ๆ (๗) เข้าร่วมทุนกับนิติบุคคลอื่นในกิจการที่เกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของสถาบัน (๘) กู้ยืมเงินเพื่อประโยชน์ในการดำเนินการตามวัตถุประสงค์ของสถาบัน (๙) ทำความตกลงและร่วมมือกับองค์การหรือหน่วยงานอื่นทั้งภาครัฐและภาคเอกชน ทั้งในประเทศและต่างประเทศในกิจการที่เกี่ยวกับการดำเนินการตามวัตถุประสงค์ของสถาบัน	(๓) จัดหา สร้าง ซื้อ ว่าจ้าง รับจ้าง หรือดำเนินการใดๆ เกี่ยวกับทรัพย์สินของสถาบัน รวมทั้งทรัพย์สินที่มีผู้อุทิศให้ (๔) ทำความตกลงและร่วมมือกับหน่วยงานของรัฐทั้งในประเทศและต่างประเทศ ธนาคารที่ดินในต่างประเทศ องค์การระหว่างประเทศ หน่วยงานเอกชนในประเทศ องค์กรชุมชนหรือเครือข่ายองค์กรชุมชน ในกิจการเกี่ยวกับการบริหารจัดการที่ดิน การจัดหาที่ดินของรัฐและเอกชน และเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาการสูญเสียสิทธิในที่ดินและที่อยู่อาศัย (๕) ว่าจ้างหรือมอบให้บุคคลใดประกอบกิจการส่วนใดส่วนหนึ่งของสถาบัน (๖) ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาอาชีพแก่เกษตรกร ผู้ยากจน ชุมชน และองค์กรชุมชน (๗) จัดเก็บค่าธรรมเนียม ค่าบำรุง ค่าตอบแทน หรือค่าบริการในการดำเนินงาน ตามหลักเกณฑ์และอัตราที่คณะกรรมการกำหนด	รัฐที่มีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบมอบหมายให้ สบกต. นำมาดำเนินงานตามภารกิจ รวมถึง สบกต. มีภารกิจในการส่งเสริมการศึกษาค้นคว้างานวิชาการ งานวิจัยและนวัตกรรม สร้างเสริมองค์ความรู้ พัฒนากลไกการดำเนินงานด้านที่ดินอย่างเป็นระบบ เพื่อให้เกิดพัฒนาเศรษฐกิจในระดับประเทศ

ประเด็น	บทบัญญัติ		หมายเหตุ
	พ.ร.ฎ.จัดตั้ง บจธ. พ.ศ. ๒๕๕๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม	ร่างพ.ร.บ. สบกส. พ.ศ.	
	(๑๐) ประสานงาน ให้คำปรึกษาและคำแนะนำการวางแผนพัฒนาและการใช้ประโยชน์ในที่ดินแก่หน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องกับการจัดตั้งธนาคารที่ดิน (๑๑) รวบรวม ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย และจัดทำข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการกำหนดนโยบายและมาตรการที่เกี่ยวข้องกับการบริหารที่ดิน รวมทั้งเสนอแนะปัญหาอุปสรรค และข้อขัดข้องที่เกิดขึ้นในการปฏิบัติงานตลอดจนแนวทางการแก้ไขต่อคณะกรรมการ (๑๒) เรียกเก็บค่าธรรมเนียม ค่าบำรุง ค่าตอบแทนหรือค่าบริการในการดำเนินกิจการต่าง ๆ ตามวัตถุประสงค์ของสถาบัน ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และอัตราที่คณะกรรมการกำหนด (๑๓) เป็นตัวแทนหรือนายหน้า หรือมอบหมาย หรือว่าจ้างให้บุคคลหรือนิติบุคคลอื่น ประกอบกิจการต่าง ๆ ตามวัตถุประสงค์ของสถาบัน (๑๔) เผยแพร่และประชาสัมพันธ์การดำเนินงานเกี่ยวกับการจัดตั้งธนาคารที่ดิน	(๘) ส่งเสริมการศึกษาค้นคว้างานวิชาการ งานวิจัย และนวัตกรรม สร้างเสริมองค์ความรู้ พัฒนากลไกการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ (๙) ดำเนินกิจการอื่นใดที่จำเป็นหรือต่อเนื่องเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของสถาบัน (มาตรา ๘)	

ประเด็น	บทบัญญัติ		หมายเหตุ
	พ.ร.ฎ.จัดตั้ง บจธ พ.ศ. ๒๕๕๙ และที่แก้ไขเพิ่มเติม	ร่างพ.ร.บ. สบทล. พ.ศ. ...	
	(๑๕) ดำเนินการอื่นใดที่จำเป็นหรือต่อเนื่องเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของสถาบัน การเข้าร่วมทุนตาม (๗) และการกู้ยืมเงินตาม (๘) ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่คณะรัฐมนตรีกำหนด (มาตรา ๘)		
	การสนับสนุนทางการเงินแก่การปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมตามมาตรา ๗ (๓) และการทำความตกลงและร่วมมือตามมาตรา ๘ (๙) ถ้าต้องมีการใช้จ่ายจากเงินงบประมาณแผ่นดิน ให้ดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ (มาตรา ๙)	-	-
		ในการดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจตามมาตรา ๘ ให้สถาบันดำเนินการให้เป็นไปตามนโยบายการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดินของประเทศที่คณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติตามกฎหมายว่าด้วยคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติกำหนด เท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับกฎหมายนี้	เนื่องจากคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติเป็นหน่วยงานมีหน้าที่กำหนดกรอบนโยบายเกี่ยวกับการดำเนินการในที่ดินของประเทศ หน่วยงานจึงต้องกำหนดให้มีการดำเนินงานภายใต้กรอบดังกล่าว

ประเด็น	บทบัญญัติ		หมายเหตุ
	พ.ร.ฎ.จัดตั้ง บจธ. พ.ศ. ๒๔๕๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม	ร่างพ.ร.บ. สบกด. พ.ศ.	
		ทั้งนี้ ให้หน่วยงานของรัฐสนับสนุนให้มีการกระจายการถือครองที่ดินตามพระราชบัญญัตินี้ (มาตรา ๙)	
ทุน รายได้ และทรัพย์สิน	ทุนและทรัพย์สินในการดำเนินกิจการของสถาบันประกอบด้วย (๑) เงินและทรัพย์สินที่ได้รับโอนมาตามมาตรา ๔๒ (๒) เงินที่รัฐบาลจ่ายให้เป็นทุนประเดิม (๓) เงินอุดหนุนทั่วไปที่รัฐบาลจัดสรรให้ตามความเหมาะสม (๔) เงินอุดหนุนจากภาคเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือองค์กรอื่น รวมทั้งจาก ต่างประเทศหรือองค์การระหว่างประเทศ และเงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้อุทิศให้ (๕) ค่าธรรมเนียม ค่าบำรุง ค่าตอบแทน ค่าบริการหรือรายได้จากการดำเนินกิจการต่าง ๆ ตามวัตถุประสงค์ของสถาบัน (๖) ดอกผลของเงินหรือรายได้จากทรัพย์สินของสถาบัน	ทุนของสถาบันประกอบด้วยเงินและทรัพย์สินดังต่อไปนี้ (๑) เงินที่รัฐบาลจัดสรรให้เป็นทุนประเดิม **(๒) ภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างที่มีกฎหมายกำหนดให้จัดสรรเป็นของสถาบัน** (๓) เงินอุดหนุนที่รัฐบาลจัดสรรให้รายปีจากงบประมาณแผ่นดิน (๔) เงินหรือทรัพย์สินจากภาคเอกชน หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือองค์กรอื่น รวมทั้งจากต่างประเทศ หรือองค์การระหว่างประเทศ และเงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้อุทิศให้ (๕) เงินหรือรายได้จากการดำเนินการของสถาบันตามเจตนารมณ์ของกฎหมายนี้ (๖) ดอกผลของเงินหรือรายได้จากทรัพย์สินของสถาบัน	ร่างพ.ร.บ.สบกด.ฯ ได้กำหนดให้ สบกด. ได้รับการจัดสรรงบประมาณจากภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง ซึ่งกรณีเป็นไปตามที่มีกฎหมายบัญญัติกำหนดให้จัดสรรเป็นของสถาบัน

ประเด็น	บทบัญญัติ		หมายเหตุ
	พ.ร.ฎ.จัดตั้ง บจธ พ.ศ. ๒๕๕๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม	ร่างพ.ร.บ.สบกด. พ.ศ. ...	
	การรับเงินหรือทรัพย์สินตาม (๔) จะต้องไม่กระทำในลักษณะที่ทำให้สถาบันขาดความเป็นอิสระหรือความเป็นกลาง (มาตรา ๑๐)	(๗) ค่าธรรมเนียม ค่าบำรุง ค่าตอบแทน ค่าบริการ หรือรายได้จากการดำเนินงานตามวัตถุประสงค์ตามพระราชบัญญัติฉบับนี้ (๘) รายได้อื่น (มาตรา ๑๐)	
	บรรดารายได้ของสถาบันไม่เป็นรายได้ที่ต้องนำส่งคลังเป็นรายได้แผ่นดิน ในกรณีที่มีเหตุจำเป็นหรือสมควร สถาบันโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการอาจนำรายได้ของสถาบันในจำนวนที่เห็นสมควรส่งคลังเป็นรายได้แผ่นดิน (มาตรา ๑๑)	รายได้และรายรับของสถาบัน ไม่ต้องส่งกระทรวงการคลังตามกฎหมายว่าด้วยเงินคงคลังและกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ (มาตรา ๑๑)	-
	ให้อสังหาริมทรัพย์ซึ่งสถาบันได้มาจากการให้หรือซื้อด้วยเงินรายได้ของสถาบันเป็นกรรมสิทธิ์ของสถาบัน ให้สถาบันมีอำนาจในการปกครอง ดูแล บำรุงรักษา ใช้ จำหน่าย และจัดหาประโยชน์จากทรัพย์สินของสถาบัน (มาตรา ๑๒)	-	-
	การใช้จ่ายเงินของสถาบัน ให้ใช้จ่ายไปเพื่อกิจการของสถาบันโดยเฉพาะ	-	-

ประเด็น	บทบัญญัติ		หมายเหตุ
	พ.ร.ฎ.จัดตั้ง บจธ. พ.ศ. ๒๕๕๙ และที่แก้ไขเพิ่มเติม	ร่างพ.ร.บ. สปกต. พ.ศ. ...	
	การเก็บรักษาและเบิกจ่ายเงินของสถาบัน ให้เป็นไปตามข้อบังคับที่คณะกรรมการกำหนด (มาตรา ๑๓)		
คณะกรรมการ	ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่ง เรียกว่า "คณะกรรมการสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน" ประกอบด้วย (๑) ประธานกรรมการ ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญและประสบการณ์สูงทางด้านการจัดการที่ดิน ด้านการบริหาร ด้านการวางผังเมือง หรือวิทยาการอื่นที่เกี่ยวข้องและเป็นประโยชน์ต่อกิจการของสถาบัน (๒) กรรมการโดยตำแหน่ง จำนวนสี่คน ได้แก่ ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ปลัดกระทรวงการคลัง ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และปลัดกระทรวงมหาดไทย (๓) กรรมการผู้แทนองค์กรชุมชน จำนวนสองคน ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจากบุคคลที่ได้รับการสรรหาจากตัวแทนขององค์กรชุมชน	ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่ง เรียกว่า "คณะกรรมการบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน" ประกอบด้วย (๑) ประธานกรรมการ ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ด้านการบริหารจัดการ หรือวิทยาการอื่นที่เกี่ยวข้องและเป็นประโยชน์ต่อกิจการของสถาบัน (๒) กรรมการโดยตำแหน่ง จำนวนเก้าคน ประกอบด้วย ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ปลัดกระทรวงการคลัง ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ปลัดกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ปลัดกระทรวงมหาดไทย ปลัดกระทรวงยุติธรรม เลขาธิการสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ	เนื่องจากเป็นการจัดตั้งหน่วยงานที่มีภาคกิจดำเนินการด้านที่ดินในพื้นที่ทั่วประเทศ เพื่อเข้าสนับสนุนและแก้ไขปัญหาแก่ประชาชน โดยกำหนดให้มีกรรมการตัวแทนภาคประชาชนเข้าร่วมเป็นกรรมการด้วย ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ทราบถึงปัญหาของประชาชนยิ่งขึ้น และเป็นไปอย่างทั่วถึง

ประเด็น	บทบัญญัติ		หมายเหตุ
	พ.ร.ฎ.จัดตั้ง บจธ. พ.ศ. ๒๕๕๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม	ร่างพ.ร.บ สบกถ. พ.ศ....	
	(๔) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวนสามคน ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญและประสบการณ์เป็นที่ประจักษ์ในด้านการจัดการที่ดิน ด้านทรัพยากรธรรมชาติ ด้านการพัฒนาสังคม หรือวิทยาการอื่นที่เกี่ยวข้องและเป็นประโยชน์ต่อกิจการของสถาบัน ให้ผู้อำนวยการเป็นกรรมการและเลขานุการโดยตำแหน่ง และให้ผู้อำนวยการแต่งตั้งเจ้าหน้าที่เป็นผู้ช่วยเลขานุการได้ตามความจำเป็น ประธานกรรมการและกรรมการตาม (๓) และ (๔) ต้องไม่เป็นข้าราชการซึ่งมีตำแหน่ง หรือเงินเดือนประจำ พนักงานหรือลูกจ้างของส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เว้นแต่เป็นผู้สอนในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ หลักเกณฑ์และวิธีการสรรหาบุคคลเพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งเป็นประธานกรรมการและกรรมการตาม (๓) และ (๔) รวมทั้งการสรรหาประธานกรรมการและกรรมการดังกล่าวเพื่อดำรงตำแหน่งแทนผู้ที่พ้นจาก	(๓) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวนสองคน ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์เป็นที่ประจักษ์ในด้านการกระจายการถือครองที่ดิน ด้านการบริหารจัดการที่ดินอย่างยั่งยืน หรือวิทยาการอื่นที่เกี่ยวข้องและเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินการให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของสถาบัน (๔) กรรมการตัวแทนภาคประชาชน จำนวนเก้าคน ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจากเครือข่ายภาคประชาชนด้านที่อยู่อาศัย ด้านการเกษตร จำนวนด้านละสองคน และด้านต่อไปนี้จำนวนหนึ่งคน ด้านแรงงาน ด้านสวัสดิการสังคม ด้านกลุ่มชาติพันธุ์ ด้านกฎหมายสิทธิชุมชน และด้านส่งเสริมความเข้มแข็งชุมชน ให้เลขาธิการเป็นกรรมการและเลขานุการ และให้เลขาธิการแต่งตั้งพนักงานของ สถาบันเป็นผู้ช่วยเลขานุการได้ตามความจำเป็น หลักเกณฑ์และวิธีการสรรหาบุคคลเพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งเป็นประธานกรรมการและกรรมการตาม (๓) และ (๔) รวมทั้งการสรรหาประธานกรรมการและ	

ประเด็น	บทบัญญัติ		หมายเหตุ
	พ.ร.ฎ.จัดตั้ง บจธ. พ.ศ. ๒๕๕๙ และที่แก้ไขเพิ่มเติม	ร่าง พ.ร.บ. สบกด. พ.ศ.	
	ตำแหน่งก่อนวาระตามมาตรา ๓๘ ให้เป็นไปตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนดโดยการเสนอแนะของคณะกรรมการซึ่งสอดคล้องกับหลักเกณฑ์กลางที่คณะกรรมการพัฒนาและส่งเสริมองค์การมหาชนกำหนด (มาตรา ๓๙)	กรรมการตั้งกล่าวเพื่อดำรงตำแหน่งแทนผู้ที่พ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ ให้เป็นไปตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนดโดยการเสนอแนะของคณะกรรมการ (มาตรา ๓๒)	
		การแต่งตั้งคณะกรรมการสรรหาตามมาตรา ๓๒ วรรคท้าย อย่างน้อยต้องประกอบด้วย ผู้แทนภาคประชาชนกึ่งหนึ่งที่มาจากเครือข่ายภาคประชาชนด้านที่อยู่อาศัย ด้านการเกษตร ด้านแรงงาน ด้านสวัสดิการสังคม ด้านกลุ่มชาติพันธุ์ ด้านกฎหมายสิทธิชุมชน และด้านส่งเสริมความเข้มแข็งชุมชน (มาตรา ๓๓)	เนื่องจากเพื่อให้ภาคประชาชนเข้ามีส่วนร่วมในการดำเนินการและเป็นไปตามวัตถุประสงค์ในการจัดหน่วยงานจึงเห็นควรแต่งตั้งคณะกรรมการสรรหาคณะกรรมการ สบกด. ที่มีองค์ประกอบจากตัวแทนภาคประชาชน
	ประธานกรรมการ กรรมการผู้แทนองค์กรชุมชน และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้ (๑) มีสัญชาติไทย	ประธานกรรมการ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ และกรรมการตัวแทนภาคประชาชนตามมาตรา ๓๒ (๑) (๓) และ (๔) ต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้ (๑) มีสัญชาติไทย	ในส่วนคุณสมบัติเรื่องอายุของประธานกรรมการและกรรมการได้กำหนดให้มีอายุไม่ต่ำกว่าสี่สิบห้าบริบูรณ์ และไม่

ประเด็น	บทบัญญัติ		หมายเหตุ
	พ.ร.ฎ.จัดตั้ง บจธ พ.ศ. ๒๕๕๙ และที่แก้ไขเพิ่มเติม	ร่างพ.ร.บ. สบกค. พ.ศ.	
	(๒) มีอายุไม่ต่ำกว่าสามสิบห้าปีบริบูรณ์ และไม่เกินเจ็ดสิบปีบริบูรณ์ (๓) ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย คนไร้ความสามารถ หรือคนเสมือนไร้ความสามารถ (๔) ไม่เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ (๕) ไม่เป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น กรรมการหรือผู้ดำรงตำแหน่งซึ่งรับผิดชอบการบริหารพรรคการเมือง ที่ปรึกษาพรรคการเมืองหรือเจ้าหน้าที่พรรคการเมือง (๖) ไม่เป็นเจ้าหน้าที่หรือลูกจ้าง หรือที่ปรึกษาหรือผู้เชี่ยวชาญซึ่งมีสัญญาจ้างกับสถาบัน (๗) ไม่เป็นผู้มีส่วนได้เสียในกิจการที่กระทำกับสถาบันหรือในกิจการที่เป็นการแข่งขันกับกิจการของสถาบันหรือขัดหรือแย้งกับวัตถุประสงค์ของสถาบันไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม เว้นแต่	(๒) มีอายุไม่ต่ำกว่าสี่สิบห้าบริบูรณ์ และไม่เกินเจ็ดสิบปีบริบูรณ์ (๓) ไม่เป็นพนักงานหรือลูกจ้าง หรือที่ปรึกษา หรือผู้เชี่ยวชาญซึ่งมีสัญญาจ้างกับสถาบัน (๔) ไม่เป็นหรือเคยเป็นบุคคลล้มละลาย หรือไม่เคยเป็นบุคคลล้มละลายทุจริต (๕) ไม่เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ (๖) ไม่เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ (๗) ไม่เคยถูกไล่ออก ปลดออก หรือให้ออกจากงานเพราะทุจริตต่อหน้าที่ หรือประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง หรือถือว่ากระทำการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ (๘) ไม่เป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นกรรมการหรือผู้ดำรงตำแหน่งซึ่งรับผิดชอบการบริหารพรรคการเมือง ที่ปรึกษาพรรคการเมืองหรือเจ้าหน้าที่พรรคการเมือง	เกินเจ็ดสิบปีบริบูรณ์ เนื่องจากเป็นตำแหน่งที่ต้องความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านอย่างสูง ประกอบกับประสบการณ์การในด้านนั้นๆ

ประเด็น	บทบัญญัติ		หมายเหตุ
	พ.ร.ฎ.จัดตั้ง บจธ พ.ศ. ๒๕๕๘ และที่แก้ไขเพิ่มเติม	ร่างพ.ร.บ สบกต. พ.ศ. ...	
	เป็นผู้ซึ่งคณะกรรมการมอบหมายให้เป็นประธานกรรมการ กรรมการ หรือผู้แทนของสถาบัน ในการเข้าร่วมทุนกับนิติบุคคลอื่นตามมาตรา ๘ (๗) ความใน (๑) มิให้ใช้บังคับแก่กรรมการชาวต่างประเทศซึ่งสถาบันจำเป็นต้องแต่งตั้งตามข้อผูกพันหรือตามลักษณะของกิจการของสถาบัน (มาตรา ๑๕)	(๙) ไม่เป็นผู้มีส่วนได้เสียในกิจการที่กระทำกับสถาบันหรือในกิจการที่เป็น การแข่งขันกับกิจการของสถาบันหรือขัดหรือแย้งกับวัตถุประสงค์ของสถาบัน ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม (มาตรา ๑๕)	
	ประธานกรรมการ กรรมการผู้แทนองค์กรชุมชน และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสี่ปี เมื่อครบกำหนดตามวาระในวรรคหนึ่ง หากยังมิได้มีการแต่งตั้งประธานกรรมการ กรรมการผู้แทนองค์กรชุมชน หรือกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิขึ้นใหม่ ให้ประธานกรรมการ กรรมการผู้แทนองค์กรชุมชน หรือกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระนั้นอยู่ในตำแหน่งเพื่อดำเนินงานต่อไปจนกว่าประธานกรรมการ กรรมการผู้แทนองค์กรชุมชนหรือกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้รับแต่งตั้งใหม่เข้ารับหน้าที่	ประธานกรรมการ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ และกรรมการตัวแทนภาคประชาชน ตามมาตรา ๑๒ (๑) (๓) และ (๔) มีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสี่ปี เมื่อพ้นจากตำแหน่งแล้วอาจได้รับแต่งตั้งใหม่ได้แต่ไม่เกินสองวาระติดต่อกัน เมื่อครบกำหนดตามวาระดังกล่าวในวรรคหนึ่ง หากยังมิได้มีการแต่งตั้งประธานกรรมการ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ หรือกรรมการตัวแทนภาคประชาชนขึ้นใหม่ ให้ประธานกรรมการ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ หรือกรรมการตัวแทนภาคประชาชนซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระนั้น อยู่ในตำแหน่งเพื่อดำเนินงานต่อไปจนกว่าประธานกรรมการ กรรมการ	-

ประเด็น	บทบัญญัติ		หมายเหตุ
	พ.ร.ฎ.จัดตั้ง บจจ. พ.ศ. ๒๕๕๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม	ร่าง พ.ร.บ. สมาคม พ.ศ.	
	ประธานกรรมการ กรรมการผู้แทนองค์กรชุมชน หรือกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้ แต่จะดำรงตำแหน่งติดต่อกันเกินสองวาระไม่ได้ (มาตรา ๑๖)	ผู้ทรงคุณวุฒิ หรือกรรมการตัวแทนภาคประชาชนซึ่งได้รับแต่งตั้งใหม่เข้ารับหน้าที่ (มาตรา ๑๔)	
	นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ ประธานกรรมการ กรรมการผู้แทน องค์กรชุมชน และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งเมื่อ (๑) ตาย (๒) ลาออก (๓) คณะรัฐมนตรีให้ออก เพราะบกพร่องต่อหน้าที่ มีความประพฤติเสื่อมเสียหรือหย่อนความสามารถ (๔) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามอย่างหนึ่งอย่างใดตามมาตรา ๓๕ (มาตรา ๑๗)	นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระตามมาตรา ๑๕ ประธานกรรมการ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ และกรรมการตัวแทนภาคประชาชน ตามมาตรา ๑๒ (๑) (๓) และ (๔) พ้นจากตำแหน่ง เมื่อ (๑) ตาย (๒) ลาออก (๓) คณะรัฐมนตรีให้ออก เพราะบกพร่องต่อหน้าที่ มีความประพฤติเสื่อมเสีย หรือหย่อนความสามารถ (๔) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้าม (มาตรา ๑๖)	-
	ในกรณีที่ประธานกรรมการ กรรมการผู้แทนองค์กรชุมชน หรือกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ ให้ทำการสรรหาและเสนอคณะรัฐมนตรีแต่งตั้ง	ในกรณีที่ประธานกรรมการ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ หรือกรรมการตัวแทนภาคประชาชน ตามมาตรา ๑๒ (๑) (๓) และ (๔) พ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ ให้ทำการสรรหาและ	-

ประเด็น	บทบัญญัติ		หมายเหตุ
	พ.ร.ฎ.จัดตั้ง บจธ พ.ศ. ๒๕๕๙ และที่แก้ไขเพิ่มเติม	ร่างพ.ร.บ. สนกด. พ.ศ.	
	ผู้ดำรงตำแหน่งแทนเว้นแต่วาระเหลืออยู่ไม่ถึงเก้าสิบวันจะไม่แต่งตั้งประธานกรรมการ กรรมการผู้แทนองค์กรชุมชน หรือกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิแทนก็ได้ และให้ผู้ได้รับแต่งตั้งแทนตำแหน่งที่ว่างนั้นอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของประธานกรรมการ กรรมการผู้แทนองค์กรชุมชน หรือกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้แต่งตั้งไว้แล้ว ในกรณีที่ประธานกรรมการ กรรมการผู้แทนองค์กรชุมชน หรือกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ ให้คณะกรรมการประกอบด้วยกรรมการทั้งหมดเท่าที่มีอยู่จนกว่าจะมีการแต่งตั้งประธานกรรมการ กรรมการผู้แทนองค์กรชุมชน หรือกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามวรรคหนึ่ง และในกรณีที่ประธานกรรมการพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ ให้กรรมการที่เหลือเลือกกรรมการคนหนึ่งทำหน้าที่ประธานกรรมการเป็นการชั่วคราว (มาตรา ๑๘)	เสนอคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งผู้ดำรงตำแหน่งแทน เว้นแต่วาระเหลืออยู่ไม่ถึงเก้าสิบวันจะไม่แต่งตั้งประธานกรรมการ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ หรือกรรมการตัวแทนภาคประชาชนแทนก็ได้ และให้ผู้ได้รับแต่งตั้งแทนตำแหน่งที่ว่างนั้นอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ ของประธานกรรมการ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ หรือกรรมการตัวแทนภาคประชาชนซึ่งได้แต่งตั้งไว้แล้ว ในกรณีที่ประธานกรรมการ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ หรือกรรมการตัวแทนภาคประชาชนพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ ให้คณะกรรมการประกอบด้วยกรรมการทั้งหมดเท่าที่มีอยู่จนกว่าจะมีการแต่งตั้งประธานกรรมการ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ หรือกรรมการตัวแทนภาคประชาชนตามวรรคหนึ่ง และในกรณีที่ประธานกรรมการพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระให้กรรมการที่เหลือเลือกกรรมการคนหนึ่งทำหน้าที่ประธานกรรมการเป็นการชั่วคราว (มาตรา ๑๗)	

ประเด็น	บทบัญญัติ		หมายเหตุ
	พ.ร.ฎ.จัดตั้ง บจธ. พ.ศ. ๒๕๕๔ และที่นำไปเพิ่มเติม	ร่าง พ.ร.บ. สบกต. พ.ศ.	
	คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ควบคุมดูแลโดยทั่วไปซึ่งกิจการและการดำเนินการของสถาบันเพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ อำนาจหน้าที่เช่นว่านั้นให้รวมถึง (๑) กำหนดนโยบายการบริหารงาน และให้ความเห็นชอบแผนการดำเนินงานของสถาบัน (๒) อนุมัติแผนการลงทุน แผนการเงิน และงบประมาณประจำปีของสถาบัน (๓) ประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้อำนวยการและผู้ปฏิบัติงานของสถาบันตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด (๔) ออกระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ หรือข้อกำหนดเกี่ยวกับสถาบันในเรื่องดังต่อไปนี้ (ก) การจัดแบ่งส่วนงานของสถาบัน และขอบเขตหน้าที่ของส่วนงานดังกล่าว (ข) การกำหนดตำแหน่ง คุณสมบัติเฉพาะตำแหน่ง อัตราเงินเดือน ค่าจ้าง และเงินอื่นของเจ้าหน้าที่และลูกจ้างของสถาบัน	ให้คณะกรรมการมีหน้าที่และอำนาจโดยทั่วไปในการวางนโยบายและควบคุมดูแลทั่วไปซึ่งกิจการของสถาบัน หน้าที่และอำนาจเช่นว่านี้ให้รวมถึง (๑) กำหนดนโยบายและออกระเบียบ ข้อบังคับ และประกาศ ในการบริหารและดำเนินกิจการของสถาบัน (๒) พิจารณาให้ความเห็นชอบแผนดำเนินงานและงบประมาณประจำปีของสถาบัน (๓) พิจารณาแผนและประเมินผลการดำเนินงานของเลขาธิการ (๔) ออก ระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ หรือข้อกำหนดเกี่ยวกับสถาบัน ในเรื่อง ดังต่อไปนี้ (ก) การจัดแบ่งส่วนงานของสถาบัน และขอบเขตหน้าที่ของส่วนงานดังกล่าว (ข) การกำหนดตำแหน่ง คุณสมบัติเฉพาะตำแหน่ง ประเภท อัตราเงินเดือน ค่าจ้าง และเงินอื่นของพนักงานและลูกจ้างของสถาบัน (ค) การคัดเลือก การบรรจุ การแต่งตั้ง การถอดถอน วินัยและการลงโทษ	

ประเด็น	บทบัญญัติ		หมายเหตุ
	พ.ร.ฎ.จัดตั้ง บรอ. พ.ศ. ๒๕๕๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม	ร่างพ.ร.บ. สปกต. พ.ศ.	
	(ค) การคัดเลือก การบรรจุ การแต่งตั้ง การถอดถอน วินัยและการลงโทษทางวินัย การออกจากตำแหน่ง การร้องทุกข์และการอุทธรณ์การลงโทษของเจ้าหน้าที่และลูกจ้าง รวมทั้งวิธีการและเงื่อนไขในการจ้างลูกจ้าง (ง) การบริหารและจัดการการเงิน การพัสดุ และทรัพย์สินของสถาบัน รวมทั้งการบัญชีและการจำหน่ายทรัพย์สินจากบัญชีเป็นสูญ (จ) การจัดสวัสดิการและสิทธิประโยชน์อื่นแก่เจ้าหน้าที่และลูกจ้าง (ฉ) การแต่งตั้งและอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการตรวจสอบ (ช) การกำหนดขอบเขตเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการตรวจสอบและผู้ตรวจสอบภายใน (ซ) การกำหนดเครื่องแบบผู้อำนวยการ เจ้าหน้าที่และลูกจ้างของสถาบันและเครื่องหมายของสถาบัน	ทางวินัย การออกจากตำแหน่ง การร้องทุกข์และการอุทธรณ์การลงโทษของพนักงานและลูกจ้าง รวมทั้งวิธีการและเงื่อนไขในการจ้างลูกจ้างของสถาบัน (ง) การบริหารและจัดการการเงิน การพัสดุ และทรัพย์สินของสถาบัน รวมทั้งการบัญชีและการจำหน่ายทรัพย์สินจากบัญชีเป็นสูญ (จ) การกำหนดค่าธรรมเนียม ค่าบำรุง ค่าตอบแทนและค่าบริการในการดำเนินการของสถาบัน (ฉ) การจัดสวัสดิการและสิทธิประโยชน์อื่นแก่พนักงานและลูกจ้างของสถาบัน (ช) การแต่งตั้งและกำหนดอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการตรวจสอบ (ซ) การกำหนดขอบเขตเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการตรวจสอบและผู้ตรวจสอบภายใน (ฌ) การกำหนดเครื่องแบบของเลขาธิการ พนักงานและลูกจ้างของสถาบัน และเครื่องหมายของสถาบัน (ญ) การสรรหา การแต่งตั้ง และการถอดถอนเลขาธิการ	

ประเด็น	บทบัญญัติ		หมายเหตุ
	พ.ร.ฎ.จัดตั้ง บจธ พ.ศ. ๒๕๕๙ และที่แก้ไขเพิ่มเติม	ร่างพ.ร.บ. สบกส. พ.ศ.	
	(๗) การสรรหา การแต่งตั้ง และการถอดถอนผู้อำนวยการ การปฏิบัติงานของผู้อำนวยการ และการมอบหมายให้ผู้อื่นปฏิบัติงานแทน (๕) ให้ความเห็นชอบรายงานประจำปีและเสนอต่อรัฐมนตรีเพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามพระราชกฤษฎีกานี้ (๖) ออกข้อบังคับว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการให้สินเชื่อเพื่อการจัดหาและพัฒนาที่ดินแก่เกษตรกร ผู้ยากจน ผู้ประสงค์จะใช้ประโยชน์ในที่ดินองค์กรชุมชน หรือเครือข่ายองค์กรชุมชน (๗) กระทำการอื่นใดที่จำเป็นหรือต่อเนื่องเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของสถาบัน ระเบียบเกี่ยวกับการจำหน่ายทรัพย์สินจากบัญชีเป็นสูญตาม (๔) (๑) ต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่คณะรัฐมนตรีกำหนด (มาตรา ๑๙)	(๕) ให้ความเห็นชอบรายงานผลการดำเนินงานประจำปีและรายงานผลการประเมินผลการปฏิบัติงาน รวมทั้งคำชี้แจงเกี่ยวกับนโยบายของคณะกรรมการ โครงการ และแผนงานที่จะจัดทำในภายหน้าเสนอต่อรัฐมนตรี (๖) ออกข้อบังคับว่าด้วยการตรวจสอบและสอบบัญชีภายใน (๗) ออกข้อบังคับเกี่ยวกับการจัดหาและพัฒนาที่ดิน ตลอดจนการกู้ยืมเงินและการให้สินเชื่อ ทั้งนี้ ให้ดำเนินการโดยมีการรับฟังความคิดเห็น หรือการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน (๘) กระทำการอื่นใดที่พระราชบัญญัติกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการและการอื่นใดที่จำเป็นหรือต่อเนื่องเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของพระราชบัญญัตินี้ ระเบียบเกี่ยวกับการจำหน่ายทรัพย์สินเป็นสูญตาม (๔)(๑) ต้องเป็นไปตามกฎหมายและหลักเกณฑ์ที่คณะรัฐมนตรีกำหนด (มาตรา ๑๙)	

ประเด็น	บทบัญญัติ		หมายเหตุ
	พ.ร.ฎ.จัดตั้ง บจธ พ.ศ. ๒๕๔๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม	ร่างพ.ร.บ สนง.กพ. พ.ศ.	
	ในการควบคุมดูแลการดำเนินงานของสถาบัน ให้คณะกรรมการพิจารณากำหนดแนวทางการปฏิบัติงานของสถาบันให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีซึ่งต้องเป็นไปเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจ ความมีประสิทธิภาพ ความคุ้มค่าในเชิงภารกิจ ความซื่อสัตย์สุจริต การลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน การกระจายอำนาจการตัดสินใจ การอำนวยความสะดวก และการตอบสนองความต้องการของประชาชน (มาตรา ๑๙/๑)		-
	การประชุมคณะกรรมการต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุม ในการประชุมคณะกรรมการ ถ้าประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ให้ที่ประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม ในการปฏิบัติหน้าที่ ประธานกรรมการหรือกรรมการผู้ใดมีส่วนได้เสียโดยตรงหรือโดยอ้อมในเรื่องที่	การประชุมคณะกรรมการต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุม ถ้าประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้กรรมการที่มาประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก เว้นแต่การแต่งตั้งและถอดถอนเลขาธิการ ต้องประกอบด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนกรรมการที่มี	-

ประเด็น	บทบัญญัติ		หมายเหตุ
	พ.ร.ฎ.จัดตั้ง บจธ. พ.ศ. ๒๕๕๙ และที่แก้ไขเพิ่มเติม	ร่างพ.ร.บ สบกด. พ.ศ.	
	คณะกรรมการพิจารณา ให้ประธานกรรมการหรือกรรมการผู้นั้นแจ้งให้ที่ประชุมทราบ และให้ที่ประชุมพิจารณาว่าประธานกรรมการหรือกรรมการผู้นั้นสมควรจะอยู่ในที่ประชุมหรือจะมีมติในการประชุมเรื่องนั้นได้หรือไม่ ทั้งนี้ ตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีหนึ่งเสียงในการลงคะแนนถ้าคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด (มาตรา ๒๐)	อยู่ในองค์ประชุมโดยไม่นับรวมตำแหน่งเลขาธิการ กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด (มาตรา ๑๘)	
	คณะกรรมการมีอำนาจแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งมีความเชี่ยวชาญในด้านที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงานของสถาบัน ให้เป็นที่ปรึกษาคณะกรรมการ และมีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบตามมาตรา ๓๙ (๔) (ฉ) และคณะอนุกรรมการ เพื่อพิจารณาหรือปฏิบัติการอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่คณะกรรมการมอบหมายได้ ที่ปรึกษาคณะกรรมการ คณะกรรมการตรวจสอบ และคณะอนุกรรมการ จะต้องไม่เป็นผู้มีส่วนได้เสียใน	คณะกรรมการมีอำนาจแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งมีความเชี่ยวชาญในด้านที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงานของสถาบัน เป็นที่ปรึกษาคณะกรรมการ และมีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบ ตามมาตรา ๑๙ (๔) (ข) และคณะอนุกรรมการ เพื่อพิจารณาหรือปฏิบัติการอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่คณะกรรมการมอบหมายได้ ที่ปรึกษาคณะกรรมการ คณะกรรมการตรวจสอบ และคณะอนุกรรมการ จะต้องไม่เป็นผู้มีส่วนได้เสียในกิจการที่	

ประเด็น	บทบัญญัติ		หมายเหตุ
	พ.ร.ฎ.จัดตั้ง บจธ พ.ศ. ๒๕๕๙ และที่แก้ไขเพิ่มเติม	ร่างพ.ร.บ. สนก. พ.ศ.	
	กิจการที่กระทำกับสถาบัน หรือในกิจการที่เป็นการแข่งขันกับกิจการของสถาบันหรือขัดหรือแย้งกับวัตถุประสงค์ของสถาบัน ทั้งนี้ ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม เว้นแต่เป็นผู้ซึ่งคณะกรรมการมอบหมายให้เป็นประธานกรรมการ กรรมการ หรือผู้แทนของสถาบันในการเข้าร่วมทุนกับนิติบุคคลอื่นตามมาตรา ๘ (๗) การประชุมคณะกรรมการตรวจสอบและคณะอนุกรรมการ ให้นำมาตรา ๒๐ มาใช้บังคับโดยอนุโลม (มาตรา ๒๑)	กระทำกับสถาบัน หรือในกิจการที่เป็นการแข่งขันกับกิจการของสถาบัน หรือขัดหรือแย้งกับวัตถุประสงค์ของสถาบัน ทั้งนี้ ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม (มาตรา ๒๐)	
	ให้ประธานกรรมการ กรรมการ ที่ปรึกษาคณะกรรมการ ประธานกรรมการตรวจสอบ กรรมการตรวจสอบ ประธานอนุกรรมการ และอนุกรรมการ ได้รับเบี้ยประชุมและประโยชน์ตอบแทนอื่นตามหลักเกณฑ์ที่คณะรัฐมนตรีกำหนด (มาตรา ๒๒)	ให้ประธานกรรมการ กรรมการ ที่ปรึกษาคณะกรรมการ ประธานกรรมการตรวจสอบ กรรมการตรวจสอบ ประธานอนุกรรมการ อนุกรรมการ และที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ ได้รับเบี้ยประชุมและประโยชน์ตอบแทนอื่นตามหลักเกณฑ์ที่คณะรัฐมนตรีกำหนด (มาตรา ๒๑)	
ผู้อำนวยการ/เลขาธิการสถาบัน	ให้สถาบันมีผู้อำนวยการคนหนึ่ง คณะกรรมการเป็นผู้มีอำนาจสรรหา แต่งตั้ง และถอดถอนผู้อำนวยการ	ให้สถาบันมีเลขาธิการหนึ่งคน ซึ่งคณะกรรมการแต่งตั้งรับผิดชอบในการบริหารสถาบันต่อคณะกรรมการ และให้มี	กำหนดให้ใช้คำว่า "เลขาธิการ" เป็นหัวหน้าหน่วยงาน เพื่อให้

ประเด็น	บทบัญญัติ		หมายเหตุ
	พ.ร.ฎ จัดตั้ง บจธ พ.ศ. ๒๕๕๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม	ร่างพ.ร.บ. สบกค. พ.ศ. ...	
	ในกรณีที่ไม่มีผู้อำนวยการหรือผู้อำนวยการไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้รองผู้อำนวยการที่มีอาวุโสตามลำดับปฏิบัติหน้าที่แทน ถ้าไม่มีรองผู้อำนวยการ ให้คณะกรรมการแต่งตั้งกรรมการคนหนึ่งเป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่แทน ในการแต่งตั้งผู้อำนวยการต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่มีเหตุต้องแต่งตั้งผู้อำนวยการ และหากมีเหตุผลจำเป็นให้คณะกรรมการขยายระยะเวลาได้อีกไม่เกินหกสิบวัน หากดำเนินการไม่แล้วเสร็จภายในระยะเวลาดังกล่าว ให้คณะกรรมการรายงานผลให้คณะกรรมการพัฒนาและส่งเสริมองค์การมหาชนเพื่อรายงานคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณา (มาตรา ๒๓)	รองเลขาธิการซึ่งแต่งตั้งจากพนักงานของสถาบัน คนหนึ่งหรือหลายคนตามที่คณะกรรมการกำหนด คณะกรรมการเป็นผู้มีอำนาจสรรหา แต่งตั้ง และถอดถอนเลขาธิการ การแต่งตั้งเลขาธิการและการดำรงตำแหน่งให้เป็นไปตามสัญญาจ้าง เลขาธิการได้รับเงินเดือนและสิทธิประโยชน์ตามที่คณะกรรมการกำหนด ในการแต่งตั้งเลขาธิการให้ดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่มีเหตุต้องแต่งตั้งเลขาธิการ และหากมีเหตุจำเป็นให้คณะกรรมการขยายระยะเวลาได้อีกไม่เกินหกสิบวันหากดำเนินการไม่แล้วเสร็จภายในระยะเวลาดังกล่าว ให้คณะกรรมการรายงานผลให้รัฐมนตรีเพื่อรายงานคณะรัฐมนตรี เพื่อพิจารณา (มาตรา ๒๒)	สอดคล้องกับการจัดตั้งตามพระราชบัญญัติฯ
	ผู้อำนวยการต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามดังต่อไปนี้ (๑) มีสัญชาติไทย	เลขาธิการต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามดังต่อไปนี้ (๑) มีสัญชาติไทย	ในส่วนคุณสมบัติเรื่องอายุของเลขาธิการได้กำหนดให้มีอายุไม่ต่ำกว่าสี่สิบห้าปีบริบูรณ์และไม่เกินหกสิบห้าปีบริบูรณ์

ประเด็น	บทบัญญัติ		หมายเหตุ
	พ.ร.ฎ.จัดตั้ง บจธ พ.ศ. ๒๕๕๙ และที่แก้ไขเพิ่มเติม	ร่างพ.ร.บ. สบกต. พ.ศ. ...	
	(๒) มีอายุไม่ต่ำกว่าสามสิบห้าปีบริบูรณ์ และไม่เกินหกสิบห้าปีบริบูรณ์ (๓) สามารถทำงานให้แก่สถาบันได้เต็มเวลา (๔) เป็นผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งมีความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์เหมาะสมกับกิจการของสถาบันตามที่กำหนดไว้ในวัตถุประสงค์และอำนาจหน้าที่ตามมาตรา ๗ และมาตรา ๘ (๕) ไม่เป็นบุคคลล้มละลายหรือไม่เคยเป็นบุคคลล้มละลายทุจริต คนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ (๖) ไม่เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำความผิดโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ (๗) ไม่เป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น กรรมการหรือผู้ดำรงตำแหน่งซึ่งรับผิดชอบการบริหารพรรคการเมือง ที่ปรึกษาพรรคการเมือง หรือเจ้าหน้าที่พรรคการเมือง	(๒) มีอายุไม่ต่ำกว่าสี่สิบห้าปีบริบูรณ์ และไม่เกินหกสิบห้าปีบริบูรณ์ (๓) สามารถทำงานให้แก่สถาบันได้เต็มเวลา (๔) เป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์เหมาะสมกับกิจการของสถาบันตามที่กำหนดไว้ในวัตถุประสงค์และอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ (๕) ไม่เป็นบุคคลล้มละลายหรือไม่เคยเป็นบุคคลล้มละลายทุจริต คนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ (๖) ไม่เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำความผิดโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ (๗) ไม่เป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น กรรมการหรือผู้ดำรงตำแหน่งซึ่งรับผิดชอบการบริหารพรรคการเมือง ที่ปรึกษาพรรคการเมือง หรือเจ้าหน้าที่พรรคการเมือง	เนื่องจากเป็นตำแหน่งหลักด้านการบริหารองค์กร ซึ่งจำเป็นต้องมีความรู้ความสามารถ และประสบการณ์ในด้านนั้นๆ จึงกำหนดให้เลขาธิการของ สบกต. มีคุณสมบัติของอายุดังกล่าว

ประเด็น	บทบัญญัติ		หมายเหตุ
	พ.ร.ฎ.จัดตั้ง บจธ. พ.ศ. ๒๕๕๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม	ร่างพ.ร.บ. สยกด. พ.ศ.	
	(๘) ไม่เคยถูกไล่ออก ปลดออก หรือให้ออกจากราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจเพราะทุจริตต่อหน้าที่หรือถือว่ากระทำการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ (๙) ไม่เป็นผู้บริหารของรัฐวิสาหกิจ หน่วยงานของรัฐ หรือองค์การมหาชนอื่น (๑๐) ไม่เป็นข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำ พนักงานหรือลูกจ้างของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือหน่วยงานของรัฐ หรือผู้ปฏิบัติงานขององค์การมหาชนอื่น (๑๑) ไม่เป็นผู้มีส่วนได้เสียในกิจการที่กระทำกับสถาบัน หรือในกิจการที่เป็นการแข่งขันกับกิจการของสถาบัน ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม (มาตรา ๒๔)	(๘) ไม่เคยถูกไล่ออก ปลดออก หรือให้ออกจากราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจเพราะทุจริตต่อหน้าที่หรือถือว่ากระทำการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ (๙) ไม่เป็นผู้บริหารของรัฐวิสาหกิจ หน่วยงานของรัฐ หรือองค์การมหาชน (๑๐) ไม่เป็นข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำ พนักงานหรือลูกจ้างของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือหน่วยงานของรัฐ หรือผู้ปฏิบัติงานขององค์การมหาชน (๑๑) ไม่เป็นผู้มีส่วนได้เสียในกิจการที่กระทำกับสถาบัน หรือในกิจการที่เป็นการแข่งขันกับกิจการของสถาบัน ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม (๑๒) ไม่เป็นกรรมการ ผู้จัดการ หรือผู้มีอำนาจในการจัดการขององค์กรชุมชน (มาตรา ๒๓)	
	ผู้อำนวยการมีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสี่ปี และอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้แต่ไม่เกินสองวาระติดต่อกัน (มาตรา ๒๕)	ให้เลขาธิการมีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสี่ปี และอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้ แต่จะดำรงตำแหน่งเกินสองวาระติดต่อกันไม่ได้	-

ประเด็น	บทบัญญัติ		หมายเหตุ
	พ.ร.ฎ.จัดตั้ง อจธ พ.ศ. ๒๕๕๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม	ร่างพ.ร.บ. สบกต. พ.ศ. _	
		(มาตรา ๒๔)	
	นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ ผู้อำนวยการพ้นจากตำแหน่งเมื่อ (๑) ตาย (๒) ลาออก (๓) ออกตามกรณีที่กำหนดไว้ในข้อตกลงระหว่างคณะกรรมการกับผู้อำนวยการ (๔) คณะกรรมการให้ออก เพราะบกพร่องต่อหน้าที่ มีความประพฤติเสื่อมเสียหรือหย่อนความสามารถ (๕) เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ (๖) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามสำหรับการเป็นผู้อำนวยการ มติของคณะกรรมการให้ออกจากตำแหน่งตาม (๔) ต้องประกอบด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนกรรมการที่มีอยู่โดยไม่นับรวมตำแหน่งผู้อำนวยการ การขาดคุณสมบัติตามมาตรา ๒๔ (๒) ให้ถือว่าเป็นการพ้นจากตำแหน่งตามที่กำหนดเวลาในสัญญาจ้าง	นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ เลขาธิการพ้นจากตำแหน่งเมื่อ (๑) ตาย (๒) ลาออก (๓) ออกตามกรณีที่กำหนดไว้ในข้อตกลงระหว่างคณะกรรมการกับเลขาธิการ (๔) คณะกรรมการให้ออก เพราะบกพร่องต่อหน้าที่ มีความประพฤติเสื่อมเสียหรือหย่อนความสามารถ (๕) เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ (๖) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามสำหรับการเป็นเลขาธิการ มติของคณะกรรมการให้ออกจากตำแหน่งตามมาตรา ๒๓ (๔) ต้องประกอบด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนกรรมการที่มีอยู่โดยไม่นับรวมตำแหน่งเลขาธิการ	

ประเด็น	บทบัญญัติ		หมายเหตุ
	พ.ร.ฎ.จัดตั้ง บจธ. พ.ศ. ๒๕๕๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม	ร่างพ.ร.บ. สบภด. พ.ศ	
	(มาตรา ๒๖)	การขาดคุณสมบัติตามมาตรา ๒๓ (๒) ให้ถือว่าเป็นการพ้นจากตำแหน่งตามที่กำหนดเวลาในสัญญาจ้าง (มาตรา ๒๕)	
	ภายใต้บังคับมาตรา ๓๕ วรรคสอง ให้ผู้อำนวยการมีหน้าที่บริหารกิจการของสถาบันให้เป็นไปตามกฎหมาย วัตถุประสงค์ของสถาบัน ระเบียบ ข้อบังคับ ข้อกำหนด นโยบาย มติ และประกาศของคณะกรรมการ และให้ผู้อำนวยการเป็นผู้บังคับบัญชาเจ้าหน้าที่และลูกจ้างทุกตำแหน่ง รวมทั้งให้มีหน้าที่ ดังต่อไปนี้ (๑) เสนอเป้าหมาย แผนงาน และโครงการต่อคณะกรรมการเพื่อให้การดำเนินงานของสถาบันบรรลุวัตถุประสงค์ (๒) เสนอรายงานประจำปีเกี่ยวกับผลการดำเนินงานด้านต่าง ๆ ของสถาบัน รวมทั้งรายงานการเงินและบัญชีตลอดจนเสนอแผนการเงินและงบประมาณของปีต่อไปต่อคณะกรรมการเพื่อพิจารณา	ให้เลขาธิการมีหน้าที่และอำนาจดังนี้ (๑) บริหารกิจการของสถาบันให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์และนโยบายของคณะกรรมการและพระราชบัญญัตินี้ (๒) บังคับบัญชาพนักงานและลูกจ้างของสถาบันทุกตำแหน่ง (๓) บรรจุ แต่งตั้ง เลื่อน ลด ตัดเงินเดือนหรือค่าจ้าง ลงโทษทางวินัยพนักงานและลูกจ้างตลอดจน ให้พนักงานหรือลูกจ้างออกจากตำแหน่ง ทั้งนี้ ตามระเบียบ หรือข้อบังคับที่คณะกรรมการกำหนด (๔) วางระเบียบเกี่ยวกับการดำเนินงานของสถาบัน โดยไม่ขัดหรือแย้งกับข้อบังคับ ระเบียบหรือมติของคณะกรรมการ	-

ประเด็น	บทบัญญัติ		หมายเหตุ
	พ.ร.ฎ จัดตั้ง บจธ พ.ศ. ๒๕๕๙ และที่แก้ไขเพิ่มเติม	ร่างพ.ร.บ. สปกด. พ.ศ.	
	(๓) เสนอความเห็นเกี่ยวกับการปรับปรุงกิจการและการดำเนินงานของสถาบันให้มีประสิทธิภาพและเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของสถาบันต่อคณะกรรมการ ผู้อำนวยการต้องรับผิดชอบต่อคณะกรรมการในการบริหารกิจการของสถาบัน (มาตรา ๒๗)	(มาตรา ๒๖)	
	ผู้อำนวยการมีอำนาจ (๑) แต่งตั้งรองผู้อำนวยการหรือผู้ช่วยผู้อำนวยการโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการเพื่อเป็นผู้ช่วยปฏิบัติงานของผู้อำนวยการตามที่ผู้อำนวยการมอบหมาย (๒) บรรจุ แต่งตั้ง เลื่อน ลด ตัดเงินเดือนหรือค่าจ้าง ลงโทษทางวินัยเจ้าหน้าที่และลูกจ้าง ตลอดจนให้เจ้าหน้าที่และลูกจ้างออกจากตำแหน่ง ทั้งนี้ ตามระเบียบหรือข้อบังคับที่คณะกรรมการกำหนด (๓) วางระเบียบเกี่ยวกับการดำเนินงานของสถาบันโดยไม่ขัดหรือแย้งกับกฎหมาย มติของคณะรัฐมนตรี และระเบียบ ข้อบังคับ ข้อกำหนด นโยบาย มติ หรือประกาศที่คณะกรรมการกำหนด		

ประเด็น	บทบัญญัติ		หมายเหตุ
	พ.ร.ฎ. จัดตั้ง บจธ. พ.ศ. ๒๕๕๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม	ร่างพ.ร.บ. สบกด. พ.ศ.	
	(มาตรา ๒๘)		
	ในกิจการที่เกี่ยวกับบุคคลภายนอก ให้ผู้อำนวยการเป็นผู้แทนของสถาบันเพื่อการนี้ ผู้อำนวยการจะมอบอำนาจให้บุคคลใดปฏิบัติงานเฉพาะอย่างแทนก็ได้ แต่ต้องเป็นไปตามระเบียบหรือข้อบังคับที่คณะกรรมการกำหนด นิติกรรมใดที่ผู้อำนวยการหรือผู้รับมอบอำนาจจากผู้อำนวยการกระทำโดยฝ่าฝืนระเบียบหรือข้อบังคับที่คณะกรรมการกำหนดย่อมไม่ผูกพันสถาบัน เว้นแต่คณะกรรมการจะให้สัตยาบัน (มาตรา ๒๙)	ในกิจการที่เกี่ยวกับบุคคลภายนอก ให้เลขาธิการเป็นผู้แทนของสถาบันเพื่อการนี้เลขาธิการจะมอบอำนาจให้พนักงานคนใดคนหนึ่งปฏิบัติงานเฉพาะอย่างแทนก็ได้ แต่ต้องไม่ขัดต่อระเบียบ หรือข้อบังคับ ที่คณะกรรมการกำหนด นิติกรรมใดที่เลขาธิการหรือผู้รับมอบอำนาจจากเลขาธิการกระทำโดยฝ่าฝืนระเบียบหรือข้อบังคับที่คณะกรรมการกำหนดย่อมไม่ผูกพันสถาบัน เว้นแต่คณะกรรมการจะให้สัตยาบัน (มาตรา ๒๙)	-
		เมื่อตำแหน่งเลขาธิการว่างลง หรือเลขาธิการไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้รองเลขาธิการเป็นผู้รักษาการแทนหรือทำการแทนเลขาธิการแต่ถ้าไม่มีรองเลขาธิการหรือรองเลขาธิการไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ ให้คณะกรรมการแต่งตั้งพนักงานของสถาบันคนหนึ่งเป็นผู้รักษาการแทนหรือทำการแทนเลขาธิการแล้วแต่กรณี	ร่างพ.ร.บ.สบกด.ฯ ได้กำหนดวิธีการดำเนินการกรณีตำแหน่งเลขาธิการว่างลง หรือกรณีไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้มีความชัดเจนยิ่งขึ้น

ประเด็น	บทบัญญัติ		หมายเหตุ
	พ.ร.ฎ.จัดตั้ง บจธ. พ.ศ. ๒๕๕๙ และที่แก้ไขเพิ่มเติม	ร่างพ.ร.บ. สบกต. พ.ศ. ...	
		ให้ผู้รักษาการแทนหรือทำการแทนเลขาธิการมีอำนาจหน้าที่อย่างเดียวกับเลขาธิการ (มาตรา ๒๘)	
	-	เลขาธิการถือว่าเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐและต้องอยู่ภายใต้กฎหมายในการตรวจสอบเช่นเดียวกับเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ (มาตรา ๒๙)	ร่างพ.ร.บ.สบกต.ฯ กำหนดสถานะของผู้อำนวยการให้มีความชัดเจนยิ่งขึ้น
	ให้คณะกรรมการเป็นผู้กำหนดอัตราเงินเดือนและประโยชน์ตอบแทนอื่นของผู้อำนวยการตามหลักเกณฑ์ที่คณะรัฐมนตรีกำหนด (มาตรา ๓๐)	ให้คณะกรรมการเป็นผู้กำหนดอัตราเงินเดือนของเลขาธิการ ตามหลักเกณฑ์ที่คณะรัฐมนตรีกำหนด (มาตรา ๓๐)	-
ผู้ปฏิบัติงานของสถาบัน	ผู้ปฏิบัติงานของสถาบันมีสามประเภท คือ (๑) เจ้าหน้าที่หรือลูกจ้าง ได้แก่ ผู้ซึ่งปฏิบัติงานโดยได้รับเงินเดือนหรือค่าจ้างจากงบประมาณของสถาบัน (๒) ที่ปรึกษาหรือผู้เชี่ยวชาญ ได้แก่ ผู้ซึ่งสถาบันจ้างให้ปฏิบัติหน้าที่เป็นที่ปรึกษาหรือผู้เชี่ยวชาญโดยมีสัญญาจ้าง (๓) เจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งมาปฏิบัติงานของสถาบันเป็นการชั่วคราวตามมาตรา ๓๙ (มาตรา ๓๑)	ผู้ปฏิบัติงานของสถาบันมี<u>สอง</u>ประเภท คือ (๑) พนักงาน ได้แก่ ผู้ซึ่งปฏิบัติงานโดยได้รับเงินเดือนหรือค่าจ้างจากงบประมาณของสถาบันประเภทงบบุคลากร (๒) ลูกจ้าง ได้แก่ ผู้ซึ่งปฏิบัติงานโดยได้รับค่าจ้างจากงบประมาณของสถาบัน ทั้งนี้ ให้คณะกรรมการกำหนดประเภทของลูกจ้างตามความเหมาะสม (มาตรา ๓๑)	ร่างพ.ร.บ.สบกต.ฯ ได้กำหนดประเภทของผู้ปฏิบัติเป็น ๒ ประเภท ได้แก่ พนักงานและลูกจ้าง โดยคณะกรรมการสามารถกำหนดประเภทของลูกจ้างที่จำเป็นต่อภารกิจของงานได้ต่อไป

ประเด็น	บทบัญญัติ		หมายเหตุ
	พ.ร.ฎ.จัดตั้ง บจธ พ.ศ. ๒๕๕๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม	ร่างพ.ร.บ.สบกด. พ.ศ. ...	
	เจ้าหน้าที่และลูกจ้างของสถาบันต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้ (๑) มีสัญชาติไทย (๒) มีอายุไม่ต่ำกว่าสิบแปดปีบริบูรณ์ และไม่เกินหกสิบปีบริบูรณ์ (๓) สามารถทำงานให้แก่สถาบันได้เต็มเวลา (๔) มีคุณวุฒิหรือประสบการณ์เหมาะสมกับวัตถุประสงค์และอำนาจหน้าที่ของสถาบัน (๕) ไม่เป็นที่ปรึกษาหรือผู้เชี่ยวชาญซึ่งมีสัญญาจ้างกับสถาบัน (๖) ไม่เป็นข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำ พนักงานหรือลูกจ้างของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือหน่วยงานของรัฐ หรือผู้ปฏิบัติงานขององค์การมหาชนอื่นเว้นแต่เป็นกรณีตามมาตรา ๓๙ (๗) ไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๒๔ (๕) (๖) (๗) (๘) (๙) และ (๑๑)	พนักงานและลูกจ้างของสถาบันต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้ (๑) มีสัญชาติไทย (๒) มีอายุไม่ต่ำกว่าสิบแปดปีบริบูรณ์ และไม่เกินหกสิบปีบริบูรณ์ ทั้งนี้ สถาบันสามารถขอขยายระยะเวลาได้ไม่เกินหกสิบห้าปีบริบูรณ์ โดยให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด (๓) สามารถทำงานให้แก่สถาบันได้เต็มเวลา (๔) มีคุณวุฒิหรือประสบการณ์เหมาะสมกับวัตถุประสงค์และอำนาจหน้าที่ของสถาบัน (๕) ไม่เป็นที่ปรึกษาหรือผู้เชี่ยวชาญซึ่งมีสัญญาจ้างกับสถาบัน (๖) ไม่เป็นข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำ พนักงานหรือลูกจ้างของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือหน่วยงานของรัฐ หรือผู้ปฏิบัติงานขององค์การมหาชน (๗) ไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๒๓ (๕) (๖) (๗) (๘) (๙) (๑๑) และ (๑๒)	ร่างพ.ร.บ.สบกด.ฯ ได้กำหนดคุณสมบัติในส่วนอายุของพนักงานและลูกจ้างของสถาบันให้มีอายุไม่ต่ำกว่าสิบแปดปีบริบูรณ์ และไม่เกินหกสิบปีบริบูรณ์ โดยหากบุคคลดังกล่าว มีความสามารถและจำเป็นต่อภารกิจงานบนั้นๆ สถาบันอาจพิจารณาขอขยายระยะเวลาได้ไม่เกินหกสิบห้าปีบริบูรณ์

ประเด็น	บทบัญญัติ		หมายเหตุ
	พ.ร.ฎ.จัดตั้ง บรธ. พ.ศ. ๒๕๕๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม	ร่าง พ.ร.บ. ธนกต. พ.ศ. ...	
	ความใน (๑) มิให้ใช้บังคับแก่เจ้าหน้าที่และลูกจ้างชาวต่างประเทศซึ่งสถาบันจำเป็นต้องจ้างหรือแต่งตั้งตามข้อผูกพันหรือตามลักษณะของกิจการของสถาบัน (มาตรา ๓๒)	ความใน (๑) มิให้ใช้บังคับแก่พนักงานชาวต่างประเทศซึ่งสถาบันจำเป็นต้องจ้างหรือแต่งตั้งตามข้อผูกพันหรือตามลักษณะของกิจการของสถาบัน (มาตรา ๓๒)	
	เจ้าหน้าที่และลูกจ้างพ้นจากตำแหน่งเมื่อ (๑) ตาย (๒) ลาออก (๓) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามอย่างหนึ่งอย่างใดตามมาตรา ๓๒ (๔) ถูกให้ออก เพราะไม่ผ่านการประเมินผลงานตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนดไว้ในระเบียบหรือข้อบังคับ (๕) ถูกไล่ออกหรือปลดออก เพราะผิดวินัยตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนดไว้ในระเบียบหรือข้อบังคับ การขาดคุณสมบัติตามมาตรา ๓๒ (๒) ให้ถือว่าเป็นการพ้นจากตำแหน่งตามที่กำหนดเวลาในสัญญาจ้าง (มาตรา ๓๓)	พนักงานและลูกจ้างของสถาบันพ้นจากตำแหน่งเมื่อ (๑) ตาย (๒) ลาออก (๓) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามอย่างหนึ่งอย่างใดตามมาตรา ๓๒ (๔) ถูกให้ออก เพราะไม่ผ่านการประเมินผลงานตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนดไว้ในระเบียบหรือข้อบังคับ (๕) ถูกไล่ออกหรือปลดออก เพราะผิดวินัยตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนดไว้ในระเบียบหรือข้อบังคับ การขาดคุณสมบัติตามมาตรา ๓๒ (๒) ให้ถือว่าเป็นการพ้นจากตำแหน่งตามที่กำหนดเวลาในสัญญาจ้าง (มาตรา ๓๓)	

ประเด็น	บทบัญญัติ		หมายเหตุ
	พ.ร.ฎ.จัดตั้ง บจธ. พ.ศ. ๒๕๕๙ และที่แก้ไขเพิ่มเติม	ร่างพ.ร.บ. สนกด. พ.ศ. ...	
	เพื่อประโยชน์ในการบริหารงานของสถาบัน รัฐมนตรีอาจขอให้ข้าราชการ พนักงาน เจ้าหน้าที่ หรือผู้ปฏิบัติงานอื่นในกระทรวง ทบวง กรม องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ องค์การมหาชนอื่น หรือหน่วยงานอื่นของรัฐมาปฏิบัติงานเป็นเจ้าหน้าที่หรือลูกจ้างของสถาบันเป็นการชั่วคราวได้ ทั้งนี้ เมื่อได้รับอนุมัติจากผู้บังคับบัญชาหรือนายจ้างของผู้นั้น และมีข้อตกลง ที่ทำไว้ในการอนุมัติ ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐได้รับอนุมัติให้มาปฏิบัติงานเป็นเจ้าหน้าที่หรือลูกจ้างของสถาบันเป็นการชั่วคราวตามวรรคหนึ่ง ให้ถือว่าเป็นการได้รับอนุญาตให้ออกจากราชการหรือออกจากงานไปปฏิบัติงานใด ๆ และให้นับระยะเวลาระหว่างที่มาปฏิบัติงานในสถาบันสำหรับการคำนวณบำเหน็จบำนาญหรือประโยชน์ตอบแทนอื่นทำนองเดียวกันเสมือนอยู่ปฏิบัติราชการหรือปฏิบัติงานเต็มเวลาดังกล่าว แล้วแต่กรณี เมื่อสิ้นสุดระยะเวลาที่ได้รับอนุมัติให้มาปฏิบัติงานในสถาบัน ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐตามวรรคหนึ่ง มีสิทธิได้รับการบรรจุและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งและรับเงินเดือนในส่วน		

ประเด็น	บทบัญญัติ		หมายเหตุ
	พ.ร.ฎ จัดตั้ง บจธ พ.ศ. ๒๕๕๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม	ร่างพ.ร.บ. สบกด. พ.ศ. ...	
	ราชการหรือหน่วยงานเดิมไม่ต่ำกว่าตำแหน่งและเงินเดือนเดิมตามข้อตกลงที่ทำไว้ในการอนุมัติ (มาตรา ๓๔)		
การบริหารจัดการที่ดินและการกระจายการถือครอง		ให้สถาบันดำเนินการบริหารจัดการที่ดินเพื่อการเกษตรและที่ดินเพื่ออยู่อาศัยแก่เกษตรกร ผู้ยากจน ชุมชน และองค์กรชุมชนตามวัตถุประสงค์ของสถาบัน ทั้งนี้ ในการบริหารจัดการที่ดินให้สถาบันมีอำนาจจัดสรรที่ดินด้วย การดำเนินงานของสถาบันอาจก่อให้เกิดเงินหรือรายได้จากการดำเนินงานตามวัตถุประสงค์ของสถาบัน (มาตรา ๓๔)	ร่างพ.ร.บ.สบกด.ฯ ได้กำหนดให้หน่วยงานมีอำนาจในการบริหารจัดการที่ดินตามพระราชบัญญัติการจัดสรรที่ดิน พ.ศ. ๒๕๔๓ ซึ่งทำให้ สบกด. มีความคล่องตัวยิ่งขึ้นในการดำเนินการบริหารจัดการที่ดินแก่ประชาชน
		ที่ดินที่สถาบันจะนำมาใช้ประโยชน์เพื่อดำเนินการเพื่อบริหารจัดการและกระจายการถือครอง ได้แก่ (๑) ที่ดินที่หน่วยงานของรัฐที่ผู้มีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบการบริหารจัดการที่ดินนั้น ๆ มอบหมาย (๒) ที่ดินที่ได้มาจากการเช่า	ร่างพ.ร.บ.สบกด.ฯ ได้กำหนดประเภทการได้มาของที่ดินที่จะนำมาใช้ประโยชน์เพื่อดำเนินการตามภารกิจของสถาบัน ทั้งในที่ดินเอกชนและที่ดินรัฐ เพื่อให้เกิดที่ดินใน

ประเด็น	บทบัญญัติ		หมายเหตุ
	พ.ร.ฎ.จัดตั้ง บจธ พ.ศ. ๒๕๕๙ และที่แก้ไขเพิ่มเติม	ร่างพ.ร.บ. สบกด. พ.ศ.	
		(๓) ที่ดินที่เจ้าของหรือผู้ครอบครองทำสัญญามอบหมายให้จัดหาประโยชน์แทนเจ้าของหรือผู้ครอบครอง (๔) ที่ดินที่เหมาะสมจะนำมาดำเนินการจัดให้เกษตรกรหรือผู้ยากจนโดยเข้าไถ่ถอนหรืออุดหนุนสินเชื่อหรือที่ดินที่กลับคืนมายังสถาบันเนื่องจากทรัพย์จำนองหลุด (๕) ที่ดินที่สถาบันได้มาโดยการรับโอน ซื้อ จัดหา หรือแลกเปลี่ยน (๖) ที่ดินตามที่คณะรัฐมนตรีมอบหมาย (มาตรา ๓๕)	ประเทศอย่างเต็มศักยภาพและช่วยเหลือประชาชนได้อย่างทั่วถึง
		การจัดให้ใช้ประโยชน์ในที่ดินของสถาบันกระทำได้โดย (๑) ให้เช่า (๒) ให้เช่าซื้อ (๓) ให้ใช้ประโยชน์ ตามเงื่อนไขและระยะเวลาที่คณะกรรมการกำหนด (๔) ให้ใช้ประโยชน์ในรูปแบบของการบริหารร่วมกันระหว่างรัฐกับประชาชน ทั้งนี้ ให้ดำเนินการสอดคล้องกับประเภทของที่ดินด้วย กรณีเป็นที่ดินของหน่วยงานรัฐ ที่ดินราชพัสดุ หรือที่ดินที่	ร่างพ.ร.บ.สบกด.ฯ ได้กำหนดวิธีการใช้ประโยชน์ในที่ดินของสถาบันให้มีความชัดเจนยิ่งขึ้น

ประเด็น	บทบัญญัติ		หมายเหตุ
	พ.ร.ฎ.จัดตั้ง บจธ. พ.ศ. ๒๕๕๙ และที่แก้ไขเพิ่มเติม	ร่างพ.ร.บ. สบกต. พ.ศ.	
		สถาบันไม่มีกรรมสิทธิ์จะจัดการให้ใช้ประโยชน์ได้ตามที่คณะกรรมการกำหนด (มาตรา ๓๖)	
		การกำหนดอัตราค่าเช่าหรือค่าเช่าซื้อ ให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการกำหนด โดยพิจารณาถึงต้นทุนทางการเงินและประโยชน์ทางสังคมประกอบด้วย เพื่อช่วยเหลือเกษตรกรโดยไม่เป็นการแสวงหาผลกำไรและให้เกษตรกรหรือผู้ยากจนสามารถเข้าถึงที่ดินได้ การเช่า เช่าช่วง ให้เช่า ให้เช่าช่วง หรือเช่าซื้อ ตามวรรคหนึ่ง ห้ามมิให้ทำสัญญาเป็นกำหนดเวลาเกินห้าสิบปี การต่อสัญญาอาจทำได้แต่จะต่อสัญญาเกินสี่สิบเก้าปีนับแต่วันครบห้าสิบปีไม่ได้ (มาตรา ๓๗)	ร่างพ.ร.บ.สบกต.ฯ ได้กำหนดให้สถาบันสามารถทำสัญญาเช่า เช่าช่วง ให้เช่า ให้เช่าช่วง หรือเช่าซื้อได้เกินระยะเวลา ๓๐ ปี (ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์) โดยสามารถทำสัญญาไม่เกิน ๕๐ ปี และต่อสัญญาอาจทำได้แต่จะต่อสัญญาเกิน ๔๙ ปีนับแต่วันครบ ๕๐ ปีไม่ได้
		กรณีการใช้ประโยชน์ในที่ดินไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์แห่งพระราชบัญญัตินี้ ให้สถาบันพิจารณาดำเนินการตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด (มาตรา ๓๘)	

ประเด็น	บทบัญญัติ		หมายเหตุ
	พ.ร.ฎ.จัดตั้ง บจร พ.ศ. ๒๕๕๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม	ร่างพ.ร.บ. สบกด. พ.ศ. ...	
		ให้สถาบันดำเนินการหรือประสานความร่วมมือกับภาครัฐหรือภาคเอกชนในการบริหารจัดการที่ดินเพื่อจัดทำระบบสาธารณูปโภค และปรับปรุงคุณภาพที่ดิน รวมถึงเทคโนโลยีทางการเกษตรในการพัฒนาที่ดิน ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่คณะกรรมการประกาศกำหนด (มาตรา ๓๙)	ร่างพ.ร.บ.สบกด.ฯ ได้กำหนดสถาบันดำเนินการหรือประสานความร่วมมือกับภาครัฐหรือภาคเอกชนในการบริหารจัดการที่ดิน เพื่อให้การดำเนินงานของสถาบันมีประสิทธิภาพและถูกต้องยิ่งขึ้น
		บรรดาอสังหาริมทรัพย์ที่สถาบันได้กรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองมาโดยมีผู้อุทิศให้หรือได้มาโดยการซื้อ การเช่า การเช่าซื้อ หรือโดยผลของนิติกรรมสัญญา ให้ที่ดินนั้นตกเป็นกรรมสิทธิ์หรือการครอบครองของสถาบัน โดยสถาบันสามารถนำไปใช้ประโยชน์ตามวัตถุประสงค์ของสถาบันได้ โดยไม่ถือว่าที่ดินดังกล่าวเป็นที่ดินราชพัสดุ ที่ดินหรือสิทธิในการถือครองที่ดินที่ได้จากสถาบันอาจถูกเพิกถอนสิทธิ หรือถูกจำกัดการใช้ประโยชน์ หรือกำหนดเงื่อนไขการเปลี่ยนมือ หรือกำหนดคุณสมบัติของผู้รับโอนได้ ทั้งนี้ ตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด	ร่างพ.ร.บ.สบกด.ฯ ได้กำหนดสถาบันฯ กำหนดหลักเกณฑ์การเพิกถอนสิทธิ หรือการจำกัดการใช้ประโยชน์ หรือกำหนดเงื่อนไขการเปลี่ยนมือ หรือกำหนดคุณสมบัติของผู้รับโอนได้ รวมถึงกรณีหากไม่ได้ใช้ประโยชน์แล้วต้องขายคืนที่ดังกล่าวให้แก่สถาบัน เพื่อป้องกันไม่ให้ที่ดินหลุดเข้าสู่

ประเด็น	บทบัญญัติ		หมายเหตุ
	พ.ร.ฎ.จัดตั้ง บจธ พ.ศ. ๒๕๕๙ และที่แก้ไขเพิ่มเติม	ร่างพ.ร.บ. สบกด. พ.ศ. ...	
		ที่ดินเอกชนที่ได้รับการสนับสนุนจากสถาบัน หากไม่ได้ใช้ประโยชน์แล้วต้องขายคืนสถาบัน ตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการกำหนด (มาตรา ๔๐)	กลไกการตลาด หรืออยู่ภายใต้กลุ่มนายทุน
		ทรัพย์สินของสถาบันไม่อยู่ในความรับผิดแห่งการบังคับคดีและห้ามบุคคลใดยกอายุความขึ้นเป็นข้อต่อสู้กับสถาบันในเรื่องทรัพย์สินที่สถาบันได้มาตามพระราชบัญญัตินี้ (มาตรา ๔๑)	
		ในกิจการของสถาบันที่เกี่ยวข้องกับกิจการที่กฎหมายกำหนดให้มีการจดทะเบียนในอสังหาริมทรัพย์หรือทรัพยสิทธิอันเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์ ให้สถาบันและคู่สัญญาได้รับยกเว้นไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียมและอากรนั้น (มาตรา ๔๒)	ร่างพ.ร.บ.สบกด.ฯ ได้กำหนดให้สถาบันและคู่สัญญาได้รับยกเว้นไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียมและอากรในการการจดทะเบียนในอสังหาริมทรัพย์หรือทรัพยสิทธิอันเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์ เพื่อเป็นการลดภาระค่าใช้จ่ายของผู้ที่เข้ารับการสนับสนุนหรือขอรับความช่วยเหลือจากสถาบัน

ประเด็น	บทบัญญัติ		หมายเหตุ
	พ.ร.ฎ.จัดตั้ง บจธ พ.ศ. ๒๕๕๙ และที่แก้ไขเพิ่มเติม	ร่างพ.ร.บ. สบกด. พ.ศ. ...	
	-	ในกิจการของสถาบันให้ได้รับการยกเว้นภาษีทุกประเภท ทั้งนี้ โดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลัง (มาตรา ๔๓)	ร่างพ.ร.บ.สบกด.ฯ ได้กำหนดสถาบันให้ได้รับการยกเว้นภาษีทุกประเภท เนื่องจากการดำเนินตามภารกิจของหน่วยงานเป็นการดำเนินงานที่ไม่แสวงหาผลกำไร
	-	ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานของสถาบัน และค่าใช้จ่ายตามภาระผูกพันของสถาบันให้จ่ายจากเงินสถาบันตามระเบียบ และข้อบังคับ ที่คณะกรรมการกำหนด (มาตรา ๔๔)	-
การป้องกันและแก้ไขปัญหาการสูญเสียสิทธิในที่ดิน	-	การป้องกันและแก้ไขปัญหาการสูญเสียสิทธิในที่ดินมีวัตถุประสงค์เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหามิให้เกษตรกรหรือผู้ยากจนสูญเสียสิทธิในที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัย และในกรณีที่เกิดการสูญเสียสิทธิแล้วให้สามารถกลับมามีสิทธิในที่ดินดังกล่าวได้ โดยให้สถาบันดำเนินการ ดังต่อไปนี้ (๑) ไถ่ถอนที่ดินจากการจำนองหรือขายฝาก จากผู้รับจำนองหรือผู้รับซื้อฝากซึ่งยังอยู่ในอายุสัญญา (๒) ให้สินเชื่อเพื่อการคงสิทธิในที่ดิน	ร่างพ.ร.บ.สบกด.ฯ ได้กำหนดกรอบวิธีการดำเนินการตามภารกิจ ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการสูญเสียสิทธิในที่ดินของสถาบันให้มีความชัดเจนยิ่งขึ้น

ประเด็น	บทบัญญัติ		หมายเหตุ
	พ.ร.ฎ จัดตั้ง บจธ พ.ศ. ๒๕๕๙ และที่แก้ไขเพิ่มเติม	ร่างพ.ร.บ สมกต. พ.ศ.	
		(๓) ขื่อที่ดินที่เคยเป็นกรรมสิทธิ์ของเกษตรกรหรือผู้ยากจนแต่ได้สูญเสียสิทธิเพราะการจำนองหรือขายฝากหรือถูกบังคับคดีขายทอดตลาดไปแล้วไม่เกิน ๓๐ ปี (๔) ขื่อที่ดินที่อยู่ในระหว่างการบังคับคดีหรือจะถูกบังคับคดี การให้ความช่วยเหลือตาม (๑) (๓) และ (๔) เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาการสูญเสียสิทธิในที่ดิน ให้สามารถดำเนินการได้โดยการให้เช่าหรือให้เช่าซื้อกับผู้ที่เข้าไปช่วยเหลือ ตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการกำหนด กรณีที่เกษตรกรหรือผู้ยากจนยังไม่มีความพร้อมที่จะเช่าหรือเช่าซื้อ สถาบันจะจัดให้เกษตรกรหรือผู้ยากจนใช้ประโยชน์ในที่ดินเป็นการชั่วคราวได้ ทั้งนี้ ตามระยะเวลาและเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด (มาตรา ๔๕)	
การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ		ให้สถาบันดำเนินการส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาอาชีพแก่เกษตรกร ผู้ยากจน ชุมชน หรือองค์กรชุมชนในที่ดิน โดยยึดหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืนตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และเกษตรทฤษฎีใหม่ โดยให้คำนึงถึง	ร่างพ.ร.บ.สมกต.ฯ ได้กำหนดกรอบวิธีการดำเนินการตามภารกิจ ในการส่งเสริม

ประเด็น	บทบัญญัติ		หมายเหตุ
	พ.ร.ฎ.จัดตั้ง บจธ พ.ศ. ๒๕๕๙ และที่แก้ไขเพิ่มเติม	ร่างพ.ร.บ. สนกส. พ.ศ.	
		ศักยภาพและความเหมาะสมของที่ดิน และศักยภาพของเกษตรกร ผู้ยากจน ชุมชน หรือองค์กรชุมชนในที่ดินประกอบการดำเนินการ ดังต่อไปนี้ (๑) ส่งเสริมและพัฒนาให้มีการจัดระบบการบริหารจัดการที่ดินของตนเอง (๒) สนับสนุนการเสริมสร้างกระบวนการพึ่งพาตนเองในด้านการเรียนรู้การสร้างและพัฒนาความคิดริเริ่มเพื่อการแก้ไขปัญหา และเสริมสร้างศักยภาพ และส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียง (๓) เป็นแหล่งเงินทุนเพื่อพัฒนาอาชีพ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการเกษตร ที่ก้าวหน้า เพื่อสร้างงาน สร้างรายได้ (๔) ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาอาชีพเกษตรกรรมอื่นใด ตามวัตถุประสงค์ของพระราชบัญญัตินี้ การสนับสนุนอาชีพแก่เกษตรกร ผู้ยากจน ชุมชน หรือองค์กรชุมชนตามมาตรานี้ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการประกาศกำหนด (มาตรา ๔๖)	สนับสนุน และพัฒนาอาชีพของสถาบันให้มีความชัดเจนยิ่งขึ้น

ประเด็น	บทบัญญัติ		หมายเหตุ
	พ.ร.ฎ.จัดตั้ง บจธ. พ.ศ. ๒๕๕๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม	ร่างพ.ร.บ. สนกด. พ.ศ.	
งานวิชาการ งานวิจัย		ให้สถาบันส่งเสริมการศึกษา ค้นคว้างานวิชาการ งานวิจัยและนวัตกรรม สร้างเสริมองค์ความรู้ พัฒนากลไกการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ ตลอดจนสนับสนุนการนำผลงานวิจัยและนวัตกรรมไปใช้ในการบริหารจัดการที่ดินทั้งเชิงเศรษฐกิจและสังคม เพื่อให้เกิดพัฒนาประเทศ ให้มีการกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน การสนับสนุนเงินทุนเพื่อการดำเนินการตามวรรคหนึ่งให้เป็นตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการประกาศกำหนด (มาตรา ๔๗)	ร่างพ.ร.บ.สนกด.ฯ ได้กำหนดกรอบวิธีการดำเนินการตามภารกิจ ในการส่งเสริมการศึกษา ค้นคว้างานวิชาการ งานวิจัยและนวัตกรรมเพื่อสนับสนุนอาชีพหลักของประเทศ ให้เกิดการพัฒนาเศรษฐกิจระดับประเทศ และเกิดการกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน
		ในกรณีที่จำเป็นต้องได้ข้อมูลหรือมีการศึกษาเรื่องใด คณะกรรมการจะขอให้สถาบันจ้างบุคคลหรือสถาบันซึ่งมีความรู้ความเชี่ยวชาญดำเนินการในเรื่องนั้นได้ตามที่จำเป็น หรือจะแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวแทนก็ได้ โดยต้องคำนึงถึง ความคุ้มค่าและประสิทธิภาพที่จะเกิดขึ้น ทั้งนี้ ก่อนการจ้างหรือแต่งตั้ง คณะกรรมการต้องกำหนด เป้าหมาย ผลสัมฤทธิ์ และระยะเวลาของการปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวไว้ให้ชัดเจน	

ประเด็น	บทบัญญัติ		หมายเหตุ
	พ.ร.ฎ.จัดตั้ง บจธ. พ.ศ. ๒๕๕๙ และที่แก้ไขเพิ่มเติม	ร่างพ.ร.บ. สบกต. พ.ศ. ...	
		(มาตรา ๔๘)	
การบัญชี การตรวจสอบ และการประเมินผลงาน และการรายงาน	การบัญชีของสถาบัน ให้จัดทำตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการกำหนดซึ่งต้องเป็นไปตามมาตรฐานการบัญชี และต้องจัดให้มีการตรวจสอบภายในเกี่ยวกับการเงิน การบัญชีและการพัสดุของสถาบัน ตลอดจนรายงานผลการตรวจสอบให้คณะกรรมการทราบอย่างน้อยปีละครั้ง ในการตรวจสอบภายใน ให้มีผู้ปฏิบัติงานของสถาบันทำหน้าที่เป็นผู้ตรวจสอบภายในโดยเฉพาะ และให้รับผิดชอบขึ้นตรงต่อคณะกรรมการตรวจสอบและคณะกรรมการตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด ในการแต่งตั้ง โยกย้าย เลื่อนเงินเดือน เลื่อนตำแหน่ง และลงโทษทางวินัยของผู้ตรวจสอบภายใน ให้ผู้อำนวยการและคณะกรรมการตรวจสอบพิจารณาร่วมกันแล้วเสนอให้คณะกรรมการให้ความเห็นชอบก่อนจึงดำเนินการได้ (มาตรา ๓๕)	การบัญชีของสถาบัน ให้จัดทำตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการกำหนดซึ่งต้องเป็นไปตามมาตรฐานการบัญชี และต้องจัดให้มีการตรวจสอบภายในเกี่ยวกับการเงิน การบัญชีและการพัสดุของสถาบัน ตลอดจนรายงานผลการตรวจสอบให้คณะกรรมการทราบอย่างน้อยปีละครั้ง ในการตรวจสอบภายใน ให้มีพนักงานของสถาบันทำหน้าที่เป็นผู้ตรวจสอบภายในโดยเฉพาะ และให้รับผิดชอบขึ้นตรงต่อคณะกรรมการตรวจสอบและคณะกรรมการตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด ในการแต่งตั้ง โยกย้าย เลื่อนเงินเดือน เลื่อนตำแหน่ง และลงโทษทางวินัยของผู้ตรวจสอบภายใน ให้เลขาธิการและคณะกรรมการตรวจสอบพิจารณาร่วมกันแล้วเสนอให้คณะกรรมการให้ความเห็นชอบก่อนจึงดำเนินการได้ (มาตรา ๔๙)	-
	ให้สถาบันจัดทำงบดุล งบการเงิน และบัญชีทำการส่งผู้สอบบัญชีภายในเก้าสิบวัน นับแต่วันสิ้นปีบัญชีทุกปี	ให้สถาบันจัดทำงบดุล งบการเงิน และบัญชีทำการส่งผู้สอบบัญชีภายในเก้าสิบวัน นับแต่วันสิ้นปีบัญชีทุกปี	-

ประเด็น	บทบัญญัติ		หมายเหตุ
	พ.ร.ฎ. จัดตั้ง บจธ. พ.ศ. ๒๕๕๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม	ร่างพ.ร.บ. สนกต. พ.ศ. ...	
	ในทุกรอบปี ให้สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินหรือบุคคลภายนอกตามที่คณะกรรมการแต่งตั้ง โดยความเห็นชอบของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินเป็นผู้สอบบัญชีและประเมินผลการใช้จ่ายเงินและ ทรัพย์สินของสถาบัน โดยให้แสดงความคิดเห็นเป็นข้อวิเคราะห์ว่าการใช้จ่ายดังกล่าวเป็นไปตามวัตถุประสงค์ ประหยัด และได้ผลตามเป้าหมายเพียงใด แล้วทำบันทึกรายงานผลการสอบบัญชีเสนอต่อ คณะกรรมการ เพื่อการนี้ ให้ผู้สอบบัญชีมีอำนาจตรวจสอบสรรพสมุดบัญชีและเอกสารหลักฐานต่าง ๆ ของสถาบัน สอบถามผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ ผู้ช่วยผู้อำนวยการ ผู้ตรวจสอบภายใน เจ้าหน้าที่และลูกจ้าง หรือบุคคลอื่น และเรียกให้ส่งสรรพสมุดบัญชีและเอกสารหลักฐานต่าง ๆ ของสถาบันเป็นการ เพิ่มเติมได้ตามความจำเป็น (มาตรา ๓๖)	ให้สถาบันการตราจเงินแผ่นดินหรือบุคคลภายนอกตามที่คณะกรรมการแต่งตั้ง โดยความเห็นชอบของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินเป็นผู้สอบบัญชีและประเมินผลการใช้จ่ายเงินและทรัพย์สินของสถาบัน โดยให้แสดงความคิดเห็นเป็นข้อวิเคราะห์ว่าการใช้จ่ายดังกล่าวเป็นไปตามวัตถุประสงค์ ประหยัด และได้ผลตามเป้าหมายเพียงใด แล้วทำบันทึกรายงานผลการสอบบัญชีเสนอต่อคณะกรรมการของสถาบันทุกรอบปี แล้วทำรายงานผลการสอบบัญชีเสนอต่อคณะกรรมการภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันสิ้นปีงบประมาณแผ่นดินทุกปี เพื่อการนี้ ให้ผู้สอบบัญชีมีอำนาจตรวจสอบสรรพสมุดบัญชีและเอกสารหลักฐานต่าง ๆ ของสถาบัน สอบถามเลขาธิการ รองเลขาธิการ ผู้ตรวจสอบภายใน พนักงาน และลูกจ้าง หรือบุคคลอื่น และเรียกให้ส่งสรรพสมุดบัญชีและเอกสารหลักฐานต่าง ๆ ของสถาบันเป็นการเพิ่มเติมได้ตามความจำเป็น (มาตรา ๕๐)	

ประเด็น	บทบัญญัติ		หมายเหตุ
	พ.ร.ฎ.จัดตั้ง บจธ. พ.ศ. ๒๕๕๙ และที่แก้ไขเพิ่มเติม	ร่างพ.ร.บ. สงกต. พ.ศ.	
	ให้สถาบันทำรายงานประจำปีเสนอรัฐมนตรีทุกสิ้นปีงบประมาณ รายงานนี้ ให้กล่าวถึงผลงานของสถาบันในปีที่ล่วงมาแล้ว บัญชีทำการ พร้อมทั้งรายงานของผู้สอบบัญชี รวมทั้งคำชี้แจงเกี่ยวกับนโยบายของคณะกรรมการ โครงการ และแผนงานที่จะจัดทำในภายหน้า (มาตรา ๓๗)	ให้สถาบันทำรายงานประจำปีเสนอรัฐมนตรีทุกสิ้นปีงบประมาณ รายงานนี้ ให้กล่าวถึงผลงานของสถาบันในปีที่ล่วงมาแล้ว บัญชีทำการ พร้อมทั้งรายงานของผู้สอบบัญชี รวมทั้งคำชี้แจงเกี่ยวกับนโยบายของคณะกรรมการ โครงการ และแผนงานที่จะจัดทำในภายหน้า (มาตรา ๕๑)	-
	-	ให้คณะกรรมการเสนองบแสดงฐานะการเงิน โดยมีคำรับรองการตรวจสอบของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน และทำรายงานแสดงผลการปฏิบัติงานและข้อเสนอแนะของคณะกรรมการตามมาตรา ๖ เสนอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อเสนอรัฐสภาเพื่อทราบตามลำดับ และจัดให้มีการประกาศในราชกิจจานุเบกษา (มาตรา ๕๒)	-
	เพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมประสิทธิภาพการดำเนินงานของสถาบัน และเพื่อให้สถาบันมีความเป็นอิสระในการดำเนินกิจการตามความเหมาะสมภายใต้การกำกับดูแลโดยมีเป้าหมายที่แน่ชัด ให้สถาบันอยู่ภายใต้	เพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมประสิทธิภาพการดำเนินงานของสถาบัน และเพื่อให้สถาบันมีความเป็นอิสระในการดำเนินกิจการตามความเหมาะสมภายใต้การกำกับดูแลโดยมีเป้าหมายที่แน่ชัดให้สถาบันอยู่ภายใต้ระบบการ	-

ประเด็น	บทบัญญัติ		หมายเหตุ
	พ.ร.ฎ.จัดตั้ง บจธ. พ.ศ. ๒๕๕๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม	ร่างพ.ร.บ. สบกส. พ.ศ. ...	
	ระบบการประเมินผลขององค์การมหาชนตามที่คณะกรรมการพัฒนาและส่งเสริมองค์การมหาชนกำหนด (มาตรา ๓๔)	ประเมินผลของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาและส่งเสริมระบบราชการ (มาตรา ๕๓)	
การยุบเลิก	ให้สถาบันเป็นอันยุบเลิกเมื่อมีกรณีใดกรณีหนึ่งดังต่อไปนี้ (๓) มีการจัดตั้งธนาคารที่ดินหรือองค์กรอื่นที่มีวัตถุประสงค์ในลักษณะทำนองเดียวกับธนาคารที่ดิน (๒) เมื่อพ้นวันที่ ๗ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๕ ให้รัฐมนตรีประกาศการยุบเลิกสถาบันในราชกิจจานุเบกษา ให้สภาพนิติบุคคลของสถาบันดำรงอยู่ตราบเท่าที่จำเป็นเพื่อประโยชน์ในการดำเนินกิจการตามมาตรา ๔๑ (มาตรา ๔๐)	-	-
	เมื่อยุบเลิกสถาบันแล้ว ให้มีเจ้าหน้าที่ทำการตรวจสอบทรัพย์สินและชำระบัญชี รวมทั้งการโอนหรือการจำหน่ายทรัพย์สินที่ยังคงเหลืออยู่ และการจัดการเกี่ยวกับบุคลากร ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะรัฐมนตรีกำหนด	-	-

ประเด็น	ประมวลกฎหมาย		หมายเหตุ
	พ.ร.ฎ.จัดตั้ง บจธ พ.ศ. ๒๕๕๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม	ร่างพ.ร.บ. สนกต. พ.ศ.	
	(มาตรา ๔๑)		
การโอน อำนาจ หน้าที่	เมื่อพระราชกฤษฎีกานี้ใช้บังคับ ให้รัฐมนตรีเสนอคณะรัฐมนตรีดำเนินการตาม มาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติองค์การมหาชน พ.ศ. ๒๕๔๒ เพื่ออนุมัติให้มีการโอนบรรดาอำนาจ หน้าที่ กิจการ ทรัพย์สิน สิทธิ หนี้ และงบประมาณของสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) เฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับโครงการนำร่องแก้ไขปัญหาที่ดินทำกินของเกษตรกรรายย่อยไทยเข้มแข็งภายใต้นโยบายกองทุนธนาคารที่ดินที่มีอยู่ในวันที่พระราชกฤษฎีกานี้ใช้บังคับ ไปเป็นของสถาบันตาม พระราชกฤษฎีกานี้ (มาตรา ๔๒)	เมื่อพระราชบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับแล้ว ให้พระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) พ.ศ. ๒๕๕๔ เป็นอันยกเลิก และให้บรรดากิจการ เงินทรัพย์สิน สิทธิ หนี้ รวมทั้งงบประมาณของสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) ที่มีอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ตกเป็นของสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน (มาตรา ๕๔)	
	ภายในระยะเวลาห้าปีนับแต่วันที่พระราชกฤษฎีกานี้ใช้บังคับให้ดำเนินการจัดตั้ง ธนาคารที่ดินหรือองค์กรอื่นซึ่งจะต้องมีวัตถุประสงค์หรืออำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการจัดเก็บรวบรวมข้อมูล ที่ดินของหน่วยงานภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และเอกชนที่ไม่ได้ใช้ประโยชน์ และจัดซื้อที่ดิน เอกชน เพื่อนำมาจัดให้เกษตรกร ผู้ยากจน		

ประเด็น	บทบัญญัติ		หมายเหตุ
	พ.ร.ฎ.จัดตั้ง บจธ พ.ศ. ๒๕๔๙ และที่แก้ไขเพิ่มเติม	ร่างพ.ร.บ. สนกด. พ.ศ.	
	หรือผู้ประสงค์จะใช้ประโยชน์ในที่ดินได้เช่า เช่าซื้อ หรือเข้าทำประโยชน์ และสนับสนุนทางการเงินแก่การปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (มาตรา ๔๓)		
	<u>ในวาระเริ่มแรก</u> ให้คณะกรรมการสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดินประกอบด้วย - ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี เป็นประธานกรรมการ ผู้แทนกระทรวงการคลัง - ผู้แทนกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ - ผู้แทนกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม - ผู้แทนกระทรวงมหาดไทย - ผู้แทนองค์กรชุมชนซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งจำนวนสองคน - ผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งจำนวนสองคน เป็นกรรมการ - ผู้ตรวจราชการสำนักนายกรัฐมนตรีที่ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี มอบหมายเป็นกรรมการและเลขานุการ ปฏิบัติหน้าที่คณะกรรมการตามพระราชกฤษฎีกานี้ไป	<u>ในวาระเริ่มแรก</u> ให้คณะกรรมการสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดินตามพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) พ.ศ. ๒๕๕๙ ปฏิบัติหน้าที่คณะกรรมการบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืนตามพระราชบัญญัตินี้ ไปพลางจนกว่าจะมีการแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืนตามพระราชบัญญัตินี้ **โดยให้ดำเนินการสรรหาคณะกรรมการบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืนให้แล้วเสร็จภายในสองร้อยสี่สิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัติฉบับนี้ใช้บังคับ** (มาตรา ๕๕)	

ประเด็น	บทบัญญัติ		หมายเหตุ
	พ.ร.ฎ.จัดตั้ง บจธ พ.ศ. ๒๕๕๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม	ร่างพ.ร.บ. สบกล. พ.ศ. ...	
	พลางก่อนจนกว่าจะมีการแต่งตั้งคณะกรรมการตามพระราชกฤษฎีกานี้ ซึ่งต้องไม่เกินหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่พระราชกฤษฎีกานี้ใช้บังคับ (มาตรา ๔๔)		
	ในวาระเริ่มแรก ให้ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ของสำนักงานปลัด สำนักนายกรัฐมนตรี ปฏิบัติหน้าที่ผู้อำนวยการเป็นการชั่วคราวไปพลางก่อนจนกว่าจะมีการแต่งตั้งผู้อำนวยการ ตามพระราชกฤษฎีกานี้ ซึ่งต้องไม่เกินหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่พระราชกฤษฎีกานี้ใช้บังคับ (มาตรา ๔๕)	ให้ผู้อำนวยการสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน ตามพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) พ.ศ. ๒๕๕๔ ซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ เป็นเลขาธิการสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืนตามพระราชบัญญัตินี้จนครบวาระการดำรงตำแหน่งตามพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) พ.ศ. ๒๕๕๔ การนับวาระการดำรงตำแหน่งของเลขาธิการตามวรรคหนึ่ง ให้นับรวมวาระการดำรงตำแหน่งตามพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) พ.ศ. ๒๕๕๔ เป็นวาระการดำรงตำแหน่งตามพระราชบัญญัตินี้ด้วย (มาตรา ๕๖)	

ประเด็น	บทบัญญัติ		หมายเหตุ
	พ.ร.ฎ.จัดตั้ง บจธ. พ.ศ. ๒๕๕๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม	ร่างพ.ร.บ. สบกต. พ.ศ. ..	
	เจ้าหน้าที่หรือลูกจ้างของสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) ในส่วนที่ เกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามโครงการนำร่องแก้ไขปัญหาที่ดินทำกินของเกษตรกรรายย่อยไทยเข้มแข็งภายใต้นโยบายกองทุนธนาคารที่ดิน มิสิทธิขอเปลี่ยนไปเป็นเจ้าหน้าที่หรือลูกจ้างของสถาบัน เจ้าหน้าที่หรือลูกจ้างตามวรรคหนึ่งซึ่งสมัครใจเปลี่ยนไปเป็นเจ้าหน้าที่หรือลูกจ้างของสถาบัน ให้ใช้สิทธิแสดงความจำนงเป็นหนังสือต่อผู้บังคับบัญชาตามระเบียบที่คณะกรรมการตามมาตรา ๔๕ กำหนด ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่พระราชกฤษฎีกานี้ใช้บังคับ การเปลี่ยนไปเป็นเจ้าหน้าที่หรือลูกจ้างของสถาบันตามพระราชกฤษฎีกานี้ไม่ถือว่าเป็นการออก จากงานเพราะสังกัดเดิมเลิกจ้าง การจะบรรจุและแต่งตั้งเจ้าหน้าที่หรือลูกจ้างตามวรรคหนึ่งให้ดำรงตำแหน่งใดให้เป็นไปตาม อัตรากำลัง คุณสมบัติ และอัตราเงินเดือนหรือค่าจ้างที่คณะกรรมการตามมาตรา ๔๕ กำหนด ซึ่งจะต้องพิจารณาให้สอดคล้องกับโครงสร้างและอัตรากำลังของสถาบันที่จะมีขึ้นด้วย	ให้โอนเจ้าหน้าที่และลูกจ้างของสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) ตามพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) พ.ศ. ๒๕๕๔ ซึ่งปฏิบัติหน้าที่อยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับไปเป็นพนักงานหรือลูกจ้างของสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืนตามพระราชบัญญัตินี้เป็นการชั่วคราว ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้สถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืนดำเนินการประเมินสมรรถนะเจ้าหน้าที่หรือลูกจ้างตามวรรคหนึ่ง เพื่อบรรจุเป็นพนักงานหรือลูกจ้างของสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืนต่อไป เจ้าหน้าที่หรือลูกจ้างผู้ใดผ่านการประเมินสมรรถนะและบรรจุตามวรรคสอง ให้มีสิทธินับระยะเวลาทำงานที่เคยทำงานอยู่ในสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน	

ประเด็น	บทบัญญัติ		หมายเหตุ
	พ.ร.ฎ.จัดตั้ง บจธ. พ.ศ. ๒๕๔๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม	ร่างพ.ร.บ. สนกอ. พ.ศ.	
	และจะต้องได้รับ เงินเดือน ค่าจ้าง ค่าตอบแทนหรือสวัสดิการ และประโยชน์ตอบแทนอย่างอื่นไม่น้อยกว่าที่เจ้าหน้าที่หรือ ลูกจ้างผู้นั้นเคยได้รับอยู่แล้ว ทั้งนี้ โดยผู้นั้นต้องผ่านการคัดเลือกและประเมินผลตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการตามมาตรา ๔๔ กำหนด ซึ่งหลักเกณฑ์และวิธีการดังกล่าว ต้องไม่ขัดหรือแย้งกับหลักเกณฑ์ที่คณะรัฐมนตรีกำหนดตามมาตรา ๑๐ แห่งพระราชบัญญัติองค์การมหาชน พ.ศ. ๒๕๔๒ การบรรจุและแต่งตั้งเจ้าหน้าที่หรือลูกจ้างที่ผ่านการคัดเลือกและประเมินผลเป็นเจ้าหน้าที่หรือ ลูกจ้างของสถาบัน ให้มีผลในวันที่คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติให้มีการดำเนินการตามมาตรา ๔๒ (มาตรา ๔๖)	(องค์การมหาชน) ต่อเนื่องรวมกับระยะเวลาทำงานในสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน เจ้าหน้าที่หรือลูกจ้างตามวรรคหนึ่งผู้ใดไม่ประสงค์จะทำงานในสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืนต่อไป หรือไม่ผ่านประเมินสมรรถนะตามวรรคสอง ให้ถือว่าเป็นการเลิกจ้างและให้มีสิทธิได้รับค่าตอบแทนการเลิกจ้างตามระเบียบ ข้อบังคับ ข้อกำหนด หรือประกาศของสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน ในส่วนที่เกี่ยวกับการเลิกจ้างและการได้รับค่าตอบแทนการเลิกจ้างดังกล่าว ซึ่งต้องไม่น้อยกว่าที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงาน กฎหมายว่าด้วยการประกันสังคม และกฎหมายว่าด้วยเงินทดแทน โดยให้นับระยะเวลาที่ปฏิบัติงานชั่วคราวตามความในวรรคแรกคำนวณค่าทดแทนด้วย แต่สำหรับกรณีการไม่สมัครใจจะทำงานในสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือ	
	เพื่อประโยชน์ในการนับเวลาการทำงานสำหรับคำนวณสิทธิประโยชน์ตามข้อบังคับ ของคณะกรรมการตามพระราชกฤษฎีกานี้ เจ้าหน้าที่และลูกจ้างของสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) ผู้ใดเปลี่ยนไปเป็นเจ้าหน้าที่หรือลูกจ้างของสถาบันตามพระราชกฤษฎีกานี้		

ประเด็น	บทบัญญัติ		หมายเหตุ
	พ.ร.ฎ.จัดตั้ง บจธ พ.ศ. ๒๕๕๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม	ร่างพ.ร.บ. สมภด. พ.ศ.	
	ประสงค์ จะให้นับเวลาการทำงานในขณะที่ เป็นเจ้าหน้าที่หรือลูกจ้างต่อเนื่องกับเวลาการทำงานของเจ้าหน้าที่หรือ ลูกจ้างสถาบันตามพระราชกฤษฎีกานี้ ให้มีสิทธิกระทำได้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการตามพระราชกฤษฎีกานี้กำหนด (มาตรา ๔๗)	ครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืนต้องแสดงความจำนงภายในสามสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ สำหรับผู้ปฏิบัติงานอื่นของสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) ตามพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) พ.ศ. ๒๕๕๔ ให้เป็นผู้ปฏิบัติงานของสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืนตามพระราชบัญญัตินี้ โดยยังคงเป็นไปตามข้อตกลงและเงื่อนไขที่มีอยู่กับสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) ไปพลางก่อน จนกว่าสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืนจะกำหนดรายละเอียดการคัดเลือกผู้ปฏิบัติงานดังกล่าวขึ้นใหม่ตามพระราชบัญญัตินี้ (มาตรา ๕๗)	
	ในระหว่างที่ยังไม่มีระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ หรือข้อกำหนดของสถาบันตาม พระราชกฤษฎีกานี้ ให้นำระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ หรือข้อกำหนดของสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) ที่ใช้บังคับอยู่ใน	บรรดาระเบียบ ข้อบังคับ ข้อกำหนด หรือประกาศที่ออกตามพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) พ.ศ. ๒๕๕๔ ที่ยังมีผลใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ใช้	

ประเด็น	บทบัญญัติ		หมายเหตุ
	พ.ร.ฎ.จัดตั้ง บจธ. พ.ศ. ๒๕๕๘ และที่แก้ไขเพิ่มเติม	ร่างพ.ร.บ. สบกด. พ.ศ. ...	
	วันที่พระราชกฤษฎีกานี้ใช้บังคับ เฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับการปฏิบัติงาน ตามขอบวัตถุประสงค์หรืออำนาจหน้าที่ที่จะเป็นของสถาบันตามพระราชกฤษฎีกานี้ มาใช้บังคับโดยอนุโลม (มาตรา ๔๘)	บังคับได้ต่อไปเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับพระราชบัญญัตินี้ จนกว่าจะมีระเบียบ ข้อบังคับ ข้อกำหนด หรือประกาศที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้ (มาตรา ๕๙)	
		การดำเนินการออกระเบียบ ข้อบังคับ ข้อกำหนด และประกาศตามพระราชบัญญัตินี้ ให้ดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่คณะกรรมการชุดแรกตามพระราชบัญญัตินี้ได้รับการแต่งตั้ง หากไม่สามารถดำเนินการได้ ให้ประธานกรรมการรายงานเหตุผลที่ไม่อาจดำเนินการได้ต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อทราบ (มาตรา ๖๐)	

เอกสารรายละเอียดแนบท้าย ๔

บันทึกหลักการและเหตุผล
ประกอบร่างพระราชบัญญัติ
สถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน
พ.ศ. ....

หลักการ

ให้มีกฎหมายว่าด้วยสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน

เหตุผล

โดยที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ หมวด ๓ สิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย มาตรา ๔๓ ได้บัญญัติให้บุคคลและชุมชนย่อมมีสิทธิจัดการ บำรุงรักษา และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และความหลากหลาย ทางชีวภาพอย่างสมดุลและยั่งยืนตามวิธีการที่กฎหมายบัญญัติ มาตรา ๕๗ รัฐต้องอนุรักษ์ คุ้มครอง บำรุงรักษา ฟื้นฟู บริหารจัดการ และใช้หรือจัดให้มีการใช้ประโยชน์ จากทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และความหลากหลายทางชีวภาพ ให้เกิดประโยชน์อย่างสมดุลและยั่งยืน โดยต้องให้ประชาชนและชุมชนในท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมดำเนินการและได้รับประโยชน์จากการดำเนินการดังกล่าวด้วยตามที่กฎหมายบัญญัติ และหมวด ๖ แนวนโยบายของรัฐ มาตรา ๗๑ รัฐพึงเสริมสร้างความเข้มแข็งของครอบครัวอันเป็นองค์ประกอบพื้นฐานที่สำคัญของสังคม จัดให้ประชาชนมีที่อยู่อาศัยอย่างเหมาะสม มาตรา ๗๒ รัฐพึงดำเนินการเกี่ยวกับที่ดิน ทรัพยากรน้ำ และพลังงาน (๓) จัดให้มีมาตรการกระจายการถือครองที่ดินเพื่อให้ประชาชนสามารถมีที่ทำกินได้อย่างทั่วถึง และเป็นธรรม มาตรา ๗๓ รัฐพึงจัดให้มีมาตรการหรือกลไกที่ช่วยให้เกษตรกรประกอบเกษตรกรรม ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ได้ผลผลิตที่มีปริมาณและคุณภาพสูง มีความปลอดภัย โดยใช้ต้นทุนต่ำ และสามารถแข่งขันในตลาดได้ และที่งช่วยเหลือเกษตรกรผู้ยากไร้ให้มีที่ทำกินโดยการปฏิรูปที่ดิน หรือวิธีอื่นใด และหมวด ๑๖ การปฏิรูปประเทศมาตรา ๒๕๘ ให้ดำเนินการปฏิรูปประเทศอย่างน้อยในด้านการจัดให้มีการกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรม รวมทั้งการตรวจสอบกรรมสิทธิ์ และการถือครองที่ดินทั้งประเทศเพื่อแก้ไขปัญหากรรมสิทธิ์และสิทธิครอบครองที่ดินอย่างเป็นระบบ

ที่ดินเป็นปัจจัยพื้นฐานที่สำคัญและเป็นรากฐานในการผลิตและการสร้างที่อยู่อาศัย ซึ่งปัจจุบันเกษตรกรรายย่อย ผู้ยากจน และแรงงานไร้ที่ดิน กำลังประสบปัญหาเรื่องการขาดแคลนที่ดิน และไม่สามารถเข้าถึงที่ดินสำหรับทำกินและที่ดินสำหรับที่อยู่อาศัย และที่ดินที่ใช้ร่วมกันเพื่อประโยชน์ของชุมชน ตลอดจนยังมีปัญหาเรื่องการกระจุกตัวการถือครองที่ดิน ปัญหาการเก็งกำไรที่ดิน เป็นเหตุให้ที่ดินถูกทิ้งร้างไม่ทำประโยชน์หรือใช้ประโยชน์ได้ไม่เต็มที่ โดยที่ความเหลื่อมล้ำในการถือครองที่ดินถือเป็นปัญหาที่สำคัญของประเทศไทย พระราชบัญญัตินี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นกลไกการกระจายการถือครองที่ดิน สนับสนุนให้เกษตรกรและผู้ยากจนได้มีที่ดินทำกินหรือมีที่ดินที่ใช้เป็นที่อยู่อาศัย จึงเห็นควรให้มีการตรากฎหมายฉบับนี้ เพื่อดำเนินการกระจายการถือครองที่ดินและช่วยให้เกษตรกรรายย่อย ผู้ยากจนและแรงงานไร้ที่ดิน ได้มีที่ดินทำกินและที่ดินสำหรับที่อยู่อาศัยและที่ดินที่ใช้ร่วมกันเพื่อประโยชน์ของชุมชน เพื่อส่งเสริมให้เกษตรกรรายย่อย ผู้ยากจน และแรงงานไร้ที่ดิน และองค์กรของคนจนในรูปแบบต่าง ๆ ได้มีสิทธิร่วมกันในที่ดิน โดยได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐสำหรับป้องกันไม่ให้ที่ดินหลุดมือ หรือหลุดเข้าสู่กลไกตลาด เพื่อปกป้องที่ดินไว้ให้เกษตรกรรายย่อย ผู้ยากจนและแรงงานไร้ที่ดิน ได้ใช้ประโยชน์ต่อไป โดยการบริหารจัดการร่วมกัน ระหว่างรัฐกับประชาชน

ร่าง

พระราชบัญญัติ

สถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน

พ.ศ. ....

.....

.....

.....

.....

.....

โดยที่เป็นการสมควรให้มีกฎหมายว่าด้วยสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน

พระราชบัญญัตินี้มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๖ ประกอบกับมาตรา ๓๒ และมาตรา ๓๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

เหตุผลในการออกและความจำเป็นในการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลตามพระราชบัญญัตินี้ เพื่อลดความเหลื่อมล้ำในการถือครองที่ดิน ป้องกันและแก้ไขปัญหาการสูญเสียสิทธิในที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัยของเกษตรกรและผู้ยากจน และป้องกันการบุกรุกที่ดินของรัฐ รวมทั้งเป็นการพัฒนาที่ดินที่ไม่ได้ใช้ประโยชน์ให้มีการใช้ประโยชน์ในที่ดินได้อย่างเต็มศักยภาพ ซึ่งการตราพระราชบัญญัตินี้สอดคล้องกับเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๖ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยแล้ว

.....

.....

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า "พระราชบัญญัติสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน พ.ศ. ...."

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ในพระราชบัญญัตินี้

"การบริหารจัดการที่ดิน" หมายความว่า การจัดหาที่ดิน การกระจายการถือครองที่ดิน การใช้ที่ดินเพื่อความมั่นคงทางด้านอาหาร การป้องกันและแก้ไขปัญหาการสูญเสียสิทธิในที่ดินและที่อยู่อาศัย การพัฒนาฟื้นฟูที่ดินเพื่อแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำด้านการถือครองที่ดิน การป้องกันการบุกรุกที่ดินของรัฐ รวมทั้งการอื่นใดที่จำเป็นเพื่อให้การใช้ที่ดินมีประสิทธิภาพ เกิดผลสัมฤทธิ์เป็นธรรม และยั่งยืน

"การกระจายการถือครองที่ดิน" หมายความว่า การกระจายการถือครองที่ดินเพื่อให้ประชาชนมีที่ดินทำกินอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม

"ที่ดิน" หมายความว่า

(๑) ที่ดินหรือพื้นที่ที่ใช้ทำเกษตรกรรมหรือที่เกี่ยวเนื่องกับการทำเกษตรกรรม

(๒) ที่ดินหรือพื้นที่ที่ใช้เป็นที่อยู่อาศัยและเกี่ยวเนื่องกับที่อยู่อาศัยทั้งในเมืองและชนบท

(๓) ที่ดินหรือพื้นที่ที่ใช้ประโยชน์ร่วมกับของชุมชน

ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

"เกษตรกรรม" หมายความว่า การทำนา การทำไร่ การทำสวน การเลี้ยงสัตว์ การเลี้ยงสัตว์น้ำ และกิจการอื่นที่เกี่ยวเนื่องกับภาคเกษตรกรรมตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

"เกษตรกร" หมายความว่า ผู้ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก หรือผู้มีอาชีพอื่นซึ่งประสงค์จะประกอบอาชีพเกษตรกรรมแต่ไม่มีที่ดินทำกินหรือมีที่ดินไม่เพียงพอแก่การทำกิน ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด

"ผู้ยากจน" หมายความว่า ผู้ที่มีทรัพย์สินไม่เพียงพอแก่การดำรงชีพหรืออยู่ในสภาวะที่ไม่สามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนเองได้ ตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

"ชุมชน" หมายความว่า กลุ่มคนที่อยู่รวมกัน โดยมีอัตลักษณ์ร่วมกัน และมีการกำหนดขอบเขตการจัดการหาประโยชน์ของชุมชนที่ชัดเจน มีกฎกติการ่วมกันในการทำประโยชน์และระงับข้อขัดแย้ง มีการแบ่งปันประโยชน์ภายใต้กฎกติกาของชุมชนนั้น และมีผู้นำของชุมชน ไม่ว่ามีสภาพเป็นนิติบุคคลหรือไม่มีก็ตาม ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด

"องค์กรชุมชน" หมายความว่า กลุ่มคนที่มีระบบการบริหารจัดการที่สมาชิกของชุมชนจัดตั้งขึ้น เพื่อดำเนินการร่วมกัน โดยจะเป็นนิติบุคคลหรือไม่ก็ได้ และมีวัตถุประสงค์เพื่อประโยชน์ในการประกอบอาชีพ พัฒนาอาชีพ เพิ่มรายได้ พัฒนาที่อยู่อาศัยและสิ่งแวดล้อม หรือพัฒนาคุณภาพชีวิตของสมาชิกในกลุ่ม

"เครือข่ายองค์กรชุมชน" หมายความว่า กลุ่มองค์กรชุมชนที่มีการรวมตัวกันโดยมีวัตถุประสงค์ที่จะกระทำกิจการอย่างหนึ่งอย่างใดเพื่อประโยชน์ของสมาชิกในกลุ่มนั้น

"คณะกรรมการ" หมายความว่า คณะกรรมการบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน

"ประธานกรรมการ" หมายความว่า ประธานกรรมการบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน

"กรรมการ" หมายความว่า กรรมการบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน

"สถาบัน" หมายความว่า สถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน

"เลขาธิการ" หมายความว่า เลขาธิการสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน

"พนักงาน" หมายความว่า พนักงานของสถาบัน

"ลูกจ้าง" หมายความว่า ลูกจ้างของสถาบัน

มาตรา ๔ ให้นายกรัฐมนตรีรักษาการตามพระราชบัญญัติ

มาตรา ๕ การบริหารจัดการที่ดินมีวัตถุประสงค์ดังนี้

(๑) จัดหาที่ดินของรัฐและเอกชนเพื่อการใช้ประโยชน์ตามวัตถุประสงค์ของการตราพระราชบัญญัตินี้

(๒) จัดการกระจายการถือครองที่ดินและที่อยู่อาศัยแก่เกษตรกรหรือผู้ยากจนอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน

(๓) ป้องกันและแก้ไขปัญหาการสูญเสียสิทธิในที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัยของเกษตรกรหรือผู้ยากจน

(๔) ส่งเสริมและสนับสนุนให้ชุมชนบริหารจัดการที่ดินร่วมกัน

(๕) รวบรวมข้อมูล ศึกษาและวิเคราะห์ทางวิชาการต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการบริหารจัดการที่ดินเพื่อเกษตรกรหรือผู้ยากจนอย่างเป็นระบบ

มาตรา ๖ ในการบริหารจัดการที่ดินตามพระราชบัญญัตินี้ ให้คณะกรรมการเสนอแนะต่อหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องให้ขจัดหรือระงับอุปสรรคในการบริหารจัดการที่ดิน หรือปรับปรุงกฎหมาย กฎ หรือคำสั่ง หรือขั้นตอนการปฏิบัติงานใด ๆ ต่อไป เพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ขจัดความเหลื่อมล้ำ อำนวยประโยชน์ และลดภาระที่เกิดขึ้นกับเกษตรกรและผู้ยากจนโดยไม่จำเป็น

ก่อนการเสนอแนะตามวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการหารือร่วมกับหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง โดยคำนึงถึงประสิทธิภาพ ความสามารถ และอุปสรรคของหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องที่จะดำเนินการตามแนวทางที่เสนอแนะประกอบด้วยคณะกรรมการอาจหารือร่วมกับหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องวางหลักเกณฑ์เพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการตามมาตรานี้ต่อไปได้ด้วย

๕

หมวด ๑

การจัดตั้ง และอำนาจหน้าที่ของสถาบัน

มาตรา ๗ ให้จัดตั้งสถาบันขึ้น เรียกว่า "สถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน" เรียกโดยย่อว่า "สบกด." และให้ใช้ชื่อเป็นภาษาอังกฤษว่า "The Institute of Land Management for Fair and Sustainable Distribution" เรียกโดยย่อว่า "ILMD" และให้สถาบันนี้เป็นนิติบุคคล กิจการของสถาบันไม่อยู่ภายใต้บังคับแห่งกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงาน กฎหมายว่าด้วยแรงงานสัมพันธ์ กฎหมายว่าด้วยประกันสังคม และกฎหมายว่าด้วยเงินทดแทน

ให้เลขาธิการ รองเลขาธิการ พนักงานและลูกจ้างของสถาบัน ได้รับประโยชน์ตอบแทนไม่น้อยกว่าที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงาน กฎหมายว่าด้วยแรงงานสัมพันธ์ กฎหมายว่าด้วยประกันสังคม และกฎหมายว่าด้วยเงินทดแทน

สถาบันเป็นหน่วยงานของรัฐที่ไม่เป็นส่วนราชการตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการจัดระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน และไม่เป็นรัฐวิสาหกิจตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณและกฎหมายอื่น

มาตรา ๘ ให้สถาบันมีสิทธิ หน้าที่ และอำนาจกระทำกิจการต่าง ๆ ภายในขอบเขตแห่งวัตถุประสงค์การบริหารจัดการที่ดินตามมาตรา ๕ หน้าที่และอำนาจเช่นที่ว่านี้ ให้รวมถึง

(๑) ถือกรรมสิทธิ์ สิทธิครอบครอง หรือมีทรัพยสิทธิต่าง ๆ ในทรัพย์สินของสถาบัน รวมทั้งทรัพย์สินที่มีผู้อุทิศให้

(๒) จัดหาที่ดินของรัฐตามที่หน่วยงานรัฐที่มีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบมอบหมาย และจัดหาที่ดินเอกชน

(๓) จัดหา สร้าง ซื้อ ว่าจ้าง รับจ้าง หรือดำเนินการใด ๆ เกี่ยวกับทรัพย์สินของสถาบัน รวมทั้งทรัพย์สินที่มีผู้อุทิศให้

(๔) ทำความตกลงและร่วมมือกับหน่วยงานของรัฐทั้งในประเทศและต่างประเทศ ธนาคารที่ดินในต่างประเทศ องค์การระหว่างประเทศ หน่วยงานเอกชนในประเทศ องค์กรชุมชนหรือเครือข่ายองค์กรชุมชน ในกิจการเกี่ยวกับการบริหารจัดการที่ดิน การจัดหาที่ดินของรัฐและเอกชน และเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาการสูญเสียสิทธิในที่ดินและที่อยู่อาศัย

(๕) ว่าจ้างหรือมอบให้บุคคลใดประกอบกิจการส่วนใดส่วนหนึ่งของสถาบัน

(๖) ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาอาชีพแก่เกษตรกร ผู้ยากจน ชุมชน และองค์กรชุมชน

(๗) จัดเก็บค่าธรรมเนียม ค่าบำรุง ค่าตอบแทน หรือค่าบริการในการดำเนินงานตามหลักเกณฑ์และอัตราที่คณะกรรมการกำหนด

(๘) ส่งเสริมการศึกษาค้นคว้างานวิชาการ งานวิจัยและนวัตกรรม สร้างเสริมองค์ความรู้ พัฒนากลไกการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ

(๙) ดำเนินกิจการอื่นใดที่จำเป็นหรือต่อเนื่องเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของสถาบัน

มาตรา ๙ ในการดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจตามมาตรา ๘ ให้สถาบันดำเนินการให้เป็นไปตามนโยบายการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดินของประเทศที่คณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติตามกฎหมายว่าด้วยคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติกำหนด เท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับกฎหมายนี้

ทั้งนี้ ให้หน่วยงานของรัฐสนับสนุนให้มีการกระจายการถือครองที่ดินตามพระราชบัญญัตินี้

หมวด ๒
ทุนและรายได้

มาตรา ๑๐ ทุนของสถาบันประกอบด้วยเงินและทรัพย์สิน ดังต่อไปนี้

(๑) เงินที่รัฐบาลจัดสรรให้เป็นทุนประเดิม

(๒) ภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างที่มีกฎหมายกำหนดให้จัดสรรเป็นของสถาบัน

(๓) เงินอุดหนุนที่รัฐบาลจัดสรรให้รายปีจากงบประมาณแผ่นดิน

(๔) เงินหรือทรัพย์สินจากภาคเอกชน หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือองค์กรอื่น รวมทั้งจากต่างประเทศ หรือองค์การระหว่างประเทศ และเงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้อุทิศให้

(๕) เงินหรือรายได้จากการดำเนินการของสถาบัน ตามเจตนารมณ์ของกฎหมายนี้

(๖) ดอกผลของเงินหรือรายได้จากทรัพย์สินของสถาบัน

(๗) ค่าธรรมเนียม ค่าบำรุง ค่าตอบแทน ค่าบริการ หรือรายได้จากการดำเนินงานตามวัตถุประสงค์ตามพระราชบัญญัติฉบับนี้

(๘) รายได้อื่น

มาตรา ๑๑ รายได้และรายรับของสถาบัน ไม่ต้องส่งกระทรวงการคลังตามกฎหมายว่าด้วยเงินคงคลังและกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ

๗

หมวด ๓

คณะกรรมการบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน

มาตรา ๑๒ ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่ง เรียกว่า "คณะกรรมการบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน" ประกอบด้วย

(๑) ประธานกรรมการ ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ด้านการบริหารจัดการ หรือวิทยาการอื่นที่เกี่ยวข้องและเป็นประโยชน์ต่อกิจการของสถาบัน

(๒) กรรมการโดยตำแหน่ง จำนวนเก้าคน ประกอบด้วย ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ปลัดกระทรวงการคลัง ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ปลัดกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ปลัดกระทรวงมหาดไทย ปลัดกระทรวงคมนาคม เลขาธิการสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ

(๓) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวนสองคน ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์เป็นที่ประจักษ์ในด้านการกระจายการถือครองที่ดิน ด้านการบริหารจัดการที่ดินอย่างยั่งยืน หรือวิทยาการอื่นที่เกี่ยวข้องและเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินการให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของสถาบัน

(๔) กรรมการตัวแทนภาคประชาชน จำนวนเก้าคน ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจากเครือข่ายภาคประชาชนด้านที่อยู่อาศัย ด้านการเกษตร จำนวนด้านละสองคน และด้านต่อไปนี้ จำนวนหนึ่งคน ด้านแรงงาน ด้านสวัสดิการสังคม ด้านกลุ่มชาติพันธุ์ ด้านกฎหมายสิทธิชุมชน และด้านส่งเสริมความเข้มแข็งชุมชน

ให้เลขาธิการเป็นกรรมการและเลขานุการ และให้เลขาธิการแต่งตั้งพนักงานของสถาบันเป็นผู้ช่วยเลขานุการได้ตามความจำเป็น

หลักเกณฑ์และวิธีการสรรหาบุคคลเพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งเป็นประธานกรรมการและกรรมการตาม (๓) และ (๔) รวมทั้งการสรรหาประธานกรรมการและกรรมการดังกล่าวเพื่อดำรงตำแหน่งแทนผู้ที่พ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ ให้เป็นไปตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนด โดยการเสนอแนะของคณะกรรมการ

มาตรา ๑๓ การแต่งตั้งคณะกรรมการสรรหาตามมาตรา ๑๒ วรรคท้าย อย่างน้อยต้องประกอบด้วย ผู้แทนภาคประชาชนกึ่งหนึ่งที่มาจากเครือข่ายภาคประชาชนด้านที่อยู่อาศัย ด้านการเกษตร ด้านแรงงาน ด้านสวัสดิการสังคม ด้านกลุ่มชาติพันธุ์ ด้านกฎหมายสิทธิชุมชน และด้านส่งเสริมความเข้มแข็งชุมชน

มาตรา ๑๔ ประธานกรรมการ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ และกรรมการตัวแทนภาคประชาชน ตามมาตรา ๑๒ (๑) (๓) และ (๔) มีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสี่ปี เมื่อพ้นจากตำแหน่งแล้วอาจได้รับแต่งตั้งใหม่ได้แต่ไม่เกินสองวาระติดต่อกัน

เมื่อครบกำหนดตามวาระดังกล่าวในวรรคหนึ่ง หากยังมิได้มีการแต่งตั้งประธานกรรมการ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ หรือกรรมการตัวแทนภาคประชาชนขึ้นใหม่ ให้ประธานกรรมการ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ หรือกรรมการตัวแทนภาคประชาชนซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระนั้น อยู่ในตำแหน่งเพื่อดำเนินงานต่อไปจนกว่าประธานกรรมการ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ หรือกรรมการตัวแทนภาคประชาชนซึ่งได้รับแต่งตั้งใหม่เข้ารับหน้าที่

มาตรา ๑๕ ประธานกรรมการ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ และกรรมการตัวแทนภาคประชาชนตามมาตรา ๑๒ (๑) (๓) และ (๔) ต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

(๑) มีสัญชาติไทย

(๒) มีอายุไม่ต่ำกว่าสี่สิบห้าบริบูรณ์ และไม่เกินเจ็ดสิบปีบริบูรณ์

(๓) ไม่เป็นพนักงานหรือลูกจ้าง หรือที่ปรึกษา หรือผู้เชี่ยวชาญซึ่งมีสัญญาจ้างกับสถาบัน

(๔) ไม่เป็นหรือเคยเป็นบุคคลล้มละลาย หรือไม่เคยเป็นบุคคลล้มละลายทุจริต

(๕) ไม่เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

(๖) ไม่เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ

(๗) ไม่เคยถูกไล่ออก ปลดออก หรือให้ออกจากงานเพราะทุจริตต่อหน้าที่ หรือประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง หรือถือว่ากระทำการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ

(๘) ไม่เป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น กรรมการหรือผู้ดำรงตำแหน่งซึ่งรับผิดชอบการบริหารพรรคการเมือง ที่ปรึกษาพรรคการเมืองหรือเจ้าหน้าที่พรรคการเมือง

(๙) ไม่เป็นผู้มีส่วนได้เสียในกิจการที่กระทำกับสถาบัน หรือในกิจการที่เป็นการแข่งขันกับกิจการของสถาบันหรือขัดหรือแย้งกับวัตถุประสงค์ของสถาบัน ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม

มาตรา ๑๖ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระตามมาตรา ๑๔ ประธานกรรมการ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ และกรรมการตัวแทนภาคประชาชน ตามมาตรา ๑๒ (๑) (๓) และ (๔) พ้นจากตำแหน่ง เมื่อ

(๑) ตาย

(๒) ลาออก

(๓) คณะรัฐมนตรีให้ออก เพราะบกพร่องต่อหน้าที่ มีความประพฤติเสื่อมเสีย หรือหย่อนความสามารถ

(๔) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้าม

มาตรา ๑๗ ในกรณีที่ประธานกรรมการ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ หรือกรรมการตัวแทนภาคประชาชน ตามมาตรา ๑๒ (๑) (๓) และ (๔) พ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ ให้ทำการสรรหาและเสนอคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งผู้ดำรงตำแหน่งแทน เว้นแต่วาระเหลืออยู่ไม่ถึงเก้าสิบวันจะไม่แต่งตั้ง

ประธานกรรมการ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ หรือกรรมการตัวแทนภาคประชาชนแทนก็ได้ และให้ผู้ได้รับแต่งตั้งแทนตำแหน่งที่ว่างนั้นอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ ของประธานกรรมการ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ หรือกรรมการตัวแทนภาคประชาชนซึ่งได้แต่งตั้งไว้แล้ว

ในกรณีที่ประธานกรรมการ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ หรือกรรมการตัวแทนภาคประชาชนพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ ให้คณะกรรมการประกอบด้วยกรรมการทั้งหมดเท่าที่มีอยู่จนกว่าจะมีการแต่งตั้งประธานกรรมการ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ หรือกรรมการตัวแทนภาคประชาชนตามวรรคหนึ่ง และในกรณีที่ประธานกรรมการพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระให้กรรมการที่เหลือเลือกกรรมการคนหนึ่งทำหน้าที่ประธานกรรมการเป็นการชั่วคราว

มาตรา ๑๘ การประชุมคณะกรรมการต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่าหึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุม ถ้าประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้กรรมการที่มาประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก เว้นแต่การแต่งตั้งและถอดถอนเลขาธิการ ต้องประกอบด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนกรรมการที่มีอยู่ในองค์ประชุมโดยไม่นับรวมตำแหน่งเลขาธิการ กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

มาตรา ๑๙ ให้คณะกรรมการมีหน้าที่และอำนาจโดยทั่วไปในการวางนโยบายและควบคุมดูแลทั่วไปซึ่งกิจการของสถาบัน หน้าที่และอำนาจเช่นว่านี้ให้รวมถึง

(๑) กำหนดนโยบายและออกระเบียบ ข้อบังคับ และประกาศ ในการบริหารและดำเนินกิจการของสถาบัน

(๒) พิจารณาให้ความเห็นชอบแผนดำเนินงานและงบประมาณประจำปีของสถาบัน

(๓) พิจารณาแผนและประเมินผลการดำเนินงานของเลขาธิการ

(๔) ออก ระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ หรือข้อกำหนดเกี่ยวกับสถาบัน ในเรื่องดังต่อไปนี้

(ก) การจัดแบ่งส่วนงานของสถาบัน และขอบเขตหน้าที่ของส่วนงานดังกล่าว

(ข) การกำหนดตำแหน่ง คุณสมบัติเฉพาะตำแหน่ง ประเภท อัตราเงินเดือน ค่าจ้าง และเงินอื่นของพนักงานและลูกจ้างของสถาบัน

(ค) การคัดเลือก การบรรจุ การแต่งตั้ง การถอดถอน วินัยและการลงโทษทางวินัย การออกจากตำแหน่ง การร้องทุกข์และการอุทธรณ์การลงโทษของพนักงานและลูกจ้าง รวมทั้งวิธีการและเงื่อนไขในการจ้างลูกจ้างของสถาบัน

(ง) การบริหารและจัดการการเงิน การพัสดุ และทรัพย์สินของสถาบัน รวมทั้งการบัญชีและการจำหน่ายทรัพย์สินจากบัญชีเป็นสูญ

(จ) การกำหนดค่าธรรมเนียม ค่าบำรุง ค่าตอบแทนและค่าบริการในการดำเนินการของสถาบัน

(ฉ) การจัดสวัสดิการและสิทธิประโยชน์อื่นแก่พนักงานและลูกจ้างของสถาบัน

(ข) การแต่งตั้งและกำหนดอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการตรวจสอบ

(จ) การกำหนดขอบเขตเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการตรวจสอบและผู้ตรวจสอบภายใน

(ฉ) การกำหนดเครื่องแบบของเลขาธิการ พนักงานและลูกจ้างของสถาบัน และเครื่องหมายของสถาบัน

(ญ) การสรรหา การแต่งตั้ง และการถอดถอนเลขาธิการ

(๕) ให้ความเห็นชอบรายงานผลการดำเนินงานประจำปี และรายงานผลการประเมินผลการปฏิบัติงาน รวมทั้งคำชี้แจงเกี่ยวกับนโยบายของคณะกรรมการ โครงการ และแผนงานที่จะจัดทำในภายหน้าเสนอต่อรัฐมนตรี

(๖) ออกข้อบังคับว่าด้วยการตรวจสอบและสอบบัญชีภายใน

(๗) ออกข้อบังคับเกี่ยวกับการจัดหาและพัฒนาที่ดิน ตลอดจนการกู้ยืมเงินและการให้สินเชื่อ ทั้งนี้ ให้ดำเนินการโดยมีการรับฟังความคิดเห็น หรือการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน

(๘) กระทำการอื่นใดที่พระราชบัญญัติกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ และการอื่นใดที่จำเป็นหรือต่อเนื่องเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของพระราชบัญญัตินี้

ระเบียบเกี่ยวกับการจำหน่ายทรัพย์สินเป็นสูญตาม (๕) (จ) ต้องเป็นไปตามกฎหมายและหลักเกณฑ์ที่คณะรัฐมนตรีกำหนด

มาตรา ๒๐ คณะกรรมการมีอำนาจแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งมีความเชี่ยวชาญในด้านที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงานของสถาบัน เป็นที่ปรึกษาคณะกรรมการ และมีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบ ตามมาตรา ๑๙ (๔) (ช) และคณะอนุกรรมการ เพื่อพิจารณาหรือปฏิบัติการอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่คณะกรรมการมอบหมายได้

ที่ปรึกษาคณะกรรมการ คณะกรรมการตรวจสอบ และคณะอนุกรรมการ จะต้องไม่เป็นผู้มีส่วนได้เสียในกิจการที่กระทำกับสถาบัน หรือในกิจการที่เป็นการแข่งขันกับกิจการของสถาบัน หรือขัดหรือแย้งกับวัตถุประสงค์ของสถาบัน ทั้งนี้ ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม

มาตรา ๒๑ ให้ประธานกรรมการ กรรมการ ที่ปรึกษาคณะกรรมการ ประธานกรรมการตรวจสอบ กรรมการตรวจสอบ ประธานอนุกรรมการ อนุกรรมการ และที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ ได้รับเบี้ยประชุมและประโยชน์ตอบแทนอื่นตามหลักเกณฑ์ที่คณะรัฐมนตรีกำหนด

หมวด ๔

สถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน

มาตรา ๒๒ ให้สถาบันมีเลขาธิการหนึ่งคน ซึ่งคณะกรรมการแต่งตั้งรับผิดชอบในการบริหารสถาบันต่อคณะกรรมการ และให้มีรองเลขาธิการซึ่งแต่งตั้งจากพนักงานของสถาบันคนหนึ่งหรือหลายคนตามที่คณะกรรมการกำหนด

คณะกรรมการเป็นผู้มีอำนาจสรรหา แต่งตั้ง และถอดถอนเลขาธิการ การแต่งตั้งเลขาธิการและการดำรงตำแหน่งให้เป็นไปตามสัญญาจ้าง

เลขาธิการได้รับเงินเดือนและสิทธิประโยชน์ตามที่คณะกรรมการกำหนด

ในการแต่งตั้งเลขาธิการให้ดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่มีเหตุต้องแต่งตั้งเลขาธิการ และหากมีเหตุจำเป็นให้คณะกรรมการขยายระยะเวลาได้อีกไม่เกินหกสิบวัน หากดำเนินการไม่แล้วเสร็จภายในระยะเวลาดังกล่าว ให้คณะกรรมการรายงานผลให้รัฐมนตรีเพื่อรายงานคณะรัฐมนตรี เพื่อพิจารณา

มาตรา ๒๓ เลขาธิการต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

(๑) มีสัญชาติไทย

(๒) มีอายุไม่ต่ำกว่าสี่สิบห้าปีบริบูรณ์ และไม่เกินหกสิบห้าปีบริบูรณ์

(๓) สามารถทำงานให้แก่สถาบันได้เต็มเวลา

(๔) เป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์เหมาะสมกับกิจการของสถาบันตามที่กำหนดไว้ในวัตถุประสงค์และอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้

(๕) ไม่เป็นบุคคลล้มละลายหรือไม่เคยเป็นบุคคลล้มละลายทุจริต คนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ

(๖) ไม่เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำความผิดโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

(๗) ไม่เป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น กรรมการหรือผู้ดำรงตำแหน่งซึ่งรับผิดชอบการบริหารพรรคการเมือง ที่ปรึกษาพรรคการเมือง หรือเจ้าหน้าที่พรรคการเมือง

(๘) ไม่เคยถูกไล่ออก ปลดออก หรือให้ออกจากราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจเพราะทุจริตต่อหน้าที่หรือถือว่ากระทำการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ

(๙) ไม่เป็นผู้บริหารของรัฐวิสาหกิจ หน่วยงานของรัฐ หรือองค์การมหาชน

(๑๐) ไม่เป็นข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำ พนักงานหรือลูกจ้างของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือหน่วยงานของรัฐ หรือผู้ปฏิบัติงานขององค์การมหาชน

(๑๑) ไม่เป็นผู้มีส่วนได้เสียในกิจการที่กระทำกับสถาบัน หรือในกิจการที่เป็นการแข่งขันกับกิจการของสถาบัน ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม

(๑๒) ไม่เป็นกรรมการ ผู้จัดการ หรือผู้มีอำนาจในการจัดการขององค์กรชุมชน

มาตรา ๒๔ ให้เลขาธิการมีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสี่ปี และอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้ แต่จะดำรงตำแหน่งเกินสองวาระติดต่อกันไม่ได้

มาตรา ๒๕ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ เลขาธิการพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

(๑) ตาย

(๒) ลาออก

(๓) ออกตามกรณีที่กำหนดไว้ในข้อตกลงระหว่างคณะกรรมการกับเลขาธิการ

(๔) คณะกรรมการให้ออก เพราะบกพร่องต่อหน้าที่ มีความประพฤติเสื่อมเสียหรือหย่อนความสามารถ

(๕) เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ

(๖) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามสำหรับการเป็นเลขาธิการ

มติของคณะกรรมการให้ออกจากตำแหน่งตามมาตรา ๒๓ (๔) ต้องประกอบด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนกรรมการที่มีอยู่โดยไม่นับรวมตำแหน่งเลขาธิการ

การขาดคุณสมบัติตามมาตรา ๒๓ (๒) ให้ถือว่าเป็นการพ้นจากตำแหน่งตามที่กำหนดเวลาในสัญญาจ้าง

มาตรา ๒๖ ให้เลขาธิการมีหน้าที่และอำนาจดังนี้

(๑) บริหารกิจการของสถาบันให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์และนโยบายของคณะกรรมการและพระราชบัญญัตินี้

(๒) บังคับบัญชาพนักงานและลูกจ้างของสถาบันทุกตำแหน่ง

(๓) บรรจุ แต่งตั้ง เลื่อน ลด ตัดเงินเดือนหรือค่าจ้าง ลงโทษทางวินัยพนักงานและลูกจ้างตลอดจน ให้พนักงานหรือลูกจ้างออกจากตำแหน่ง ทั้งนี้ ตามระเบียบ หรือข้อบังคับที่คณะกรรมการกำหนด

(๔) วางระเบียบเกี่ยวกับการดำเนินงานของสถาบัน โดยไม่ขัดหรือแย้งกับข้อบังคับ ระเบียบหรือมติของคณะกรรมการ

มาตรา ๒๗ ในกิจการที่เกี่ยวกับบุคคลภายนอก ให้เลขาธิการเป็นผู้แทนของสถาบัน เพื่อการนี้เลขาธิการจะมอบอำนาจให้พนักงานคนใดคนหนึ่งปฏิบัติงานเฉพาะอย่างแทนก็ได้ แต่ต้องไม่ขัดต่อระเบียบ หรือข้อบังคับ ที่คณะกรรมการกำหนด

นิติกรรมใดที่เลขาธิการหรือผู้รับมอบอำนาจจากเลขาธิการกระทำโดยฝ่าฝืนระเบียบหรือข้อบังคับที่คณะกรรมการกำหนดย่อมไม่ผูกพันสถาบัน เว้นแต่คณะกรรมการจะให้สัตยาบัน

มาตรา ๒๘ เมื่อตำแหน่งเลขาธิการว่างลง หรือเลขาธิการไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้รองเลขาธิการเป็นผู้รักษาการแทนหรือทำการแทนเลขาธิการแต่ถ้าไม่มีรองเลขาธิการหรือรองเลขาธิการไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ ให้คณะกรรมการแต่งตั้งพนักงานของสถาบันคนหนึ่งเป็นผู้รักษาการแทนหรือทำการแทนเลขาธิการแล้วแต่กรณี

ให้ผู้รักษาการแทนหรือทำการแทนเลขาธิการมีอำนาจหน้าที่อย่างเดียวกับเลขาธิการ

มาตรา ๒๙ เลขาธิการถือว่าเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐและต้องอยู่ภายใต้กฎหมายในการตรวจสอบเช่นเดียวกับเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ

มาตรา ๓๐ ให้คณะกรรมการเป็นผู้กำหนดอัตราเงินเดือนของเลขาธิการตามหลักเกณฑ์ที่คณะรัฐมนตรีกำหนด

มาตรา ๓๑ ผู้ปฏิบัติงานของสถาบันมีสองประเภท คือ

(๑) พนักงาน ได้แก่ ผู้ซึ่งปฏิบัติงานโดยได้รับเงินเดือนหรือค่าจ้างจากงบประมาณของสถาบันประเภทงบบุคลากร

(๒) ลูกจ้าง ได้แก่ ผู้ซึ่งปฏิบัติงานโดยได้รับค่าจ้างจากงบประมาณของสถาบัน ทั้งนี้ ให้คณะกรรมการกำหนดประเภทของลูกจ้างตามความเหมาะสม

มาตรา ๓๒ พนักงานและลูกจ้างของสถาบันต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

(๑) มีสัญชาติไทย

(๒) มีอายุไม่ต่ำกว่าสิบแปดปีบริบูรณ์ และไม่เกินหกสิบปีบริบูรณ์ ทั้งนี้ สถาบันสามารถขอขยายระยะเวลาได้ไม่เกินหกสิบห้าปีบริบูรณ์ โดยให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด

(๓) สามารถทำงานให้แก่สถาบันได้เต็มเวลา

(๔) มีคุณวุฒิหรือประสบการณ์เหมาะสมกับวัตถุประสงค์และอำนาจหน้าที่ของสถาบัน

(๕) ไม่เป็นที่ปรึกษาหรือผู้เชี่ยวชาญซึ่งมีสัญญาจ้างกับสถาบัน

(๖) ไม่เป็นข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำ พนักงานหรือลูกจ้างของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือหน่วยงานของรัฐ หรือผู้ปฏิบัติงานขององค์การมหาชน

(๗) ไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๒๓ (๕) (๖) (๗) (๘) (๙) (๑๑) และ (๑๒)

ความใน (๑) มิให้ใช้บังคับแก่พนักงานชาวต่างประเทศซึ่งสถาบันจำเป็นต้องจ้างหรือแต่งตั้งตามข้อผูกพันหรือตามลักษณะของกิจการของสถาบัน

มาตรา ๓๓ พนักงานและลูกจ้างของสถาบันพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

(๑) ตาย

(๒) ลาออก

(๓) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามอย่างหนึ่งอย่างใดตามมาตรา ๓๒

(๔) ถูกให้ออก เพราะไม่ผ่านการประเมินผลงานตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนดไว้ในระเบียบหรือข้อบังคับ

(๕) ถูกไล่ออกหรือปลดออก เพราะผิดวินัยตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนดไว้ในระเบียบหรือข้อบังคับ

การขาดคุณสมบัติตามมาตรา ๓๒ (๒) ให้ถือว่าเป็นการพ้นจากตำแหน่งตามที่กำหนดเวลาในสัญญาจ้าง

หมวด ๕
การดำเนินงานของสถาบัน
ส่วนที่ ๑
การบริหารจัดการที่ดินและการกระจายการถือครอง

มาตรา ๓๔ ให้สถาบันดำเนินการบริหารจัดการที่ดินเพื่อการเกษตร และที่ดินเพื่ออยู่อาศัยแก่เกษตรกร ผู้ยากจน ชุมชน และองค์กรชุมชนตามวัตถุประสงค์ของสถาบัน ทั้งนี้ ในการบริหารจัดการที่ดินให้สถาบันมีอำนาจจัดสรรที่ดินด้วย

การดำเนินงานของสถาบันอาจก่อให้เกิดเงินหรือรายได้จากการดำเนินงานตามวัตถุประสงค์ของสถาบัน

มาตรา ๓๕ ที่ดินที่สถาบันจะนำมาใช้ประโยชน์เพื่อดำเนินการเพื่อบริหารจัดการและกระจายการถือครอง ได้แก่

(๑) ที่ดินที่หน่วยงานของรัฐที่ผู้มีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบการบริหารจัดการที่ดินนั้น ๆ มอบหมาย

(๒) ที่ดินที่ได้มาจากการเช่า

(๓) ที่ดินที่เจ้าของหรือผู้ครอบครองทำสัญญามอบหมายให้จัดหาประโยชน์แทนเจ้าของหรือผู้ครอบครอง

(๔) ที่ดินที่เหมาะสมจะนำมาดำเนินการจัดให้เกษตรกรหรือผู้ยากจนโดยเข้าไถ่ถอนหรืออุดหนุนสินเชื่อหรือที่ดินที่กลับคืนมายังสถาบันเนื่องจากทรัพย์จำนองหลุด

(๕) ที่ดินที่สถาบันได้มาโดยการรับโอน ซื้อ จัดหา หรือแลกเปลี่ยน

(๖) ที่ดินตามที่คณะรัฐมนตรีมอบหมาย

มาตรา ๓๖ การจัดให้ใช้ประโยชน์ในที่ดินของสถาบันกระทำได้โดย

(๑) ให้เช่า

(๒) ให้เช่าซื้อ

(๓) ให้ใช้ประโยชน์ ตามเงื่อนไขและระยะเวลาที่คณะกรรมการกำหนด

(๔) ให้ใช้ประโยชน์ในรูปแบบของการบริหารร่วมกันระหว่างรัฐกับประชาชน

ทั้งนี้ ให้ดำเนินการสอดคล้องกับประเภทของที่ดินด้วย กรณีเป็นที่ดินของหน่วยงานรัฐ ที่ดินราชพัสดุ หรือที่ดินที่สถาบันไม่มีกรรมสิทธิ์จะจัดการให้ใช้ประโยชน์ได้ตาม ที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๓๗ การกำหนดอัตราค่าเช่าหรือค่าเช่าซื้อ ให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการกำหนด โดยพิจารณาถึงต้นทุนทางการเงินและประโยชน์ทางสังคมประกอบด้วย เพื่อช่วยเหลือเกษตรกรโดยไม่เป็นการแสวงหาผลกำไรและให้เกษตรกรหรือผู้ยากจนสามารถเข้าถึงที่ดินได้

การเช่า เช่าช่วง ให้เช่า ให้เช่าช่วง หรือเช่าซื้อ ตามวรรคหนึ่ง ห้ามมิให้ทำสัญญาเป็นกำหนดเวลาเกินห้าสิบปี การต่อสัญญาอาจทำได้แต่จะต่อสัญญาเกินสี่สิบเก้าปีนับแต่วันครบห้าสิบปีไม่ได้

มาตรา ๓๘ กรณีการใช้ประโยชน์ในที่ดินไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์แห่งพระราชบัญญัตินี้ ให้สถาบันพิจารณาดำเนินการตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๓๙ ให้สถาบันดำเนินการหรือประสานความร่วมมือกับภาครัฐหรือภาคเอกชนในการบริหารจัดการที่ดินเพื่อจัดทำระบบสาธารณูปโภค และปรับปรุงคุณภาพที่ดิน รวมถึงเทคโนโลยีทางการเกษตรในการพัฒนาที่ดิน ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

มาตรา ๔๐ บรรดาอสังหาริมทรัพย์ที่สถาบันได้กรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองมาโดยมีผู้อุทิศให้หรือได้มาโดยการซื้อ การเช่า การเช่าซื้อ หรือโดยผลของนิติกรรมสัญญา ให้ที่ดินนั้นตกเป็นกรรมสิทธิ์หรือการครอบครองของสถาบัน โดยสถาบันสามารถนำไปใช้ประโยชน์ตามวัตถุประสงค์ของสถาบันได้ โดยไม่ถือว่าที่ดินดังกล่าวเป็นที่ดินราชพัสดุ

ที่ดินหรือสิทธิในการถือครองที่ดินที่ได้จากสถาบันอาจถูกเพิกถอนสิทธิ หรือถูกจำกัดการใช้ประโยชน์ หรือกำหนดเงื่อนไขการเปลี่ยนมือ หรือกำหนดคุณสมบัติของผู้รับโอนได้ ทั้งนี้ ตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

ที่ดินเอกชนที่ได้รับการสนับสนุนจากสถาบัน หากไม่ได้ใช้ประโยชน์แล้วต้องขายคืนสถาบัน ตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๔๑ ทรัพย์สินของสถาบันไม่อยู่ในความรับผิดแห่งการบังคับคดีและห้ามบุคคลโดยกอายุความขึ้นเป็นข้อต่อสู้กับสถาบันในเรื่องทรัพย์สินที่สถาบันได้มาตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๔๒ ในกิจการของสถาบันที่เกี่ยวข้องกับกิจการที่กฎหมายกำหนดให้มีการจดทะเบียนในอสังหาริมทรัพย์หรือทรัพยสิทธิอันเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์ ให้สถาบันและคู่สัญญาได้รับยกเว้นไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียมและอากรนั้น

มาตรา ๔๓ ในกิจการของสถาบันให้ได้รับการยกเว้นภาษีทุกประเภท ทั้งนี้ โดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลัง

มาตรา ๔๔ ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานของสถาบัน และค่าใช้จ่ายตามภาระผูกพันของสถาบันให้จ่ายจากเงินสถาบัน ตามระเบียบ และข้อบังคับ ที่คณะกรรมการกำหนด

ส่วนที่ ๒

การป้องกันและแก้ไขปัญหาการสูญเสียสิทธิในที่ดิน

มาตรา ๔๕ การป้องกันและแก้ไขปัญหาการสูญเสียสิทธิในที่ดินมีวัตถุประสงค์เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหามิให้เกษตรกรหรือผู้ยากจนสูญเสียสิทธิในที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัย และในกรณีที่เกิดการสูญเสียสิทธิแล้วให้สามารถกลับมามีสิทธิในที่ดินดังกล่าวได้ โดยให้สถาบันดำเนินการดังต่อไปนี้

(๑) ไถ่ถอนที่ดินจากการจำนองหรือขายฝาก จากผู้รับจำนองหรือผู้รับซื้อฝากซึ่งยังอยู่ในอายุสัญญา

(๒) ให้สินเชื่อเพื่อการคงสิทธิในที่ดิน

(๓) ซื้อที่ดินที่เคยเป็นกรรมสิทธิ์ของเกษตรกรหรือผู้ยากจนแต่ได้สูญเสียสิทธิเพราะการจำนองหรือขายฝากหรือถูกบังคับคดีขายทอดตลาดไปแล้วไม่เกิน ๑๐ ปี

(๔) ซื้อที่ดินที่อยู่ในระหว่างการบังคับคดีหรือจะถูกบังคับคดี

การให้ความช่วยเหลือตาม (๑) (๓) และ (๔) เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาการสูญเสียสิทธิในที่ดิน ให้สามารถดำเนินการได้โดยการให้เช่าหรือให้เช่าซื้อกับผู้ที่เข้าไปช่วยเหลือ ตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการกำหนด

กรณีที่เกษตรกรหรือผู้ยากจนยังไม่มีความพร้อมที่จะเช่าหรือเช่าซื้อ สถาบันจะจัดให้เกษตรกรหรือผู้ยากจนใช้ประโยชน์ในที่ดินเป็นการชั่วคราวได้ ทั้งนี้ ตามระยะเวลาและเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด

ส่วนที่ ๓

การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ

มาตรา ๔๖ ให้สถาบันดำเนินการส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาอาชีพแก่เกษตรกร ผู้ยากจน ชุมชน หรือองค์กรชุมชนในที่ดิน โดยยึดหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืนตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และเกษตรทฤษฎีใหม่ โดยให้คำนึงถึงศักยภาพและความเหมาะสมของที่ดิน และศักยภาพของเกษตรกร ผู้ยากจน ชุมชน หรือองค์กรชุมชนในที่ดินประกอบการดำเนินการ ดังต่อไปนี้

(๑) ส่งเสริมและพัฒนาให้มีการจัดระบบการบริหารจัดการที่ดินของตนเอง

(๒) สนับสนุนการเสริมสร้างกระบวนการพึ่งพาตนเอง ในด้านการเรียนรู้การสร้างและพัฒนาความคิดริเริ่มเพื่อการแก้ไขปัญหา และเสริมสร้างศักยภาพ และส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียง

(๓) เป็นแหล่งเงินทุนเพื่อพัฒนาอาชีพ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการเกษตรที่ก้าวหน้า เพื่อสร้างงาน สร้างรายได้

(๔) ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาอาชีพเกษตรกรรมอื่นใด ตามวัตถุประสงค์ของพระราชบัญญัตินี้

การสนับสนุนอาชีพแก่เกษตรกร ผู้ยากจน ชุมชน หรือองค์กรชุมชนตามมาตรานี้ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

ส่วนที่ ๔
งานวิชาการ งานวิจัย

มาตรา ๔๗ ให้สถาบันส่งเสริมการศึกษา ค้นคว้างานวิชาการ งานวิจัยและนวัตกรรม สร้างเสริมองค์ความรู้ พัฒนากลไกการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ ตลอดจนสนับสนุนการนำผลงานวิจัยและนวัตกรรมไปใช้ในการบริหารจัดการที่ดิน ทั้งเชิงเศรษฐกิจและสังคม เพื่อให้เกิดพัฒนาประเทศ ให้มีการกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน

การสนับสนุนเงินทุนเพื่อการดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

มาตรา ๔๘ ในกรณีที่จำเป็นต้องได้ข้อมูลหรือมีการศึกษาเรื่องใด คณะกรรมการจะขอให้สถาบันจ้างบุคคลหรือสถาบันซึ่งมีความรู้ความเชี่ยวชาญดำเนินการในเรื่องนั้นได้ตามที่จำเป็น หรือจะแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวแทนก็ได้ โดยต้องคำนึงถึง ความคุ้มค่าและประสิทธิภาพที่จะเกิดขึ้น ทั้งนี้ ก่อนการจ้างหรือแต่งตั้ง คณะกรรมการต้องกำหนด เป้าหมาย ผลสัมฤทธิ์ และระยะเวลาของการปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวไว้ให้ชัดเจน

หมวด ๖
การบัญชี การตรวจสอบ การประเมินผลงาน และการรายงาน

มาตรา ๔๙ การบัญชีของสถาบัน ให้จัดทำตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการกำหนด ซึ่งต้องเป็นไปตามมาตรฐานการบัญชี และต้องจัดให้มีการตรวจสอบภายในเกี่ยวกับการเงิน การบัญชี และการพัสดุของสถาบัน ตลอดจนรายงานผลการตรวจสอบให้คณะกรรมการทราบอย่างน้อยปีละครั้ง

ในการตรวจสอบภายใน ให้มีพนักงานของสถาบันทำหน้าที่เป็นผู้ตรวจสอบภายในโดยเฉพาะ และให้รับผิดชอบขึ้นตรงต่อคณะกรรมการตรวจสอบและคณะกรรมการตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

ในการแต่งตั้ง โยกย้าย เลื่อนเงินเดือน เลื่อนตำแหน่ง และลงโทษทางวินัยของผู้ตรวจสอบภายใน ให้เลขาธิการและคณะกรรมการตรวจสอบพิจารณาร่วมกันแล้วเสนอให้คณะกรรมการให้ความเห็นชอบก่อนจึงดำเนินการได้

มาตรา ๕๐ ให้สถาบันจัดทำงบดุล งบการเงิน และบัญชีทำการส่งผู้สอบบัญชีภายในเก้าสิบวัน นับแต่วันสิ้นปีบัญชีทุกปี

ให้สถาบันการตรวจเงินแผ่นดินหรือบุคคลภายนอกตามที่คณะกรรมการแต่งตั้งโดยความเห็นชอบของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินเป็นผู้สอบบัญชีและประเมินผลการใช้จ่ายเงินและทรัพย์สินของสถาบัน โดยให้แสดงความคิดเห็นเป็นข้อวิเคราะห์ว่าการใช้จ่ายดังกล่าวเป็นไปตามวัตถุประสงค์ ประหยัด และได้ผลตามเป้าหมายเพียงใด แล้วทำบันทึกรายงานผลการสอบบัญชีเสนอต่อ คณะกรรมการของสถาบันทุกรอบปี แล้วทำรายงานผลการสอบบัญชีเสนอต่อคณะกรรมการภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันสิ้นปีงบประมาณแผ่นดินทุกปี

เพื่อการนี้ ให้ผู้สอบบัญชีมีอำนาจตรวจสอบสรรพสมุดบัญชีและเอกสารหลักฐานต่าง ๆ ของสถาบัน สอบถามเลขาธิการ รองเลขาธิการ ผู้ตรวจสอบภายใน พนักงาน และลูกจ้าง หรือบุคคลอื่น และเรียกให้ส่งสรรพสมุดบัญชีและเอกสารหลักฐานต่าง ๆ ของสถาบันเป็นการเพิ่มเติมได้ตามความจำเป็น

มาตรา ๕๑ ให้สถาบันทำรายงานประจำปีเสนอรัฐมนตรีทุกสิ้นปีงบประมาณ รายงานนี้ให้กล่าวถึงผลงานของสถาบันในปีที่ล่วงมาแล้ว บัญชีทำการ พร้อมทั้งรายงานของผู้สอบบัญชี รวมทั้งคำชี้แจงเกี่ยวกับนโยบายของคณะกรรมการ โครงการ และแผนงานที่จะจัดทำในภายหน้า

มาตรา ๕๒ ให้คณะกรรมการเสนองบแสดงฐานะการเงิน โดยมีคำรับรองการตรวจสอบของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินและทำรายงานแสดงผลการปฏิบัติงานและข้อเสนอแนะของคณะกรรมการตามมาตรา ๖ เสนอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อเสนอรัฐสภาเพื่อทราบตามลำดับ และจัดให้มีการประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๕๓ เพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมประสิทธิภาพการดำเนินงานของสถาบัน และเพื่อให้สถาบันมีความเป็นอิสระในการดำเนินกิจการตามความเหมาะสมภายใต้การกำกับดูแล โดยมีเป้าหมายที่แน่ชัดให้สถาบันอยู่ภายใต้ระบบการประเมินผลของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาและส่งเสริมระบบราชการ

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๕๔ เมื่อพระราชบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับแล้ว ให้พระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) พ.ศ. ๒๕๕๔ เป็นอันยกเลิก และให้บรรดากิจการ เงินทรัพย์สิน สิทธิ หนี้ รวมทั้งงบประมาณของสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) ที่มีอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ตกเป็นของสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน

มาตรา ๕๕ ในวาระเริ่มแรกให้คณะกรรมการสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน ตามพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) พ.ศ. ๒๕๕๔ ปฏิบัติหน้าที่คณะกรรมการบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืนตามพระราชบัญญัตินี้ ไปพลางจนกว่าจะมีการแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืนตามพระราชบัญญัตินี้ โดยให้ดำเนินการสรรหาคณะกรรมการบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืนให้แล้วเสร็จภายในสองร้อยสี่สิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัติฉบับนี้ใช้บังคับ

มาตรา ๕๖ ให้ผู้อำนวยการสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน ตามพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) พ.ศ. ๒๕๕๔ ซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ เป็นเลขาธิการสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืนตามพระราชบัญญัตินี้จนครบวาระการดำรงตำแหน่งตามพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) พ.ศ. ๒๕๕๔

การนับวาระการดำรงตำแหน่งของเลขาธิการตามวรรคหนึ่ง ให้นับรวมวาระการดำรงตำแหน่งตามพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) พ.ศ. ๒๕๕๔ เป็นวาระการดำรงตำแหน่งตามพระราชบัญญัตินี้ด้วย

มาตรา ๕๗ ให้โอนเจ้าหน้าที่และลูกจ้างของสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) ตามพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) พ.ศ. ๒๕๕๔ ซึ่งปฏิบัติหน้าที่อยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับไปเป็นพนักงานหรือลูกจ้างของสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืนตามพระราชบัญญัตินี้เป็นการชั่วคราว

ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้สถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืนดำเนินการประเมินสมรรถนะเจ้าหน้าที่หรือลูกจ้างตามวรรคหนึ่ง เพื่อบรรจุเป็นพนักงานหรือลูกจ้างของสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืนต่อไป

เจ้าหน้าที่หรือลูกจ้างผู้ใดผ่านการประเมินสมรรถนะและบรรจุตามวรรคสอง ให้มีสิทธินับระยะเวลาทำงานที่เคยทำงานอยู่ในสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) ต่อเนื่องรวมกับระยะเวลาทำงานในสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน

เจ้าหน้าที่หรือลูกจ้างตามวรรคหนึ่งผู้ใดไม่ประสงค์จะทำงานในสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืนต่อไป หรือไม่ผ่านประเมินสมรรถนะตามวรรคสอง ให้ถือว่าเป็นการเลิกจ้างและให้มีสิทธิได้รับค่าตอบแทนการเลิกจ้างตามระเบียบ ข้อบังคับ ข้อกำหนด หรือประกาศของสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน ในส่วนที่เกี่ยวกับการเลิกจ้างและการได้รับค่าตอบแทนการเลิกจ้างดังกล่าว ซึ่งต้องไม่น้อยกว่าที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงาน กฎหมายว่าด้วยการประกันสังคม และกฎหมายว่าด้วยเงินทดแทนโดยให้นับระยะเวลาที่ปฏิบัติงานชั่วคราวตามความในวรรคแรกคำนวณค่าทดแทนด้วย แต่สำหรับกรณีการไม่สมัครใจจะทำงานในสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืนต้องแสดงความจำนงภายในสามสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

สำหรับผู้ปฏิบัติงานอื่นของสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) ตามพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) พ.ศ. ๒๕๕๔ ให้เป็นผู้ปฏิบัติงานของสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืนตามพระราชบัญญัตินี้ โดยยังคงเป็นไปตามข้อตกลงและเงื่อนไขที่มีอยู่กับสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) ไปพลางก่อน จนกว่าสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืนจะกำหนดรายละเอียดการคัดเลือกผู้ปฏิบัติงานดังกล่าวขึ้นใหม่ตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๕๘ บรรดาบทบัญญัติแห่งกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ข้อกำหนด ประกาศ คำสั่ง หรือมติคณะรัฐมนตรีที่อ้างถึงสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) ตามพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) พ.ศ. ๒๕๕๔ ให้ถือว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ข้อกำหนด ประกาศ คำสั่ง หรือมติคณะรัฐมนตรีนั้นอ้างถึงสถาบันบริหารจัดการที่ดินและกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและยั่งยืนตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๕๙ บรรดาระเบียบ ข้อบังคับ ข้อกำหนด หรือประกาศที่ออกตามพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) พ.ศ. ๒๕๕๔ ที่ยังมีผลใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ใช้บังคับได้ต่อไปเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับพระราชบัญญัตินี้ จนกว่าจะมีระเบียบ ข้อบังคับ ข้อกำหนด หรือประกาศที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๖๐ การดำเนินการออกระเบียบ ข้อบังคับ ข้อกำหนด และประกาศตามพระราชบัญญัตินี้ ให้ดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่คณะกรรมการชุดแรกตามพระราชบัญญัตินี้ได้รับการแต่งตั้ง หากไม่สามารถดำเนินการได้ ให้ประธานกรรมการรายงานเหตุผลที่ไม่อาจดำเนินการได้ต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อทราบ

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

.....

นายกรัฐมนตรี